T.C.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

DOKTORA TEZİ

MUKADDİMETÜ'L-EDEB'İN ÇAĞATAYCA VE MOĞOLCA SÖZVARLIĞI

AHMAD SHAFIQ SHAFI

2502180681

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. MEHMET ÖLMEZ

İSTANBUL - 2022

ÖZ

MUKADDİMETÜ'L-EDEB'İN ÇAĞATAYCA VE MOĞOLCA SÖZ VARLIĞI

AHMAD SHAFIQ SHAFI

Harezm Türkçesi eserleri arasında dil ile ilgili tek eser, 1127-1144 yılları arasında Abu'l-Ḳāsım Maḥmūd ez-Zemaḫşerī tarafından yazılan *Mukkadimetü'l-Edeb* sözlüğüdür. Sözlük dönemin Harezmşah'ı Atsız'a sunulmuştur. Arapça pratik bir sözlük mahiyetinde olan *Mukaddimetü'l-Edeb* İsimler, fiiller, harfler (edat), isim çekimi ve fiil çekimi olarak 5 bölüme ayrılmıştır. Bugün Harezm Türkçesi, Farsça, Çağatayca, Moğolca, Osmanlıca ile satır altı tercümeleri yapılmış bir çok nüshası bulunmaktadır. *Muḳaddimetü'l-Edeb*'in önemli nüshalarından biri de bugün Taşkent'te *Alisher Navoiy Nomidagi Davlat Adabiyat Muzeyi'*nde kayıtlı olan dört dilli (Arapça-Farsça-Çağatayca-Moğolca) nüshasıdır. Bizim çalışmamız bu nüshaya dayanmaktadır. Çalışmamız Giriş, Metin, Notlar ve Dizin bölümlerinden oluşmaktadır. Metin kısmında nüshanın 111a sayfasından 533b sayfasına kadar mevcüt olan Farsça, Çağatayca, Moğolca kısımlarının yazıçevrimi ve Türkçe çevirisi tablo halinde gösterilmektedir. Notlar kısmında da çalıştığımız nüshanın 027a sayfasından 032a sayfasına kadar Çağatayca kısmında geçen bitki isimleri değerlendirilmiştir. Dizin kısmında ise Türkçe abece sırasına göre Çağatayca metninin dizini, Türkçe çevirisi ve metindeki Moğolca karşılıkları yer almaktadır. Bu çalışma hazırlanırken kullanılan kaynak kitap, sözlük ve makaleler Kaynakça kısmında gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muḳaddimetü'l-Edeb, Metin, Notlar, Bitki İsimleri, Çağatayca Dizin

ABSTRACT

THE CHAGATAY AND MONGOLIAN VOCABULARY OF MUQADDİMAT AL-ADAB

AHMAD SHAFIQ SHAFI

The Muqaddimat al-Adab is the only work about language in Khwarezm Turkish which is written by Abu'l Qasim Mahmud az-Zamakhshari between 1127-1144 years. The dictionary was presented to Khwarezmshah of that time Atsiz. The Muqaddimat al-Adab is a practical Arabic dictionary which is divided into 5 parts as nouns, verbs, letters (prepositions), noun conjugation and verb conjugation. Today there are many copies of this manuscript which has been translated in Khwarezm Turkish, Persian, Chagatay, Mongolian and Ottoman languages. Today a quadrilingual (Arabic-Persian-Chagatay-Mongolian) manuscript of this dictionary is in Tashkent in *Alisher Navoiy Nomidagi Davlat Adabiyat Muzeyi*. We chose this manuscript in our study. Our study consists four main parts; Entry, Text, Notes and Index. In Text part we transcript the Persian, Chagatay and Mongolian parts of 111a-533b pages with their Turkish translation in a table. In Notes part, we evaluated the names of herbs and plants which are listed in Chagatay part of manuscript between 027a-032a pages. In the part of index there is the index of Chagatay text of the manuscript with their Turkish meanings and Mongolian equivalent of them from text in Turkish alphabetical order. The source books, dictionaries and articles which we used during this study are shown as reference in the reference part.

Keywords: Muqaddimat al-Adab, Text, Notes, Plant's Names, Chagatay Index

ÖNSÖZ

1128-1144 yılları arasında Harezm bölgesinde Ebul Ḳāsım Cārullāh Maḥmūd Bin ‘Omar Bin Muḥammed Bin Aḥmed Ez-Zemaḫşerī tarafından yazılan *Muḳaddimetü’l-Edeb* sözlüğü Kaşgarlı Mahmud’un *Divānu Lugati’t-Türk*’ünden sonra en önemli ve zengin sözlük olarak bilinmektedir. *Muḳaddimetül’l-Edeb,* Harezm Türkçesi eserleri arasında özel bir yere sahiptir. Arapça pratik bir sözlük olan bu eser, sadece Harezm Türkçesi dönemi ve Harezm bölgesinde değil değişik Türk boyları ve kavimleri arasında da ilgi görmüştür. Bundan dolayı Türk dilinin diğer dönemlerinde de istinsah edilmiş; Harezm Türkçesi, Farsça, Çağatayca, Moğolca, Osmanlıca ile satır altı tercümeleri yapılmıştır. *Muḳaddimetü’l-Edeb*’in dört dilli nüshası ayrı bir öneme sahiptir. Bu nüshada Arapça kelime, ibare ve kısa cümleler Farsça, Çağatayca ve Moğolcaya satır altı biçiminde tercüme edilmiştir. Eser bu yönüyle 15. yüzyılda kullanılan Arapça, Farsça, Çağatayca ve Moğolcanın söz varlığını ve dil özelliklerini ortaya koymaktadır.

Bizim çalışmamız da *Muḳaddimetü’l-Edeb*’in, *Alisher Navoiy Nomidagi Davlat Adabiyat Muzeyi*’nde kayıtlı olan dört dilli (Arpaça-Farsça-Çağatayca-Moğolca) nüshası üzerinedir. Bu nüshanın tıpkıbasımı 2008 yılında *The Japan Society for the Promotion of Science* tarafından yapılmıştır. Biz çalışmamızda bu tıpkıbasımı kullandık. Tez *Giriş, Metin, Notlar* ve *Dizin* olarak dört bölümden oluşmaktadır.

Giriş kısmında Harezm Türkçesi, Muḳaddimetü’l-Edeb, Muḳaddimetü’l-Edeb’in nüshaları, üzerine yapılan çalışmalar ve çalıştığımız dört dilli nüsha hakkında bilgiler verilmektedir.

İkinci bölümde *Metin* yer almaktadır. Bu bölümde *Muḳaddimetü’l-Edeb*’in dört dilli nüshasının 111a sayfasından 533b sayfasına kadar Farsça, Çağatayca ve Moğolca metninin yazıçevrimi ile Türkçe çevirisi tablo halinde gösterilmiştir.

Üçüncü bölüm, *Notlar* kısmıdır. Notlar bölümünde çalıştığımız nüshanın 027a sayfasından 032a sayfasına kadar geçen bitki isimleri üzerinedir. Bu bölümde Çağatayca kısmındaki bitki isimleri kökenleri, Tarihi Türk Dillerindeki biçimleri ve Çağdaş Türk Lehçelerindeki biçim ve anlamları bakımından değerlendirilmiştir.

Dördüncü bölüm, *Dizin* kısmıdır. Bu bölümde metinde geçen Çağatayca kelime, ibare ve cümleler Türkçe abece sırasına ve metindeki sayfa numaralarına göre verilmiştir. Yanında da Türkçe çevirisi ve metindek Moğolca karşılıkları yer almaktadır.

Son olarak bu çalışmanın her sayfasında bana yardımcı olan, çalışma sırasında yol gösteren, engin bilgisiyle bıkmadan her türlü desteğini esirgemeyen, elindek tüm kaynakları cömertçe bana sunan sayın danışmanım Prof. Dr. Mehmet ÖLMEZ hocama, tez izleme komitesi üyelerinden bana değerli zamanlarını ayıran, yönlendirici görüş ve fikirleriyle bana yardımcı olan sayın Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN ve değerli Dr. Öğr. Üyesi Feryal KORKMAZ hocalarıma minnetarlık bildirir ve teşekkür ederim. Doktora dersleri aşamasında bize yol gösteren, bildiklerini bizimle paylaşan sayın Prof. Dr. Fikret TURAN ve sayın Dr. Öğr. Üyesi Özcan TABAKLAR hocalarıma teşekkür ederim. 2013'tan beri yanıma duran, bildiklerini benimle paylaşmaktan esirgemeyen değerli Prof. Dr. Zühal ÖLMEZ hocama teşekkür ederim. Benimle her zaman kaynak paylaşımında bulunan Dr. Öğr. Üyesi Sevim Erdem YILDIZ hocama teşekkür ederim. Doktora derslerine başladığımdan beri gerek idari işlemler için olsun gerek TİK'ler döneminde olsun bana yardımcı olan sınıf arkadaşım Arş. Gr. Rauf Mustafaoğlu hocama ve bütün doktora dönemi sınıf arkadaşlarıma teşekkür ederim. Her zaman yanımda olan, maddi ve manevi destekleriyle beni güçlendiren değerli anneme, babama ve fedakarlıklarından dolayı sevgili eşime teşekkür ederim.

Ahmad Shafiq SHAFI

İSTANBUL, 2022

İÇİNDEKİLER

ÖZ ii
ABSTRACT iii
ÖNSÖZ iv
İŞARETLER LİSTESİ ix
KISALTMALAR LİSTESİ x
GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM
HAREZM TÜRKÇESİ VE ESERLERİ

1.1. Harezm Bölgesi 4
1.2. Harezm Türkçesi 5
1.2.1. Harezm Türkçesi Dil Yadigarları 6
1.3. Muḳaddimetü'l-Edeb 9
1.3.1. Muḳaddimetü'l-Edeb'in Nüshaları 11
1.3.2. Muḳaddimetü'l-Edeb Üzerinde Yapılan Çalışmalar 13
1.3.3. *Muḳaddimetü'l-Edeb*'in Alisher Novoiy Nomidagi Davlat Adabiyat Muzeyi'ndeki Dört Dilli Nüshası Hakkında 17
1.4. Metinde Anlaşılması Güçlü Olan Kelimeler 20

İKİNCİ BÖLÜM
METİN

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
***MUKADDİMETÜ'L-EDEB*'İN ÖNCEKİ YAYINLARINA GÖRE FARKLI OKUYUŞLAR VE *MUKADDİMETÜ'L-EDEB*'TE GEÇEN BİTKİ İSİMLERİ ÜZERİNE**

3.1 *Mukaddimetü'l-Edeb*'in Önceki Yayınlarına Göre Farklı Okuyuşlar 453
3.2 *Muḳaddimetü'l-Edeb*'te Geçen Bitki İsimleri 462

3.2.1 *Mükaddimetü'l-Edeb*'in Çağatayca Kısmında Geçen Bitki İsimleri 465
3.2.2 Metinde Çağatayca Karşılığı Olmayan Bitki İsimleri 480

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ÇAĞATAYCA DİZİN

SONUÇ 833
KAYNAKÇA 836
ÖZGEÇMİŞ 843

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Muḳaddimetü1'l-Edeb'in Nüshaları 11
Tablo 2: Anlaşılması Güç Olan Çağatayca ve Moğolca Kelimeler 20
Tablo 3 : *Mukaddimetü'l-Edeb*'in Önceki Yayınlarına Göre Farklı Okuyuşlar 454
Tablo 4: *Muḳaddimetü'l-Edeb*'te Geçen Bitki İsimleri Yazı Çevrimi 462

İŞARETLER LİSTESİ

( ) : Satıraltı Tercümelerde kelime anlamı farkı

[ ] : Tarafımızdan eklenmiş harf, ek, kelime ve ifade

? : Okunuşunda emin olunmayan kelime

→ : Tarafımızdan imla hatası düzeltilmiş kelime

ꓶ : Metindeki cümle ve ifadenin devamı

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar. : Arapça
ATS : Altayca-Türkçe Sözlüğü
bk. : Bakınız
bs. : Baskı
Çağ. : Çağatayca
çev. : Çeviren
DTO : Dictionnarie Turk-Oriental
Far. : Farsça
KTLS : Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü
KTS : Kıpçak Türkçesi Sözlüğü
ME : Mükaddimetü'l-Edeb
Moğ. : Moğolca
S. : Sayı
s. : Sayfa
ŞSL : Şeyh Süleyman Efendi Lugat-i Çağatay ve Türki-yi Osmani
TDK : Türk Dil Kurumu
TTS : Türkmence-Türkçe Sözlüğü

GİRİŞ

Çalışmamız dört ana bölümden oluşur. Birinci bölümdek *Muḳaddimetü'l-Edeb*'in yazıldığı dönem ve Harezm Türkçesi hakkındaki bilgilerin yanı sıra dönemin diğer eserleri, *Muḳaddimetü'l-Edeb*, nüshaları ve üzerine yapılan çalışmalar hakkında genel bilgilerle *Muḳaddimetü'l-Edeb*'in dört dilli nüshası hakkında bilgi verilmektedir. Yukarıda da belirtiğimiz gibi üzerine çalıştığımız nüsha *Mukaddimetü'l-Edeb*'in dört dilli nüshasıdır ve 533 varaktan oluşmaktadır. Tezimizin ikinci bölümünü *Mukaddimetü'l-Edeb*'in dört dilli nüshasının metni oluşturmaktadır. Bu bölümde metnin 111a sayfasından 533b sayfasına kadar Farsça, Çağatayca ve Moğolca kısımlarının transkripsiyonu ve Türkçe çevirisi tablo üzerinde gösterilmiştir.

Farsça kısmının transkripsiyonu Francis Josef Steingass'ın Farsça-İngilizce sözlüğüne göre yapılmıştır. Çağatayca ve Moğolca kısımlarının transkripsiyonunda da Çağatayca, Moğolca sözlük ve çalışmalardan yararlanmıştır. Okunması zor ve güçlü olan kısımlar için *Mukaddimetü'l-Edeb*'in önceki çalışmaları ve PDF olarak elimizde bulunan Arapça-Farsça, Arapça-Farsça-Harezm Türkçesi, Arapça-Farsça-Osmanlıca ve Arapça-Harezm Türkçesi el yazmaları karşılaştırılarak doğru okunması sağlanmıştır. Bu çerçevede çalıştığımız nüshanın önceki yayınlarında geçmeyen bir çok kelime, ibare ve cümle tespit edildi. Bunların hepsi bizim çalışmamızda yer almıştır. Ayrıca çalışma sırasında daha önceki yayınlarda farklı biçimlerde okunan Çağatayca ve Moğolca kısımlar dikkatimizi çekti. Metindeki Arapça, Farsça karşılıkları ve yukarıda söz ettiğim diğer el yazma nüshaları karşılaştırılarak bizim çalışmamızda bu farklı okuyuş biçimleri tablo halinde gösterilmiştir.

Metinde satıraltı tercümler Arapça-Farsça-Çağatayca-Moğolca biçimindedir. Fakat bazı yerlerde cümle veya ibarelerin yerleri değişmiş. Çağatayca kısmında Moğolca cümle veya ibare yazılmış ya da bir önceki cümle bir sonraki cümlenin yerine tekrardan yazılmış ya da Farsça kısmında Moğolca ibare yazılmış. Biz çalışmamızda bu tür durumları metnin Türkçe çevirisinden sonra not olarak belirttik.
Transkripsiyon yaparken metinde bazı cümle ve ibarelerin anlamı üstündekine göre farklı olduğu dikkatimizi çekti. Bu tür farklar ya sadece tek kelime olarak farklı anlam taşır ya da bütün ibare farklı anlam taşır. Bu durumu belirtmek için Türkçe çevirisi kısmında kelime farkını aynı cümlede parantez ( ) içerisinde gösterdik.

Üstteki cümle veya ibareyle aynı anlamı taşımayan cümle ve ibareyi Çağatayca cümlenin çevirisinden sonra karşısında hangi dilde farklı olduğunu göstererek yazdık. Mesela 141b sayfasında Far. *panc-sāla* Çağ. *bėş yaşar uy* Moğ. *çirġān nasutu üker* ibaresi bulunmaktadır. Gördüğümüz gibi Far. *panc* Çağ. *bėş* "beş" anlamına gelir, ama Moğolca *cirġān* "altı" anlamına gelir. Bu durumu biz *beş (Moğ. altı) yaşında sığır* biçiminde gösterdik. Ayrıca 289b sayfasında Far. *suḫan-i bīhoda guft* Çağ. *bīhūde sözledi* Moğ. *uran ügey kelebe çi* ibaresi var. Burada Farsça ve Çağatayca ibareler "boşa söyledi" anlamına gelmektedir, ancak Moğolca ibare "sen boşa söyledin" anlamına gelir. Bu yüzden biz de çeviride bu ibareyi *boşa söyledi, Moğ. sen boşa söyledin* biçiminde göterdik.

Metinde Arapça kelime ve ibarelerinin altında Farsça, Çağatayca ve Moğolca tercümeleri verilmiş, Arapça'daki çoğul, eş anlamlı kelimelerin diğer dillerde karşılığı verilmemiştir. Bundan dolayı biz de sadece metinde mevcut olan kelime ve ibarelerin yazıçevirimini verdik. Metinde Arapça çoğul ve eş anlamlı kelimelerin Farsça, Çağatayca ve Moğolca tercümelerinde sadece "cem'" veya "mi<u>s</u>li" kısaltmalarını yazmaya gerek olmadığı kanaatiyle transkripsiyonda göstermedik.

Metinde Arapça bazı kelime ve ibarelerin Farsça karşılığı yazılmış, Ama Çağatayca ve Moğolca kısımlarında karşılığı yerine bir çok yerde Arapça *ma'rūf* "bilinen" ya da *ma'ruf* kelimesinin kısaltması olarak *f* harfi ve bazı yerlerde de Arapça *mi<u>s</u>li* "aynısı" veya bu kelimenin kısaltması olarak *m* harfi yazılmıştır. Ayrıca bazı Arapça kelime ve ibarelerin Farsça, Çağatayca karşılığı verilmiş ama Moğolca karşılığı için *f* ya da *m* kısaltması yazılmıştır, ya da Arapça kelime ve ibarenin Farsça, Moğolca karşılığı yazılmış ama Çağatayca karşılığı için *f* veya *m* kısaltması yazılmıştır. Bu da o dönemde Çağatayca ve Moğolca için yukarıdaki kelimenin bilindiği veya aynı şekilde kullanıldığı anlamında gelmektedir. Biz de transkripsiyonumuzda bu tür kelime ve ibarelerin Çağatayca ve Moğolca kısımlarında üstteki kelime veya ibarenin aynısını yazarak yanlarında da metinde olduğu gibi *f* ya da *m* yazdık.

Daha önce belirttiğimiz gibi metnimiz satıraltı tercümeli bir metindir. Metinde bazı cümle ve ibarelerin devamı alt satıra geçmektedir. Biz transkripsiyon ve çevirimizi yan yana verdiğimiz için alt satıra geçen cümle devamını göstermek amacıyla (ꞁ) işaretini kullandık. Türkçe çevirisini de metindeki satıra göre yaptık, ancak bu durumu dizin kısmında tam olarak her hangi bir kesme yapmadan gösterdik. Metinde bazı kelimeler yanlış yazılmış ya da harf eksikliği gözükmektedir.

Metne sadık kalmak amacıyla transkripsiyonda önce kelime aynı biçimde yazılmış ve ardından (→) işareti kullanılarak doğru biçimi göterilmiştir. Örnek olarak söylesek 111a sayfasında *yoġratluḳ* kelimesi *yoğratyuḳ* biçiminde geçmiş, biz de transkripsiyonda *yoğratyuḳ → yoġratluḳ* biçiminde gösterdik. Aynı şekilde metinde 178b sayfasında *yıġaçnıŋ ḳabuḳını soydı* cümlesinde *yıġaçnıŋ* ibaresi *tıġaçnıŋ* biçiminde yazılmıştır, biz tarnskripsiyonumuzda *tıġaçnıŋ → yıġaçnıŋ ḳabuḳını soydı* şeklinde gösterdik.

Metinde Arapça ibarelerin Farsça, Çağatayca ve Moğolca karşılıkları verilirken bazı cümle veya ibarelerde Farsça kısmında olsun ya Çağatayca kısmında olsun ya da Moğolca kısmında olsun bazı kelime ya da ekler yazılmamıştır. Bu tür durumlarda bir önceki ya da bir sonraki ibareden yola çıkarak yazılmamış kelime veya iki köşeli parantez [ ] içerisinde gösterdik.

Çalışmamızın üçüncü bölümünü notlar kısmı oluşturmaktadır. Çalıştığımız nüshanın daha önceki yayınlarında bazı Çağatayca ve Moğolca kelime, ibare ve cümlelerin farklı okuyuşu ve farklı anlamlandırılması dikkatimizi çekti. Bu sebeple çalışmamızın üçüncü bölümünde bu farklı okuyuşları liste halinde bir tabloda gösterdik. Ayrıca *ME*'in çalıştığımız nüshasında 027a sayfasından 032a sayfasına kadarki bölümde bitki isimleri yer almaktadır. Çalışmamızın üçüncü bölümünde bu bitki isimlerini değerlendirdik. Önce 027a sayfasından 032a sayfasına kadar geçen sadece bitki isimlerinin Farsça-Çağatayca-Moğolca transkripsiyonu ve Türkçe çevirisini tablo şeklinde hazırladık. Daha sonra Çağatayca kısmında geçen bitki isimlerinin kökenini, Tarihi Türk Dillerindeki biçimini ve günümüzdeki Çağdaş Türk Lehçelerindeki biçim ve anlamlarını değerlendirdik.

Çalışmamızın 4. bölümü dizin bölümüdür. Dizin bölümünde metnin Çağatayca kısmını ele aldık. Metinde geçen Çağatayca kelime, ibare ve cümleler Türkçe alfabetik sırasına göre hazırlanmış. Yanında Türkçe çevirisi ve metindeki Moğolca karşılığı verilmiş ve metindeki sayfa numaralrı gösterilmiştir. Metinde kaç yerde tekrar geçen Çağatayca kelime, ibare ve cümleler dizin bölmünde tek madde halinde sayfa numaralarıyla gösterilmiş. Metindeki tekrar Çağatayca kelime, ibare ve cümlelerin metindeki Moğolca karşılıklarının bazılarında biçim veya anlam farkları mevcüttür. Bu Moğolca biçim ve anlam farklarını dizinimizde de gösterdik.

BİRİNCİ BÖLÜM

HAREZM TÜRKÇESİ VE ESERLERİ

1.1. Harezm Bölgesi

Harezm bölgesi Amu Derya (Ceyhun) ırmağının aşağı yatağının sağında ve solunda (bugün Özbekistan, Karakalpakistan ve Türkmenistan toprakları içinde kalan) bulunan bölgenin adıdır. Harezm kelimesi aslında Harezm bölgesinde yaşayan bir doğu İran kavminin adı idi. Sonradan Arap tarihçileri tarafından yer adı olarak kullanılmıştır ve bu bölgede yaşayanlara da Harezmî denilmiştir (Yüce, 2014: 2). Harezm halkının konuştuğu dil, İran dillerinin doğu koluna ait bir dil olarak kabul edilir. Ancak bölgenin 12. yüzyıldan itibaren Türkleşmeye başlamasıyla bu dil de tedricen kaybolmuştur (Yüksekkaya-Argunşah, 2012: 161).

12. yüzyılda Kaşgar'ın yanında bir kültür merkezi ve Türk edebi dilinin Orta Asya'da gelişme merkezi olarak bilinen Harezm, 717 tarihinde İslam orduları tarafından fethedilmiş. 1017 yılında Gazneli Mahmud, Harezm'i ele geçirerek bölgenin idaresini komutanlarından birisi olan Altun Taş'a verir. Daha sonra 1041 yılında bölgenin idaresi Kıpçak ve Kanglı boylarının komutanlarının eline geçer. Böylece bölgeye daha önceden yerleşmeye başlayan Oğuzların yanı sıra Kıpçak ve Kanglı boyları da yerleşmeye başlarlar. O döneme kadar devlet yönetiminde ve eğitim faaliyetlerinde esas diller Arapça ve Farsça idi. Bölgede Türk boylarının yoğunlaşmasıyla Türkleşme hadisesi başlamış oldu. Harezm bölgesinin Türkleşme işi Selçuklulardan Çağrı Bey'in Harezm'e girmesinden sonra ülkeyi Selçuklular adına yöneten, Melikşah'ın taşt-dārı (yakın hizmetkarı) Anuş Tigin ve "Harezmşah" lakabını taşıyan Ekinci bin Koçkar zamanlarında tamamlanmış ve böylece Harezm'de Oğuz, Kıpçak ve Kanglı lehçeleri karışımı bir Harezm Türkçesi oluşmuştur.

1098 yılında, Kutbeddin Muhammed bin Anuş Tigin, Selçuklu hükümdarı Sultan Sencer tarafından "Harezmşah" unvanı ile Harezm valisi olarak tayın edilir ve böylece Türkleşmiş Harezm'in en parlak dönemi başlamış olur. Kutbeddin Muhammed'in oğlu Atsız devrinde (1127-1156) Harezm yarı müstakil bir devlet haline gelir. Sultan Sencer'in ölümünden sonra (1157) İl Arslan (1156-1172) ve

Tökiş (1172-1200) zamanlarında güçlenip gelişmiş Harezm, Alauddin Muhammed (1200-1220) devrinde imparatorluk olur, bu imparatorluk Moğol istilası ile yıkılır.

1.2. Harezm Türkçesi

Yukarıda söz ettiğimiz gibi 11. yüzyılda başlayan Harezm'in Türkleşme hadisesi, 13. yüzyıla kadar devam etmiş ve Harezm ile ona bağlı bölgelerde yeni bir yazı dilinin kuruluşu, bu bölgenin Türkleşmesinden sonra gerçekleşebilmiştir. Harezm'in Türkleşmesinde özellikle Oğuzlar ve Kıpçaklar çok önemli bir rol oynamışlar; Ayrıca Kalaçlar, Uygurlar, Peçenekler, Kimekler, Bayavutlar, Kanglılar ve bir takım göçebe Türk aşiretleri de bu hususta etkili olmuşlardır (Argunşah-Yüksekkaya, 2012: 163).

Harezm Türkçesi, Türkleşen Harezm bölgesinde, Türk dilinin doğu kolunu teşkil eden Karahanlı Türkçesi temelinde, güney batı kolunu teşkil eden Oğuz Türkçesi ve kuzeybatı kolunu teşkil eden Kıpçak Türkçesinin bu bölgede karışıp kaynaşmasından oluşan Türkçe'ye verilen addır. Karahanlı Türkçesi ile Çağatay Türkçesi arasında geçiş evresi olarak bilinen Harezm Türkçesinin en başta gelen dil özelliği; Oğuz, Kıpçak ve diğer Türk boylarının ağızlarından alınan unsurlarla şekil bilgisi ve kelime hazinesi yönünden oluşan farklı yapıya sahip olmasıdır (Ata, 2002: 12).

Harezm Türkçesinin belirli bir şivenin adı olarak doğuda da kullanılmış olduğu, Ali Şir Nevayi'nin *Mecālisü'n-Nefāyis* adlı eserinin bir yerinde Harezmli bilgin Hüseyin Harezmī'nin, *Kasīde-i Bürde*'ye Harezm Türkçesi ile açıklama getirdiğinin ifadesi ile ortaya çıkmıştır (Eckmann, Tarihi Türk Şiveleri 1979: 183).

Harezm Türkçesi, sadece Harezm bölgesi ve Sir Derya'nın aşağı yöresinde sınırlı kalmamıştır. Ayrıca 14. yüzyılda Altın Ordu'nun başkenti Saray, Kırım ve diğer kültür merkezlerini de etkilemiştir. 13. yüzyılın sonlarından itibaren Harezm'den bir çok bilgin, şair ve yazar Altın Ordu'ya göç ederek bu bölgede konuşulan Türk yazı dilinin Altın Ordu sınırları içinde yayılmasını sağlamışlar. Böylece Altın Ordu sahasında konuşulan mahalli şiveye Harezm Türkçesinin de katılmasıyla Türk dilinin Kıpçak kanadında yeni bir yazı dili ortaya çıkmıştır (Ata, 2002: 13). Yüksekkaya da 14. yüzyılda Altun Ordu'da yayılan Harezm Türkçesi'nin altın çağını yaşadığını belirtmektedir (Argunşah-Yüksekkaya, 2012: 163).

14. yüzyılda altın çağını yaşayan, geniş bir sahada kullanılan Harezm Türkçesi dil özellikleri açısından birlik sağlayamamış; eski ve yeni şekiller yerli ağız

özellikleri ile karışmıştır. Bu dil evresi Timurlular devrinde sona ermiş ve yerini Çağatay Türkçesine bırakmıştır (Ata, 2002: 13).

1.2.1. Harezm Türkçesi Dil Yadigarları[1]

Bu dönemin eserlerini Prof. Dr. Aysu Ata, *Harezm - Altın Ordu Türkçesi* adlı eserinde *Harezm Türkçesi Eserleri* ve *Harezm-Altın Ordu Türkçesi Eserleri* olarak iki ayrı başlıkta değerlendirmiştir. Biz de bu dönem eserleri hakkındaki bilgileri aynı biçimde sınıflandırarak veriyoruz.

Harezm Türkçesi Eserleri

1. **Ḳıṣaṣü'l-Enbiyā:** Peygamberlerin kıssalarını konu alan *Ḳıṣaṣü'l-Enbiya* 1310 (H. 710) yılında Nāṣırü'd-dīn bin Burhānü'd-dīn Rabġūzī tarafından yazılmış ve Moğol Şehzadesi Nāṣırü'd-dīn Tok Boġa'ya sunulmuştur.
2. **Nehcü'l-Ferādīs:** "Cennetlerin açık yolu" anlamına gelen *Nehcü'l-Ferādīs*, kırk hadis türünde mensur bir eserdir. Dört bab ve kırk fasıldan oluşur ve her fasıl bir hadisle başlar. Eser üzerine çalışanlar genelde eserin yazarının Kerderli Mahmud bin Ali (ölüm 1360) olduğunu ve eserin Harezm'de yazıldığını belirtmektedirler. İstanbul nüshasındaki kayda göre eserin müstensihi, yazım işini Kerderli Mahmud bin Ali'nin ölümünden üç gün sonra yani 6 Cemāziye'l-Evvel 761 (25 Mart 1360, Çarşamba) tarihinde tamamlamıştır. Demek ki eser 759'da ya da 759'dan önce yazılmıştır.
3. **Muḳaddimetü'l-Edeb:** Arapça öğretmek için hazırlanan, Arapça kelime ve kısa cümlelerden oluşan pratik bir sözlüktür. Eser Ebu'l-Kasım Carullah Mahmud bin Ömer bin Muhammed bin Ahmed Ez-Zemahşeri el-Harezmi tarafından 1128-1144 yılları arasından yazılmış ve Harezm Şahı Atsız bin Muhammed bin Anuş Tigin'e sunulmuştur. Eser 5 bölümden ibarettir: 1. İsimler, 2. Fiiller, 3. Harfler, 4. İsim Çekimi, 5. Fiil Çekimi. Arapça kelime ve ibarelerin altına Harezm Türkçesi,

[1] Bu bölüm aşağıdaki eserlerden yararlanarak hazırlanmıştır:
Ahmet Bican Ercilasun, **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, 4. bs. (Ankara: Akçağ Yayınları, 2007), s. 369-381; Talat Tekin-Mehmet Ölmez, **Türk Dilleri Giriş**, 2. bs. (İstanbul: Yıldız Dil ve Edebiyat 2, 2003), s. 38; Aysu Ata, **Harezm – Altın Ordu Türkçesi**, (İstanbul: Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi, 2002), s. 17-46; Gülden Sağol Yüksekkaya, Mustafa Argunşah, **Karahanlıca Harezmce Kıpçakça Dersleri**, 3. bs. (İstanbul: Kesit Yayınları, 2012), s. 164-176.

Farsça, Harezmce (bir İran dili), Moğolca, Çağatayca, Osmanlıca tercümelerini içeren değişik nüshaları da mevcuttur.

4. **Mu‘īnü’l-Mürīd:** Dinî-tasavvufî manzum bir eserdir. 1313 yılının (H. Ramazan 713) Kasım ayında yazılmıştır. Yazarının kim olduğu tartışmalıdır. J. Eckmann "Harezm Türkçesi" adlı çalışmasında, eserdeki bir dörtlüğe dayanarak eserin yazarının adını "İslam" olarak bildirmiştir[2]. Ancak Zeki Velidi Togan, bu dizelerden müellifin adını tayin etmenin güç olduğunu belirtmiştir[3]. Ebulgazi Bahadır Han ise *Şecere-i Terākime* adlı eserinde *Mu‘īnü’l-Mürīd*'in müelifini Şeyḫ Şeref Ḫˇāce olarak göstermiştir.
5. **Satır Arası Kur'an Tercümesi:** Harezm Türkçesi özelliklerini gösteren bir diğer eser ise Süleymaniye kütüphanesi Hekimoğlu Ali Paşa Camii 2 numarada muhafaza edilen Satır Arası Kur'an Tercümesidir. Ocak-Şubat 1363 (H. Rebiü‘ü’l-āḫir 764) yılında istinsah edilmiş. Yazma üzerine Gülden Sağol doktora tezi olarak çalışma yapmış ve bu çalışma Harvard Üniversitesi tarafından yayımlanmıştır; *An Inter-Linear Translation of the Qur'an into Khawarazm Turkish, Introduction, Text, Glossary, and Facsimile I: 1993; II: 1995; III/1: 1996; III/2: 1999.*

Harezm-Altın Ordu Türkçesi Eserleri

1. **Ḫüsrev ü Şīrīn:** Altın Ordu şairi Ḳuṭb tarafından Nizāmi'nin aynı addaki mesnevisinin Harezm Türkçesi ile yapılan çevirisidir. Ancak bu çeviri kelime kelimesine bir çeviri değildir. Ḳuṭb tarafından bazı ilaveler getirilmiştir ve hacim olarak da Nizami'nin mesnevisinden daha kısadır. Ḳuṭb bu eserini Altın Ordu hükümdarı Tini-Beg Han ile eşi Melike Hatuna sunmuştur. Özbek Han'ın oğlu Tini-Beg Han babasının vefatından sonra 1341 yılında tahta geçer. Ancak 1342 yılında kardeşi Canı-beg tarafından öldürülür. Buna göre Ḳuṭb'un *Ḫüsrev ü Şīrīn*'i 1341 veya 1342 yılında yazılmıştır.
2. **Muḥabbet-nāme:** 1353 (H. 754) yılında Harezmî adlı bir şair tarafından Sir Derya'da yazılan bir manzum eserdir. Harezmî Harezm'den Altın Ordu'ya gelir. Burada Altın Ordu adına Sığnak eyaletini idare eden Muhammed Hoca Beg'in

[2] Bu ḳaç söz ayıtġan atı İslām ol
Tilegi āḫir vaḳt islām ol
Atam baba İslām veliyyü'l-verā
Özi ẓikri tilde tümen aslam ol (Ata, 2002, s. 35)
[3] Ata, 2002, s. 35.

sarayında kışı geçirir ve onun isteği üzerine *Muḥabbet-nāme*'yi yazar. Bu eser mesnevi tarzında yazılmıştır.

3. **Dāsitān-i Cumcuma:** Mesnevi nazım şekli ile yazılmış dinî lirik bir hikâye mahiyetinde olan *Dāsitān-i Cumcuma* (*Cumcuma-nāme*), 1368-1369 (H. 770) yılında Ḥüsām Kātib tarafından Altın Ordu'da geniş halk kitleleri için yazılmıştır. Eser nazım şekli, vezni ve içeriği bakımından Feridü'd-dīn Attar'ın aynı adlı eserinden tercümedir. Ancak İsa peygamber ile Kesikbaş'ın hikayesini içerdiği için, cennet ve cehennem konuları daha ayrıntılı olarak anlatılması bakımından asıl metinden ayrılmaktadır.
4. **Mi'rac-nāme:** Anonim bir eserdir. Dil, üslup ve işlediği konu açısından *Nehcü'l-Ferâdis*'e benzer. Peygamber efendimizin Mirac olayını anlatır. *Nehcü'l-Feradis*'ten sadece gök tasviri konusundaki ayrıntılarda ayrılmaktadır. Paris Bibliotheque Nationale'de Uygur harfleri ile istinsah edilmiş tek nüshası bulunan *Mi'rāc-nāme*, Malik Bahşı tarafından 20 Aralık 1436 (H. 840) yılında Herat'ta istinsah edilmiştir. Arap harfleriyle Çağatayca'ya tercüme edilmiş bir nüshası da İstanbul Süleymaniye kütüphanesinde bulunmaktadır. Bu nüsha Nūre'd-dīn 'Alī et-Tāliḳānī tarafından 13 Ekim 1511 yılında Mısır'da istinsah edilmiştir.
5. **Yarlık ve Bitikler:** Altın Ordu sahısının hanlarına ait 14. yüzyılın sonu ve 15 yüzyılın ikinci yarısında yazılmış olan yarlık ve bitikler de mevcuttur. Bu yarlık ve bitikler dilcilere göre Kıpçak Türkçesinin ağır bastığı Harezm Türkçesi veya Harezm-Altın Ordu Türkçesi ürünleri olarak kabul edilebilir:

a. **Toktamış Han Yarlığı:** 1393 yılında yazılan bu yarlık Toktamış Han tarafından Lehistan-Litvanya kıralı Lagayla'ya gönderilmiş. Uygur harfleriyle yazılan Toktamış Han Yarlığı, Moskova Dış İşleri Bakanlığı arşivinde M. Obolenskiy tarafından bulunarak ilim alemine tanıtılmıştır. Bugün Varşova Merkez Arşivi'nde saklanmaktadır.
b. **Temür Kutluk Yarlığı:** Temür Kutluk Han tarafında Muhammed Han adlı bir kişiyi Tarhan yapmak amacıyla 1397 yılında yazılan bir yarlıktır. Uygur harfli metinin altında Arap harfli metin yer alır. Bu yarlığın Almanca çevirisi ve Arap harfleriyle olan metni Hammer tarafından yayımlanmıştır. Yarlığın, Uygur matbu harfleriyle orijinalinden istinsah edilmiş bir nüshası İstanbul'da mevcuttur.
c. **Mahmud Han Bitiği:** 14 Mart 1428 tarihinde Altın Ordu hükümdarı Uluğ Muhammed Han tarafından Osmanlı padişahı II. Murad'a gönderilmiştir. Arap

harfleriyle yazılmış olan bitik bugün İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde 10202 numarada saklanmaktadır.

Topkapı Sarayı Müzesi Arşivinde bir de 10 Nisan 1466 tarihli, Altın Ordu Hanı Uluğ Muhammed Han'ın Fatih Sultan Mehmed'e gönderdiği bitik E. 10202 numarada bulunmaktadır. Bir de Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi E.6464 numarada bulunan Haziran 1477 tarihli bitik, Ahmed Han tarafından Fatih Sultan Mehmed'e gönderilmiştir.

1.3. Muḳaddimetü'l-Edeb

Harezm Türkçesi eserleri arasında dil ile ilg ili yazılan tek eser *Muḳaddimetü'l-Edeb*'tir. ME, ünlü tefsir ve lügat bilgini Abu'l-Ḳāsım Maḥmūd bin 'Ömer bin Muḥammed bin Aḥmed ez-Zemaḫşerī el-Ḫ̌ārezmī tarafından yazılıp Harezmşah Atsız bin Muḥammed bin Anūş Tigin'e sunulmuştur (Togan, TM 1965: 81).

8 Mart 1075 (H. 27 Receb 467) yılında Harezm ilçelerinden Zemahşer'de dünyaya gelen Zemahşerî, küçük yaşlarda bir kaza nedeniyle ayağının birisini dizinden kaybeder ve ağaçtan takma bir ayakla yürümek zorunda kalır. Babası terzi olmasını ister, ancak kendisi okumak istediği için babası da onu Harezm'e getirip bir medreseye teslim etmiştir. Zemahşerî, Harezm'de dönemin alim ve bilgin adamlarından edebi bilgileri, ilmi-usûl ve fıkıh derslerini alır ve öğrenir. Daha sonra Bağdad'a gider. Orada da edebi ilimleri okutan alimlerin derslerini dinler. Zemahşerî, Bağdad'tan Mekke'ye gidip 5 yıl orada kalır. Bundan dolayı "Tanrı komşusu" anlamına gelen *Cārullah* lakabını almıştır. Daha sonra Zemahşerî Mekke'den de ayrılır ve kendi memleketi olan Harezm'e döner. Faḫr-i Ḫ̌ārezm (Harezm övüncesi) lakabiyla da anılan Zemahşerî 14 Haziran 1144 (H. 538) yılında Ürgenç'te vefat eder (Yüce, 2014: 6).

Zemahşerî yurduna dödükten sonra devrin Harezmşah'ı Atsız tarafından iltifat görür. Harezmşah Atsız babası Ḳuṭbü'd-dīn Muḥammed'in vefatından sonra 1127 yılında Sultan Sencer tarafından Harezmşah olarak ilan edilir. Atsız, Arapçaya çok ilgi duyduğu için Zemahşerî'den kendisinin saray kütüphanesi için bir sözlük yazmasını ister. Onun bu isteği üzerine de Zemahşerî Muḳaddimetü'l-Edeb eserini yazar ve ona itihaf eder. Eserin yazılış tarihi net olarak belli değildir, ancak Atsız'ın hüküm sürdüğü 1127-1156 yılları ve Zemahşerî'nin öldüğü 1144 yılı dikkate alınırsa, eserin 1128-1144 yılları arasında yazıldığı tahmin edilebilir (Ata, 2002: 31).

ME, Arapçayı öğrenmek isteyenler için pratik bir sözlüktür. Arapça kelime ve kısa cümlelerden oluşmaktadır. Bir önceki kelime ile bir sonraki kelime arasında veya bir önceki cümle ile bir sonraki cümle arasında bir bağ yoktur. *ME* İsimler, fiiller, harfler (edat), isim çekimi ve fiil çekimi olarak 5 bölüme ayrılmıştır. İsimler konularına göre sıralanmış ve çokluk şekilleri gösterilmiştir. Eserin en uzun bölümünü (3/4) teşkil eden fiiller bölümünde, fiiller Arapça fiil kalıpları olan bablara ayrılır, bablar da fiil yapısına ve Arapça alfabetik sırasına göre dizilir ve mastarları da verilir. Harfler kısmında ise isim ve fiil dışında kalan gramer unsurları ele alınmıştır. Harezm Türkçesi tercümeli nüshalarında sadece isimler ve fiiller bölümleri bulunmaktadır; harfler (edat), isim çekimi ve fiil çekimi bölümleri mevcut değildir (Yüce, 2014: 7).

Zemahşerî'nin kendisinin yazdığı *ME* bugüne kadar bulunmamıştır. Fakat Harezm Türkçesi, Farsça, Çağatayca, Moğolca, Osmanlıca ile satır altı tercüme yapılmış nüshaları bulunmaktadır, ancak Zemahşerî'nin elinden çıkan nüshanın tercümesi olup olmadığı, asıl nüsha kayıp olduğundan dolayı net olarak belli değildir. Tercümesi Zemahşerî tarafından yapılmışsa hangi dilde yapılmış? Zemahşerî kitabının ön sözünde kitabını ithaf ettiği hükümdar Atsız'ın yüce adının her zaman, her yerde ve bütün dillerde anılmasını istediğini kaydetmektedir. Nuri Yüce'ye göre eğer Zemahşerî eserini başka bir dille tercüme vermediyse neden "bütün diller" ifadesini kullanmıştır; burada bütün dillerden kasıt Arapça, Farsça ve Harezm Türkçesi olmalıdır. Öte yandan Atsız Arapça yazılan metni okuyup anlaması için eserin bildiği bir dilde tercüme edilmesi gerekiyor ve bu dil onun ana dili olan Türkçe veya da ikinci dili olan Farsça olabilir (Yüce, 2014: 8). Zeki Velidi Togan ise bu konuda şu açıklamayı yapmaktadır: "Zimahşerî'nin Türkçe glossarının aslî ilk şeklini tespit etmek için onun aynı kitaba yazdığı horezmce ve farsça glossarlarını da ele alarak her üçünü karşılaştırmak şarttır. Türkçe glossar gibi farsçası da, ya Zimahşerî'den tamamen müstakil olarak yeniden yapılmış yahud da Zimahşerî'nin bu farsça glossarı zaman ve mekâna göre tadilata uğramıştır." (Togan, TM 1965: 86).

ME, Kaşgarlı'nın Divānu Lugati't-Türk'ünden sonra Türk dili için en önemli eserlerden biri sayılır. Türkçe tercümeli nüshaları, yazıldığı dönemin değişik meslek gruplarını bu grublara ait kelimeleri, vergi terimlerini, sağlık bilimlerini, bitki, hayvan ve bir çok daha kelime ve fiilleri içerdiği için Türk dili ve kültürü açısından zengin ve oldukça önemli bir eserdir. Selami Sönmez ME'in hakkında şunları sıralamaktadır:

a) Türklere Arapça öğretmek için yazılmıştır.
b) Arapça'nın dil ve edebiyatına dair incelikleri içerir.
c) Birçok Türk lehçesi ile yapılan satır arası açıklamalar diller arası mukayeseler yapma imkanı verir.
d) Bilhassa Harezm Türkçesinden olmak üzere umumi Türkçeden alınmış çokça kelimeden hareketle günümüz araştırmacılarına 10. ve 11. yüzyıl Harezm bölgesi Türk sosyo-kültürel hayatına dair antropolojik bilgiler sunmaktadır.
e) Yaklaşık on asır öncesinin kültürel değerlerinin günümüze ulaşmasını sağlayarak günümüz Türk Kültürüne ve Türkolojinin gelişimine katkıda bulunmaktadır.
f) Günümüz dil ve lugat araştırmalarına metodolojik bir örnek teşkil ederek, esin kaynağı oluşturmaktadır (Söznmez, TAED 2009: 167).

1.3.1. Muḳaddimetü'l-Edeb'in Nüshaları

ME'in istinsah edilmiş bir çok nüshaları vardır. Bazılarında müstensih adı ve istinsah tarihi bulunurken bazılarının ise müstensihi ve istinsah tarihi belli değildir. Harezm Türkçesi, Farsça, Çağatayca, Moğolca ve Osmanlıca satır altı çevirileri bulunmaktadır. Bunların arasında bilinen en eski nüshaları Harezm Türkçesi ile Farsça tercümeli nüshalardır (Yüce, 2014: 7). *ME*'in bir çok kaynakta bilinen nüshaları aşağıdaki çizelgede sıraladık[4]:

Tablo 1: Muḳaddimetü1'l-Edeb'in Nüshaları

No.	Kütüphane	Kayıt No.	İstinsah Tarihi	Müstensih	İstinsah Yeri
1	Yozgat	369	H. 655/ M.1257	İbrahi b. Mahmud Sūfī el-Müezzin	Harezm
2	Berlin	66	H. 681/M. 1282	---	---
3	Şuşter	---	---	---	---
4	İstanbul Üniversitesi	114	H. 715/M. 1338	Barçkentli Mes'ud	Harezm
5	Kastamonu	2487	---	---	---

[4] Nüshalar için yararlanılan kaynaklar:
Yüce, 2014, s. 9; Ata, 2002, s. 32; Togan, TM 1965, s. 82-86; Raafat Muhammad, **Zemahşeri Mukaddimetül Edeb Eserinin Osmanlı Türkçesi ile Tercümeli Tahran Nüshası (Elif-Dal Kısmı) (Giriş-Dil Özellikleri-Transkripsiyonlu Metin Dizin),** yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Yıldız Teknik Üniversitesi, 2014; www.yazmalar.gov.tr

6	Taşkent 1	2699	---	---	---
7	Taşkent 2	3807	---	---	---
8	Paris	287	---	---	---
9	Damat İbrahim	1149	H. 738/M. 1338	Saraylı Mahmud b. Yusuf el-Kātib	Harezm
10	Arkeoloji	1619	H. 740/M. 1340 H. 741/M. 1341	Saraylı Hibbetullah	Saray
11	Millet Kütüphanesi	2009	H. 749/M. 1349	Hüsamaddin Cendi	Harezm
12	Topkapı 1	2243	---	---	---
13	Topkapı 2	2740	---	Şems Ḫıyvaḳī	---
14	Topkapı 3	2741	---	---	---
15	British Museum	Add7429	H. 760/M. 1359	---	---
16	Rampur Saray	3810	---	---	---
17	Hatice Turhan	322	H. 769/M. 1367	Sivaslı ʻAbdlvāhid b. ʻAbdulmecid	Kahire
18	Hacı Beşir Ağa	648	H. 797/M. 1394	Harezmli Şems el-Ḫıyvaḳī	Kahire
19	Atıf Efendi	2768	H. 799/M. 1397	Mûsâ b. Mürsil Şeyḫ Daḳḳaḳ	---
20	Hive	---	M. 1338	---	---
21	Leipzig	---	M. 1843	---	---
22	Ar-Riyāż	491	---	---	---
23	Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi	15 Hk 210	---	Yakub bin Mahmud bin İzzeddin	---
24	Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi	15 Hk 1021	H. 872/ M.1467	---	---
25	Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi	15 Hk 1228	---	---	---
26	Milli Kütüphane - Ankara	03 Gedik 17530	---	Beşir b. Abdullah Benci	---
27	Milli Kütüphane - Ankara	06 Hk 378	H. 845/M. 1441	---	---
28	Milli Kütüphane - Ankara	06 Hk 918	H. 928/M. 1521	Halil bin Mehmed	---
29	Amasya Beyazıt İl Halk Kütüphanesi	05 Gü 214-1	---	---	---
30	Amasya Beyazıt İl Halk Kütüphanesi	05 Ba 1217	H. 799/M. 1396	Salih bin İshak Garpayi	---
31	Amasya Beyazıt İl	05 Ba	H. 649/M.	İyas bin	---

	Halk Kütüphanesi	726	1251	Hayreddin	
32	Manisa İl Halk Kütüphanesi	45 Hk 6545	---	---	---
33	Manisa İl Halk Kütüphanesi	45 Hk 2882	---	---	---
34	Manisa İl Halk Kütüphanesi	45 Hk 2857/2	---	---	---
35	Manisa İl Halk Kütüphanesi	45 Hk 2847	---	Kasim bin Abdullah	---
36	Manisa İl Halk Kütüphanesi	45 Hk 2849	---	---	---
37	Manisa İl Halk Kütüphanesi	45 Hk 2850	---	---	---
38	Manisa İl Halk Kütüphanesi	45 Hk 2878	---	---	---
39	Manisa İl Halk Kütüphanesi	45 Hk 2866	---	---	---
40	Konya Karatay Yusufağa Kütüphanesi	42 Yu 7040/1	---	---	---
41	Kastamonu İl Halk Kütüphanesi	37 Hk 3016/2	---	---	---
42	Alisher Navoiy Nomidagi Davlat Adabiyat Muzeyi, Taşkent	---	H. 1339	Mīrzā Molān veled-i Mīrzā İkrām Buḫārī	---

1.3.2. Muḳaddimetü'l-Edeb Üzerinde Yapılan Çalışmalar

ME üzerinde bugüne kadar bazı çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların arasında en önemlileri şunlardır:

1. AHMED EFENDİ, İshak Hocası. *Aḳṣa'l-ereb fī tercümeti Muḳaddimetü'l-edeb,* İstanbul 1313/1895.
2. ATEŞ, Ahmed. "Anadolu Kütüphanelerinden Bazı Mühim Türkçe El Yazmalar", *TDED 8*, İstanbul 1958, s. 90-93.
3. BARTOLD, W. "Eine Zamaḫšarī Handschrift mit alttürkischen Glossen", *İslamica 2,* Leipzig 1926, s. 1-4.
4. BENZİNG, J. *Das chwaresmische Sprachmaterial der "Muqaddimat al-Adab von Zamaxšarī. I. Text,* Wiesbaden 1968.
5. BOROKOV, A. N. "Tyurkskie glossı v buḫarskom spiske' Muḳaddimat al-Adab", *Acta Orientalia Hungaria XV*, Budapest 1962, s. 31-39.

6. ——, “Mongol’skie glossı v buḫarskom spiske’ Muḳaddimat al-Adab”, *NAA 1964*, I, Moskova 1964, s. 140-145.
7. ——, “K ‘stor’’ slovary “Muḳaddimat al-Adab” Zamaḫşarī” *Vya* 1965, 2, Moskova 1965, s. 98-101.
8. ——, *Nazvaniya rasteniy po Buḫarskomu spisku “Muḳaddimat al-Adab”. (K izuçeniyu uzbekskoy botaniçeskoy terminologii). Tyurkskaya Leksikologiya i Leksikografiya*, Moskova 1971.
9. CİHAN, Serkan. *Mukaddimetü’l-Edeb (Yozgat Nüshası)-(Giriş, Metin, Notlar, Sözlük-Dizin)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2021.
10. ERSOY, Güler. “Mukaddimetü’l-Edeb’in Hem Doğu Türkçesine Hem Batı Türkçesine Satır Altı Çevrili Bir Nüshası Üzerine”, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 6 (2), Ağusto 2022, s. 922-934.
11. FİTRAT, Abdurrauf. “Muḳaddimetü’l-Edeb *(مقدمة الادب) ده ب تولئه ددیمه موقه*”, *Ma‘ārif ve Oḳutġuçı* Dergisi, Sayı 7-8, Samarkant 1926, s. 38-40.
12. GÖTENTÜRK, Talha. *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ders Materyalleri Çok Dilli Bir Sözlük Örneği*, İstanbul 2016.
13. GROTZFELD, H. “Abu’l-Qāsim Maḥmūd b. ‘Umar az-Zamaḫšarī: Pišrau-i adab yā Muqaddimat al-Adab”, *Der İslam* 14 (1968), s. 304-306.
14. ——, “Zamaḫšarī’s Muqaddimat al-Adab, ein arabisch-persisches Lexikom?”, *Der İslam* 44, (1968), s. 250-253.
15. GÜNER, Nurhan. *Muḳaddimetü’l-Edeb Grameri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2008.
16. İLMAMEDOV, Rahman. “Zemahşerī’nin Mukaddimetü’l-Edebi’nde Kur’ân’la İlgili Terimler”, Uludağ Üniversitesi, *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, cilt 20, Sayı 2, 2011, s. 191-207.
17. ——, “Zemahşeri’nin Mukaddimetü’l-Edeb Eserinin Türk Dilleri İçin Önemi”, *Türk Dünyası Bilgeler Zirvesi: Gönül Sultanları Buluşması*, 26-28 Mayıs 2014. Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Ajansı (TDKB). Eskişehir, s. 549-556.
18. İMAM, Muhammed Kazim. *Abu’l-Ḳasım Maḥmūd b. ‘Omar az-Zamhşarī: Pīşrav-i Adab yā Muḳaddimat al-Adab (The oldest Arabic-Persian philological dictionary). Part 1: Nouns, Part 2: Verbs, Part 3: İndex,* Teheran 1342/1963.
19. MENGES, K. H. “Report on en Excursion to Leningrad and Taškent for Research in Çagatai Manuscripts”, *CAJ 8.* Wiesbaden 1963, s. 230-252.

20. ——, “Report on Second Excurcion to Taškent for Research in Çagatai Manuscripts”, *CAJ 11*, Wiesbaden 1966, s. 87-133.
21. MUHAMMEDOVA, Z. B. “XII-XIV. Asırlarda Arapça yazılan filologik eserlerdeki yıldız atları”, *I. Türk Dili Bilimsel Kurultayına sunulan Bildiri 1972*, Ankara 1975, s. 561-565.
22. ÖZÇAMBAN AYAZ, Gülşen. *Mukaddimetü’l-Edeb Paris Ve Yozgat Nüshaları (Giriş-Metin-Dizin)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Trabzon 2020.
23. ÖZKAN, Sezen. *Muḳaddimetü’l-Edeb’in Yozgat Nüshasında İsimler: Giriş-Metin-Dizin (1a-60a)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara 2009.
24. POPPE, N. N. *Mongo’lskiy Slovar’ Muḳaddimat al-adab I. II. Moskova-Leningrad 1938: III. Ukazateli*, Moskova-Leningrad 1939.
25. ——, “Eine viersprachige Zamaxšarī-Handschrift”, *ZDMG* 101, Wiesbaden 1951, s. 301-332.
26. ——, (Hazırlayan), çev.: Mustafa S. Kaçalin, *Zemahşeri Mukaddimetü’l-Edeb: Moğolca-Çağatayca Çevirinin Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2009.
27. Raafat Muhammad, *Zemahşeri Mukaddimetü’l-Edeb Eserinin Osmanlı Türkçesi İle Tercümeli Tahran Nüshası (Elif-Dal Kısmı) (Giriş-Dil Özellikleri-Transkripsiyonlu Metin Dizin*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul 2014.
28. SHAFI, Ahmad Shafiq. *Mukaddimetü’l-Edeb’in Moğolca-Çağatayca Kısmının Dil İncelemesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016.
29. ——, “Mukkadimetü’l-Edeb’in Önceki Yayınlarına Göre Okuyuş Farkları I”, *Orhon’dan Lena Kıyılarına Geçmişten Günümüze Uluslararası Türk Dili Öğrenci Çalıştayı*, 2021 Mart 22, Bildiriler, Kesit yay., İstanbul 2021. s. 43-65.
30. SÖNMEZ, Selami. “Ebû’l-Kâsım Mahmûd Zemahşeri ve Eseri Mukaddimetü’l-Edeb’in Didaktik Değeri”, *TAED* 40, Erzurum 2009, s. 147-169.
31. ŞİRVANİ, Y. Z. “Ḫorezmiyskiy glossariyn “مقدمة الادب” az-Zamaḫşarī al-Ḫârezmī (soobşçenie) (= Ez-Zémehöerinin ‘Mügeddimet-el-edeb’inin Ḫarezmce glossarisi), Uçenie Zapiski Azérbaycanskogo Gosudarstvennogo Universiteta”, *Seriya Yazıka i Literaturı* 1966,I, Baku 1966, s. 13-18.
32. The Japan Society for the Promotion of Science, *The Mongolian Words in the Muqaddimat al-Adab: Rommanized Text and Word İndex (as of January 2008)*,

Tôkyô 2008, The Japan Society for the Promotion of Science Grant-in-Aid for Scientific Research (B), No. 17320061, 2005-2007.

33. The Japan Society for the Promotion of Science, *The Muqaddimat al-Adab: A Facsimile Reproductıon of The Quadrilingual manuscript (Arabic, Persian, Chagatay and Mongol)*, The Alisher Navoi State Museum of Literature (Academy of Sciences, Republic of Uzbekistan) and The Japan Society for the Promotion of Science, Tokyo 2008.
34. TOGAN, Zeki Velidi. *Documents on Khorezmian Culture. Part I. Muqaddimat al-Adab with the Translation in Khorezmian*, İstanbul 1951.
35. ——, "Zimaḫşeri'nin Doğu Türkçesi ile "Muḳaddimetü'l-Edeb'i", *TM 14*, İstanbul 1965, s. 81-92.
36. WETZSTEİN, J. G. *Smachscharii Lexicon Arabicum Persicum ex codicibus manuscriptis Lipsiensibus, Oxoniensibus, Vindobonensi et Berolonensi edidit atque İndicem Arabicu* Lipsiae 1844-1850.
37. YOSHİO, Saitô. "The Consonant System of West Middle Mongol", *Proceedings the Nineth Seoul İnternational Altaistic Conference*, Suncheon Julay 2009.
38. ——, KANNO Hiroomi, KURBAYASHİ Hitoshi, Zakhid M. İSLAMOV, Khamidbek S. KHASANOV, *A Lexical and Gramatical Study of Mongolian and Chagatay in the Muqqaddimat al-Adab, Research Report (3) A Study of Mongolian and Chagatay in the Muqaddimat al-Adab: Articals and Materials*, The Japan Society for the Promotion of Science Grant-in-Aid for Scientific Research (B), No. 17320061, 2005-2007, The Japan Society for the Promotion of Science, Tokyo February 2008.
39. YÜCE, Nuri. *Ebul Ḳāsım Cārullaāh Muḥmūd bin 'Omar bin Muḥammed bin Aḥmed ez-Zamaḫşarī El-Ḫvārizmi: Muḳaddimetü'l-Eded Ḫʸārizm Türkçesi ile Tercümeli Şuşter nüshası Giriş, Dil Özellikleri, Metin, İndeks*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 535, Ankara 1988.
40. ZAJĄCZKOWSKİ, A. *Nad rękopisami propedeutyki literatury (Muqaddimat al-Adab) Zamachszari'ego (XIIw.) w zbiorach irańskich i tureckich, Spr. Z Prac Nauk. Wydz. 1 PAN*, Warszawa 1965, s. 8-13.
41. ——, "Glava o životnıḫ v arabskom trude Zamaḫšarī (s persidskiöi i tyurkskimi glossami) po Stambul'skomu spisku 655 g.h. (=1257)", *RO* 30, 2 (1967), s. 27-82.

1.3.3. *Muḳaddimetü'l-Edeb*'in Alisher Novoiy Nomidagi Davlat Adabiyat Muzeyi'ndeki Dört Dilli Nüshası Hakkında

Muḳaddimetü'l-Edeb'in en önemli nüshalarından biri de satır altı tercümeli, dört dilli (Arapça, Farsça, Çağatayca, Moğolca) nüshasıdır. Bu nüsha bugün Taşkent'te *Alisher Navoiy Nomidagi Davlat Adabiyat Muzeyi'*nde bulunmaktadır. Bu nüsha aslında 15. yüzyılda istinsah edilmiş ve 20. yüzyılın başlarında Özbekistanlı düşünür, devrimci ve yazar Abdurrauf FİTRAT tarafından Buhara'da İbn-i Sina kütüphanesinde bulunmuştur (Saitô, 2009: 51). Daha sonra Abdurrauf Fitrat, bu nüsha hakkında bir makale yazar ve makalesi *Ma'ārif ve Oḳutḳuçi* dergisinde yayınlanır (Ma'ārif ve Oḳutḳuçi Dergisi 1926: 38-40).

1926'de Nicholas Poppe nüsha üzerinde çalışmak ister ve Leningrad'da eser üzerinde çalışabilmesi için nüshadan fotoğraf çekme ricasında bulunur, ancak o dönemde Buhara'daki şartlardan dolayı bu isteği reddedilir. 1928'de orjinal nüshadan bir kopyası elle yazılarak geçici kullanım için Leningrad'a gönderilir. Elle kopyalanan nüsha Leningrad'da fotoğraflandıktan sonra tekrar Buhara'ya gönderilir. 1938'de Nicholas Poppe *Mogol'skiy slovar' Mukaddimat al-adab* adlı eserinde Moğolca ve Çağatayca kelime ve ibarelerini Rusça çevirisiyle yayınlar. Daha sonra nüshanın hem orjinal elyazması hem de kopyası kaybolur (Saitô, 2008: i). Poppe 1951 yılında dört dilli nüshadaki Çağatayca verilerden yola çıkarak Çağatayca dil özelliklerini incelemiştir (Poppe, ZDMG 1951: 301-332). Bu makalede Poppe, ünlüler, ünlü uyumu, dudak çekimi, zamirler, zamir çekimleri, iyelik ekleri, sayılar ve çeşitli fiil çekimleri üzerinde durur.

Şubat 2004 yılında *Tokyo University of Foreign Studies* profesörü Kanno Hiroomi, eserin Buhara'da 1928'de orjinalinden elle kopyalanan nüshasını Taşkent'te *Alisher Navoiy Nomidagi Davlat Adabiyat Muzeyi*'nde bulur. Taşkent İslamic Üniversitesinin profesörü Zahid Hasanov da orjinal nüshanın kaybolduğunu ve sadece kopyasının mevcut olduğunu bildirir. Eylül 2004 yılında Kanno ile Tokyo Gakugei Üniversitesi öğretim görevlisi Saitô Yoshio, *Alisher Navoiy Nomidagi Davlat Adabiyat Muzeyi*'nin direktörü Saidbek Hasanov'u ziyaret ederler. Ziyaret sonunda eserin bir CD içinde fotoğraflarını, hem de çoğaltılması ya da kopyalanması için Hasanov'dan izin alırlar. 2005 yılında Kanno, Saito, Kuribayashi Hitoshi, Zahid İslamov ve Hamidbek Hasanov'a *The Japan Society for Promotion of Science*

derneği tarafından, nüshanın Altay dilleri üzerine çalışılması ve eserin tıpkıbasımının (facsimile) yapılması için burs verilir. Onlar da çalışmaya başlarlar. Sonuçta 2008 yılında eserin renkli tıpkıbasımını çıkartırırlar. Bir de "Articals and Materials" başlığı altında nüsha ile ilgili yazılan makaleleri yayımlarlar (Saitô, 2008: i-iii).

2008'de tıpkıbasımı hazılanan *ME*'in bu dört dilli nüshası Arapça-Farsça-Çağatayca-Moğolca satır altı tercümeli olarak hazırlanmış. Kopyalanan nüsha 1066 (533 varak) sayfayken faksimile yapılan nüshaya kitabın kapağı ve içindekiler sayfası olarak iki sayfa eklenmiştir. Sayfalar 001a'dan başlar ve 534a'da biter. İlk sayfasında eserin adı, müze adı ve destek veren Japon derneğinin adı şu şekilde geçer: *The Japan Society for the Promotion of Science Grant-in-Aid for Scientific Research (B), No. 17320061/ The Muqaddimat al-Adab: A Facsimile Reproduction of the Quadrilingual Manuscript (Arabic, Persian, Chagatay and Mongol) The Alisher Navoi State Museum of Literature (Aacademy of Sciences, Repbulic of Uzbekistan and The Japan Society for the Promotion of Science Tôkyô 2008.* İkinci sayfada ise *"İçindekiler"* yer alır. Nüshaya ait sayfa, üçüncü sayfadan başlar (001a). Üçüncü sayfada sadece 4 mühür görülür. Bu damgalar galiba kütüphaneye aittir. *Muḳaddimetü'l-Edeb*'in ön sözü nüshanın 001b sayfasında yer alır. Birinci bāb (bābu'l-evvel) *isimler* bölümü 006a'dan başlar. Kitabın ikinci bölümü yani *fiiller* bölümü sayfa 167b'den başlar ve 533a'ya kadar devam eder. 157a'dan 167a'ya kadar *zamir, zamir türleri ve isim* yer almaktadır. *Fiiller* bölümü 533a'da biter. 533a'nın son satırında istinsah edenin adı ve bitiş tarihi şu şekilde geçer: *dervīş-i kemīne faḳir-i ḥaḳīr Mirzā Mevlān veled-i Mirzā ikrām buḫārī fi pānzdehum-i şehr-i şa'bān sene 1339.* Buna göre bu nüsha hicri 15 Şaban 1339 yılında Mirza Mevlan tarafından istinsah edilmiştir. 533b sayfasında her hangi başka birisi tarafından kitabın istinsah tarihinin bitiş tarihini belirtmek için bir şiir yazılmış. Şiirden önce yazar Allah'a şükr eder ve kitabın Mūsā Cān Sepīdzāde'nin çabası ve Mirza İkram oğlu Mirza Mevlan'ın yardımı ile istinsah edildiğini belirtir. Nüshanın son sayfasında (534a) hiç bir yazı bulunmamaktadır. Sadece üç mühür bulunmaktadır.

Yukarıda da söz ettiğimiz gibi *Muḳaddimetü'l-Edeb*'in faksimile edilen dört dilli nüshası 533 varaktan oluşur. Her sayfada Arapça altında da Farsça, Çağatayca ve Moğolca tercümeleri olmak üzere dört satır bulunmaktadır. Böylece her sayfada 16 satır yer almaktadır (001b hariç). Arapça metin kalın uçlu bir kalemle harekeli olarak siyah renkte istinsah edilmiş. Farsça tercüme ince uçlu kalemle siyah renkte,

Çağatayca tercüme ince uçlu kalemle kırmızı renkte ve Moğolca tercüme ise ince kalemle siyah renkte istinsah edilmiştir. Her bir Arapça kelime veya ibarenin altında her üç dilde (Farsça, Çağatayca ve Moğolca) tercümeleri verilmiştir. Ön söz kısmında Moğolca tercüme yoktur.

Arapça tekil kelimelerin yanında çoğul ve eş anlamları da işlenmiştir. Ancak tercümelerde kelimelerin çoğul şekilleri tercüme edilmemiş. Farsça tercümelerde çoğul anlamına gelen جمع *cem'* yazılmış. Çağatayca ve Moğolca tercümelerde sadece ج harfi yazılmış, bu da *cem'* kelimesinin kısaltmasıdır. Örnek olarak burada bir kaç kelimeden bahsetmek isterim: mesala 114b sayfasında Arapça قمیص *ḳamīṣ* kelimesi var. Kelimenin Farsça'da پیراهن *pīrāhan*, Çağatayca'da کونکلک *köŋlek* ve Moğolca'da جمجی *çamçay* olarak satır altı tercüme edilmiş. Bu kelimeden sonra *ḳamīṣ* kelimesinin çoğul şekli Arapça'da قُمُص *ḳumuṣ* olarak verilmiş. Ancak tercümelerde *ḳumuṣ* kelimesinin anlamı yazılmamış Farsça'da جمع *cem'*, Çağatayca ve Moğolca'da ج *cīm* yazılarak bir önceki kelimenin çoğul şekli olduğu belirtilmiştir. Bir de Arapça kısmında kelimelerin eş anlamlıları işlenmiştir. Ama tercümeler kısmında eş anlamlı kelimelerin tercümesi bulunmamaktadır. Farsça tercümede "aynı" anlamına gelen مثله *mi<u>s</u>li* yazılmış, Çağatayca ve Moğolca satırlarda *mi<u>s</u>li* kelimesinin kısaltması olarak sadece م *mīm* harfi yazılmıştır. Mesela 114b sayfasında *ḳamīṣ* kelimesini çoğul şekli olan *ḳumuṣ* kelimesinden sonra "gömlek" anlamına Arapça سِربال *sirbāl* kelimesi yazılmış; bu kelimenin altında hiç bir dilde tercüme yapılmamıştır. Farsça satırda مثله *mi<u>s</u>li* yazılırken Çağatayca ve Moğolca satırlarda sadece *mi<u>s</u>li*'nin kısaltması olarak م *mīm* harfi yazılmıştır. Bu da kelimenin bir önceki kelime ile aynı veya eş anlamlı olduğunu belirtmektedir. Bir de ME'in dört dilli nüshası istinsah edildiği dönemde bazı Arapça kelimeler Arapça'da olduğu gibi Farsça, Çağatayca ve Moğolca'da da kullanılmaktaymış. Bundan dolayı bu nüshada bazı Arapça kelimelerin tercümeleri kısmında "bilinen" anlamına gelen معروف *ma'rūf* kelimesi yazılmışken Çağatayca ve Moğolca satırlarda ise معروف *ma'rūf* kelimesinin kısaltması olarak ف *f* harfi yazılmaktadır. Ya da kelimenin Farsça tercümesi yapılmış ama Çağatayca ve Moğolca satırlarda "bilinen" anlamına gelen *ma'rūf* kelimesinin kısaltması olarak ف *f* harfi yazılmaktadır. Mesela sayfa 118a'da Arapça kısmında حَصِیر *ḥaṣīr* kelimesi geçiyor. Bunun altında Farsça'da معروف *ma'rūf*, Çağatayca ve Moğolca'da sadece ف *f* yazılmaktadır. Yine aynı sayfada Arapça kısmında نَطع *naṭ'* kelimesi var. Kelimenin Farsça karşılığına *ma'rūf* yazılmış. Çağatayca karşılığı için de اداسقه *adasḳa* yazılmış ve Moğolca karşılığı için *f* harfi yazılmıştır. Bu da Arapça *naṭ'* kelimesi Farsça'da da

naṭ‘ olarak bilindiği, Çağatayca karşılığı olan *adasḳa* kelimesi de Moğolca’da *adasḳa* olarak bilindiği anlamına gelmektedir.

1.4. Metinde Anlaşılması Güçlü Olan Kelimeler

Metnimizde okunması güçlü olan Çağatayca ve Moğolca kelimelere de rastlandık. Okuyamadığımız kelimeleri metin içinde soru işareti koyarak belirttik. Okunması zor olan Çağatayca ve Moğolca kelimeleri burada metindeki biçimleriyle Arapça Alfabesiyle gösterdik:

Tablo 2: Anlaşılması Güç Olan Çağatayca ve Moğolca Kelimeler

Sayfa	Çağatayca	Moğolca	Sayfa	Çağatayca	Moğolca
111a	ایبد		452b	منکیس	
114a	جمنا		452b		منکیس
116b	خواجه غومجی		468b		یاریقجی
117b		ببند	471a		غر یلان کیبه
129b		حنور	474b		تویاکویا
136b	جمنا		478a		دلکاجادولبه
155a		کافست / کافت	508b	مونکیس	دوتیماجالبه
303b		سیداک	528a	کورکاو	
347b		تونافسا	530b	کوکاو	
374a	جقتی ایر	جیجیبه			

İKİNCİ BÖLÜM

METİN

S.	Farsça	Çağatayca	Moğolca	Türkçe
111a	gandum şorbā	köçe aşı	ḳuçin budān	lapa yemeği
	aş-i rīze → zīre	rīze → zīre aşı	zireyīn budān	kimyonlu aş, yemek
	aş-i nārdān	nārdān aşı	nārdāni budān	nar taneli yemek
	saped-bā	dūġ-bā	undānu budān	yoğurtlu çorba
	şorbā	şorbā f	şilen	çorba
	dūġ-bā	yoğratyuḳ → yoġratluḳ aş	taraḳtu budān	yoğurttan yapılan yemek
	ṭefşīd ma‘rūf	sirke katıḳlıḳ aş	sirke ḳoliḳsan budān	sirke katılmış yemek
	goşt-ābe	[yançkan] köfte	cançiḳsan miḳan	kıyılmış et
	‘aṣīb ma‘rūf	aybad? eybed?	aybad? eybed? f	Ar. (‘aṣīb) bumbar dolması
	işkamba	suḫte → suḫtū	sė[me]ci	Far. işkembe, Çağ. bumbar dolması, Moğ. iç yağı.
	ārdhāla	bulamaḳ	bulamaḳ f	un ile bulamış yemek, bulamaç
	tūtmāc	bıçma tutmaç	ėçkeksen tusma	kesme tutmaç
	rişta	[bıçma] ügre	ėçkeksen budān	erişte, kesme tel şehriye
	şīr-birinc	şīr-birinc f	sütü tuturġan budān	sütlaç
	tarīna	tayraŋ	tayraŋ f	fakirlerin yemeği
111b	māhī-oba → māhī-āba	balıḳ şorbaşı → şorbası	ciġasuni şilen	balık çorbası
	murġ-i ba-sirka parwarda	sirkede perverde ḳılġan tavuḳ	sirkelē bordaḳsan	sirke ile hazırlanmış

			[taḳi’ā]	tavuk
	āb-kāma	āb-kāme f	āb-kāme f	kuru ekmek ve su bazen de yoğurt karışımı ile elde edilen ekşi ve baharatlı yemek
	sipandān wa mawīzba-ham kofta	yançḳan ḳuru üzüm köknār bile	cançiḳsan ko’āsun cimiş köknār sėlte	haşhaş tohumu ile dövülmüş kuru üzüm
	sirka piyāz	sirkelik soġan	sirketü sonḳina	sirkeli soğan
	zamāward ma‘rūf	navār → navāla	ḳur	et ve yumurta ile yapılan yemek, Moğ. kuşak
	sanbūsa	sanbūsa f	sanbūsa f	samusa
	şīrīn	çüçük	amtatu	tatlı
	talḫ	açıḳ	ġaşūn	acı
	turş-şīrīn	açıḳ çüçük	ġaşūn amtatu	acı ve tatlı (Far. ekşi tatlı)
	halwā-yi burida	bıçma ḥalvā	ėçkeksen ḥalvā	kesilmiş helva
	reza-yi ḥalvā	halvā uşaḳ	ḥalvāyīn uşaḳ	helva kırıntısı
112a	leti ba-şīra	sütlük bulamaḳ	sütü bulamaḳ	süt ile pişirilen bulamaç
	leti ba-goşt	et bile pişürġan bulamaḳ	miḳanār çinaḳsan bulamaḳ	et ile pişirilen bulamaç
	pālūda	pālūda f	pālūda f	rafide, bir tür tatlı
	firnī	firnī f	firnī f	süt ile hazırlanan puding
	kāçī	kāçī f	kāçī f	kadayıf
	şīr-ḫurmā	süt[t]e pişken ḫurmā	sündü çinaḳsan ḫurmā	sütte pişmiş hurma
	lawzīna	lavzīna f	lavzīna f	badem, fıstık, şeker ve gül suyundan

				yapılan tatlı
	kūzīna	kūzīna f	kūzīna f	cevizden yapılan tatlı
	lawzīna	lavzīna f	lavzīna f	badem, fıstık, şeker ve gül suyundan yapılan tatlı
	ḥalvā-yi maġzīnī	maġzlıḳ ḥalvā	maġztu ḥalvā	fıstıklı helva
	ḥalvā firoş	ḥalvā satġuçı	ḥalvā ḳudalduḳçi	helva satıcısı
	kulīça	kulīça f	kulīça f	kurabiye
	girda	girda f	girda f	bir tür kek
	nān-i tanuk ~ tunuk	yupḳa ėtmek	nimgen ötmek	ince ekmek
	girda	girda f	girda f	bir tür kek
112b	nān-i saped	an → aḳ ėtmek	çaġān ötmek	ak ekmek
	kāk	kāk f	kāk f	bir tür ekmek
	nān-i duşt	irik ötmek	şirn̄ ötmek	kaba ekmek, bayat ekmek
	kāk	kāk f	kāk f	bir tür ekmek
	nān-i ḫuşk	ḳuru ötmek	ḳōsun ötmek	kuru ekmek
	nān	ötmek	ötmek f	ekmek
	nān-pāra	uşaḫ ötmek	uşaḫ ötmek f	ekmek kırıntısı
	nān-i piy āganda	uma ötmek	ōküni'ēr cūraḳsan ötmek	yağlı ekmek
	nān-ḫoriş	ötmek bile yėr nėme	ötmeklē idekü yama	ekmek ile yiyilecek şey (katık)
	ārd	un	ġulir	un
	ārd firoş	un satġuçı	ġulir ḳudalduḳçi	un satıcı
	sabos	kepek	kepek f	kepek
	ḫamīr	ḫamīr f	ḫamīr f	hamur
	ḫamīr-i bī-māya	māyasız ḫamīr	körenge ügey cuġraḳsan ġulir	mayasız hamur
	ḫamīr-māya	ḫamīr-māya f	körenge	hamur mayası
	zawāla	zavāla f	zavāla f	hamurun yuvarlak

				şekli
113a	rawġan-i zait	zeytūn yaġı	zeytūni tosun	zeytin yağı
	sirka	sirke f	sirke f	sirke
	sirka-yi tez	açıġ sirke	ġaşūn sirke	sarp sirke
	sirka firoş	sirke satḳuçı	sirke ḳudalduḳçi	sirkec satıcı
	şīr	süt	sün	süt
	şir-firoş	süt satḳuçı	sün ḳudalduḳçi	sütçü
	fala	aġuz	uġraḳ	ilk süt
	çuġraṭ	yoġrat	ṭaraḳ	yoğurt
	çuġraṭ-i turş	açıġ yoġrat	ġaşūn ṭaraḳ	ekşi yoğurt
	şīr-i tāza	taze süt	şini sün	taze süt
	çuġraṭ-i bī-āb	susız yoġrat	uşun ügey ṭaraḳ	süzme yoğurt
	çuġraṭ-i āb āmīẖta	suluḳ yoġrat	uşutu taraḳ	sulu yoğurt
	kafk-i şīr	süt köpüki	süni kȭsün	süt köpüğü
	sar-i şīr	süt ḳaymaġı	sünü öreme	süt kaymağı
	şīrāz f	süzme	süzme f	ekşimek
	maska	maska f	maska f	tereyağı
	rawġan-i gāw	uy yaġı	ükerīn tosun	inek yağı
	panīr	pışlaḳ	pişlaḳ f	peynir
	ḳurūt-i safed	aḳ ḳurut	çaġān ġurūt	ak kurut
	ḳurūt-i siyāh	ḳara ḳurut	ḳara ḳurut f	kara kurut
113b	bīnū	ḳurut	ḳurut f	kurut
	panīr māya	pışlaḳ māyası	pişlaḳin körenge	peynir mayası
	ciragi → tīragi şīr	sütniŋ kiri	sünü kir	sütün kiri
	bāb			
	cāma	ton	dēl	elbise; kürk
	bazzāz ma‘rūf	bezzāz f	ėt ḳudalduḳçi	kumaş satıcı

	kerbās ma‘rūf	böz	böz f	yoğun pamuk bezi
	pāf (bāf)	böz azḳaġı	bözīn arḳaḳ	bez argaçı
	ḫaz ma‘rūf	ḳazīna	ḳazīna f	ham ipek, kötü ipek
	ḫaz firoş	ḳazīna satġuçı	ḳazīna ḳudaluḳçi	ham ipek satıcı, kötü ipek satıcı
114a	gilīm-i siyāh	ḳara kilīm	ḳara kibėz	siyah kilim
	dībā-yi tanuk	yupḳa kėmḫā	nimgen torḳa	ince ipek kumaş
	dībā-yi sitabr	ḳālın kėmḫā	cucān torḳa	kalın ipek kumaş
	katān-i istabr	yoġan katān	bidün katān	kalın keten
	dībā	dībā f	kėmḫā	ipek
	dībā-bāf	kėmḫā toḳuḳuçı	kėmḫā nėkekçi	ipek dokuyucu
	ḫarīr ma‘rūf	ipek ton	tord dēl	ipekli elbise; kürk
	‘imāma ma‘rūf	çalma	dastār	sarık
	dastar-ḫ̌ān	dastar-ḫ̌ān f	dastar-ḫ̌ān f	sofra
	miyān-band	bel baġ	büse	kuşak, kemer
	ṭabaḳ-poş	tabaḳ yapḳuçı	tebşi bürkükü	tepsi örtüsü
	kīsa	camnā?	camnā? f	cüzdan
114b	dasmāl	dasmāl f	dasmāl f	mendil
	rag-band	tamur baġı	sudusun uyāsa	damar bağı
	dastārça-yi dast	ėlik yağlık-ḳ	ġarin arçi’ūr	el bezi
	kulāh	börk	maḳalay	börk
	kulāh-doz	börk tikküçi	maḳalay oyaḳçi	börk dikici
	kulāh-i zahidāna	zāhidlarnıŋ börki	zahidun maḳalay	zahidlerin börkü
	farci	farci f	farci f	bir tür elbise; kürk
	pīrāhan	köŋlek	çamçay	gömlek
	pīrāhan-i kotāh	ḳısḳa köŋlek	oġur çamçay	kısa gömlek
	çādar	ḫatunlar kėyer çadır	ḫatundu ömüskü çaçir	kadınların giydiği peçe

115a	dāman	ėtek	ḳoymar → ḳormay	etek
	tana	boy	bėye	boy
	girībān	yaḳa	caḳa	yaka
	zih-i girībān	yaḳa ḳırıġı	çaḳayīn ḳicār	yaka kıyısı
	bandina	topçı	tobçi f	düğme
	mādagi	ilgük	ėme tobçi	düğme iliği
	tiriz	çapuḳ	çabuḳ f	elbise yarığı
	ḫıştak	ḫıştak f	ḫıştak f	pantolon ağı
	āstīn	yėŋ	ḳançun	yen
	sar-i āstīn	yeŋ aġzi	ḳançuni amasar	yen deliği
	farāvez	küpe	kübe f	elbise kenar kıvrımı
	kinār ~ kanār	ėtek	ḳormay	etek
115b	darz ma‘rūf	yayak	yayak	dikiş yeri
	baḫiya	ḳayıḳ	ḳayiḳ f	dikiş, ilmik
	pāra-yi karbās	pārça böz	kesek bör	parça bez
	cubba ma‘rūf	körte cebe	körte cebe f	erkeklere ait bir tür elbise; kürk, zırh
	durrā‘a-yi paşmīn	yüŋ ferecī	unḳasun fereci	yün ferace
	āstar ~ astar	ton içi	dēlün totar	kürk astarı
	abra	ton taşı	dēlün ġadar	kürk dışı
	farci	farci f	farci f	bir tür elbise; kürk
	ḳabā ma‘rūf	ḳaftan	ḳaftan f	kaftan
	band-i ḳabā	ton bağı	dēlün büçi	kürk bağı
	çāk-i ḳabā	yır[t]maç	cirbaç → cirmaç	yen yırtığı
116a	yaktāhi	tėrlik	tėrlik f	hafif ter gömleği
	ḳabā-namad	kīz ḳaptān	sisegey da’ūrġa	keçe kaftan
	bārānī	yamġurluḳ	ḳuray maḳalay	yağmurluk

	cāma-yi har rozi	künde kėyer ton	üdürtü ömüskü dēl	gündelik elbise; kürk
	dū ʿalam cāma	ėki ʿalemlıḳ ton	ḳoyar ʿalmtu dēl	kolu iki sırma şeritli elbise; kürk
	şalwār	ıştan	tutaçi	pantolon
	naward-i şalwār	ıştan yaḳası	tutaçīn caḳa	pantolon beli
	nifa	ıştan aġı	tutaçīn aġ	uçkur yeri
	pāyça-yi şalwār	ıştan pāyçası	tutaçīn buçḳaḳ	pantolon paçası
	şalwār band	ıştan baġı	tutaçīn uyāsar	uçkur
	band-i şalwār firoş	iştan baġ[ı] satġuçı	tutacin uyāsar ḳudalduḳçi	uçkur satıcı
116b	rukoy	ėski latta	ḳūçin nabtasun	eski bez
	rān-band	but baġı	ġuyayīn uyāsa	kalça kayışı
	masāriz maʿrūf	ėgnige salur nėme	möridü orḳiḳu yama	omuza koyacak nesne
	pāy-tāba	pāy-tāba f	pāy-tāba f	tozluk
	resmān ~ rīsmān-i mūza	ötük ipi	ġutusunu utasun	çizme ipi
	izār maʿrūf	bel baḳ	büse	kuşak
	ridā maʿrūf	ėgnige salur nėme	möridü orḳiḳu yama	omuza koyacak nesne
	rūy-poş	ḫ̌āca ġoncı?	ḫ̌āca ġoncı? f	burka
	sar-band	ser-bençe	hėkinü uyāsar	baş bağı
	sar-āġoş	sar-āġoş f	sar-āġoş f	başörtü
117a	miʿcar	bürünçek	bürünçek f	peçe
	ḥulla maʿrūf	ėki ton	ḳoyar dēl	iki elbise; kürk
	liḥaf	yavurḳan	köncile	yorgan
	liḥaf-i yak luḫt	derzsiz yavurḳan	cabsar ügey köncile	dikişsiz yorgan
	cāma-dān	mefraş	camadan	bavul
	goşa-yi cāma-dān	mefraş ḳulaġı	camadanu çiḳin	bavul sapı
	faṣl			

	gilīm	gilīm	kibiz	halı, kilim
	gilīm- i buzurg	uluġ kilīm	yėke kibiz	büyük kilim
117b	parda	parda f	parda f	perde
	ḫāna-yi ki az bahri ʻarūs rāst kunand	kėrtek ėv	öke gėr	gerdek evi
	parda-yi tanuk	yupḳa perde	nimgen perde	peçe
	bistar	töşek	dėbisker	döşek
	nihāl	nihāl f	biband?	keçe, renkli halı
	şādurwān	kiçik yastuḳ	hüçük̄en nėre → dėre	küçük yastık
118a	ġālī	kebiz	kebiz f	halı
	ḳālī	ḳālī m	ḳālī m	halı
	palās	palās f	kibez	halı
	palās-i uştur	tėve palāsı	tėm[ē]n ü kibez	deve çulu
	namad	kīz	sisegey	keçe
	namad-gar	kīzçi	sisegeyçi	keçeci
	naṭʻ maʻrūf	adasḳa	adasḳa f	eski deri
	cāy-namāz	namāzlıḳ	namāztu	seccade
	çar-bāliş	töşek	dėbisker	döşek
118b	bāliş	yastuḳ	dėre	yastık
	bāliş-i takya	tayanur yastuḳ	tulḳu dėre	dayanacak yastık
	bāliş-i sar	baş yastuḳ	hėkinü dėre	baş yastık
	bāliş-i nişastan	olturur yastuḳ	sirin dėre	oturulacak yastık
	bāliş-i puştī	kėyi[n]cik yastuġı	sa'ūḳu dėre	arka yastığı
	bāliş-i ḫurd	kiçik yastuġı	üçük̄en dėre	küçük yastığı
	nihāl-i pur panba	mamuḳluḳ nihāl	kibeztü dėre	pamuklu yastık
	bistār-i ḫ̆āb	yatur töşek	kėbtegü debisker	yatacak döşek
	cāma-yi pur panba	mamuḳluḳ ton	kibetü dēl	pamuklu elbise; kürk

	panba-yi kuhna	ėski mamuḳ	ḳūçin kibiz	eski pamuk
119a	janda	ėski ton	ḳūçin dēl	eski elbise; kürk
	janda firoş	ėski ton satġuçı	ḳūçin ton ḳudalduḳçi	eski elbise; kürk satıcı
	liḥāf ma‘rūf	yavurḳan	köncile	yorgan
	cāma-yi andarūnī	içki ton	otadu → dotaru dēl	iç çamaşırı
	cāma-yi bīrūnī	taşḳı ton	ġadadu dēl	dış giyisi
	parda-yi kī dar o sūrat bāşad	naḳışlıḳ parde	çimektü perde	işlemli perde
	rīşa-yi dastār	destār saçaġı	destārīn çaçaḳ	sarık püskülü
	bāb			
	yakī	bir	niken	bir
	dū ~ du ~ do	ėki	ḳorya → ḳoyar	iki
	sih	üç	ḳurban	üç
119b	çahār	dört	dörben	dört
	panc	bėş	tabun	beş
	şaş	altı	çirġu’ān	altı
	haft	yėt[t]i	dolān	yedi
	haşt	sėkkiz	nayman	sekiz
	nuh	toḳḳuz	yėsün	dokuz
	dah	on	harban	on
	yāzdah	on bir	harban niken	on bir
	duwāzdah	on ėki	harban ḳoyar	on iki
	sezdah	on üç	harban ḳurban	on üç
	çahārdah	on dört	harban dörben	on dört
	pānzdah	on bėş	harban tabun	on beş
	şānzdah	on altı	harban çirġu’ān	on altı
	hafdah	on yė[t]ti	harban dolān	on yedi
	hajdah	on sėkkiz	harban nayman	on sekiz

	nuzdah	on toḳḳuz	harban yėsün	on dokuz
	bīst	yigirmi	ḳorin	yirmi
	bist-i yak	yigirmi bir	ḳorin niken	yirmi bir
	bist-i dū	yigirmi ėki	ḳorin ḳorya → ḳoyar	yirmi iki
120a	bist-u sih	yigirmi üç	ḳorin ḳurban	yirmi üç
	bist-i çahār	yigirmi tört	ḳorin dörben	yirmi dört
	bist-u panc	yigirmi bėş	ḳorin tabun	yirmi beş
	bist-u şaş	yigirmi altı	ḳorin çirġu'ān	yirmi altı
	bist-u haft	yigirmi yėt[t]i	ḳorin dolān	yirmi yedi
	bist-u haşt	yigirmi sėkkiz	ḳorin nayman	yirmi sekiz
	bist-u nuh	yigirmi toḳḳuz	ḳorin yėsün	yirmi dokuz
	sī	ottuz	ġüçin	otuz
	çihil	ḳırḳ	döçin	kırk
	pincāh	ėllik	tabin	elli
	şast	altmış	ciran	altmış
	haftād	yėtmiş	dalan	yetmiş
	haştād	sėksen	nayan	seksen
	nawad	toḳsan	yiren	doksan
	ṣad	yüz	ca'ūn	yüz
	duwīst	iki yüz	ḳoyar ca'ūn	iki yüz
	siṣad	üç yüz	ḳurban ca'ūn	üç yüz
	çahārṣad	tört yüz	dörben ca'ūn	dört yüz
120b	pānṣad	bėş yüz	tabun ca'ūn	beş yüz
	şaṣṣad	altı yüz	çirġu'ān ca'ūn	altı yüz
	haftṣad	yė[t]ti yüz	dolān ca'ūn	yedi yüz
	haştṣad	sėkkiz yüz	nayman ca'ūn	sekiz yüz
	nuhṣad	toḳḳuz yüz	yėsün ca'ūn	dokuz yüz

	hazār	miŋ	minḳan	bin
	dū hazār	ėki miŋ	ḳoyar minḳan	iki bin
	si hazār	üç miŋ	ġurban (ḳurban) minḳan	üç bin
	çahār hazār	tört miŋ	dörben minḳan	dört bin
	panc hazār	bėş miŋ	tabun minḳan	beş bin
	şaş hazār	altı miŋ	çirġu'ān minḳan	altı bin
	haft hazār	yėt[t]i miŋ	dolān minḳan	yedi bin
	haşt hazār	sėkkiz miŋ	nayman minḳan	sekiz bin
	nuh hazār	toḳḳuz miŋ	yėsün minḳan	dokuz bin
	dah hazār	on miŋ	harban minḳan	on bin
	yāzdah hazār	on bir miŋ	harban niken minḳan	onbir bin
121a	duwāzdah hazār	on ėki miŋ	harban ḳoyar minḳan	on iki bin
	sezdah hazār	on üç miŋ	harban ġurban minḳan	on üç bin
	çahārdah hazār	on tört miŋ	harban dörben minḳan	on dört bin
	pānzdah hazār	on bėş miŋ	harban tabun minḳan	on beş bin
	şānzdah hazār	on altı miŋ	harban çirġu'ān minḳan	on altı bin
	hafdah hazār	on yėt[t]i miŋ	harban dolān minḳan	on yedi bin
	hajda hazār	on sėkkiz miŋ	harban nayman minḳan	on sekiz bin
	nuzdah hazār	on toḳḳuz miŋ	harban yėsün minḳan	on dokuz bin
	bist hazār	yigirmi miŋ	ḳorin minḳan	yirmi bin
	sī hazār	ottuz miŋ	ġüçin minḳan	otuz bin
	çihil hazār	ḳırḳ miŋ	döçin minḳan	kırk bin
	pincāh hazār	ėllik miŋ	tabin minḳan	elli bin
	şast hazār	altmış miŋ	ciran minḳan	altmış bin
	haftād hazār	yėtmiş miŋ	dalan minḳan	yetmiş bin
121b	haştād hazār	seksen miŋ	nayman minḳan	seksen bin

	nawad hazār	toḳsan miŋ	yiren minḳan	doksan bin
	ṣad hazār	yüz miŋ	ca'ūn minḳan	yüz bin
	duwīst hazār	ėki yüz miŋ	ḳoyar ca'ūn minḳan	iki yüz bin
	sīṣad hazār	üç yüz miŋ	ġurban ca'ūn minḳan	üç yüz bin
	çahārṣad hazār	tört yüz miŋ	dörben ca'ūn minḳan	dört yüz bin
	pānṣad hazār	bėş yüz miŋ	tabun ca'ūn minḳan	beş yüz bin
	şaṣṣad hazār	altı yüz miŋ	çirġu'ān ca'ūn minḳan	altı yüz bin
	haftṣad hazār	yė[t]ti yüz miŋ	dolān ca'ūn minḳan	yedi yüz bin
	haştṣad hazār	sėkkiz yüz miŋ	nayman ca'ūn minḳan	sekiz yüz bin
	nuhṣad hazār	toḳḳuz yüz miŋ	yiren ca'ūn minḳan	dokuz yüz bin
	hazār hazār	miŋ miŋ	minḳan minḳan	bin bin
	ṭāḳ	ṭāḳ f	ṭāḳ f	tek
	cuft	cüft f	cüft f	çift
	faṣl			
	bahra	ülüş	kėşik	pay
122a	andak	az	cö'en	az
	nīm	yarım	carim	yarım
122b	sih yak	üç ülüşdin bir ülüş	ġurban ḳubi'āsa niken ḳubi	üçte bir hisse
	çahār yak	tört ülüşdin bir ülüş	dörben ḳubi'āsa niken ḳubi	dörtte bir hisse
	panc yak	bėş ülüşdin bir ülüş	taban ḳubi'āsa niken ḳubi	beşte bir hisse
	şaş yak	altı ülüşdin bir ülüş	çirġu'ān ḳubi'āsa niken ḳubi	altıda bir hisse
	haft yak	yė[t]ti ülüşdin bir ülüş	dolān ḳubi'āsa niken ḳubi	yedide bir hisse
	haşt yak	sėkkiz ülüşdin bir ülüş	nayman ḳubi'āsa niken ḳubi	sekizde bir hisse
	nuh yak	toḳḳuz ülüşdin bir ülüş	yėsün ḳubi'āsa niken ḳubi	dokuzda bir hisse

	dah yak	on ülüşdin bir ülüş	harban ḳubi'āsa niken ḳubi	onda bir
	yagān yagān	bir bir	niken niken	bir bir
	dūgān	ėki ėki	ḳoyar ḳoyar	iki kere iki
	sihgān	üç üç	ġurban ġurban	üçte üç
	çahārgān	tört tört	dörben dörben	dört kere dört
123a	pancgān	bėş bėş	tabun tabun	beş kere beş
	faṣl			
	zar	ālṭun	altan	altın
	cav	arpa	arbay	arpa
	tasū	tasū f	tasū f	dört arpa kadar ağırlık
	nīm-dāng	yarım dang	carim möngü	yarım dang (dang = ¼ dirhemlik ağırlık)
	sih tasū	üç tasū	ġurban tasū	12 arpa kadar ağırlık
	dāngi	dāngi f	möngü	Far. altıda bir hisse, Moğ. gümüş
	dāng-nīm	bir dang yarım	niken carim möngü	bir buçuk dang
	dū dāng	ėki dang	ḳoyar möngü	iki dang
	nim dīnār	yarım alṭun	carim altan	yarım altın
	çahār dāng	tört dang	dörben möngü	dört dang
	dīnār	bir alṭun	niken altan	bir altın
	dīnār ġirām	dīnār ġirām f	dīnār ġirām f	dinar gram
	dah hazār diram	ong miŋ direm	harban minḳan möngü	on bin dirhem
123b	rukūy bar zar	latta tola yarmaḳ	nabtasun dūreng carmaḳ	çıkın dolusu para
	post-i gāw pur zar	uy tėrisi tola alṭun	ükerin arasun dūreng altan	sığır derisi dolu altın
	sīm-i tanuk karda	yupḳa ėtken kümiş	nimgen kiksen möngü	ince yapılan gümüş
	diram	diram f	diram m	dirhem
	çihil diram	ḳırḳ direm	döçin möngü	kırk dirhem

	durust	ḳızıl pėşke	hulan tenke	değerli akçe
	pişez	pul	bāsun	akçe, küçük madeni para
	pāra-yi zar	altun uşaġı	altan uşaḳ	altın tozu
	diram-zan	altun soġuçı	altan dėledükçi	sikkeci
	mīḥ-i diram	mühür	tamġa	mühür
	ṣarrāf	ṣarrāf f	ṣarrāf f	döviz alım satımcısı
124a	tarāzū-yi zar	altun tarāzūsı	altan cing	altın terazisi
	faṣl			
	sancīda	tarāzū tartḳuçı	cing tataḳçi	terazi tartıcı
	tarāzū	tarāzū f	cing	terazi
	āhan-i tarāzū ki zabāna dar ost	zāhan-i tarāzū ki zabāna dar ost f	zāhan-i tarāzū ki zabāna dar ost f	terazinin dili bulunduğu yer
	zabāna-yi tarāzū	tarāzūnıŋ tili	cingīn kėlen	terazi dili
	çaşma-yi tarāzū	tarāzūnıŋ ip tutar tėşüki	cingīn dēsen bayḳ nüken	terazinin ip durar delği
	rişta-yi tarāzū	tarāzū ipi	cingīn uyāsa	terazi ipi
	palla-yi tarāzū	tarāzū pellesi	cingīn pelle	terazi gözü
	sang-i tarāzū	tarāzū taşı	cingīn güri	terazi taşı
	‘amūd ma‘rūf	tarāzū oḳı	cingīn modun	terazi okı
	kapān	kapān f	cing	terazi
	palla-yi kapān	kapān pellesi	cingīn pelle	terazi gözü
124b	paymāna	saġu	sa’ūlġa	kap, sarnıç
	yak man	bir baṭman	niken baṭman	bir batman
	paymāna-yi çahār man	tört baṭmanlıḳ saġu	dörben baṭman sa’ūlġa	dört batmanlık kap
	yak man	bir baṭman	niken baṭman	bir batman
	nīm man	yarım baṭman	carim baṭman	yarım batman
	yak ser	bir sėr	niken şicir	bir sir (1 sir = 15 miskal,52,5 gr)

	faṣl			
	asp	aṭ	morin	at
125a	asp-i tāzī	topçaḳ aṭ	tobçaḳ morin	Arap atı
	asp-i nar	ayġır aṭ	acirġa morin	aygır at
	māda	ḳısraḳ	ge'ün	kısrak
	asp-i ki padar-aş ʻarabī būd	atası ʻarabī aṭ	èçigeni arabi morin	babası Arap atı
	asp-i ḫoş-ḫoy	yaḫşı ḳılıḳ aṭ	sayin aburitu morin	iyi tabiatlı at
	[asp-i] pālānī	palānlıḳ aṭ	palantu morin	palanlı at
	asp-i turkī	moġuli aṭ	monġol morin	Moğol (Far. Türk) at
	asp-i kurra-yi nar	erkek ḳulun	ère unuġan	erkek kulun
	asp-i kurra-yi māda	tişi ḳulun	ème unuġan	dişi kulun
	asp-i kurra-yi yak sāla	tay	dāġan	tay
125b	dū sāla	ġunan	ġunan f	iki yaşındaki (at)
	sih sāla	dönen	dönen f	üç yaşındaki (at)
	çahār sāla	tūlan	tūlan f	dört yaşındaki (at)
	asp-i pīr	ḳarı aṭ	ötegü morin	kart at
	asp-i bar-nişastanī	miner aṭ	unuḳu morin	binek at
	asp-i ḫil'ati	baḫışlar aṭ	soyurġal morin	bahşiş at
	asp-i nā-farmān	èmlik aṭ	èmlik morin	binilmemiş at, Far. inatçı at
	rahwār	yorġa	çorma → cora	düzgün ve çabuk koşan hayvan
	asp-i bī-ḫaway	tèrlemes aṭ	üler kölerkü morin	terlemez at
	asp-i bisyār ḫaway	köp tèrler aṭ	olan kölerkü morin	çok terleyen at
126a	asp-i cahinda	tuylaġuçı aṭ	tuylaḳçi morin	tepişici at
	asp-i ābistan	boġuz aṭ	boġur morin	gebe at
	faṣl			

	nişān-i asp	aṭ bėlgüsi	morin[u] bėlge	at belgisi
	asp-i saped sar	aḳ baş aṭ	çaġān hėkitü morin	ak baş at
	asp-i miyan-i sar saped	tepesi aḳ aṭ	ḳalcan morin	tepesi ak at
	asp-i saped ḳafā	eŋsesi aḳ aṭ	gecige çiġan morin	ensesi ak at
	asp-i saped rūy	ḳaşḳa aṭ	ḳalcan morin	dazlak at
	asp-i yak-sūy rūy saped	yüziniŋ bir yanı aḳ aṭ	örēle ni'ūr çaġān morin	yüzünün bir yanı ak at
	asp-i lab-i zabarīn saped	yuḳarıġı ėrini aḳ aṭ	dēdü hurūl çaġānn morin	üst dudağı ak at
	asp-i [lab-i] zerin saped	alın ėrini aḳ aṭ	doradu hurūl çaġān morin	alt dudağı ak at
	asp-i saped puşt	uçası aḳ aṭ	nirūn çaġān morin	arkası ak at
	asp-i saped şikam	ḳarnı aḳ aṭ	gėtesün çaġān morin	karnı ak at
	asp-i saped pahlū	yanı aḳ aṭ	ḳabirġa çaġān morin	kaburgası ak at
	asp-i çahār dast pāy saped	tört ayaḳ aḳ aṭ	dörben köl çaġān morin	dört ayağı ak at
126b	asp-i tā ba zānū saped	tizige tėginçe aḳ aṭ	öbüdüktü kürtele çaġān morin	dizine değin ak at
	asp-i tā barān saped	butıġa çalıḳ aḳ aṭ	ġuyadu çaġān morin	kalçaya kadar ak at
	asp-i saped dast	bir ḳolı aḳ aṭ	niken ġar çaġān morin	bir kolu ak at
	asp-i yak-pāy saped	bir ayaḳı aḳ aṭ	niken köl çaġān morin	bir ayağı ak at
	asp-i saped dum	ḳuyruġı aḳ aṭ	sü'ūl çaġān morin	kuyruğu ak at
	asp-i surḫ dum	ḳızıl ḳuyruġluġ aṭ	hulān sü'ūl[tü] morin	kızıl kuyrukluk at
	kumayt ma'rūf	toruḳ aṭ	kēr morin	doru at
	asp-i zard	şırġa aṭ	şirġa morin	sarı at
	asp-i samand	ḳalun aṭ	ḳalūn morin	kuyruğu sarı yelesi ak at
	asp-i deza	kök boz aṭ	köke börin morin	gök boz at
	asp-i siyāh	ḳara aṭ	ḳara morin	yağız at
	asp-i surḫ bā safed āmīḫta	surḫ ḫing aṭ	hulāmtur bora morin	kızıl boz at
	asp-i ḫing	aḳ boz aṭ	çaġān bora	ak boz at

			morin	
	asp-i pesa	ala aṭ	ala morin	ala at
	asp-i tamām surḫ na-bāşad	çapdar aṭ	çapdar morin	ala at
	asp-i palang rang	ḳaplan yüŋlük aṭ	ḳablan üsütü morin	kaplan donlu at
	[asp-i] yak rang	bir renlik aṭ	niken öngetü morin	tek donlu at
	nuḳta-yi asp	aṭ meŋi	morinu menge	at beni
	faşl			
127a	lab-i asp	aṭ ėrni	morin hurūl	at dudağı
	ustuḫ̌ān-i miyān dū goş	[ėki] ḳulaḳnıŋ arasıdaġı süyük	ḳoyar çiḳin cūraḳi yasun	iki kulağın arasındaki kemik
	yāl-i asp	aṭ yalı	morinu dēl	at yelesi
	sīnā-yi asp	aṭ köküsi	morinu çe'ėci	at göğüsü
	puşt-i asp	eyer ornı	ėmēlün oran	eyer yeri
	dunbāl-i asp	aṭ ḳuyruḳı	morinu sü'ūl	at kuyruğu
	mūy yāl wa pīşānī wa dum	aṭnıŋ kakulı yalı kuyruk ḳılı	morinu kakil dēl sūlin ḳilġasun	atın alın, boyun ve kuyruk kılı
	mūy-i ḫūk	ḳonḳuz → tonḳuz ḳılı	ġaḳayn ḳilġasun	domuz kılı
	cāy-gāh-i tang	olang tar tar yėr	olan tataḳu ġacar	hayvanların bağlanacağı dar yer
	tahī-gāh asp	aṭnıŋ sübesi	morinu sübē	atın kaburgası
	nar[a]-yi ~ narra-yi asp	aṭnıŋ çüki	morinu ġirçang	atın çükü
	nar[a]-i ḫar	ėşek çüki	ėlçigenü ġirçang	eşek çükü
127b	ġilāf-i nar-i o	ḫāṣṣası	ḫāṣṣası f	Far. atların erkeklik organının kılıfı, çağ. özeli
	rūda-yi asp	aṭ içegüsi	morinu gėtesün	at bağırsağı
	sargīn-i asp	aṭ tėzeki	morin[u] harġal	at tezeği
	dast [u] pay asp	aṭnıŋ ayaḳı ėliki	morinu ġar köl	atın ayağı eli

	çahār dast [u] pay asp	aṭnıŋ tört ayaḳı	morinu dörben köl	atın dört ayağı
	sum-i asp	aṭnıŋ tuynaḳı	morinu turūn	atın tuynağı
	peş-i sum-i asp	aṭ tuynaḳ[ı]nıŋ alı	morinu turūnu manḳlay	at tuynağının önü
	faṣl			
	tāḫt cāy-i aspān	aṭlarnıŋ yarışur yėri	moridu urulduḳu ġacar	atların yarış alanı
	aspāni-ke cam‘ āwarand az barāy-i tāḫtan	yarışur üçün yı[ġ]ḳan aṭlar	urilduḳuyīn tula ḳuri’āksan morit	yarış için toplanmış at
	asp-i peşīn dar tāḫt	ilgerigi aṭ çapḳanda	uridu morin ha’ūlḳudu	öndeki at koşarken
	asp-i dūwum	ėkinçi aṭ	ḳoyarçin morin	ikinci at
128a	asp-i siwum	üçinçi aṭ	ġurban morin	Far. ve çağ. üçüncü at, Moğ. üç at
	asp-i çahārum	törtençi aṭ	dötēr morin	dördüncü at
	asp-i pancum	bėşinçi aṭ	tabutār morin	beşinci at
	asp-i şaşum	altınçı aṭ	cirġudār morin	altıncı at
	asp-i haftum	yėt[t]inçi aṭ	dolatār morin	yedinci at
	asp-i haştum	sėkkizinçi aṭ	naymand[ā]r morin	sekizinci at
	asp-i nuhum	toḳuzunçı aṭ	yesüd[ē]r morin	dokuzuncu at
	asp-i dahum	onunçı aṭ	harbad[ā]r morin	onuncu at
	asp-i ki dar tāḫt bi-mānad	ėŋ kėyinki ḳalġan aṭ	anḳani ḳoyna ḳoçuruḳsan morin	en arkaya kalan at
	faṣl			
	afsār	noḫta	noḫta f	yular
	ligām	yügen	ḳadār	gem
	çūb ~ çob-i goşa-yi cuwāl	ḳapnı bėrketür ḳazuḳ	ūtayi bekittü ḳatasun	çuvalı sıkıştıracak kazık
128b	pālhang	çılbur	çılbur f	yuların sapı, çılbır
	dahana-yi ligām	cucay	cūcay	gem ağzı
	tabarak-i → tabar-i ligām	yügen baltusı	ḳadārīn süke	gem baltası

	ḥalḳa-yi ligām	cucaynıŋ ḥalḳası	cucāyn tügenlik	gemin halkası
	āhan-i zer-i afsār	‘aḳreb	‘aḳreb f	çengel, yular altındaki çengel
	zīn	eyer	ėm[ē]l	eyer
	zīn çob ~ çūb	yıŋırçaḳ	yıŋırçaḳ f	odundan yapılmış eyer, yük eyeri
	peş koha-yi zīn	eyerniŋ iley ḳaşı	ėm[ē]līn ömünedü bü’ūrge	eyerin ön kaşı
	pas koha-yi zīn	eyerniŋ kėyin ḳaşı	ėm[ē]līn ḳoytu bü’ūrge	eyerin arka kaşı
	band-i zīn	eyer köki	ėm[ē]līn köke	eyerin bağı
	dū-suy-i zīn	eyerniŋ iley ḳaşı kėyi ḳaşı	ėm[ē]līn uridu bü’ūrge ḳoytu bü’ūrge	eyerin ön kaşı arka kaşı
	pāşna-yi zīn	olarçaḳ	olarçaḳ f	kolan
129a	zīn-poş	bürkesün	bürkesün f	körpece, eyerin üstüne konulan geretiğinde yorgan / döşek olarak kullanılan kuzu derisi
	sīna-band	kömüldürük	kömüldürük f	gömüldürük
	zafāna-yi sīna-band	kömüldürük ilmeki	kömüldürügün ġoya	gömüldürük ilmiği
	pār-dum	ḳoşḳun	ḳorġa	kuskun
	tang	ḳolaŋ	olang	kolan
	ḥalḳa-yi tang	ḳolaŋnıŋ ḥalḳası	olangīn tüngelik	kolanın halkası
	zabar tang	yamızıdın tartu ḳolaŋ	camizasa tataḳu olang	(hayvanın) ön sırtından çekilecek kolan
	rikāb ma‘rūf	üzeŋü	dörē	üzengi
	rikāb-i çobīn	yıġaç üzeŋü	modun dörē	ağaç üzengi
	davāl-i rikāb	üzeŋü bağı	dörė’īn sur	üzengi bağı
	cunāḳ-i zīn	tėbengü	gölme	kicim, eyer takımı

	namad-zīn	toḳum	toḳum f	palan
	namad-i asp	carlıḳ	carlıḳ f	Far. at palanı Çağ. kararname, Not: Çağatayca-sında bilmediğimiz bir anlam farklılığı var.
129b	cul ma‘rūf	at yapuġı	morinu nemėle	at çulu
	ṣāna-yi asp	ḳaşavuç	ḥanūr?	kaşağı
	ālat-i dāġ	ālat-i dāġ m	ālat-i dāġ m	dağlama demiri
	dāġ-i asp	at tamġası	morinu tamġa	at damgası
	faṣl			
	cang cāy	sançış yėri	ḳatḳulduḳu ġacar	savaş yeri
	hamtā dar cang	bir biri tėŋi	nim niken tengten	birbirinin dengi
	laşkar	çėrik	çėrik f	asker, ordu
130a	laşkar	laşkar m	laşkar m	ordu
	peş laşkar	manḳla[y]	manḳlay f	öncü
	pas laşkar	çaġdavūl	çaġdavūl f	artçı
	suy-i rāst-i laşkar	baranḳar	baranḳar f	ordunun sağ kanadı
	suy-i çap-i laşkar	cö’ēn ḳar	cö’ēn ḳar f	ordunun sol kanadı
	dū suy-i laşkar	baranḳar cö’ēn ḳar	baranḳar cö’ēn ḳar f	ordunun sağ ve sol kanadı
	miyān cāy-i laşkar	ġol	ġol f	ordu merkezi
	zabān-gīr	til alġuçi	kėlen abuḳçi	dil alıcı
	dīdabān	ḳaravūl	ḳaravūl f	bekçi
	suwārān	atlıġlar	morita[n]	atlılar
	piyādagān	yayaḳlar	yabuġat	yayalar
	çahār ṣad mard	tört yüzçe kişi	dörben ca’ūn kü’ūn	dört yüz adam
130b	ayā ṣaf ma‘rūf	yasal	yasal f	ordu düzeni
	sāz-i cang	sançış ḳoraġı	ḳatḳulduḳyīn ḳoraḳ	savaş silahı

	çābuk-i laşkar	üylge	üylge f	hızlı ordu
	cang	sançış	ḳatḳuldān	savaş
	āştī	yaraşmaḳ	coḳilduḳu	barışmak, uyuşmak
	ġanīmat	olca	olca f	ganimet
131a	**faṣl**			
	duhul	duhu f	duhul f	davul
	çōgān-i duhul-zan	duhulçı	duhulçi	davulcu, Far. davulcunun davul sapı
	çōgan-i duhul	duhul urar yıġaç	duhul deletkü modun	davul sapı
	sanc ma‘rūf	çaŋ	çang f	büyük zil
	duhulça	kiçik duhul	hüçük̄en duhul	küçük davul
	kos-i laşkar	kos-i laşkar f	kō̄rge	davul, Far. ordu davulu
	būḳ ma‘rūf	borġu	boġru f	boru
	‘alam-i buzurg	tuḳ	tuḳ f	büyük bayrak
131b	mancanīḳ ma‘rūf	ḳara buġra	ḳara buġra f	**A**r. mancınık. Çağ. erkek deve
	naft-andāz	ra‘d atġuçı	ra‘d ḳarbuḳçi	ateşli silah
	faṣl			
	silaḥ-dārān	cėbekliler	cėbeten	silahlılar
	mard-i şamşer-dār	ḳılıçlık ėr	hildütü ėre	kılıçlı erkek
	mard-i bī-şamşer	ḳılıçsız ėr	hildü ügey ėre	kılıçsız erkek
	mard-i neza-dār	süŋülük ėr	cidatu ėre	mızraklı erkek
	mard-i bī-neza	süŋüsiz ėr	cida ügey ėre	mızraksız erkek
	mard-i sipar-dār	ḳalḳanlıḳ ėr	ḳalḳatu ėre	kalkanlık erkek
	mard-i bī-sipar	ḳalḳansız ėr	ḳalḳan ügey ėre	kalkansız erkek
	mar[d]-i bā-ḫūd	dūlġalıḳ ėr	du’ulgatu ėre	miğferli erkek
	mard-i bī-ḫūd	dūlġasız ėr	du’ulga ügey ėre	miğfersiz erkek
	mard-i bā-zirih	köhelik ėr	köhētü ėre	zırhlı erkek

132a	mard-i tamām silāḥ	übçin cėbelik ėr	übçin cėbetü ėre	mızraklı ve zırhlı erkek
	mard-i bī-silāḥ	cėbesiz ėr	cėbe ügey ėre	silahsız erkek
	şamşer	ḳılıç	hildü	kılıç
	şamşer-i burrān	itik ḳılıç	ḳurça hildü	keskin kılıç
	şamşer-i kund	moḳadaḳ ḳılıç	moḳadaḳ hildü	kör kılıç
	şamşer-i maşrifī	maşārif ḳılıçı	maşārif hildü	Şamlılara ait kılıç
	şamşer-i Hindū	Hindūstān ḳılıçı	Hindūstānu hildü	Hint kılıcı
	şamşer-i burrān	itik ḳılıç	ḳurça hildü	keskin kılıç
132b	şamşer-i pūlād	fūlād ḳılıç	fūlād hildü	çelik kılıç
	kanār ~ kinār-i şamşer	ḳılıç yüzi	hildüyīn ni'ūr	kılıç ağzı
	şamşer-i kund	moḳadaḳ ḳılıç	moḳadaḳ hildü	kör kılıç
	gohar ~ gavhar-i şamşer	ḳılıç gevheri	hildüyīn gevher	kılıç cevheri
	dasta-yi şamşer	ḳılıç sapı	hildüyīn bari'ūr	kılıç sapı
	niyām-i şamşer	ḳılıç ḳını	hildüyīn ḳuy	kılıç kını
	duvāl-i şamşer	ḳılıç bağı	hildüyīn uyāsar	kılıç bağı
133a	**faṣl**			
	neza	süŋü	cida	mızrak
	neza-yi bī-sinān	süŋü yıġaçı	cidayīn modun	mızrak ağacı, Far.: ucu olmayan mızrak
	neza-yi rāst	tüz süŋü	tübşin süngü	düz mızrak
	neza-yi rudaynī	rudayni yasaġan süŋü	rudayni casaḳsan cida	Rudayni süsleyen mızrak
	neza-yi samharī	samhari yasaġan süŋü	samhari casaḳsan cida	Samhari süsleyen mızrak
	neza-yi ḫaṭṭī	ḫatlıḳ süŋü	ḫattu cida	Hatlı mızrak Not: *ḫaṭ*, Bahreyn'de bir liman adıdır ve orada yapılan mızraklara *ḫaṭṭī* derler.

	ḥarba ma‘rūf	ḳısḳa süŋü	oḳar cida	kısa mızrak
	zobīn	zobīn ″	zobīn ″	küçük mızrak
	āhan-i nazya	süŋü tėmüri	cidayīn temür	mızrak demiri
133b	sar-i neza	süŋü başı	cidayīn hėkin	mızrak başı
	band-i neza	süŋü boġunı	cidayīn üye	mızrak boğumu
	miyān-i dū band	ėki boġun arası	ḳoyar üyeyīn cabsar	iki eklem arası
	band-i zer-i neza	süŋüniŋ tėmüriġa yavuḳ boġunı	cidayīn tėmürtü oyra üye	mızrağın demirine yakın boğumu
	band-i zer-i neza	süŋüniŋ astın boġumı	cidayīn doradu üye	mızrağın alt boğumu
	faṣl			
	kamān	yay	numun	yay
	kamāngar	yayçı	numuçi	yaycı
	kamāndān	ḳurumsaḳ	ḳurumsaḳ f	yay koyulan kap
	zih-i kamān	kiriş	köbçin	kiriş
	dasta-yi kamān	yay tutḳası	numuni bari’ūr	yay tutacağı
134a	miyān-i kamān	yay baġrı	numunu ėligen	yay göğsü
	kamān goşa (goşa-yi kamān)	yay ġulaġı	numuni ḳiçir	yay kulağı, ucu
	raḫna-yi kamān	kūr tutar yėr	kürüyīn oran	yay gediği, yay kirişinin gediği
	faṣl			
	tīr	oḳ	sumun	ok
	tīrgar	oḳçı	sumunçi	okçu
	tīrgar	oḳçı	sumunçi	okçu
	tīr-i nişān	buta atar oḳ	bėlge ḳarbuḳu sumun	nişana atılan ok
	tīr	oḳ	sumun	ok
	paykān	başak	başaḳ f	ok başı, temren
134b	paykān-gar	başaḳçı	başaḳçi f	temrenci
	paykān-i darāz ~ dirāz	uzun başaḳ	urtu başaḳ	uzun temren

	paykān-i pahn	keybür	keybür f	cirit
	paykān-i gird	yumrı başaḳ	moġulçaḳ başaḳ	yuvarlak temren
	par-tīr	oḳ yüŋi	sumuni hödün	ok tüyü
	sūfār-i tīr	hanı → honı	honı f	gez, yiv
	anguştwāna-yi tīr-andāz	erke[b]çi	erkebçi f	okçulukta koruyucu olarak takılan baş parmak yüzüğü, yüksük
	nişāne	bota	bėlge	hedef
	tīr-dān	kėş	ḳobdu	sadak
	kėşger	kėşçi	ḳobduçi	sadakçı
135a	**faṣl**			
	kārdgar	pıçaḳçı	ḳituġaçi	bıçakçı
	kārd	pıçaḳ	ḳituġa	bıçak
	kārd-i buzurg	uluġ pıçaḳ	yėke ḳituġa	büyük bıçak
	kārd-i dū-rūy	kārd-i dū-rūy	ḫancer	hançer
	band-i kārd	pıçaḳ baġı	ḳituġayīn uyāsar	bıçak kemeri
	band-i kārd	band-i kārd m	band-i kārd m	bıçak kemeri
	dunbāl-i kārd	pıçaḳ surḳuçı	kituġayīn surḳuçi	bıçak sorğucu
	dasta-yi kārd	pıçaḳ sapı	kituġayīn nişi	bıçak sapı
135b	niyām-i kārd	pıçaḳ ḳını	kituġayīn ḳuy	bıçak kını
	faṣl			
	dabbūs ma‘rūf	çomaḳ	bula’ū	büyük sopa, Ar. gürz, büyük sopa
	gurz	gurz m	bula’ū	gürz
	çūb-dastī	yıġaç çomaḳ	modun bula’ū	ağaç sopa
	‘aṣāy-i buzurg	yoġan ‘aṣā	bidün tayaḳ	kalın değnek
	‘aṣāy-i bā-āhan	tėmürlüḳ ‘aṣā	tėmür[tü] tayaḳ	demirli değnek
	tāziyān	ḳamçı	minā	kamçı
	rişta-yi tāziyān	çıpçurġa	çipçurġa f	kamçının destesine

				dikilen deri parçası, Far. kamçı ipi
	duwāl tāziyāna	böldürge	böldürge f	kırbacı sapa bağlayan ilmik
136a	**faṣl**			
	zirihgar	köheçi	köhēçi f	zırhçı
	zard ma‘rūf	köhe	köhē f	zırh
	zirih-i farāḫ	kėŋ köhe	ū köhē	geniş zırh
	zirih-i kotāh	ḳısa köhe	oḳar köhē	kısa zırh
	bargustuwān	kiçim	kiçim f	ata giydirilen zırh
	ḫūd	davūlġa	davūlġa f	miğfer
	kamar	ḳur	büse	kuşak
136b	kīsa[-i çarmīn]	camna, çımna?	camna, çımna? f	deri kese, deri cüzdan
	sipargar	ḳalḳan yasaġuçi	ḳalḳan casaḳçi	kalkan yapıcı
	sipar	ḳalḳan	ḳalḳan f	kalkan
	sipar az post	tura	tura f	kalkan, Far. deriden yapılmış kalkan
	faṣl			
	çār pāy-i unsi	gele	adu’ūsun	hayvan sürüsü
	uştur	tėve	tėm[ē]n	deve
	uştur	tėve	tėm[ē]n	deve
	uşturān [wā ~ farā]guzāşta	otġa ḳoyḳan tėveler		otlağa salınmış develer
	gele-yi uştur	tėve sürükçi → sürüki		deve sürüsü
	gele-yi andak	az sürük	tėm[ē]n	az hayvan sürüsü, Moğ. deve
137a	uştur-i nar	ėrkek tėve	ėre tėm[ē]n	erkek deve
	uşturbān	tėveçi	tėmeçi → tėm[ē]nçi	deveci
	uştur-i māda	tişi tėve	ėme tėm[ē]n	dişi deve

	uştur baça-yi kāh āganda	kėp	botaġunu kėb	küp, Far. ve Moğ. ölen deve yavrusunun saman ile doldurulmuş derisi.
	uştur-i cawān	yigit tėve	cala'ū tėm[ē]n	genç deve
	uştur baça	bota	botaġan	deve yavrusu
	uştur baça ki awwal-i bahār dar wucūd āyad	yaz toḳḳan bota	ḳabur töreksen botaġa	ilk yazın doğan deve yavrusu
	uştur baça ki tābistān zāda bāşad	yay toḳḳan bota	namur töreksen botaġa	güzün doğan deve yavrusu
	uştur baça ki ba-dūnīm sāl dar āmada	ėki yaşḳa kirgen bota	ḳoyar nasutu oraḳsan tėm[ē]n	iki yaşına girmiş deve
	uştur baça-yi māda-yi dū sāla	ėki yaşar tişi tėve	ḳoyar nasu[t]u ėme tėm[ē]n	iki yaşında dişi deve
	uştur baça ba-siwum sāl dar āmada	üç yaşarḳa kirgen tėve	ġarban → ġurban nasutu oraḳsan tėm[ē]n	üç yaşına girmiş deve
	uştur baça-yi māda-yi ba-siwum sāl dar āmada	üç yaşarġa kirgen tişi tėve	ġarban → ġurban nasutu oraḳsan [ėme] tėm[ē]n	üç yaşına girmiş dişi deve
137b	uştur baça-yi bar çahārum sāl dar āmada	tört yaşar kirgen tişi tėve	dörben nasutu oraḳsan tėm[ē]n	dört yaşına girmiş deve
	uştur-i māda-yi bar çahārum sāl dar āmada	tört yaşarġa kirgen tişi tėve	dörben nasutu oraḳsan ėme tėm[ē]n	dört yaşına girmiş dişi deve
	şutur baça-yi ba-pancum sāl dar āmada	bėş yaşḳa kirgen tėve	tabun nasutu oraḳsan tėm[ē]n	beş yaşına girmiş deve
	uştur-i bar şaşum sāl dar āmada	altı yaşḳa kirgen tėve	cirġān nasutu oraḳsan tėm[ē]n	altı yaşına girmiş deve
	uştur-i şaş sāla	altı yaşar tėve	cirġān nasutu tėm[ē]n	altı yaşındaki deve
	uştur-i haft sāla	yė[t]ti yaşar tėve	dolān nasutu tėm[ē]n	yedi yaşındaki deve
	uştur-i haşt sāla	sėkkiz yaşar tėve	nayman nasutu tėm[ē]n	sekiz yaşındaki deve
	uştur-i nuh sāla	toḳḳuz yaşar tėve	yėsün nasutu tėm[ē]n	dokuz yaşındaki deve
	uştur-i pīr	ḳarı tėve	ötegü tėm[ē]n	yaşlı deve

	uştur-i nar	ėrkek tėve	ėre tėm[ē]n	erkek deve
	kafk-i şutur	tėveniŋ köpiki	tėm[ē]nü kö'ēsün	devenin köpüğü
	uştur-i māda	ingen	ingen f	dişi deve
	uştur-i ābistan	boġaz tėve	boġar tėm[ē]n	gebe deve
138a	dah māha ābistan	on aylıḳ boġaz ingen	harban saraytu boġan → boġar ingen	on aylık gebe deve
	şutur-i māda-yi cawān	yigit ingen	cala'ū ingen	genç dişi deve
	şutur-i māda-yi pīr	ḳarı ingen	ötegü ingen	yaşlı dişi deve
	şutur-i ḳurbān[ī]	ḳurbān tėvesi	ḳurbānu tėm[ē]n	kurban devesi
	şutur-i mada-yi bā-ḳuwwat	küçlük ingen	küçitü ingen	güçlü dişi deve
	şutur-i ki bi-laġzad	tayılġuçı tėve	ḳalataraḳçi tėm[ē]n	töküzleyen deve
	şutur-i lāġar	aruḳ tėve	turġan tėm[ē]n	zayif deve
	şutur-i doşā	saġar ingen	sāḳu ingen	sağılır deve
	Şutur-i guşn afganda	boġraḳ ḳayıġan tėve	ḳaymal ingen	erkeğine meyleden deve
	uştur-i bar-nişastanī	miner tėve	unuḳu tėm[ē]n	binek devesi
138b	şutur-i dawanda	yügürük tėve	ḳurdun tėm[ē]n	hızlı deve
	mānand-i ḫar-gūr dar –raftan	ḳulan dėk yügürük	ḳulan mėtü ḳurdun tėm[ē]n	yaban eşeği gibi hızlı (Moğ. deve)
	faṣl			
	lab-i uştur	tėve ėrni	tėm[ē]n hurūl	deve dudağı
	farc-i uştur-i māda	ingen amı	ingenü hütügün	dişi deve amı
	nar-i uştur	tėve çüki	tėm[ē]nü ocaġay	deve çüğü
	ġilāf-i o	çük ḫaṣṣası	ocaġayn ḫaṣṣa	çük özeli, Far. deve çükünün kılıfı
	sīna-yi o	tėve töşi	tėm[ē]nü ėbeçe'ün	deve göğsü
	zānūy uştur	tėve tizi	tėm[ē]nü öbüdük	deve dizi
139a	sum-i uştur	tėve tabaḳı	tėm[ē]nü hula	deve tabanı
	nāḫun-i uştur	tėve tırnaḳı	tėm[ē]nü	deve tırnağı

			ḳimusun	
	mūza-yi uştur	tėve çaruḳı	tėm[ē]nü caruḳ	deve çarığı
	sargīn-i uştur	tėve ḳumalaḳı	tėm[ē]nü ḳorġal	deve gübresi
	kohān-i uştur	tėve örkeçi	tėm[ē]nü bökün	deve hörgücü
	faṣl			
	çūbak-i bīnī-i uştur	buyla yıġaçı	tėm[ē]nü ḳabardaġi bu[y]la	devenin burnuna takılan ağaç kıskaç
	ḫalḳa-yi mahār mū'īn	yüŋ burunduḳı	unḳasun burunduḳ	yün (deve) yuları
	mahār	noḫta sapı	noḫtayīn uyāsar	dizginin sapı
139b	sar-i mahār	noḫta sapınıŋ uçı	noḫtayīn uyāsarīn ücür	dizgin sapının ucu
	darāy	ḳonḳrav	ḳonḳrav f	küçük çan, zil
	nawār ~ nuwār	ḳolaŋ	olang	kolan
	rasan	ip	dēsü[n]	ip
	rasangar	ipçi	dēsünçi	ipçi
	rasn-i sih tāh	üç ḳabat ip	ġarban → ġurban dabḳur dēsün	üç kat ip
	rasn-i çahār tāh	tört ḳat ip	dörben dabḳur dēsün	dört kat ip
	rasn-i pāra	ip kėseki	dēsün kėsek	ip paarçası
	gardan-band	boyın baġı	kü[cȳ]ni uyāsar	boyun bağı
	canbar	canbar f	töngelik modun	eksen
	şikil-i uştur	tiz baġı	öbüdügün uyāsar	diz bağı
	şikam band-i uştur	ḳarın baġı	gücēnü uyāsar	göbek bağı
140a	pālān	ḳom	ḳom f	deve eyeri
	peş-i pālān	ḳomnıŋ ileyi	ḳomunu ömüneni	deve eyerinin önü
	pas-i pālān	ḳomnıŋ kėyini	ḳomunu ḳoynani	deve eyerinin arkası
	pālān çūba → çūb-i pālān	ḫatab	ḫatab f	eyerin ağaç aksamı
	rismān-i ki bar şikam-i şutur mī-bandad	tėveniŋ ḳarnıda baġlar ip	tėm[ē]nü gücē'ēse tataḳu dēsün	devenin karnına bağlanacak ip
	faṣl			

	astar	ḳaçır	lūsa	katır
	astar-i māda	tişi ḳaçır	ėme lūsa	dişi katır
	kirā-kaş	kirā-kaş f	kirā-kaş f	yük hayvanları kiralayan
	ḫar	ėşek	ėlçigen	eşek
140b	ḫar-gūr ~ ḫar-gor	ḳulan	ḳulan f	kulan
	ḫaṭ bar puşt-i ḫar-gūr	ḳulannıŋ sırtıdağı ḳara ḫaṭ	ḳulanu cōnu ḳara ḫaṭruḳay	kulanın sırtındaki siyah çizgi
	ḫar-i māda	tişi ėşek	ėme ėlçigen	dişi eşek
	ḫar-gūr-i māda	tişi ḳulan	ėme ḳulan	dişi kulan
	ḫar-kurra	ḫödük	unaġan	eşek yavrusu
	faṣl			
	caḥāş cem‘	caḥāş c	āḫur	ahır, Not: Metinde Ar. *cahāş* ‘eşek yavruları’ anlamında gelmektedir. Moğ. kısmındaki *āhur* yanlışlıkla yazılımıştır.
	ḫar-kurra-yi māda	tişi ḫödük	ėme unaġan	dişi eşek yavrusu
	Moğ. ḳulanu unaġan	ḳulan ḫödüki	ḳulanu unaġan	kulan yavrusu, Not: Metinde Far. kısmında Moğolca ibare yazılmış.
	āḫur	āḫur f	āḫur f	ahır
	mīḫ-i āḫur	āḫur ḳazuġı	āḫurīn ḳadāsun	ahır kazığı
141a	‘alaf ma‘rūf	ot	ėbesün	ot
	nişḫˇār	keviş	kebir → kebid	geviş
	‘alaf-i çahār-pā	gele yėr ot	adūsun idekü ėbesün	hayvanın yiyeceği ot
	tobra	tobra f	tobra f	torba

	pālān-i ḫar	ėşek pālānı	ėlçigenü pālān	eşek palanı
	pālān-i paşm āganda	yüŋ tıḳḳan pālān	unḳasun çiçiḳsan pālān	yün takılan palan
	bār-i puşt	uça yüki	ūçayīn aça’ān	arka yükü
	bar-i şutur	tėve yüki	tėm[ē]nü aça’ān	deve yükü
141b	**bāb**			
	gāv	uy	ükez → üker	sığır
	māda-gāv	inek	üneyēn	inek
	gāvbān	uy kütgüçi	üker adūlaḳçi	sığırtmaç
	gosāla	buzavu	tuġul	buzağı
	yak-sāla	torbaḳ	burū	iki (Far. bir) yaşındaki buzağı
	dū-sāla	ġunan uy	ġunan üker	üç (Far. iki) yaşında sığır
	sih-sāla	dönen uy	dönen üker	dört (Far. ve Ar. (s̲enī) üç) yaşında sığır
	çahār-sāla	dört yaşar uy	dörben nasutu üker	dört yaşında sığır
	panc-sāla	bėş yaşar uy	cirġān nasutu üker	beş (Moğ. altı) yaşında sığır
	şaş-sāla	altı yaşar uy	cirġān nasutu üker	altı yaşında sığır
	haft-sāla	yė[t]ti yaşar uy	dolān nasutu üker	yedi yaşında sığır
	faṣl			
142a	sarūn-i gāv	uy müŋüzi	ükerün ėber	sığır boynuzu
	nāḫun-i gāv	uy tuyaḳı	ükerün turū	sığır tuynağı
	sargīn-i gāv	uy tėzeki	ükerün harġal	sığır tezeği
	gāv-meş	gāv-meş f	gāv-meş f	bizon
	faṣl			
	gospand	ḳoy	ḳonin	koyun
	meş	tişi ḳoy	ėme ḳonin	dişi koyun
	ḫoç	ḳoçḳar	ḳuça	koç
142b	buz-i nar	tekke	uḳuna	erkek keçi, teke

	buz-i māda	tişi öçkü	ėme ima'ān	dişi keçi
	nohāz	sürük başlaguçı ėrkeç	sürük hėkilekçi sėrke	sürü başını çeken erkeç
	rama-yi gospandān	sürük ķoyları	sürük ķonin	koyun sürüsü
	gosfand-i şīr-dār	saķlıķ ķoy	sāķu ķonin	sağmal koyun
	barra ~ bara-yi şīr-mast	baķlan ķozı	baķlan ķuraġan	yağlı kuzu
	dast-āmoz	ėlikke ögrengen öçkü	ġartu suruķsan ima'ān	insana alıştırılan keçi
	gospand-i ḫurd	kiçik ķoy	hüçük̄en ķonin	küçük koyun
	buz-ġāla	oġlaķ	ünügün	oğlak
143a	buz-ġāla-yi māda	tişi oġlaķ	ėme ünügün	dişi oğlak
	buz-ġāla-yi gīyāh ḫ̌ār	ot yėr oġlaķ	ėbesün idekü ünügün	ot otlayan oğlak
	barra ~ bara	ķozı	ķulaġan	kuzu
	dū-sāla	şişik	şişik f	iki yaşındaki koç
	gospand-i sih-sāla	üç yaşar ķoy	ġurban nasutu ķonin	üç yaşındaki koyun
	gospand-i çahār-sāla	tört yaşar ķoy	dörben nasutu ķonin	dört yaşındaki koyun
	gospand-i panc-sāla	bėş yaşar ķoy	tabun nasutu ķonin	beş yaşındaki koyun
	gospand-i şaş-sāla	altı yaşar ķoy	cirġān nasutu ġonin → ķonin	altı yaşındaki koyun
	faşl			
	gospand-i siyāh wa saped	ala ķoy	ala ķonin	ala koyun
	gospand-i siyāh-sar	ķara başlıķ ķoy	ķara hėkitü ķonin	siyah başlı koyun
	gospand-i saped-sar	aķ başlıķ ķoy	çaġān hėkitü ķonin	ak başlı koyun
	gospand-i yak çaşm siyāh ve dīgarī saped	bir közi aķ bir közi ķara ķoy	niken nidüni ķara niken nidüni çaġān	bir gözü ak bir gözü kara koyun
143b	gospand-i siyāh-gardan	boynı ķara ķoy	gücün̄in ķara ķonin	boynu kara koyun
	gospand-i siyāh-puşt	uçası ķara ķoy	ūçayīn ķara ķonin	arkası kara koyun
	gospand-i safed-miyān	bėli aķ ķoy	dundani çaġān ķonin	beli ak koyun

	gospand-i saped-şikam	ḳarını aḳ ḳoy	gėtesüni çaġān ḳonin	karnı ak koyun
	gospand-i saped-tahī-gāh	yamızı aḳ ḳoy	camiz çaġān ḳonin	ön sırtı ak koyun
	gospand-i pāy-hā tā tahī-gāh saped	ėki ayaḳı bıḳını dėginçe aḳ ḳoy	ḳoyar köl bökse kürtel çaġān ḳonin	iki ayağı kasığa değin ak koyun
	gospand-i saped-dast	ḳolı aḳ ḳoy	ḳar çaġān ḳonin	ön ayağı ak koyun
	gospand-i saped-pāy	ayaḳı aḳ ḳoy	köl çaġān ḳonin	ayağı ak koyun
	gospand-i pas-peçīda sarūy	müŋüzi kėyin tolḳaş ḳoy	ėberin ḳoyna horanḳay ḳonin	boynuzu arkaya kıvrık koyun
	peş-peçīda sarūy	müŋüzi ilgeri tolḳaş ḳoy	ėberin uruḳşi horanḳay ḳonin	boynuzu öne kıvrık koyun
	rast sarūy	tüz müŋüzluḳ ḳoy		düz boynuzlu koyun
	şikasta sarūy	müŋüzi sınuḳ ḳoy		boynuzu kırık koyun
	şikāfta goş	ḳulaḳı ėnegen ḳoy	çiḳin imleksen ḳonin	kulağı enenmiş koyun
	burīda goş	ḳulaġı kesük ḳoy		kulağı kesik koyun
	darida goş	ḳulaġı yırtuḳ ḳoy		kulağı yırtık koyun
	kinār-i goş burīda	kulaḳ ḳırıġı kėsük ḳoy	çiḳinu ḳicār oḳtaluḳsan ḳonin	kulak ucu kesik koyun
144a	bī-sarūy	müŋüzsiz ḳoy	ėber ügey ḳonin	boynuzsuz koyun
	dunba	ḳuyruḳ	sü’ūl	kuyruk
	ḫoç-i dunba-dār	ḳuyruḳ[luḳ] ḳoçḳar	sü’ültü ḳuça	kuyruklu koç
	ābila-yi gosfand	ḳoynıŋ çėçeki	ḳonin cėçek	koyunlarda görülen çiçek hastalığı
	faṣl			
	paşm-i gosfand	yüŋ	unḳasun	yün
	paşm-i uştur	tėve yüŋi	tėm[ē]nü unḳasun	devenin yönü
	mūy	ḳıl	ḳilġasun	kıl
	paşm-i buz	yaluç	cōlen unḳasun	yumşak tüy, Far. ve Ar. (mir‘izi) keçi yünü

	paşm-i rangīn	boyaġan yüŋ	buduḳsan unḳasun	boyalı yün
	paşm-i burīda	kėsken yüŋ	hėçkeksen unḳasun	kırkılmış yün
	du-kārd	ḳayçı	ḳayçi f	makas
144b	**faṣl**			
	pistān-i uştur yā asp	tėveniŋ yā aṭnıŋ ėmçek[i]	tėmėnü morinu köken	devenin ya da atın memesi
	pistān-i gāv wa gospand	uynıŋ yā ḳoynıŋ ėmçek[i]	üker ḳoninu köken	ineğin ya da koyunun memesi
	pistān-i āhū	kėyik ėmçek[i]	görėsünü köken	geyik memesi
	faṣl			
	çahār-pāy-i daştī	yazı gelesi	kērīn adūsun	bozkır hayvanı
	āhū	kėyik	görėsün	geyik
	āhūy māda	ḳalcaḳçın	ḳalcaḳçin f	yaban keçisinin dişisi
	āhū-baça	kėyik oġlaġı	görėsünü ünügün	geyik oğlağı
145a	āhū-i saped	ceyran	ceyran f	ceylân, elik
	āhūy surḫ	ḳızıl kėyik	ulān görėsün	kızıl geyik
	gāv-i daştī māda	maral	maral f	dişi geyik
	gāv-i daştī nar	buġu	buġu f	erkek geyik
	baça-yi gāv daştī	buġunıŋ buzavı	buġuyīn tuyul	geyiğin buzağısı
	rama-yi gāv	sürük buġu	sürük buġu f	ren geyiği sürüsü
	ḫargoş	tavışḳan	ta'ūlay	tavşan
	ḫargoş-i nar	ėrkek tavışḳan	ėre tūlay	erkek tavşan
	ḫargoş-i māda	tişi tavışḳan	ėme ta'ūlay y	dişi tavşan
	ḫargoş-baça	tavıḳşan balası	tūlayn buçan	tavşan yavrusu
	buz-i kohī ~ kūhī	ṭaḳ öçküsi	ūlayin ima'ān	dağ keçisi
145b	buz-i māda-yi kohī	ṭaḳ öçküniŋ tişisi	ūlayin ėme ima'ān	dişi dağ keçisi
	baça-yi kohī	ṭaḳ öçküniŋ oğlaġı	ūlayin ima'ānu ünügün	dağ keçisi oğlağı
	dada	azıḳlıḳ	ariyatu	yabani hayvan

	şer	arslan	arslan f	aslan
	şer-i māda	tişi arslan	ėme arslan	dişi aslan
	şer-baça	arslan balası	arslan → arslanu küçük	aslan yavrusu
	nāḫun-i şer	arslan tırnağı	arslanu ḳimusun	aslan pençesi
	gurg	böri	çinā	kurt
146a	gurg-baça	böri balası	çināyīn küçük	kurt eniği
	gurg-i māda	tişi böri	ėme çinā	dişi kurt
	rūbāh	tülkü	ünegen	tilki
	rūbāh-i nar	ėrkek tülkü	ėre ünegen	erkek tilki
	rūbāh-i māda	tişi tülkü	ėme ünegen	dişi tilki
	kaftār	dėltü	dėltü f	sırtlan
	kafrār-baça	dėltü balası	dėltüyin küçük	sırtlan yavrusu
	ḫirs	ayıḳ	ötege	ayı
	ḫirs-baça	ayıḳ balası	ötegeyīn küçük	ayı yavrusu
	yūz	bars	bars f	pars
	yūzbān	barsçı	barsçi f	parsçı
	palang	ḳaplan	ḳaplan f	kaplan
	pīl	yaġan	ca’ān	fil
146b	pīl-baça	yaġan balası	ca’ānu cukcaġan → culcaġan	fil yavrusu
	ḫūk	tonḳuz	ġaḳay	domuz
	ḫūk-baça	toray	toray f	domuz yavrusu
	kapī ~ kappī	maymun	bėçin	maymun
	kapī-i māda	tişi maymun	ėme bėçin	dişi meymun
	kapī-i nar	tişi ėr	ėre bėçen	Çağ. dişi (ve) erkek, Moğ. erkek maymun
	sag	it	noḳay	it
	sagbān	itçi	noḳayçin	itçi
	sagça	töle [it]	töle f	küçük it
	sag-i şikārī	tāzī it	tazī noḳay	tazı köpeği

	sag-baça	küçük	küçük f	enik, köpek yavrusu
	gardan-band-i sag	gardan-band-i sag ″	gardan-band-i sag ″	it boyun bağı
	şaġal	şaġal f	şaġal f	çakal
147a	siyāh-goş	ķara ķulaķ	ķara ķulaķ	kara kulak
	gurba	müşük	miş	kedi
	gurb-i māda	tişi müşük	ėme miş	dişi kedi
	gurba-baça	müşük balası	mişīn kü'ūn	kedi yavrusu
	gurba-yi daştī	manul	manul f	yabani kedi
	bāb			
	cunbanda	tėbrengüçi	ködeldükçi	deprenici
	sūsmār	uluġ keles	yėke keles	büyük kertenkele
	baça-yi sūsmār	uluġ keles balası	yėke kelesīn culcaġan	büyük kertenkele yavrusu
	mānand-i sūsmār	keleske oķsar	kelestü adali	kertenkeleye benziyor
147b	ḫar-puşt	kirfi → kirpi	çahari'ā → cari'ā	kirpi
	sang-puşt	ķavurçaķlıķ baķa	ķabusutu mėnekey	kaplumbağa
	ġunda	böy	böy f	zehirli örümcek, tarantula
	āftāb-parast	künke tapınġuçı	narani tayiķçi	güneşe tapan
	gaj-dum ~ kaj-dum	çayan	çayan f	akrep
	sarūn-i gaj-dum	çayan müŋüz	çayanu hėber	akrep boynuzu
	dum-i o	çayan ķuyruġı	çayanu sūl	akrep kuyryğu
	neş-i o	çayan nişteri	çayanu şibege	akrep iğnesi
	zahr-i gaj-dum	çayan aġusı	çiyanu ġora	akrep zehiri
	dārūy-i zahr	tiryak	tiryak f	panzehir
148a	mār	yılan	moġay	yılan
	post-i mār	yılan terisi	moġayn arasun	yılan derisi
	mār-i siyāh	ķara yılan	ķara moġay	kara yılan
	mar-i pesa	ala yılan	ala moġay	ala yılan

	mar-i kuşanda	öldürgüçi yılan	alaḳçi moġay	öldürcü yılan
	ajdahā	ejdehā f	ejdehā f	ejderha
	mar-i bī-zahr	aġusız yılan	ḳora ügey moġay	zehirsiz yılan
	zahr-i o	aġu	ḳora	zehir, Far. onun zehri
	mūş	sıçḳan	ḳulġuna	sıçan
	nar-mūş	erkek sıçḳan	ere ḳulġuna	erkek sıçan
148b	mūş-i daştī	yumran	yumran f	çöl sıçanı, büyük fare
	mūş-baça	sıçḳan balası	ḳulġunayīn culcaġan	sıçan yavrusu
	kar-mūş	saġrav sıçḳan	düley ḳulġuna	sağır sıçan
	kūr-mūş	soḳar sıçḳan	soḳar ḳulġuna	köstebek
	faṣl			
	cunbanda-yi ḫurd	ḳurt	ḳoraġay	solucan
	mūr	ḳumursḳa	çümeli	karınca
	mūrça-yi ḫurd	kiçik ḳumursḳa	hüçük̄en çümeli	küçük karınca
	ḫāya-yi mūrça	ḳumursḳanıŋ yumurtḳası	çümeyīn ömdügen	karınca yumurtası
	şipiş	bit	bö'ēsün	bit
	rişk	sirke	sirke f	bit sirkesi
	kayk	bürge	bürge f	pire
149a	kanah	selçe	selçe f	kene
	kanah-i buzurg	uluḳ selçe	yėke selçe	büyük kene
	tananda	örmükçi	örümçekçi f	örümcek
	kirm-i daraḫt	yıġaç ḳurtı	modunu ġoraġay	ağaç kurdu
	ḫura	küye	küye f	güve
	ḫarak-i zamīn	eşek ḳurt	ėlçigenü ḳoraġay	eşek kurdu
	kirm	ḳurt	ḳoraġay	solucan
	devça	şülük	şülük f	sülük
	hazār-pāya	miŋ ayaḳlıḳ	minḳan költü	bin ayaklı
	ḫabazdok-i nar	erkek ḳonḳuz	ere ḳonġuz	erkek böcek
149b	ḫabazdok-i māda	tişi ḳonḳuz	ėme ḳonġuzuk	dişi böcek

	‘rūsak	āla kaluk	āla kaluk f	kunduz böceği
	malaḫ	çevürtke	çü’ürtken	çekirge
	malaḫ-i nar	ėrkek çevürtke	ėre çü’ürtken	erkek çekirge
	munc	arı	arı f	arı
	munc-i angabīn	bal arısı	balun arı	bal arısı
	nar-i o	ėrkek çevürtke	ėre çü’ürtken	erkek çekirge, Far. onun (bal arısının) erkeği
	şipiş-i gandum	mite	mite f	buğday biti
	şab āwāz kunanda	kėçe çarlaġusı	söni ḳaylaḳçi	gece bağıran
	parwāna	köpelek	köpelek f	kelebek
150a	magas	çibin	şimūl	sinek
	magas-i sag	it çibin	noḳayn şimūl	it sineği
	magas-i ḫar	ėşek çibini	ėlçigenü şimūl	eşek sineği
	paşa	siŋek	ḳotaḳçi şimūl	sinek
	paşa-yi buzurg	uluġ siŋek	yėke şimū l	büyük sinek
	bāb			
	murġ	tavuḳ	taḳi’ā	tavuk
	murġ-i şikārī	avlar ḳuş	abalaḳu şiba’ūn	avcı kuş
	bāz	ḳarçıġay	ḳarçiġay f	atmaca, şahin
150b	har dū pāy-band-i bāz	ḳarçıġaynıŋ salur baġları	ḳarçiġayn orkiku uyāsa	şahine bağlanan bağ
	çarġ	itelgü	itelgü f	akdoğan, sungur
	şāhān	laçın	laçin f	doğan
	murdār-ḫˇār	bürküt	bürküt f	kızıl kartal
	bāşa	ḳırġuy	ḳirġay f	atmaca, kanarya
	şer-i guncişk	ala toġanaḳ	ala toġanaḳ f	bir tür atmaca, serçe avlayan kuş
	zaġanak	kükenek	kükenek f	bozdoğana benzer bir kuş
	bāzak-i turkī	ṭurumtay	ṭurumtay f	bozdoğan

	kargas	ḳaçır	ḳaçir f	akbaba, kerkes
	kargas-i pīr	ḳarı ḳaçır	ötegü ḳaçir	yaşlı akbaba
151a	kargas-i saped	aḳḳaçır	çaġān ḳaçir	ak akbaba
	faṣl			
	murġakān-i ḫurd	kiçik ḳuşlar	hüçük̄en şiba'ūt	küçük kuşlar
	guncişk	çıpçuḳ	tari'āçi	serçe
	guncişki surḫ	ḳızıl çıpçuḳ	hulān tari'āçi	kızıl serçe
	cal	torġay	torġay f	sığırcık
	cal-i surḫ	ḳızıl torġay	hulān torġay	kızıl sığırcık
	guncişk-i zard	sarıḳ çıpçuḳ	şira tari'āçi	sarı serçe
	çirçirak	ḳarça	ḳarça f	çayır çekirgesi
	zard-sar	sarġıldaḳ	sarġildaḳ f	sarı baş (kuş)
	gol buġa	monşur	monşur f	boyunduruk
151b	dawāl-waja → dālūja	tamġa yapışur ġuş	balaġasundur nāçaḳçi şiba'ūḳan	duvara yapışan kuş
	şab-para	yarı ḳanat	yarı ḳanat f	yarasa
	farāştarūk	ḳarbuġaç → ḳarluġaç	ḳarluġaç f	kırlangıç
	farāştūy kohī	üker ġarluġaç	üker ġarluġaç f	kırlangıç türü
	mānand-i faraştūy	boz ḳarluġaç	bora ġarluġaç	boz kırlangıç
	murġābī	su ḳuşı	usunu şiba'ūn	ördek
	sār-i sabz	kürkürük	kürkürük f	bir tür kuş
	kabūtar	köverçken	kö'ō̄rçken f	güvercin
	kabūtar-i ḫānagī	ėv köverçkeni	gėrīn köröçken → kö'ō̄rçken	ev güvercini
	kabūtar-i nar	ėrkek köverçkeni → köverçken	ėre kö'ō̄rçken	erkek güvercin
	kabūtar-i māda	tişi köverçken	ėme kö'ō̄rçken	dişi güvercin
	kabātar-baça	köverçken balası	kö'ō̄rçkenü culcaġan	güvercin yavrusu
152a	ḳumrī-i nar	ėrkek ḳumrı	ėre ḳumri	erkek kumru
	kabūtar-ḫāne	köverçkenlik	kö'ō̄rçkentü	güvercinlik

	kabk	keklik	keklik f	keklik
	kabk-i māda	tişi keklik	ėme keklik	dişi keklik
	kabk-i nar	ėrkek keklik	ėre keklik	erkek keklik
	siyāh-sīna	baġrı ḳara	baġrı ḳara f	bağrıkara (bir tür kuş)
	carz	toġdaḳ	toġdaḳ f	büyük toy kuşu
	carz-i nar	ėrkek toġdaḳ	ėre toġday	erkek toy kuşu
152b	uştur murġ	tėve ḳuş	tėm[ē]n şiba'ūnn	devekuşu
	uştur murġ-i nar	ėrkek tėve kuş	ėre tėm[ē]n ḳuş	erkek devekuşu
	murġābī	ördek	nuġasun	ördek
	baṭ	baṭ f	fancir	kırmızı renkli ördek
	surḫābī	anḳıd	anḳid f	kazdan küçük, doğandan büyük bir ördek
	mūsīça	mūsīçe f	mūsīçe f	küçük kumru
	kulang	turna	toġra'ūn	turna
	çūbīna	'uḳar	'uḳar f	turna
	laklak	laklak f	laklak f	leylek
	būbū	bübiş	bübük	ibibik, çavuşkuşu
	cuġd	bayḳuş	kėye	baykuş
	cuġd-i nar	ėrkek baykuş	ėre kėye	erkek baykuş
	būm	sarık ḳuş	şira şiba'ūn	puhu kuşu
153a	būm-i nar	ėrkek sarık ḳuş	ėre şira şiba'ūn	erkek puhu kuşu
	sabz-karāy	köke → kök ġarḳa	köke kėri'ē	mavi karga
	wartic	būdana	būdana f	bıldırcın
	faḫta ma'rūf	faḫta f	kökū̄	guguk kuşu
	ṭūṭī	ṭūṭī f	ṭūṭī f	papağan
	simurġ	simurġ f	simurġ f	anka kuşu
	ustuḫ̆ān-ḫ̆ārak	salbar	salbar f	akbaba

	ustuẖˇān-ẖˇārak-i nar	ėrkek salbar	ėre salbar	erkek akbaba
	kalaẖ	ḳuzġun	ḳong kėri’ē	kuzgun
153b	kalaġ-i siyāh	şor tumşuḳ	taḳan	kuzgun
	kalaġ-i pese	ala ḳarġa	ala kėri’ē	ala karga
	ẖar-kabūtar	ṭaḳ köverçken	ūlayin kö’ȭrçken	dağ güvercini
	bū-tīmār	ḳuḳur	ḳuḳur f	balaban kuşu
	‘akka	saġızġan	sāciġay	saksağan
	murġ-i şab	sarık ḳuş	şira şiba’ūn	puhu kuşu
	sutūr-bāng	çoban aldaġucı	çoban adaldakçi	çopan aldatan, kuyruk sallayan kuş
	mākiyān	tişi tavuḳ	ėme taḳi’ā	dişi tavuk
	çūza	çūza f	çūza f	civciv
	ẖuros	ẖorōs f	ėre taḳi’ā	horoz
	tac-i ẖuros	ẖorōs yüpügi	boḳtatu ẖoros	Far. ve Çağ. horoz ibiği, Moğ. ibikli horoz
	minḳār ma‘rūf	tumşuḳ	tusa’ūn → koşi’ūn	gaga
	‘alafdān-i murġ	ḳursaḳ	ömgen	kuşların midesi
	çangāl-i murġ	ḳuş pençesi	şiba’ūn ġar	kuş pençesi
	bāl-ı murġ	tavuḳ ḳanat[ı]	taḳi’ā’īn ḳanat	tavuk kanadı
154a	par-i peş[īn]-i murġ	ḳanatnıŋ pıçağı	ḳanat ḳutuda	kanadın ön yanı
	par-i pasīn-i murġ	ḳoltuḳ yüŋi		koltukaltı tüyü
	dum-i o	anıŋ kuyruḳı	tėdenü sü’ūl	onun (Moğ. onların) kuyruğu
	ẖāya-yi murġ	tavuḳ yumurtḳası	taḳi’ā’īn ömdegen	tavuk yumurtası
	post-i bīrūnī	taşḳı ḳabuġı	ġadadun ḳabusun	dış kabuğu
	post-i andarūnī	iç ḳabuġı	dotarun ḳabusun	iç kabuğu
	sapedī ẖāya	yumurtḳanıŋ aḳı	ömdügenü çaġān	yumurtanın akı
	zardī ẖāya	yumurtḳanıŋ sarıḳı	ömdügenü şira	yumurtanın sarısı

	çūja	çūja f	çūja f	civciv
	faṣl			
	saḫt-saped	ap aḳ	çab caġān	apak
	saḫt-siyāh	ḳap ḳara	ḳap ḳara f	simsiyah
154b	saḫt-zard	sap sarıġ	ṣib ṣira	sapsarı
	saḫt-surḫ	ḳıp ḳızıl	hub hulān	kıpkırmız
	saḫt-sabz	yam yaşıl	nob noġān	yemyeşil
	bāb			
	saḫt-kabūd	kömkök	köbköke	masmavi
	gūna	türlük	önge	türlü
155a	nām	at	nėre	ad
	cīz	nėme	yamah	şey
	cīz-i yāk-rang	bir renklik nėme	niken öngetü yama	bir renkli nesne
	bī-nişān	bėlgüsiz nėme	bėlge ügey yama	belgisiz nesne
	āwāza	āvāza f	kėlen	haber
	‘ayb	‘ayb f	kaft? gem	kusur
	maḳṣūd	maḳsūd f	odla	maksat
155b	sar-ancām	tözmek	carçim	göğüs germek, katlanmak, far. işin sonu
	āġāz-i kār	iş başı	üyleyīn hėkin	iş başı
156a	pas	kėyin	ḳoyna	sonra, geri, arka
	dīgar mard	özge ėr	bişi ėme → ėre	başka erkek
	dīgar zan	özge ėr → özge ḫatun	bişi ėme	başka kadın, Çağ. kısmında *özge ėr* tekrar yazılmış
	awwal-i kār	özge ḫatun → işniŋ başı	üyleyīn hėkin	işin başı, Çağ. kısmında bir önceki başka ibareye ait *özge ḫatun*

				yazılmış
	pāyān-i kār	işniŋ āḫırı	üyleyīn ḳoytu	işin sonu
	kār	iş	üyle	iş
156b	diya ma‘rūf	ḳan bahāsı	çisunu üne	kan parası
	diyat-i carāhat	yara bahāsı	yarāyīn üne	yara parası
	ranc	ėmgek	cabalan → cobalan	sıkıntı
	suḫan-i zişt	yaman söz	mū üge	kötü söz
	suḫan-i bīhūda	bīma‘nā söz	kėrek ügey	anlamsız söz
	cudā’ī miyān-i dū çīz	ėki nėmeniŋ ıraḳlık[ı]	ḳoyar üyleyi ḳaġaçaḳ u	iki nesnenin ayrımı
	dū-tāh	ėki ança	ḳoyar tödū̃	yalnızca iki
157a	**bāb al-mużammirāt-i munfaṣil marfū‘**			
	o mard	ol ėr	tėre ėre	o erkek
	īşān ~ eşān dū mard	alar ėki ėr	tėde ḳoyar ėre	onlar iki erkek
	īşān hama mardān	alar barça ėrenler	tėde bügüde ėres	onlar bütün erkekler
	o zan	ol ḳatun	tėre ėme	o kadın
	īşān dū zan	alar ėki ḫatun	tėde ḳoyar ėme	onlar iki kadın
	īşān hama zanān	alar barça ḫatunlar	tėde bügüde ėmes	onlar bütün kadınlar
	tu mard	sen ėr	çi ėre	sen erkek
	şumā dū mard	siz ėki ėr	ta ḳoyar ėre	siz iki erkek
	şumā hama mardān	siz barça ėrenler	ta bügüde ėres	siz bütün erkekler
	tu zan	sen ḫatun	çi ėme	sen kadın
	şumā dū zān	siz ėki ḫatun	ta ḳoyar ėme	siz iki kadın
	şumā hama zanān	siz barça ḫatunlar	ta bügüde ėmes	siz bütün kadınlar
	man	men	bi	ben
	mā	biz	bida	biz
157b	**munfaṣil manṣūb**			
	o mard-rā	ol ėrge	tėre ėredür	o erkeğe
	īşān dū mard-rā	alar ėki ėrge	tėde ḳoyar ėre	şu iki erkeğe

	īşān hama mardān-rā	alar barça ėrenlerge	tėde bügüde ėresdür	şu bütün erkeklre
	o zan-rā	ol ḫatunġa	tėre ėmedür	o kadına
	īşān dū zan-rā	alar ėki ḫatunġa	tėde ḳoyar ėmedür	şu iki kadını
	īşān hama zanān-rā	alar barça ḫatunlarġa	tėde bügüde ėmesdür	şu bütün kadınlara
	tu mard-rā	sen ėrge	çi ėredür	sen erkeğe
	şumā dū mard-rā	siz iki ėrge	ta ḳoyar ėredür	siz iki erkeğe
	şumā hama mardān-rā	siz barça ėrenlerge	ta bügüde ėrestür	siz bütün erkeklere
	Tu-rā ay zan	sen ḫatunġa	çi ėmedür	sen kadına
	şumā dū zan-rā	siz ėki ḫatunġa	ta ḳoyar ėmedür	siz iki kadına
	şumā hama zanān-rā	siz barça ḫatunlarġa	ta bügüde ėresdür	siz bütün kadınlara
	ma-rā	menḳa	bidan	bana
	mā-rā	bizlerġa	bidandur	bize
	muttaşilun macrūr			
158a	ġulām-i o mard	ol ėrniŋ ḳulı	tėre ėreyīn bōl	o erkeğin kölesi
	ġulām-i īşān dū mard	alar iki ėrniŋ ḳulı	tėde ḳoyar ėreyīn bōl	şu iki erkeğin kölesi
	ġulām-i īşān hama mardān	alar barça ėrenlėrniŋ ḳulı	tėde bügüde ėresīn bōl	şu bütün erkeklerin kölesi
	ġulām-i o zan	ol ḫatunnıŋ ḳulı	tėre ėmeyīn bōl	o kadının kölesi
	ġulām-i īşān dū zan	alar ėki ḫatunnıŋ ḳulı	tėde ḳoyar ėmeyīn bōl	şu iki kadının kölesi
	ġulām-i īşān hama zanān	alar barça ḫatunlarnıŋ ḳulı	tėde bügüde ėmesīn bōl	şu bütün kadınların kölesi
	ġulām-i tu mard	sen ėrniŋ ḳulı	çi ėreyīn bōl	sen erkeğin kölesi
	ġulām-i şumā dū mard	siz ėki ėrniŋ ḳulı	ta ḳoyar ėreyīn bōl	siz iki erkeğin kölesi
	ġulām-i şumā hama mardān	siz barça ėrenlėrniŋ ḳulı	ta bügüde ėreyīn bōl	siz bütün erkeklerin kölesi
	ġulām-i tu zan	sen ḫatunnıŋ ḳulı	çi ėmeyīn bōl	sen kadının kölesi
	ġulām-i [şumā] dū zan	siz ėki ḫatunnıŋ ḳulı	tu ḳoyar ėmeyīn bōl	siz iki kadının

				kölesi
	ġulām-i şumā hama zanān	siz barça ḫatunlarnıŋ ḳulı	ta bügüde ėmeyīn bōl	siz bütün kadınların kölesi
	ġulām-i man	mėniŋ ḳulum	mini bōl	benim kölem
	ġulām-i mā	bizim ḳulumız	bidani bōl	bizim kölemiz
	muttaşilun marfū‘			
158b	bi-zad	urdı	dėletbe	dövdü
	har dū bi-zadand	ėkilesi urdılar	ḳoyarlā dėletbe	ikisi dövdüler
	hama bi-zadand	barça urdılar	bügüde dėletbe	hepsi dövdüler
	bi-zad zan	ḫatun urdı	ėme dėletbe	kadın dövdü
	har dū zan zadand	ėkilesi ḫatun urdılar	ḳoyarlā dėletbe ėme	iki kadın dövdüler
	bi-zadand hama zanān	ḫatunlar barça urdılar	bula’ūdaba bügüde ėmes	bütün kanınlar dövdüler
	bi-zad[ī] tu mard	urduŋ sen ėr	dėletbe çi ėre	sen erkek dövdün
	bi-zadīd şumā du mard	urduŋız siz ėki ėr	dėletbetu ḳoyar ėr	siz iki erkek dövdünüz
	bi-zadīd şumā hama mardān	urduŋız siz barça ėrenler	dėletbe bügüde ėres	siz bütün erkekler dövdünüz
	bi-zadī tu zan	urduŋ sen ḫatun	dėletbe çi ėme	sen kadın dövdün
	bi-zadīd şumā dū zan	urduŋ siz ėki ḫatun	dėletbe ta ḳoyar ėme	siz iki kadın dövdünüz
	bi-zadīd şumā hama zanān	urduŋız siz barça ḫatunlar	dėletbe ta bügüde ėmes	siz bütün kadınlar dövdünüz
	bi-zadam man	urdum men	dėletbe bi	ben dövdüm
	bi-zadīm mā	urduḳ bizler	dėletbe bida	bizler dövdük
	muttaşil-i manşūb			
159a	bi-zad o mard-rā	urdı ol ėrni	bula’ūdaba tėre [ėre]yi	o, o adamı dövdü
	bi-zad īşān dū mard-rā	urdılar ėki ėrni	bula’ūdaba tėde ḳoyar ėreyi	onlar, iki erkeği dövdüler
	bi-zad īşān hama mardān-rā	urdı alar barça ėrenlerni	bula’ūdaba tėde büdüge ėreyi	onlar, bütün erkekleri dövdüler

	bi-zad o zan-rā	urdı ol ḫatunnı	bula'ūdaba tėre ėmeyi	o, o kadını dövdü
	bi-zad īşān har dū zan-rā	urdı alar ėki ḫatunnı	bula'ūdaba ḳoyar ėmeyi	onlar, her iki kadını dövdüler
	bi-zad īşān hama zanān-rā	urdı alar barça ḫatunlarnı	bula'ūdaba tėde bügüde ėmeyi	onlar, bütün kadınları dövdüler
	bi-zad turā ay mard	urdı seni ėr kişi	bula'ūdaba tėre ėre	o, seni dövdü ey adam
	bi-zad şumā har dū mard	urdı siz ėki ėrni	bula'ūdaba tėde ḳoyar ėre	o, siz iki erkeği dövdü
	bi-zad şumā hama mardān-rā	urdı siz barça ėrenlerni	bula'ūdaba ta bügüde ėreyi	o, siz bütün erkekleri dövdü
	bi-zad tu zan-rā	urdı sen ḫatunnı	bula'ūdaba çi ėmeyi	o, sen kadını dövdü
	bi-zad har dū zan-rā	urdı siz ėki ḫatunnı	bula'ūdaba ta ḳoyar ėmeyi	o, siz iki kadını dövdü
	bi-zad şumā hama zanān-rā	urdı siz barça ḫatunlarnı	bula'ūdaba ta bügüde ėmeyi	o, siz bütün kadınları dövdü
	bi-zad man-rā	urdı mėni	bula'ūdaba mini	beni dövdü
	bi-zad mā-rā	urdı bizlerni	bula'ūdaba bidani	bizleri dövdü
	faṣl			
	peş	burun	uridu	önce
159b	pas	sonḳra	ḳoyna	sonra
	zabar	üstün	dēre	yukarıda
	zīr ~ zer	astın	dora	aşağı
	farā-peş	ilgeri	urida	önceden, eskiden
	firotar	astınraḳ	dorāra	daha aşağı
	pas	kėyin	ḳoyna	sonra, geri, arka
	bar-āb-bar	utru	ömüne	karşıda
	çunīn u çunān	andaḳ ve mundaḳ	ėyin tėyin	öyle ya da böyle
	kucā	ḳanda	ḳāna	nerede
	hār kucā	her ḳanda	her ḳāna	her yerde, nerede olursa olsun
	har çand	her ḳaçan	kėcē kėrek	istediğin zaman

	çand	nėçe	kedün	kaç
	īncā	munda	ende	burada
	ānca	anda	tende	orada
160a	hargiz	hergiz f	oḳta	asla
	hamīşa	dāyım	cubari	daima
	ān gāh	ḳaçan	kėcē	ne (Far. o) zaman
	çirā	nė üçün	yėkin	niçin
	çigūna	nüçük	yamar	nasıl
	nazd-i o	anıŋ ḳatında	tūni dėrgede	onun yanında
	nazd-i ān dū mard	ėki ėr ḳatında	ḳoyar ėre dėrgede	iki erkeğin yanında
	nazd-i mardi	ėr ḳatında	ėreyīn dėrgede	erkeğin yanında
	nazd-i man	ḳatımda	dėrgede	yanımda
	nazd-i mā	ḳatımızda	bidanu dėrgede	yanımızda
	nazd-i ān mardān	ol ėrele[r] ḳatında	tėre ėreyīn dėrgede	o erkeklerin yanında
	nazd-i o	anıŋ ḳatında	tūni dėrgede	onun yanında
	nazdīk-i man	mėnim ḳatımda	minu dėrgede	benim yanımda, Far. benim yakınımda
	bīst diram	yigirmi direm		yirmi kuruşyirmi dirhem
	wa ziyādat	artuḳraḳ		daha fazla
	bā-o	anıŋ birle	tūnlē	onunla birlikte
	bā-tu	seniŋ birle	çimalā	seninle birlikte
160b	bā-man	mėnim birle	nadalā	benimle birlikte
	bā-mā	bizim birle	bidanlā	bizimle birlikte
	aknūn	ėmdi		şimdi
	bar-ā-bar-i o	anıŋ sarı		ona doğru
	miyān-i mardumān	ėlniŋ arasıda	irgenü cūra	halkın arasında
	dar miyān-i īşān	alar arasında	tėdenü cūra	onların arasında

	gird-gird-i o	anıŋ tėgresinde	tūni tėdenü horçin	onun çevresinde
	suy-i rāst u çap	oŋ sarı sol sarı	bara'ūn cük cü'ūn cük	sağ yana sol yana
	īn mard	bu ėr	ėne ėre	bu erkek
	īn dū mard	bu ėki ėr	ėne ķoyar ėre	bu iki erkek
	īn guroh mardān hama	bu bölük ėrenler barça	ėne bügüde bölük ėres	bütün bu bölük erkekler
161a	īn zan	bu ḫatun	ėne ėme	bu kadın
	īn dū zan	bu ėki ḫatun	ėne ķoyar ėme	bu iki kadın
	īn guroh zanān	bu bölük ḫatunlar	ėne bölük ėmes	bu bölük kadınlar
	īn zan	bu ḫatun	ėne ėme	bu kadın
	ān mard	ol ėr	tėre ėre	o erkek
	ān dū mard	ol ėki ėr	tėre ķoyar ėre	o iki erkek
	ān hama zanān	ol barça ḫatunlar	bügüde ėme	o bütün kadınlar, Moğ. bütün kadınlar
	īn guro[h] mardān	bu bölük ėrenler	ėne bölük eres	bu bölük erkekler
	ān zan	ol ḫatun	tėre ėme	o kadın
	ān dū zan	ol ėki ḫatun	tėre ķoyar ėme	o iki kadın
	īnakam man mard	muŋ men ėr	ėne bi ėre	bu, ben erkek
161b	īnakam mā dū mard	muŋ biz ėki ėr	ėne bida ķoyar ere	biz bu iki erkek
	īnakam mā hama mardān	muŋ biz barça ėrenler	ėne bida bügüde ėres	bu, biz bütün erkekler
	īnakam mān zan	muŋ men ḫatun	ėne bi ėme	bu, ben kadın
	īnakam mā dū zan	muŋ biz ėki ḫatun	ėne ķoyar ėme	bu, biz iki ḫatun, Moğ. bu iki kadın
	īnakam mā hama zanān	muŋ biz barça ḫatunlar	ėne bida bügüde ėmes	bu biz bütün kadınlar
	īnakast tu mard	muŋ sen ėr	ėne çi ėr[e]	bu sen erkek
	īnakast şumā dū mard	muŋ biz ėki ėr	ėne tu ķoyar ėre	bu siz iki erkek
	īnakast şumā hama mardān	muŋ siz barça ėrenler	ėne ta bügüde ėres	bu siz bütün erkekler
	īnakast tu zan	muŋ sen ḫatun	ėne çi ėme	işte sen kadın

	īnakast şumā dū zan	muŋ siz ėki ẖatun	ėne ta ḳoyar ėme	bu siz iki ẖatun
	īnakast şumā hama zanān	muŋ siz barça ẖatunlar	ėne ta bügüde ėmes	İşte siz bütün kadınlar
	īnak o mard	muŋ ol ėr	ėne tėre ėre	işte o erkek
	īnakand īşān dū mard	muŋ alar ėki ėr	ėne tėde ḳoyar ėre	işte o iki erkek
	īnakand şumā hama mardān	muŋ siz barça ėrenler	ėne ta bügüde ėres	işte siz bütün erkekler
	īnak o zan	muŋ ol ẖatun	ėne tėre ėme	işte o kadın
	īnak īşān dū zan	muŋ alar ėki ẖatun	ėne tėde ḳoyar ėmes	işte o iki kadın
162a	īnak īşān hama zanān	muŋ alar barça ẖatunlar	ėne tėde bügüde ėmes	işte onlar bütün kadınlar
	faṣl			
	ān-kas	ol kişi	tėre kȳn	o kişi
	ān-çīz	ol nėme	tėre yama	o nesne
	ān mard ki	ol ėr	tėre ėre	o erkek
	ān dū mard ki	ol ėki ėr	tėre ḳoyar ėre	o iki erkek
	ān mardān ki	ol ėrenler	tėre ėres	o erkekler
	ān zan ki	ol ẖatun	tėre ėme	o kadın
	ān dū zan ki	ol ėki ẖatun	tėre ḳoyar ėme	o iki kadın
	ān zanān ki	ol ẖatunlar	tėde ėmes	o kadınlar
	kīst	kim-dur	kėn bī	kimdir
	çīst	nėdur	yam bī	nedir
	çī-çīz	nė nėme	yān yama	nasıl şey
	kucā	ḳanda	ḳāna	nerede
	Mard-i ẖudāwand-i māl	māl ėgesi ėr	malun ėcen ėr	mal sahibi erkek
162b	har dū ẖudāwand-i māl	ėki māl ėgesi ėr	ḳoyar malun ėcen	iki mal sahibi erkek
	hama ẖudāwand-i māl	barça mālnıŋ iyileri	bügüde malun ėcent	bütün malın sahipleri
	zan ẖudāwand-i [māl]	māl ėsi ẖatun	ėme malun ėcen	mal sahibi kadın
	har dū zan ẖudāwand-i māl	ėki māl ėsi ẖatun	ḳoyar ėme malun ėcen	iki mal sahibi kadın
	hama zanān ẖudāwand-i māl	barça ẖatunlar māl ėsi	bügüde ėmes malun ėcent	mal sahibi bütün

				kadınlar
	mardān ḫudāwand-i māl	ėrenler māl ėgesi	ėres malun ėcen	mal sahibi erkekler
	zanān ḫudāwand-i māl	ḫatunlar māl ėgesi	ėmes malun ėcen	mal sahibi kadınlar
	faṣl			
	kudām mard	ḳaysı ėr	ali ėre	hangi adam
	kudām az īşān dū mard	ḳaysı alardın ėki ėr	ali tėdenēse ḳoyar ėre	onların arasındaki iki erkek
	kudām az īşān hama mardān	ḳaysı alar barça ėrenlerdin	ali tėdenēse bügüde ėres	bütün erkeklerden hangisi
	kudām zan	ḳaysı ḫatun	ali ėme	hangi kadın
	kudām az īşān har dū zan	ḳaysı alardın ėki ḫatun	ali tėdenēse ḳoyar ėme	iki kadın onlardan hangisi
	kudām az īşān hama zanān	ḳaysı alardın barça ḫatunlar	ali tėdenēse bügüde ėmes	bütün kadınlardan hangisi
163a	kudām mard	ḳaysı ėr	ali ėre	hangi adam
	kudām zan	ḳaysı ḫatun	ali ėme	hangi kadın
	muhlat dihīd Zayd-rā	mühlet bėriŋiz Zeydḳa	küliçebe Zeydtü	Zeyd'e mühlet veriniz (Moğ. verdi)
	muhlat dihīd şumā har dū zan Zayd-rā	mühlet bėriŋiz siz ėki Zeydḳa	küliçebe ta ḳoyar ėme Zeyd	Siz iki kadın Zeyd'e mühlet veriniz
	muhlat dihīd şumā hama mardān Zayd-rā	mühlet bėriŋiz siz barça ėrenler Zeydḳa	küliçebe ta bügüde ėres Zeydtü	siz bütün erkekler Zeyd'e mühlet veriniz (Moğ. sabrediniz)
	muhlat dihīd īn zan-i zayd-rā	mühlet bėriŋiz bu Zeyd ḫatunıḳa		Zeydin bu karısına mühlet veriniz
	muhlat dihīd şumā hama zanān Zayd-rā	mühlet bėriŋiz siz barça ḫatunlar Zeydḳa	küliçebe ta bügüde ėmes Zeydtü	siz bütün kadınlar Zeyd'e mühlet veriniz (Moğ. sabrediniz)

	āhista bāş	āhista bol	ālġūr bol	yavaş ol
	ba-hoş bāş	ėsiŋde bol	oyndān bol	Far. akıllı ol, dikkat et, Çağ. aklında (Moğ. akılda) olsun
	dūr bāş az man	mėndin yıraķ tur	nidāsa ķola bay	benden uzak dur
	bar kār bāş	işde bol	üyledü bol	işte ol
	biyār bar man fulān ~ falān çīz-rā			bana filan şeyi getir
	dast bar-dār az Zayd	ėlik kötergin Zeyddin	ġar örgübe zeydi'ēse	Zeyd'ten el çek
163b	bi-ştāb	aşuķķın	cāra	acele et
	farāz biyā	bėri kėlgin	inaķşi ire	beri gel
	biyār zayd-rā	kėltür zeydni	açira zeydtü	Zeyd'i getir
	dūr çi dūr	yıraķ yıraķ	ķolāsa ķola	uzak uzak
	parāganda ast	buturķandur	buturķandur f	dağınıktır
	çi zūd	nė bat	yān öter	ne kadar hızlı
	ẖāmoş bāş	tėk tur	sembi	sakin ol
	ma-kun	ķılmaķın	bū̄ ke → bū̄ ki	etme, yapma
	suẖan gūy	sözlegin	kelle	söyle
	ma-gū	sözlemegin	bū̄kelle	söyleme
	bi-afzāy	arturķın	hüle'ū̄n	artık, Far. çoğalt
	na-ẖ˘āh-am	tilemen	ulāram	istiyorum, Far. istemiyorum
	çunīn bād	mundaķ bolsun	tīm boltuġay	böyle olsun
	durust ẖez	bütün ķur	bütün büse	bütün kuşak
	bas	ançaķ	tėdü	ancak
164a	bi-gir tu mard	tutķın sen ėr	baray çi ėre	adam sen tut
	bi-girīt şumā dū mardān	tutıŋız siz ėki ėr	bariķtun ta ķoyar ėre	iki erkek, siz tutunuz
	bi-girīt şumā hama mardān	tutıŋız siz barça ėrenler	bariķtun ta bügüde ėres	bütün erkekler, siz tutunuz
	bi-gir tu ay zan	tutķın sen ẖatun	baray at ėme	kadın sen tut

	bi-girīt şumā har dū zan	tutıŋız siz ėki ḫatun	bariḳtun ta ḳoyar ėme	iki kadın, siz tutunuz
	bei-girīt şumā hama zanān	tutıŋız siz barça ḫatunlar	bariḳtun ta bügüde ėmes	bütün kadınlar, siz tutunuz
	kalima-yi kirāmīyat			saygı sözü
	hamçunīn na-kun	mundaḳ ḳılmaġın	yin → ėyin bū ki	böyle yapma
	kalima-yi dar dam zadan goyand ~ gūyand	söz kim tınarda sözler	üge huni ḳuri'ān kėleksen	ölürken söylenen söz
	kalima-yi ki dar muṣībat goyand	ta'ziyatta sözler söz	üküksendü kėleksen üge	başsağlığında söylenecek söz
	ḫūb ḫūb	yaḫşı yaḫşı	sayin sayin	güzel güzel
	ḫudāy nigāh dārad	tėŋri saḳlasun sėni	tėnri saḳiḳu çimayi	Allah seni korusun
	ḫudāy nigāh dārad padarat-rā	tėŋri sėniŋ ataŋnı saḳlasun	tėngri çinuėçigeyi saḳituġay	Allah senin babanı korusun
	icābat bād tu-rā nek-baḫtī	ḳabūl bolsun sanḳa yaḫşı baḫtlıḳ		sana iyi talih kabul olsun
164b	ḫudā tu-rā ḫayr dihād	tėŋri sanḳa yaḫşılıḳ bėrsün	tėngri çimadu sa[yn]liḳ öktügey	Allah sana iyilik versin
	ḫayr-at ma-bād	yaḫşılıḳıŋ bolmasun	sayinliḳ çini ülü boltuġay	iyiliğin olmasın
	nigāh-dār bādat ḫudā	tėŋri saḳlasun sėni	tėngri saḳiḳu [çi]mayi	Allah seni korusun
	ḫunuk bād tu-rā	yaḫşı bolsun sanḳa	sayin boltuġay çimadu	sana mübarek olsun, hayırlı olsun
	farmān-bardār-am	fermān berdārıŋ-durmen	çini kikseni sonasuḳçi bi	senin emrindeyim
	sipās-dār-am	şükür		şükür
	saḫtī bād tu-rā	ḳatıḳ[lıḳ] bolsun sanḳa	ḳata'ū boltuġay çimadu	sana zor olsun
	nawmīdī bād tu-rā	ümīdsizlıḳ bolsun sanḳa	sėtkil ügey boltuġay çimadu	sana umutsuzluk olsun
	dūrī bād tu-rā	yıraḳlıḳ bolsun sanḳa	ḳola boltuġay çimadu	senden uzak olsun
	halākī bād tu-rā	ölüm bolsun sanḳa	ükül boltuġay çimadu	sana ölüm olsun
	barakat bād tu-rā	artuḳluḳ bolsun sanḳa	hülū boltuġay çimadu	fazla gelsin
	guwāranda bād tu-	siŋen bolsun	şingetuġay	yemek sana

	rā	sanḳa	çimadu	sinsin
	ābādānī bād tu-rā	ābādānlıḳ bolsun sanḳa	ābādān boltuġay çimadu	sana rahatlık olsun
	faraḫī bād tu-rā	kėŋ bolsun sanḳa	ūtu boltuġay çimadu	sana geniş olsun
	ḥaḳīḳat ast	çındur	ünen bī	gerçektir
	bi-tars az ḫudā	tėŋridin ḳoruḳḳın	tėngriyēse ay	Allah'tan kork
165a	bi-tars az şer	arslandın ḳorḳḳın	arslanasa ay	aslandan kork
	nigāh-dār rāh-rā	yolnı saḳlaḳın	möri saḳiḳ	yolu izle
	pak-ast ḫudāy	arıḳ tėŋri	ariyūn bī tėngri	münezzeh Allah, Far. Allah münezzehtir
	panāh mī-gir-am ba-ḫudāy	sıġınurmen tėŋri[ge]	şinum bi tėngridü	Allah'a sığınırım
	zindagānī dihad ḫuday	tėŋri yaş bėrsün sanḳa	tėngri nasu öktügey çimadu	Allah sana ömür versin
	sawgand ba-ḫudāy	ant tėŋrige	andaġar tėngridür	Allah'a ant
	ba-sar-i man ba-cān-i man	mėnim başım cānım bolsun	amin tula hėkin tula	Far. ve Çağ. benim başım canım olsun, Moğ. can için baş için
	ba-cān u sar-i tu	sėniŋ başıŋ cānıŋ [üçün]	çinu amin tula hėkin tula	senin başın canın için
	wāy bar tu	vay sanḳa	vay çimadu	vay sana
	az bahr-i tu	sėniŋ üçün	çinu tulada	senin için
	az bahr-i o	anıŋ üçün	tūnü tulada	onun için
	az barāy-i man	mėnim üçün	minu tulada	benim için
	az barāy-i tu	sėniŋ üçün	çinu tulada	senin için
	tanhā o	yalġuz ol ėr	ġa[ḳ]ça tėre ėre	yalnız o adam
165b	tanhā īşān har dū mard	yalġuz alar ėki ėr	ġaḳça tėde bügüde ėre	yalnız o iki (Moğ. bütün) erkek
	tanhā īşān hama mardān	yalġuz alar barça ėrenler	ġaḳça tėde bügüde ėres	yalnız o bütün erkekler
	tanhā o zan	yalġuz ol ḫatun	ġaḳça tėre ėme	yalnız o kadın
	tanhā īşān har dū zan	yalġuz alar ėki ḫatun	ġaḳça tėde bügüde → ḳoyar	yalnız o iki kadın

			ėme	
	tanhā īşān hama zanān	yalġuz alar barça ḫatunlar	ġaḳça tėde bügüde ėmes	yalnız o bütün kadınlar
	tanhā tu mard	yalġuz sen ėr	ġaḳça çi ėre	yalnız sen erkek
	tanhā şumā har dū mard	yalġuz siz ėki ėr	ġaḳça tėde ḳoyar ėre	yalnız siz iki erkek
	tanhā şumā hama mardān	yalġuz siz barça ėrenler	ġaḳça tėde bügüde ėres	yalnız o bütün erkekler
	tanhā tu zan	yalġuz sen ḫatun	ġaḳça tėde ėme	yalnız sen kadın
	tanhā şumā har dū zan	yalġuz siz ėki ḫatun	ġaḳça tėde ḳoyar ėme	yalnız siz iki kadın
	tanhā şumā hama zanān	yalġuz siz barça ḫatunlar	ġaḳça tėde bügüde ėmes	yalnız siz bütün kadınlar
	tanhā man	yalġuz men	ġaḳça bi	yalnız ben
	tanhā mā	yalġuz biz	ġaḳça bida	yalnız biz
	bas-ast tu-rā	yėter sanḳa	gürüm çimadu	yeter sana
	hama cumla	barça	bügüde	bütün
166a	hama mardān	barça ėrenler	bügüde ėres	bütün erkekler
	ān mard ḫod-i o	ol ėr özi	tėre ėre ȭrēn	o erkek kendisi
	ḫod-i ān dū mard	ol ėki ėr özleri	tėre ḳoyar ėre ȭsedi’ēn	o iki erkek kendisi
	ḫod-i ān hama mardān	ol ėrenler özleri	tėde ėres ȭsedi’ēn	o erkekler kedileri
	ān zan ḫod	ol ḫatun özi	tėre ėme ȭrēn	o kadın kedisi
	īşān dū zan	alar ėki ḫatun	tėde ḳoyar ėme	onlar iki kadın
	hama zanān ḫod	barça ḫatunlar özleri	bügüde ėmes ȭsedi’ēn	bütün kadınların kendileri
	ost ba-ḫodī	oldur özi	tėre bi ȭrēn	o kendisi
	diram-i man-ast ba-ḫodī	mėnim yarmaḳımdur özi	mini altan bī ȭrēn	bizzat benim paramdır
	ost ḫod mard	oldur özi ėr	tėre ȭrēn ėre	o bizzat erkek
	ān har dū mard	ol ėki ėr	tėre ḳoyar ėre	o iki erkek
166b	kudām az har dū zan	[ḳaysı] ol ėki ḫatun	ali tėre ḳoyar ėme	iki kadından hangisi

	rūy-ā-rūy	yüz yüzde	ni'ūr ni'ūrda	yüz yüze
	o ham-sāya-yi man ḫāna ba-ḫana	yavuḳ ḳoşnum durur	oyra ḳoşuni bī	yakın komşumdur
	peş az hama	èŋ burun barçadın	eng uridu bügüdedin	hepsinden en önceki
	çī dost ast mard	nè yaḫşı kişidür ol èr	yān anda bī ère	o adam ne iyi kişidir (Far. ve Moğ. arkadaştır)
	nāçāra	nāçāre f	yammar kikü	çaresiz, mecbur
	har-āyina	her-āyine f	her-āyine f	gerçekten, cidden
	çi būd	nè èrdi	yam bilē	ne idi
	çigūna	neçük	yamar	nasıl
	dīgar çīz	özge nème	bişi yama	başka nesne
	çunīn bād tu-rā ki kuni	mundaḳ kèrek sanḳa kim ḳılsaŋ	tīn kèrek çimadu kikü çi	senin böyle yapman gerek
167a	āmadand yagān dūgān	kèldiler bir èki	irebe nic[ē]t ḳoş[ā]t	bir iki yol geldiler
	bi-yāmadand cumlagī īşān	barça kèldiler alar	irebe tède bügde	onların hepsi geldi
	āmadand bāz-pas	sonḳra kèldiler	ḳoyna irebe	sonra geldiler
	āmeḫta	ḳatılış	neylebe	karışık
	dam-ā-dam	ulaşu	ülgürci	aralıksız
	parāganda	butraġan	butraġan f	dağılan
	dīr ~ der	keç	öni	geç
	nazdīk-i ṣad	yüzge yavuḳ	ca'ūndu oyra	yüze yakın
	ṣad u çand	yüz dağı nèçe	ca'ūn taġi kèdün	daha nice yüz
	miḳdār-i dū dasta kamān	èki yaynıŋ tutḳasıça	ḳoyar numunu bari'ūr	iki yayın arası kadar
	miḳdār-i neza	süŋü boyıça	cidayīn beyetü	mızrak kadar
	Bar andāza-yi ba-dast	ḳarışça çin	tövēçe ḳatū çin	karış kadar en
	miḳdār-i panca	ayaça çin	alaḳanu çintü	avuç kadar
	miḳdār-i zarra	zerreçe çin	hüçṻken çintü	en küçük ağırlık
	bar tanhā	yalġuzluḳ	ġaḳçatu	yalnızlık
	ay bā[r] ḫudāyā	ay tèŋri	ay tèngri f	ey Allah

	bismillāḥirraḥmānirraḥīm			
	bāb fa‘ala yaf‘īl fi‘l-an			
167b	bi-guwārīd o-rā ṭa‘ām	siŋdi anḳa aş	şingebe tū̄ndü idēn	yemek ona sindi
	mī-guwārad o-rā	siŋürür anı	şingēnem tū̄ni	onu sindirir
	bi-guwārīd bar way	siŋdi anḳa	şingebe tū̄ndü	ona sindi
	mī-guwārad bar way	siŋürür anḳa	şingēm tū̄ndür	ona emdirir
	guwārīd	siŋürgen	şingēksen	sindirmiş
	guwāranda şud ṭa‘ām	siŋen boldı anḳa aş	şingēbe tū̄ndü idēn	ona yemek sindi
	guwāranda mī-şawad	siŋürgen bolur	şingēksen bolum	emmiş olur
	wa īn guwāranda	bu siŋürgüçi	ėne şingekçi	bu emici, bu emen
	bi-mālīd uştur-rā ba-katrān	sürt[t]i tėveni ḳaṭrān bile	sürçibe tėm[ē]nü ḳatrān bile	deveye katran sürdü
168a	mī-mālīd o-rā	sürterdi anı	sürçibe tū̄ni	onu ovuyordu
	mālīdand	sürt[t]iler	sürçibeler	sürttüler
	wa īn katrān	bu ḳaṭrān	ėne ḳatran	ve bu katran
	‘ayb kard o-rā	‘ayıbladı anı	mūlaba tū̄ni	onu suçladı
	‘ayb mī-kunad	‘ayıb ḳıladur	mūlanam	ayıplıyor
	‘ayb nihādan	ayıb ḳoydılar	mū talbibalar	rezil ettiler
	wa īn ‘ayb	bu ‘ayıb	ėne mū	bu ayıp
	bi-kaşīd-aş	tart[t]ı anı	tataba tū̄ni	onu çekti
	wa īn kaşīdan-aş	bu tartarı	ėne tataḳuyi	bu çekmesi
	bi-yāward o-rā	kėltürdi anı	açiraba tū̄ni	onu getirdi
	mī-ārad o-rā	kėltürür anı	açiram tū̄ni	onu getirir
	āwardan	kėltürür	açiram	getiriri, far. getir-
	wa īn sutūr āwarda	bu gele kėltürgen	ėne adūsun açiraḳsan	bu hayvan getiren
	bi-zad ba-sang-reza	urdı uşaḳ taş birle	okiba hüçū̄ken güriyēr	ufak taşla vurdu
	andāḫtan	saldılar	orḳitba	bıraktılar
	wa īn ḫurd-rezīna sang	bu çaḳmaḳ taş	ėne keteyīn güri	bu çakmak taşı
168b	hīzum kard	otun ḳıldı	tülēn kibe	odun hazırladı
	hīzum kardan	otun ḳılmaḳ	tülēn kikü	odun hazırlamak

	rang kard mūy-rā	boyadı saçnı	üsüni buduba	saçı boyadı
	rang kardan	boyamaḳ	buduḳu	boyamak
	wa īn rang-i rīş	bu saḳal boyaḳı	ėne saḳalun buduḳ	bu, sakal boyası
	biyāweḫt o-rā	asdı anı	ölgübe tū̄ni	onu astı
	ba-dār mī-kunad o-rā	dārġa asadur anı	dartu ölgüm tū̄ni	onu darağacına asıyor
	ba-dār kardan	darġa asmaḳ	dartu ölgükü	darağacına asmak
	miṣl paydā kard	meṣel urdı	meṣel kellebe	örnek verdi
	biraft dar zamīn	bardı yėrde	horçiba ġacara	yere vardı
	şinā kard dar āb	yüzdi suḳa	unbaba uṣundu	suda yüzdü
	bi-zad bar goş-aş	urdı ḳulaḳıḳa	okiba çiḳindu	kulağına vurdu
	bi-zad o-rā ba-fulān çīz	urdı anı filān nėme birle	dėletbe tū̄ni filān yamala	onu filan nesneyle dövdü
	wa īn zarb-gāh-i şamşer	bu ḳılıç yarası	ėne hildüyīn cara	bu, kılıç yarası
169a	guşnī kard uştur-i māda	köksedi tişi tėve	köksebe ėme tėm[ē]n	dişi deve azdı
	mī-ḫalad carāhat	sançadur yara	ḳayḳunam → ḳatḳunam cara	yara sancıyor
	‘itāb kard bar way	açıḳlandı anḳa	hūrlaba tū̄ndür	ona sinirlendi
	ḫaşm mī-kunad	öpkeley-dur	ha’ūrlam	öfkeleniyor
	ḫaşm kardan	öpkelenmek	ha’ūrlaḳu	öfkelenmek
	dūr şud az man	yıraḳ boldı mendin	ḳola bolba nadāsa	benden uzak oldu
	ġayib mī-şawad	yoḳ bolur	ügey bolum	yok olur
	ġayib şudan	yoḳ bolmaḳ	ügey bolḳu	yok olmak
	bi-bast sar-aş-rā ba-sar-band	bağladı başını ser-pençe → ser-bend bile	huyaba hėkini hėkin uyāsarlā	baş bağı ile başını bağladı
	bastan	bağlamaḳ	huyaḳu	bağlamak
	bi-situd ba-sitam az way çīzī	küç bilen aldı andan nėmeni	küçiyēr abuba tū̄nēse [yama]	ondan nesneyi zorla aldı
	sitam kardan	küç ḳılmaḳ	küçin kikü	zülm etmek
	ġalaba kard bar way bar fulān çīz	ġelebe ḳıldı anḳa filān nėme üçün	kücilebe tū̄ndür tėre yamalā	onu filan nesne için alt

				etti
169b	ġālib şudan	artuḳ bolġan	hülṻ boluḳsan	fazla gelen, Far. yenmek
	Bi-burīd-aş	kėsdi anı	oḳtalba tṻni	onu kesti
	bi-yāmīẖt şarāb-rā	ḳatışturdı çağırnı	ḳoliba bori	şarabı karıştırdı
	mī-āmezad	ḳatışturur	ḳolim	karıştırır
	girih afgand dar miyān-i dū çaşm	çıt[t]ı ėki közinіŋ arasını	hümerülbe ḳoyar nidünü cabsar	iki kaşının arasını çattı
	farāham kardan	yıġdılar	ḳuri'ārlar	topladılar
	bi-gardānīd-aş	evürdi anı	tōri'ūlba tṻni	onu çevirdi
	duroġ	yalġan ayt[t]ı	ḳudal kellebe	yalan söyledi
	duroġ mī-gūyad o-rā	yalġan ayttadur anı	ḳudal kelenem	onu yalan söylüyor
	duroġ guftan	yalġan aytmaḳ	ḳudal kelekü	yalan söylemek
	kasb kard ẖ̌āsta-rā	māl ḳazḳandı	mal cō̈be	mal kazandı
	kasb kard way-rā	ḳazġandı anı	cō̈be tölēni	onu elde etti
	yārī dadan o-rā ba-kasb	yārī bėrdiler ḳazġanġalı	nökçebe tṻndü çō̈küyīn tula	kazanması için yardım ettiler
	bi-girīst	yıġladı	tula → uylaba	ağladı
	girīstan	yıġlamaḳ	uylaḳu	ağlamak
	ġazal guft zan-rā	ḳoşuḳ ayt[t]ı ẖatunḳa	ṭūba ėmeyi	kadına koşma söyledi
170a	ġazal mī-gūyad	ḳoşuḳ aytma[y]dur	ṭūdunam	koşma söylemiyor, far. koşma söylüyor.
	Ġazal guftan	ḳoşuḳ aytmaḳ	ṭūḳuy kellebe	şiir söylemek, Moğ. şiir söyledi
	bar pāy kard çīz-rā	ḳopardı nėmeni	bosḳaba yamayı	nesneyi kaldırdı
	naṣb kard ẖarf-rā	bėlgü ḳıldı ẖarfnı	bėlgü kibe ẖarfi	harfi belirledi
	duşmanī kard o-rā	duşmanlıḳ ḳıldı anḳa	duşmanliḳ kibe tṻndür	ona düşmanlık etti
	firo-şud āb bar zamān	su siŋdi yėrge	usun şingebe ġācartu	yere su indi
	firo mī-şawad	siŋerür	şingēnem	iniyor

	firo-şudan	siŋen	şingebe	inmiş, batmış, Far. batmak
	bāng kard kalāġ	çarladı ḳarḳa	ḳaylaba kėri'ē	karga gakladı
	bāng mī-kunad	çarlaydur	ḳaylanam	bağırıyor
	bāng kardan	çarlamaḳ	ḳaylaba	bağırmak
	gum kard ḫaḳ-i o-rā	yoḳ ėt[t]i anıŋ haḳḳını	cabḳaba tū̄nü yamayi	onun hakını (Moğ. nesnesini) yok etti
	pur kard maşk-rā	tolturdı tulumnı	dü'ū̄rgebe tulumi	tulumu doldurdu
	andāza kard	çinedi nėmeni	çinēbe yamayi	ölçtü nesneyi
	andāza kardan	çinemek	çinēkü	ölçmek
	narm şud āwāz-aş	yumşaḳ boldı anıŋ üni	cō̄len boluba → bolba tū̄ni da'ūni	onu sesi yumuşak oldu
170b	reza kard ustuḫˇān-rā	uşaḳ ḳıldı süyükni	cançiba yasuni	kemiği ufaladı
	reza mī-kunad	uşak ḳıladur	uşak kinem	ufak yapıyor
	reza kardan	uşaḳ kılmaḳ	uşaḳ kikü	ufak yapmak
	wa īn ustuḫˇānhāy-i reza	ve bu uşaḳ süyükler	ėne uşaḳ yasunlar	ve bu ufak kemikler
	şanba kardan-i cuhūdān	şenbe ḳıldılar cuhūdlar	şenbe kibe cuhūdūt	Yahudiler Cumartesiyi kutladılar
	şanba mī-kunad	şenbe ḳıladur	şenbe kinem	Cumartesiyi kutluyor
	şanbi karden	şenbe ḳılmaḳ	şenbe kikü	Cumartesiyi kutlamak
	bi-yāsūd	tındı	amuba	dinlendi
	bi-yāsūdan	tınmaḳ	amuḳu	dinlenmek
	halāk kard-aş ḫudāy	öltürdi anı tėŋri	alaba tū̄ni tėngri	Allah onu öldürdü
	halāk kardan	öldürmek	horçilḳu	öldürmek, Moğ. çevirmek
	bi-gardānīda-aş az way rūy-aş-rā	ėvürdi andı[n] yüzi[ni]	horçiba tū̄nē ni'ūr	ondan yüzünü çevirdi
	gardānīdan	ėvürmek	horciḳu	çevirmek
	tarāşīd çūb-rā	yondı yıġaçnı	curuba moduni	ağacı yonttu

	mī-tarāṣad	yonadur	curbam	yontuyor
	tarāṣīdan	yonmaḳ	curḳu	yontmak
171a	sitam şud mardumān-rā	küç boldı ėlge	küçin boluba irgedü	halka güç oldu
	cimā‘ kard	sikdi	oḳaba	sikti
	fuḥş mī-gūyad	yaman aytadur	mū kellenem	kötü konuşuyor, küfr ediyor
	fuḥş guftan	yaman aytmaḳ	mū kelekü	kötü konuşmak, küfr etmek
	duḫtar burd zan-rā	ḳırladı ḥatunı	okilaba ėmeyi	kadını hıçkırdırdı
	doşīzagī mī-barad	ḳızlıḳ ėltedur	ökillik abunam	kızlığı olanı götürür
	cimā‘ kardan	sikmaḳ	oḳaku	sikmek
	Bi-damīd dar girih	hürdi tügünge	hülēbe canḳi	düğüme üfledi
	damīdan	hürgen	hülēbe	far. üflemek, çağ. üfleyen, Moğ. üfledi
	falaḫmīd panba-rā	süŋüledi mamuḳnı	hunkolaba kibari	pamuğu hallaçladı
	falaḫmīdan	süŋülemaḳ	hunkkolako	hallaçlamak
	wa īn panba-yi falaḫmīda	bu süŋülgen mamuḳ	ėne son kakân kepner	bu hallaçlanmış pamuk
	nā-rasīda afgand uştur-i māda baça-yi ḫod-rā	saldı tişi tėve yetilmegen botanı	okiba → orkiba ėme tėm[ē]n ėse kürüksen botaġan[i]	dişi deve erken doğurdu
	bī-vaḳt afgand	vaḳtsız saldı	çaḳ ügey ürba	vakitsiz bıraktı
171b	bi-cast çaşm-i o	tart[t]ı közi	nidüni tatanam	gözü seğirdi
	castan	sėkrimek	dūlikü	sıçramak
	wa īn cahanda	bu sėkrimek	ėne dūlikü	Far. ve bu seğiren, Çağ. ve Moğ. sıçramak
	bāng kard kalāġ	çarladı ḳoŋ	ḳaylaba ḳong	karga gakladı
	bāng kardan	çarlamaḳ	ḳaylaḳu	bağırmak
	bāng kard uştur	çarladı ḳaçır	ḳaylaba lūsa	katır anırdı

	biyāmīẖt o-rā	ḳatuşturdı anı	ḳoli’ūlba tṻni	onu karıştırdı
	mī-āmezad	ḳatışturur	ḳamtutḳaba	birleştirir
	āmīẖtan	ḳatışturmaḳ	ḳamtutḳaḳu	birleştirmek
	baça kard uştur	botaladı tişi tėve	botaġalaba ingen	dişi deve doğurdu
	ẖod baça āward uştur-i māda	özi botaladı tişi tėve	ȭ̈ri’ēn botalaba ingen	dişi deve kendisi doğurdu
	baça āwardan	bota kėltürmaḳ → kėltürmek	botaġan açara	deve yavrusu getirmek
	bāft cāma-rā	toḳudı tonnı	toḳuba dēli	elbiseyi; kürkü dokudu
172a	wa īn bāfta	ve bu toḳuḳan	ėyin toḳuḳsan	ve bu dokumuş
	wa īn bī-hamtāst	bu tėŋi yoḳ-turur	ėne tėng ügey	Bu eşi yok
	mayl kard bar way	köŋülsedi anḳa	tura[la]ba tṻndür	ona istekli oldu
	mayl mī-kunad	köŋül sınadur	duralanam	meyl ediyor
	mayl kardan	köŋül sınamaḳ	duralaḳu	meyil etmek
	bi-çarbīd tarāzū	aġır boldı tarāzū	kündü bolba cing	terazi ağır oldu
	mī-çarbīd	aġır bolur	kündü bolum	ağır olur
	çarbīdan	aġır bolmaḳ	kündü bolba	ağır olmak
	namak kard dar deg	tuz saldı ġazanḳa	dabusun u’ūrba toġāndu	tencereye tuz attı
	namak mī-kunad	tuz salur	dabusun ūrum	tuz atıyor
	namak kardan	tuz salmaḳ	dabusun orḳiḳu	tuz katmak
	‘aṭā dād [o-rā]	nėme baẖışladı anḳa	yama ögbe tṻndü	ona nesneyi bağışladı
	‘aṭā mī-dihad	nėme baẖışlar	yama ögüm	bir şey bağışlar
	‘aṭā dādan	nėme baẖışlamaḳ	yama soyurḳaḳu	nesne bağışlamak
	wa īn ‘aṭā	bu baẖışlaḳan	ėne soyurḳaḳsan	bu bahışlayan
	bāng kard sag	it hürdi	noḳay ḳuçaba	it havladı
172b	bāng mī-kunad	çarlaydur	ḳaylanam	bağırıyor
	bāng kard	çarladı	ḳaylaba	bağırdı
	bizad o-rā bā-āb	urdı anı su birle	okiba tṻni uṣuni’ārla	onu suyla dövdü

	bā-āb zadan	su birle urmaḳ	uṣuni’ā arku	suyla dövmek
	ba-sar zad o-rā gāv	süsti anı uy	hörgübe tū̆ni ükēr	onu sığır boynuzuyla vurdu
	ba-sarūn mī-zanad	müŋüzi bile süseverim → süser	ėberi’ēr mörgünem	boynuzu ile süser
	ba-sarūy zadand	müŋüzi bile süsmek	ėberi’ēr mörgükü	boynuzu ile süsmek
	nikāḥ kard zan-rā	ḥaḳ baġladı ḫatun[nı]	ḥaḳ uyaba ėmeyi	kadını hak mecbur etti, far. kadına nikah kıydı
	nikāḥ kardan	ḥaḳ baġlamaḳ	ḥaḳ kikü	nikah kıymak
	ba-tāziyāna zad o-rā sulṭān	ḳamçıladı anı sulṭānı	bėrēdebe tū̆ni ḫān	hakanı (Moğ. hakan) onu kamçıladı
	ḥasad kard o-rā	ḥasedledi anḳa	ücebe dam tū̆ni	onu kıskandı
	gird kard mardumān-rā	yıġdı ėlni	ḳuri’āba irgeni	insanları topladı
	gird mī-kunad	yıġadur	ḳuri’ānam	topluyor
173a	ḫod gird şudan mardumān	özleri yıġıldılar ėl	adusudum ḳuriba irgeni	insanlar kendileri toplandı
	gird mī-şawand	yıġıladurlar	ḳuribalar	toplanıyorlar
	gird şudand	yıġıldılar	ḳuri’ābalar	toplandılar
	biştāft dar ḫidmat	aşuḳtı ḫıdmatḳa	cāraba tabuḳtu	hizmete acele etti
	bi-ştāftan	āşuḳmaḳ	cāraḳu	acele etmek
	wa īşān ḫidmatgārān	alar tapuḳçılar	tėde tabuḳçit	şu hizmetçiler, şu memurlar
	kīnawar şud bar way	öçlıḳ boldı anḳa	öçtü bolba tū̆ndü	ona kin tuttu
	kīnawar şud	öçlıḳ boldı	öçtü bolba	kin tuttu
	kīnawar şudand	öçlıḳ boldılar	öçtü bolbalar	kin tuttular
	sutūn zad daraḫt-rā	tirgük urdı yıġaçḳa	tulġalaba moduni	ağaca direk koydu
	‘aṭā dād o-rā	in‘ām bėrdi anḳa	soyurḳaba tū̆ni	ona bağış verdi
	wa īn ‘aṭā	bu in‘ām	ėne soyurġal	bu bağış
	bi-bāft zirih-rā	toḳudı köheni	toḳuba köheyi	zırhı dokudu

	paywasta kard ẖˇāndan	ulaşıyurdı → ulaşurdı oḳur	calġadulba → calġalduba ungşuḳu	devamlı okudu
173b	bar āmad murġ bar māda-yi ẖˇeş	ḳuş tişisi üstüge aştı	şiba'ūn ėmeyi dēre ġarba	kuş, dişisinin üstüne aştı
	uştur bi-ramīd	tėve hürkti	tėm[ē]nü ürgübe	deve ürktü
	band kard-aş	tuşaḳladı anı	tuşāba tūni	onu köstekledi
	wa īn band	ve bu tuşaḳ	ėne tuşaḳ	bu köstek
	marham nihād bar carāhat	merhem ḳoydı yaraḳa	ėm talbiba caradu	yaraya merhem koydu
	wa īn marham	ve bu merhem	ėne ėm	ve bu merhem
	bi-bast girih-rā	baġladı tügünni	cayitba canḳi	düğümü bağladı
	şumār girift bā-anguştān	sanadı barmaḳları birle	tōlaba ḳurş niyarla	parmaklarıyla hesapladı
	wa īn 'aḳd-hāyi şumār	ve bu barmaḳlar sanı	ėne ḳuridīn → ḳurūdīn to'ān	ve bu parmakların sayısı
	āhang kard bado	anıŋ sarı köŋülsėdi	tūni cük duralba	ona gönül verdi
	sutūn nihād dīwār-rā	tirgük ḳoydı tamḳa	tulġa kibe balġasundur	duvara direk koydu
174a	balış nihād bīmār-rā	yastuḳ ḳoydı aġrıḳḳa	dėre talbiba ėbeçindü	hastaya yastık koydu
	wa īn bīmār	ve bu aġrıḳ	ėne ėbçin	ve bu hasta
	sutūn			direk
	dar niyām kard şamşer-rā	ḳınıḳa kıldı ḳılıçnı	ḳuydu dürübe hilüdyi	kılıcı kınına koydu
	rag zad	tamur açdı	sudasun nēbe	damarı açtı
	wa īn rūda-yi pur-ẖūn	bu içegü tola ḳan	ėne gėtesün dūren çisun	ve bu karnı dolu kan, Far. Ve bu içi kan dolu bağırsak
	gum kard o-rā	yoḳ ėt[t]i anı	cabḳaba tūni	onu yok etti
	āhang kard bado	anıŋ sarı meyl ḳıldı	tūni cük duralaba	ona gönül verdi
	bar ham nihād cāma-ra	bir biri üstüge ḳoydı tonnı	nim niken dēre talbiba dēli	elbiseyi; kürkü birbirinin üstüne koydu
	wa īn cāma bar yak-dīgar nihāda	ve īn cāma bar yak-dīgar nihāda	ve īn cāma bar yak-dīgar nihāda	ve bu, birbirinin

		f	f	üstüne koyulan elbise; kürk
	biryān kard goşt-rā	biryān ḳıldı ėtni	şiraba miḳani	eti kızarttı
174b	wa īn biryān	ve bu biryān	ėne şiraḳsan	ve bu kızarmış
	bi-yandākht çīz-rā	saldı nėmeni	okiba yamayi	nesneyi bıraktı
	may-i ḫurmā kard	ḫurmā caḳırı ḳıldı	ḫurmayīn bor kibe	hurma şarabı yaptı
	bi-gazīd o-rā kaj-dum	tişledi anı çayan	cūba tū̄ni çayan	akrep onu ısırdı
	wa īn neş-i kaj-dum	bu çayan nişi	ėne çayanu ḳatḳūr	bu akrep iğnesi
	bār-dār kard ḫurma-bun-rā	yüklük ḳıldı ḫurmā yıġacını	açi'ātu kibe ḫurmayīn moduni	hurma ağacının hasılatını yükselti
	muzd dād-aş ḫudāy	ş̲evāb bėrdi anḳa tėŋri	hirēr ögbe tū̄ndü tėngri	Allah ona sevap yazdı
	asīr kard o-rā	olcaladı anı	olcalaba tū̄ni	onu esir tuttu
	wa īn asīr	bu olca	ėne olca	bu ganimet, Far. bu esir
	ḳawī āfarīd-aş ḫudāy	küçlük yarat[t]ı anı tėŋri	küçtü cayāba tū̄n' tėngri	Allah onu güçlü yarattı
	bi-kuşt şutur-i ḳurbānī-rā	öltürdi ḳurbān tėvesini	alaba ḳurbānu tėm[ē]n	kurban devesini öldürdü
175a	kam şud āb	su az boldı	uṣun çō̄n bolba	su az oldu
	ḥazar kard o-rā	çaynadı anı	cacilba tū̄ni	onu çiğnedi
	bi-rahna kard az sar-aş ┐	yalanġaçladı başıdın ┐	nüçügelebe tū̄ni hėkini ┐	başından açtı ┐
	wa dū bāzū-yaş	dağı ėki ėgnidin	dağı ḳorya → ḳoyar mörin	ve iki omuzundan (Far. kolundan)
	mānda kard uştur-rā	uzḳuzdı → arḳuzdı tėveni	hėçēbe tėm[ē]ni	deveyi yordu
	ḫod mānda şud	özi hardı	ō̄rēn hėçēbe	kendisi yoruldu
	wa īn mānda	bu harḳan	ėne ėçeksen	bu yorgun
	mānda şud dīda	ardı köz	hėçēbe nidün	göz yoruldu
	gird kard ḫudāy mardumān-rā	yıġdı tėŋri ėlni	ḳuri'āba tėngri irgeni	Allah insanları topladı

	wa īn roz-i gird āwardan	bu yıġar kün	ėne ḳuri’āġu üdür	bu, toplanma günü
	bi-kand çāh-rā	ḳazdı ḳuduḳnı	uḳuba ḳuduġi	kuyuyu kazdı
175b	ḫˇār dāşt o-rā	öksük tut[t]ı anı	dora bariba tūni	onu eksik tuttu, Far. onu horladı
	dum bi-cunbānīd uştur	dėbretti tėve ḳuyruġnı	ködelgėbe tėm[ē]n sūli	deve kuyruğunu salladı
	bi-ḫirāmīd mard	küvene yör[i]di o	kö’ökeci yabuba ėre	o havalı havalı yürüdü
	larzīd neza	titredi süŋü	şilgütbe cida	mızrak titredi
	nigāh dāşt ‘ahd-rā	saḫlādı ‘ahdnı	küliçebe çiyi	ahdi yerine getirdi
	wa īn ‘ahd nigāh-dāranda	bu ‘ahd saḫlaḳuçı	ėne çi saḳiḳçi	bu, ahdi yerine getiren
	wa zīnhār			ve zinhar
	māya kard ḫamīr-rā	māya kıldı ḫamīrni	körenge kibe ġuluri	hamuru mayaladı
	bi-ġurrīd şer	kükredi arslan	kürkirebe arslan	aslan kükredi
176a	nibişt	bitidi	biçibe	yazdı
	wa īn nāma-yi nibişta	bu biti[l]gen bitik	ėne biçiksen biçik	bu yazılmış mektup
	ḳalam	ḳalam	üjük	kalem
	bi-nālīd saḫt	iŋredi ḳatıḳ	ėngrebe ḳata’ū	korkunç inledi
	dam-i sard zad	savuḳ tındı	küyten amuba	soğuk dindi
	nāy zad	tütük urdı	ça’ūr dėletbe	ney çaldı, düdük çaldı
	bi-rūft ḫāna-rā	sipürdi ėvni	şi’ūrbe gėri	evi süpürdü
	nibişt nāma-rā	bitidi bitikni	biçibe biçiki	mektubu yazdı
	wa īn nāma	bu bitik	ėne bitik	bu yazı
176b	bi-guşād zan ┐	açtı ḫatun ┐	nėbe ėme ┐	kadın açtı ┐
176b	Rūy-aş-rā	yüzini	ni’ūrān	yüzünü
	wa īn guşāda-rūy	bu açuḳ yüzlük	ėne nigükü nūrtu	bu açık yüzlü
	miyāncī kard dar miyān īşān	arçıladı alar arasıda	arçilaba tėde cūra	onlar arasında arka çıktı, Far. onlar arasında ara

				buluculuk yaptı
	wa īn miyāncī	bu arçı	ėne arçi	bu ardıç, Far. bu ara bulucu
	ba-dast kard cāma-rā	ḳarışladı tonnı	tō̲lebe dēli	elbiseyi; kürkü karışladı
	şikebāyi kard bar ta‘ziyat	ṣabır ḳıldı ta‘ziyatda	ėse cāraba uylaḳuydu	baş sağlığında sabretti
	bi-şaḫūlīd	çarladı	ḳaylaba	bağırdı
	bi-bāft mūy-rā	ördi saçnı	örebe üsüni	saçı ördü
	wa īn gesū	bu saç	ėne üsün	bu saç
	bi-cast suy-I bālā	sėkirdi yuḳarı sarı	dū̲libe dehēre cük	yukarı doğru sıçradı
177a	ba-sar andar āmad	baş bıḳın tikildi	hėkin örübeybe	dimdik durdu
	fasar nihād bar asp	noḳtaladı atnı	naḫtalaba morini	atı dizgilendi
	ḫatna kard kūdak-rā	ḫatne sūr ḳıldı oġlannı	helāl kıbe kū̲keni	oğlanı sünnet etti
	ma‘z̲ūr dāşt o-rā az çi	ma‘zūr tuttı anı nėmedin	duran saylaba tū̲ni yamāsa	onu nesneden mazur tuttu
	dahum şud mardumān-rā	on[un]çı boldı ėlge	harbantu bolba irgendü	halka onuncu oldu
	bi-faşurad angūr-rā	sıḳtı üzümni	şiḳaba çimişi	sıktı üzümü
	wa īn faşurda	bu sıḳ[ḳ]an	ėne şiḳaḳşan	bu sıkmış
177b	pay burīda uştur-i māda-rā	iŋe[n]niŋ borbayyını kėsti	ingenü borbay oḳbalba → oḳtalba	dişi devenin ayak sinirini kesti
	wa īn pay burīda	bu borbay kėsken	ėne borbay oḳtaluḳsan	ve bu kesilen ayak siniri
	rīş kard zīn-i sutūr-rā	eyer yaġır ḳıldı geleni	ėm[ē]l dāri kibe adūsuni	eyer hayvanın sırtını yara etti
	wa īn zīn rīş kunanda	bu yaġır ḳılġuçı eyer	ėne dāri kikçi ėm[ē]l	bu yara yapıcı eyer
	ḫiyānat kard bado	ḫıyānat ḳıldı anḳa	mūlik kibe tū̲ndü	ona hainlik etti
	bi-yāmurzīd ḫudāy gunāh-aş-rā	yarlıḳadı tėŋri anıŋ yazuḳını	soyurḳaba tėngri tū̲ni ėre’ū̲ni	Allah onun günahını bağışladı
	bi-yāfarīd ḫudāy ḫalḳ-rā	yarattı tėŋri ulusnı	cayāba tėngri ulusi	ulusu Allah yarattı
	ba-gor kard murda[-rā]	ölükni kömdi gō̲rge	ükükseni bulaba kösertü	ölüyü kabre (Moğ. yere)

				gömdü
	tangī kard dar zindagānī	tarlıḳ ḳıldı tiriklikde	uytanlıḳ kibe amidudu	hayatta sıkıntı çekti
178a	tuwānā ~ tawānā şud bar way	ėrklik boldı anḳa	ėrketü bolba tūndü	ona hâkim oldu
	wa īn tuwānā	bu ėrklik	ėne ėrketü	bu güçlü
	andāza kard çīz-rā	çinedi nėmeni	çinēbe yamayi	nesneyi ölçtü
	wa īn andāza	bu ölçek	ėne çinēkü	bu ölçek
178b	andāza-yi çīz	nėmeniŋ çini	mayayīn → yamayīn çin	nesnenin ölçüsü
	ba-rūz → ba-zūr kard kār	işni küç bile işledi	ü[y]lüyi küçiy[ē]r üyletbe	işi zorla yaptı
	post bāz-kard az çūb	tıġaçnıŋ → yıġaçnıŋ ḳabuḳını soydı	modunı ḳabusuni öbçibe	ağacın (Far. odunun) kabuğunu soydu
	şikast çīz-rā	sındurdı nėmeni	ḳuḳulba yamayi	nesneyi kırdı
	wa çūb	yıġaç	modun	ağaç, Far. odun
	saḫt şikan	ḳatıḳ sınḳuçı	ḳata'ū ḳuḳaraḳu	zor kırılan
	tabassum kard	külümsindi	ircayba	gülümsedi
	bi-tarāşīd çūb-rā	yondı yıġaçnı	curuba moduni	ağacı yonttu
	bīnī āwāz kard ḫar	fırḳırdı ėşek	firḳiraba ėlçigen	eşek anırdı
	wa īn bīnī	bu burun	ėne ḳabar	bu burun
179a	naẕr kard ba-ḫudāy	neẕir ḳıldı tėŋrige	coriba tėngridü	Allah için adak etti
	parāganda [kard] çīz-rā	yayrat[t]ı nėmeni	yayra'ūlba yamayi	nesneyi parçaladı
	na'ra zad	ḳıçḳırdı	ḳaylaba	bağırdı
	bi-gureḫt sutūr	ḳaçdı gele	tutāba adu'ūsun	hayvan kaçtı
	wa īşān guroh-i rawanda suy-i duşmanān	alar bölük baradurlar duşman sarı	tėde bölük odunam duşman cük	şu öbürleri düşmana doğru gidiyorlar
	wa īn şab raftan-i ḫācīyān az makka ba- minā	kėçe ḫācılarnıŋ minādın mekke[ge] barurı	söni ḫāciyīn mināsa mekkedü	hacıların Minâ'dan Mekke'ye (Far. Mekke'den Minâ'ya) gittikeri gece

	bāng kard uştur	çarladı tėve	ḳaylaba tėm[ē]n	deve bağırdı
	bīhūda guft dar suḫan	bīhūde sözledi sözde	kėrek ügey ügelebe	konuşurken anlamaz konuştu
179b	wa īn bīhūda	bu bīhūde	ėne kėrek ügey	bu boşuna
	wa īn bīhūda-gūy	bu bīhūde aytḳuçı	ėne kėrek ügey kelekçi	boş konuşucu
	bi-dawīd uştur	yügürdi tėve	ḳurdun tėm[ē]n	deve koştu
	wa īn uştur-i dawīnda	bu yügürük tėve	ėne ḳurdun tėm[ē]n	bu hızlı deve
	cammazabān	cammaza-bān f	cammaza-bān f	deve saklayıcı
	bi-puḫt nān-rā	pişürdi ėtmekni	çinaba ėtmegi	ekmeği pişirdi
	nān dād mardumān-rā	ėtmek bėrdi ėlge	ėtmek ögbe irgendü	halka ekmek verdi
	bi-doḫt mūza-rā	tikti etükni	oyaba ḳodusuni	çizmeyi dikti
	ba-pāy kard neza-rā	turġuzdı süŋüni	bayilġaba cidayi	mızrağı durdurdu
	wa o dar ‘izz-cāy-i ḫ̌eş ast	ol ‘azīzlik yėrindedür	tėre kündülekü ġacartu bī	o kutlu topraktadır
180a	işārat kar[d] bado	işāret ḳıldı anḳa	dalaba tū̄ni	ona (Moğ. onu) işaret etti
	‘āciz şud az çīz	yadadı nėmeni	yadaba yamayi	nesneyi çekmedi, bir şey yapamadı
	bi-ḫast o-rā ba-sozan	sançtı anı igne birle	ḳatḳuba tū̄ni cü’ū̄nlē	onu iğneyle deldi
	ġamza kard o-rā ba-çaşm	köz ḳaḳtı anḳa	nidün dėletbe tū̄ndü	ona göz kırptı
	cudā nihād naṣīb o-rā	başḳa ḳoydı anıŋ ülüşini	ō̄re talbiba tū̄ni kėşigi	onun payını ayrı koydu
	bar-cast	sėkirdi	dū̄libe	seğirdi
	kunc nihād ḫ̌āsta-rā	künc ḳoydı mālnı	künc taliba mali	malı köşeye koydu
	wa īn kunc	bu künc f	ėne künc f	ve bu köşe
	‘ayb nihād bar way	‘ayıp ḳoydı anḳa	mū talbiba tū̄ndü	onu rezil etti
	‘ayb kunanda rū bā-rūy	yüz yüzde ‘ayıp ḳılḳuçı	ni’ūr ni’ūrtu mūlaḳçi	yüz yüze ayıp edici
	laḳab nihād bar way	yaman laḳab ḳoydı anḳa	mū nėre talbiba tū̄ndü	ona kötü ad takdı
	bar-ḫāst az cāy-aş	ḳopdı ornıdın	bosba oranāsa	yerinden kalktı

180b	nā-sazāwārī kard zan ba-şawhar-i ẖod	yaraşmadı ẖatun ėrige	ėse coḳilduba ėme ėredü	kadın kocasına yaraşmadı
	wa īn zan-i nā-sazāwār	bu yaraşmaġan ẖatun	ėne caḳulduḳsan ėme	bu geçimsiz kadın
	bar-cast	sėkirdi	dūlibe	seğirdi
	‘ayb nihād bar way pas az o	‘ayıbladı anı anıŋ kėyniçe	mūlaba tūnü ḳoyna	onu onun arkasından ayıpladı
	wa īn nihanda az pas	bu ayıp ḳılḳuçı kėyinçe	ėne mūlaḳçi ḳoynāsa	bu arkadan ayıplayıcı
	hamza kard ḥarf-rā	hamzaladı ḥarfnı	hamza kibe ḥarfi	harfe hemze koydu
	bi-burīd gurba mūş-rā	kėsti muşuk sıçḳannı	oḳtalaba miş ḳulġunayi	kedi sıçanı parçaladı
	uns girift bā o	icil boldı anıŋ birle	icil bolba tūnle	onunla alıştı
	wa īn zan-i uns kunanda	bu içil ḳılḳuçı ẖatun	ėne icil kikçi ėme	bu iyi geçinen kadın
181a	wa cāy-i āb[ā]dān	ābādān yėr	ābādān ġacar	bayındır yer
	bi-nişast	olturdı	sa’ūba	oturdu
	bāz dāşt o-rā	tıydı [anı]	asḳaba → itḳaba tūni	onu engelledi
	gumān burd	sėzik sėzdi	sėziklebe	kuşku kuşkulandı
	pancum şud mardumān-rā	bėşinçi boldı ėrenlerge	tabunçi bolba irgendü	halka beşinci oldu
	bāz pas şud	yana kėyin boldı	basa ḳoyna bolba	yine eskisi gibi oldu
	wa īn sitāragān-i dar-āsad	bu yanḳa[n] yulduz		bu dönen yıldızlar,
	dīv	dev		şeytan, iblis
	bi-zad o-rā bā-pāy-aş	urdı anı ayaḳı birle	dėletbe tūni köllē	onu ayağı ile dövdü
	şaşum şud mardumān-rā	altıncı boldı ėlge	cirġānta bolba irgendü	halka altıncı oldu
	bā-āftāb şud roz-i mā	künes → küneş boldı künimiz	çuġaḳ bolba naran	günümüz güneşli oldu
181b	roz-i bā-āftāb	künes → küneş kün	çuġaḳ naran	güneşli gün
	nā-padīd kard çīz-rā	yoḳ ėtti nėmeni	cabḳaba yamayi	nesneyi yok etti
	nā-padīd şud rāh	yol yoḳ boldı	mör cabḳaba	yol yok oldu

	turş rūy şud	çırayı çat[t]ı	çirayi hümeri bolba	suratını astı
	‘aṭsa dād	çükürdi	hanisḳaba	hapşırdı
	wa īn bīnī	bu burun	ėne ḳabar	bu burun
	bāz gūna kard wa suḫan-rā	ėvürdi nėmeni dağı sözni	hurba’ūlba yamayi ügeyi	nesneyi ve sözü çevirdi
	nihāl bi-nişānd	nihāl tikti	nihāl ḳatḳuba	fidan dikti
	wa īn nihāl	bu nihāla	ėne nihāl	bu fidan
	firo-burd-aş dar āb	baturdı anı suḳa	bulaba tū̃ni uṣundu	onu suya batırdı
182a	ḫod firo-raft	özi bat[t]ı	ō̃rēn baḳtaba	kendisi battı
	firo-burd o-rā	baturdı anı	şinḳūlba tū̃ni	onu batırdı
	wa īn sawgand firo-burda ba-gunāh	yazuḳ taba turġan and	ėre’ū̃rū̃ şitkeksen andaġār	günaha azm edenin andı
	bi-darīd o-rā şer	yırttı anı arslan	tamtulba tū̃ni arslan	aslan onu parçaladı
	wa īn darīda	bu yırtılġan	ėne tamturaḳsan	bu yırtılmış
	bi-dād o-rā ātaşi wa dānişi	bėrdi anḳa ot dağı bilik	ögbe tū̃ndü ġal dağı biligi	ona ateş ve bilgelik verdi
	ḳay kard	ḳusdı	bö’ō̃lce’be	kustu
	wa īn ḳay	bu ḳusḳan	ėne bö’ō̃lceksen	bu kusan
	pur kard cūy-rā	toldurdı arıġnı	dü’ū̃gebe tatāli	arkı doldurdu
	dar arāmgāh şud āhū	yatuḳıḳa bardı kėyik	kebteşidēn orçiba göresün	geyik, yatağına vardı
	wa īn sitāragān dar āyanda	bu yaltırḳan yulduzlar	ėne gileçikü hodut	bu parlayan yıldızlar
	bi-rūft ḫāna-rā	sipürdi ėvni	şi’ū̃rbe gėri	evi süpürdü
	bi-āmiḫt ḥaḳ-rā ┐	katışturdı ḥaḳnı┐	ḳoli’ūlba sėtkil yēr ünen ┐	hakkı karıştırdı ┐
182b	ba-bāṭil	bāṭıl birle	ügeyi	haksız, yalan, boş ile
	bi-şinūd o-rā	ėşitti anı	sonasba tū̃ni	onu duydu
	heç suḫan na-guft	hīç söz aytmadı	ügey ėse kelebe	hiç söz söylemedi
	bi-ḫast o-rā	sançdı anı	ḳatḳuba tū̃ni	onu dürttü
	bi-guẕaşt dar dil-aş çīzī	kėçdi köŋlinde nėme	sėtkibe durandān yama	gönlünden nesne geçti
	suḫan-i narm guft	yumşaḳ sözledi	cō̃len kelebe	tatlı konuştu

	saḫt bi-girift-aş	ḳatıḳ tut[t]ı anı	ḳata'ū bar'ba tū̄n'	onu siki tuttu
	şikār kard sūsmār-rā	avladı kelesni	abalaba kelesi	kertenkeleyi avladı
	bar-dāşt raz-rā	köterdi tāknı	örkübe tāgi	üzüm salkımını kaldırdı
183a	ḥarīṣ şud bar çīzī	amraḳ boldı nėmege	amraḳ bolba yamadu	nesneye hayran oldu
	ba-sar-i anguştān girfit	barmaḳlar uçı birle tuttı	ḳurūdīn ücū̄rē[r] bariba	parmaklarını n ucuyla tuttu
	bi-şikancīd-aş ba dū anguşt-aş	ḳıstı anı ėki barmaḳı birle	ḳabçiba tū̄ni ḳoryar → ḳoyar ḳurūnā[r]	onu iki parmağı ile sıktı
	kotāh şud sāya wa cāma	ḳısḳa boldı kölege dağı ton	oḳar bolba şū̄der dağı dēl	gölge ve elbise; kürk kısa oldu
	bar-cast ḫar-gūr	sėkredi ḳulan	uliba ḳulan	kulan dörtnala gitti, Moğ. kulan kişnedi
	şikār kard	avladı	abalaba	avladı
	īn şikār	bu av	ėne aba	bu av
183b	nā-sāzwārī kard zan bā-şawhar-aş	yaraşmadı ḫatun ėri birle	ėse coḳulduba ėme ėrelērēn	kadın kocası ile geçinmedi
	wa īn zan-i duşman dāranda	bu duşman tutar ḫatun	ėne duşman bariḳu ėme	bu düşman tutan kadın
	gaşt bar dū pāşina-yi ḫod	ėvürüldi ėki soġunçaḳı birle	tōriba ḳoyar ösügeylē	iki ökçesiyle döndü
	firo-afgand çīz-ra	ḳoyu saldı nėmeni	dora üraba yamayı	nesneyi aşağı sarktı
	çahār pāy-i daranda bi-ḫuft	tört ayaġlıḳ yırtḳuçı yattı	dörben költü tamtulu[ḳ]çi ḳar kebtebe	dört ayaklık yırtıcı yattı
	bar-andāḫt çīz-rā	buzdı nėmeni	ėbdebe yamayı	nesneyi bozdu
184a	peş āmad o-rā kāri	utu[r]u kėldi ayḳa → anḳa iş	uruḳşi irebe tū̄ndü üyle	ona bir iş çıktı
	wa īn kār-i peş āyanda	bu utru kėlür iş	ėne uruḳşi irekü üyle	ortaya çıkan iş
	çūb bar ḫanūr nihād	ḳoydı yıġaç idişke	bodun → modun talbiba ṣa[ba]du	ağaç kaba koydu
	'arza kard bar way çīz-rā	körgüzdi anḳa nėmeni	üce'ū̄lbe tū̄ndü yamayı	nesneyi ona gösterdi
	farīża kard ḫudāy namāz-rā	farīża ḳıldı tėŋri namāznı	farz kibe tėngri namāzi	Allah namazı farz kıldı
	pīr şud māda-gāv	ḳarıdı inek	ötelbe üne'ēn	yaşlandı inek

	wa īn māda-gāv-i pīr	bu ḳarıḳan inek ,	ėne ötegü üne'ēn	bu kart inek
184b	bi-sitad çīz-rā	aldı nėmeni	ububa → abuba yamayi	nesneyi aldı
	bi-girift dast-aş-rā	tut[t]ı anıŋ ėlikini	bariba tūni ġarni	onun elini tuttu
	bi-girift dast-i yār-i ḫˇeş-rā	tut[t]ı ėşiniŋ ėlikini	bariba andayin ġari	arkadaşının elini tuttu
	wa o dar dast-i ost	o anıŋ ėlikidedur	tėre tūni ġartu bī	o onun elindedir
	wa dād ma-rā muşti az fulān çīz	bėrdi manḳa bir avuç filān nėmeni	ögbe nadu niken büte'ū tėre yamāsa	filan nesneden bana bir avuç verdi
	bi-burīd mūş cāma-rā	kėsti sıçḳan tonnı	oḳtalba ḳulġuna dēli	sıçan elbiseyi; kürkü kesti
	şi'r guft	ḳoşuḳ ayt[t]ı	ṭūba kelekçi	şiir söyledi (Moğ. söyleyen)
	wa īn şi'r	bu ḳoşuḳ	ėne ṭūba	bu şiir
	bi-zad şīr-rā	urdı sütni	dėletbe süni	sütü çırptı
	wa īn doġ	bu ayran	ėne unda'ān	bu ayran
	çūbak ki şīr zanad	süt urar yıġaç	süni dėletkü modun	yağ çıkarmakta kullanılan süt dövme ağacı, bişek
	bi-cast rag	tamur urdı	dėletbe sudasun	damar çarptı
185a	bi-cunbīd dandān	titrendi tiş	ködelbe şidün	diş sallandı
	rīḫ zad şutur	sıçḳa ḳıldı tüye	sıçḳa ḳalaba tėmēn	deve sıçtı
	barg zad az daraḫt	urup yapraḳ tüşürdi yıġaçdın	nabçin dėletçi ba'ūlġaba modunāsa	ağaçtan vurup yaprak düşürdü
	dast bar zamīn zad şutur	ėlikini yėrge urdi tėve	ġarān dėletbe tėmēn ḳacartu	deve ayağını yere vurdu
	biyāmīḫt çīzī-rā ba-çīzī	ḳat[t]ı nėmeni nėmege	neyle'ūlbe yama yamadu	nesneyi nesneye kattı
	wa īn āmez	bu ḳatış	ėne neyle	bu karış
	bi-bast asp-rā	baġladı atnı	huyaba morini	atı bağladı
	wa īn band-i pāy	bu ayaġnıŋ baġı	ėne kölīn huyāsa	bu ayak bağı
	ḳawī kard ḫudāy dil-aş-rā	küçlük ḳıldı tėŋri anıŋ yürekini	küçitü kibe tėngri tūni cürükeni	allah onun yüreğini

				güçlendirdi
	wa īn ḳawī dil	bu yüreklik	ėne cürüketü	bu yürekli
185b	ba-gulū firo-burd-aş	yuttu anı boġuzıġa	ḳōlaydu calġiba tūni	onu boğazına yuttu
	firo mī-barad	yutadur	calġinam	yutuyor
	şart kard bar way	şart ḳıldı anıŋ birle	cilalduba tūnlē	onunla idiaya girdi
	wa īn şart	bu şart	ėne ci	bu anlaşma, bu idia
	bi-zad ḥaccām ba-neş	sançtı ḥaccām neşteri birle	ḳatḳuba ḥaccām sibügele	hicametçi neşter ile vurdu
	ba-zīr-i dast āward o-rā	ėligi astıġa kėktürdi → kėlürdi anı	ġa[r] dora açaraba tūni	onu el altına getirdi
	tīz dād	oṣurdı	hunḳuba	osurdu
186a	bi-kuşt uştur-rā bī-‘alaf	aġrıḳsız boġuzladı tėveni	ėbeçin ügey alaba tėmēni	deveyi acı çektirmeden boğazladı
	şādmāna kard o-rā	sėvindürdi anı	bayisġaba tūni	onu sevindirdi
	sitam kard	küç ḳıldı	küçin kibe	baskı (Far. zulüm) yaptı
	bi-bast kūdak-rā ba-sīna-band	baġladı oġlannı köküs bağı birle	huyaba kūkeni çeçīn huyāsarār	çocuğu göğüs bağı ile bağladı
	nawmīd şud az fulān çīz	tüŋüldi filān nėmeni	tüngülbe tėre yamāsa	filan nesneye karşı umudunu yitirdi
	wa īn nawmīd	bu tüŋülgen	ėne tüngüleksen	bu umutsuz olmuş
	bāz kard post-i uştur-rā	soydı tėveniŋ tėrisi[ni]	öbçibe tėmēnü arasuni	devenin derisini soydu
	dūr kard cul-rā az asp	kėterdi andın yapuḳını	abuba morini nėmeleyi	atın çulunu aldı
	bi-tāft rasan-rā	ėşdi yipni	tamuba → tomuba dēsüni	ipi eğirdi
186b	wa īn girih goşa	bu tügün ḳulaġı	ėne canḳīn çiḳin	bu düğüm ucu
	firo-āmad	ėndi	būba	indi
	bi-andāḫt az dahan-aş	saldı nikkeni → tikkeni aġzıdın	orkiba ḳatḳūri amanāsa	lokmayı ağzından çıkardı

	suḫan guft	sözledi	kelebe	konuştu
	wa īn suḫan	bu söz	ėne üge	bu söz
	bāz gardānīd-aş	yandurdı anı	ḳari'ūlba tūni	onu döndürdü
	ḫod bāz gaşt	özi yandı	ōrēn ḳariba	kendisi döndü
	bi-makīd pistān-rā	ėmdi ėmçekni	kökebe kökeni	memeyi emdi
187a	bīrūn āmad āb az zamīn	çıḳdı su yėrdin	ġaraba uṣun ġacarāsa	yerden su çıktı
	bi-kaşīd dalw-rā az çāh	tart[t]ı ḳopḳanı ḳuduḳdın	tayaba → tataba ḳobḳayı ḳuduġāsa	kovayı kuyudan çekti
	bāz istād az kār	turdı işdin	bayba üylēse	çalışmayı durdurdu
	ārzūmand şud ba-suy-i ahl-i ḫˇeş	ārzūlıḳ boldı uruḳlarıḳa	kėrektü bolba uruḳturiyān	akrabaları-na istekli oldu
	bi-mālīd post-rā	eyledi tėrini	ėdelebe nėkeyni	deriyi işledi
	wa īn 'alaf-i post	bu tėriniŋ otu	ėne nėkeyn ėbesün	bu deri sepileme otu
	fasād kard dīv dar miyān-i īşān	buzuḳlıḳ ḳıldı dev alar arasında	ėbderekü kibe ėlē tėdeni cūra	şeytan onların arasında fitne çıkardı
	az rāh-aş bi-burd dīv	yoldan → yoldın azḳurdı anı dev	mörēse endere'ūlbe ėle tūni	dev onu yoldan azdırdı
187b	bi-rānd kaştī-rā bī-pāro → ba-pāro	sürdi kėmeni kürek birle	kelibe kėmeyi kürcegēr	kayığı kürekle yürüttü
	bi-afgand ḥarf-rā az ḥarf	saldı ḥarfnı ḥarfdın	orḳiba üjük üjüktü	harften harfi çıkardı
	sawgand ḫord ba-ḫudāy	and içti tėŋri birle	andaġār ūba tėngrilē	Allah'ın adıyla ant içti
	wa īn ham sawgand	bu andlıḳ	ėne andaġā[r]tu	bu andlık
	firo-burd īşān-rā ḫudāy ba-zamīn	baturdı tėŋri alarnı yėrge	şinḳu'ūba tėngri tėdeni ġacara	Allah onları yere batırdı
	girifta şud māh	tutuldı ay	bariḳdaba sara	ay tutuldu
	bi-doḫt na'layn-rā	tikti na'līnnı	oyaba na'līnü	takunyayı dikti
	wa īn dirafş	bu biz	ėne şibüge	bu ayakkabıcı bizi
188a	bi-rubūd-aş	ḳar[ma]dı anı	ḳarmaba tūni	onu kaçırdı, yağmaladı

	wa daraḫşī daraḫşīda	yaşġan yaşın	yaşġan yaşin f	ışıldamış yıldırım
	narm raft pīr	yumşaḳ yöridi ḳarı	cȭlen yabuba ötegü	yaşlı yavaş yurudu
	aşk rānd çaşm-i o	yaşardı közi	nilbusulaba nidün	gözü yaşardı
	cihān cihān raft ba-zancīr	sekri sekri bardı kişeni birle	dūlin dūlin horçiba tuşāġār	kösteğiyle seke seke gitti
	bi-makīd āb-rā	sordı sunı	kökebe uşuni	suyu emdi
	rūy bi-gardānīd az way	yüz ėvürdi andı[n]	ni'ūr hurbaba tūnēse	ondan yüz çevirdi
	bi-gardānīd o-rā az o	ėvürdi anı andın	hurba'ūlba tūnēse tūni	onu ondan döndürdü
188b	bāz dāşt tan-i ḫˇeş-rā az şahwat	saḫladı özini şehvetdin	saḳiba ȭriyēn ėreligēse	kendisini şehvetten korudu
	bi-şināḫt o-rā	tan[ı]dı anı	taniba tūni	onu tanıdı
	bāng kardand parīyān	çarladılar periler	ḳaylabalar ėl[ē]s	periler seslendi, Moğ. şahinler öttü
	bāz istād az çīz	turdı nėmeni → nėmedin	bayba yamāsa	nesneden kesildi
	sitam kard	küç ḳıldı	küçin kibe	baskı (Far. zulüm) yaptı
	saḫt cast bād	ḳatıḳ ėsti yėl	ḳata'ū keysbe key	rüzgâr katı esti
	bād-i saḫt	ḳatıḳ yėl	ḳata'ū key	katı rüzgâr
	bi-ḫamānīd çūb-rā	ėgdi yıġaçnı	bökeybe moduni	ağacı eğdi
	wa īn ḫamānīda	bu ėgilgen	ėne bökeyiksen	bu eğilmiş
	raḥm kard bar way	soyurḳadı anḳa	soyurḳaba tūndü	ona ihsan etti
	wa īn raḥmat	bu soyurḳaba	ėne soyurḳaba	bu merhamet
	paywastagī kard barīn çīzī-rā	ülgürci ḳıldı bu nėmeni	ülgürci kibe ėne yamayi	bu işi aralıksız yaptı
189a	bi-çakīd āb	tamdı su	uşun uşun	su damladı, Moğ. su su
	wa īn çakanda	bu tamḳuçı	ėne dusuçi	ve bu tamgıçı
	bāng kard o-rā	çarladı anı	ḳaylaba tūni	onu çağırdı
	bi-gureḫt banda	ḳaçdı ḳul	horġuba bol	köle kaçtı
	tīz dād buz-i māda	osurdı tişi öçkü	hunḳuba ėme ima'ān	dişi keçi osurdu

	nek biyāmoḫt ḳur’ān-rā	yaḫşı ögrendi ḳur’ānnı	sayin surba ḳur’āni	kuranı iyi öğrendi
	ustād şud bar ṣinā‘at	ustād boldı işge	uran bolba üyledü	işte usta oldu
189b	bar ham zad dandān-aş-rā	uruşturdı tişlerini	şidüne’ēn nim niken dėletbe	dişlerini birbirine vurdu
	bi-siturd ~ bi-suturd sar-rā	yülüdi başnı	düyilbe hėkin	başı traş etti
	bi-darīd cāma-rā	yırt[t]ı ton[n]ı	tamurāba dēli	elbiseyi; kürkü yırttı
	wa īn darīda	bu yırıḳan → yırtḳan	ėne tamturaḳsan	ve bu yırtılan
	bi-darīd tīr nişāna-rā	yırt[t]ı oḳ bėlgüni	tamtulba sumun bėlgeyi	ok hedefi deldi
	ṭapīd dil	urdı yürek	dėletbe cürüken	yürek çarptı
	bi-cunbīd ‘alam	tėbrendi tuḳ	ködelbe tuḳ	tuğ dalgalandı
	biyāfarīd ḫudāy çīzī-rā	yarat[t]ı tėŋri nėmeni	cayāba tėngri yamayı	nesneyi Allah yarattı
190a	‘alaf dād sutūr-rā	ot bėrdi geleḳa	ėbesün ögbe adu’ūsundur	hayvana ot verdi
	bi-girift āb-rā ba-dast-i ḫˇeş	avuçladı sunı öz ėlik[i] birle	abuba uşuni ȫrīn ġarār	suyu kendi eli ile avuçladı
	wa īn muşt-i āb	bu avuç su	ėne bütün uşun	bu avuç su
	ba-sang zad o-rā	taş bile urdı anı	güri’ēr okiba tȗni	onu taşla vurdu
	daşnām dād zan-i pārsā-rā	sögti pārsā ḫatun[n]ı	sögēbe ariyūn ėmeyi	namuslu kadına sövdü
	bi-şikast çīz-rā	sındurdı nėmeni	ḳuḳulba yamayi	nesneyi kırdı
	āwāz kardand barbaṭ-hā ~ barbuṭ	çarladılar ḳopuzlar	da’ūn ögbe ḳu’ūrlar	kopuzlar çınladı
	bāng kard tundar ~ tundur	kükredi kök	kükirebe köke	gök kükredi
	burīd ḫoşa-yi angūr-rā	kėsdi baş üzümni	oḳtalba hėkin cimişi	salkım üzümü kesti
	wa īn ḫoşa-yi angūr	bu baş üzüm	ėne hėkin cimişi	bu baş üzüm
	bi-bast dast-i mard-rā	baġladı ėrniŋ ėlikini	huyaba ėreyīn ġari	erkeğin elini bağladı
190b	sargīn bi-būyīd ḫar	idledi ėşek tėzekni	da’ūn ögbe ḳu’ūrlar	eşek tezeği kokladı, Moğ. kopuzlar çınladı
	girifta kard ḫudāy	tut[t]urdı tėŋr[i]	bariba tėngri	Allah güneşi

	āftāb-rā	künni	narani	tutturdu
	ba-ḫod girifta şud āftāb	özi tutuldı kün	ȫrēn bariba naran	güneş kendisi tutuldu
	bāz kard az way cāma-rā	açdın → açdı andın tonnı	nēbe tȭnēse dēli	elbiseyi; kürkü ondan çıkardı
	barkand mūy-rā	yülüdü saçnı	üsübe üsüni	saçı traş etti
	wa īn nukta pāra-yi az dāniş	bu bir kėsek bilikdin	ėne niken kėsek biligi	bu bilgelikten bir parça
	mard-i nukta-goy	nükte aytıḳuçı ėr	nükte kelekçi ėr	nükte söyleyici erkek
	bi-zad panba-rā	sabadı mamuḳnı	sababa kibizi	pamuğu dövdü
	sust kard-aş ḫūn	süst ḳıldı anı ḳan	urus gėbe tȭni çisun	onu kan halsizleştirdi, Moğ. onun kanı aksın dedi
	bīrūn āward āb-i çāh-rā	çıḳardı ḳuduḳ suyını	ġarġaba ḳuduġīn uşun	kutunun suyunu boşalttı
	pāk kard ṭa‘ām	arıt[t]ı aşnı	arçiba ide’ēni	aşı temizledi
191a	wa īn tarkīb	bu yaratı[l]ḳan	ėne cayaḳsan	bu yapılış
	bi-reḫt āb-rā	tökdi sunı	asḳaba uşun	suyu döktü
	rīḫ zad murġ	sanḳdı ḳuş	sanḳaba taḳi’ā	tavuk pisledi
	bi-çaspānīd çīz-rā	yapışturdı nėmeni	niyāba yamayı	nesneyi yapıştırdı
	peş girift bar way suyı ancām	ilgerilıḳ ḳıldı işniŋ āḫırıḳa	uruḳşi kibe üyleyīn hica’ūri	işi sonuna yaklaştırdı
	wa o-rā peş-dastī ast	anḳa ėliki ilgeri turur	tȭndü ġarni uruḳşi bī	eli onun önündedir
	bāzdīd → bi-duzdīd az way ḥ̌āsta-rā	oġurladı andın mālnı	ḳulaḳba tȭnēse mali	malı ondan çaldı
	bi-āzard-aş ba-zabān-i o	bėrt[t]i anı anıŋ tili birle	bėrtebe tȭni tȭni kėlenēr	onu onun diliyle incitti
191b	biryān kard tuhm-i murġ-rā	ḳavurdı yumurtḳanı	ḳa’ūrba ömdegeni	yumurtayı tavaladı
	bāng kard ḫar	çarladı ėşek	ḳaylaba ėlcigen	eşek anırdı
	āzād şud banda	āzād boldı ḳul	ȫrīn durār bolba bōl	köle özgür oldu, köle kurtuldu
	wa īn āzād	bu āzād	ėne durār	bu hür
	burīdand ustuḫ̌ān	kėmürdi süyükni	kėmilebe yasuni	kemiği

	[rā]			kemirdi
	wa īn ustuẖˇān-i burīda	bu kėmirgen süyük	ėne kėmileksen yasun	kemirilecek kemik
	az ham cudā kard çīz-rā	ayırdı nėmeni	ḳaḳalaba yamayi	nesneyi ayırdı
192a	birūn āmad az farmān-i ẖudāy	çıġdı tėŋri hükmidin	ġarba tėngriyīn carliġāsa	Allah'ın hükmünden çıktı
	bi-şikāft çīz-rā	yardı nėmeni	ḳaḳalaba yamayi	nesneyi yardı
	Şanīd-am ba-hamān suẖan az şikāf-i dahan-i o	ėşit[t]im ol söz bile aġzınıŋ yaruḳıdın	sonasba tėre ügeyēr amani ḳaḳar[ḳ]ayāsa	o sözle ağzının arasından duydum
	suẖan guft	sözledi	kelebe	konuştu
	bāng kard şabān bar gosfandān	çarladı ḳoyçı ḳoylarġa	ḳaylaba ḳoniçi ḳonini	çoban koyunlara bağırdı
	bāng kard kalaġ	çarladı ḳuzgun	ḳaylaba ḳong keri'ē	karga gakladı
	bāng kard ẖar	'aŋradı ėşek	'anḳraba ėlcigen	eşek anırdı
192b	duroġ guft	yalġan ayt[t]ı	ḳudal kelebe	yalan söyledi
	bāz gardānīd-aş o-rā az rāy	yandurdı anı tedbīriden → tedbīridin	ḳaritulba → ḳari'ūlba tūni anġāsa arġāsa	onu düşüncesinden caydırdı
	bi-pālūd zar ┐	arıttı altun ┐	arçiba altan ┐	altını temizledi ┐
	wa sīm-rā	[ve] kümüşni	möngüni	ve gümüşü
	wa īn zar u sīm-i pālūda	bu arıtḳan altun kümüş	ėne arçiḳsan altan möngü	bu arıtılmış altın gümüş
	bi-reẖt ẖūn-rā	tökdi ḳanını	asḳaba çisuni	kanını döktü
	nāgāh bi-kuşt o-rā	kėnete öldürdi anı	gėnete alaba tūni	birdenbire onu öldürdü
	dar milk āward çīz-rā	özinin ḳıldı nėmeni	ō̈riyēn kibe yamayi	nesneyi kendisinin yaptı
	wa īn banda	bu ḳul	ėne bōl	bu köle
	wa īn pādşāhī	bu ẖanlıḳ	ėne ẖantu	bu hanlık
193a	wa īn ḳiwām-i kār	bu işniŋ bėrkelıġı	ėne üyleyīn bėrke	bu işin güçlüğü
	nek bi-mālīd ẖamīr-rā	yaẖşı yuġurdı ẖamīrnı	sayin nuḳuba ġuluri	hamuru iyi yoğurdu
	'ibādat kard ẖudāy-rā	ḳulluḳ ḳıldı tėŋrige	bo'ālliḳ kibe tėnridü	Allah'a kulluk etti

	bi-darīd parda-yi o-rā	yırt[t]ı anıŋ perdesini	tamtulba tū̃ni köşegeyi	onun utanma perdesini yırttı, rezil etti
	halāk şud	helāk boldı	ükül bolba	öldü
	dar āmad āftāb	battı küni → kün	şingebe naran	güneş battı
	ābādān şud sarāy	ābādān boldı sarāy	ābādān bolba balġasun	saray ihya oldu
193b	wa īn ābādān kunanda			bu ihya eden
	wa īn ābādān	bu ābādān	ėne ābādān	bu bayındır
	ābādan kard-aş mard	ābādan ḳıldı anı ėr	ābādān kibe tū̃yi → tū̃ni ėre kü'ū̃n	erkek onu ihya etti
	wa īn ābādan kunanda	bu ābādān ḳılġuçı	ėne ābādān kikçi	bu ihya eden
	wa īn ābādan karda	bu ābādān ḳılġan	ėne ābādān kiksen	bu ihya etmiş
	kat-ẖudā şud	ėvlendi	gerlebe	evlendi
	burīd	kėsdi	oḳtalba	kesti
	wa bay'-i burīda	kėse satḳan	oḳtalun ḳudalduḳsan	kesip satan
	ṣadaḳa-yi burīda	kėsken sadaḳa	oḳtaluḳsan ṣadaḳa	verilen sadaka
	ẖayū andāẖt dar rūy-aş	tükürük saldı yüzige	nilbuba orkiba ni'ūrtu	yüzüne tükürdü
	cahān cahān raft murġ ┐	sekri sekri yörüdü tavuġ ┐	dū̃lin dū̃lin yabuba küken taḳi'ā ┐	tavuk seke seke yürüdü┐
194a	wa kūdak	dağı oġlan	dağı kū̃ken	ve çocuk
	bardāşt çīz-rā bar puşt-aş ┐	köterdi nėmeni uçasıḳa ┐	yabuba yamayi ūçāri'ān ┐	nesneyi arkasına kaldırdı ┐
	yā bar sar-aş	ya başıġa	ya hėkindēn	ya da başına
	bār-dār şud zan ┐	boġar → boġaz boldı ẖatun ┐	boġār → boġāz bolba ėme ┐	kadın gebe oldu ┐
	wa diraẖt	dağı yıġaç	dağı modun	ve ağaç
	wa īn zan-i bār-dār	bu yüklük ẖatun	ėne açi'ātu ėme	bu gebe kadın
	ḥamla ┐	tėbindi ┐	dobtulba ┐	saldırdı ┐
	bar way dar cang	anḳa uruşda	tū̃ndü kėre'ū̃rtü	ona savaşta
	bi-rancānīd ẖˇeştan-rā dar raftan	ėmget[t]i özüni yörümekde	cobaba bėyeyēn yabuḳudu	yürürken kendisine eziyet etti

	wa īn bār-puşt	bu uça yüki	ėne ūçayīn aça’ān	bu arka yükü
	wa bār-i şikam	bu ḳarın yüki	ėne gücēni aça’ān	göbek yükü
	wa nīst bar fulān i‘timād	yoḳ-tur filānka ınanmak	ügey bī tn̄dür itegel	filan kişiye inanmak yok
	tabāh kard dostī o-rā	buzdı dōstluḳnı	mū kibe andaliġi	dostluğu bozdu
194b	bi-firīft	aldadı	aldaba	aldattı
	bi-dawīd uştur	yügürdi tėve	güybe tėm[ē]n	deve koştu
	bāng kard asp	kişnedi at	anḳīlçaḳāba morin	at kişnedi
	ba-zūr kaşīd-aş sūy-i sulṭān	küç bile tart[t]ı anı sulṭān sarı	küçiyėr tataba tn̄ni ḫan cük	onu hakana zorla çekip götürdü
	dād kard dar ḥukm	rāstlıḳ ḳıldı ḥükümde	ünenliḳ kibe carliḳtu	hükümde doğruluk yaptı
	bar-ā-bar kard çīz-rā	tėŋüştürdi nėme nėmege	dėrgeçe’ūlbe yama yamadur	nesneyi nesneye denkleştirdi
195a	bāz gaşt az rāh	yandı yoldın	ḳariba möri’ēse	yoldan döndü
	malāmat kard-aş	melāmet ḳıldı anı	itḳaba kibe tn̄ni	onu melamet kıldı
	ba-yak-sū nihād-aş az cumla	bir sarı koydı barçadın	niken cük talbiba tn̄ni bügüdēse	onu hepsinden ayrı bir yana koydu
	wa ost yak-sū azīn	ondur → oldur bir sarı mundın	tėre bī niken cük ūnēse	o bundan beridir
	nakrīd kard kanīzak	yadumadı dadekke	ėse ḳalba şibekçindü	cariyeyi yadırgamadı
	ma‘zūl kard amīr-rā az ‘amal	ma‘zūl ḳıldı bėkni ‘ameldin	būra’ūlba noyani moci’āsa	beyi işten uzaklaştırdı
	bi-cunbīd neza	tėbrendi süŋü	ködelbe cida	mızrak oynadı
	bāz dāşt zan-i bewa-rā az şūy	tıydı tul ḫatunnı abışḳadın	itḳaba bėlbesün ėmeyi ėrēse	dul kadını kocaya varmaktan alıkoydu
195b	ḫiradman şud kūdak	biliklik boldı oġlan	biliktü bolba kn̄ken	çocuk akıllı oldu
	diyat dād kuşta-rā	ḳan bahā bėrdi ölgeŋe	çisunu üne öbke üküsendü	ölen için kan bahası ödedi
	diyat dād kuşanda-rā	ḳan bahā bėrdi öldürgenge	çisunu üne öbke alaḳsandu	öldürene kan bahası ödedi

	wa īn diyat	bu ḳan bahā	ėne çisu[nu] üne	bu kan bahası
	bi-bast uştur-rā ba-zānū-band	bağladı tėveni tiz bağı birle	huyaba tėmēni öbüdügün huyāsar[ār]	diz bağı ile deveyi bağladı
	wa īn bastagī-yi zabān	bu tilniŋ tutulġanı	ėne kėlen bariḳdaḳsan	bu dilin tutuluşu
	bast dārū-yi şikam-rā	bağladı dārū ḳarınnı	huyaba ėm gėtesüni	ilaç sürgünü kesti
	wa īn dārūy-i şikam-band	bu ḳarı[n] bağlar dārū	ėne gėtesün uyaḳu ėm	mideyi düzelten ilaç
	bi-rişt zan panba-ra		tomuba ėme kibezi	kadın pamuğu eğirdi
	bi-şust çīz-rā bā-āb	yudı nėmeni su birle	uġāba yamayi usunār	nesneyi suyla yıkadı
	wa īn āb şustagī	bu yuġan su	ėne uġaḳsan uşun	bu yıkayacak su
	bi-tāft rasan-rā	ėşti ipni	tatomuba → tomuba dēsüni	ipi eğirdi
196a	bi-burīd ḳāżī ḫuşūmat-rā	kėsti ḳāżī ḫuşūmatnı	oḳtalba ḳādi ḫuşūmeti	hakim tartışmayı kesti
	wa īn ḥākim	bu ḥākim	ėne noyan	bu hâkim
	cudā kard şīr-ḫˇāra-rā ┐	ayırdı süt ėmgüçini ┐	ḳaġaça'ūlba sün kökekçi ┐	süt emiciyi ayırdı ┐
	az mādar-aş	anasıdın	ėkēse	annesinden
	cudā şud az cudāy → cāy	ayrıldı yėridin	ḳaġaçaba ġacarāsa	memleketinden ayrıldı
	piẕruftārī kard-aş	ara turdı	cūra bayba	aracı durdu
	wa īn piẕruftār	bu ara turġan	ėne cūra bayiḳsan	bu aracı duran
	tamām şud	tükendi	baraba	tükendi
196b	wa īn tamām	bu tükengen	ėne baraḳsan	bu bütün, tamam
	çīzī tamām	tükengen nėme	baraḳ[s]an yama	tamamlanan nesne
	firod-āmad	tüşdi	unaba	indi
	wa īn balāyi firod āyanda	bu tüşe[n] belā	ėne ulaḳu → unaḳu tulan	bu düşecek bela
	wa īn mihmān	bu coçin	ėne coçin	bu konuk
	bi-dawīd gurg	[ėnükledi] böri	culcaġalaba çinā	kurt enikledi, far. kurt koştu
	bāz istād az sawgand	turdı antdın	ḳariba andaġ[ā]rāsa	yeminden döndü

	bāng kard ḳumrī	çarladı ḳumrı	ḳaylaba ḳumrī	kumru öttü
	ba-bāzī suḫan guft mard	oynap sözledi ėr	nātçi kelebe ėre kü'ün	erkek nükte söyledi
	lāġar kard sutūr-rā	aruḳlattı geleni	turḳada'ūlba adūsuni	hayvanı zayıflattı
197a	ḫod lāġar şud sutūr	özi aruḳladı gele	ōrēn turḳadaba adūsun	hayvan kendisi zayıfladı
	sutūr-i lāġar	aruġ gele	turġan adūsun	zayıf hayvan
	firo-reḫt āb-i bārān	yamġur töküldi	çitḳuba ḳura	yağmur yağdı
	wa rezanda	bu tökülgüçü	ėne asḳaḳçi	bu dökülen
	aşk bārīd çaşm-aş	yaş yaḳdı közdin	nilbusun urusba nidünēse	gözden yaş aktı
	nān-ḫuriş kard dar ṭa'ām	ėtmek birle nėme yedi	ėtmek idebe yamalā	ekmek ile bir şey yedi
	wa īn nān-ḫuriş	ėtmek birle yėgen nėme	ėne ėtmek ḳamtu ideksen	ekmekle yenilen yiyecek
197b	tabassum kard	ırcaydı	ircayba	dişlerini gösterdi (Far. gülümsedi)
	wa īn tabassum	bu ırcayḳan	ėne ircayiḳsan	bu dişlerini gösteren (Far. bu gülümseyen)
	raḫna kard dar dīwār	kėtti tamnı	kėltelbe balġasuni	duvarı oydu
	wa īn raḫna	bu kėtük	ėne kėltereksen	bu gedik
	bi-guft → bi-ḫuft murġ	yattı tavuġ	kėbtebe taḳi'ā	tavuk yattı
	bi-burīd ḫurmā-bun-rā	kėsti ḫurmā tübini	oḳtalba hirōrāsa	hurma dibini kesti, Moğ. dibinden kesti
	cazm kard mużāri'-rā	cazm ḳıldı mużāri'ni	cazm kibe mużāri'ī	gelecekten emin oldu
	wācib kard kār-rā	vācib ḳıldı işni	döngebe kibe üyleyi	işi vacip kıldı
	maḥrūm kard o-rā az dādan	ümīdsiz ḳıldı anı bėrmekdin	tüngülgebe tūni soyurḳaḳuvāsa	onu vermekten (Moğ. ihsandan) umutsuz bıraktı
	ustuwār kārī kard	bėrk iş ḳıldı		sağlam iş yaptı

198a	bi-bast sutūr-rā ba-tang	bağladı geleni olaŋ birle	huyaba adūsuni olanggiyār	hayvanı kolan ile bağladı
	bi-burīd-aş	kėsti anı	oḳtalba tūni	onu kesti
	şamşer-i burrān	kėser ḳılıç	oḳtalḳu hildü	keskin ḳılıç
	roz-hāyi nacis	yaman künler	mū üdürler	kötü günler
	dāġ nihā[d] bar rag	tögen ḳoydı tamurġa	tōne talbiba sudasundu	damarı dağladı
	bi-şikast çīz-rā	sındurdı nėmeni	ḳuḳulba yamayi	nesneyi kırdı
	bi-guwārīd guwāriş-i ḫurdanī ṭa‘ām-rā	siŋürdi yėr guvāriş ṭa‘āmnı	şingēbe idekü guvāriş idēni	içilen ilaç yemeği sindirmeye yardım etti
	tamām ḫ̌ānd ḳur’ān-rā	tamām oḳudı ḳur’ānnı	ungşici da’ūsba ḳur’āni	kur’an’ı baştan sona hatmetti
	muhr nihād çīzī-rā	mühür bastı nėmege	tamġa talbiba yamadu	nesneye mühür bastı
	mahār nihād uştur-rā	burunduḳ taġtı tėveni	buyla taḳiba tėmēndü	deveye burunduk taktı
198b	wa īn mahār	bu burunduḳ	ėne buyla	bu deve burunduğu
	bīnī-band	burun bağı	buruntuġun dēsün	burun bağı
	raḫna rāst kard dīwār-rā	tamnıŋ kėtükini bütkerdi	balġasuni kėltelükseni boliba	duvarın gediğini onardı
	duş-nām kard-aş	sögti anı	sögēbe tūni	onu sövdü
	wa īn duş-nām	bu sögünç	ėne sög[ē]r	bu sövünç
	bi-kuft ma-rā fulān çīz	yançtı meni filān nėme	cançiba namay tėre yama	filan nesne beni çiğnedi
	bi-burīd ḫurmā-bun-rā	kėsti ḫurmā tübini	oḳtalba ḫurmayīn hirār	hurma dibini kesti
	burīdagī kard az dost-aş	kėsildi dōstındın	oḳtalba andāsān	arkadaşından ayrıldı
	wa īn burīdagī	bu kėselmek	ėne oḳtalḳu	bu kesilmek
	sitam kard bar way	küç ḳıldı aŋa	küçin kibe tūndü	ona baskı (Far. zulüm) yaptı
	wa īn sitam	bu küç	ėne küçin	bu güç (Far. bu zülüm)
	wa roz-i dād kardan	dād bėrür kün	noyalaḳu üdür	adalet günü

199a	şoḫi kard kūdak	şoḫlıḳ ḳıldı oġlan	şoḫ kibe kū̃ken	çocuk maskaralık yaptı, çocuk yaramazlık yaptı
	ustuwār kard niyat-rā bar kār	bėrke ḳıldı niyetini işke	batutḳaba sėtkili'ēn üyledü	işe sıkıca niyetlendi
	wa īn 'azm	bu uġramaḳ	ėne uġraba	bu görüşmek (Far. bu niyet, maksat)
	nigāh daşt-aş ḫudāy	tėŋri saḳladı anı	saḳiba tū̃ni tėngri	allah onu korudu
	sitam kard	küç ḳıldı	küçin kibe	baskı (Far. zulüm) yaptı
	bi-şikast çīz-rā wa cudā na-kard	sındurdı nėmeni taġı ayırmadı	ḳuḳulba yama ėse ḳaġaça 'ūlba	nesneyi kırdı ve parçalamadı
	az şīr bāz kard baça-rā	süttin ayırdı oġlannı	sünēse ḳaḳaça 'ūlba kū̃ken[i]	çocuğu memeden ayırdı
	wa īn az şīr bāz karda	bu süttin aıyrdı	ėne sünēse ġaḳaça 'ūlba	bu memeden ayırdı
	ḳismat kard ḫ̌āsta-rā	üleştürdi mālnı	tügēbe māli	malı üleştirdi
	wa īn bahra	bu ülüş	ėne kėşik	bu pay
199b	bi-şikast çīz-rā wa cudā kard	sındurdı nėmeni taġı ayırdı	ḳuḳūlba yamayi ḳaġaça 'ūlba	nesneyi kırdı ve parçaladı
	burīd nāḫun-rā	kėsti tırnaḳnı	oḳtalba ḳimusuni	tırnağı kessti
	wa īn nāḫun-i burīda	bu kėsken tırnaḳ	ėne oḳtaluḳsan ḳimusun	bu kesilmiş tırnak
	bi-gazīd ḫar	tişledi ėşek	ca'ūlba elçigen	eşek ısırdı
	firo-ḫurd ḫaşm-aş-rā	yuttı açıḳnı	calġiba ġaşūni	acıyı yuttu
	wa īn ḫaşm firo-ḫurinda	bu açıḳ yutḳuçı	ėne ġaşūn calġiġsan	bu acı yutucu
	macrūḥ kar o-rā	yaralıḳ ḳıldı anı	yaratu kibe tū̃ni	onu yaraladı
	wa īn carāḥat-hā	bu yara	ėne yara	bu yara
	rūy bi-bast zan	yüzini baġladı ḫatun	ni'ūrān huyaba ėme	kadın yüzünü bağladı
	bi-zad zan bar rūy-i ḫod	urdı ḫatun yüzigen	dėletbe ėme ni'ūrān	kadın kendi yüzüne vurdu
	ṭapānça zad-aş	şapalaḳ urdı anı	şoḳşaḳlaba tū̃ni	onu tokatladı
	ba-muşt zad-aş	yumruḳladı anı	nuduruḳlaba tū̃ni	onu yumrukladı

200a	narm cast bād	yumşaḳ ėsti yėl	cȭlen keysbe key	rüzgâr hafif esti
	dar rişta kard marwārīd-rā	tizdi inçüni	torlaba subuṭi	inciyi dizdi
	wa īn rişta marwārīd	tizgen inçü	ėne torlaḳsan subuṭ	dizilmiş inci
	surod guft	yırladı	dūlaba	türkü söyledi
	kīna bāz ḫāst azo	öçin → öçni aldı andın	öçi'ēn abuba tȭnēse	ondan öcü aldı
	wīrān ~ wayrān ~ werān kard sarāy-rā	buzdı sarāynı	ėbdebe sarayyi	sarayı bozdu
	wa īn wīrān	bu buzḳan	ėne ėbdereksen	bu bozan
	hazīmat kard laşkar-rā	ḳaçurdı çėrikni	tuta'ūlba çėrigi	orduyu kaçırdı
	wa īn gureḫtan	bu ḳaçḳan	ėne tutāḳsan	bu kaçmış
	tarīd kard nān-rā	tirīd ḳıldı ėtmekni	tirid kibe ėtmegi	ekmeği tirit yaptı
	bi-guwārīd ṭa'ām-rā	siŋdi ṭa'ām-rā → ṭa'āmnı	şingebe ide'ēn	yemeği sindirdi
200b	wa īn guwāriş	bu siŋürgen	ėne şingēksen	bu sindirmiş
	ganda şud āb	sasıdı su	sasiba uṣun	su sasıdı
	wa āb-i būy girifta	ıdla[n]ġan su	hünirtü uṣun	kokulandı-rılmış su
	ḫatna kard kūdak-rā	sünnet ḳıldı oġlannı	helāl kibe kȭkeni	oğlanı sünnet etti
	dar gancīna nihād ḫˇāsta-rā	ḫazīna[ġa] ḳoydı mālnı	ḫazinadu talbiba māli	malı hazineye koydu
	nigāh dāşt ┐	saġladı ┐	saḳiba ┐	sakladı ┐
	zabān-rā	tilni	kėleni	dili
	wa īn ḫazīna	bu ḫazīna	ėne ḫazina	bu hazine
201a	gor kard	kömdi	bulaba	gömdü
	bā-sih pāy istād asp	üç ayak birle türdi at	ḳurban köl[ē]r bayba morin	at üç ayak üzerine durdu
	bi-mālīd ḫamīr-rā	uvaladı ḫamīrni	üngübe ġuliri	hamuru yuvarlak yaptı
	dirang kard ba-cāy	turdı orında	bayba orundur	yerde durdu
	bi-firift-aş dar bay'	aldadı anı satıḳda	aldaba tȭni ḳudalduḳudu	onu alış verişte aldattı
	wa īn firifta-yi rāy u 'aḳl	bu aldaġan 'aḳil u rāy	ėne aldaḳsan 'aḳiltu rāytu	bu akil ve fikri aldatan

	dar fitna afgand-aş	fitnege saldı anı	tulandu ūrba tū̄ni	onu sıkıntıya düşürdü
	wa īn fitna	bu fitne	ėne tūlan	bu fitne
	yārī afgand dar miyān-i har dūyşān	dōstlıḳ saldı ėkisiniŋ arasında	andaliḳ u'ūrba ḳoyarīn cūra	ikisinin arasına dostluk saldı
	wa īn yār	bu dōst	ėne andaliḳ	bu arkadaş
	halāk şud	helāk boldı	ükül bolba	öldü
201b	narm raft	yumşaḳ bardı	cō̄len orçiba	yumuşak gitti
	cawān şud kūdak	yigit boldı oġlan	calū bolba kū̄ken	oğlan delikanlı oldu
	wa īn cawān	bu yigit	ėne calū	bu delikanlı, genç
	bar-cast wa bāzī kard asp	sėkridi daġı oynadı at	dū̄libe daġı nātba morin	at sıçrayıp oynadı
	roz-afgan şud tab	kün aşa tuttı ısıtmaḳ	üdür öngre'ū̄lbe ḳala'ūçaḳsan	gün aşırı sıtma nöbeti tuttu
	ganda şud goşt	sasıdı ėt	hünisbe miḳan	et sasıdı
	bāng kard-aş buz	oḳrandı tekke	oḳraba teke	teke meledi
	bi-burīd-aş	kėsti anı	oḳtalba tū̄ni	onu kesti
	parāganda şud	butradı	butaraba	dağıldı
202a	parāganda	butraġan	butaraḳsan	dağılan
	parāganda şud mūy	yayıldı saç	dėlgebe üsün	saç dağıldı
	kuhna şud cāma	ėskirdi ton	ėlebe dēl	elbise; kürk eskidi
	wa cāma-yi kuhna	bu ėski ton	ėne ėleksen dēl	bu eski elbise; kürk
	lāġar şud gosfand	aruḳladı ḳoy	turḳadaba ḳonin	koyun zayıfladı
	wa gospand-i lāġar	bu aruḳ ḳoy	ėne turḳan ḳonin	bu zayıf koyun
	nā-ḫoş şud suḫan	yaman boldı sözi	mū bolba ügeni	sözü kötü oldu
202b	suḫan-i na-ḫoş	yaman söz	mū üge	kötü söz
	zafāna zad ātiş	yalınladı ot	badildabaġal → yalinlaba ġal	ateş alevlendi
	firo-reḫta şud bārān u ḫūn	töküldi yamġur tağı ḳan	asḳaba ḳuri daġi çisun	yağmur ve kan aktı
	bi-reḫit āb	tökdi sunı	asḳaba uşuni	suyu döktü
	şikast sar-aş-rā	yardı başını	ḳaḳalaba hėkini	başını kırdı

	şikasta şud pīşānī o	sındı manḳlayı	kuḳaraba manklayi	alnı (alın) kırıldı
	şikasta pīşānī	sınuḳ manḳlay	kuḳaraḳ[s]an ma[n]ḳlay	kırık alın
	bāng kard uştur	çarladı tėve	ḳaylaba tėmēn	deve beğırdı
	bāng kardand mardumān	çarlaşdı ėl	ḳaylalduba irgen	halk bağırıştı
203a	bāng kard tandar	kök kükredi	köke kürkirebe	gök gürledi
	bistihīd dar kār	öçeşdi işde	mėlceldübe üleyi	işte kavgalaştı
	wa īn bistihīda	bu öçeşken	ėne mėlceldüksen	bu kavgalaşan
	baḫīlī kard bar çīz	baḫīllıḳ ḳıldı nėmege	batu kibe yamadu	nesneye eli sıkılık etti
	wa īn baḫīl	bu baḫīl	ėne batu	bu cimri, bu eli sıkı
	durust şud	bütün boldı	bütün bolba	bütün oldu
	wa īn durust	bu bütün	ėne bütü[n]	bu bütün
	bāng kard mār-i māda	ḳışḳıladı tişi yılan	ḳişḳinaba ėme moġay	dişi yılan tısladı
	ḫur ḫur kard mard-i ḫ̌āb-rafta	ḫoruldadı uyuġan kişi	ḫurḳuraba untaḳsan kü'ūn	uyuyan kişi horuldadı
203b	bi-koşīd dar kār	cehd ḳıldı işde	kiçebe üyledü	işte gayret etti
	naw şud çīz	yaŋı boldı nėme	şine bolba yama	nesne yeni oldu
	wa çīz-i naw	yaŋı nėme	şine yama	yeni nesne
	tīz şud şamşer	yitik boldı ḳılıç	ḳurça bolba hildü	kılıç keskin oldu
	şamşer-i tīz	yitik ḳılıç	ḳurça hildü	keskin kılıç
	rāst şud suḫan-i way	çın boldı anıŋ sözi	ünen bolba tūni ügey	onun sözü gerçek oldu
	suḫan-i rāst	çın söz	ünen ügey	gerçek söz
	rāst şud kār	çın boldı iş	ünen bolba üyle	iş doğru oldu
	wa īn rāst	bu çın	ėne ünen	bu gerçek
204a	bāng kard	çarladı	ḳaylaba	bağırdı
	bi-ramīd uştur	hürkti tėve	hürgübe tėm[ē]n	deve ürktü
	dūr şud az way	yıradı anın	ḳola bolba tūnēse	ondan uzaklaştı
	garm şud roz-i mā	ısıdı künimiz	ḳala'ūn bolba üdür bidani	günümüz ısındı

	sacda kard ḫudāy-rā	secde ḳıldı tėŋrige	mürgübe tėngridü	Allah'a secde etti
	bāng kard āb	şarıldadı su	şarḳiraba uşun	su şarıldadı
	paywasta rawān şud şīr az pistān	süt dāyım aḳdı ėmçekdin	sün ülgürci urusba kökenēse	memeden devamlı süt aktı
204b	bāng kard ḳalam wa dar	çarladı ḳalam daġı ėşik	ḳaylaba üjük daġi e'ūden	kalem gıcırdadı ve kapı da
	wa īn bāng-i ḳalam	bu ḳalam çarlaḳan	ėne üjük ḳaylaḳsan	bu gıcırdayan kalem
	nā-āzmūda kār şud	sınamaġan boldı iş	ėse sinaḳsan üyle bolba	iş denenmedi
	mard-i nā-āzmūda kār	işni sınamaġan ėr	üyleyi ėse sinaḳsan ėre	işi denememiş erkek
	bi-gireḫt	ḳaçtı	tutāba	kaçtı
	biyārāmīd dar cāy	toḳtadı ornıda	toḳtaba oradān	yerinde durdu
	wa īn ārām-gāh	bu toḳtar yėr	ėne toḳtaḳu ġacar	bu duracak yer
	roşan şud bado çaşm	yarudı anıŋ birle közi	gėybe niduni tūnlē	gözü onunla aydınlandı
	wa īn roşan çaşm	bu yaruḳ köz	ėne gėgēn nidün	bu parlak göz
	bāng kard sag	hürdi it	ḳaçaba → ḳuçaba noḳay	it ürdü
205a	bi-coşīd deg	ḳaynadı ḳazan	buçalba toġān	kazan kaynadı
	ʻazīz şud	ʻazīz boldı	ʻazīz bolba	kutlu oldu
	nā-yāft şud çīz	tapılmas boldı nėme	üle oldaḳu bolba yama	nesne bulamaz oldu
	firo-māya şud	ḳadrsiz boldı	kündü ügey bolba	değersiz oldu
	mard-i firo-māya	ḳadrsiz ėr	künd[ü] ügey ėre	değersiz erkek
	kam kard bahra-yi o-rā	üksüt[t]i ülüşini	ba'ūra'ūlba kėşigini	ülüşünü eksilti
	bi-ḫord āb-rā ḥawż	siŋdi su ḥavżḳa	şingebe uşun köldü	su havuzda emildi
	bāng kard āb	çarladı su	ḳaylaba uşun	su şırıldadı
205b	duruḫşīd	yıltıradı	ḳiltaliba	parladı
	nāzuk post şud	yupḳa tėrilik boldı	nimgen arasutu bolba	ince derili oldu
	wa īn nāzuk post	bu yupḳa tėrilik	ėne nimgen arasutu	bu ince derili

	wa īn zan-i nāzuk post	bu yupḳa tėrilik ḫatun	ėne nimgen arasutu ėme	bu ince derili kadın
	bāng kard pālān	çıġırdadı pālān	cirḳaraba	eyer gıcırdadı
	dūr şud	yıraḳ boldı	ḳola bolba	uzak oldu
	ḫur ḫurr kard ḫˇāb-rafta	ḫoruldadı uyuḳan	ḫurḳuraba untaḳsan	uyuyan horuldadı
	bī-dil [şud]	yüreksiz boldı	cürüken ügey bolba	yüreksiz oldu
	wa īn bī-dil	bu yüreksiz	ėne cürüken ügey	bu yüreksiz
	ḫuşk şud	ḳurudı	ḳoḳiraba	kurudu
	bāng kard asp dar raftan	kişnedi at yörümekde	anḳīlçaḳāba yabuḳudu morin	at yürürken kişnedi
206a	gird āmadand bado mardumān	yıġıldıyar → yıġıldılar anḳa ėl	ḳuriba irgen tūndü	insanlar onda toplandı
	sabuk şud	yėŋgil boldı	köngen bolba	hafif oldu
	wa īn sabuk	bu yėŋgil	ėne köngen	bu hafif
	bi-raftand az ḫāna	bardılar ėvdin	orçiba gėrēse	evden gittiler
	bi-duruḫşīd rang-aş	yaltıradı çırayı	yaltiraba çirayi	yüzü parladı
	bi-şitāft	aşuḳtı	cāraba	acele etti
	tang şud cāma-yi o	yupḳa boldı ton	nimgen bolba dēl	elbise; kürk ince oldu
	lāġar şud tan-aş	aruḳ boldı teni	turḳan bolba bėyeni	teni zayıf oldu
	lāġar kard o-rā dostī	aruḳ boldı anı dōstlıḳ	turḳada'ūlba tūni andaliḳ	dostluk onu zayıf yaptı
206b	parhīz kard az ziştī	saḳlandı yaman nėmedin	saḳiba mū yamasa	kötü nesneden korundu
	wa īn parhezkār	bu perhīzkār	ėne perhīzkār	bu perhizkar
	wācib şud çīz	vācib boldı nėme	vācib bolba yama	nesne ona gerek oldu
	wa īn ḥaḳīḳat	bu ḥaḳīḳat	ėne ḥaḳīḳat	bu gerçek
	bārīk şud	inçkerdi	narin bolba	inceldi
	wa īn bārīk	bu inçke	ėne narin	bu ince
	tang şud	yupḳa boldı	nimgen bolba	ince oldu
	wa īn tang	bu yupḳa	ėne nimgen	bu ince
	bāng kard caġz	çarladı baḳḳa	ḳaylaba mėnekey	kurbağa vırlakladı
	buzurg şud	uluġ boldı	yėke bolba	büyük oldu

	wa īn buzurg	bu uluġ	ėne yėke	bu büyük
207a	wa buzurgtarīn çīz	nėmeniŋ uluġı	yamayīn yėkelik	nesnenin büyüklüğü (far. en büyük nesne)
	wa īn kār-i buzurg	bu uluġ iş	ėne yėke üyle	bu büyük iş
	halāl şud o-rā çīz	ḥelāl boldı anḳa nėme	ḥelāl bolba tū̃ndü yama	nesne ona helal oldu
	wa īn halāl	bu ḥelāl	ėne ḥelāl	bu helal
	ba-waqt rasīd wām	yėtti boruç küni	kürbe ökkü üdür	borç günü geldi
	firo-āmad bar way ‘azāb	tüşti anḳa ḳıyın	unaba tū̃ndü ḳiyin	ona sıkıntı düştü
	ba-cāy rasīd uştur-i ḳurbānī	yėrge yėtti ḳurbān tėvesi	ġacara kürbe ḳurbānu tėmēn	kurban devesi yere ulaştı
	birūn āmad maḥram az ḥaram	çıḳtı maḥrem ḥaremdin	ġarba maḥrem haremāsa	mahrem haremden çıktı
	ḫ̆ār şud	ḫ̆ār boldı	ḫ̆ār bolba	horlandı
	rām şud ḫar	ögrendi ėşek	surba ėlcigen	eşek alıştı
	wa īn rām	bu ögreŋen	ėne suruḳsan	bu öğrenen
	bi-laġzīd ḳadam-i o	tayıldı ayaḳı	ḳaltariba kölni	ayağı kaydı
207b	ḫaṭa kard dar suḫan-aş	yanıldı sözide	endebe ügēse	sözünde yanıldı
	bāng kard mīḫ-i āhanīn	çaŋıldadı tėmür ḳazuḳ	çangaldaba tėmür ḳadāsu	demir kazık çangırdadı
	gum-rāh şud	azdı	tō̃ribe	doğru yoldan saptı
	gum kard ḫāna-rā	itürdi ėvni	cabḳaba gėri	evi şaşırdı
	wa īn gum-şuda	bu yoḳlaḳan	ėne ėndeksen	bu kaybeden
	duwum bār āb dād-aş	ėkinçi ḳatla su bėrdi aŋa	ḳoyarta uṣun ögbe tū̃ndür	ona ikinci kez su verdi
	wa ḫod duwum bār āb ḫord	özi ėkinçi ḳatla su içti	ō̃rēn ḳoyarta uṣun ūba	kendisi ikinci kez su içti
	kīnawar şud dil-aş	öçlıḳ boldı yürüki	öçtü bolba cürüken	yüreği kinle doldu
	andak şud çīz	az boldı nėme	çō̃n bolba yama	nesne az oldu
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
208a	andak	az	çō̃n	az
	kund şud şamşer	ötmes boldı ḳılıç	moḳadaḳ bolba	kılıç köreldi

			hildü	
	wa īn kund	bu ötmes	ėne moḳadaḳ	bu kesmez
	mānda şud uştur	ardı tėve	ėçebe tėm[ē]n	deve yoruldu
	ḫīra şud dīda	ḳamadı [közi]	ḳamaba nidun	gözü kamaştı
	bi-padar [bi]-farzand şud mard	atasız oġulsız boldı ėr	ėçige ügey kū̆n ügey bolba ėre	adam babasız ve oğulsuz kaldı
	wa īn bi-padar u farzand	bu atasız oġulsız	ėne ėçigey ügey kū̆n ügey	bu babasız oğulsuz
	tamām şud	tökendi	da'ūsba	tükendi
	biyāsūd asp	tındı at	amuba morin	at dinlendi
	bisyār āb şud çāh	köp suluḳ boldı ḳuduḳ	olan sutu bolba ḳuduḳ	kuyu çok sulu oldu
	wa īn çāh-i bisyār āb	bu köp suluḳ ḳuduḳ	ėne olan sutu ḳuduḳ	bol sulu kuyu
	zişt-rūy şud	yaman çıraylıḳ boldı	mū çiraytu bolba	kötü çehreli oldu
208b	wa īn zişt-rūy	bu yaman çıraylıḳ	ėne çiraytu	bu kötü çehreli
	reza şud ustuḫ̆ān	uşaldı süyük		kemik parçalandı, Not: Metinde Moğolca kısmında bir sonraki *ėne çürügen yasun* tekrar yazılmıştır
	wa īn ustuḫ̆ān-hā posīda	bu çürügen süyük	ėne çürügen yasun	bu çürümüş kemik
	wa īn ustuḫ̆ān-hā	bu süyükler	ėne yasunlar	bu kemikler
	ġamz kard bar way	tėgürdi anḳa sözni	kürgebe tū̆ndü ügeyi	sözü ona ulaştırdı
	bi-nālīd bīmār	iŋrendi aġrıḳ	ėngrebe ėbeçin	hasta inledi
	ārzūmand şud ba-way	ārzūlıḳ [boldı anḳa]	arzutu bolba tū̆ndü	ona istekli oldu
	bi-nālīd şutur-i māda		ėngrebe ėme tėmēn	dişi deve inledi
	raḥmat kard bar way	soyurḳadı anḳa	soyurġba tū̆ndü	ona ihsan etti
	wa gufta mī-şawad raḥmat-bād bar tu	aytılur raḥmat bolsun sanḳa	kėlekse[n] bolum raḥmat çimadu	sana rahmet olsun! Denir
	Āb rānd bīnī-yi o	su aḳtı burnıdın	uşun urusba ḳabarāsa	burnundan su geldi

209a	wa īn bīnī-yi āb rawanda	bu su aḳar burun	ėne uṣun urusḳu ḳabar	su akan burun
	rawān şud āb az bīnī-yi mardum	ėrniŋ burnıdın su aḳtı	ėreyī[n] ḳabarāsa uṣun	erkeğin burnundan su aktı
	wa īn rawanda bīnī	bu aḳar burun	ėne urusḳu ḳabar	bu akar burun
	bi-nālīd zan	iŋrendi ḫatun	ėngrebe ėmen	kadın inledi
	baḫīlī kard ba-çīz	ḳayralaba yamayi	ėsirgedi nėmeni	nesneyi ihsan etti, far. nesneye cimrilik yaptı
	mard-i baḫīl	bu ḳatıḳ kişi	ėne ḳata'ū kü'ün̄	katı kişi, cimri adam
	bāng kard magas u ṭaşt	çıŋıgday → çıŋıldadı çibin çıŋıldadı ṭaşt	ġunḳinaba şimūl çingildebe ṭaşt	sinek vızıldadı leğen çingildedi
	peş āmad o-rā kārī	iş tüşdi anḳa	üyle unaba tün̄dü	ona iş düştü
209b	bi-cast	sėkirdi	dün̄libe	seğirdi
	wācib şud bar way çīzī	vācib boldı anḳa nėme	vacib bolba tün̄dü yama	nesne ona gerek oldu
	bar āmad āftāb	kün tuġdı	naran hurġuba	güneş çıktı
	bi-uftād bar pahlūş	tüşdi yanıḳa	unaba ḳabirġadu	kaburga üstüne düştü
	ṭapīd dil-aş	urdı yüreki	dėletbe cürüken	yüreği çarptı
	paywasta şud çīz	tutaşdı nėme	barilduba yama	nesne tutuştu
	tārīk şud şab	ḳarunḳu → ḳaranḳu bolba kėçe	ḳaranḳu bolba söni	gece karanlık oldu
	vaḳt nihād ḫudāy namāz-rā	vaḳt ḳoydı tėŋri namāzḳa	çaḳ talbiba tėngri namāzi	allah namaza vakit koydu
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
210a	vaḳt-i nihāda	ḳoyḳan vaḳt	talbiḳsan çaḳ	koymuş vakit
	bi-guşād rag-hāyi asp-rā	açtı atnıŋ tamurlarını	nēbe morini sudasuni	atın damarlarını açtı
	dar-āmad	kirdi	oraba	girdi
	zafāna-yi ātiş-i afroḫta	yalınladı yanḳan ot	yarilduba şitaḳsan ġal	yanan ateş alevlendi
	paydā şud kār	tapıldı iş	oldaba üyle	iş bulundu
	zinda dar gor kard	tirik kömdi yėrge	amidu bulaba kün̄sertü	yere diri gömdü

	yāft çīz-rā	tapdı nėmeni	olba yamayi	nesneyi buldu
	ḫaşm kard bar way	acıḳlandı anḳa	ha'ūrlaba tū̆ndü	ona sinirlendi
210b	andūhgīn şud ba-way	ḳayḳuluḳ boldı anḳa	ḳayḳutu bolba tū̆ndü	ona üzüldü
	tuwāngar şud	bay boldı	bayan bolba	zengin oldu
	tanhā şud	yalġuz boldı	ġaḳça bolba	yalnız oldu
	wa īn tanhā	bu yalġuz	ėne ġaḳça	bu yalnız
	bi-dawīdd uştur	yügürdi tėve	güybe tėmēn	deve koştu
	āb bar āmad	kėldi suḳa	irebe uşundu	suya geldi
	wa īn āb-gāh	bu sulaḳ	ėne oralġa	bu suvat
	va'da kard o-rā çīzī	va'da ḳıldı anḳa nėme	cāba tū̆ndü yamayi	ona nesne vadetti
211a	wa īn vaḳt-i va'da	bu va'da vaḳtı	ėne ca'āḳsan çaḳ	bu vad vakti
	gird āmadand mardumān bar amīr	kėldi bölük ėrenler bėkke	irebe bölük ėres noyandu	bir takım erkekler beye geldi
	wa īşān guroh-i āyanda	alar bölek kėlgüçiler	tėde bölük irekçiler	şu ayrı gelenler
	afroḫta şud atiş	tutaştı ot	barilduba ġal	ateş tutuştu
	wa īn hīzum-i ātiş-afroz	bu otun ot tutuşturġuçı	ėne tülēn ġal barildūluḳçi	bu odun ateş tutuşturucu
	bi-zād zan	tuġurdı ḫatun	töre'ū̆lbe ėme	kadın doğurdu
	wa īn vaḳt-i zādan	bu tuġurmaḳ vaḳt[1]	ėne töre'ū̆lkü çaḳ	doğurma vakti
	mānda kard-aş o-rā	arġuzdı anı	hėçebe tū̆ni	onu yordu
	wa īn mānda	bu arġan	ėne ėçeksen	bu yorgun
	kam kard ḫaḳ o-rā	ėksütti anıŋ ḫaḳḳını	tuta'ūlba tū̆ni yamayi	onun payını (Moğ. nesnesini) eksiltti
	kīnawar kard-aş	öçlik ḳıldı anı	öçtü bolba tū̆ndü	ona öç besledi
	dārū ba-dahan-aş firo-reḫt	aġzıḳa ḳuydı dārūnı	amandu orkiba ėmi	ilacı ağzına koydu
211b	wa īn dārū ve firo-reḫtan dar dahan	bu aġızġa ḳoyar dārū	ėne amandu talbiḳu ėm	ağza konan ilaç
	bar-dāşt gunāh-rā	köterdi yazuḳnı	örgübe ni'ū̆li	günahı sildi
	wazīr kard amīr-rā	nā'iblıḳ ḳıldı bėkke	inaḳ bolba noyandu	beye naiplik etti

	wazīr şud	vezīr boldı	inaḳ bolba	bakan oldu
	wa īn wazīr	bu vezīr	ėne ınaḳ	bu bakan
	tez kard zan dandān-hāş-rā	yititti ḫatun tişlerini	ḳurçatḳaba ėme şidünēn	kadın dişlerini biledi
	bi-tarāşīd çūb-rā	yond[ı] yıġaç[nı]	curuba moduni	agacı yonttu
	duşvār şud rāh	ḳatıḳ boldı yol	ḳata'ū bolba mör	yol zorlaştı
	rāh-i duşvār	ḳatıḳ yol	ḳata'ū mör	katı yol
	ḫalīm şud mard	yavaş boldı [ėr]	namurġan bolba ėr[e]	erkek uysal oldu
212a	wa īn āhista	bu āheste	ėne āheste	bu yavaş
	bi-ḫast o-rā ba-sozan	sançtı anı igne birle	ḳatḳuba tū̄ni cū̄nēr	onu iğneyle deldi
	ba-muşt zad-aş o-rā	yumruḳ bile urdı anı	nudurġalaba tū̄ni	onu yumrukladı
	bi-duruḫşīd	yıldıradı	ġaltayba	parladı
	gardan-aş bi-şikast	boynı sındı	kücū̄ni ḳuḳaraba	boynu kırıldı
	bi-duruḫşīd daraḫş	yaşna[dı] yaşın	yaşinaba yaşin	şimşek çaktı
	ża'īf şud	aruḳ boldı	tu[r]ḳadaba	zayıf oldu
	dar-āmeḫt-aş sapīd mūy	ḳırġıl boldı	būrul bolba	kırçıl oldu
	miyān-i mardumān nişast	ėl arasında olturdı	irgenü cūra sa'ūba	halkın arasına oturdu
212b	pand dād o-rā	ögüt bėrdi [anḳa]	üne ögbe tū̄ndü	ona öğüt verdi
	bāz dāşt o-rā	tıydı anı	itḳaba tū̄ni	onu engelledi
	sag dahan dar ḫanūr kard	it başını idişke suḳtı	noḳay hėkinēn sabadu dürübe	köpek başını kaba soktu
	bi-dawīdand uşturān	yėldi tėveler	güybe tėbet	develer koştu
	sabz şud gīyāh	kökerdi ot	köke[re]be ėbesün	ot göğerdi
	darāz şud sāya	uzadı kölege	urtu bolba se'ū̄der	gölge uzadı
	sāya-yi darāz	uzaġan kölege	urtu boluḳsan se'ū̄der	uzamış gölge
	ṣifat kard-aş o-rā	maḳtadı anı	maḳtaba tū̄ni	onu övdü
213a	bi-istānīd o-rā	turġuzdı anı	bayirḳaba tū̄ni	onu durdurdu
	ḫod bāz dāşta şud	özi turdı	ō̄rēn bayba	kendisi durdu

	waḳf kard bar way sarāy	vaḳf ḳıldı anḳa sarāynı	vaḳf kibe tūndü balġasun gėri	sarayı ona bağışladı
	bi-çakīd ḫāna	tamdı ėvdin su	dusuba gėrēse uṣun	evden su damladı
	halāk şud	helāk boldı	ükül bolba	öldü
	firo-reḫt bārān	töküldi yamġur	çitḳuba ḳura	yağmur yağdı
	guşn ḫˇāst ḫar-i māda	köksedi tişi ėşek	köksebe ėme ėlcigen	kancık eşek azdı
	wa īn guşn-ḫˇāhanda	bu köksegen	ėne kökseksen	bu azgın
	bār bardāşt	yük köterdi	aça'ān örgübe	yük kaldırdı
213b	wa īn bār	bu tėve yüki	ėne tėmēnü aça'an	bu deve yükü, Far. bu yük
	panāh girift ba-cāy	sığındı yėrge	şinuba ġacara	yere sığındı
	wa īn panāh	bu penāh	ėne [penāh]	bu sığınacak yer
	bi-rast	ḳutuldı	tonilba	kurtuldu
	bārān-i buzurg ḳatra bārīd āsmān	uluġ yaġmurlar yaġdı kökdin	yėke ḳuras oraba kökēse	gökten büyük yağmurlar yağdı
	paywast çīz [rā]	ulaşturdı nėmeni	calġaba yamayi	nesneyi birleştirdi
	rasīd ┐	yėtti ┐	hürbe → kürbe ┐	ulaştı ┐
	ba-way nāma	anḳa bitik	tūndü biçik	ona mektup
	paywastagī kard bā-mardān	ulaşlıḳ ḳıldı ėlge	baridu'ūlba irgendü	halkla ilişki kurdu
	rasīd o-rā fulān çīz	tėgdi anḳa filān nėme	kürbe tūndü tėre yama	ona filan nesne ulaştı
	nā-ḫˇānda darāmad bar şarāb-ḫˇārān	indemey kirdi içküçiler ḳatıḳa	ėse urici oraba ūḳsani irgeni dėrgede	içki içenlerin yanına çağrılmadan girdi
	bāz guzāşt kār-rā	ḳoydı işni	talbiba üyleyi	işi bıraktı
214a	bi-guzāşt o-rā ba-nafs-i ḫˇeş	öz başıḳa ḳoydı anı	ōrīn hėkindēn talbiba tūni	onu kendi başına bıraktı
	ḫāmoş şud	tėk turdı	sembayba	sakin durdu
	daġ kard-aş	tügen ḳoydı	tö'ēne talbiba	dağladı
	wa īn dāġ	bu tügen	ėne tö'ēne	bu dağlama
	nigār kard dast-aş-rā	bėzedi ėlikini	çimebe ġarān	elini süsledi
	bi-rīd magas	sanġadı çibin	sanḳlaba şimūl	sinek pisledi

	bi-sancīd o-rā	tartı anı	tataba tūni	onu çekti
	bi-ġunūd	tındı	amuba	dinlendi
	ġunūdan	tınġan	amuḳsan	dinlenmiş, Far. dinlenmek
	wa īn mard-i ġunūda	bu tınġan [ėr]	ėne amuḳsan [ėre]	bu dinlenmiş erkek
	wa īn zan-i ġunūda	bu tınġan ḫatun	ėne amuḳsan ėme	bu dinlenmiş kadın
214b	bi-bāft nawār ~ nuwār-rā	toḳudı nireni → navārnı	toḳuba ḳuri	kuşağı dokudu
	wa īn nawār bāfta	bu toḳılmış navār	ėne toḳuḳsan ḳur	bu dokunmuş kuşak
	sust şud dar kār	boşaldı işde	sulatba üyledü	işte boşaldı
	bāk na-dāşt-am az o	ėslemedim andın	ėse sengerebe tūnēse	ona dikkat etmedim
	ḳi[m]ār bāḫt	ḳu[m]ār oynadı	ḳumār nātba	kumar oynadı, far. kumarı kaybetti
	wa īn ḳimār	bu ḳumār	ėne ḳumā[r]	bu kumar
	bāng kard buz-i māda	tanḳradı tiçi öçkü	māraba ėme imān	dişi keçi meledi
215a	**al-mu‘talu’l-‘ayn**			
	Āmad-aş	kėldi anḳa	irebe tūndü	ona geldi
	bāng kard	çarladı	ḳaylaba	bağırdı
	çūja	çöje	culcaġan	civciv
	bi-gaşt sāya	ėvürüldi kölege	hurbaba se’ūder	gölge döndü
	ḳay kard	ḳustı	bö’ōlce’be	kustu
	bāz gaşt	yandı	ḳariba	döndü
	girībān kard pīrāhan-rā	yaḳa ḳıldı köŋlekke	caḳa kibe çamçaydu	gömleğe yaka yaptı
	nawmīd şud	tüŋüldi	tüngülbe	umudunu yıtırdı
	ba-gumān afgand-aş	şekke saldı anı	sėtkildü ürba tūni	onu şüpheye düşürdü
215b	saped mūy	aḳ saḳal boldı	çaḳān saḳal bolba	ak sakal oldu
	wa īn saped mūy	bu aḳ saḳal	ėne çaḳān saḳal	bu ak sakal
	ba-nişāna rasīd tīr	bėlgüge yetti oḳ	bėlgedü kürbe sumun	ok hedefe ulaştı

	rāy-i ṣawāb	tüz fikir	şidurġu üne	dürüst düşünce
	ḫūbiş şud	yaḫşı boldı	sayin bolba	iyi oldu
	Kard-aş ba-ḫoş-dilī	ḳıldı anı ḫoş-dillıḳ birle	kibe tū̃ni sayin sėtkili'ėr	onu iyi yüreklilik ile yaptı
	'ayb kard-aş	yamanladı anı	hūlaba → mūlaba tū̃ni	onu ayıpladı
216a	mard-i 'ayb nihanda	'ayıb ḳılġuçı ėr	mūlaḳçi ėre	ayıplayıcı erkek
	ġāyib şud azo	yoḳ boldı andın	cabḳaraba tū̃nēse	ondan yok oldu
	wa īn ġāyib	bu yoḳ bolġan	ėne cabḳaraḳsan	bu kaybolan
	wa īşān hama ġāyibān	c (çoğul)	c (çoğul)	ve bunlar hepsi kaybolanlar
	dar-āmad dar o neza	battı aŋa süŋü	oraba tū̃ndü cida	mızrak ona battı
	dar-āmad āftāb	battı kün	şingebe naran	güneş battı
	şab guẕarānīd dar fulān kār mī-kard	tün kėçürdi filān iş ḳılurda	söni höngere 'ū̃lbe tėre yamayi kiküdü	filan işi yaparken gece geçirdi
216b	wa nīst o-rā ḳuwwat-i yak-şabi	yoḳ-tur anḳa bir kėçe azuḳı	ügey bī tū̃ndü niken söni küneselik	onun bir gecelik yiyeceği yok
	kam kard çīz-rā	öksütti nėmeni	tuta'ūlba yamayi	nesneyi eksiltti
	dirang kard	ėglendi	amuba	dinlendi
	fasād kard gurg dar gospandān	yamanlıḳ ḳıldı böri ḳoylarda	mūliḳ ḳibe çinā kanındu	kurt koyunlara fenalık etti
	bar-angeḫt gardi	ḳopardı toz	bosba tōnan → tōġan	toz kaldırdı
	bar-angeḫt cangi wa fitna-i	ḳopardı uruşnı dağı fitneni	bosḳaba kėre'ū̃ri dağı mūluġi	kavga ve kargaşayı alevlendirdi
	ḫod angeḫta şud	özi ḳoptı	ō̃rēn bosba	kendisi kalktı, far. kendisi alevlendi
	andāza kard o-rā	çinedi anı	çinēbe tū̃ni	onu ölçtü
	dūr şud bahāna	kitti şıltaḳ	orçiba şiltaḳ	bahane gitti
217a	bi-raft dar zamīn	yörüdü yėrde	yabuba ġacara	yerde aktı
	wa mard-i rawanda	kirgüçi ėr	yabuḳçi ėre	giren adam,

				far. giden adam
	rawān şud āb	aḳtı su	urusba uşun	su aktı
	āb-i rawān	aḳar su	urusḳu uşun	akar su
	bāng kard	bağırdı	bağırdı	bağırdı
	halāk şud	helāk boldı	ükül bolba	öldü
	būy dād muşk	yıdlandı yıpar	hünibe ca'ār	misk koktu
	bi-kaşīd āb-rā az çāh	su tart[t]ı ḳuduḳdın	ḳudugāsa uşun tataba	kuyudan su çekti
	firo-raft dar ḫāk	battı topraḳḳa	baḳtaba şirūda	toprağa battı
217b	pīr şud	ḳarıdı	ötekbe → ötelbe	kocadı
	ḳawī şud	küçlük boldı	küçitü bolba	güçlendi
	halāk şud	helāk boldı	ükül bolba	öldü
	bi-gaşt	yandı	ḳariba	döndü
	bi-afzūd o-rā	arturdı anı	hüle'ülebe tūni	onu artırdı
	ḫod bi-afzūd	özi art[t]ı	ōrēn hülebe	kendisi arttı
	bi-andūd kūşk-rā ba-gaç	suvadı köşkni gec birle	nilaba balġasun gėri geci'ēr	köşkü kaymak taşı ile sıvadı
	şikār kard o-rā	avladı anı	abalaba tūni	onu avladı
218a	wa īn dām	bu tuzaḳ	ėne uruḳa	bu tuzak
	makr kard o-rā	mekr ḳıldı anı	arġa kibe tūni	onu hileli yaptı
	bi-cunbānīd saḳf-i ḫāna-rā	tėbretti ėvniŋ tėpesini	ködelbe gėrün oraḳay	damı aktardı
	guzīn kard o-rā ḫudāy	tanladı anı tėŋri	sonḳūba tūni tėngri	Allah onu seçti
	bi-raft	bardı	orçiba	vardı
	wa dar miyān-i īşān har dū yak şabāna-roz masāft ast	ėkisiniŋ arasında bir kėçe kündüz yolturdı → turur	ḳoyarīn cūra niken söni üdür mö → mör nī → bī	ikisinin arasında bir günlük yol var
	tuwāngar şud	bayıdı	bayaciba	zenginleşti
	darweş	çıġay	ügey	yoksul
	sitam kard	küç ḳıldı anḳa	küçin kibe tūndü	ona baskı (Far. zulüm) yaptı
218b	bi-parīd	uştı	nisbe	uçtu

	ba-har sū raft asp	her ḳayan bardı at	ali cük orçiba morin	at her yere gitti
	bi-yāward ṭa‘ām-rā	kėltürdi yėgülükni	açiraba ideküyi	yiyeceği getirdi.
	wa īn ġallat-āwarda	bu ġallet kėltürgen	ėne çīr açiraḳsan	bu tahılı getiren
	sitam kard-aş	küç ḳıldı anḳa	küçin kibe kǖndü → tǖndü	ona baskı (Far. zulüm) yaptı
	wa ḳismati nā-rāst	rāstlıḳ ḳılmaġan ülüş	tekşi ėse kiksen kėşik	adaletsiz pay
	cudā kard çīz-rā az çīz	ayırdı nėmeni nėmedin	ḳaḳalaba yama yamāsa	nesneyi nesneden ayırdı
	ḫiyānat kard bar way	ėgrilik ḳıldı anḳa	burū kibe tǖndü	ona yanlış yaptı
	ganda şud murdrā → murdār	sasıdı murdār	hǖbe murdār	leş sasıdı
219a	ḳiyās kard çīz-rā	nisbet ḳıldı nėmeni nėmege	adalitḳaba yama yamadu	nesneyi nesneye ölçtü
	wa īn andāza	[bu çinek, ölçek]	ėne çinėkü	bu birim, ölçek, Not: Metinde çağ. kısmında da Far. *wa īn andāza* yazılmış
	bi-ḫirāmīd	küvenip yörüdi	kǒrkeci yabuba	hava atarak yürüdü
	bi-coşīd tan-aş	bulġandı köŋli	ḳutḳuba sėtkil	gönlü bulandı
	bi-coşīd deg	ḳaynadı ḳazan	buçalba toġan	kazan kaynadı
	bar-nihād bar tīr	yüŋledi oḳnı	hödülebe sumuni	oku yelekledi
	bi-gaşt tīr az nişān	yandı oḳ bėlgüdi[n]	ḳariba sumun bėlgēse	ok hedeften şaştı
	sabuk-sarī kard mard	yėŋil[l]ik ḳıldı ėr	köngen kibe ėre	erkek hafiflik gösterdi, Far. erkek aptalca davrandı
219b	bi-zīst	tirildi	amidu bolba	dirildi
	bi-gureḫt azo	ḳaştı andın	tutāba tǖnēse	ondan kaçtı
	şud kār	bütti iş	bütübe üyle	iş bitti
	ḫāya kard murġ	yumurtḳaladı mākiyān	ömdegelebe taḳi’ā	tavuk yumurtladı
	wa īn ḫāya kunanda	bu yumurtḳalaḳuçı	ėne ömdegelekçi	bu yumurtlayıcı

	hazīmat şud	ḳaştı	tutāba	kaçtı
	ḥāyiż şud zan	bėli kėldi ḫatunnıŋ	daḳama irebe ėmeyi	kadının aybaşısı geldi
	wa īn ḥāyiż	bu bėli kėlgen	ėne daḳama ireksen	bu aybaşısı gelen
	kam şud āb	öksüdi su	tutaba uṣun	su eksildi
220a	ḫod kam şud	özi öksüdi	ȭrēn tutaba	kendisi eksildi
	reḫta şud āb	töküldi su	asḳaba uṣun	su döküldü
	şikast ustuḫ̆ān-rā pas az bastan	sındurdı süyükni bağlaġandın sonḳra	ḳuḳulba yasuni huyaḳsanāsa ḳoyna	kemiği bağladıktan sonra kırdı
	bi-doḫt	tikidi → tikdi	oyaba	dikti
	ba-ḫaşm ~ ḫişm āward-aş	açıḳlandurdı anı	ūrlūlba tū̄ni	onu kızdırdı
	bi-murd	öldi	ükübe	öldü
	tamūz bi-guz̲arānīd dar şahr	temmuz kėçürdi şeherde	ḳa[la’]ūn öngere’ū̄lbe balġasundu	şehirde temmuzu geçirdi
	bi-firūḫt o-rā çīzī	sattı anḳa nėmeni	ḳudalduba tū̄ndü yama	ona nesneyi sattı
	yā bi-ḫarīd az way çīzī	yā aldı andın nėme	abuba tū̄nēse yama	ya ondan nesne aldı
	āşkārā şud rāz	āşkārā boldı rāz	sonasba bügüde	sır açıldı, Moğ. herkes duydu
220b	żāyi‘ şud çīz	żāyi‘ boldı nėme	żāyi‘ bolba yama yama (yama iki kez yazılmış)	nesne zayi oldu
	bi-gudāḫt çīz	ėridi nėme	şimetbe yama	nesne eridi
	bi-gaşt	yandı	ḳariba	döndü
	sitam kard bar way	küç ḳıldı anḳa	küçin kibe tū̄ndü	ona baskı (Far. zulüm) yaptı
	nā-rawān şud diram-hā	ötmes boldı yarmaḳlar	üyle → üle yabuḳu bolba altan	paralar geçmez oldu
	ba-şamşer zad-aş	ḳılıçladı anı	hildülebe tū̄ni	onu kılıçladı
	tābistān bi-guz̲arānīd mard ┐	yay kėçürdi ėr ┐	cusaba ėre ┐	erkek yazı geçirdi ┐
	dar şahr	şeherde	balġasundu	şehirde
	mihmān kard-aş	aġırladı anı	kündülebe tū̄ni	ona saygı gösterdi, Far. onu misafir

				etti
	rasīd ba-way ġam	tėgdi anḳa ḳayġu	kürbe tū̱ndü sanā	başına kaygı geldi
221a	bi-guz̲aşt ḫayāl ~ ḫiyāl	kėçdi ḫayāl	öngerebe sėtkil	hayal geçti
	fāl girift ba-murġ	fāl tuttı ḳuş birle	yėrge kibe şiba'ūnlā	kuşla fal tuttu
	bāz gaşt ba-way makr	yandı anḳa yamanlıḳ	ḳariba tū̱ndü mūliḳ	ona kötülük döndü
	tang şud	tar boldı	uytan bolba	dar oldu
	wa īn tang	bu tar	ėne uytan	bu dar
	rāst kard dawet-rā	yasadı divītni	casaba üjük	diviti süsledi
	lāyiḳ şud o-rā kār	yaḫşı boldı anḳa iş	sayin bolba tū̱ndü üyle	ona iş iyi geldi
	bi-bātf cāma-rā	toḳudı tonnı	toḳuba dēli	elbiseyi; kürkü dokudu
	şi'r guft	ḳoşuḳ ayıt[t]ı	kellebe tūḳuy	şiir söyledi
221b	nīst dīgar	yoḳ-tur üzük	biti ügey	Far. başka yok, Çağ. hokka yok, Moğ. yazısız
	aş̲ar kard bar way suḫan	es̲er ḳıldı aŋa söz	üge tū̱ndü şingebe	söz ona iz bıraktı
	cimā' kard	sikdi	oḳaba	sikti
	rawān şud ┐	aḳdı su ┐	urusba ┐	su aktı ┐
	āb	su	uṣun	su, Far. Metinde Çağ. kısmında *su* iki kez yazılmış.
	darweş şud	yoḳsız boldı	üge'ū̱ bolba	fakir oldu
	nīm-roz bi-ḫuft	tüşde uyuḳladı	üdür düli untaba	öğlende uyudu
	bi-paymūd ṭa'ām ra ba-kayl	çinedi ışlıḳ → aşlıḳ[nı] keyl birle	çinēbe tari'āni savluġa	tahılı kile ile ölçtü
	mayl kard	ėgildi	bökeybe	eğildi
	firo-reḫt ġalla-rā	tökti ışlıḳnı → aşlıḳnı	çitḳuba tari'āni	tahılı döktü
	firo-reḫt reg-rā	tökti ḳumnı	çitḳuba ḳumaḳi	kumu döktü
	'āşiḳ kard-aş o-rā	'āşıḳ ḳıldı anı	'āşiḳ ḳibe tū̱ni	onu âşık etti

	‘ayb kard-aş	‘ayıbladı anı	mūlaba tū̄ni	onu suçladı
	bi-girīst daraḫş	yıġladı yaşın	uylaba nilbusun	yıldırım ağladı, Moğ. gözyaşını döktü
222a	sitam kard-aş	küç ḳıldı anḳa	küçin kibe tū̄ndü	ona baskı (Far. zulüm) yaptı
	ārzūmand şud ba-şīr	ārzūmand boldı sütke	ārzūtu bolba sündü	süte istekli oldu
	wa īn ārzūmand	bu ārzūluḳ	ėne ārzūtu	bu istekli
	wa īn zan-i ārzūmand	bu ārzūluḳ ḫatun	ėne ārzūtu ėme	bu istekli kadın
	bā-abr şud āsmān	bulutlandı kök	ū̄letübe köke	gök bulutlandı
	ḫayrān şud dar biyābān ~ bayābān	ḫayrān boldı yābānda	ḫayrān bolba kērtü	çölde şaşırdı
	‘āşiḳ şud dil-aş	‘āşıḳ boldı köŋli	‘āşiḳ bolba sėtkil	gönlü âşık oldu
	vaḳt şud tu-rā ki kunī fulān kār	vaḳt boldı sanḳa filān işni ḳılsaŋ	çaḳ bolba tėre üyleyi kikü	senin için filan işi yapmanın zamanı geldi
	cudā şud az way	ayrıldı andın	ḳaġaçaba tū̄nēse	ondan ayrıldı
	paydā şud o-rā kār	āşkārā boldı anḳa iş	ile bolba tū̄nlē üyle	iş ona açık oldu
	wa īn payda	bu āşkārā	ėne ile	bu açık
	vaḳt āmad tu-rā ki kunī fulān kār	vaḳt boldı sanḳa filān işni ḳılsaŋ	çaḳ bolba tėre üyleyi kikü	senin için filan işi yapmanın zamanı geldi
222b	bi-murd	öldi	ükübe	öldü
	firo-tanī kard	boyın sundı anḳa	kücü’ū̄n sunaba tū̄ndü	ona boyun eğdi
	pādāş kard-aş ba-nekī	yaḫşılıḳ birle yanut bėrdi anḳa	sayinliḳi’ār ḳari’ū kibe tū̄ndü	ona güzellikle cevap verdi
	bi-situd az way fām-rā	aldı andın borçnı	abuba tū̄nēse öri	ondan borcu aldı
	fām dād o-rā dīgar-aş	borç bėrdi aŋa özge kişi	öri ögbe tū̄ndü bişi kü’ū̄n	başkası ona borç verdi
	mard-i fām-dār	borçluḳ kişi	öritü kü’ū̄n	borçlu kişi
	wa īn fām	bu borç	ėne öri	bu borç
	ġālib şud gunāh bar dil-i way	ġālib boldı yazuḳ anıŋ köŋlike	yėke bolba ėre’ū̄ tū̄ni sėtkildü	günah onun gönlünü elde

				etti
	Bi-yārāst-aş	bėzeti anı	çimebe tū̄ni	onu süsledi
	wa īn ārāyiş	bu bėzek	ėne çime	bu süs
	‘ayb kard-aş	‘ayıbladı anı	mūlaba tū̄ni	onu suçladı
	çaşm rasānd-aş	köz tėgürdi anḳa	nidün kürgebe tū̄ndü	ona göz değdirdi
223a	mard-i çaşm-rasānanda	köz tėgürgüçi ėr	nidün kürgekçi ėre	gözü değen erkek
	narm şud	yumşadı	cō̄letbe	yumuşadı
	wa īn narm	bu yumşaḳ	ėne cō̄len	bu yumuşak
	duroġ guft	yalġan ayt[t]ı	ḳudal kelebe	yalan söyledi
	kibr kard	uluġ köŋüllük boldı	yėke duratu bolba	yüce gönüllü oldu, far. kibirlendi
	sar-gardān şud dar biyābān	başı ėvrüldi çölde	hėkin orçiba çöldü	çölde başı döndü
	bisyār āb şud çāh	köp suluḳ boldı ḳuduḳ	olan sutu bolba ḳuduḳ	kuyu bol sulu oldu
	bi-sitad ḫarāc-rā	aldı mālnı	abuba māli	malı aldı
223a	parda → barda kard kanīzak-rā	dadeklendi küngni	bo’ōllaba şibekçin	hizmetçiyi cariye edindi
	āmad būy	kėldi anḳa	irebe tū̄ndü	ona geldi
	kard ba-way nekūyi	yaḫşılıḳ ḳıldı anḳa	sayinliḳ kibe tū̄ndü	ona iyilik etti
	halāk kard-aş	helāk ḳıldı anı	ükül kibe tū̄ndü	onu öldürdü
	bi-afşanda bar way ḫāk	saçtı anḳa toprak	saçiba tū̄ndü şirū	onun üstüne toprak döktü
	bi-girīst bar way pas az marg	yıġladı anḳa ölgendin sonḳra	uylaba tū̄ndü üküksenü ḳoyna	öldükten sonra ağladı
	raḥmat kard o-rā	soyurḳadı anḳa	soyurḳaba tū̄ndü	ona ihsan etti
	ba-ham bar-āmad dil-i o	köŋüli bulġandı	durani ḳutḳuba	kalbi bozuldu
224a	bi-dawīd uştur	yėldi tėve	güybe tėmēn	deve koştu
	bi-dawīd asp	yügürdi at	güybe morin	at koştu
	ḫarīd o-rā az asīrī	satḳun aldı anı yesīrlıḳdın	kudalduci abuba tū̄ni olcāsa	onu cariyelikten satın aldı
	Namūd-aş rāh-rā	yol körgüzdi anḳa	mör üce’ū̄lbe tū̄ndü	ona yol gösterdi
	bi-namūd-aş rāh-i musulmānī	musulmānlıḳ yolını körgüzdi	musulmānliḳīn mör üce’ū̄lbe	ona müsülmanlık

		anḳa	tū̄ndü	yolunu gösterdi
	ḫod rāh yāft	özi yol taptı	ō̄rēn mör olba	kendisi yol buldu
	bi-firistād bar [o] ‘arūs	yibėrdi anḳa ḫatun	ilebe tū̄ndü ėme	ona kadın (Far. gelin) gönderdi
224b	bīhoda guft	ma‘nāsız sözledi	ō̄re ügey kellebe	anlamsız konuştu
	mard-i bīhoda-gūy	ma‘nāsız aytḳuçı ėr	ō̄re ügey kellekçi ėre	anlamsız konuşucu erkek
	bi-tarāşīd ḳalam-rā ba-ḳalam-tarāş	yond[ı] ḳalamnı kėzlik birlen	curuba üjügi kėzligi’ēr	kalemi çakıyla yonttu
	bi-raft	bardı	horçiba	vardı
	wa īn kaştī-yi rawān	bu törür → yörür kėme	ėne yabuḳçi onḳaça	bu yüzen gemi
	dānist	bildi	mėdebe	bildi
	‘ayb nihād bar way	yamanladı anıŋ işini	mūlaba tū̄ni üyleyi	onun işini kınadı, Far. onu kınadı
225a	ba-şab raft	kėçe bardı	söni orçiba	gece gitti
	kār [kar]d bar way [zahr]	aġu eşer ḳıldı anḳa	ḳora ḳor kibe tū̄ndü	zehir onda etki bıraktı
	dūr kard az way cāma-rā	kėterdi andın ton[n]ı	ḳola kibe tū̄nēse dēli	elbiseyi; kürkü ondan çıkardı
	bi-ḫarīd yā firūḫt	aldı yā sattı	ḳudalduba abuba ca ḳudalduba	aldı ya sattı
	gird kard āb-rā	yıġdı sunı	ḳuri’āba uṣuni	suyu toladı
	āb-i gird karda	yıġḳan su	ḳuri’āḳsan uṣun	toplanmış su
	burīd barāy-i rāst kardan	kėsti yasar üçün	oḳtalba casaḳuy tulada	düzeltmek için kėsti
	mihmānī kard-aş ba-ṭa‘ām	aġırladı anı aş bile	kündülebe tū̄ni idēni’ēr	onu yemekle ağırladı
225b	gird kard āb-rā dar ḫawż	yıġdı sunı ḫavżda	ḳuri’āba uṣuni köldü	suyu havuzda topladı
	gumān bar o dāşt	sėzik anḳa ėlt[t]i	hėrengelebe tū̄ndü	ona kuşku verdi
	bi-doşīd uştur-i māda-rā	saġdı tişi tėveni	sāba ingeni	dişi deveyi sağdı
	pādāş kard o-rā ba-fi‘l-i o	yanıt bėrdi anıŋ ḳılıġıġa	ḳari’ū ögbe tū̄ni aburiduni	onun davranışına cevap verdi

	nisbat kard o-rā ba-padar-aş	oḳşattı anı atasıġa	adalitḳaba tū̱ni èçigedü	onu babasına benzetti
	bi-raft	bardı	horçiba	vardı
	bisyār farzand şud zan	köp oġlanlık ḫatun	olan kū̱tü ème	çok çocuklu kadın, Far. kadın çok çocuk sahibi oldu
	zan-i bisyār farzad	köp oġlanlık ḫatun	olan kū̱tü ème	çok çocuklu kadın
226a	ḫaşī kard-aş	aḫtaladı anı	aḫtalaba tū̱ni	onu iğdiş etti
	wa īn ḫāya-ḳaşīda	bu aḫtalaġan	ène aḫtalaḳsan	bu iğdiş edilmiş
	nāfarmān-bardārī kard o-rā	sözni èşitmedi	ügeyi èse sonasaba	sözü dinlemedi, far. onun sözünü dinlemedi
	wa īn nāfarmān-bardār	bu sözni èşitmes	ène ügeyi èse sonasba	bu sözü duymaz
	ḥukm kard o-rā bar way	hüküm ḳıldı anı anḳa	carliḳ kibe tū̱ni tū̱ndü	ona onu hükmetti
	wa īn ḥukm	bu hüküm	ène carliḳ	bu hüküm
	bi-guz̲arad namāz-rā pas az vaḳt	namāz ḳıldı vaḳtdın sonḳra	namāz kibe çaġāsa ḳoyna	vaktinden sonra namaz kıldı
	bi-murd	öldi	ükübe	öldü
	bi-kuşt o-rā	öldürdi anı	alaba tū̱ni	onu öldürdü
	yak ba-dast → bi-guz̲asht	ötti	nökçibe	geçti
226b	sitam kard bar way	küç ḳıldı anḳa	küçin kibe tū̱ndü	ona baskı (far. zulüm) yaptı
	bi-cust o-rā	tiledi anı	èribe tū̱ni	onu aradı
	zinā kard zan	zinā ḳıldı ḫatun	ḳuyāli kibe ème	kadın zina etti
	zan-i zinā-kār	ġar ḫatun	kirīn ème	günahkâr kadın
	biyaşfşānd bād ḫāk[-rā]	savurdı yèl toprakını	keyskebe key şira'ūyi	yel toprağı savurdu
	tan-durustī dād az bīmārī	saḳlıḳ bèrdi anḳa aġrıḳdın	èle'ū̱rlik ögbe tū̱ndü èbeçinēse	onu hastalıktan sağlığa kavuşturdu
	basanda būd o-rā	yèter èdi anḳa	kürüm bilē tū̱ndü	ona nesne

	çīz	nème	yama	yeterdi
	ẖudāy nigāh-dār bas-ast	yéter téŋri saḳlaḳuçı	kürüm téngri saḳiḳçi	koruyucu olarak allah yeter
	bāz gaşt az birādar-aş wa pisar-aş	yandı ḳarandaşıdın taġı oġla[n]dın	ḳariba töreksenēse kū̄nēse	ağabeyinden ve çocuğundan döndü
	afsūn kard-aş	arbadı anı	arbaba tū̄ni	onu büyüledi
227a	bāng kard ẖuros wa cuġd	çarladı ẖorōs taġı bayġuşı → bayḳuş	ḳaylaba taḳi'ā dağı ūli	horos ve baykuş öttü
	bi-dād o-rā āb	su bérdi anḳa	uşun ögbe tū̄ndü	ona su verdi
	biyāmāsīd şikam-i o	şişti ḳarnı	ḳabutba kēlini	karnı şişti
	şikam-i āmāsīda	şişken ḳarın	ḳabuduḳsan kēli	şişkin karın
	bi-girīst	yıġladı	uylaba	ağladı
	ẖikāyat kard ┐	keleçe ḳıldı ┐	keleldübe ┐	anlattı ┐
	suẖan-rā	sözni	ügeyi	sözü
	ẖikāyat kard o-rā dar kirdār-i o	sözledi anı anıŋ ḳılıġıġa	ügelebe tū̄ndü tū̄ni aburidu adali	onun tabiatına onu söyledi
	ziyān rasānīd dar duşman	ziyān yétkürdi duşmanḳa	ḳor kürgebe duşmandu	düşmana zarar verdi
227b	perāya bast zan-rā	yasadı ẖatunnı	casaba émeyi	kadını süsledi
	biryān kard goşt-rā	tanūrladı étni	tanūrlaba miḳani	eti fırınlad, far. eti kızarttı
	soẖta şud ba-ātiş	küydi otḳa	tülebe ġaldu	ateşte yandı
	bi-mālīd gargīn-rā	sürt[t]i ḳoturnı	sürçibe dulanḳiri	uyuzu kaşıdı
	bi-coşīd deg	ḳaynadı ḳazan	buçalba toġān	kazan kaynadı
	bi-zad bar sar-aş ba-şamşer	urdı başıḳa ḳılıç bilen	okiba hékindēn hildüyer	başına kılıçla vurdu
	şipiş cust sar-i o-rā wa cāma-yi o-rā	bit tiledi başıda dağı tonıda	bö'ēsün éribe hékindü dağı dēldü	başında ve elbisesinde; kürkünde bit aradı
228a	duşman dāşt o-rā	duşman tut[t]ı anı	duşman bariba tū̄ni	onu düşman tuttu
	biryān kard gandum-rā ba-tāba	ḳavurdı buġdaynı tābāda	ḳa'ūrba buġdayyi tābādur	buğdayı tavada kavurdu

	nigāh dāşt o-rā	saḳladı anı	saḳiba tū̃ni	onu korudu
	wa īn cāy-i nigāh-dāşt	bu saḳlar yėr	ėne saḳiḳu ġacar	bu saklama yeri
	biyandāḫt-aş ba-çīz	saldı anı nėme birle	örgebe tū̃ni yamalā	onu nesne ile yolladı, Far. onu nesneye attı
	bar-āmad āb	çıḳtı su	ġarba uşun	su çıktı
	biyafzūd	art[t]ı	hülebe	arttı
228b	bardaşt o-rā ḥasb-i gawhar ~ gohar o-rā	arturdı anı öz hüneri	hüle'ū̃lebe tū̃ni ō̃rīn erdem	o kendi becerisini artırdı
	rasānd suḫan-rā ba-way	yėtkürdi anḳa sözni	kürgebe tū̃ndü ügeyi	sözü ona ulaştırdı
	rawān şud seyl	aḳtı sīl	urusba sīl	sel aktı
	vaḳt şud tu-rā ki kunī falān kār	çaḳ boldı sanḳa [filān] işni ḳılsaŋ	çaḳ bolba çimadu kibe tėre üyleyi kikü	senin için filan işi yapmanın zamanı geldi
	binā kard sarāy-rā	binā ḳıldı sarāy	hėkilebe sarāyyi	saray yaptı
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	durust tarkīb	saḳ kişi	ėne ėle'ū̃r kü'ū̃n	sağlıklı kişi
	cama' şud bā-zan-i ḫod	yavuḳlaştı ḫatun birle	oyratuba ėmelēren	kadınla yakınlaştı
	bāz gardanīd-aş o-rā az kār	yandurdı anı işdin	ḳari'ūlba tüni üylėse	onu işten caydırdı
229a	bi-tāft gardan-aş-rā	tolḳadı boynını	bōçiḳiba kücū̃ni	bounu kırdı
	biyangeḫt bar way şerr-i cināyat nihād	angez ḳıldı anḳa ḫıyānat şerrini ḳoydı	sėlkibe tū̃ndü mu'ū sėtkili talbiba	ona hainlik ve kötülük edip bıraktı
	wa īn cināyat	bu ḫıyānat	ėne murū	bu hiyanet, Far. bu cinayet
	bi-çīd mīwa-rā	tėrdi mīvei	tū̃be cimişi	meyveyi topladı
	wa īn mīwa-yi çīda	bu tėrken mīve	ėne t tü'ū̃kse çimiş	bu toplanmış meyve
	bi-ḫamānīd o-rā	ėgdi anı	bökeylgebe tū̃ni	onu eğdi
	kard-aş zūd	ḳıldı bat	kibe öter	tez yaptı
	zinā kard bā-zan	yaman iş ḳıldı ḫatun birle	mū üyle kibe ėmele	kadınla birlikte kötü iş yaptı

	tīmār kard o-rā	mühim boldı anḳa iş		iş ona mühim oldu, Far. onu tımar etti
229b	tīmār-gīn şuda			lütuf gören
	wa o tīmār-gīn şuda bā-o			onunla lütuf gören
	ḫˇāst ba-suḫan-i o falān çīz-rā	tiledi söz bile ol filān nėmeni	ėribe ǖgelē tėre yamayi	filan nesneyi sözle istedi
	o ḫˇāsta	ol tilegen	tėre ėriksen	o dilemiş
	ba-kunyat ḫˇānd-aş	künyet bile oḳıdı	künyet yar ungşiba	künyesi ile okudu
	kināyat kard az way	remz birle sözledi andın	tǖni busuni'ār ögülebe	onunla imalı konuştu
	andāza kard kār-rā	çinedi işni	çinēbe üyleyi	işi ölçtü
	al-mu'talu'l-fā' wa'l-lām			
	va'da kard	va'da ḳıldı	cöbleldübe	vaat etti
	nabişt	bitidi	biçibe	yazdı
	ḫūn-bahā dād kuşinda	ḳan bahā bėrdi öldürgüçi	çisuni üne ögbe alaḳsandur	katil, kan bahası verdi
230a	ḫūn-bahā dādan	ḳan bahā bėrmek	çisuni üne ökü	kan bahası vermek
	wadi kard mard	vadi ḳıldı ėr	vadi kibe ėre	erkek tazminat ödedi
	bā-ātiş şud atiş-zana	otluġ boldı çaḳma[ḳ] taşı	ġaltu bolba kėteyī[n] güri	çakmak taşı ateş çaktı
	halāk kard 'illat-i dārū şikam-rā	helāk ḳıldı dārū içni	ükül kibe ėm dotari	ilaç, içi tahrib etti
	bā-'illat şud şikam	zaḥmetlıḳ boldı iç	ėbeçitü bolba dotar	iç azaları hasta oldu
	naḳş kard cāma-rā	bėzedi tonnı	çimebe dėli	elbiseyi; kürkü süsledi
	ġamz kard-aş o-rā	çaḳtı anı	çaḳiba tǖni	onu çaktı
	yād girift ┐	yād tuttı ┐	sėtkildü ┐	Far. öğrendi Çağ. Moğ. hatırladı
	dāniş-rā	bilikni	bariba ėrdemi	Far. Çağ. bilimi, Moğ. bilgeliği kavradı
	wafā kard 'ahd-rā	vafā ḳıldı 'ahdnı	ügedēn kürbe kėleni	ahdine vefa etti
	wa īn wafā-dār	bu vafā-dār	ügedēn kürüksen	sözünü

				tutmuş
230b	tamām şud çīz	tükendi nėme	baraba yama	nesne tükendi
	nigāh dāşt-aş az badī	saḳladı anı yamanlıḳdın	saḳiba tū̄ni mūliġāsa	onu kötülükten sakladı
	wa īn nigāh-daranda-yi çīz	bu saḳlaḳuçı nėmeni	ėne saḳiḳçi yamayi	bu nesneyi saklayan
	bārān-i dūyum bārīd bar zamīn	ėkinçi yamġur yaġdı yėrge	ḳoyar ḳura oraba ġacartu	yere ikinci yağmur yağdı
	wa zamīn-i dūyum bārīda	ėki yamġur yaḳḳan yėr	ḳoyar ḳura oraḳsan ġacar	iki kez yağmur yağmış yer
	ża'īf şud	aruḳladı	turḳadaba	zayıfladı
	taḳṣīr kard dar kār	oṣal ḳıldı işde	oṣal kibe üyledü	işte hata yaptı
	taḳṣīr nā-karda ┐	oṣalsiz ḳılur ┐	oṣal ügey kibe ┐	hatasız yapar, Moğ. hatasız yaptı ┐
231a	falān ḳar mī-kunad	ḳılur filān işi	tėre üyleyi	yapar filan işi, Moğ. o işi
	sust şud	küçsiz boldı	satayba	güçsüz oldu
	al-mu'talu'l-'ayn wa'l-lām			
	panāh girift bado	sığındı anḳa	şinuba tū̄ndü	ona sığındı
	wa īn panāh	bu sıḳıç	ėne şinu	bu sığınak
	dirang kard ba-cāy	aŋladı orında	bayrilaba ġacartan → ġacartu	yerde bekledi
	cam' kard māl-rā	yıġdı mālnı	ḳuri'āba māli	malı yığdı
	ḫālī şud ḫāna	boşadı ėv	hulatḳaba gėr	ev boşaldı
	firo-raft sitāra	battı yulduz	şingebe hodun	yıldız battı
	ḫālī şikam şud zan	boş ḳarı boldı ḫatun	sula bolba kēlitü ėme	kadının karnı boşaldı
231b		ḳurıdı yıġaç	ḳoḳiraba modun	ağaç kurudu
	riwāyat kard suḥan-i payġambar-rā	rivāyet ḳıldı payġambar sözini	rivāyet kibe payġambarun ügen[i]	peygamberin hadisini rivayet etti
	rūy turş kard	çıt[t]ı çıraynı	hümeri'ū̄lbe çirayān	çehresini buruşturdu
	biryān kard goşt-rā	tanūrladı ėtni	tanūrlaba miḳani	eti fırınladı
	piçīd nāma-rā	bükti bitikni	ėbkebe biçigi	mektubu dürdü

232a	ba-ẖişt bar-ārward çāh-rā	kėrpiç birle ḳopardı ḳuduġnı	kirbiçēr bosḳaba ḳuduġi	kuyuyu kerpiçle ördü
	wa īn çā[h] bar-āwarda ba-ẖişt	kėrpiç birle ḳoparġan ḳuduḳ	ėne kirpiçēr bosḳaḳsan ḳuduḳ	kerpiç ile yapılmış bu kuyu
	nā-paydā kard rāh-rā	yoḳ ḳıldı yolnı	cabḳaba möri	yolu yok etti
	bi-raft ba-cāy-i nīyat-karda-yi ẖ˘eş	niyet ḳılġan yėrge bardı	sėtkiksen ġacara orçiba	aklına koyduğu yere gitti
	bāng kard gurg	uludı böri	uliba çinā	kurt uludu
	gum-rāh şud	azdı	tō̄ribe	doğru yoldan saptı
	wa īn gum-rāh	bu azġan	ėne tō̄riksen	bu doğru yoldan sapmış
	dāġ nihād bar cirāḥat	tügen ḳoydı yaraḳa	tö’ēne talbiba caradu	yarayı dağladı
	wa īn ┐	bu ┐	ėne	bu ┐
	dāġ	tügen	tö’ēn[e]	dağlama
	bi-tāft rasan-rā	ėşdi ipni	tomuba d[ē]süni	ipi eğridi
232b	wa mayl na-mī-kunad ba-heç-kes	ėgilmes hīç kişige	duran ülü ögüm hiç kü’ūn	hiç kimseye eğilmez
	daf‘ kard fām-dār fām-dihanda-rā	ötedi borçluḳ borç bėrküçini	ögibe öri’ēn abuḳsan kūndü	borçlu vereceği borcu ödedi
	nīyat kard bīrūn āmadan-rā	niyet ḳıldı çıḳmaḳḳa	sėtkibe ġarḳudu	çıkmaya niyetlendi
	wa īn cāy-i nīyat-karda	bu niyet ḳılḳan yėr	ėne sėtkiksen ġacar	bu kastedilen yer
	bar-āmad bar koh ~ kūh	çıḳtı taḳḳa	ġarba üladu	dağa çıktı
	firo-uftād bar çāh	tüşti ḳuduḳḳa	unaba ḳuduḳdu	kuyuya düştü
		bāb fa‘l yaf‘al		
	nekū şud az bīmārī	yaẖşı boldı ayrıḳdın → aġrıḳdın	sayin bolba ėbeçinēse	hastalıktan kurtuldu
233a	sūrāẖ kard-aş	tėşti anı	ça’ūlba tūni	onu deşti
	sūrāẖ	bu tėşük	ėne nüken	bu delik
	bar-afroẖt ātiş	yandı ot	şitaba ġal	ateş yandı
	bi-tāft sitāra	yaşın[a]dı yulduz	gilçibe hodun	yıldız parladı
	sitāra-yi tābān	yaşınaḳan yulduz	ḳilçayḳsan hodun	parlak yıldız

	nigāh dāşt o-rā az badī	saḳladı anı yamanlıḳdın	saḳiba tū̃ni mūliġāsa	onu kötülükten sakladı
	canībat dāşt asp-rā	ḳoşladı atnı	ḳoşlaba morini	atı koştuturdu
233b	bāz dāşt-aş o-rā	tıydı anı	itḳaba tū̃ni	onu engelledi
	ġārat kard māl-i o-rā	taladı mālnı	tolaba → talaba māli	malı yağmaladı
	ḫod bī-ḫˇāsta şud	özi yoḳsız boldı	ō̃rēn üge'ü̃ bolba	kendisi yoksul oldu
	wa īn bī-ḫˇāsta	bu mālsız	ėne māl ügey	bu varlıksız
	wa īn ḫˇāstagī bado zindagānī kunand	ol mal kim anıŋ birle tiriklik ḳılurlar	tėre māl ki tū̃nlē amidūlam	yaşanacak varlık
	şumār kard çīz-rā	sanadı nėmeni	tōlaba yamayi	nesneyi saydı
	nekūyi kardam bado ba-andaza-yi tuwānāyi-yi ṭāḳat	yaḫşıllḳ ḳıldım anḳa küçüm yėtkünçe	sayinliḳ kibe tū̃ndü küçin kürkü'ēr	ona elimden geldiğince iyilik ettim
234a	bi-doşīd	saġdı	sāba	sağdı
	wa īn şīr-i tāza	bu tāze süt	ėne şini sün	bu taze süt
	duḫtar ḫˇāst az way	ḳız ḳoldı andın	ökin ġuyba tū̃nēse	ondan kız istedi
	ḫuṭba ḫˇānd ḫaṭīb bar mardumān	ḫuṭba oḳudı ḫaṭīb ėlge	ḫuṭba ungşiba ḫaṭīb irgende → irgendü	hatip cemaate hutbe okudu
	ḫaṭīb şud	ḫaṭīb boldı	ḫaṭīb bolba	hatip oldu
	ḫaṭībī	ḫaṭīblıḳ	ḫaṭībtu	hatiplik
	bi-firift	aldadı	aldaba	aldattı
234b	daraḫş-i firībanda	aldaġan yıldurum	aldaḳsan yildurum	yalancı yıldırım, şimşek
	firo-şud dar āb	battı suġa	baḳtaba uşundu	suya battı
	nigāh dāşt o-rā	saḫladı anı	saḳiba tū̃ni	onu sakladı
	nigāh-bān	bu saḳlaḳuçı	ėne saḳiḳçi	bu bekçi
	bi-raft dar zamīn	bardı yėrde	o[r]çiba kösere	yere vardı
	gurusna şud	açtı	ölesbe	acıktı
	wa īn gurusna	bu aç	ėne öleskü	bu aç
	bi-reḫt āb-rā	tökti sunı	asḳaba uşuni	suyu döktü
	ḫod reḫta şud	özi töküldi	ō̃rēn asḳaba	kendisi döküldü

235a	bi-rubūd	ḳarmadı	ḳaryaba → ḳarmaba	kaçırdı, yağmaladı
	wa īn rubūda	bu ḳamaḳan	ėne ḳarmaḳsan	bu kaçırılan
	gardīd rang-i o	ėvürüldi çırayı	horçiba çirayyi	yüzü döndü, Far. rengi değişti
	bi-cust-aş o-rā	tiledi anı andın	ėribe tṻni tṻnēse	ondan onu istedi
	az pas-i roz raft şab	kėçe kündüz artınça bardı	üdür söni ḳoynāsa orçiba	gündüz ardınca gece gitti
	wa īn pāyān-i kār	bu işniŋ ayaḳı	ėne üryleyīn → üyleyīn köl	bu işin sonu
235b	firo-raft āftāb	battı kün	şingebe naran	güneş battı
	nibişt	bitidi	biçibe	yazdı
	şiyār kard zamīn-rā	sürdi yėrni	kelibe ġacari	yeri sürdü
	andūhgīn kard-aş kār	ḳaytulıḳ → ḳayḳulık ḳıldı anı iş	ḳayġutu kibe [tṻni] üyle	iş onu kaygılandırdı
	wa īn andūh	bu ḳayḳu	ėne ḳayġu	bu kaygı
	nazdīk şud ba-firo-şudan-i āftāb	kün batmakḳa yavuştı	naran şingekü bolba	güneş batmaya başladı
	nār-pistān şud zan	ḳıznıŋ ėmçeki nāruluḳşadı	ökini köken nārça ḳatū bolba	kızın memeleri narımsılaştı
236a	īn duẖtar-i nār-pistān	bu nār ök ėmçeklıḳ ḳız	ėne nārdu adali köketü ökin	bu nar gibi memeli kız
	mānda şud	ardı	ėçebe	yoruldu
	bi-girist murda-rā	ölükke yıġladı	uylaba üküksendü	ölü için ağladı
	bi-ˇānd-aş ba-kār	indedi anı iş üçün	ėribe tṻni üyledü	onu iş için çağırdı
	nisbat kard mard-rā bā-padar-i o	oḳşattı ėrni atasıġa	adalitḳaba ėreyi ėçigedü	adamı babasına benzetti
	wa īn nisbat	bu nisbet	ėne adali	bu oran
	mard-i nisbat-dān	nisbetlerni bėrgen ėr	şini mėdekçi ėre	soy alimi, nesep bilgini, ölçüyü bilen erkek
	mihtar şud bar mardumān	uluġ boldı ėrge → ėlge	yėke bolba irgendü	halka büyük oldu
	naḳīb şud			halk büyüğü

				oldu
236b	surāḫ kard-aş	tėşti anı	ça'ūlba tū̄ni	onu deşti
	bi-gaşt az rāh	yoldı[n] çıḳtı	mörēse ġarba	yoldan çıktı
	nakbat rasānīd ba-way rozgār	yamanlıḳ tėgürdi anḳa zamāne	mūliḳ açaraba tū̄ndü zamāne	zamane ona kötülük getirdi
	bi-guriḫt	ḳaştı	tutāba	kaçtı
	ustuwār şud	bėrkidi	batu[t]ba	sağlam oldu
	ḫāmoş şud	tėkürdi → tėk turdı	sembayba	sakin durdu
	mard-i ḫāmoş	tėk kişi	urtu kü'ū̄n	sakin (Moğ. düz) kişi
	bi-raft az way ḫaşm	kitti andın açıḳı	orçiba tū̄nēse ha'ūr	ondan öfkesi gitti
237a	ḫāmoş şud	tėk turdı	sembayba	sakin durdu
	bandagī kard ḫudāy-rā	ḳulluḳ ḳıldı tėŋrige	bo'ālliḳ kibe tėŋridü	Allah'a kulluk etti
	duşman dāşt-aş o-rā	duşman tuttı anı	duşman bariba tū̄ni	onu düşman tuttu
	bi-rust gīyāh	çıḳtı ot	ġaraba ėbesün	ot çıktı
	bi-kāft zamīn-rā ba-çūb	çıḳçadı yėrni yıġaç birle	çiḳçilaba ġacari moduni'ār	yeri ağaç ile eşti
	sitam → siwum şud mardumān-rā	üçünçi boldı ėnge → ėlge	ġurbantu bolba irgendü	halka üçüncü oldu
	naw şud kār	yaŋ[ı] boldı iş	şine bolba üyle	iş yeni oldu
	wa īn kār-i naw	bu yaŋı iş	ėne şine üyle	bu yeni iş
	bi-kişt	ėkti	tariba	ėkti
	wa īn kişt	bu ėkin	ėne tari'ān	bu ekin
237b	bi-şorānīd ātiş-rā bā-ātiş-şor	kösevü birle otnı bulġadı	ḳutḳuba ġali kösüvēr	ateşi maşayla karıştırdı
	ḫāyiż şud zan	bėli kėldi ḫatunnıŋ	daḳama irebe ėmeyi	kadının aybaşısı geldi
	wa īn zan-i ḫāyiż dirang kard	bu bėli kėlgen ḫatun turdı	ėne daḳama ireksen ėme bayba	bu aybaşısı gelen kadın durdu
	bi-şikast 'ahd-rā	sındurdı 'ahdnı	ḳuḳulba çiyi	antlaşmayı bozdu
	wa īn 'ahd-i şikasta	bu sınġan 'ahd	ėne ḳuḳuluḳsan çi	bu kırılan söz
	baraft → barf bārīd bar mā āsmān	ḳar yaḳdı kökdin bizge	çasun oraba kökēse bidandu	gökten bize kar yağdı

	ārām girift dil-i o	toḳtadı köŋli	toḳtaba tṻni duran	yüreği durdu
238a	birūn āmad az ḫāna	çıḳtı ėvdin	ġarba gėrēse	evden çıktı
	bar-āmad bar nardubān	aştı şatuġa	nēbe şatudu	merdivene çıktı
	bi-guşād dar-rā	aştı ėşikni	nēbe ṻdeni	kapıyı açtı
	dūr kard ġam-rā	kėterdi ḳayġunı	ġarḳaba ḳayġuyi	kaygıyı giderdi
	wa īn rāḥat	bu rāḥat	ėne amūlan	bu rahat
	ẓafar yāft bar ḫaşm-i ḫod	ẓafer taptı duşmanga	küçin bolba duşmandu	düşmana karşı zafer kazandı
	biyāmeḫt ḫudāy har dū darya-rā	ḳatışturur tėŋri ėki tėŋizni	neyle'ṻlbe tėngri ḳoyar möre'īn	Allah iki denizi karıştırır, (Far. Moğ. karıştırdı)
	ba-çarā guẕāşt sutūr-rā ┐	otlaġalı ḳoydı geleni ┐	adūsuni talbiba ┐	hayvanları otlamaya saldı, Moğ. saldı ┐
	dar marġzār	otlaḳḳa	ėbesündü	otlağa
	biyāmeḫt şarāb-rā	ḳatışturdı çağırnı	ḳoliba bori	şarabı karıştırdı
	wa īn āmeziş	bu ḳatışturġan	ėne ḳoliḳsan	bu karıştırılmış
	nekū şud	yaḫşı boldı	sayin bolba	iyi oldu
238b	nekū	bu yaḫşı	ėne sayin	bu iyi
	wa īn nekū	bu yaḫşı	ėne sayin	bu iyi
	pīr şud asp	ḳarıdı at	ötelbe morin	at kocadı
	lāf zad mard	lāf urdı ėr	lāf kelebe ėre	erkek gevezelik etti, erkek palavra konuştu
239a	faryād kard	ḳıçḳırdı	ḳaylaba	bağırdı
	puḫt çīz-rā	pişürdi nėmeni	çinaba yamayi	nesneyi pişirdi
	bi-damīd dar ḫīk u ātiş	hürdi tulumḳa dağı otḳa	hüylebe tuluçi → tulumi dağı ġali	körüğe ve ateşe üfledi
	faryād kard	ḳıçḳırdı	ḳaylaba	bağırdı
	bi-sūd āhan-rā ba-sūhān	ėgekledi tėmürni ėgek birlen	ėkektebe → ėkeklebe tėmüri	demiri eğe ile eğeledi

			ėkegi’ērlē	
	sard kard çīz-rā	savuttı nėmeni	cȫskebe yamayi	nesneyi soğuttu
	tarīd kard nān-rā	tarīt ḳıldı ėtmekni	tarīt kibe ėtmegi	ekmeği tirit yaptı
	īn tarīt	bu tarīt	ėne tarīt	bu tirit
	āb yaḫ kard	muz bağladı su	mölsün uyaba uṣun	su buz tuttu
	bi-dirawīd kişt-rā	ordı ėkinni	ḳaduba tari’ānu	ekini biçti
	kişt-i dirawīda	ozğan → orğan ėkin	ḳaduḳsan tari’ān	biçilmiş ekin
	cāwīdāna şud	ülgürci boldı	ülgürci bolba	sürekli oldu, ebedi oldu
	bihişt-i cāwīdāna	ülgürci bihişt	ülgürci bihişt f	ebedi cennet
	bi-murd ātiş	öşti ot	sönebe ġal	ateş söndü
239b	rāst-rāh şud	tüz yol boldı	mör tübşin bolba	düz yol oldu
	wa īn rāh-i rāst yāfta	bu tüz yol tapḳan	ėne tübşin mör oluḳsan	bu düz yol bulan
	sar-i rāh girift-aş	anıŋ yol başı tuttı	mörini hėkin bariba	onu yol başında tuttu
	wa īn sar-i rāh	bu yol başı	ėne mörin hėkin	bu yol başı
	tundar kard āsmān	kök kükredi	köke kürkirebe	gök gürledi
	tundī kard mard	kėdenlıḳ ḳıldı ėr	kėden bolba ėre	adam sinirlendi, öfkelendi
	ba-ḫ˘āb raft	uyaġladı	untaba	uyudu
	bi-istād āb u bād	durdı su dağı yėl	bayba uṣun taġi key	su ve rüzgâr dendi
240a	sucūd kard	secde ḳıldı	mörgübe	secde etti
	cāy-namāz	bu namāzlıḳ	ėne namāz kikü	bu seccade
	sur[o]d guft	yırladı	dūlaba	türkü söyledi
	bīdār şud	oyġandı	sėribe	uyandı
	ḥacat ‘arż kard ba-way	tilekni ötündi anḳa	ėriküyi öçibe tȳndü	ona dileğini sundu
	wa īn panāh-i niyāzmandān	ol kişi kim tileklerni andın tilerler	tėre kȳn tüsiye ėrim ėrili	ihtiyaçlarını istenen kişi, fakirlerin yardımcısı
	bi-rānd-aş	sürdi	kelibe	sürdü, Far. kovdu
	wa īn rānda-şuda	bu sürgen	ėne keliksen	bu süren, Far.

				bu kovulan
	‘ibādat kard ḫudāy-rā	tapındı tėŋrige	calbariba tėngridü	Allah’a tapındı, Moğ. Allah’a yalvardı
	yārī dād o-rā	yārī bėrdi aŋa	nökeçebe tū̄ndü	ona yardım etti
	gardan-kaşī kard	boyın sunmadı	kücū̄n ėse sunaba	boyun eğmedi
240b	wa īn gardan-kaş	bu boyın sunmaġan	ėne kücü’ū̄n ėse sunaḳsan	bu boyun eğmeyen
	tabāh şud	yaman boldı	mū bolba	kötü oldu
	wa īn tabāh	bu yaman	ėne mū	bu kötü
	wa īn tabāh şud	bu yaman bolġan	ėne mū boluḳsan	bu kötü olmuş
	bi-nişast	olturdı	sa’ūba	oturdu
	zan-i nawmed az ḥayż	bėli kėlmes ḫatun	daḳama üle irekçi ėme	ay başısı gelmez kadın
	nā-rawā şud	kesid boldı	kesid bolba	kesat oldu
	bāzār-i kāsid	kasid bāzār	kasid bāzār f	kesat Pazar
	bī-sipāsī kard ni‘mat-rā	şükürsizlik ḳıldı ni‘metḳa	sükür ėse kibe ögüksendü	nimete şükürsüzlük etti
	buzurgwār şud	uluġ boldı	yėke bolba	büyük oldu
241a	wa īn buzurgwār	bu uluġ	ėne yėke	bu büyük
	ḫū kard bar kār	ögrendi işke	surba üyledü	işe alıştı
	bi-cust sutūr-i gum-şuda-rā	tiledi itken geleni	ėribe cabḳaḳsan adūsuni	kaybolan hayvanı aradı
	şafī‘ kardand ḫudāy-rā	şefī‘ ḳıldılar tėŋrige	şefī‘ kibe tėngridü	Allah’ın şefaatine başvurdular
	sarra kard dirham-hā-rā	sarraladı yarmaḳlarnı	sonḳuba [al]tani	paraları sınadı
	naḳd dād o-rā bahā	naḳd bėdi anḳa bahā	naḳd ögbe tū̄ndü üneyi	ona ederi nakit ödedi
	nār-pistān şud	nār ėmçeklik boldı	nār kökentü bolba	nar memeli oldu
241b	wa īn nār pistān	bu nār ėmçeklik	ėne nār kökentü	bu nar memeli
	firo-murd ātiş	öşti ot	sönebe ġal	āteş söndü
	bi-sitad az way çīz-rā	aldı andın nėmeni	abuba tū̄nēse yamayi	nesneyi ondan aldı

	bi-girift o-rā ḫudāy ba-gunāh	tėŋri tuttı anı yazuḳ birle	tėngri bariba tū̄ni ėrū̄dür	Allah onu günahı ile baş başa bıraktı
	āġāz nihād dar kār	başladı işni	hėkilebe üyleyi	işi başladı
	bi-tarsīd az o	ḳorḳtı andın	ayba tū̄nēse	ondan korktu
	rawān şud kār	revān boldı iş	uruḳşi bolba üyle	iş ilerledi
	rasīd nāma	yėtti bitik	kürbe biçik	mektup ulaştı
	riwāyat ┐	rivāyet ┐	öçibe ┐	rivayet ┐
	kard suḫan-rā	ḳıldı sözni	öçibe ügeyi	kıldı sözü
	wa suḫan-i riwāyat-karda	rivāyet ḳılḳan söz	öçiksen üge	rivayet edilen söz
	bi-tarāşīd çūb-rā	yondı yıġaçnı	curuba moduni	ağacı yonttu
	tez kard dandān-hā-rā	yi[t]it[t]i tişlerni	ḳurça kibe şidüni	dişleri biledi
242a	wa dandān-hāy-i o-rā tezī ast	anınŋ tişlerige yitiklik bar	tū̄ni şidüni ḳurça bi	onun dişlerinde keskinlik var
	bi-farmūd-aş ba-fulān kār	buyurdı aŋa filān işni	caruba tū̄ni tėre üyledü	filan nesneyi ona buyurdu
	amīrī kard	bėklik ḳıldı	noyanliḳ kibe	beylik etti
	amīrī kard bar mardumān	bėklik ḳıldı ėlge	noyanliḳ kibe irgendü	halka beylik etti
	burīd o-rā	kėsti anı	oḳalba → oḳtalba tū̄ni	onu kesti
	wa şamşer-hāy-i burrān	kėser ḳılıçlar	oḳyalum → oḳtalum hildüs	keskin kılıçlar
	bi-şitāft	aşuḳtı	cāraba	acele etti
	parāgand tuḫm-rā	saçtı uruḳnı	çaçiba hüreni	tohumu serpti
	turş-rūy şud	çirayı çıttı	çirayān hümeribe	suratını astı
	başārat dād o-rā	sėvinç ḫabar bėrdi	bayasḳulan üge ögbe	sevinç haberi verdi
	wa īn mujda	bu sėvinç ḫabar	ėne bayasḳulan üge	bu sevinç haberi
242b	wa īn mard-i başārat	bu sėvinçlik ėr	ėne bayasḳulanliḳ ėre	bu sevinçli adam
	mujdagānī	sėvinçlik	bayasḳulik	sevinçli
	bişikāft şikam-aş-rā	yardı ḳarnını	ḳaḳalaba kēliyini	karnını yardı
	pagāh raft	ėrte bardı	ėrte orçiba	erken gitti, sabah gitti
	bāzargānī kar[d]	bāzergānlik ḳıldı	orta'ūtliḳ kibe	tüccarlık etti

	wa īn bāzargān	bu bāzergān	ėne orta’ūt	bu tüccar
	halāk kard o-rā	helāk ėt[t]i anı	ükül kibe tū̃ni	onu öldürdü
	bi-bast ustuḫˇān-rā	baġladı süyükni	huyaba yasuni	kemiği bağladı
	ḫod basta şud	özi baġlandı	ō̃rēn huyaḳlaba	kendisi bağlandı
	dar zamīn firo-şud āb	yėrdi → yėrde siŋdi su	ġacara şingebe uṣun	su yere sindi
	şādmān şud	sėvindi	bayasba	sevindi
	wa īn şādī	bu sėvinç	ėne bayas	bu sevinç
243a	bāz dāşt o-rā	tıydı anı	itḳaba tū̃ni	onu engelledi
	ḥacar kard o-rā ḳāżī	tıydı anı ḳāżī	itḳaba tū̃ni ḳāżī	hâkim anı engelledi
	wa īn bāz dāşta	bu tıyġan	ėne [i]tḳaḳsan	bu engellenmiş
	bāz-dāşt o-rā	tutḳan ḳıldı anı	bėrkit kibe tū̃ni	onu tutukladı
	wa īn giriftār	bu tutḳun	ėne bariḳsan	bu tutulan
	ḥāżir şud ba-cāy	ḥāżır boldı yėrde	ḥāżir bolba ġacara	yerde hazır oldu
	suḫan guhftam ba-ḥużur-i fulān	sözledim filān bėkniŋ ḳaşıda	kėllebe bi tū̃ni dėrgede	filan kişinin yanında söyledim
	wa īn ḥāżir	bu ḥāżır	ėne ḥāżir	bu hazır
	ḥarām kard-aş	ḥaram ḳıldı anḳa	ḥarām kibe tū̃ni	ona yasakladı
	biyāzmūd-aş	sınadı anı	sinaba tū̃ni	onu sınadı
243b	māst şud şīr	uyudı süt	büribe sün	süt mayalandı
	bi-guẕaşt kār dar dil-aş	öt[t]i iş köŋülike	nökçibe üyle sėtkildü	iş gönlüne işledi
	pasrawī kard şab roz-rā	yöridi kėçe kündüz kėyinçe	yabuba üdür söni ḳoynāsa	gece gündüz arkasına yürüdü
	kuhna şud ḫāna	ėskirdi ėv	ėle[be] gėr	ev eskidi
	yād āward-aş ba-zabān	saġandı → saġındı anı til birle	sėtkibe tū̃ni kėlenēr	onun hakkında sesli düşündü
	yād āward o-rā dar dil	saġındı anı köŋlide	sėtkibe tū̃ni sėtkili’ēr	onu gönlünden geçirdi
	bi-zad-aş	urdı anı	okiba tū̃ni	onu vurdu
	fāl girift ba-murġ	fāl tut[t]ı ḳuş birle	tölge bariba şiba’ūnlā	kuşla fal tuttu

	biyāzmūd carāḥat-rā ba-mīl	mīl birle çėnedi yaranı	mīlėr çinėbe yarayi	yarayı mille karıştırıp inceledi
	poşānīd o-rā	yaptı anı	bükübe tū̄ni	onu örttü
244a	wa īn parda	bu perde	ėne köşige	bu perde
	afroḫt tanūr-rā	ḳızıttı tanūrnı	ḳala'ūtḳaba tanūri	fırını kızdırdı
	pur kard ḫudāy daryā-rā	toldurdı tėŋri tėŋizni	dū̄rgebe tėngri möreni	Allah denizi doldurdu
	nibişt	bitidi	biçibe	yazdı
	wa īn ḫaṭ	bu ḫaṭ	ėne biçik	bu yazı
	bi-bast cūy-rā	baġladı arıḳnı	huyaba tatāli	arkı kesti
	wa īn band	bu bend	ėne huyāsa	bu pazubent
	afsāna guft ba-şab	çörçek ayt[t]ı kėçede	onatḳa kelebe söni	gece efsane anlattı
	wa īn afsāna-gūyān	bu çörçek	ėne onatḳan	bu efsane, efsane
	afsāna-gūyān	çörçek aytḳuçılar	onatḳan kelekçiler	efsane anlatıcılar
244b	āmeḫta şud kār miyān īşān	ḳatıldı iş alar arasında	neylebe üyle tėdeni cūra	onların arasındaki iş iyi
	rind şud	şoḫlıḳ ḳıldı	şoḫliḳ kibe	nükte yaptı, Far. kurnazlık etti
	wa īn rind	bu şoḫ	ėne şoḫ	bu neşeli, oynak, küstah, Fars. bu kurnaz
	dū-nīma kard çīz-rā	ėki yardı nėmeni	ḳoyar ḳa[ḳa]laba yamayi	nesneyi ikiye yardı
	dānist o-rā	bildi anı	mėdebe tū̄ni	onu bildi
	wa kāşkī dānistamī	kāşki bilsemendi → bilsemdi	kāşki mėdėse bilē bi	keşke bilseydim
	şi'r guft mard	ḳoşuḳ ayt[t]ı ėr	ṭūba [kelebe] ėre	adam şiir söyledi
	sipās kard mard ni'mat-rā	şükür ḳıldı ėr ni'metḳa	şükür kibe ėre ni'metdü	adam nimete şükretti
245a	bāz gaşt az āb	yandı sudın	ḳariba uşunāsa	sudan döndü
	wa īn cay-i bāz gaştan	bu yanḳan yėr	ėne ḳariḳsan ġacar	bu dönülen yer
	bārīk miyān şud	inçke bėllik boldı	narin bėltü bolba	ince belli oldu

	bar-cast	sėkirdi	dūlibe	seğirdi
	pākīza şud zan	arıdı ḫatun	ayrayu'ūn → ari'ūn bolba ėme	kadın temizlendi
	wa īn zan-i pāk az ḫayż	bu bėli kėlib arığan ḫatun	ėne daḳamayi ireçi ariyun boluḳsan ėme	bu aybaşısından temizlenmiş kadın
	bi-guẕaşt az rūd	kėçti saydın	gütülbe say'āsa	küçük yardan geçti
	ta'bīr kard ḫˇāb-rā	yordı tüşni	cūdüni yorba	düşü yordu
245b	dahum şud mardumān-rā	onançı boldı ėlge	harban bolba irgendü	halka onuncu oldu
	'imārat kard sarāy-rā	'imāret ḳıldı sarāynı	casaba balġasun gėri	sarayı inşa etti
	ābādān şud ba-ḫod	öz[i] ābādān boldı	ōrēn sayin bolba	kendisi bayındır oldu
	wa sarāy-i ābādān	ābādān sarāy	sayin bolġasun → balġasun gėz → gėr	bayındır saray
	mard-i ābādān-kunanda	ābādān ḳılġuçı ėr	sayin kikçi ėre	bayındır edici erkek
	bi-guẕaşt	kėçti	nökçibe	geçti
	firo-burd o-rā āb	baturdı anı su	bulaba tūni uṣun	su onu kendisine çekti
	sust şud	boşadı	sulatba	boşaldı
	gunāh kard	yazuḳ ḳıldı	ėrū kibe	günah işledi
	rawān kard āb-rā dar raz	yörüdi → yörütti sunı baġda	yabu'ūlba uṣuni baġtu	suyu bahçeye saldı
246a	bi-māya kard ḫamīr-rā	māyasiz yuğurdı ḫamīrni	māya ügey cūrabe ġuluri	hamuru mayasız yoğurdu
	bi-şikāft çīz-rā	yardı nėmeni	ḳaḳalaba yamayi	nesneyi yardı
	muhra-i puşt bi-şikast-aş	uçasınıŋ onḳurtḳası sındı	ūnçayīn nirūn ḳuḳuraba	sırtının omurgası kırıldı
	bāz dāşt o-rā	turḳuzdı anı	bayilġaba tūni	onu durdurdu
	ḫod bāz istād	özi turdı	ōrēn bayba	kendisi durdu
	bi-şust gāzur cāma-rā	yudı dobī tonnı	uġāba dēli donī → dobī	çamaşırcı giyimi yıkadı
	bi-çakīd āb	tamdı su	uṣuba → dusuba uṣun	su damladı
	bi-burd māl az way	uttı andın mālnı	şūbe tūnēse māli	malı ondan üttü

	bi-sipās kard ni‘mat-rā	şükürsizlıḳ ḳıldı ni‘metni	şükür ėse kibe ni‘mettü	nimete şükürsüzlük etti, Moğ. nimete şükretmedi
	kāfirī kard ba-ḫudāy	tandı → yandı tėŋrige	buçaba tėngriyēse	Allah’a (Far. ve Moğ. Allah’tan) döndü
	barān bārīd āsmān	yamġur yaġdurdı kök	ḳura oroba kökese → köke	gök yağmur yağdırdı
246b	makr kard	cīle → ḥīle ḳıldı	cīle → ḥīle kibe	hile yaptı
	parāganda kard çīz-rā	yayrattı nėmeni	yayra’ūlba yamayi	nesneyi parçaladı
	nāgāh	kėnete	gėnete	birdendire
	cast az dahan-aş suḫan	[kėnete] aġzındın söz çıḳtı	gėnete amanāsa üge ġarba	birdenbire ağzından söz çıktı
	wa īn suḫan-i nādir	kėnete bolġan söz	gėnete boluḳsan üge	birdenbire olan söz
	duçār şudam o-rā nāgāh	yoluḳdım aŋa kėnete	colḳaba tūndü gėnete	birdenbire ona rastladım
	bar-angezānīd ḫudāy murda-rā	tirgüzdi tėŋri ölükni	amidu kibe tėngri ükükseni	Allah ölüyü diriltti
	ḫod bar-angeḫta şud murda	ölük özi tirildi	üküksen ōrēn amidu bolba	ölü kendisi dirildi
	pāra burīd az çūb	kėsti yıġaçdın bir kėsek	oḳtalba modunāsa niken kėsek	ağaçtan bir parça kesti
	yārī dād-aş ḫudāy bar duşman	yārī bėrdi tėŋri anḳa duşman üçün	tėngri tūni hibēbe duşman tulada	Allah ona düşmana karşı yardım etti
247a	bi-rahānīd-aş az duşman	ḳutḳardın → ḳutḳardı anı duşmandın	tonilġaba tūni duşmanāsa	onu düşmandan kurtardı
	wa īn yārī dihanda	bu yārī bėrgüçi	ėne nöker boluḳçi	bu yardım verici, Moğ. bu arkadaş olan
	şiguft çūb u tāza şud rūy	yanşardı → yaşardı yıġaç taġı körklük boldı yüz	kökerebe modun taġi geybe ni’ūr	ağaç göğerdi ve yüz güzelleşti
	wa īn tāza-şigufta	bu tāze yaşarḳan	ėne şini kökereksen	bu yeni yeşermiş
	ḫūb biyāfarīd-aş ḫuday	körüklük yarat[t] anı tėŋri	ġōçi cayāba tėngri tūni	Allah onu güzel yarattı

	nigarīst sūy-i o	baḳtı anı sarı	hücebe tṻni cük	ona doğru baktı
	wa īn çihra	bu çıray	ėne çiray	bu surat
247b	mard-i ḫūb çihra	yüzi körüklük ėr	ni'rūn ġovatu ėre	yüzü güzel adam
	muhlat dād	bolcal bėrdi	bolcal ögbe	süre verdi
	bi-çīd murġ dāna-rā	tėrdi ḳuş dāneni	tṻbe tariāni şiba'ūn	kuş taneyi topladı
	bi-kand çūb-rā	ḳazdı yıġaçnı	uḳuba moduni	ağacı kazdı
	bi-zad āsiyā-rā ba-tīşa	urdı tėgirmen[i kerki birle	dėletbe tėgirmeni huli'ār	değirmeni keser ile vurdu
	wa īn tīşa-yi āsiyā	bu tėgirmen tīşesi	ėne tėgirmeni çeküç	bu değirmen çekici
	dam zad dar ṣur	hürdi buġun[n]ı	hüylēbe buġuni	buharı üfledi
	burīdagī kard az way	ayrıldı andın	ḳaġaçaba tṻnēse	ondan ayrıldı
	fuḥş guft	yaman sözledi	mū kelebe	kötü söyledi
	paydā şud	bėlgürdi	bėlgetü bolba	belirdi
	bāz dāşt o-rā	tıydı anı	itḳaba tṻni	onu engelledi
	cudāyi afgand dar miyān-i dū çīz	ayrılıḳ saldı ėki nėme arasında	ḳaġaça'ūlba ḳoyarīn cūra	iki nesne arasında ayrılık koydu
	wa dar miyān-i har dū cudāyist	ėkisi arasında ayrılıḳ-tur	ḳoyarīn cūra ḳaġaça'ūl bi	ikisinin arasında ayrılık var
	şi'r-i kotāh guft şā'ir	ḳısḳa ḳoşuk ayt[t]ı ḳoşuḳçı	oḳar ḳolbā ḳolbaba	şair kısa şiir söyledi, Moğ. kısa şiir söyledi
248a	wa īn şi'r	bu ḳoşuḳ	ėne ḳolbaba	bu şiir
	wa īn ḳaṣīda-yi kotāh	bu ḳısḳa ḳasīde	ėne oḳar ḳolbā	bu kısa kaside
	fisos dāşt o-rā	masḫara tut[t]ı anı	şoḳraḳlaba tṻni	ona şaka yaptı
	darweş şud	yoḳsuz boldı	ügey bolba	fakir oldu
	wa īn darweş	bu yoḳsuz	ėne ügey	bu fakir
	nigah dāşt o-rā	saḫladı anı	saḳiba tṻni	onu korudu
	nigāh-bānān	bu saḫlaġuçı[lar]	ėne saḳiḳçilar	bu koruyucular
	pancum şud	bėşinçi boldı	tabunçi bolba	halka beşinci

	mardumān-rā	ėlge	irgen[dü]	oldu
	bi-ẖˇānd kitāb-rā	oḳıdı kitāpnı	ongşiba defteri	kitabı okudu
248b	bi-koft ṭa‘ām-rā	yançtı ṭa‘āmnı	cançiba ṭa‘āmi	yemeği çiğnedi
	nā-padīd kard bād sar[ā]y-rā	itürdi yėl sarāynı	cabḳaba key balġasun gėri	rüzgâr sarayı kaybetti
	ẖod nā-padīd şud	özi nā-paydā boldı	ȫrēn cabḳaraba	kendisi kayboldu
	tārīk şud şab	ḳaranḳu boldı kėçe	ḳaranḳu bolba söni	gece karanlık oldu
	wa şab-I tārīk	ḳaranḳu kėçe	ḳaranḳu söni	karanlık gece
	şaşum [şud] mardumān-rā	altıncı boldı ėlge	cirġurdār bolba irgendü	halka altıncı oldu
	nā-farmān-bardārī kard sutūr	harunladı gele	harun bolba adu’ūsun	at inatçı oldu
	nā-farmān-bardār	bu harun	ėne harun	bu inatçı at
	bi-ġunūd	cirim ḳıldı	cirim kibe	kemer yaptı
	sar firo-kard	ḳayu saldı başını	doruḳşi üruba hėkine → hėkini	başını eğdi
249a	bi-gustard bistar-rā	töşedi töşekni	dėbisbe dėbisker	döşeği döşedi
	wa īn gustardanī	bu töşek	ėne dėbisker	bu döşek
	piçīd paşm-rā	titti yüŋni	cisübe unḳasun	yünü ditti
	ba-çarā-gāh raftand gospandān	ḳoylar otlaḳḳa bardılar	ḳonin bėlçildü orçiba	koyunlar otlağa gittiler
	naḳş kard çīz-rā	bėzedi nėmeni	çimebe yamayi	nesneyi süsledi
	bīrūn kard ẖār-rā az pāy-aş ba-minḳāş	çıḳardı tikenni ayaḳdın ḳısḳuçı birle	ġarġaba örgesüni kölēse eskegi’ēr	cımbızılla ayaktan dikeni çıkardı
	duroġ guft	yalġan ayt[t]ı	ḳudal kelebe	yalan söyledi
	duroġ-gūyān	yalġançılar	ḳudalçilar	yalancılar
	ẖazar kard ẖurmā-bun-rā	çinedi ẖurmānı	çinēbe ẖurmāyi	hurmayı ölçtü
249b	ẖāliṣ şud o-rā çīz	yalġuz anıŋ boldı nėme	ġaḳça bolba tȭni yama	nesne yalnız onun oldu
	wa īşān dostān man-and	alar menim dōstlarım-turur	tėde bidani anda bī	onlar benim arkadaşlarım-dır, Moğ. onlar bizim arkadaşları-mızdır
	rasīd ba-way hamān çīz	tėgdi anḳa hamol → ol nėme	kürbe tȭndü tėre maya → yama	o nesne ona yetti

	bārīk şud şikam-aş az gurusnagī	inçkerdi ḳarnı açlıḳdın	narin bolba gėtesün öleskülengēse	açlıktan karnı inceldi
	wa īn mard-i bārīk şikam az gurusnagī	bu açlıḳdın inçke ḳarınlıḳ kişi	ėne öleskülengēse gėtesüni narin boluḳsan	bu, açlıktan ince karınlı kişi, Moğ. bunun açlıktan karnı inceldi
	wa īn zan-i bārīk [şikam] az gurusnagī	bu açlıḳdın inçke ḳarınlıḳ ḫatun	ėne öleskülengēse gėtesüni narin boluḳsan ėme	bu, açlıktan ince karınlı kadın
	wa īn bārīk şikam	bu inçke ḳarın	ėne narin gėtesün	bu ince karınlı
250a	zan-i bārīk miyān	inçke bėllik ḫatun	narin büsetü ėme	beli ince kadın
	pāy-koft	bicidi	böcibe	raks etti
	kam kard o-rā	öksütti anı	tuta'ūlba tū̄ni	onu azalttı
	ḫod kam şud	özi öksüdi	ō̄rēn tutaba	kendisi eksildi
	turş ~ turuş şud	açıḳ boldı	ġaşūn bolba	acı oldu, Far. ekşi oldu
	lagad zad sutūr-rā ┐	dapşıdı geleni ┐	dabşiba adūsuni ┐	tepikledi hayvanı ┐
	ba dū pāy-i ḫod	ėki ayaḳı birle	ḳoyar kölēr	iki ayağıyla
	bar-angeḫt şutur-rā ba-pāy-i ḫod	dapşıdı tėveni ayaḳı birle	dabşiba tėmēni kölēr	ayağıyla deveyi tepikledi
	poşīda şud suḫan	yapıldı söz	bürkübe kėlen	söz örtüldü
250b	biyafşānd daraḫt-rā	silkdi yıġaçnı	gübibe moduni	ağacı silkeledi
	wa īn fişānda az dast	bu ėlik birle silikken	ėne kurār → ġarār gübiksen	bu, el ile silkilmiş
	bi-larzānīd-aş o-rā tab	titretti anı bėzgek	şilgütkebe tū̄ni bėzgek	sıtma onu titretti
	şikast 'ahd-rā wa firo-afgand binā-rā	sındurdı 'ahdı ve buzdı tamnı	ḳuḳulba çiyi unaġāba balġasuni	antlaşmayı ve duvarı bozdu
	bi-gustard-aş	yaydı anı	dėlgebe tū̄ni	onu yaydı
	wa īn gustardanī	bu yayġan	ėne dėlgeksen	bu yayılacak
	dārū kard dar bīnī	dārū ḳuydı burunıġa	em kibe ḳabartu	onun burnuna ilaç damlattı
	wa īn dārū-dān	bu dārūlıḳ	ėne ėmtü	bu ilaçlık

	bi-yuftād	yıḳıldı	yiḳilba	düştü, yıkıldı
	wa īn cāy- zādan-i kasi	bu kişi tuġurur yėr	ėne kü'ün törekü ġacar	bu, adam doğuran yer
251a	wa mard-I firo-māya	bu az nėmelik ėr	ėne cȫ[n] yamatu ėre	bu az varlıklı erkek, Far. bu alçak adam
	peş raft ba-ḥawż	ilgeri bardı ḥavżḳa	uruḳşi orçiba köldü	havuzda ilerledi
	wa īn peş-rawanda	bu ilgeri barġuçı	ėne uruḳşi orçikçi	bu ileri gidici
	nāgāh āmad bar mā	kėnete keldi bizge	gėnete irebe bidandu	birdenbire bize geldi
	bar-dāşt çīz-rā	köterdi nėmeni	örgübe yamayi	nesneyi kaldırdı
	wa īn çīz-i bar-dāşta	bu kötürgen nėme	ėne örgüksen yama	bu kaldırılan nesne
	şāna kard mūy-rā	taradı saçnı	samlaba üsüni	saçı taradı
	nuḳṭa zad muṣḥaf-rā	nuḳta ḳoydı muṣḥafnı	nuḳta talbiba muṣḥaftu	kur'an'a nokta koydu
	wa īn nuḳṭa	bu nuḳta	ėne nuḳta	bu nokta
	bar-āmad āftāb	tuġdı kün	urġuba naran	güneş çıktı
	wa īn cāy-i bar-āmadan	bu kün tuġar yėr	ėne naran urġuġu ġacar	burası gün doğusu yeri
251b	nāgāh bar-āmad bar mardumān	kėnete ėl başıḳa kėldi	gėnete irgeni hėkindü irebe	birdenbire halkın başına geldi
	ṣāfī şud rang	boyaḳ süzük oldı	buduḳ tunḳulan bolaba → bolba	boya süzüldü
	bar-āmad āftāb	çıktı kün	urġuba naran	güneş çıktı
	rasīd ba-way	anḳa yėtti	tȗndü kürbe	ona yetti
	wa çīzī rasīda	yėtilgen nėme	kürüksen yama	yeterli nesne
	tamām şud cāma	tükendi ton	baraba dēl	elbise; kürk tükendi
	rang kard cāma-rā	boyadı tonnı	buduba dēli	elbiseyi; kürkü boyadı
	wa īn rang	bu boyaḳ	ėne buduḳ	bu boya
252a	dīn-i ḫudāy	bu tėŋri dīni	ėne tėngrīn dīn	bu Allah'ın dini
	fārigˌ şud az maşġūlī	fārıġ boldı işdin	tonilba üylēse	işten kurtuldu, işi bitirdi
	bi-ḫā'īd 'alaḳ-rā	çaynadı saḳızını	cacilba dabirḳayi	sakızı çiğnedi
	bi-çīd mīwa-rā az	tėrdi yėmişlerni	tȗbe cimişi	meyveleri

	diraḫt	yıġaçdın	modunāsa	(Moğ. meyveyi) ağaçtan topladı
	ḫalīfagī kard o-rā	ḫalīfalıḳ ḳıldı anḳa	ḫalīfaliḳ kibe tūndü	ona halifelik etti
	wa īn pas-mānda	bu kėyin ḳalġan	ėne ḳoyna [ḳo]çaruḳsan	bu sonraya kalmış
	wa pas-mānda-i nek	bu kėyin ḳalġan yaḫşı	ėne ḳoyna ḳoçaruḳsan sayin	bu sonda kalan iyi
	wa īn ḫalīfa	bu ḫalīfa	ėne ḫalīfa	bu halife
252b	pas āmad şab roz-rā	kėçe kündüz artınça kėldi	üdür söni ḳoynāsa oraba	gündüz ardınca gece geldi
	mihrbānī kard	soyurḳaba	soyurḳadı	ihsan etti
	wa īn raḥmat kunanda	bu raḥim ḳılġuçı	ėne raḥim kikçi	bu merhamet edici
	bi-cunbīd	tėbrendi	ködelbe	deprendi
	wa īn zalzala	bu zelzele	ėne ġacar ködelüksen	bu deprem
	ḫūn rānd bīnī-yi o	ḳan kėldi burunıdın	çisun irebe ḳabarāsa	burnundan kan geldi
253a	wa īn ḫūn-i bīnī	bu burun ḳanı	ėne ḳabarun çisun	bu, burun kanı
	bi-guẕaşt	ötti	nökçibe	geçti
	guẕaştagān-I nekū	yaḫşı ötkenler	sayin nökçikset	iyi yaşayanlar
	mihtar şud bar mardumān	uluġ boldı ėlge	yėke bolba irgendü	halka büyük oldu
	wa īn mihtar	bu uluġ	ėne yėke	bu büyük
	ḫoˇrd-gām raft asp	manḳıp yörüp-tür [aṭ]	ulgūrci → algūrci yabuba [morin]	at yavaşça yürüdü
	nīma-yi ‘umr rasīd	orta yaşlıḳ boldı	dunda nasutu bolba	orta yaşlı oldu
	nīma saḳ-i o rasīd izār	yarım baldırınḳa yėtti ton	carim şilbidü kürbe dēl	elbise; kürk çıplaklığının yarısına yetti
	bi-guşād band-i āb-rā	açtı su bendi	nēbe uṣuni uyaḳsani	su bendi açtı
	daraḫş kard āsmān	ot çaḳıldı kök	ġal çaḳilba köke	gökte ateş çakıldı
253b	wa īn duruḫşāk → duruḫşān	bu kökdin çaḳılġan ot	ėne kökēse çaḳiluḳsan ḳal	gökten çakan ateş
	ḳahr kard o-rā mard	açıḳladı aŋa ėr	a’ūrlaba tūndü ėre	adam ona kızdı, Far.

				adam onu sinirlendirdi
	duruḫşīd çīz	yıltıradı nėme	yiltiraba yama	nesne parladı
	duruḫşīd daraḫş	yıltıradı kökdin çaḳılġan ot	yiltiraba kökēse çaḳiluḳsan ġal	gökte çakan yıldırım parladı
	ḫīra şud dīda	ḳamadı	ḳamaba nidün	gözü kamaştı
	biyandāḫt ḫayū-rā	saldı tükürükni	ūraba nilbuḳuyi	tükürdü
	darāz şud ḫurmā	uzadı ḫurmā	urtutba ḫurmā	hurma ağacı uzadı
	biyandāḫt ḫayū-rā	saldı tükürükni	ūraba nilbuḳuyi	tükürdü
	bi-soḫt gāzur cāma-rā	küydürdi ton yuġuçı tonnı	tülebe dēl uġāḳçi dēli	çamaşırcı elbiseyi; kürkü yaktı
	firo-şud sitāra	battı yulduz	şingebe hodun	yıldız battı
	andāza kard adīm-rā	ölçedi edīmni	çinēbe yilġi	deriyi ölçtü
254a	bi-sāḫt duroġ-rā	yasadı yalġannı	casaba ḳudali	yalanı düzdü
	rozī dād o-rā	rūzī berdi anḳa	rūzī ėribe tū̄ndü	ona rızık verdi
	wa īn rozī	bu rūzī	ėne rūzī	bu rızık
	narm-dastī kard ba-kār	yumşaḳlıḳ ḳıldı işde	cō̄lenlik kibe üyledü	işte yumuşalık etti
	wa īn narm-dast	bu yumşaḳ ėliklik	ėne cō̄len ġartu	bu yumuşak elli
	bi-nigarīst ba-way	baḳtı anḳa	ücebe tū̄ndü	ona baktı
	bi-ḫast o-rā ba-zobīn	urdı anı zūbīn birle	okiba tū̄ndü zūbīni'ār	onu ciritle vurdu
	dūr şud	yıraḳ boldı	ḳola bolba	uzak oldu
	wa īn dūr	bu yırak	ėne ḳola	bu uzak
	darāz şud	uzadı	urtu[t]ba	uzadı
	bar-āmad āftāb	tuġdı kün	hurġuba naran	güneş doğdu
	bi-şikāft goş-i gospand-rā az darāzī	tildi ḳoynıŋ ḳulaḳını uzunıça	cisübe ḳonini çiḳini urtuva	koyunun kulağını uzunluğuna göre kesti
254b	cimā' kard zan-rā	sikdi ḫatunnı	oḳaba ėmeyi	kadını sikti
	rāst guft o-rā ḫabar	çın ayt[t]ı anḳa ḫabarnı	ünen kėlebe tū̄ndü kėleni	ona haberi doğru söyledi

	wa īn rāst-gūyi	bu çın aytḳuçı	ėne ünen kelekçi	bu doğru konuşan
	bi-zad āhan-ra ba-ḫāyisk	urdı tėmürni baluġa → balġa birle	dėletbe tėmüri barzġani'ār → balġa	demiri çekiç ile dövdü
	guşn kard asp	köksedi ḳısraḳ	köksebe morin	kısrak azdı
	fāl zad ba-sang-reza	fāl urdı uşaḳ taş birle	ėrke u'ūrba uşaḳ güri'ēr	küçük taşla kur'a attı
	āmad-aş ba-şab	kėçe keldi anḳa	söni irebe tūndü	ona gece geldi
	rahā şud zan	ḳoyuldi ḫatun	talbiba ėme	kadın bırakıldı
	wa īn zan-i rahā-karda şud[a]	bu ḳoyulġan ḫatun	ėne talbiḳsan ėme	bu dul kadın, bu boşanmış kadın
	maġ şud cāy	tėreŋ boldı yėr	tėreng bolba ġacar	yer derin oldu
	wa īn maġ	bu tėreŋ	ėne tėreng	bu derin
255a	dād o-rā şarāb-i şām	aḳşamlıḳ çaġır bėrdi anḳa	üdeşīn bor ögbe tūndü	ona akşamlık şarap verdi
	cudāyi afgand miyān-i dū çīz	ayrılıḳ saldı ėki nėmeniŋ arasında	ḳaġaça'ūlḳuyi u'ūrba ḳoyari cūra	iki nesnenin arasına ayrılık koydu
	bīrūn āmad tīr-i andāḫta	öte çıḳtı oḳ butadın	nėbte ġarba butāsa samun	ok hedefi delip geçti
	bīrūn şud mard az ṭā'at	çıḳtı ėr ṭā'atdın	ġaraba ėre calbariḳuyāsa	erkek taatten çıktı
	rişta kard marwārīd-hā-rā	tizdi inçülerni	küylebe subuṭi	inciyi dizdi
	wa īn rişta-marwārīd	bu tizgen inçü	ėne küylekse[n] subuṭ	bu dizilmiş inci
	bi-murd sutūr	öldi gele	ükübe adasun	hayvan öldü
	rawān şud kālā	bāzār tapdı raḫt	bāzār olba ėt	mal Pazar buldu
	çok zad uştur	çökti tėve	çükebe tėmēn	deve çöktü
	rahā kard o-rā	ḳoydı anı	talbiba tūni	onu bıraktı
255b	bi-mālīd mūza-rā bar zamīn	sürt[t]i ötükni yėrge	sürçibe ġutusuni ġacar	çizmeyi yere sürttü
	bi-mālīd ḫod-rā dar garmāba ba-ḫalīṭ	sürt[t]i özini ısıḳ suda ḫarīṭa birle	sürçibe ōriyēn ḳala'ūn uşundu nabtasuniyārla	hamamda keselendi
	firo-şud āftāb	ḳayıldı kün	naran kebelibe	güneş kaydı
	raft dar rāh	bardı yolda	orçiba mörtü	yola gitti
	kaşīd rişta-rā dar sozan	ipni ignege saydı	utasuni cūndü sübelebe	ipi iğneye geçirdi

	wa īn rişta	bu ip	ėne utasun	bu ip
	baland ~ buland şud	bėyik boldı	öndür bolba	büyük oldu
	bi-mālīd goş-i o-rā	uvladı ḳulaḳını	üngübe çiḳini	kulağının içini sildi
	bi-ḫāyīd asp ligām-rā	çaynanı → çaynadı at yügen[n]i	cacilba morin ḳadāri	at gemi çinedi
	firo-mālīd bi-mālīd ḫoşa-rā	uvaladı ḳūşanı → ḫūşanı	üngübe başaġı	başağı ovaladı
	bi-mālīd āb-i manī-rā az cāma	uvaladı ėrlik suyını tondın	üngübe ėreligi uşun dēlēse	meniyi elbiseden; kürkten sildi
256a	ḳurbān kard az bahr-i ḫuday	ḳurbān ḳıldı tėŋri üçün	ḳurbān kibe tėngriyīn tulada	Allah için kurban etti
	wa īn ḳurbānī	bu ḳurbānlıḳ	ėne ḳurbāntu	bu kurbanlık
	bi-ḫord	yėdi	idebe	yemek yedi
	wa īn luḳma	bu luḳma	ėne tikke	bu lokma
	umīd dāşt azo fulān çīzī-rā	umundı andın ol nėmeni	umunba tū̃nēse tėre yamayi	o nesneyei ondan umdu
	wa īn umīd	bu umunç	ėne umunç	bu umut
	bi-dād o-rā ḫ˘āsta	baḫışladı anḳa mālnı	soyurḳaba tū̃ndü māli	ona malı bağışladı
	haşt sāla şud şutur	sėkkiz yaşadı tėve	nayman nasulaba tėm[ē]n	sekkiz yıl yaşamış teve
	wa īn şutur-i haşt sāla ki ba-nuh dar-āyad	bu sėkkiz yaşlıḳ toḳuz yaşḳa kirgen tėve	ėne nayman nasutu yėsün nasundu oraḳsan tėm[ē]n	bu, dokuz yaşa girecek sekkiz yaşında olan deve
	wa şutur-i māda-yi nuh sāla	toḳuz yaşka kirgen iŋen	yėsün nasundu oraḳsan ingen	dokuz yaşına girmiş dişi deve
	bāṭil şud çīz	hīç boldı nėme	hīç bolba yama	nesne yok oldu
	sabz şud ḫaṭ-i kūdak	kökerdi oġlannıŋ saḳalı	kökerebe kū̃kenü saḳal	çocuğun sakalı terledi
256b	bāḳi mānd bar way	bāḳī boldı aŋa	dāyim bolba tū̃ndü	ona kalıcı oldu
	wa īn bāḳī	bu bāḳī	ėne dāyim	bu kalıcı, bu sürekli
	firo-guẕāşt o-rā	ö[ziniŋ] köŋliçe ḳoydı anı	ō̃rīn duran talbiba tū̃ni	onu kendi gönlüne bıraktı
	dar-āmad dar sarāy	kirdi sarāyḳa	oraba balġasun gėrtü	saraya girdi

	dar-āmad bar-fulān	kirdi ol kişige	oraba tėre kü'ün̄dü	o adama girdi
	andarūn-i kār	iş içi	üyleyīn dotar	işin konusu
	dost-i nihān	yaşura dōst	nuyūḳsan anda	gizli arkadaş
	andarūn-i ḫāna	sarāy içi	balġasun gėrin dotar	saray içi
	pajmurda şud sabzī	soḳaldı → soldı kök ot	şikitür → şiktür bolba köke ėbesün	yeşil ot soldu
	ḫirāmān raft dar cāma o	küvene yöridi ton içinde	kö'ör̄kebe yabuḳu[du] dēl dotara	elbise; kürk içinde havalı havalı yürüdü
257a	bi-zad sutūr-rā ba-yakī az dū pāy-aş	dapşıdı geleni ėki ayaḳıdın bir ayaḳı birle	dabşiba adūsuni ḳoyar kölēse nikeni'ērlē	iki ayağından biriyle hayvanı tepikledi
	firo-māya şud	yoḳsız boldı	ügey bolba	fakir oldu, Far. alçak insan oldu
	wa īn firo-māya	bu aġırsız	ėne kündü ügey	bu değersiz, Far. bu alçak insan
	şikīl nihād asp-rā	kişen urdı atḳa	tuşaḳ orkiba morindu	ata köstek vurdu
	i'rāb zad kitāb-rā	i'rān → i'rāb urdu kitābḳa	i'rāb dėletbe deftertü	kitaptaki arapça kelime sonlarına dil bilgisi bakımından ünlü işaretleri koydu
	wa īn i'rāb	bu i'rāb	ėnė i'rāb	bu, arapça kelime sonlarına konulan ünlü işaretleri
	ba-işān nekūyi rasīd	alarġa yaḫşılıḳ tėgdi	tėdendü sayinliḳ kürbe	onlara iyilik oldu
257b	bi-zidūd āyina-rā	açtı közgüni	nēbe közgüyi	aynayı açtı
	ġāfil şud az çīz	aŋsız boldı nėmeni	ḳuşār bolba yamasar	nesneye anlayışsız oldu
	afzūn şud bar way	artuḳ boldı anḳa	hüle'ū̄ bolba tū̄ndür	ona üstün geldi
	wa īn afzūnī	bu artıḳlıḳ	ėne hülū̄lik	bu artıklık

	bar-dāşt mādar baça-rā	kötürdi ana oḳlannı	örgübe ana kṻkeni	anne çocuğu kaldırdı
258a	wa īn baça-yi bar-dāşta	bu oġlan kötermek	ėne kṻken örgükü	bu çocuk taşımak
	bi-kuşt o-rā	öldürdi anı	alaba tṻni	onu öldürdü
	wa īn kuşta	bu ölgen	ėne alaḳsan	bu ölen, Moğ. bu öldüren
	bāz gaşt az cang-i ġazāt	yandı ġazā uruşıdın	ġariba ḳirādin → ḳazādin kėrṻrēse	gaza savaşından döndü
	surma kaşīd çaşmaş-rā	sürme tart[t]ı közige	sürme tataba nidüntün	güzüne sürme çekti
	piz̲ruftārī kard-aş	ara turdı	cūra bayba	aracı durdu
	wa īn piz̲ruftār	bu arada turġan	ėne cūra bayiḳsan	arada duran, aracı duran
	ġam-ḫˇārī-i yatīm kard	asradı yėtīmni	asaraba öneçini	yetimin bakımını üstlendi
	bar-ā-bar istād dar peş-i o	ileyinde turdı	emüne bayba	önünde durdu
	mas̲al kard-aş o-rā	mes̲el ḳıldı anı	mes̲el kibe tṻni	onu örnek gösterdi
	ābila kard dast-i o	ḳabardı ėlik	ḳabarba ġari	eli kabardı
258b	wa dast-i ābila karda	bu ḳabarġan ėlik	ėne ḳabaduḳsan ġar	bu kabaran el
	dafˁ kard o-rā az dayn	buyanur borcıdın	bultarim öri'ēse	borcundan geciktirdi, borcundan kaçındı
	parwīzan-rā kard ārd → parwīzan kard ārd-rā	ėlgedi unnı	ėlgebe ġuluri	unu eledi
	birūn āmad rang	çıḳtı boyaḳ	ġarba buduḳ	boya çıktı
	az cāy-i ba-cāy-i bi-guz̲arānīd o-rā	yėrdi[n] yėrge ėlt[t]i anı	ġacara ġacarāsa orçiba tṻni	yerden yere iletti
	ḥacāmat kard-aş ḥicām	ḥicāmat ḳıldı anı ḥicām	ḥicāmat kibe tṻni ḥicām	haccam onun sırtına kupa koydu
	ḥarām şud çīz	ḥarām boldı nėme	ḥarām bolba yama	nesne yasak oldu
	wa īn ḥarām	bu ḥarām	ėne ḥarām	bu haram, bu yasak
	ḥukm kard miyān-i mardumān	buyuruḳ ḳıldı ėr arasında	nolaba → noyalaba irgenü cūra	insanlar arasında buyruk verdi, Çağ. erkek

				arasında buyruk verdi
259a	ḫidmat kard-aş	tubuḳ → tabuḳ ḳıldı anḳa	tabuḳ kibe tūndü	ona hizmet etti
	ba-sang zad-aş	taş birle urdı anı	güri'ēr okiba tūni	onu taşla vurdu
	wa īn andāḫta-sang	bu taşlanmış taş	ėne orḳiḳsan güri	bu bırakılmış taş
	ba-gumān guft suḫan-rā	sėzik birle ayt[t]ı sözni	sėzikiyēr kelebe	sözü kuşkuyla söyledi
	nişān kard o-rā dar fulān kār	bėlgüdedi anı filān işde	bėlgüdebe tūni tėre üylēse	onu filan işte belgeledi
	muhr nihād gandum-rā	mühür bastı baġdayġa	tamġa daruba buġdaydu	buğdaya mühür koydu
	wa īn muhr	bu mühür	ėne tamġa	bu mühür
	ḫāk-ālūda şud bīnī-yi o	topraḳḳa bulġandı burnı	şirūdu ḳutḳuba ḳabar	burnu toprağa bulaştı
259b	wa īn ḫāk-ālūda bīnī	bu topraḳḳa bulġanġan burun	ėne şirūdu ḳutḳuḳsan ḳabar	bu, toprağa bulaşan burun
	nibişt nāma-rā	bitidi kitābı	biçibe defteri	kitabı (Far. mektubu) yazdı
	nişān kard bāzargān cāma-rā	bėlgüledi bāzargān tonnı	bėlgüdebe orta'ūt dēli	tacir elbiseyi; kürkü işaretledi
	bar yak-dīgar nihād çīz-hā-rā	bir biri üstügey → üstüge ḳoydı nėmele[r]ni	niken niken dēre talbiba yamayi	nesneleri birbirinin üstüne koydu
	wa īn çīz-hāy-i bar yak-dīgar nihāda	bir biri üstüge ḳoyḳan nėmeler	niken niken dēre talbiḳsan yamalar	birbirinin üstüne koyulmuş nesneler
	piẕruftārī kard-aş	ara turdı	cūra bayba	aracı durdu
	wa īn piẕruftār	bu arada turġan	ėne cūra bayiḳsan	arada duran, aracı duran
	waṣf kard kār-rā	maḳtadı işni	maḳtaba üyleyi	işi övdü
	bi-reḫt aşk	tökdi yaşnı	asḳaba nilbusuni	gözyaşını akıttı
	ḫod reḫta şud	özi töküldi	ȭrēn asḳaba	kendisi döküldü
	bar-gaşt rang u rūy-i way	ėvürüldi çırāġı	horçiba çirayni	yüzü döndü
	barāy-i āzmāyiş bi-gazīd çūb-rā	sınamaḳ üçün tişledi yıġaçnı	sinaḳuyīn tulada cūba moduni	ağacı sınamak için

				ısırdı
260a	peş raft az o	ilgeri bardı anı → andın	uruḳşi orkiba tūnēse	ondan ileri gitti
	pinhān kard	yaşurdı	niyūba	gizledi
	nāgāh bar-āmad bar mā	kėnete kėldi bizge	gėnete irebe bidandu	birdenbiri bize geldi
	ganda şud āb	sasıdı su	sasiba uṣun	su sasıdı
	tan-āwar şud	sėmirdi	ta[r]ġulaba	şişmanladı
	wa īn tan-āwar	bu ėtlik ėr	ėne miḳatu ėre	bu etli (şişman) erkek
	wa īn zan-i tab-āwar → tan-āwar	bu ėtlik ḫatun	ėne tarġun ėme	bu şişman kadın
	poşīda şud	yapıldı	bürkübe	örtüldü
	haşt-yak istad → sitad az mardum	sėkkiz ülüşdin bir ülüş aldın → aldı ėldin	nayman ḳubi'āsa niken ḳubi abuba irgendü	Far. ve Çağ. halktan sekizden bir aldı, Moğ. halk için sekizden bir aldı
	nā-farmān-bardārī kard dābba	harun boldı gele	harun bolba adūsun	hayvan inatçı oldu
260b	wa īn sar-kaş	bu harun	ėne harun	bu inatçı
	īn kār ki ma-rā andūhgīn mī-kunad	bu iş ḳayġuluḳ ḳılur mėni	ėne üyle ḳayġutu kibe namay	bu iş beni kaygılandırı-yor, Moğ. bu iş beni kaygılandırdı
	mard-i andūhgīn	bu ḳayġuluḳ ėr	ėne ḳayġutu ėre	kaygılı erkek
	andūhgīn şud	ḳayġuluḳ boldı	ḳayġutu bolba	kaygılı oldu
	dast-āmoz şud buz-ġāla	ėlikke ögzeydi → ögrendi oġlaḳ	ġartu surba ünügün	oğlak insana alıştı
	wa īn dast-āmoz	bu ėlik[ke] öşrenge[n] oġlaḳ	ėne ġartu suruḳsan ünügün	bu, insana alışmış oğlak
	dūd kard ātiş	tütünledi ot	hunitu bolba ġal	ateş dumanladı
	rawġan kard sar-aş-rā	yaġladı başını	tosulaba hėkini	başını yaġladı
	bi-sancīd çīz-rā ba-dast	batmanladı nėmeni ėlik birle	batmanlaba yamayi ġari'ār	nesneyi eli ile tarttı
	ba-zufān-i 'acamī suḫan guft	sartça sözledi	sarta'ūl kelebe	Farsça konuştu
	mayl kard ba-way	ilikdi anḳa	cüglebe tūndü	ona ilişti

261a	dar zindān kard-aş	zindānḳa saldı anı	lavdu orkiba tū̃ni	onu zindana attı
	garm şud çīz	ısıġ boldı nėme	ḳula'ūn → ḳala'ūn bolba yama	nesne ısındı
	wa āb-i garm	ısıġ su	ḳula'ūn → ḳala'ūn uşun	sıcak su
	wa īn ḫordanī-yi garm-karda	bu ısıtġan yėgülük nėme	ėne ḳula'ūtḳaḳsan → ḳala'ūtḳaḳsan idekü yama	bu ısıtılmış yiyecek nesne
	garm-aşk şud çaşm-aş	ısıġ yaşlıḳ boldı közi	ḳala'ūn nilbusutu bolba nidün	gözü sıcak yaşla doldu
	wa īn garm-aşk çaşm	bu ısıġ yaşlıḳ köz	ėne ḳula'ūn → ḳala'ūn nilbusutu nidün	bu sıcak yaşlı göz
	ḫidmat kard o-rā	tapıḳ ḳıldı anḳa	tabiḳ kibe tū̃ndü	ona hizmet etti
	wa īşān ḫidmatgārān-i Ka'ba	bu Ka'beniŋ mücavirleri	ėne Ka'beyīn saḳiḳçilar	bu, Kabe'nin hizmetçileri
	biyārāmīd	tındı	amuba	dinlendi
	wa īn [ā]rām	bu tınġan	ėne amuḳsan	bu dinlenmiş
261b	muḳīm şud dar sarāy	turlaḳladı sarāyda	bayrilaba balġansun gėrtu	sarayda yerleşti
	bi-ḫast o-rā neza	sançtı anı sünüü birle	ḳatḳuba tū̃ni cidalā	onu mızrakla dürttü
	wa īn neza-zan	bu sünü urġuçı	ėne cida ögükçi	bu mızrak atıcı
	ṭa'na zad ba-way dar gohar-aş	ṭa'na urdu ėrdemide	labasat okiba ėrdemdüri'ēn	kendi biliminde utandırdı
	āşkārā şud kār	bėlgürdi iş	bėlgetü bolba üyle	iş açığa çıktı
	wa īn āşkārā	bu bėlgülük	ėne bėlgetü	bu belgili
	hoşmand şud ba-kār	ėslik boldı işde	duratu bolba üyledü	işte akıllı oldu
262a	muḳīm şud dar sarāy	muḳīm boldı sarāyda	bayrilaba sarāydu	sarayda ikamet etti
	dar kamīn şud fulān cāy	bükti filān yėrde	büçibe tėre ġacara	filan yerde büktü, Far. filan yerde pusuya yattı
	wa īn kamīn-gāh	bu bükken yėr	ėne büçiksen ġacar	bükülen yer, Far. pusu yeri
	fāl zad	fāl urdı	tölge üceye → ücebe	fal açtı

	ḫū kard bar kār	ögrendi işke	surba üyledü	işe alıştı
	ḫidmat kard o-rā	tapıḳlıḳ ḳıldı anḳa	tabiḳ kibe tū̄ndü	ona hizmet etti
	al-mużā‘af b			
	burīd-aş	kėsti anı	oḳtalba tū̄ni	onu kesti
	bi-dawīd asp	yürgüdi at	güybe morin	at koştu
262b	bi-dawīd asp	yürgüdi at	güybe morin	at koştu
	badī az way dūr kard	kėterdi andın yamanlıḳnı	öngere’ū̄lbe tū̄nēse mūliḳi → mūliġi	ondan kötülüğü giderdi
	parward o-rā	asradı anı	asaraba tū̄ni	onu besledi
	tartīb kard çīz-rā	terbiyet ḳıldı nėmeni	asaraba yamayi	nesneyi terbiye etii
	daşnām dād-aş	sögdi anı	sögēbe tū̄ni	ona sövdü
	wa īn daşnām	bu sögünç	ėne sög[ē]l	bu sövünç
	biyafroḫt ātiş-rā	yandurdı otnı	şitāba ġali	ateşi yaktı
	bi-reḫt-aş	tökti anı	asḳaba tū̄ni	onu döktü
	bar dahan ḫord āb-rā	ağız birle içti sunı	amanār ūba uşuni	suyı ağzıyla içti
	pur şud daryā	toldı tėŋgiz	dü’ū̄rbe mören	deniz doldu
	wa īn daryā-yi pur	bu tola tiŋgiz	ėne dü’ū̄ren mören	bu dolu deniz
	ba-rūy afgand-aş	yüz tėben yıḳtı anı	ni’ūr hurū unaġāba tū̄ni	onu yüz üstü yıktı
	bi-wazīd bād	ėsti yėl	keysbe key	yel esti
263a	bīdār şud ḫufta	oyġandı uyuḫluḳan → uyuḫlaḳan	sėribe untaḳsan	uyuyan uyandı
	firo-afşānd barg-rā	silkti yapraḳnı	gübibe nabçin	yaprağı silkti
	wa īn barg-hā-rā	bu yapraḳlarnı	ėne burġasut	yaprakları
	reza kard-aş	uşattı anı	uşālġaba tū̄ni	onu ufaladı
	wa īn rez-hā	bu uşaḳlar	ėne uşaġlar	bu ufaklar
	biyāmeḫt ḳawūd-rā ba-‘asal	talḳannı bāl birle bulġadı	taḳani baliyār ḳutḳuba	talkanı balla karıştırdı
	parāganda kard-aş o-rā	yayrattı anı	yayra’ūlba tū̄ni	onu parçaladı
	bar-angezānīd-aş bar kār	ḳopardı anı işge	bosḳaba tū̄ni üyledü	onu işe kaldırdı
	raftan ba-şitāb	aşuḳup barmaḳ	cāraci orçiku	acele acele

				gitmek
	ziyārat kard ḫāna-yi ka‘ba-rā	ḥac ḳıldı ka‘ba ėvini	ḥac kibe ka‘bayīn	kabe evini hac etti
	wa īşān ḥacīyān		tėde ḥacilar	onlar hacılar
263b	bi-cunbānīd ḫudāy zamīn-rā	tėbretti tėŋri yerni	ködelgėbe tėngri ġacari	allah yeri sarstı
	biyandāḫt çīz-rā az dahan	saldı nėmeni aġzıdın	orkiba yamayi amanāsa	nesneyi ağzından çıkardı
	wa īn çīz-i andāḫta az dahan	bu nėme salġan aġzıdın	ėne yama orkiksan amanāsa	bu, ağzından nesne atmış
	bi-reḫt-aş	tökti anı	asḳaba tū̃ni	onu döktü
	ḫod reḫta şud	özi töküldi	ō̃rēn asḳaraba	kendisi döküldü
	kar kard o-rā āwāz-i saḫt	saġır ḳıldı anı ḳatıḳ ün	düley kibe tū̃ni ḳata’ū da’ūn	aşırı ses onu sağır etti
	rasīd ba-way balā-yi buzurg	tėgdi anḳa uluḳ belā	kürbe tū̃ndü yėke belā	ona büyük bela geldi
	çīzī ‘acab	taŋ nėme	tang yama	hayret edilecek nesne
	bi-burīd ḫurmā-bun-rā	kėsti ḫurmā yıġaçını	oḳtalba ḫurmāyīn moduni	hurma ağacını kesti
	ḥad zad mast-rā	ḥad urdı mastnı	bėrēdebe saḳtanḳi	sarhoşu cezalandırdı, kamçıladı
	ancām padīd kard ḫāna-rā	ḥad ėt[t]i sarāynı		sarayın sınırını buldu
	wa īn ḥudūd-i sarāy	bu sarāynıŋ ḥadları		bu sarayın sınırları
	sūrāḫ kard dar zamīn	tėşti yėrni	ça’ūlba ġacari	yeri eşti
264a	wa īn sūrāḫ	bu tėşük	ėne nüken	bu çukur, bu delik
	bāz kard-aş → bāz gardānīd-aş	ḳaytardı anı	ḳari’ūlba tū̃ni	onu geri döndürdü
	duram-hā-yi → dirham-hā-yi bad	ya[ma]n yarmaḳ	mū altan	sahte para
	wa īn ꞁ	bu ꞁ	ėne ꞁ	bu ꞁ
	zan-i ṭalāḳ dāda	ṭalāḳ bėrgen ḫatun	talbiḳsan ėme	dul kadın
	bi-bast band-i āb-rā	bağladı su bendini	huyaba uşuni [uyaḳsan]	su bendini açtı
	wa īn band	bu bend	ėne huyāsa	bu bend

	saḫt bast çīz-rā	ḳatıḳ baġladı nėmeni	ḳata'ū huyaba yamayi	nesneyi sağlam bağladı
	ḥamla kard bar way	tėbindi anḳa	odbtulba → dobtulba tū̄ndü	ona dört nala at sürdü, Far. ona saldırdı
	bāz dāşt o-rā	tıydı anı	itḳaba tū̄ni	onu engelledi
	ḫod bāz istād	özi turdı	ō̄rēn bayba	kendisi durdu
	şumurd çīz-rā	sanadı nėmeni	tōlaba yamayi	nesneyi saydı
	wa īn şumār	bu sanan → sanaḳ	ėne to'ān	bu hesap
	wa īşān ba-şumār reg-and	alar ḳum sanıça-turlar	tėde ḳumaḳīn to'ān metü	onlar kum sayısıncalar
264b	wa nazdīk-i way şumār-i çīz-hā-st	anıŋ ḳatında nėmelerniŋ sanı bar	tū̄ni dėrgede yamayīn to'ān bī	onun yanında çok nesneler var
	ba-darāz burīd-aş	uzunıça kėsti anı	urtuvār oḳtalba tū̄ni	onu boyunca kesti
	bi-rancānīd o-rā	ėmgetti anı	cobaba tū̄ni	onu sıkıntıya attı, Far. onu incitti
	ḫod ranca şud	özi ėmgendi	ō̄rēn cobaba	kendisi sıkıntı çekti
	bi-kaşīd cāma-rā	tart[t]ı tonnı	tataba dēli	elbiseyi; kürkü çıkardı
	bisyār āb şud cūy	köp suluġ boldı arıġ	olan uşutu bolba tatāl	ark bol sulu oldu
	wa īn āb-ḫez	bu taşġın	ėne taşḳın	bu su taşkını
	şikast o-rā wa reza kard	sındurdı anı taġı uşattı	ḳuḳulba tū̄ni [taġi] uşālġaba	onu kırdı ve ufaladı
	ġalaba kard o-rā	yėŋdi anı	deylebe tū̄ni	onu yendi
	bi-burīd-aş	kėsti anı	oḳtalba tū̄ni	onu kesti
	bi-kaşīd çīz-rā	tart[t]ı nėmeni	tataba yamayi	nesneyi çekti
	parāgand dārū-rā ┐	sėpdi dārūnı ┐	çaçiba ėmi yara ┐	ilacı serpti ┐
	bar cirāḥat	yaraḳa	du	yaraya
	wa īn dārū-yi parāgandanī	bu sėbir dārū	ėne çaçiḳu ėm	bu serpilen ilaç
	bar-āmad āftāb	tuġdı kün	urġuba naran	güneş doğdu
	band nihād bar pīrāhan	topçı ḳadadı köŋlekke	tobçi ḳadaba çamçaydu	gömleğe düğme dikti
265a	şād kard o-rā	sėvindürdi anı	bayisḳaba tū̄ni	onu sevindirdi

	wa īn şādī	bu sėvinç	ėne bayasḳulan	bu sevinç
	nāf-i kūdak burīd	oġlandı → oġlannı [kindikini kėsti]	kṻkeni küysün oḳtalba	çocuğun göbeğini kesti
	dar rukūy bast diram-hā-rā	latta[ġa] baġladı yarmaḳlarnı	lattadu uyaba altani	akçeleri beze bağladı
	bar-dāşt ḫar dū goş-aş-rā	tikdi ėşek ėki ḳulaġını	ḳatḳuba ėlcigen ḳoyar çiḳini	eşek iki kulağını dikti
	gazand kard o-rā	ziyān ḳıldı anḳa	ma'ū kibe tṻndü	ona ziyan verdi
	wa īn duşvārī	bu ḳatıḳlıḳ	ėne ḳata'ūliḳ	bu katılık, bu zorluk
	kār-i ziyān kunanda bar cāy	iş ziyān ḳılġuçı yėrde	üyle ḳor kikçi orandān	ziyan veren iş yerde
	bar-āmad sablat-i o	çıḳtı mıyıġı	ġarba miyiġi	bıyığı terledi
	tez kard kārd-rā	yitik ḳıldı bıçaḳnı	ḳurça kibe ḳituġayi	bıçağı biledi
	kīsa burīd ṭarrār	kėseni kėsti oġrı	ḳabturġa oḳtalba ḳulaġay	hırsız cebi kesti
	bi-firīft o-rā	aldadı anı	aldaba tṻni	onu aldattı
	wa īn firībanda	bu aldaġan	ėne aldaḳsan	bu aldatan
265b	bi-dīd dandān-hā-rā	kördi tişlerni	ücebe şidüni	dişleri gördü
	bāz gaşt	yandı	ḳariba	döndü
	ḥamla kard ba-way	dobtuldı anḳa	dobtulba tṻndü	ona dört nala at sürdü, Far. ona saldırdı
	bi-guẕaşt ba-way	kėçti anḳa	nökçibe tṻndü	ona geçti
	bi-cunbānīd-aş	tėbre[t]di anı	ködelgübe tṻni	onu depretti
	bi-rubūd-aş	ḳarmadı anı	ḳarmaba tṻni	onu kaçırdı, yağmaladı
	burīd paşm-i gosfand-rā	ḳırḳtı ḳoynıŋ yünjini	ḳirġaba ḳonidīn unḳasuni	koyunun yününü kırktı
	diraw[ī]d kişt-rā	ordı ėkinni	ḳaduba tari'āni	ekini biçti
	burīd-aş	kėsti anı	oḳtalba tṻni	onu kesti
	ġālib şud bar way	yėndi anı	deylebe tṻni	onu yendi
	bi-cunbānīd-aş	tėbretti anı	ködelgübe tṻni	onu depretti
	reza kard çīz-rā	uşattı nėmeni	uşaḳ kibe yamayi	nesneye ufaladı
	cust-aş	tiledi [anı]	ėribe tṻni	onu aradı
	wa īn cāy-i custan	bu tiler yėr	ėne ėrikü ġacar	bu aradığı yer

266a	bi-kuşt o-rā	öldürdi anı	alaba tū̃ni	onu öldürdü
	şāna kard sutūr-rā ba-ḳaşidur → ba-ḳaşi	ḳaşıdı geleni ḳaşuḳuç birle	māciba adūsuni ḳaşi'ūrār	hayvanı kaşağı ile kaşağıladı
	pinhān kard çīz-rā dar ḫāk	yaşur[d]ı nėmeni topraḳda	ni'ūba yamayi şirūdu	nesneyi toprakta sakladı
	pinhān rasūl firistād sūy-i o	yaşura ėlçi yiberdi anıŋ sarı	ni'ūci ėlçi ilebe tū̃ndür	ona gizlice elçi gönderdi
	wa īn tanhā kardan-i andeşa-yi bad nigahbānī kard	bu yalġuz saġınġan yamanlıḳ saḫladı anı	ėne ġaḳçayār sėtkiksen mūliḳ saḳiba tū̃ni	onu yalnızca kötü niyet korudu
	wa īn pāsbān	bu saḫlaḳuçı	ėne saḳiḳçi	bu bekçi
	bi-kafānīd dāna-rā ba-dastā-sang	yardı dāneni yarġuçak birle	ḳaḳalaba dānayi yarġuçaġi'ār	buğdayı değirmen taşıyla övüttü
	wa īn kafānīdan	bu yarma	ėne yarma	bu yarma / bulgur
	bar-afroḫt ātiş-rā	yandurdı otnı	şitāba ġali	ateşi yaktı
	bi-pāşīd āb-rā	saçdı sunı	saçiba uşuni	suyu serpti
	wa īn ḳatra-hāy-i aşk wa ḫūn	bu ḳannıŋ dağı yaşnıŋ saçraḳanı	ėne çisuni nilbusuni çaçaraḳsan	bu dökülen kan ve göz yaşı
266b	bārān-i ḫurd bārīd āsmān	uşaḳ yamġur yaġdı kök	uşaḳ ḳura oraba köke	gökten ince yağmur yağdı
	ḫiyānat kard	ḫıyānat ḳıldı	mū kibe	hainlik etti
	bād bīrūn kard az ḫīk	çıḳardı tulumnıŋ yėlini	ḳarġaba tulumun keyyi	tulumun havasını boşalttı
	firo-afşānd barg bar gosfandān-aş	silkti yapraḳnı ḳoyları üçün	gübibe nabçini ḳonin tulada	koyunları için yaprağı silkti
	bahramand kard o-rā	ülüşluḳ ḳıldı anı	kėşiktü kibe tū̃ni	onu hisseli yaptı
	ḫāṣ gardānīd o-rā [ba-fulān çīz]	ḫāṣ ḳıldı anı ol nėmege	ḫāṣ kibe tū̃ni tėre yamadur	onu o nesneye özgü etti
	ustuwār kard binā-rā	bėrketti tamnı	bėrketbe balġasuni	duvarı sağlamlaştırdı
	bi-burīd sablat-aş	kėsti anıŋ mıyıġını	oḳtalba tū̃ni miyiġi	onun bıyığını kesti
	burīd nāḫun-hāy-aş-rā	kėsti tırnaḳlarnı	oḳtalba ḳimuşuni	tırnakları kesti

	ḳiṣṣa guft kār-rā	kelebe ḳıldı işni	kelebe kibe üyleyi	işi hakkında anlattı
267a	taẕkīr guft ʻālim	vaʻẓ ėt[t]i dānişmend	vaʻẓ kibe dānişmend	bilgin vaaz verdi
	pay-i o raft	bardı kėyinçe	orçiba ḳoynāsa	arkasından gitti
	bi-lakīd → bi-makīd āb-rā	ėmdi sunı	kökebe uṣuni	suyu emdi
	riwāyat-i ṣarīḥ kard suḫan-rā	bėlgülük sözledi sözni	bėlgetü kelebe ügeyi	sözü açık söyledi
	bar-angeḫt o-rā bar kār	ḳopardı anı işke	bosḳaba tū̃ni üyledü	onu işe kaldırdı
	reza kard o-rā	uşattı anı	uşālġaba tū̃ni	onu ufaladı
	çaşm firo-kard wa āwāz narm kard	yumdı közini yumşattı ünini		gözünü yumdu sesini kesti
	bi-şikast muhr-rā	buzdı mühürni	ḳutḳulba tamġayi	mühürü kırdı
	bi-sozānīd-aş	küydürdi anı iş	tülebe tū̃ni üyle	iş onu yaktı
	ḫod bi-soḫt az kār	özi küydi işdin	ȭ̃rēn tülebe üylēse	işten kendisi yandı
267b	bi-şikāft cirāḥat-rā	yardı yaranı	ḳaḳalaba yarayi	yarayı yardı
	kam kard o-rā az bahā	öksütti anıŋ bahādın	tutaʾū̃lba tū̃ni ünēse	onu değerine oranla düşürdü
	wa īn afganda az bahā	bu bahādın öksütken	ėne ünēse tutaġlaḳsan	bu, fiyattan indirilmiş
	nibişt o	bitidi ol	biçibe tėre	o yazdı
	çāk [kard] cāma-rā ba-darāzī	tildi tonını uzunluḳça	tamtulba dēli çisuça	elbiseyi; kürkü uzunlamasına (Moğ. kana ulaşıncaya kadar) yırttı
	firo-burd-aş dar āb	baturdı anı suḳa	tulaba → bulaba tū̃ni uṣundu	onu suya batırdı
	bi-burīd-aş ba-pahnāyī	kėsti anı ėninçe	oḳtalba tū̃ni ėniʾēr	onu enine kesti
	rancūr kard o-rā ṭaʻām	aġrıḳ ḳıldı anı ṭaʻām	ėbeçin kibe tū̃ni ideʾēn	yemek onu hasta etti
	wa īn rancūr-i bisyār ḫˇār	bu köp yėgüçi aġrıḳ	ėne yėke idekçīn ėbeçin	bu oburluk hastalığı
	bi-rānd yatīm-rā	sürdi yetīmni	kelibe öneçini	yetimi kovdu
	firistād ʻarūs-rā sūy-i şawhar-aş	yiberdi ḫantun[n]ı abışḳaġa	ilebe ėmeyi ėredür inu	kadını kocaya gönderdi,

				Far. gelini kocasına gönderdi
	ṣaf kard mardumān-rā	cergeledi ėlni	cėrge baylġaba irgeni	insanları sıraya dizdi
268a	ḫod ṣaf ṣudand	özleri cergelediler	ȭrēn cėrgelebeler	kendileri dizildiler
	bāz dāṣt o-rā	tıydı anı	itḳaba tȭni	onu engelledi
	ḫod bāz istād	özi turdı	ȭrēn bayba	kendisi durdu
	bi-piçīd çīz-rā ba-çīz	culġadı nėmeni nėmege	ḳuçiba yamayi yamalā	nesneyi nesneye doladı
	ḥaḳiḳat dānist kār-rā	çın bildi işni	ünen mėdebe üyleyi	işi doğru bildi
	bi-koft çīz-rā	yançdı nėmeni	cançiba yamayi	nesneyi dövdü
	wa īn rez-hā	bu uşaḳlar	ėne uşaḳlar	bu ufaklar
	ḫoriṣ dād murġ çūj[a]-rā	yėm bėrdi ḳuş balasıḳa	yėm ögbe şiba'ūn culcaġandān	kuş yavrusuna yem verdi
	bi-şikāf o-rā	yardı anı	ḳaḳalaba tȭni	onu yardı
	wa īn pāra-yi cāma	bu tonnıŋ kėseki	ėne dēli kėsek	bu, elbisenin; kürkün bir parçası
	saḫtī kard fulānī bar fulān	ḳatıḳlıḳ ḳıldı filān kişi filān kişige	ḳata'ūliḳ kibe tėre kü'ȭn tėre kü'ünle	filan kişi filan kişiye güçlük çıkardı
	duşvār şud bar way kār	ḳatıġ boldı anḳa iş	ḳata'ū bolba tȭndü üyle	iş ona ağır geldi
268b	biyāzārīd padar-aş-rā	āzārladı atasını	duran talbiba èçigeyēn	babasını incitti
	ḥak kard ┐	yondı ┐	curuba ┐	yonttu ┐
	ḥarf-rā ba-ḳalam-tarāş	ḥarfnı kėzlik birle	ḥarfi kezligi'ērlē	harfı çakı ile
	bi-ḫārīd reş-rā	ḳaşıdı ḳartnı	māciba gücüni	Rişte hastalığı (ülser, çıban) kaşıdı
	bi-sūd sang-rā ba-sang	sürt[t]i taşı taşġa	sürçibe güri güridü	taşı taşa sürttü
	bi-cunbānīd zamīn-rā	tėbretti yėrni	ködelgübe ġacari	yeri sarstı
	şak burd dar kār	şek ḳıldı işke	şek bariba üyledü	işe kuşku duydu

	bi-zad rūy-aş-rā	urdı yüzni	dėletbe ni'ūrā[n]	yüzüne vurdu
	çek nawişt o-rā az barāy-i fulān çīz	çek bitidi anḳa filān nėme üçün	çek bariba tū̄ndü tėre yamayīn tulada	filan nesne için ona çek yazdı
	wa īn çek	bu çek	ėne çek	bu çek
	bi-şikast muhr-rā	sındurdı mühürni	ḳutḳulba tamġayi	mühürü kırdı
	az band bīrūn kard dast-rā	baġdın → boġundın çıḳardı ėlikni	üyēsese ġarġaba ġari	eli eklemden çıkardı
269a	rihā kard asīr-rā	ḳoydı esīrni	talbiba olcayi	esiri bıraktı
	bāz sitad gur-rā → giraw-rā	yana aldı tapuġnı	basa abuba tanḳulaġi	yine hizmeti aldı, Far. ipoteki geri aldı
	tar kard o-rā	öl ėtti anı	noytan kibe tū̄ni	onu yaş etti
	ba-rūy afgand	yüz tėben saldı	ni'ūr hurū orkiba	yüz üstü bıraktı
	bā-raḫna kard-aş	kėtük ḳıldı anı	kėltegey kibe tū̄ni	onu gedik etti
	firo-āmad dar sarāy	tüşdi sarāyda	buba → una[ba] balġasun gėrtü	saraya indi
	bi-guşād girih-rā	yėşti tügün[n]i	tayilba canḳini	düğümü çözdü
	pāk kard dandān-hāy-aş-rā	arıttı tişlerini	arçiba şidüni	dişlerini temizledi
	dalālat kard-aş ba-ḫayr	yol körgüzdi anḳa nėmege	mör üce'ū̄lbe tū̄ndü yamalā	ona o nesneye (Moğ. nesneyle) yol gösterdi
	wa īn rah-numāy	bu yol körgüzküçi	ėne mör ücelükçi	bu yol gösteren
269b	bar-kaşīd şamşer-rā az niyām	tartı ḳılıçnı ḳındın	tataba hildüyi ḳuyāsa	kılıcı kından çıkardı
	bi-rānd-aş	sürdi anı	kelibe tū̄ni	onu sürdü
	bārān-i ḫurd ḳaṭra barīd āsmān	uşaḳ yamġur yaġdı kökdin	uşaḳ ḳura oraba köke	gökten ince yağmur yağdı
	bi-duzdīd ġanīmat-rā	oġurladı olcadın	ḳulaḳba olcayi	ganimetten çaldı
	ġal nihād bar way	oçaḳ kėydürdi anḳa	oçaḳ ömüşkebe tū̄ndür	ona boyun halkası giydirdi
	bi-şikast duşman-rā	bastı duşmannı	daruba duşmani	düşmanı bastı, Far. düşman galib

				geldi
	bā-raḫna kard şamşer-rā	kėtti ḳılıçnı	kėltelbe hildüyi	kılıcı kertti
	bā-raḫna	kėtük	kėltel	gedik
	wa īn raḫna-yi şamşer	bu ḳılıçnıŋ kėtüki	ėne hildüyīn kėltegey	bu, kılıcın kertiği
	bi-puḫt nān-rā dar ḫākistar	pişürdi ėtmekni külde	çinaba ötmegi hünesündü	ekmeği külde pişirdi
	wa īn puḫta-nān ba-ḫākistar	bu külde pişürgen ėtmek	ėne hünesündü çinaḳsan ötmek	külde pişirilmiş ekmek
	imāmat kard ba-mardum	imāmet ḳıldı ėlge	imāmliḳ kibe irgendü	halka imamlık etti
270a	ḳaṣd kard-aş	ḳaṣd ḳıldı anḳa	mū sėtkibe tū̄ndü	ona kastetti
	bi-şikast sar-aş-rā	sındurdı başını	ḳaḳalaba hėkini	başını kırdı
	wa īn cirāḥat-i ba-maġz rasīda	bu mėyige yėtken yara	ėne yara meyidü kürüksen	bu beyne varan yara
	bi-rūft ḫāna-rā	süpürdi ėvni	şi'ū̄rbe gėri	evi süpürdü
	wa īn cā-rob	bu süpürgü	ėne şi'ū̄r	bu süpürge
	ḫāk-rūfta	süpüründü	şi'ū̄rgü → şi'ū̄ründü	bu süprüntü
	nikūhīd o-rā	unaŋladı anı	unanglaba tū̄ni	onu kınadı
	marammat kard binā-rā	yasadı tam buzuḳlarını	casaba balġasuni ėbderkey	duvar yıkıklarını yaptı
	mahār nihād uştur-rā	burunduḳ taḳtı tėvege	buyla taḳiba tėmēndü	deveye burunduruk taktı
	zahr dād duşman-rā	aġu bėrdi duşmanḳa	ḳora ögbe duşmandu	düşmana zehir verdi
	zahr-āmez kard ḫordanī-rā	aġu ḳat[t]ı aşḳa	ḳora ḳoliba idēndü	yemeğe zehir kattı
	būyīd-aş	ıdladı anı	hünisbe tū̄ni	onu kokuladı
270b	wa īn būyīdanī	bu ıdlaġu[çı]	ėne hüniskü	bu koklayıcı
	farāham-āward çīz-rā buy-çīz-rā → ba-çīz	ḳattı nėmeni nėmege	ḳoliba yamayi yamadur	nesneyi nesneye karıştırdı
	bisyār şud āb	köp boldı su	yėke bolba uşu[n]	su çok oldu
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	roz-i ḳiyāmat	ḳıyāmat küni	ḳiyāmatīn üdür	kıyamet günü
	bi-rasānīd hama	tėgürdi yaḫşılıḳ	kürgebe bügüde	bütün halka

	mardumān-rā nekūyi	barça ėlge	irgendü sayinliḳ	iyilik götürdü
	ġam-gīn kard o-rā kār	ḳayġuluḳ ḳıldı anı iş	ḳayġutu kibe tūni üyle	iş onu kaygılandırdı
	wa īn andūh	bu ḳayġu	ėne ḳayġu	bu kaygı
	bi-rūft ḫāna-rā	süpürdi ėvni	şi'ūrbe gėri	evi süpürdü
	wa īn cā-rob	bu süpürgü	ėne şi'ūr	bu süpürge
	ḫāk-roba	süpüründe	şi'ūründü	süprüntü
	gird āward-aş	yıġdı anı	ḳuri'āba tūni	onu yığdı
	ḳaṣd kard ba-kār	ḳaṣd ḳıldı işke	cidkübe üyledü	işe niyet etti
	tārīk şud şab ba-way	ḳaranḳu boldı anḳa kėçe	ḳaranḳu bolba tūndü söni	gece ona karanlık oldu
271a	bi-reḫt bar way āb	tökdi anḳa su	asḳaba tūndü uşuni	ona su döktü
	rāst kard bar way zirih-rā	yasadı anḳa köheni	casaba tūndü köhēyi	zırhı ona yaptı
	bi-sūd āhan-rā	ėgedi tėmürni	ėkebe tėmüri	demiri eğeledi
	wa sunnat nihād	sünnet ḳoydı	sünnet talbiba	kanun düzenledi
	parāgand bar īşān ġārat-rā	butrat[t]ı alarġa talanı	butra'ūlba tėdendü talani	yağmayı onlara dağıttı
	gumān burd bar way fulān çīz-rā	sėzdi anḳa filān nėmeni	sėziklebe tūndü tėre yamayi	filan nesnenin onda olduğundan kuşkulandı
	poşānīd-aş	yaptı anı	bürkübe tūni	onu örttü
	poşiş	yapuḳ	bürkūr	örtülü
	bi-burīd o-rā	kėsti anı	oḳtalba tūni	onu kesti
	minnat nihād bar way	minnet ḳoydı anḳa	minnet talbiba tūndü	ona iyilik etti
271b	**al-mu'talu'l-fā bi'l-wāw'l-mużā'af minhu**			
	dost dāştan	dōst tuttı anı	anda bariba tūni	onu arkadaş edindi
	wa īn dost-i o	bu anıŋ dōstı	ėne tūni andani bī	bu onun arkadaşı
	dost-i man-ast agar çunān buwad ┐	mėnim dōstım-dur agar ol işde bolsa ┐	nini andam mini bī tėre üyledü ┐	o işe katılırsa benim dostumdur ┐
	fulān kār		bōlāsa	(bir önceki cümlenin devamı

				olduğu için anlamı yukarıdaki cümle içerisindedir)
	al-mu‘talu’l-‘ayn bi’l-wāw			
	bar-dāşt gunāh-ra	yazuḳnı köterdi	ėre’ūyi örgübe	günahını çıkardı
272a	sazāwār şud ba-ḫaşm-i ḫudāy	sezālıḳ boldı tėŋriniŋ açıġıġa	sezātu bolba tėngrining açiġiġa	Allah’ın gazabına layık oldu
	iḳrār āward ba-ḫudāy o	ınandı ḥaḳġa	bütübe tėngridü	hakka inandı
	ġam-gīn kard-aş fulān kār	ḳayġulıḳ ḳıldı anı ol iş	ḳayġutu kibe tūni tėre üyle	o iş onu kaygılandırdı
	bad şud kirdār-i o	yaman boldı anıŋ işi	mū bolba tūni üyle	onun işi (Far. davranışı) kötü oldu
	wa īn bad-kirdār	bu yaman işlik	ėne mū üyledü	kötü davranışlı
	wa o-rā kirdārī-st bad	anıŋ yaman işi bar	tūni mū üyle bī	onun kötü işi (Far. davranışı) var
	wa īn kār-i bad	bu yaman iş	ėne mū üyle	bu kötü iş
	zan-i zinā-kār	zinā ḳılġuçı ḫatun	ḳoyāli kibe ėme	kadın zina etti
	girānī kard bar way bār	aġır boldı anḳa yük	kündü bolba tūndü aça’ān	yük ona ağır geldi
	bar-āmada → bar-āmad sitāra yā firo-raft	tuġdı yulduz yā yat[t]ı	urġuba hodun şingebe hodun	yıldız çıktı ya battı
272b	bāz gaşt sūy-i ḫudā az gunāh	yandı tėŋriġa yazuḳdın	ḳariba tėngridü ėre’ū’ēse	günahtan Allah’a tövbe etti
	tawba dād ḫudāy bar way	tevbe bėrdi anḳa tėŋri	tevbe ögbe tūndü tėngri	Allah ona tövbe ettirdi
	bāz gaşt sūy-i o ḫirad-i o	yandı anıŋ sarı ‘aḳlı	ḳariba tūni cük üneni	onun aklı (Moğ. gerçeği) ona döndü
	bāz gaşt sūy-i cāy	yandı ornıga	ḳariba oranda’ān	yerine döndü
	wa īn cāy-i bāz gaştan	bu nayar → yanar yėr	ėne ḳariġu ġacar	bu dönecek yer
	bi-burīd biyābān ~ bayābān-rā	kėsti biyābānnı	oḳtalba kēri	çölü aştı
	giribān kard pīrāhan-rā	yaḳa ḳıldı köŋlekke	yaḳa kibe çamçaydu	gömleğe yaka yaptı

	gunāh kard	yazuḳ ḳıldı	ėre'ū̄ kibe	günah işledi
	bi-gudāḫt yaḫ	ėridi muz	gesbe mölsün	buz eridi
	māst şud şīr	yoġrat boldı süt	taraḳ bolba sün	süt kesildi, Far. süt yoğurt oldu
273a	biyāmeḫt āb-rā bā-şīr	ḳattı sütni suġa	ḳoliba uşuni sündü	sütü suya karıştırdı
	ḫod āmeḫt[a] ┐	süt özi ┐	sün ō̄rēn ┐	süt kendisi ┐
	şud āb ba-şīr	ḳatıldı suġa	ḳoliba uşundu	suya karıştı
	reḫta şud bārān	töküldi yamġur	çitḳuba ḳura	yağmur yağdı
	wa īn abr-i bā-āwāz	bu ünlük bulut	ėne da'ūtu ū̄len	bu gürültülü bulut
	rasīd ba-way kāri	tėgdi anḳa iş	kürbe tū̄ndü üyle	ona iş geldi
	wa īn balāyi rasīda	bu yėtken belā	ėne kürüksen belā	başa gelen bela
	niyābat kard az mard	nāyıblıḳ ḳıldı ėrdin	nāyibliḳ kibe ėredür	erkeğin yerine naiplik etti
	bi-guẕaşt az man fulānī	ötti mėndin filān	öngerebe nidāsa tėre	filan kişi benden geçti
273b	fawt şud hangām	ötti mėndin çaḳ	öngerebe nidāsa çaḳ	benden vakit geçti
	ḳūt dād o-rā	azuḳ bėrdi anḳa	künesün ögbe tū̄ndü	ona yiyecek verdi
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	ġiẕā, ḳūt	azuḳ	künesün	erzak
	bi-murd	öldi	ükübe	öldü
	wa īn murda	bu ölük	ėne üküksen	bu ölü
	sargīn figand ḫar	tėzek saldı ėşek	harġallaba ėlçigen	eşek tezek attı
	wa īn sargīn	bu tėzek	ėne harġal	bu tezek
274a	piçīd 'imāma-rā bar sar-aş	çulġadı destārnı başıġa	ḳuçiba destāri hėkindēn	başına sarık sardı
	rawān şud diram	yörüdi yarmaḳ yarmaḳ	yabuba altan	para geçti
	dar-āmeḫta şud mardumān	ḳatılışdı ėl	neylebe irgen	halk birleşti
	āşkār şud çīz	açıldı nėme	nēbe yama	nesne açıldı
	şab āmad yār → yā raft	kėçe keldi yā bardı	söni irebe ca horçiba	gece geldi ve gitti
	paydā şud çīz	bėlgürdi nėme	bėlgürbe yama	nesne belirdi

	bi-soḫt-aş garmā	küydürdi anı ısıḳ	tülebe tū̆ni ḳala’ūn	sıcak onu yaktı
	nawḥa kardan-i zan bar murda	ḫatun ḳoşup yıġladı ölük[k]e	uylaba üküksendü ėme	kadın ölüye ağıt yakıp ağladı, Moğ. kadın ölüye ağladı
	biyārāmīd ātiş	söndi ot	sönebe ġal	ateş söndü
274b	girānī kard bar way kār	aġırlıḳ ḳıldı aŋa iş	kündü bolba tū̆ndü üyle	iş ona ağır geldi
	bārān-i buzurg bārīd āsmān [ba-zamīn]	uluġ yamġurlar yaġdı kökdin yėrge	yėke ḳuras oraba kökēse ġacara	gökten yere büyük yağmurlar yağdı
	cawān-mardī kard ba-way ba-māl-i o	cavānmardlıḳ ḳıldı anḳa [anıŋ] mālı bile	cavānmardliḳ kibe tū̆ndü māli tū̆ni	onun malıyla ona cömertlik yaptı
	wa mard-i cawān-mard	cavānmard ėr	cūmard ėre	cömert erkek
	nekū şud kirdār-i o	yaḫşı boldı anıŋ işi	sayin bolba tū̆ni üyle	onun iş (Far. davranışı) iyi oldu
	wa çīz-i nekū	yaḫşı nėme	sayin yama	iyi nesne
	tāzī şud asp	yaḫşı boldı aṭ	sayin bolba morin	at iyi (Far. koşucu) oldu
275a	wa asp-i tāzī	va yaḫşı aṭ	va sayin morin	iyi at, Far. Arap atı
	bi-rānd ustūrān-rā az āb	yandurdı geleni sudın	ḳari’ūlba adūsuni uşunāsa	hayvanları sudan döndürdü
	mihtarī kard o-rā	uluġ boldı anḳa	yėke bolba tū̆ndü	ona büyük oldu
	bāz gaşt sūy-i o	yandı anıŋ sarı	ḳariba tū̆ni cük	ona doğru gitti
	wa īn fā’ida	bu asıḳ	ėne asiḳ	bu yarar
	pursīd bīmār-rā	aġrıḳnı sordı	ėbeçini asaḳba	hastayı sordu
	bi-murd	öldi	ükübe	öldü
	bi-kaşīd-aş	tart[t]ı anı	tataba tū̆ni	onu çekti
275b	gardan dād o-rā	boyın sundı anḳa	kücū̆n sunaba tū̆ndü	ona boyun eğdi
	ḳaltabān	ḳaltabān	ḳaltabān	kaltaban
	ḳaltabān kard bar zan	[ḳaltabān]lıḳ ḳıldı ḫatunġa	ḳaltabānliḳ kibe ėmedür	kadına kaltabanlık etti

	cuhūd şud	cuhūd boldı	cuhūd bolba	yahudi oldu
	bāz gaşt ba-ḫudāy	yandı tėŋrige	ḳariba tėngridü	Allah'a döndü
	panāh girift ba-ḫudā az badī	sıġındı tėŋrige yamanlıḳlardın	şinuba tėngridü müliġāsa	yaptığı kötüülükler-den Allah'a sığındı
	mī-gūyi panāh mī-giram ba-ḫudā	aytursen sıġınur-men tėŋrige	kelem şitüm bi tėngridü	Allah'a sığınırım! Diyorsun
	panāh girift ba-way	sıġındı anḳa	şinuba tū̄ndü	ona sığındı
	halāk şud	helāk boldı	ükül bolba	öldü
	wa īn halāk	bu helāk	ėne ükül	bu ölüm
276a	bar-ḫāst	ḳoptı	bosba	kalktı
	sitam kard bar way	küç ḳıldı anḳa	küçin kibe tū̄ndü	ona baskı (Far. zulüm) yaptı
	bi-gaşt az rāh	yandı yoldın	ḳariba mörēse	yoldan döndü
	bāng kard gāv	monḳradı uy	mō̄rebe üker	inek möledi
	bi-gardīd	ėvürüldi	hurbaba	döndü
	wa bar īşān ast balā girawīda	alarḳa turur ėvürülgen belā	tėdendü hurbaḳsan belā	onlara dönen bela
	wa īn çarḫa	bu çarḫ	ėne çarḫ	bu dönen, bu çark
	sar-gardān şud	başı tezgindi	hėkini orçiba	başı döndü
	ziyārat kard-aş	ziyārat ḳıldı anı	ziyārat kibe tū̄ni	onu ziyaret etti
	bar-cast bar way	sėkirdi anḳa	dū̄libe tū̄ndü	ona sıçradı
276b	bi-çīd angabīn-rā	bālnı tėrdi	bali tū̄be	balı sağdı
	‘arża kard dar bāzār sutūrān-rā	kördürdi → kirdürdi geleni bāzārḳa satmak üçün	ora'ūlba adūsuni bāzārtu ḳudalduḳ[ud]a	hayvaları satmak için pazara getirdi
	kūr kard çaşm-i way-rā	kör ḳıldı közini	soḳar kibe nidüni	gözünü kör etti
	ḫod kūr şud çaşm-i o	özi kör boldı közi	ō̄rēn soḳar bolba nidüni	onun gözleri kendiliğinden kör oldu
	wa īn çaşm-i kūr	bu kör köz	ėne soḳar nidün	bu kör göz
	wa īn çaşm-kūr zan	bu kör ḫatun	ėne soḳar ėme	bu kör kadın
	bar zamīn firo-şud	battı su yėrge	şingebe uşun	su yere battı

	āb		ġacartu	
	firo-şud çaşm-aş	suġaldı közi	soḳar bolba nidün	gözü akıp kör oldu
277a	ba-ġarwar → ba-ġawr rasīd mard	ġavriḳa yètti ėr	ügede'ēn kürbe ėre	erkek dibe ulaştı, Moğ. adam ahdine vefa gösterdi
	wa īn ġawr	bu ġavr	ėne ügedēn	bu dip, bu esas, bu hakikat, Moğ. bu söz
	bi-coşīd deg	kaynadı ḳazan	buçalba toġan	kazan kaynadı
	bi-piçīd dastār bar sar-aş	çulġadı destārnı başıġa	ḳuçiba destāri hėkindēn	başına sarık sardı
	bi-cunbīd	tėbrendi	ködelbe	deprendi
	bi-guẕaşt az cāy	ötti yėrdin	nökçibe ġacarāsa	yerden geçti
	wa īn cāy-i guẕaştan	bu öter yėr	ėne nökçikü ġacar	bu geçecek yer
	gird āward o-rā	yıġdı anı	ḳuri'āba tū̄ni	onu yığdı
	pīrozī yāft ba-fulān çīz	ẓafer taptı filān nėmege	çola olba tėre yamalā	filan nesneye karşı zafer kazandı
	bi-burd ḳimār-rā	ut[t]ı muḳāmir	şū̄ybe → şū̄be muḳamir	kumarbaz (Far. kumarı) kazandı
277b	'iważ dād o-rā	alıştı anḳa	a[r]alciba tū̄ni	ona değiştirdi
	bosa dād barāy-i o zamīn-rā	öpti anıŋ üçün yėri	ocaba ġacari tū̄ni tulada	onun için yeri öptü
	gird bar-gaştand miyān-i sarā-hā	kėzdiler sarāylar içinde	yabuba balġasun gėr totara	saraylar içinde gezdiler
	bi-koft ┐	yançtı ┐	cançiba ┐	ezdi ┐
	ẖirman-rā	ẖirmenni	ẖirmeni	harmanı
	bi-zidūd şamşer-rā ba-māla āhangar	arıt[t]ı ḳılıçnı şayḳalı birle	alçiba → arçiba hildüyi şayḳalar	kılıcı cilası ile temizledi
	tīmār dāşt asp-rā wa zer-dastān-rā	saḳladı atnı dağı ra'yetni	saḳiba morini dağı şarikini → şabini	atlarını ve buyruğu altındakileri korudu
	ba-sih pāy raft pat-burīda	üç ayaḳı birle bardı siŋiri kėsken	ġurban köli'ēr yabuci sibrü[sü]ni'ēn oḳtaluḳsan	siniri kesilen üç ayağı ile gitti

278a	bi-doḫt cāma-rā	tikti ton[n]ı	oyaba dēli	elbiseyi; kürkü dikti
	bi-doḫt çaşm-i bāz rā	tikti ḳarçiġaynıŋ közini	oyaba ḳarçiġayin nidün	şahinin gözünü dikti
	firo-şud dar āb	battı suġa	baḳtaba uşundu	suya battı
	dar-āmad dar āb	kirdi suġa	oraba uşundu	suya girdi
	dar-āmad dar suḫan	sözge kirdi	ügedü oraba	söze başladı
	Rām kard sutūr-i tawsan-rā	yavaş ėt[t]i çalıḳ geleni	namaġn kibe çaliḳ morini	terli atı yavaşlattı
	‘iważ dād-aş az baḫşiş çīz-i	‘ivaż bėrdi anḳa baḫşışlamaḳdın bir nėme	ȫrēndü ögbe nökçiksenēse niken yama	bağışlamasın-dan dolayı ona bir karşılık verdi
278b	wa īn badal	bu	ėne	bu, Far. bu değişim
	nigah dāş o-rā	saḳladı anı	saḳiba tȗni	onu korudu
	bi-şodrānīd deg-rā	bulġadı ḳazannı	ḳutḳuba toġāni	kazanı karıştırdı
	wa īn deg āşor	bu ġazan bulġaġuçı	ėne toġān ḳutḳuçi	kazan karıştırıcı, kepçe
	bi-zad ustūr-rā ba-tāziyāna	ḳamçıladı geleni	minādaba adūsuni	hayvanı kamçıladı
	biyāweḫt azo fulān çīz	astı andın ol nėmeni	ölgübe tȗnēse tėre yamayi	ona o nesneyi astı
	gurusna şud	açtı	ölesbe	acıktı
	wa īn gurusnagī	bu açlıḳ	ėne öleskülen	bu açlık
	bi-tarsānīd-aş	ḳorḳut[t]ı anı	ayilġaba tȗni	onu korkuttu
	asp-i nekū	yaḫşı aṭ	sayin morin	iyi at
279a	farmān-bardārī kard o-rā	fermān berdārlıḳ ḳıldı anḳa	ügeyini sonasba tȗni	ona itaat etti
	bi-soḫt andūh dil-aş-rā	küydürdi ḳayġu kȫŋlini	tülebe ḳayġu cürükeni	kaygı gönlünü yaktı
	bāzī kard rūbāh	oynadı tülkü	nātba hünegen	tilki oynadı
	ḫamla-yi zadan kard bar way	dobtuldı anı urġalı	dobtulba tȗni ökkü	onu vurmak için dört nala at sürdü, Far. ona vurmak için saldırdı
	bi-guwārīd o-rā şarāb	siŋdi anḳa çaġır	şinge tȗndü bor	ona şarap sindi
	sāḫt perāya-yi	yasaladı →	casaba ḫatundīn	kadınların

	zanān-rā	yasadı ḫatunlarnıŋ altun bile yasanur nėmeleri	casaḳu çimegi	altını ile süslenen nesneleri süsledi
	wa īn zargar	bu altançı	ėne altaçi	bu kuyumcu, bu altıncı
279b	andar āmeḫt dārū-hā-rā	ḳattı dārūlarnı	ḳoliba bügüde ėmi	ilaçları karıştırdı
	bar-gardīd gird-i ḫāna-rā	ėvürüldi ėv tėgresige	orçiba ürgörīn → gėrīn cūra	ev çevresinde dolandı
	bar pay-i o raft	anıŋ kėyinçe bardı	tūni ḳoynāsa orçiba	onun arkasınca gitti
	ārzūmand şud ba-way	ārzūladı anı	küsebe tūni	onu istedi
	bi-çaşīd çīz-rā	tattı nėmeni	amsaba yamayi	nesneyi tattı
	ḫoş āmad ma-rā çīz	yaḳtı manḳa nėme	tālaba nadu yama	nesne hoşuma gitti
	bi-rānd uşturān-rā	sürdi tėvelerni	kelibe tėm[ē]dīn	develeri sürdü
280a	ārzūmand kard-aş	ārzūlattı anı	küse'ūlbe tūni	onu isteklendirdi
	bāz dāşt o-rā az kār	tıydı anı işdin	itḳaba tūni üylēse	işten onu engelledi
	bi-guẕaşt bar o dar dāniş	ötti andın bilikde	öngerebe tūnēse bilik	bilgide ondan geçti
	bārīk şud	inçkerdi	narin bolba	inceldi
	cimā' kard ḫar-i nar ḫar-i māda-rā	sikti ėşek ėrkek tişi ėşekni	oḳaba ėre ėlcigen ėme ėlcigeni	erkek eşek kancık eşeği sikti
	misvāk kard dan-hā-yaş → dandān-hā-yaş-rā	misvāk ḳıldı tişlerini	misvāk kibe şidüni	dişlerini misvakladı
	wa īn misvāk	bu misvāk	ėne misvāk	bu misvak
	dar-āmad ḫār dar pāy-aş	kirdi tiken ayaḳıġa	örgesün oraba köldü inu	ayağına diken girdi
	wa pāy-i ḫār-ḫarīda → ḫār-ḫalīda	tikenlıḳ ayaḳ	örgesütü köl	diken batmış ayak
	dar-āmad mard dar ḫāristān	kirdi ėr tikenlikke	oraba ėre örgesündür	erkek dikenliğe girdi
280b	bāz gaşt kār-i o ba-sūy-i nekūyī	yandı anıŋ işi yaḫşılıḳḳa	ḳariba tūni üyle sayinliḳtu	onun yaptıkları iyiliğe döndü
	bawl kard	siydi	şiyēbe	siydi
	cawalān kard dar	tezgindi	tōriba maydāndu	meydanda

	maydān ~ mīdān	maydānda		dolandı
	bar-cast bar puşt-i asp	sėkridi atnıŋ uçasıġa	dūlibe morin dēre	atın sırtına sıçradı
	bi-guẕaşt bar way sāl	kėçdi anḳa yıl	nökçibe tūnēse hun	yıl ona geçti
	cudāyi afgand miyān-i har dū	ayrılıḳ saldı [ol] ėkiniŋ arasında	[ḳa]ġaça'ūlba tėre ḳoyarīn cūra	o ikinin arasına ayrılık koydu
	bāz gaşt az 'ahd	yandı 'ahd[d]ın	ḳariba çiyēse	sözden döndü
	ḫālī mānd uştur-i māda	ḳısır ḳaldı tişi tėve	ḳisran ḳoçaruḳsan ėme tėm[ē]n	dişi deve kısır kaldı
	wa uştur-i māda-yi ḫālī	ḳısır ḳalġan tişi tėve	ḳisran ḳoçaruḳsan ingen	kısır kalmış dişi deve
	dawlat o-rā şud	devlet anḳa boldı	buyan tūndü bolba	kut onun oldu
281a	bar-gaşt azo dawlat	kitti andın devlet	orçiba tūnēse buyan	ondan mutluluk gitti
	dūr şud az way	yıraḳ boldı andın	ḳola bolba tūnēse	ondan uzak oldu
	zawāl kard āftāb	tüş ḳıldı	üdür kibe kibe	öğle oldu
	kam şud tarāzū	öksük kėldi tarāzū	dutū irebe cing	terazi eksik geldi
	şīr-dār şud uştur-i māda	sütlük boldı tişi tėve	sütü bolba ingen	dişi deve sütlü oldu
	wa īn māda-yi şīr-dār	bu sütlük [tişi] tėve	ėne sütü ingen	bu sütlü dişi deve
	bar-dāşt dunbāl-aş	ḳuyuruḳını köterdi	se'ūlēn örgübe	kuyruğunu kaldırdı
	wa īn dunbāl bar-dāranda	bu ḳuyruḳ kötürgüçi	ėne se'ūlēn örgükçi	bu kuyruğunu kaldıran
	ḫamla kard bar way	dobtuldı anḳa	dobtulba tūndü	ona dört nala at sürdü, Far. ona saldırdı
281b	minnat nihād bar way	minnet ḳoydı anḳa	minnet talbiba tūndü	ona iyilik etti
	wa nīst nazdīk o fā'ida	yoḳ-tur anıŋ ḳatında asıḳ	ügey bī tūni dėrgede tusa	onda fayda yok
	nafa'at → nafaḳat dād farzand-rā	azuḳ bėrdi oġlanlarıġa	künesün ögbe kūkettü	çocuklarına yiyecek verdi
	çarb şud tarāzū	artun → artuḳ boldı tarāzū	artuḳ bolba cing	terazi çok gösterdi
	bisyār 'iyāl şud mard	oġlı uşaḳ köp boldı ėrniŋ	kü'ūn şiba'ūn olan bolba ėreyīn	erkeğin çoluk çocuğu çok oldu

	dūr şud biyābān	yıraḳ boldı yābān	ḳola bolba kēr	bozkır uzak oldu
	bi-burd o-rā ġol	ėlt[t]i anı ġul	abçi orçiba tū̃ni kėyēr	gulyabani onu götürdü
	wa īn balā-yi halā[k]-kunanda	bu helāk ḳılur belā	ėne ükül kikçi belā	bu öldürücü bela
	bi-guft	ayt[t]ı	kelebe	söyledi
	wa īn guftgūy	ve īn guftgūy m	ve īn guftgūy m	bu konuşma
	miṣli (Ar. wa huwa'l-ḳīl)	bu söz	ėne üge	bu söz
282a	'aṭā dād-aş	baḫışladı anḳa	ögbe tū̃ndü	ona bağışladı
	wa īn 'aṭā	bu baḫışlamaḳ	ėne ögüksen	bu bağışlamak
	bi-tarsānīd-aş	ḳorḳut[t]ı anı	ayilġaba tū̃ni	onu korkuttu
	wa īn tars-hā	bu ḳorḳunçlar	ėne ayilġaḳu	bu korkutanlar
	gird-i āb bi-gardīd mard-i taşna ~ tişna	evürüldi susaḳan su tėgreside	orçiba undāsuḳsan uşun ḳicāra	susayan su çevresinde dolandı
	paywasta şud kār	ülgürci boldı iş	ülgürci bolba üyle	iş aralıksız oldu
	paywastagī kard mard dar kār	dāyım boldı ėr iş[de]	ülgürci bolba ėre üyleyinde	adam işte sürekli oldu
	istād āb	turdı su	bayba uşun	su durdu
	wa īn āb-i istāda	bu turġan su	bayiḳsan uşun	bu durgun su
	bi-cust çīz-rā	tiledi nėmeni	ėribe yamayi	nesneyi sordu
	çarīdand sutūrān	otladı geleler	ėbesülebe adūsun	hayvanlar otladı
282b	wa īn sutūrān-i çarā-ḫor	bu otlar geleler	ėne ėbesülekü adūsun	otlayan hayvanlar
	sitam namūd-aş	küç ḳıldı anḳa	küçin kibe tū̃ndü	ona baskı (Far. zulüm) yaptı
	bahā kard bar way kālā-rā	bahāladı manḳa → anḳa raḫtnı	ünelebe tū̃ndü māli	onun için mala değer biçti
	roza dāşt	rūza tuttı	şilan bariba	oruç tuttu
	rīḫ zad mākiyān	sanḳladı mākiyān	sanḳaba taḳi'ā	tavuk pisledi
	şināwar şud dar āb	üzdi sunı	ubnaba → unbaba uşundu	suyu yüzdü
	bar-ḫāst	ḳoptı	bosba	kalktı
	istādagī kard ba-kār	turdı iş üçün	bayba üyleyin	iş için durdu

			tulada	
	wa īn ancuman	bu turur yėr	ėne bayḳu ġacar	bu duracak yer
	ustuwārī kār	işniŋ bėrkeligi	üyleyīn bėrkeni	işin güçlüğü
	dīn-i ustuwār	bėrk dīn	batu dīn	sağlam din
	wa ost istāda ba-īn kār	ol-dur turġan bu işke	tėre bī bayiḳsan ėne üylede	bu işe kalkışan odur
	bi-uftād bar way kālā ba-çandīn	tüşdi anḳa bu raḫt munçaḳa	unaba tūndü ėne māl tödüydü	bu mal ona bu kadar düştü
283a	rawān şud bāzār	itik boldı bāzār	türgen bolba bāzār	Pazar kalabalık oldu
	biyistād ustuwār → sutūrān	durdı gele	bayba adu'ūsun	hayvanlar durdu
	cimā' kard asp mādiyān-rā	sikti ḳısraḳnı	oḳaba acirġa	kısrağı sikti, Moğ. aygırı sikti
	malāmat kard o-rā dar fi'l o	yamanladı anı anıŋ ḳılığıda	mūlaba tūni tūni aburidu	onun ahlakını ayıpladı
	wa īn malāmat	bu melāmet	ėne melāmet	bu ayıplama
	ḫiyānat kard-aş	ḫıyānat ḳıldı	mūliḳ kibe	hainlik etti
	nigāh dāşt-aş	saḳladı anı	saḳiba tūni	onu korudu
	būd kār	bar ėdi iş	bilē üyle	iş vardı
	nafa'at → nafaḳat dād farzand-rā	azuḳ bėrdi oġlanlarıġa	künesün ögbe kü'ūn şiba'ūndu	çocuklarına yiyecek verdi
	āsān şud bar way	onḳa[y] boldı anḳa	ḳilbar bolba tūndü	ona kolay oldu
283b	wa īn āsān	bu onḳa[y]	ėne ḳilbar	bu kolay
	āhistagī kard dar raftan	āhista yöridi yörimekde	alġur yabuba yabuḳudu	yürürken yavaş yürüdü
	wa īn raftan-i āhista	bu āhista yörimek	ėne alġu yabuḳu	bu ağır yürümek
	suḫan guft	sözledi	kelebe ügeyi	konuştu
	al-mu'talu'l-lām			
	bi-marād-aş → bi-dād-aş o-rā çīz	bėr[d]i anḳa nėme	ögbe tūndü yama	ona nesne verdi
	firo-murd ātiş	söndi ot	sönebe ġal	ateş söndü
	biyāmāsīd	şişdi	ḳabutba	şişti
	biyāmāsīd tarīd	köpdi tirīd	kōbe tirīd	tirit kabardı

	ārzūmand şud ba-way	ārzūmand boldı anḳa	ārzūtu bolba tūndü	ona istekli oldu
284a	ba-sar andar-āmad asp	baş bile tikildi aṭ	hėkin urū bayba morin	at başıyla şaha kalktı
	bar-cast şamşer az zaḫm-gāh	saçıradı ḳılıç yaradın	çaçiraba hildü yarāsa	kılıç yaradan çıktı
	ḳarār na-kard ba-cāy	turmadı yėrde	ėse bayba ġacar[a]	yerde durmadı
	zamistān guẕarānīd dar fulān cāy	ḳışladı filān yėrde	öbülcibe tėre ġacar[a]	filan yerde kışladı
	buzurgī kard	uluġsındı	kö'ȫrkebe	büyüklendi
	saḫt pīr şud	ḳatıḳ ḳarıdı	ḳata'ū ötelbe	çok yaşlandı
	bi-nişast bar dū zānū	olturdı ėki tizi bilen	sūba ḳoyar öbüdüg[ē]r	iki dizi üzerine oturdu
	wa īn zānū-zada	bu yükünge n	ėne sögedüksen	bu diz çöken
	fasād kard dar zamīn	yamanlıḳ ḳıldı yėrde	mūliḳ kibe ġacar[a]	dünyada kötülük etti
284b	tārīk şud şab	ḳaranḳu boldı kėçe	ḳaranḳu bolba söni	gece karanlık oldu
	wa īn tārīkī	bu ḳaranḳu	ėne ḳaranḳu	bu karanlık
	umīd dāşt-aş	umīd tuttı andın	umunba tanüse → tūnēse	ondan umutlu oldu
	tārīk şud şab	ḳaranḳu boldı kėçe	ḳaranḳu bolba söni	gece karanlık oldu
	andūhgīn kard o-rā	ḳayḳuluḳ ḳıldı anı	ḳayġatu → ḳayġutu kibe tūni	onu kaygılandırdı
	ḫod andūhgīn şud	özi ḳayḳuluḳ boldı	ȫrēn ḳayḳutu bolba	kendisi kaygılı oldu
	bi-rast azo	ḳutuldı andın	tonilba tūnēse	ondan kurtuldu
	bi-şitāft	aşuḳtı	cāraba	acele etti
	kumīz kard	sıçtı	bārba → bāba	sıçtı
	ānçi az şikam bīrūn āyad	ḳarındın çıḳḳan	gėtesünēse ġaruḳsan	karından çıkan
285a	ḫˇārī kard ba- şi'r	ḳoşup sögti anı	ḳolbaci sökübe tūni	onu şiirle hicvetti
	hicā kunanda şuda şa'ir	ḳoşup söggüçi boldı ḳoşuḳçı	ḳolbaci sökükçi bolba ḳolbāçi	şair hicivci oldu
	wa īn mard-i hicā-gūy	bu ḳoşup söggüçi ėr	ėne ḳolbaci sökükçi ėre	bu hicvedici erkek
	bi-gustarānīd ḫudāy zamīn-rā	yaydı yėrni tėŋri	dėlgebe tėngri ġacar[i]	Allah yeri yaydı
	hoş-yār şud az mastī wa şeftagī	saġıldı ösürüklükdin →	soḳtanḳiyāsa basa sėtkilēse	sarhoşluktan ve aşktan

		ösürükdin dağı ‘ışḳdın		yayıldı
	post bāz kard az çūb	soydı yıġaçnıŋ tėrisini	öbçibe moduni arasuni	ağacın kabuğunu soydu
	wa īn post	bu tėri	ėne arasun	bu deri
	halāk kard-aş ḫudāy	helāk ḳıldı anı tėŋri	ükül kibe tū̃ni tėngri	Allah onu öldürdü
285b	bi-siturd-aş	ḳırḳtı anı	düyilbe tū̃ni	onu kırktı
	āhang kard ba-way	ḳaṣd ḳıldı anḳa	sėtkibe tū̃ndü	ona yöneldi
	cawān-mardī kard fulān çīz-rā	cavānmardlıḳ ḳıldı filān nėmeni	cūmardliḳ kibe tėre yamadur	filan nesneyi ona cömertlik yaptı
	dil bar-dāşt az fulān çīz	köŋül köterdi filān nėmedin	duran örgübe tėre yamāsa	filan nesneden neşelendi
	bi-firīft o-rā	aldadı anı	aldaba tū̃ni	onu aldattı
	paydā şud çīz	bėlgürdi nėme	bėlgetü bolba yamayi → yama	nesne belirdi
	paydā şud o-rā kāri dar rāy	bėlgürdi anḳa işde bir rey	bėlgürbe tū̃ndü üyledü niken duran	ona işte bir düşünce belirdi
286a	ba-bādiya andar-āmadand mardumān	çölge kirdiler ėl	çöldü irebe irgen	halk çöle girdi
	‘aṭā dād o-rā	in‘ām bėrdi anḳa	soyurḳaba tū̃ndü	ona bağış verdi
	wa īn ‘aṭā	bu in‘ām	ėne soyurġal	bu bağış
	bi-rānd uşturān-rā	sürdi tėveni	kelibe temēni	deveyi [Far. develeri] sürdü
	bi-ḫ̌ānd-aş ba-kār	çarladı anı işke	ḳaylaba tū̃ni üyledü	onu işe çağırdı
	āmoḫt az dāniş wa az surod	ögrendi ‘ilimdin dağı yırdı	surba bilik dağı dūlaḳuyi	bilimden ve şarkı söylemeden öğrendi
	bi-dawīd asp	yügürdi at	güybe morin	at koştu
	bi-guẕaşt mard az andāza ḫ̌eş	kėçti ėr ḥaddıdın	hüle’ūlebe ėre ösünēse	erkek haddinden aştı
	bāz dāşt o-rā az kār	tıydı anı işdin	itḳaba tū̃ni üylēse	işten onu engelledi
	sitam kard bar way	küç ḳıldı anḳa	küçin kibe tū̃ndü	ona baskı (Far. zulüm)

				yaptı
286b	ba-bāmdād āmad	ėrte kėldi	ėrte irebe	sabah geldi
	fuḥş kard bar way	yaman sögünç birle sögti	mū sögeler sögēbe tūni	onu kötü sövdü
	fuḥş-gūy şud mard	yaman söggüç[i] boldı ėr	mū sökükçi boldı → bolba ėre	erkek kötü sövücü oldu
	wa īn palīd zafān	bu sasıḳ tillik	ėne hümekey kėletü	bu kokar dilli, Far. bu kötü sövücü dilli
	andāza kard na'layn-rā ba-na'layn	ölçedi taḳanı taḳaġa	çinēbe taġani taġalā	nalı nala ölçtü
	ġiẕā dād o-rā	azuḳ bėrdi anḳa	künesün ögbe tūndü	ona yiyecek verdi
	afşānd bād ḫāk-rā	savurdı yėl toprakını	keyskebe key şira'ūyi	yel toprağı savurdu
	mihtar şud	uluġ boldı	yėke bolba	büyük oldu
287a	wa īn mihtar	bu uluġ	ėne yėke	bu büyük
	rasīd-aş kār	iş tüşti anḳa	üyle unaba tūndü	ona iş düştü
	gūy bāḫt	çevgen oynadı	çevgen natbā	çevgen oynadı
	cang kard bā-kāfirān	sançışdı kāfirlar bile	ḳatḳulduba kāfirlartu	kâfirlerle savaştı
	wa īn cang bā-kāfirān	bu kāfir birle sançış	ėne ḳatḳuldān kāfirlā	kâfirle meydan savaşı
	bar-cast	sėkridi	dūlibe	seğirdi
	wa īn 'illat-i castan	bu sėkrir 'illat	ėne dūlikü ėbeçin	bu salgın hastalık, Far. bu seğirme sebebi
	bar-cast guşn bar māda	sėkirdi teke öçküge	dūlibe uḳuna imāndu	teke keçiye aştı
	dārū kard cirāḫt-rā	dārū ḳıldı yaranı	ėm kibe yaradu	yarayı ilaç yaptı
287b	biyāşāmīd şorbā-rā	övürtladı şorbānı	o'ūrçiba şileni	çorbayı yudumladı
	biyāşāmīdan	bu övürtlamak	ėne o'ūrçiḳu	bu bu yudumlama
	ustuwār şud	bėrkedi	bėrketbe	sağlamlaştı
	wa īn koh-hāy-i ustuwār	bu bėrk tanuḳlar	ėne bürke → bėrke ūlas	Far. ve Moğ. bu sağlam dağlar, Çağ.

				bu sağlam tanıklar
	tārīk şud şab	ḳaranḳu boldı kėçe	ḳaranḳu bolba söni	gece karanlık oldu
	narm bād āward	āhista osurdı	alġūr unḳuba	sessiz osurdu
	saḫt şud dil-aş	ḳatıḳ boldı köŋüli	ḳata'ū bolba cürüken	gönlü katı oldu
	wa dil-i saḫt	bu ḳatıḳ köŋül	ėne ḳata'ū duran	bu katı gönül
288a	poşānīd o-rā	kėydürdi anı	ömüskebe tū̃ni	ona giydirdi
	ḫod poşīda şud	özi kėydi	ō̃rēn öbüsbe → ömüsbe	kendisi giyindi
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	poşīdanī cāma	kėyer ton	ömüskebe dēl	giyilecek elbise; kürk
		anḳa toldurdı	dü'ū̃rgebe tū̃ndü	ona doldurdu
	rişwat dād o-rā	rişvet bėrdi anḳa	kēli ögbe tū̃ndü	ona rüşvet verdi
	fāş şud rāz	āşkārā boldı rāz	bėlgetü bolba sėtkil	sır açığa çıktı
	mast şud	ösürdi	soḳtaba	sarhoş oldu
	wa īn mast	bu ösürük	ėne soḳtanḳi	bu sarhoş
288b	bi-zad-aş ba-'aṣā	urdı [anı] tayaḳ birle	okiba [tū̃ni] tayaġar	onu sopayla dövdü
	bi-zad[-aş] ba-şamşer	çaptı [anı] ḳılıç birle	çaçiba [tū̃ni] hildüvēr	onu kılıç ile kesti
	dūr şud	yıraḳ boldı	ḳola bolba	uzak oldu
	wa īn dūr	bu yıraḳ	ėne ḳola	bu uzak
	bar-dāşt cāma-rā az tan-aş	çıḳardı ton[n]ı ėgnidin	ġarġaba dēli möri'ēse	elbiseyi; kürkü omuzundan çıkardı
	gām zad	manḳdı	alḳuba	adım attı
	wa īn gām	bu manḳış	ėne alḳuḳu	bu adım
	bar-cast bar o	sėkir[d]i anḳa	dū̃libe tū̃ndü	ona sıçradı
	dast farā-kard ba-çīz	ėlik uzattı nėmege	ġar sunuba yamadu	nesneye el uzattı
	du'ā-yi nek kard[-aş]	yaḫşı du'ā ḳıldı [anḳa]	sayin hirēbe tū̃ndü	ona hayır dua etti
	wa du'ā'-i bad kard bar way	yaman du'ā ḳıldı anḳa	mū hirēbe tū̃ndü	ona beddua etti
289a	bi-ḫˇānd mard-rā	indedi ėrni	uriba ėreyi	erkeği davet

				etti
	ḫˇānd o-rā barāy-i zayd	indedi anı toyḳa	uriba tṻni ḳurindu	onu düğüne çağırdı, Far. onu Zayd için çağırdı
	bi- ḫˇānd-aş ba-sūy-i da‘wat	indedi anı toyġa	uriba tṻni ḳurindu	onu düğüne çağırdı
	bāng kard gosfand	tanḳradı ḳoy	māraba ḳonin	koyun meledi
	bāng kard uştur	bozladı tėve	buylaba tėm[ē]n	deve böğürdü
	mayl kard ba-way	ikildi → ilikdi anḳa	mürebe tṻndü	ona meyl etti
	bāng kard gurba	çarladı müşük	ḳaylaba miş	kedi miyavladı
289b	suḫan-i bīhoda guft	bīhūde sözledi	uran ügey kelebe çi	boşa söyledi, Moğ. sen boşa söledin
	wa īn bīhoda suḫan	bu bīhūde söz	ėne uran ügey	boş söz
	cafā kard o-rā	yamanlıḳ ḳıldı anḳa	mūliḳ kibe tṻndü	ona kötülük etti
	yak-sū şud pahlū-aş az bistar	bir sarı boldı yanı töşekdin	niken cük bolba ulani debiskerēse	onun böğrü döşekten bir tarafa çıktı
	mihrbānī kard	mihribānlıḳ ḳıldı [anḳa]	ėneribe tṻndü	ona şefkat gösterdi
	wa īn mihrbān-i ost	bu mihribān turur anḳa	ėne tṻndür ėneriküni → ėnerikü	bu ona şefkat gösterendir
	rafū ~ rafo kard cāma-rā	rufū ḳıldı ton[n]ı	torlaba (belki torġaba) dēli	elbiseyi; kürkü yamadı
	wa īn rafū-gar	bu rufū ḳılġuçı	ėne torlaḳçı (belki torġaḳçı)	bu yamacı
	ṣāfī şud	süzük boldı	tunḳulan bolba	süzülmüş oldu
290a	tamām şud	tükendi	baraba	tükendi
	bar sar-i āb āmad māhī	su üstige kėldi balıḳ	uṣun dēre irebe cıġasun	balık su yüzüne çıktı
	‘afw kard azo → o-rā	baḫışladı anı	soyurḳaba tṻni	onu bağışladı
	wīrānī kard bād sarāy-rā	bėlgüsiz ḳıldı yėl sarāynı	bėlge ügey kibe key balġasun gėri	rüzgar sarayı belgisiz (Far. harabe) yaptı
	wīrān şud sarāy	bėlgüsiz boldı sarāy	bėlge ügey kibe balġasun gėr	Far. saray harabe oldu, Çağ. Saray belgisiz oldu,

				Moğ. belgisiz saray yaptı
	bisyār şudand mihrbān → mardumān	köp boldı ėl	olan bolba irgen	halk çok oldu
	bar pay raft o-rā	bardı anıŋ kėybid → kėyinçe	horçiba tūni ḳoynāsa	onun arkasınca gitti
	bi-laġzīd	tayıldı	ḳaltariba	kaydı
	afroḫt ātiş	yan[dur]dı ot	şitāba ġal	ateş yaktı
	būy dād muşk	ıd[l]adı ıpar	hünisbe cār	misk kokladı
	wa īn būynāk	bu ıdıḳan	ėne hünisüksen	bu kokan
290b	biyafzūd kişt	art[t]ı ėkin	hülebe tari'ān	ekin arttı
	pārsā şud mard	zāhid boldı ėr	zehid → zāhid bolba ėre	erkek zahit oldu
	wa īn pāk	bu arıḳ	ėne ariyūn	bu temiz
	gila kard az fulān ba-nazd-i fulān	gile ḳıldı filān kişidin filānḳa	mūlaba tėre kūnēse tūndü	filan kişiden filan kişiye şikayet etti
	bi-nālīd bīmār az bīmārī-yi ḫˇeş	iŋrendi aġrıḳ aġrıḳıdın	ėngrebe ėbeçin ėbeçinēse	hasta acıdan inledi
	bi-bast dunbāl-i asp-rā	tügdi atnıŋ ḳuruġunı	ḳaritba morini sü'ūl	atın kuyruğunu düğümledi
	wa īn girih dunbālī	bu tüg[k]en ḳuyruḳ	ėne cayduḳsan sü'ūl	düğümlü kuyruk
	bāng kard murġ	çarladı ḳuş	ḳaylaba taḳi'ā	kuş (Moğ. tavuk) gıdakladı
291a	taḳṣīr kard	oṣal ḳıldı	oṣal kibe	hata yaptı
	wa o direġ na-mī-dārad az tū ṭāḳat-i ḫod-rā	ol dirīġ tutmas sendin küçni	tėre üyle ḳiralam çimēse küçini	o kücünü senden esirgemez
	biyāzmūd-aş	sınadı anı	sinaba tūni	onu sınadı
	wa īn balā āzmāyiş	bu sınar belā	ėne sinaḳsan belā	sınayan bela
	bar pas-i o bi-raft	anıŋ kėyinige bardı	tūni ḳoyni → ḳoyna orçiba	onun ardına gitti
	pasraw-i o	anıŋ kėyinçe yörür [kişi]	tūni ḳoynāsa yabuḳçi	onun arkasınca giden kişi
	bi-ḫˇānd ḳur'ān-rā	oḳudı ḳur'ānnı	ungşiba ḳurānni	Kur'an'ı okudu
	cilwa kard 'arūs-rā bar şawhar-aş	körgüzdi kelinni ėrige yasap	üce'ūlbe bėri ėredür casaḳçi	Far. ve Çağ. gelini

	ārāsta			güveğisine süsleyip gösterdi, Moğ. süsleyici gelini güveğisine gösterdi
	bīrūn şudand az ẖān-hā → ẖāna-hā	çıḳtılar ėvlerdin	ġarbalar gėrēs[ē]n	evlerinden çıktılar
	wa īşān bīrūn āmadand	bu yėrdin çıḳḳan [ėl]	ėne ġaruḳsan irgen	buradan çıkan halk, Moğ. bu çıkan halk
	bi-zidūd āyina-rā	açtı közgüniŋ yüzini	nēbe közgüyīn ni'ūri	aynanın yüzünü açtı
291b	paydā şud çīz	āşkārā boldı nėme	āşkārā bolba yama	nesne açık oldu
	wa īn paydā	bu āşkārā	ėne āşkārā	bu belli, bu açık
	peş-i way paydā'-yi īn kār ast	anıŋ ḳatında tapılur işdur	tūni dėrgede oldaḳu üyle bī	onun yanında bulunan iş
	ẖoş āmad dar dahan-i o	tatlıḳ kėldi aġızġa	amtatu irebe amandu	ağzı tatlı geldi
	wa çīz-i ẖoş şīrīn	bu tatlıḳ nėme	ėne amtatu yama	tatlı nesne
	ẖoş āmad dar dil wa çaşm wa sīna-aş	yaẖşı kėldi anıŋ köŋlide közinde kökside	sayin irebe tūni sėtkildēn nidündēn çēcidēn	onun gönlüne, gözüne ve göğsüne iyi geldi
	wa īn ẖūş-āyanda		ėne sayin irekü	bu iyi gelir
	tahī ~ tihī ~ tuhī şud cāy az ẖudāwand-aş	boşadı menzil idi[di]n	sulatba ġacar ėcenēse	sahibinden konak boşaldı
	tanhā şudam ba-fulān kaş → kas	aġlaḳ ḳıldım filān kişi birle	aġlaḳ kibe tėre kü'ünlē	filan kişiyle yalnızlığa çekildim
292a	bi-guẕaşt māh	kėçdi ay	nökçibe sara	ay geçti
	man az way bizār-am	men andın bīzār-dur-men	bi tūnēse nökçibe bi	ben ondan iğreniyorum
	bi-kaşīd dalw az çāh	tartı ḳopḳa[nı] ḳuduḳdın	tataba ḳobḳayi ḳuduġāsa	kovayı kuyudan çekti
	bīrūn şud az dostī	çıḳtı dōstluḳdın	ġarba andaliġāsa	dostluktan çıktı
	zabar-i o şud	anıŋ üstige boldı	tūni dēre bolba	ona üstün geldi

	wa īn buland	bu bėyik	ėne öndür	bu büyük
	buland martaba şud	bėyik boldı mertebeḳa	öndür bolba noyanlıḳtu	mertebede büyük oldu
	wa īn buland	bu bėyik	ėne öndür	bu büyük
	mardumān-i muḥtaşam bā-ḳadr	bu uluġ kişiler	ėne yėke kü'ün	büyük kişiler
	girān şud nirḫ ~ narḫ	aġrı → aġır boldı narḫ	kündü bolba üne	fiyat ağır oldu
292b	mubālaġa kard dar kār	ḳadaġa ḳıldı işde	ḳadaḳalaba üyledü	işte gayret etti,
	wa īşān karda hawā-dārān	bu havādārlar bölük	ėne bölük dayġaġan	bu taraftar kalabalığı
	az şīr bāz kard bara-rā	ayırdın → ayırdı süttin	sünėse ḳaġaça'ūlba	(Far. kuzuyu) memeden ayırdı
	zakalak → alak-dūlak bāḫt	çilek oynadı	çilek nātba	çelik çomak oyunu oynadı
	buland şud	bėyik boldı	öndür bolba	büyük oldu
	raḥmat kard bar way	yarlıġadı anı	soyurḳaba tün̄i	ona taltif etti
	nazdīk şud bar way	yavuḳ boldı anḳa	oyra bolba tün̄dü	ona yakın oldu
	bisyār nigarist bar way	köp baḳdı anḳa	olan ücebe tün̄dü	ona çok baktı
	āb-kaşī kard az çāh bar uştur	tėve birle ḳuduḳdın su tart[t]ı	ḳuduġāsa tėm[ē]nlē uşun tataba	deveyle kuyudan su çekti
	wa īn uştur-i māda-i āb kaşīda	bu su tartġuçı tişi tėve	ėne uşun tataḳçi ingen	bu, su taşıyıcı dişi deve
293a	firo-tanī kard-aş	alçaḳlıḳ ḳıldı anḳa	hüçün̄ken doratu bolba tün̄dü	ona alçak gönüllülük etti
	ġaflat kard dar kār	oşal ḳıldı işni	oşal kibe üyleyi	işte yanıldı
	ārzū kard	köŋülsedi	duralaba	onu istedi
	wa ṭa'ām-i ḫoş	yaḫşı ṭa'ām	sayin ide'ēn	iyi yemek
	bi-puḫt goşt-rā	pişürdi ėtni	çinaba miḳani	eti pişirdi
	bāzī kard	oynadı	nātba	oynadı
	bāb fa'ila yaf'alu			
293b	bīzār şud az way cihat-i fām	bīzār boldı andın borç üçün	bīzār bolba tün̄ėse öri tulada	borçtan dolayı ondan kaçınır oldu
	wa īn bīzār	bu bīzār	ėne bīzār	bu nefret

	ḫū kard ba-kār	ögrendi işke	surba üyledü	işe alıştı
	basanda şudand sutūrān ba-giyāh-i tar az āb	ḳanā‘at ḳıldı geleler kök ot birle sudın	ḳanā‘at kibe adūsunlar köke ėbesün uṣuni’ār	hayvanlar otla suya kanaat etti (doydu)
	ḳanā‘at kardam man	ḳanā‘at ḳıldım men	ḳanā‘at kibe bi	ben kanaat ettim
	siyāh-gil şud çaşma	ḳara balçıḳlıḳ boldı bulaḳ	ḳara bulanḳir bolba bulaḳ	kaynak kara balçıklı oldu
	wa çaşma-yi siyāh-gil şuda	ḳara balçıḳ bolġan bulaḳ	ḳara balçik boluḳsan bulaḳ	kara balçığa bulanmış pınar
	pāk kardam cāh-rā	arıt[t]ım ḳuduḳnı	arçiba ḳuduġi	kuyuyu temizledim
294a	nacāsat kard	çıştı	çiçibe	sıçtı
	wa īn nacāsat	bu boḳ	ėne bāsun	bu boḳ
	gunāh kard	yazuḳ ḳıldı	ėre’ū̃ kibe	günah işledi
	wa īn gunāh-hā	bu yazuḳlar	ėne ėrū̃ler	bu günahlar
	garm şud cāy	ısıdı yėr	ḳala’ūn bolba ġacar	yer ısındı
	wa īn garmī	bu ısıḳlıḳ	ėne ḳala’ūtu	bu sıcaklık
	duşman dāştan	duşman tuttı anı	duşman bariba tū̃ni	onu düşman tuttu, Far. düşmalı olmak
294b	zangār girift āhan	zangār tuttı tėmür	tot bariba tėmür	demir pas tuttu
	wa īn zangār bar-āwarda	bu zangār çıḳarġan	ėne tot bariḳsan	bu pas tutmuş
	bi-murd çirāġ	öçdi çırāġ	sönebe cula	kandil söndü
	taşna şud	susadı	unda’āsba	susadı
	wa īn taşna	bu susamaḳ	ėne undāsuḳsan	Far. bu susan, Çağ. bu susamak, Moğ. bu susuzluk
	wa īn taşnagī	bu susamaḳ	ėne undāsḳulan	Far. ve Çağ. bu susamak, Moğ. bu susuzluk
	nāgāh āmad ba-way	kėnete kėldi anḳa	gėnete irebe tū̃ndü	birdenbire ona geldi
	panāh girift bar o	sıġındı anḳa	şinuba tū̃ndü	ona sığındı

	bi-çaspīd bar zamīn	yapışundı yėrge	niyāba ġacara	yere yapıştı
	pur şud ḫanūr	toldı idiş	dṻrba ṣaba	kap doldu
295a	pur kard-aş man	men toldurdım anı	bi dü'ṻrgebe tṻni	onu ben doldurdum
	wa īn pur	bu tola	ėne dṻren	bu dolu
	nīm-puḫta şud goşt	yarımuçuḳ → yarımçuḳ pişti ėt	carimtu boluḳsan miḳan	et yarım pişti, Moğ. yarım yamalak pişmiş et
	wa īn nīm-puḫta	bu yarımçuḳ pişken ėt	ėne carimtu boluḳsan [miḳan]	bu, yarım yamalak pişmiş et
	fisos dāşt-aş	masḫara tut[t]ı anı	şoḳraḳlaba tṻni	ona şaka yaptı
	bā-adab şud	adablıḳ boldı	aburitu bolba	edepli oldu
	wa īn bā-adab	bu adablıḳ	ėne aburitu	bu edepli
	niyāzmand şud ba-way	tileklik boldı anḳa	ėriltü bolba tṻndü	ona ricacı (Far. muhtaç) oldu
295b	wa īn ḥācat-hā	bu tilekler	ėne ėriltüler	bu dilekler
	zīrak şud	ėslik boldı	ėstü bolba	akıllı oldu
	wa īn zīrak	bu ėslik	ėne ėstü	bu akıllı
	darweş şud	yoḳsız boldı	ügey bolba	fakir oldu
	mānda şud	ardı	ėçebe	yoruldu
	gargīn şud	ḳotur bolba	dulanḳir bolba	uyuz oldu
	wa īn gargīn	bu ḳotur	ėne dulanḳir	bu uyuz
	mihrbānī kard	şefḳat ḳıldı anḳa	ėneribe tṻndü	ona şefkat gösterdi
	kūj-puşt şud	bügri boldı	böketü bolba	kambur oldu
	wa īn kuj-puşt	bu bügri	ėne böketü	bu kambur
296a	pindāşt nekī-rā badī	yaḫşılıḳnı yamanlıḳ saġındı	sayinliḳ mūliḳ sėtkibe	iyiliği kötülük sandı
	farāḫ ni'mat şud cāy	kėŋ yėmişlik boldı yėr	ū cimiştü bolba ġacar	yer bol meyveli oldu
	ḫū kard ba-kār	ögrendi işke	surba üyledü	işe alıştı
	farāḫ şud cāy	kėŋ boldı yėr	ū bolba ġacar	yer geniş oldu
	wa īn farāḫ	bu kėŋ	ėne ū	bu geniş

	farāḫī bād tū-rā	kėŋlik bolsun sanḳa	ūliḳ boltuġay çimadu	sana genişlik olsun
	raġbat kard bado	köŋül[l]ik boldı anḳa	duralaba tū̄ndü	ona gönüllü oldu
	bī-raġbat şud az way	köŋülsiz boldı andın	duran ügey bolba tū̄ndü	ona rağbetsiz oldu
296b	bar-nişast baro	mindi anḳa	unuba tū̄ndü	ona bindi
	wa īn mard-i suwār	bu mingen kişi	ėne unuḳsan kü'ū̄n	bu binmiş kişi
	wa īn suwārān	c (cem‘)	c (cem‘)	bu binmiş kişiler
	bi-tarsīd az way	ḳorḳtı andın	ayba tū̄nēse	ondan korktu
	bi-çakīd āb	tamdı su	dusuba uṣun	su damladı
	wa īn āb-i çakīda	bu tamġan su	ėne dusuḳsan uṣun	bu damlayan su
	bi-ḫord şarāb-rā	içti sunı	ūba uṣuni	suyu içti
	wa īn bahra-yi āb	bu su ülüşi	ėne uṣunu kėşik	bu, suyun bir kısmı
	wa mard-i şarāb-ḫ̌āra	çaġır içküçi ėr	bor ūḳçi kü'ū̄n	şarap içici adam
	wa āb-i ḫordanī-yi ḫoş	yaḫşı içer su	sayin ūḳu uṣun	iyi içimli su
	rişk kard sar-i o	sirkelik boldı başı	sirketü bolba hėkini	başı sirkeli oldu
297a	yārī kard bā-o	yārī ḳıldı anıŋ birle	nökçebe tū̄ndü	onunla birlikte yardım etti
	wa īn yār	bu yār	ėne nöker	bu arkadaş
	may-gūn şud	ḳızıl renk[lik] boldı	hulān öngetü bolba	kırmızı renkli oldu
	wa īn may-gūn	bu ḳızıl renklik	ėne hulān öngetü	bu kırmızı renkli
	wa īn may-i surḫ	bu ḳızıl çaġır	ėne hulān bor	bu kırmızı şarap
	sabuk-bār şud az şādī ┐	yėŋil başlıḳ boldı sėvinçdin ┐	köngen hėkitü bolba ḳayġu ┐	sevinçten (Moğ. kederden) aklı başından gitti ┐
	wa az andūh	dağı ḳayġudın	vayna → dağı sėtkilēse	ve kaygıdan
	ḫoşī	yėŋil baş		Far. sevinç, Çağ: düşüncsiz kafa

	wa īn sabuk-bār	bu yėŋil baş	ėne köngen hėkin	bu düşüncesiz kafa
	şigift ~ şiguft dāşt az kār	taŋladı işdin	ġayḳaba üyleyi	işten şaşırdı
297b	kāri şigift	bu taŋ iş	ėne ġayġamşi üyle	bu şaşılacak iş
	ḫişm-gīn ~ ḫaşm-gīn şud	açıḳlıḳ boldı	ha'ūrtu bolba	sinirlendi
	wa īn ḫaşm-gīn	bu açıḳlıḳ	ėne ha'ūrtu	bu sinirli
	wa īn zan-i ḫaşm-gīn	bu açıḳlaḳan ḫatun	ėne ha'ūltu ėme	bu sinirlenen kadın
	sitabr gardan şud	boynı yoġan boldı	kücün̄i inu bidün̄ bolba	boynu kalın oldu
	wa īn sitabr gardan	bu yoġan boyunluḳ	ėne bidün̄ kücün̄tü	bu kalın boyunlu
	nazdīk şud bā-o	yavuḳ boldı anḳa	oyra bolba tün̄dü	ona yakın oldu
	andūhgīn şud	ḳayġuluḳ boldı	ḳayġutu bolba	kaygılı oldu
	wa īn andūhgīn	bu ḳayġuluḳ	ėne ḳayġutu	bu kaygılı
	dewāna ~ dīwāna şud sag	bu ḳuturġan it	ġalcūraba noḳay	bu kudurmuş köpek
	wa īn dīwāna	bu ḳuturġan	ėne ḳalçaruḳsan	bu kudurmuş
	bi-çafsīd ba-way gil	yapıştı anḳa balçıḳ	ni'āba tün̄dü balçiḳ	ona balçık yapıştı
	wa gil-i bar-çafsān	bu yapışur balçıḳ	ėne ni'āḳçi balçiḳ	yapışkan balçık
	bāzī kar[d]	oynadı	nātba	oynadı
298a	zan-i bisyār-bāzī	oyunçı ḫatun	nāduḳçi ėme	oyuncu kadın, rakkas
	darmānd āhū dar dām	ėylendi kėyik tuzaḳḳa	torba görēsün uruḳudu	geyik tuzağa düştü
	wa īn darmānda	bu ılınġan	ėne turuḳsan	bu yılmış, zayıf düşmüş
	ranca şud	ėmgeklik boldı	cobalantu bolba	eziyet oldu
	wa īn balā	bu belā	ėne belā	bu bela
	ḫāmoş şud	tėk turdı	sembayba	sakin durdu
	wa īn ḫāmoş	bu tėk turḳan	ėne sembayıḳsan	bu uslu duran
	şād-kām şud bā-andūh-i o	sėvindi anıŋ ėmge[kige]	bayasba tün̄i cobalanḳdu	onun ıztırabına sevindi
	wa īn şād-kām bar duşman	bu sėvingen duşmanıḳa	ėne bayasuḳsan duşmanduri'ān	bu, düşmanına

				sevinen
	ba-ranc uftād	ėmgekke tüşdi	cobalangdu unaba	sıkıntıya düştü
	ġalat → ġalaṭ kard dar şumār kardan	yanḳıldı sanarda	endebe tōlaḳudu	hesapta yanıldı
298b	giriftār şud dar sawgand	tutuldı antıḳa	bariḳdaba andaġārtu	anda tutuldu
	wa īn giriftār dar sawgand	bu antḳa tubulġan → tutulġan	ėne andaġārtu bariḳsan	bu anda bağlı
	narm şud	yumşaḳ boldı	cō̄len bolba	yumuşak oldu
	wa īn narm	bu yumşaḳ	ėne cō̄len	bu yumuşak
	pareşān şud mūy ┐	yayıldı saç ┐	dėlgebe üsün ┐	saç dağıldı ┐
	wa sar-i misvāk	dağı mivāk başı	misvākīn hėkin	ve misvak başı
	wa īn mūy-i parāganda	bu yayılḳan saç	ėne dėlgeksen [üsün]	bu dağınık saç
	bāzī kard	oynadı	nātba	oynadı
	gurusna şud	açtı	ölesbe	acıktı
	wa īn gurusna	bu aç	ėne öleskülen	bu aç
	wa zan-i gurusna	ol aç ẖatun	tėre öleskülen ėme	o aç kadın
	zanān-i gurusna	c (cem‘)	c (cem‘)	aç kadınlar
	dirang kard ba-cāy	kėçikdi yėre	udaba ġacara	yere gecikti
	zafān birūn kard sag	tilini çıḳardı it	kėlenē ġar[ġa]ba noḳay	köpek dilini çıkardı
299a	wa īn sag-i zafān bīrūn karda	bu tilini çıḳarġan it	ėne kėlen ġarġaḳçi noḳay	bu dilini çıkaran it
	būy dād şāh-siparġam	yıdlandı nāzbūy	hünisbe nāzbūy	reyhan koktu
	wa īn būy-dihinda	bu yıdlanġan	ėne hünisüksen	bu kokan
	kalān sapeda şud çaşm-i o	közi[niŋ] aḳı uluġ boldı	nidüni çiḳān yėke bolba	gözünün akı iri oldu
	wa īn mard-i farāẖ saped çaşm	bu közi aḳı uluġ kişi	ėne nidüni çaġān yėke kü’ūn	bu, gözünün akı iri kişi
	guşāda-abrū şud	ḳaşı açıḳ boldı	hanisḳa nēkü bolba	kaşı açık oldu
	wa īn guşāda-abrū	bu açıḳ ḳaşlıḳ	ėne hanisḳa nēkü	bu açık kaşlı
	şād şud	sėvindi	bayasba	sevindi
	wa īn şād-şuda	bu sėvingen	ėne bayasuḳsan	bu sevinen

	ḫūb şud	yaḫşı boldı	sayin bolba	iyi oldu
	wa īn ḫūb	bu yaḫşı	ėne sayin	bu iyi
299b	gunāh kard mard	yazuḳ ḳıldı ėr	ėrū̃ kibe ėrü → ėre	erkek günah işledi
	wa īn gunāhkār	[bu] yazuḳluḳ	ėne ėrū̃tü	bu günahlı
	tang şud dil	tar boldı köŋül	uytan bolba duran	gönül dar oldu, hırçınlaştı
	wa īn tang-dil	bu tar köŋüllük	ėne uytan duratu	bu hırçın, öfkeli
	siyāh-çaşm şud	ḳara köz[lük] boldı	ḳara nidütü bolba	kara gözlü oldu
	wa īn siyāh-çaşm	bu ḳara köz	ėne ḳara nidün	bu kara göz
	ancūġ rūy şud	buruştı yüzi	ümeribe çirayān	yüzü buruştu
	lang şud	aḳsadı	doḳulba	topalladı
	wa īn lang	bu aḳsaḳ	ėne doḳulan	bu topal
	nāzanīn şud zan	körklük boldı ḫatun	ġova bolba ėme	kadın güzel oldu
	wa īn zan-i nāz-kunanda	bu nāz ḳılur ḫatun	ėne nāz kikçi ėme	bu cilveli kadın
	nāz-kunanda	nāz ḳılġuçı	nāz kikçi	naz edici
	farāḫ-gām şud	kėŋ manḳışlıḳ boldı	ū alḳuḳçi bolba	geniş adımlı oldu
	wa īn farāḫ-gām	bu manḳa kėŋ	ėne ū alḳuḳçi	bu geniş adımlı
	guşāda-dandān şud	sėyrek boldı tişi	sėyrek bolba şidün	dişi seyrek oldu
	wa īn guşāda-dandān	bu sėyrek tişi	ėne sėyrek şidün	bu seyrek diş
300a	‘āşiḳ şud bar o	‘āşıḳ boldı anḳa	‘āşiḳ bolba tū̃ndü	ona âşık oldu
	āmeḫta şud kār	ḳatışdı iş	ḳoliba üyle	iş karıştı
	wa īn kār-i āmeḫta	bu ḳatışḳan iş	ėne ḳoliḳ[s]an üyle	bu karışık iş
	puḫta şud çīz	pişti nėme	bolba yama	nesne olgunlaştı
	wa īn puḫta	bu pişken	ėne boluḳsan	bu olgunlaşan
	dūr şud az cāy-i ḫod	yıraḳ boldı özindin	ḳola bolba ō̃renēse	kendisinden (Far. yerinden) uzak oldu
	dāġ-sar şud	ḳalçaġan → ḳalçaġay boldı	ḳalçaġan → ḳalçaġay bolba	kel oldu

	wa īn dāġ-sar	bu ḳalçaġan → ḳalçaġay baş	ėne ḳalçaġan → ḳalçaġay hėkin	bu kel baş
	sūd kard	asıḳ ḳıldı	asiḳ kibe	kâr etti
	mānda şud	ardı	ėçebe	yoruldu
	mānda kard o-rā ┐	arḳuz[d]ı an[ı] ┐	ėçebe tū̲ni ┐	onu yordu ┐
	dīgarī	özge kişi	bişi kü'ū̲n	başka kişi
	wa īn mānda	bu arḳan	ėne ėçeksen	bu yorgun
	şād şud bar o	sėvindi anḳa	bayasba tū̲ndü	ona sevindi
	wa īn şādmān	bu sėvingen	ėne bayasuḳsa	bu sevinen
300b	wa īn zan-i şādmān	bu sėvingen ḫatun	ėne bayasuḳsan ėme	bu sevinen kadın
	şikāfta şud lab-i zīrīn	yıruḳ boldı astın ėrni	sėterebe doradu hurūl	alt dudağı çatladı
	wa īn şikāfta	bu yıruḳ	ėne sėterekey	bu çatlak
	reşmand şud	ḳartlıḳ boldı	gücütü bolba	rişte hastalıklı (çıbanlı) oldu
	wa īn reşmand	bu ḳartlıḳ	ėne gücütü	bu rişte hastalıklı (çıbanlı)
	zard şud dandān-hāy-i o	sarġardı anıŋ tişleri	şiraraba şidün	dişleri sarardı
	wa īn zard-dandān	bu tişi sarıġ	ėne şira şidün	bu dişi sarı, Moğ. Bu sarı diş
	bi-ḫord pist-rā	yėdi talḳannı	idebe talḳani	talkanı yedi
	wa īn pist	bu talḳan	ėne talḳan	bu talkan
	bār-dār şud uştur-i māda	boġaz boldı [tişi] tėve	boġāz bolba ingen	dişi deve gebe kaldı
	bisyār naşāṭ kard	köp sėvindi	olan bayasba	çok sevindi
	bī-namak şud ḫordanī	tuzsız boldı ṭa'ām	dabusun ügey bolba ṭa'ām	yemek tuzsuz oldu
301a	bī-namak	tuzsız	dabusiz	tuzsuz
	halāk şud	helāk boldı	ükül bolba	öldü
	kāhil şud	kāhil boldı	ḳaşang bolba	tembel oldu
	wa īn kāhil	bu kāhil	ėne ḳaşang	bu tembel
	bī-mūy şud	tüksiz bolba	üsün ügey bolba	tüysüz (saçsız) oldu
	wa īn bī-mūy	bu tüksiz	ėne üsün ügey	bu tüysüz (saçsız)

	cald şud	çālāk boldı	bişūn bolba	becerikli oldu
	wa īn cald	bu çālāk	ėne bişūn	bu becerikli
	bi-koşīd ba-andāza-yi ṭāḳat	cehd ḳıldı	cidkübe	çabaladı, gayret etti, Far. gücü olduğu kadar çabaladı
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	ġāyat-i ṭāḳat	cehd ḳılġança	çidaḳuyār	gücü oranında
	tez-ḫaşm şud	yitik açıḳlıḳ boldı	türgen ġaşūtu bolba	keskin öfkeli oldu
	wa īn tez-ḫaşm	bu yitik açıḳlıḳ	ėne türgen ġaşūtu	bu keskin öfkeli
301b	bi-sitūd o-rā bar kār	maḳtadı anı işke	matḳaba → maḳtaba tūni üylede	onu işi için övdü
	wa īn sipās-dār	bu şükür aytġuçı	ėne şükür kikçi	bu şükredici
	uftāda-dandān şud	kėtük boldı tişi	emtekey bolba şidün[i]	dişi kırıldı
	wa īn uftāda-dandān	bu kėtük tiş	ėne kėltegey şidün	gedik diş
	farāḫ-zindagānī şud	kėŋ tiriklik boldı	ū aminliḳ bolba	geniş ömürlü oldu
	wa īn farāḫ-zindagānī	bu kėŋ tiriklik kişi	ėne ū amidutu kü'ūn	bu geniş ömürlü kişi
	dardmand şud çaşm-aş	aġrıdı közi	ėbetbe nidün	gözü hastalandı
	wa īn figār-çaşm	bu aġrıḳan köz	ėne ėbedüksen nidün	bu hasta göz
	ba-gulū ~ ba-galū firo-burd o-rā	yuttı anı	calġiba tūni	onu yuttu
	bī-raġbat şud bar way	raġbetsiz boldı [anḳa]	duran ügey bolba tūndü	ona rağbetsiz oldu
302a	nek-baḫt şud	nīk-baḫt boldı	sayin ciyātu bolba	iyi talihli oldu
	wa īn nek-baḫt	bu nīk-baḫt	sayin ciyātu	bu iyi talihli
	wa īn sitāragān-i sa'[ī]d	bu sa'īd yulduzlar	ėne sa'[ī]d hodud	bu iyi bahtlı yıldızlar
	ḥāżir āmad ba-cāy-i nişastan	ḥāżır boldı meclisge	büçirbe meclistü	toplantıya hazır oldu
	guwāhī dād bar fulāni kas	tanuḳluḳ bėrdi filān kişige	gėrelik ögbe tėre kü'ündü	filan kişiye tanıklık etti
	wa īn guwāh	bu tanuḳ	ėne gėre	bu tanık

	bar-şud bar o	aştı anḳa	ġarba tū̱ndü	ona aştı
302b	wa īn bar-āyanda	bu aşḳan	ėne ġaruḳsan	bu aşan
	‘ahd kard bā-way	‘ahd ḳıldı anıŋ birle	cilalduba tū̱nlē	onunla anlaşma yaptı
	wa īn ‘ahd	bu ‘ahd	ėne cilal	bu ahit
	bi-dīd o-rā dar fulān cāy	kördi anı filān yėrde	ücebe tū̱ni cėre → tėre ġacara	onu filan yerde gördü
	dīda dar-am tū-rā	körüptür-men seni	ücē çimayi bi	seni görmüştüm
	amīr	bėk	noyan	hâkim
	wa būd ān kār dar ‘ahd-i fulānī	bar ėdi ol iş filān kişi çaġıda	bilē tėre üyle tėre çaḳtur	o iş filan kişi zamanında vardı
	andūhgīn şud	ḳayġuluḳ boldı	ḳayġutu bolba	kaygılı oldu
	wa īn andūhgīn	bu ḳayġuluḳ	ėne ḳayġutu	bu kaygılı
	dilīr şud	bahādur boldı	bādur bolba	bahadır oldu
303a	wa īn dilīr	bu bahādur	ėne bādur	bu bahadır
	tamām şud	tükendi	da’ūsba	tükendi
	bī-ḫabar şud	ḫabarsız boldı	kėlen ügey bolba	habersiz oldu
	wa īn bī-ḫabar	bu ḫabarsız	ėne kėlen ü[gey]	bu habersiz
	ġur şud	debbe boldı	tėşik bolba	fıtık oldu
	wa īn mard-i bā-ġur	bu debbe	ėne tėşik	bu fıtık, Far. fıtık olan erkek
	bā-takabbur şud	kėden boldı	nalim bolba	kibirli oldu
	wa īn bā-takabbur	bu kėden	ėne nalim	bu kibirli
	dum-burīda şud	kėsük ḳuyruḳ[lıġ] boldı	oḳtarḳay sū̱ltü bolba	kesik kuyruklu oldu
	wa īn dum-burīda	bu kėsük ḳūyruḳ	ėne oḳtarḳay sü’ū̱l	bu kesik kuyruk
	ḫuṭba-yi burīda	kėsük ḫuṭba	oḳtaluḳsan ḫuṭba	kesik hutbe
303b	ganda-dahan şud	sasıḳ ağızlıḳ boldı	hümekey amantu bolba	kokar ağızlı oldu
	wa īn ganda-dahan	bu sasıḳ aızlıḳ	ėne hümekey amantu	bu kokar ağızlı
	bi-dīd o-rā	kördi anı	ücebe tū̱ni	onu gördü
	dīda-dār şud dar kār	körünçi boldı işke	ücekçi bolba üyledü	işe görücü oldu

	wa īn dānā	bu bilür kişi	[ėne o]yuna kü'ū̄n kü'ū̄n	bu bilir kişi
	bā-takabbur şud	kėden boldı	saydaka? bolba	kibirli oldu
	bi-tarsīd azo	ḳorḳtı andın	ayba tū̄nēse	ondan korktu
	wa īn tarsan	bu ḳorḳ[ḳ]an	ėne ayiḳsan	bu korkmuş
	wa ḫˇeşten nigāh-dārad	özikni → özini saḳla[dı]	ō̄ri'ēn saḳiba	kendisini korudu (Far. korusun)
	tang şud dil-i o	tar boldı köŋüli	uytan bolba sėtkil	gönül dar oldu
	wa īn tang-dil	bu tar köŋüllük	ėne uytan sėtkiltü	bu dar gönüllü
	bi-dānist kār-rā	bildi işni	mėdebe üyleyi	işi bildi
	wa o dānā-st ba-īn	bu bilür [a]nı	ėne mėdem tū̄ni	bu onu bilir
	ḫˇāb raft pāy	uyıdı ayaḳı	untaraba köl	ayağı uydu
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	ḫˇāb-rafta pāy	uyuḫlaḳan ayaḳ	untaraḳsan köl	bu uyumuş ayak
	ziyān kard	ziyān ḳıldı	ḳor kibe	zarar etti
	ziyān kard bāzargān	ziyān ḳıldı bāzargān	ḳor kibe orta'ūni → orta'ūt	tüccar zarar etti
304a	wa īn ziyān-kunanda	bu ziyān ḳılġan	ėne ḳor kiksen	bu zarar eden
	sabz şud gīyāh	kökerdi ot	kökerebe ėbesün	ot göğerdi
	wa īn sabz	bu kök ot	ėne köke ėbesün	bu yeşil ot
	rīş-puşt şud şutur → sutūr	ge[le]niŋ uçası yaġır boldı	adūsuni ūça dāri bolba	hayvanın sırtı yara oldu
	wa īn rīş-puşt [sutūr]	bu uçası yaġır bolġan [gele]	ėne ūçani [dāri] bolġan → boluḳsan adūsun	arkası yara olmuş hayvan
	wa īn rīş-puştī	uçanıŋ yaġırlıḳ[ı]	ūçayīn dāri	sırtın yarası
304b	**boş sayfa**			
	ganda-baġal şud	ḳolanḳsa ḳılıḳ[lıḳ] boldı	ḳolangsa aburitu bolba	iğrenç kılıklı oldu, far. kolunu altı kötü koktu
305a	būy-i ḫoş dād muşk	yaḫşı yıdlandı yıpar	sayin hünisbe cār	misk güzel koktu
	wa muşk-i ḫoş-būy	yaḫşı yıdlanġan ıpar	sayin hünirtü cār	iyi kokan misk
	fisos dāşt o-rā	masḫara tut[t]ı	şoḳraḳlaba tū̄nle	ona (Moğ.

		anı		onunla) şaka yaptı
	mast şud	ösürdi	soḳtaba	sarhoş oldu
	īn mast	bu ösürük	ėne soḳtanḳi	bu sarhoş
	wa īn zan-i mast	bu ösürük ḫatun	ėne soḳtanḳi ėme	bu sarhoş kadın
	wa īn saḫtī-yi marg	bu ölümniŋ ḳatıḳlıḳı	ėne ükülün ḳadūni	bu ölümün acımasızlığı
305b	**boş sayfa**			
306a	bīdār şud	oyġandı	sėribe	uyandı
	gardīda pilk çaşm-aş	közíniŋ ḳapaġı evürülgen	nidüni kömüske hurbaḳsan	gözünün kapağı çevrilen
	wa īn gardīda-pilk	bu közi ḳapaġı evürülgen	nidün kömüske [hurbaḳsan]	bu göz kapağı evrilen
	kaj şud ruḫ-i o az takabbur	evürüldi yüzi kėdenlikdin	hurbaba yüzi kėderligēse	yüzü kabalıktan döndü
	wa īn kaj-ruḫ az takabbur	bu kėdenlıḳdın evürülgen [yüz]	ėne kėderligēse hurbaḳsan ni'ūr	bu, mütekebbir-likten çevrilmiş yüz
	ḫˇār şud	ḫor boldı	ḫor bolba	horlandı
	wa īn ḫˇār	bu ḫˇār	ėne ḫor	bu horlanan
	tuhī şud	boşadı	sulatba	boşaldı
	wa īn tuhī	bu boş	ėne soua	bu boş
	tang-dil şud	köŋli tar boldı	sėtkil uytan bolba	hırçınlaştı
	wa īn tang-dil	bu köŋli tar	ėne sėtkil uytan	hırçın, öfkeli
	ẓafar yāft bar o	ẓafer taptı [anḳa]	çola olba tūndü	ona karşı zafer kazandı
	duşvār şud kār	duşvār boldı iş	duşvār bolba üyle	iş güç oldu
306b	wa īn duşvār	bu duşvār	ėne duşḫuār	bu güç
	nā-zāyanda şud mard → zan	tuġurmas boldı ḫatun	üle töre'ūlkü bolba ėme	kadın doğurmaz oldu
	wa īn zan-i nā-zāyanda	bu tuġurmas ḫatun	ėne töre'ūlkü ėme	bu doğurmaz kadın
	darāz zindagānī şud	yaşı uzun boldı	nasun urtu bolba	ömrü uzun oldu

	wa īn darāz zindagānī	bu uzun yaş[lıḳ]	ėne urtu nasutu	bu uzun ömürlü
	çarb şud dast-i o	yaġlıḳ boldı ėliki	tosutu bolba ġar	eli yağlı oldu
	palīd şud çīz	arıḳsız boldı nėme	burtaḳ bolba yama	nesne kirlendi
	wa īn [palīd]	bu arıḳsız	ėne burtaḳ	bu kirli
307a	pīr şud	ḳarı boldı	ötegü bolba	yaşlandı
	wa īn pīr	bu ḳarı	ėne ötegü	bu yaşlı
	tīra şud āb	bulġançaḳ boldı su	bulanḳir bolba uṣun	su bulanık oldu
	tīra şud zindagānī	bulġandı tiriklik	ḳutḳuba amiduliġi	hayat karıştı
	tīra şud rang	ḳoyuġ boldı boyaḳ	ötken bolba buduḳ	boya koyu oldu
	posīda şud ustuẖˇān	çüridi süyük	hūbe yasun	kemik çürüdü
	wa īn posīda-ustuẖˇān	bu cürügen süyük	ėne hü'ūksen yasun	bu çürümüş kemik
	āgāẖ şudand az duşman	tuydılar duşmandın	sėrebe duşmanāsa	düşmanı sezdiler
	na-şināẖt o-rā	tanımadı anı	ėse taniba tūni	onu tanımadı
307b	wa çīzī 'acīb	taŋ nėme	tang yama	hayret edilecek nesne
	buzurg-surīn şud zan	uluġ boldı ẖatunnıŋ böksesi	yėke bolba ėmeyīn bökse	kadının kalçası büyük oldu
	wa īn buzurg-surīn zan	bu böksesi uluġ [bolġan] ẖatun	ėne bökse yėke boluḳsan ėme	bu, kalçası büyük olan kadın
	tamām şud	tükendi	da'ūsba	tükendi
	halāk şud	helāk boldı	ükül bolba	öldü
	dilīr şud	bahādur boldı	bādur bolba	bahadır oldu
	wa īn dilīr	bu bahādur	ėne bādur	bu bahadır
	gung şud	güng boldı	kel[e]gey bolba	dilsiz oldu
	wa īn gung	bu güng	ėne kel[e]gey	bu dilsiz
	kotāh-bīnī şud	ḳısḳa burunlıḳ boldı	oḳar ġabartu bolba	kısa burunlu oldu
	wa īn kotāh-bini	bu ḳısḳan → ḳısḳa burunluḳ	ėne aḳar → oḳar ġarbatu	bu kısa burunlu
	rīmnāk şud	irinlik boldı	indērtü → idērtü bolba	irinli oldu

	wa īn rīmnāk	bu iriŋlik	ėne indērtü → idērtü	bu irinli
308a	palīd şud	arıḳsız boldı	burtaḳ bolba	kirli oldu
	wa īn palīd	bu arıḳsız	ėne burtaḳ	bu kirli
	rawān şud kumīz-i o	sidüki tuta almas	şēsünēyin → şēsünēn üle barim	sidiği tutamaz
	narm şud	yumşaḳ boldı	cō̄len bolba	yumuşak oldu
	bad-ḫū şud	yaman ḳılıḳ[lıḳ] boldı	mū aburitu bolba	kötü ahlaklı oldu
	wa īn bad-ḫū	bu yaman ḳılıḳ[lıḳ]	ėne mū aburitu	bu kötü ahlaklı
	kund şud dandān-hāy-i o	ḳamadı tişleri	ḳamaba şidün	dişleri kamaştı
	wa īn dandān kunda-şuda → kund-şuda	bu ḳamaḳan tiş	ėne ḳamaba şidün	bu dişleri kamaşmış
	pahn-bīnī şud	yası burunluḳ boldı	ḳabtaḳay ḳabartu bolba	yassı burunlu oldu
	wa īn pahn-bīnī	bu yası burunluḳ	ėne ḳabtaġay ḳabartu	bu yassı burunlu
	buzurg-sīna şud	köksi uluḳ boldı	çēci yėke boldı → bolba	göğsü büyüdü
308b	wa īn buzurg-sīna	bu köksi uluġ	ėne çēci yėke	bu göğsü büyük
	bi-poşid cāma-rā	kėydi tonnı	ömüsbe dēli	elbiseyi; kürkü giydi
	wa īn cāma	bu ton	ėne dėl	bu elbise; kürk
	bi-līsīd kāsa-rā	yaladı ayaḳnı	dolāba ayaġayi	fincanı (Far. tabağı) yaladı
	hamwār şud	tüp tüz boldı	tübşin bolba	düpdüz oldu
	wa īn hamwār	bu tüptüz	ėne tübşin	bu düpdüz
	palīd şud āb	arıḳsız boldı su	burtaḳ bolba uṣun	su kirli oldu
	wa īn palīd	bu arıḳsız	ėne burtaḳ	bu kirli
309a	wa īn çīz-i palīd şud[a]	bu arıḳsız nėme	ėne burtaḳ yama	bu kirli nesne
	wa īn bad-baḫt	bu baḫtsız	ėne baḫt ügey	bu bahtsız
	wa sitāragān-i naḥs	bu naḥs yulduz[lar]	ėne naḥs hodut	bu uğursuz yıldızlar
	bā-nifās şud	oġlandın sonŋra ḳan kėldi	kū̄kenēse ḳoyna çisun irebe	çocuktan sonra kan geldi

	wa īn zan-i bā-nifās	bu oġlandın sonŋra kėlgen ķan	ėne kū̆kenēse ķoyna ireksen çisun	bu, çocuktan sonra gelen kan
	wa farzand zāda dar nifās	bu ķan kėlürde toķķan oġlan	ėne çisun ireksendü töreksen kū̆ken	kan geldiği zaman doğan bebek
	tang-çaşm şud	tar közlük boldı	uytan bolba nidün	çekik gözlü oldu
309b	wa īn tang-çaşm	bu tar közlük	ėne uytan nidütü	bu çekik gözlü
	ḥayrān şud	ḥayrān ķaldı	ḥayrān baķalaba	şaşırdı
	wa īn ḥayrān	bu ḥayrān	ėne ḥayrān	bu şaşkın
	taşna şud	susadı	unda'āsba	susadı
	wa īn mard-i taşna	bu susaġan ėr	ėne undāsuķsan ėre	bu susaöış adam
	wa īn zan-i taşna	bu susaġan ḫatun	ėne undāsuķsan ėme	bu susamış kadın
	çaşm-aş ża'īf şud wa pur-āb şud	yaşı aķıp ża'īf boldı közi	nidün dora nilbusutu bolba	Çağ. gözyaşı akıp gözü zayıfladı, Moğ. gözleri yaşlı zayıf oldu
	wa īn çaşm-i ża'īf-i pur-āb	bu yaşlıķ ża'īf köz	ėne nidün dora nilbusutu	yaş dolu zayıf göz
	pesa şud	ala boldı	ala bolba	ala oldu
	wa īn pesa	bu ala	ėne ala	bu ala
	rīm girift çaşm-i o	çılbuķ boldı közi	çilbuķ bolba nidün	gözü çapaklandı
310a	āb-i dahān-i ḫod-rā firo-burd	tükürükni ķayġuda yut[t]ı	nilbusuni ķayġud[a] calġiba	kaygıdan tükürüğü yuttu
	saḫt bīmār şud	ķatıķ aġrıķ boldı	ķata'ū ėbeçin bolba	ağır hasta oldu
	wa īn saḫt bīmār	bu ķatıķ aġrıķ	ėne ķata'ū ėbedüksen	bu ağır hasta
	dard-i zādan girifta şud zan-rā	oġlan tolġaġı tuttı ḫatunnı	kū̆ken tuciķu baribe ėmeyi	kadını doğum sancısı tuttu
	bīmār şud	aġrıķ boldı	ėbeçin bolba	hasta oldu
	wa īn bīmār	bu aġrıķ	ėne ėbeçin	bu hasta
	wa mard-i bisyār bīmār şawanda	dāyım aġrıķ bolur ėr	dāyīm ėbeçin boluķçi ėre	hep hastalanan adam
	bāṭil şud kār-i o	yoķaldı işi	ügey bolba üyleni	işi yok oldu

	guşāda şud mūy-i o	yėşildi saçı	aldaraba üsün	saçı çözüldü
	wa īn guşāda-mūy	bu yėşilġan saç	ėne aldaraḳsan üsün	bu çözülmüş saç
310b	mard-i guşāda-dast	ėliki açuḳ ėr	ġar nēksen ėre	eli açık erkek
	ḥaşm girift bar way	açıġlandı anḳa	a'ūrlaba tū̄ndü	ona öfkelendi
	duşman dāşt kār-rā	duşman tuttı işni	duşman bariba üyleyi	işi düşman gördü
	wa īn ḥaşm-gīn	bu açıġlagan	ėne a'ūrlaḳsan	bu öfkelenen
	dū-mūy şud	ḳırġıl boldı	būrul bolba	kırçıl oldu
	wa īn dū-mūy	bu ḳırġıl	ėne boron	bu kırçıl
	ġalaṭ kard dar şumār	yanḳıldı sanarda	endebe tōlaḳudu	hesapta yanıldı
	reẖta şud mūy-i o	töküldi saçı	unaba üsüni	saçı döküldü
	wa īn reẖta-mūy	bu tökülgen saç	ėne unaḳsan üsün	bu dökülen saç
	raġbat kard ba-kār	raġbet ḳıldı işke	duralaba üyledü	işe rağbet etti
	wa īn raġbat-kār	bu raġbetlıḳ	ėne duratu	bu rağbetli
	ābila-zada şud	ḳabardı ėliki	ḳabarçuḳlanba ġar	eli kabardı
	wa īn dast-i ābila-zada	bu ḳabarġan ėlik	ėne ḳaruḳsa → ḳabaruḳsan ġar	bu kabarmış el
311a	nigāh-dāşt o-rā	saġladı anı	saḳiba tū̄ni	onu sakladı
	wa īn nigāh-bān	bu saġlaġuçı	ėne saḳiḳçi	bu bekçi
	wa īşān nigāh-dārandagān	c (cem')	m (miṣ̲li)	ve onlar bekçiler
	nā-ẖoş şud çīz	yaman mezelıḳ boldı nėme	mū amtatu yama bolba	nesnenin tadı kötü oldu
	wa īn nā-ẖoş ṭa'm	bu yaman mezelıḳ	ėne mū amtatu	bu kötü tadımlık
	ba-gulū firo-burd-aş	yuttı anı	calġiba tū̄ni	onu yuttu
	bar pay-i o raft	kėyinçe bardı	ḳoynāsa orçiba	arkasınca gitti
	wa īn pasraw	bu kėyinçe barḳan	ėne ḳoynāsa yabuḳçi	bu arkadan giden
	kam kam ẖord āb-rā	az az içdi sunı	cō̄n cō̄n ūba uṣuni	suyu azar azar içti
	nā-şikībāyi kard	yėŋillik ḳıldı	köngenlik kibe	hafiflik etti, Far. sabırsızlık etti
	wa īn nā-şikībā	bu yėŋil	ėne köngen	bu hafif, Far.

				bu sabırsız
	bi-şinūd	ėşitti	sonasba	duydu
311b	wa īn şinawā	bu ėşitken	ėne sona[su]ḳsan	bu duymuş
	wa kard ān-rā barāy-i dīdan wa şinūdan	ḳıldı anı körmek tagı ėşitmek üçün	kibe tūni ücekü sonasḳuyīn tulada	görmek ve duymak için onu yaptı
	ser şud	çatba	çatba	doydu
	wa īn mard-i ser	bu toḳ ėr	ėne çatḳulan ėre	bu tok adam
	wa īn zan-i ser	bu toḳ ḫatun	ėne çatḳulan ėme	bu tok kadın
	dāġ-sar şud	ḳalçıġay boldı	ḳalçiġay bolba	kel oldu
	wa īn dāġ-sar	ve ḳalçıġay başlıḳ		ve kel başlı
	guşn ḫˇās uştur-i māda	köksedi iŋen		dişi deve azdı
	wa īn guşn-ḫˇāhanda	bu köksegen		bu azgın
	wa īn guşanda-ḫˇāhanda			bu azgın
	ḫˇār şud	ḫˇār boldı	ḫor bolba	horlandı
	wa īn zār → ḫˇār	bu ḫˇār	ėne ḫor	bu horlanan
312a	wa īn zārī-kunanda	bu yalbarġuçı	ėne calbariġçi	bu yalvaran
	ṭama‘ kard dar way	ṭama‘ tuttı andın	ṭama‘ bariba tūnēse	ona imrendi
	wa īn ṭama‘-kunanda	bu ṭama‘ ḳılġuçı	ėne ṭama‘ kikçi	bu imrenen
	darāz-mūy şud	uzun saçlıḳ boldı	urtu üsütü bolba	uzun saçlı oldu
	wa īn darāz-mūy	bu uzun saçlıḳ	ėne urtu üsünü	bu uzun saçlı
	bi-tarsīd	ḳorḳutı → ḳorḳtı	bosba	Far. ve Çağ. korktu, Moğ. kalktı
	wa īn tarsinda	bu ḳorḳaḳ	ėne bosuḳsan	Far. ve Çağ. bu korkak, Moğ. bu kalkan
	saḫt şud kār	ḳatıḳ boldı iş	ḳata’ū bolba üyle	iş zor oldu
	wa īn kār-i duşvār	bu ḳatıḳ iş	ėne ḳata’ū üyle	bu zor iş
	kal şud	taz boldı	taraġay bolya	kel oldu
	wa īn kal	bu taz	ėne taraġay	bu kel

	ḫursand şud	ḳanā‘at ḳıldı	ḳanā‘at kibe	kanaat etti
312b	wa īn ḫursand	bu ḳanā‘at ḳılġan	ėne ḳanā‘at kiksen	bu kanaat eden
	tanuk-mūy şud	yupḳa saçlıḳ [oldu]	nimgen üsüntü bolba	ince saçlı oldu
	wa īn mard-i tanuk-mūy	bu yupḳa saçlıḳ	ėne nimgen üsütü	bu ince saçlı
	wa īn zan-i tanuk-mūy	bu yupḳa saçlıḳ ḫatun	ėne nimgen üsütü ḫatun	bu ince saçlı kadın
	nā-şikībā şud	ṣabırsız boldı	amur ügey bolba	sabırsız oldu
	wa īn nā-şikībā	bu ṣabırsız	ėne amur ügey	bu sabırzıs
	gil-nāk şud cāy	balçıḳlıḳ boldı yėr	şibartu bolba ġacar	yer çamur oldu
	wa īn gil-nāk	bu balçıḳlıḳ	ėne şibartu	bu balçıklı
	şikasta-zafān şud	kėlegey bo[ld]ı	kėlegey bolba	keke oldu
	wa īn basta-zafān	bu kėlegey	bu kėlegey	bu keke
	nazdīk şud koç	yavuḳ boldı köç	oyra bolba yūri → nūri	göç yakın oldu
	andūhgīn şud bar way	ḳayġuluḳ boldı anıŋ üçün	ḳayġutu bolba tūni dulada	onu için kayglı oldu
	Wa īn andūhgīn	bu ḳayġuluḳ	ėne ḳayġutu	bu kaygılı
	ḫūy girift bā-way	ögrendi anıŋ birle	surba tūndü → tūnlē	onunla öğrendi, Far. onunla alıştı
313a	wa īn ḫū-kar[da]	bu ögreŋen	ėne suruḳsan	bu öğrenen, Far. bu alışmış
	‘ār dāşt az kār	‘ārladı işdin	‘ārlanba üylēse	işten utandı
	wa īn ‘ār	bu ‘ār	ėne ‘ār	bu utanç
	halāk şud	helāk boldı	ükül bolba	öldü
	wa īn halāk-şawanda	bu helāk bolġan	ėne ükül bariḳsan	bu ölmüş
	sabuk şud	yėŋil boldı	köngen bolba	hafif oldu
	ḫarif şud	munıdı	munuba	bunadı
	saḫt bīmār şud	ḳatıḳ aġrıḳ boldı	ḳata’ū ėbeçin bolba	ağır hasta oldu
	wa īn saḫt bīmār	bu ḳatıḳ aġrıḳ	ėne ḳata’ū ėbeçin	bu ağır hasta
	ḫˇurd bīnī şud	kiçik burun boldı	hüçūken ḳabartu bolba	küçük burunlu oldu
313b	wa īn [mard-i] ḫˇurd-bīnī	bu kiçik burunlıḳ ėr	ėne hüçūken ḳabartu ėre	bu küçük burunlu

				erkek
	pas bar-nişast	miŋeşti	sundulaba	iki kişi bir ata bindiler
	wa īn pas-nişīn	bu miŋeşken	ėne sundulaḳsan	birlikte bir ata binen
	lāf zad	lāf urdı	lāf okiba	palavra attı
	lāġar şud	aruḳ boldı	turḳadaba	zayıf oldu
	wa īn mard-i lāġar	bu aruḳ ėr	ėne turḳan ėre	bu zayıf erkek
	wa īn zan-i lāġar	aruḳ boldı ḫatun	ėne turḳan ėme	Çağ. kadın arıkladı, Far. ve Moğ. arık kadın
	duruştī kard bar way	ḳatıḳlıḳ ḳıldı anḳa	ḳata'ūliḳ kibe tū̄ndü	ona zalimlik etti
	wa īn mard-i duruştī-kunanda	bu ḳatıḳlık ḳılur kişi	ėne ḳata'ūliḳ kikçi kū̄n	bu sert davranan kişi
	dāġ-sar şud	ḳalçıġay boldı	ḳalçiġay bolba	kel oldu
	wa īn dāġ-sar	bu ḳalçıġay	ėne ḳalçiġay	bu kel
	wa īn guşāda peş-sar	bu ḳalçaġay ḫatun	ėne ḳalçaġay ėme	bu kel kadın
	şefta şud bar o	‘āşıḳ boldı anḳa	‘āşiḳ bolba tū̄ndü	ona âşık oldu
314a	wa īn şefta	bu ‘āşıḳ	ėne ‘āşiḳ	bu âşık
	kucinda-rūy şud	sepkil boldı yüzi	sėbkil bolba yüzi	yüzü çil çil oldu
	kucinda-rūy	bu sepkil yüzlük	ėne sėbkil yüztü	bu çil yüzlü
	direġ ḫord bar o	ėsirgedi [anḳa]	ḳayralaba tū̄ndü	ona ihsan etti, far. ona hasret etti
	wa īn direġ-ḫor	bu ėsir[ge]gen	ėne ḳayralaḳsan	bu esirgeyen, far. bu hasret çeken
	wa īn bā-direġ	bu ėsirgegen	ėne ḳayralaḳsan	bu esirgeyen, far. bu hasret çeken
	bi-ḫord zamīn āb-rā	yėdi yėr sunı	idebe ġacar uṣuni	yer suyu soğurdu
	wa zamīn-i āb-ḫor	bu sunı yėgen yer	ėne uṣuni ideksen ġacar	bu suyu emen yer
	bi-ḫ˅āb şud	uyḫusız boldı	noyur ügey bolba	uykuzus oldu
	wa īn bi-ḫ˅āb	bu uyḫusız	ėne noyur ügey	bu uykusuz
	aḥmaḳ şud	aḥmaḳ boldı	aḥmaḳ bolba	ahmak oldu

314b	wa īn aḥmaḳ	bu aḥmaḳ	ėne aḥmaḳ	bu ahmak
	tīra şud āb	bulġançaḳ boldı su	bulanḳir bolba uşun	su bulanık oldu
	wa īn āb-i tīra	bu bulġançaḳ su	ėne bulanḳir uşun	bu bulanık su
	dar-rasid	yėtildi	güyçebe	yetişti
	gurba-çaşm şud	müşük körkük → közlük [boldı]	miş nidütü bolba	kedi gözlü oldu
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	gurba-çaşm	müşük közlük	miş nidütü	kedi gözlü
	bi-laġzīd	tayıldı	ḳaltariba	kaydı
	wa īn cāy-i bi-laġzīdan	bu tayılçaḳ	ėne ḳaltaraḳsan	bu kayıp düşmüş, Far. bu kaymak yeri
	bīrūn āmad cān-i o	çıġtı anıŋ cānı	ġarba tū̄ni amin	onun canı çıktı
	wa īn bīrūn-āyanda cān	bu çıḳḳan cān	ėne ḳaruḳsan amin	bu çıkmış can
	tez-şahwat şud	şehvet itik boldı	ėreligni türgen bolba	fazla şehvetli oldu
	girifta-gulū şud āb	su boġazıḳa tügüldi	uşun ḳōlaydu canḳiba	su boğazına düğümlendi
315a	āġāz mī-kard fulān kār-rā	başlar ėdi filān işni	hėkilem bile tėre üyleyi	filan işe başlıyordu
	bī-hoş şud	azdı	tō̄ribe	bayıldı
	wa īn bī-hoş	bu azġan	ėne abariḳsan	bu baygın
	ḫaway kard	tėrledi	kölerbe	terledi
	şefta şud bar o	‘āşıḳ boldı anḳa	‘āşiḳ bolba tū̄ni → tū̄ndü	ona âşık oldu
	wa īn şefta	bu ‘āşıḳ	ėne ‘āşiḳ	bu âşık
	dost dāşt o-rā	sėvdi anı	tālaba tū̄ni	onu sevdi
	ġarḳ şud dar āb	suġa battı	uşundu baḳtaba	suya battı
	wa īn ġarḳ-şuda	bu batḳan	ėne baḳtaḳsan	bu batan
	bi-tarsīd az way	ḳorḳtı andı[n]	ayna → ayba tū̄nēse	ondan korktu
	wa īn tarsīdan	bu ḳaruḳan → ḳorḳḳan	ėne ayiḳsan	bu korkmuş
315b	tarsīd	ḳorḳtı	ayaba → ayba	korktu
	wa īn tarsīdan	bu ḳorḳaḳ	ėne ayiḳsan	bu korkak, Far. bu

				korkmak
	nekū-āmad bar way kār	yaḫşī kėldi anḳa iş	sayin irebe tū̄ndü üyle	iş ona iyi geldi
	wa mard-i zībā	körklük ėr	ġo'a ėre	yakışıklı erkek
	dar-rasīd ba-way	yėt[t]i anḳa	kürbe tū̄ndü	ona yetişti
	bu-çafsīd → bi-çafsīd ba-way	yapıştı anḳa	nūçaba tū̄ndü	ona yapıştı
	wa īn çafsīd	bu yapışḳan	ėne nūçaḳsan	bu yapışmış
	wa īn sarāy bar pahlū-yi ost	bu sarāy anıŋ yanında-dur	ėne balġasun gėr dėrgede bi	bu saray onun (Moğ. evin) yanındadır
	bi-ḫord aṣal-rā ba-kafça	yėdi bālnı ḳaşuḳ birle	idebe bali ḳalbuġalār	balı kaşık ile yedi
316a	wa īn dārū-yi ba-kafça ḫordanī	bu kefçe bilen yėr dārū	ėne ḳalbuġa idekü ėm	bu kaşıkla içilecek ilaç
	ham-bāzī kard bā-o dar fulān kār	ortaġlıḳ ḳıldı anıŋ bile filān işke	ortaḳ bolba tū̄nėle tėre üyledü	onunla filan işte ortaklık kurdu
	wa īn ham-bāz	bu ortaḳ	ėne ortaḳ	bu ortak
	bi-ḫandīd	küldi	inėbe	güldü
	wa īn ān ki azo mī-ḫandand	bu kükdürür → küldürür nėme	ėne inē'ū̄lkü yama	bu güldürücü nesne
	tang şud zindagānī-yi o	tar boldı tirikliki anıŋ	uytan bolba amidulıḳni	onun hayatı sıkıntılı oldu
	zindagānī-yi tang	bu tar tiriklik	ėne uytan amiduliḳ	bu sıkıntılı hayat
	duşman dāşt zan şūy-aş-rā	duşman tut[t]ı ḫatun ėrini	duşman bariba ėme ėreyi	kadın kocasını düşman tuttu
316b	wa īn duşman-dāranda şawhar-rā	bu ėrini duşman tutḳan [ḫatun]	ėne ėreyēn duşman bariḳsan ėme	bu, kocasını düşman tutan kadın
	nizār kard-aş bīmārī	yadattı anıŋ → anı aġrıḳlıḳ	yadad'ūlba tū̄ni ėbeçin	hastalık onu takatsiz bıraktı
	kaşīda-rū	süvrü yüzlük	subuġay ni'ū̄rtü	uzun yüzlü
	baḫīlī kard ba-way ba-ḫ˘āsta	baḫīllıḳ ḳıldı anḳa māl içün	madḳal bolba tū̄ndü māl tulada	mal için ona cimrilik yaptı
	wa īn baḫīl	bu baḫīl	ėne madḳal	bu cimri
	bī-farzand şud mādar	oġulsız boldı ana	kü'ū̄n ügen → ügey bolba ėme	anne (Moğ. kadın) çocuksuz

				oldu
317a	wa īn zan-i bī-farzand	bu oġulsız ḫatun	ėne kü'ün ügey ėme	bu çocuksuz kadın
	wa īn mard-i farzand murda	bu ėrni oġli ölgen	ėne kü'ün üküksen ėre	Far. bu oğlu ölmüş adam, Çağ. bu adamın oğlu ölmüş, Moğ. bu adamın hangi oğlu ölmüş
	şād şud	sėvindi	bayasba	sevindi
	wa īn şādān	bu sėvingen	ėne bayasḳulan	bu sevinen
	wa īn zan-i şādān	bu sėvingen ḫatun	ėne bayasḳulan ėme	bu sevinen kadın
	şād şud ba-kār	sėvindi işke	ėne bayasḳulan → bayasba üyledü	işe sevindi
	wa īn mard-i nādān	bu bilmes kişi	ėne üyle mėdekü [kü'ün]	bu bilgisiz adam
	ābistan şud zan	buġaz boldı ḫatun	kēkitü → kēlitü bolba ėme	kadın gebe kaldı
	wa īn ↰	bu ↰	ėne ↰	bu ↰
317b	zan-i ābistan	buġaz ḫatun	kēlitü ėme	gebe kadın
	şarmgīn şud	uyaldı	içibe	utandı
	ḫaṭā kard dar suḫan	yanḳıldı sözde	endebe ügedü	sözde yanıldı
	ġāfil şud az o	aŋsız boldı andın	genen bolba tün̄ēse	ondan habersiz oldu
	piyāda şud	yayaḳ boldı	yabuġan bolba	yaya oldu
	wa īn piyāda	bu yayaḳ	ėne yabuġan	bu yaya
	wa īn zan-i piyāda	bu yayaḳ ḫatun	ėne yabuġan ėme	bu yaya kadın
318a	meş-çaşım şud	ḳoy közlük boldı	ḳonin nidütü bolba	koyun gözlü oldu
	wa īn meş-çaşım	bu ḳoy közlük	ėne ḳonin nidütü	bu koyun gözlü
	bi-şitāft	aşuḳtı	cāraba	acele etti
	wa īn şitābanda	bu aşuḳḳan	ėne cāraḳsa[n]	bu acele eden
	bī-pīrāya şud zan	yasanur nėmesiz ḳaldı ḫatun	casaḳu yama ügey bolba ėme	kadın süs eşyasız kaldı
	wa īn bī-pīrāya	bu yasanur nėmesiz ḫatun	ėne casaḳu yama ügey ėme	bu, süs eşyasız kadın

	kār kard	iş işledi	üyle kibe	çalıştı
	wa īn kār-kun	bu işlegüçi	ėne üyledükçi	bu çalışkan
318b	ġazal guft	ḳoşuḳ ayt[t]ı	ṭūba kelebe	şiir söyledi, Far. gazel sözyledi
	bī-dil ast	yüreksiz boldı	cürüken ügey [bolba]	yüreksiz oldu (Far. yüreksizdir)
	ḳabūl kard çīz-rā	ḳabūl ḳıldı nėmeyi	abuba yamayi	nesneyi kabul etti
	wa īn ḳabūl-kunanda	bu ḳabūl ḳılġan	ėne abuḳan	bu kabul eden
	kaj şud çaşm-i o	ėgri boldı közi	hur[ū] → murū bolba [nidüni]	gözü şaşıdı
	wa īn kaj-çaşm	bu ėgri köz[lük]	ėne murūn nidün	bu şaşı gözlü
	şipiş-nāk şud	bitlik boldı	bö'ēsütü bolba	bitlendi
	wa īn şipiş-nāk	bu bitlik	ėne bö'ēsütü	bu bitli
	kāhil şud	kāhil boldı	ḳaşang bolba	tembel oldu
	wa īn mard-i kāhil	bu kāhil ėr	ėne ḳaşang ėre	bu tembel erkek
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
319a	zan-i kāhil	kāhil ḫatun	ḳaşang ėme	tembel kadın
	farāḫ-çaşm şud	kėŋ közlük boldı	ū nidütü bolba	geniş gözlü oldu
	wa īn farāḫ-çaşm	bu kėŋ közlük	ėne ū nidütü	bu geniş gözlü
	wa çaşm-i ┐	bu kėŋ ┐	ėne ┐	bu geniş ┐
	farāḫ	köz	nidün	göz
	wa zaḫmi buzurg wa farāḫ	kėŋ uluġ yara	yėke ū yara	büyük ve geniş yara
	nizār şud tan-i o	arıḳladı boyı	turḳadaba bete	vücudu arıkladı
	wa īn nizar	bu aruḳ	ėne turḳan	bu arık
	posīda şud adīm	çüridi saḫtiyān	yulburaba ilġin	gön çürüdü
	nuḫustīn şarāb ḫord	evvel çaġır içti	urada ūba bori	ilk kez içki içti
319b	gunāh kard	yazuḳ ḳıldı	ėre'ū̃ kibe	günah işledi
	wa īn gunāhkār	bu yazuḳ ḳılġan	ėne ėrū̃tü	bu günah işleyen
	duşman dāşt ṭa'ām-rā	yigrendi ṭa'āmnı	cigirbe ide'ēne	yemekten iğrendi

	gandum-gūn şud	bu buġday öŋlük boldı → buġday öŋlük boldı	buġday öngetü bolba	buğday renkli oldu
	wa īn gandum-gūn	bu buġday öŋlük	ėne buġday öngetü	bu buğday renkli
	dard-gīn şud	aġrıḳ boldı	ėbeçin bolba	hasta oldu
	wa īn dard-gīn	bu aġrıḳ	ėne ėbeçin	bu hastalık
	nā-guwār şud ṭa‘ām	aş siŋedi → siŋmedi	ide’ēn ėse şingebe	yemek hazm olmadı
	gung şud	kėlegey boldı	kėlegey bolba	keke (Far. dilsiz) oldu
320a	wa īn gung du‘ā	bu kėlegey	ėne kėlegey	bu keke (Far. bu dilsiz)
	kaşīd ranc-i kār-rā	işni[ŋ] ėmgekini tart[t]ı	üyleyīn cobala[n]ḳi [tataba]	işin sıkıntısını çekti
	baḫşūd bar way	baḫışladı anḳa	nökçebe tū̄ndü	onu affetti
	wa īn bisyār raḥmat-kunanda	bu raḥim ḳılġuçı	ėne ėbedekçi → ėnerikçi	bu (far. çok) merhamet edici
	wa īn bisyār raḥmat	bu köp raḥim ḳılġuçı	ėne olan ėnerikçi	bu çok merhamet edici
	būy girift goşt	ıdlandı ėt	hū̄be miḳan	et koktu
	ba-sitūh āmad az o	iŋrendi andı[n]	ėngrebe tū̄nēse	ondan inledi
320b	bīmār şud	aġrıḳ boldı	ėbeçin bolba	hasta oldu
	wa īn bīmār	bu aġrıḳ	ėne ebeçin	bu hasta
	bi-rast	ḳutuldı	tonilba	kurtuldu
	wa īn rasta	bu ḳutulġan	ėne toniluḳsan	bu kurtulmuş
	kaj-dahan şud	ėgri boldı aġzı	murū bolba amani	ağzı eğri oldu
	wa īn kaj-dahan	bu ėgri aġızlıḳ	ėne murū amantu	bu çarpık ağızlı
	ḫordanī ḫord	yemiş yėdi	cimiş idebe	meyve (Far. yiyecek) yedi
	maza-yi ṭa‘ām	yemişniŋ mezesi	ėne cimişin amtan	meyvenin (Far. yemeğin) tadı
321a	na-yāft çīz-rā	yitlürdi → yitürdi nėmeni	cabḳaba yamayi	nesneyi kaybetti (Far. bulmadı)
	nā-zāyanda şud zan	tuġurmas boldı ḫatun	ülü töre’ū̄lkü ėme	kadın doğurmaz

				oldu
	wa īn zan-i nā-zāyanda	bu tuġurmas ḫatun	ėne ülü töre'ūlkü ėme	bu doğurmaz kadın
	bād-i bī-fāyda	fāydasız boldı [yėl]	tusa ügey key	rüzgâr faydasız oldu
	bi-dānist o-rā	bildi anı	mėdebe tūni	onu bildi
	wa īn mard-i dānā	bu bilür kişi	ėne mėdekü kü'ūn	bu bilir kişi
	şikāfta ┐	yarıldı ┐	sėterebe	yarıldı
321b	şud lab-i zīrīn-i o	töben ėrini	doradu hurūl inu	alt dudağı
	wa īn şikāfta	bu yarılġan	ėne ḳaḳaraḳsan	bu yarılmış
	tāwān dān → dād çīz-rā	toladı nėmeni	dü'ūrbe yamayi	nesneyi doldurdu, Far. nesneye zarar ödedi
	wa īn tāwān	bu tölek	ėne töle'ēn	bu ücret, Far. bu zarar ödeme
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	tāwān-dihanda	tölegen kişi	töleksen kü'ūn	(Far. zarar) ödeyen kişi
	ġanīmat girift māl[-rā]	olcaladı mālnı	olcalaba māli	malı yağmaladı
	wa īn ġanīmat	bu olca	ėne olca	bu ganimet
	bi-dānist kār-rā	anḳladı işni	uḳaba üyleyi	işi anladı
322a	dānā şud mard	biliklik boldı [ėr]	biliktü bolba ėre	adam bilgili oldu
	wa īn dānā	bu biliklik	ėne biliktü	bu bilgili
	āmad ba-şahr	kėldi şeherḳa	irebe şehertü	şehre geldi
	wa biyāmad bar mard	kėldi ėr kişi ḳatıġa	irebe ėreyīn dėrgede	erkeğin yanına geldi
	wa īn āyanda	bu kėlgen	ėne ireksen	bu gelen
	ārzūmand şud ba-goşt	ārzūluḳ boldı ėtke	küsütü → küseltü bolba miḳandu	ete istekli oldu
	bi-ḫord ustūr caw-rā	yėdi gele arpanı	idebe adūsun arbayi	hayvan arpayı yedi
	bosa dād ruḫ-aş-rā	öpti yüzini	ocaba ni'ūri	yüzünü öptü
	çafsīd bado	yapışundı anḳa	nūçaba tūndü	ona yapıştı
	wa īn çafsīda	bu yapışḳan	ėne nūçaḳsan	bu yapışmış
	ḫod ḫord luḳma-rā	özi yėdi tikkeni	ōrēn idebe	lokmayı

			ḳatḳūri	kendisi yedi
322b	dūd-gīn şud cāma	islik boldı ton	sisūtu bolba dēl	elbise; kürk pis kokulu (Far. dumanlı) oldu
	wa īn dūd-nāk	bu islik	ėne sisūtu dēl	pis kokulu (Far. dumanlı) elbise; kürk
	ḫiradmand şud	‘aḳīllik boldı	ėstü bolba	akıllı oldu
	bar cāy mānda şud	bī-ḥāl boldı	bī-ḥāl bolba	halsiz oldu
	farbih şud	sėmridi	tarġulaba	şişmanladı
	wa īn farbih	bu sėmridi → sėmiz	ėne tarġul	bu şişman
	andūhgīn şud	ḳayḳuluḳ boldı	ḳayġutu bolba	kaygılı oldu
	wa īn andūh	bu ḳayġu	ėne ḳayġu	bu kaygı
	żamān kard bado	ara turdı anḳa	cūra bayba tūndü	ona aracı durdu
323a	wa īn żamān-kunanda	bu ara turġan	ėne cūra bayḳsan	bu aracı duran
	ganda şud post	sasıdı tėri	sasiba niėkey	deri sasıdı
	būy girift çīz	sasibaya → sasıdı nėme	sasiba yama	nesne sasıdı
	ancuġ-rūy şud	buruştı yüzi	hurniba ni’ūr	yüzü buruştu
	paywasta-abrū şud	tutaş ḳaşlıḳ boldı	hanisḳa ülgürci bolba	çatık kaşlı oldu
	wa īn paywasta-abrū	bu tutaş ḳaşlıḳ	ėne hanisḳanitu → hanisḳatu	bu bitişik kaşlı
	zabān-āwar şud	tillik boldı	kėlentü bolba	dilli oldu
	wa īn zabān-āwar	bu tillik	ėne kėlentü	bu dilli
	ablah şud	ėssiz boldı	ės ügey bolba	akılsız oldu
	wa īn ablah	bu ėssiz	ėne ės ügey	bu akılsız
	bī-maza şud çīz	mezesiz boldı [nėme]	amta ügey [bolba] yama	nesne tatsız oldu
323b	wa çīz-i bī-maza	mezesiz nėme	amta ügey yama	tatsız nesne
	dāġ-sar şud	ḳalçıġay boldı	ḳalçiġay bolba	kel oldu
	wa īn dāġ-sar	bu ḳalçıġay	ėne ḳalçiġay	bu kel
	bī-ḫirad şud	ėssiz boldı	ės ügey bolba	akılsız oldu

	wa īn bī-ḫirad	bu ėssiz	ėne ės ügey	bu akılsız
	ārzūmand şud ba-ṭa‘ām	ārzūluḳ boldı aşḳa	küseltü bolba idētü	yemeğe istekli oldu
	ḥayrān şud	keyen → kenes boldı	tang bolba	şaşkın oldu
	wa īn ḥayrān	bu kenes	ėne tang	bu şaşkın
324a	cald şud	çālāk boldı	çalak bolba	çevik oldu
	ustūr-i cald	külük gele	ildem adūsun	yarış atı
	dānist kār-rā	bildi işni	mėdebe üyleyi	işi bildi
	faḳīh şud ┐	faḳīh boldı ┐	faḳīh mėdekçi ┐	fıkıhlı oldu ┐
	mard	ėr	ėre	erkek
	ḫoş-maniş şud	yaḫşı ṭabī‘atlik boldı	sayin ünetü bolba	iyi tabiatlı oldu
324b	wa īn ḫoş-maniş	bu yaḫşı ṭab‘lıḳ	ėne sayin ünetü	bu iyi tabiatlı
	duşman dāşt çīz-rā	duşman tuttı nėmeni	duşman bariba yamayi	nesneyi düşman tuttu
	wa īn cang	bu uruş	ėne kėre’ūr	bu kavga
	zişt şud rūy-i o	körksiz boldı yüzi	körk ügey bolba ni’üri	yüzü çirkin oldu
	wa īn zişt-rūy	bu körksiz yüzlük	körk ügey ni’üri	çirkin yüzlü
	nā-bīnā-yi mādar-zād	toġa körteş → körmes boldı	törelki soḳar	doğuştan görmez idi
	wa īn nā-bīnā-yi mādar-zād	bu közsiz toḳ[ḳ]an	ėne nidün ügey töreksen	bu gözsüz doğan
	pāk şud cāy	arıḳ boldı yėr	ari’ūn bolba ġacar	yer temizlendi
	wa īn cāy-i pāk	bu arıḳ yėr	ėne ari’ūn ġacar	bu temiz yer
325a	**al-mużā‘af**			
	ṭarrār şud	ṭarrār boldı	ṭarrār bolba	dolandırıcı oldu
	wa īn ṭarrār	bu ṭarrār	ėne ṭarrār	bu dolandırıcı
	bisyār mūy abrū şud	ḳaşı ḳalın boldı	hanisḳa cucān bolba	kaşı kalın oldu
	wa īn anbūh-abrū	bu ḳalın ḳaşlıḳ	ėne cucān hanisḳa	bu kalın kaşlı
	‘āşiḳ şud	‘āşıḳ boldı	‘āşiḳ bolba	âşık oldu
	va īn ‘āşiḳ	bu ‘āşıḳ	ėne ‘āşiḳ	bu âşık
	ṭabīb şud	otaçı boldı	otaçi bolba	hekim oldu

	wa īn ṭabīb	bu otaçı	ėne otaçi	bu hekim
	bārīk-miyān şud	inçke bėllik boldı	narin bėltü bolba	ince belli oldu
	wa īn bārīk-miyān	bu inçke bėllik	ėne narin büsetü	bu ince belli
	wa īn zan-i bārīk miyān	bu ḫatun inçke bėllik	ėne narin büsetü ėme	bu beli ince kadın
	ḫiradmand şud	ėslik boldı	ėstü bolba	akıllı oldu
325b	wa īn ḫiradmand	bu ėslik	ėne ėstü	bu akıllı
	anbūh-rīş şud	ḳalın saḳal[lıḳ] boldı	curcān → cucān saḳaltu bolba	kaba sakallı oldu
	wa īn rīş-anbūh	bu saḳalı kalın	ėne olan saḳal	bu kaba sakallı (Moğ. sakal)
	kamān şud abrū-yi o	yay dek boldı ḳaşı	numun metü bolba hanisḳa	kaşı yay gibi oldu
	wa īn kamān-abrū	bu yay ḳaşlıḳ	ėne numun hanisḳatu	bu yay kaşlı
	girifta-āwāz şud	üni tutuldı	da'ūn bariba	sesi tutuldu
	wa īn girifta-āwāz	bu üni tutulġan	ėne da'ūn bariḳsan	bu sesi tutulan
	saḫt-ḫuṣūmat şud	ḳatıḳ ḫuṣūmatlik boldı	ḳata'ū duşman[liḳ bolba]	katı husumetli oldu
	wa īn saḫt-ḫuṣūmat	bu ḳatıḳ ḫuṣūmatlik	ėne ḳata'ū duşmanliḳ	bu katı husumetli
	wa mardum-i saḫt ḫuṣūmat	ḳatıḳ ḫuṣūmatlik ėl	ḳata'ū duşmantu kü'ūn	katı husumetli insanlar
326a	bā-maza şud çīz	mezelıḳ boldı nėme	amtatu bolba [yama]	nesne tatlı oldu
	wa īn bā-maza	bu mezelıḳ	ėne amtatu	bu tatlı
	bā-maza yāft mard çīz-rā	mezelıḳ taptı ėr nėmeni	amtatu olba ėre yamayi	adam nesneyi tatlı buldu
	nekū-yi kard bā-way	yaḫşılıḳ ḳıldı anḳa	sayinliḳ [kibe] tūndü	ona iyilik etti
	wa īn nekū-kār	bu yaḫşılıḳ ḳılġan	ėne sayinliḳ kikse[n]	bu iyilik etmiş
	rāstī kard dar sawgand-aş	çınlıḳ ḳıldı antıda	ünenlik kibe andaġārtu	andında sadıklık etti
	rāst şud sawgand-i o	çın boldı antı	ünen bolba andaġār	andı gerçek oldu
	sawgand-i rāst	çın ant	ünen andaġā	gerçek ant
	taşna şud mard	susadı ėr	unda'āsaba ėre	adam susadı

326b	wa īn taşna	bu susaġan	ėne undāsuḳsan	bu susamış
	wa īn zan-i taşna	bu susaġan ḫatun	ėne undāsuḳsan ėme	bu susamış kadın
	āzād şud banda	āzād boldı ḳul	āzād bolba bōl	köle özgür oldu, köle kurtuldu
	wa īn āzād	bu āzād	ėne āzād	bu azat
	bad şud	yaman boldı	mū bolba	kötü oldu
	wa īn bad-kār	bu yaman işlik	ėne mū üyletü	bu kötü davranışlı
	wa īn bad	bu yaman	ėne mū	bu kötü
	wa īn batarast azo	bu andın yamanraḳ-tur	ėne tū̄nēse mū bī	bu ondan daha kötüdür
	nā-bīnā şud	kör boldı	soḳar bolba	kör oldu
	wa īn nā-bīnā	bu kör	ėne soḳar	bu kör
	talḫ şud	açıḳ boldı	ġaşūn bolba	acı oldu
327a	raşk ḫord bar zan az fulānī	küniledi ḫatunnı filān kişidi	citürlebe ėmeyi tėre kū̄nēse	filan kişiden kadını kıskandı
	raşk-burda	künilegen	ci'ērleksen	kıskanan
	zan-i bā-raşk	bu küniçi ḫatun	ėne cöyerçi → cöterçi ėme	bu kıskanç kadın
	zāġ-çaşm şud	ala közlük [boldı]	ala nidün bolba	ela gözlü oldu
	wa īn zāġ-çaşm	bu ala köz	ėne ala nidün	bu ela gözlü
	bārīk-miyān şud	inçke bėllik boldı	narin bėltü bolba	ince belli oldu
	wa īn bārīk-miyān	bu inçke bėllik	ėne narin büsetü	bu ince belli
	pindāşt mard-rā karīm	saġındı ėrni cavānmard	sėtkibe Ereyi ögligetü	adamı cömert zanetti
327b	bi-yāft çīz-rā	taptı nėmeni	olba yamayi	nesneyi buldu
	rasīd kāri ba-way	tėgdi anḳa iş	kürbe tū̄ndü üyle	ona iş geldi
	ziyān kard duşman-aş-rā	ziyān yėtkürdi duşmanıġa	ḳor kürgebe duşmantu	düşmanına zarar verdi
	dast-aş rasīd ba-meḫ	ėliki yėt[t]i ḳazuḳḳa	ġarni kürbe ḳatasundu	eli kazığa ulaştı
	al-mu'talu'l-lām			
	nā-dān şud az fulān çīz	bilmes boldı ol nėmedin	üle bolba tėre yamāsa	o şeyden razı olmadı (Far. bilgisiz oldu)

	wa īn nā-dān	bu kėnen	bu gėnen	bu tasasız, Far. bu bilgisiz
	dar aftāb nişast	küneşte olturdı	narandu ėselgü (ėsergü?) sa'ūḳsan	güneşte oturdu
	halāk şud	helāk boldı	ükül bolba	öldü
	wa īn halāk-şuda	bu helāk bolġan	ėne ükül boluḳsan	bu ölmüş
328a	taşna şud	susadı	unda'āsba	susadı
	wa īn taşna	bu susaġan	ėne undāsuḳsan	bu susamış
	wa īn zan-i taşna	bu susaġan ḫatun	ėne undāsuḳsan ėme	bu susamış kadın
	tar şud	noytan bolba → öl boldı	noytan bolba	yaş oldu, Not: Metinde Çağ. kısmında Moğ. ibare yazılmı.
	Wa īn tar	bu öl	ėne noytan	bu yaş
	āzarda şud azo ba-fulān çīz	aġrıdı andı[n] filān	ėbetbe tūnēse tėre yama	filan kişi ondan hastalandı, Far. filan nesne için ondan alındı
	Wa īn āzarda	bu aġrıḳan	[ėne] ėbedüksen	bu hastalanan (Far. bu alınan)
	sazāwār şud ba-fulān kār	lāyıḳ boldı filān işke	coḳistu bī tėre üyledü	filan işe lâyık oldu
	wa īn sazāwārtarīn	bu lāyıḳ-turur ol nėmege	ėne coḳistu bi tėre üyledü	bu, o nesneye lâyık olan
328b	dunbal ḫod bar-āmad bar post-i o	kiçik ḳuş ḳuyruġı çıḳtı tėrisige	hüçūken kücü'ūn ġorba bėyedüni	Far. ve Çağ. derisinde küçük kuş kuyruğu çıktı, Moğ. vücudunda küçük akrep hastalığı görüldü
	ḫū kard sag ba-şikār	ögrendi it avġa	surba noḳay abadu	it ava alıştı
	wa īn ḫū-karda	bu avḳa ögrengen	ėne abadu suruḳsan	bu ava alışan

	tāza şud goşt	tāze boldı ėt	tāza bolba miḳan	et taze oldu
	wa īn tāza	bu tāze	ėne tāza	bu taze
	birahna ~ barahna şud az cāma	yalanḳaç boldı tondın	nüçürgün → nüçügün bolba dēlēse	elbiseyi; kürkü soyundu
	wa īn birahna	bu yalanḳaç	ėne nüçürgen → nüçügen	bu çıplak
	wa īn zan-i birahna	bu yalanḳaç ḫatun	ėne nüçügen ėme	bu çıplak kadın
	ḫˇāb raft	uyıdı	untaba	uyudu
	wa īn ḫˇāb-rafta	bu uyıḳan	ėne untaḳsan	bu uyumuş
329a	ḫˇār şud	ḫˇār boldı	ḫor bolba	horlandı
	wa īn ḫˇār	bu ḫˇār	ėne ḫor	bu horlanan
	andūhgīn şud bar fulān	ḳayġuluḳ boldı filāṅġa	ḳayġutu bolba tėre yamadu	filan kişiye üzüldü
	wa īn andūhgīn	bu ḳayġuluḳ	ėne ḳayġutu	bu kaygılı
	farāmoş kard-aş	unuttı anı	martaba tū̄ni	onu unuttu
	wa īn farāmoşkār	bu unutḳuçı	ėne martaḳçi	bu unutucu
	bi-tarsīd az way	ḳorḳtı andın	ėne → ayba tū̄nēse	ondan korktu
	şab-kūr şud	tünde körmes boldı	söni üle ücekü bolba	gece görmez oldu
	wa īn zan-i şab-kūr	bu tünde körmes ḫatun	ėne söni üle ücekçi ėme	bu, geceleyin görmez kadın
	rasīd ba-way	yėt[t]i anḳa	kürbe tū̄ndü	ona ulaştı
	cimā‘ kard zan-rā	sikti ḫatunnı	oḳaba ėmeyi	kadını sikti
329b	pasandīd o-rā	ḫoşladı anı	tālaba tū̄ni	onu beğendi
	wa īn ḫoşnūd-şuda	bu ḫoş-dil bolġan	ėne tālaḳsan	bu neşeli olmuş
	wa īn ḫoşnūd	bu ḫoşnūdlıḳ	ėne tālaḳu	bu sevinçlilik
	bahramand şud az ān çīz	ülüşluḳ boldı ol nėmedin	kėşiktü bolba tėre yam[ā]sa	o nesneden hisseli oldu
	wa īn bahramand	bu ülüşluḳ	ėne keşiktü	bu hisseli
	birahna-pāy şud	yalanḳ ayaḳ boldı	köl biçügün bolba	yalın ayak oldu
	wa īn birahna-pāy	bu yalanḳ ayaḳ	ėne köl biçügün	bu yalın ayak
	mānda şud	ardı	ėkebe → ėçebe	yoruldu
330a	wa īn bad-baḫt	bu bed-baḫt	ėne bad-baḫt	bu kötü bahtlı

	peş āmad-aş	ilgeri kėldi anḳa	uruḳşi irebe tū̄ndü	ona önce geldi
	wa īn cang	bu uruş	ėne kėre'ū̄r	bu kavga
	pākīza şud	arıḳ boldı	a[r]i'ūn bolba	temizlendi
	wa īn pākīza	bu arıḳ	ėne ari'ūn	bu temiz
	kuhna şud	ėski boldı	ḳūçin bolba	eskidi
	dāġ-sar şud	ḳalçıġay boldı	ḳalçiġay bolba	kel oldu
	wa īn dāġ-sar	bu ḳalçıġay	ėne ḳalçiġay	bu kel
	wa īn zan-i dāġ-sar	bu ḳalçıġay ḫatun	ėne ḳalçiġay ėme	bu kel kadın
	bā-pīrāya şud zan	bėzengen boldı ḫatun	ō̄r[i]yēn casaḳsan bolba bolba [ėme]	kadın süslü oldu, Not: Moğ. kısmında 'bolba' iki kez yazılmış
330b	firo-mānda pāy	arġan ayaḳ	ėçeksen köl	yorgun ayak
	nek pursīd az çīz	yaḫşı sordı nėmeni	sayin asaḳba yam[ā]sa	nesneyi iyi sordu
	wa īn nek-pursīda ˥	bu yaḫşı sorġan andın	ėne sayin asaḳuḳsan ˥	bu iyi sormuş ˥
	azo		tū̄nēse	ondan
	poşīda şud bar way kār	yapılġan boldı anḳa iş	bürküksen bolba tū̄ndü üyle	iş ona örtülü oldu
	wa īn poşīdagī	bu yapılmaḳ	ėne bürkükü	bu kapanmak
	bāḳī mānd	bāḳī ḳaldı	ḳani'ā ḳoçaruḳsan	baki kaldı
	wa īn bāḳī-mānda	bu bāḳī ḳalġan	ėne ḳoçaruḳsan	baki kalan
	bar-āmad bar bām	çıġdı tamġa	ġarba balġasundu	çatıya çıktı
	bad-baḫt şud	bed-baḫt boldı	bad-baḫt bolba	kötü bahtlı oldu
331a	wa īn zan-i bā-pīrāya	bu bėzengen ḫatun	ėne casaḳsan ėme	bu süslü kadın
	garm şud ātiş	ısıdı ot	ḳala'ūn bolba ġal	ateş ısındı
	wa ātiş-i garm	ısıḳ ot	ḳala'ūn ġal	sıcak ateş
	ḫūn-ālūd şud	ḳanġa bulġaştı	çisundu ḳutḳuba	kana bulaştı
	wa īn ḫūn-ālūda [çīz]	bu ḳanġa bulḳaşḳan nėme	ėne cisundu ḳutḳuḳsan	kana bulaşmış

			[yama]	nesne
	nā-bīnā şud	kör boldı	soḳar bolba	kör oldu
	wa īn nā-bīnā	bu kör	ėne soḳar	bu kör
	siyāh-fām şud lab-i o	ḳarasıman boldı ėrni	ḳara öngetü bolba hurū[l]ni	dudağı karamsı oldu
	wa īn zan-i siyāh-lab	bu ḳarasıman ḫatunlıḳ → ḫatun	ėne ḳara hurūl [ėme]	bu kara dudaklı kadın
331b	buland şud	bėyik boldı	öndür bolba	büyük oldu
	wa ost buland	ol-dur bėyik	tėre öndür öndür	büyük odur, Not: Moğ. kısmında 'öndür' iki kez yazılmıştır
	nizār şud	arıḳ boldı	tu[r]ḳan bolba	arık oldu
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	nizār	bu aruḳ	turḳan	arık
	tuwāngar şud	bay boldı	bayan bolba	zengin oldu
	wa īn tuwāngar	bu bay	ėne bayan	bu zengin
	bī-niyāz şud az çīz	muŋsız boldı nėmedin	mung ügey bolba yam[ā]sa	nesneden kaygısız oldu
	wa īn bī-niyāz	bu muŋsız	ėne mung ügey	by kaygısız
	muḳīm şud dar sarāy	turdı sarāyda	bayba balġasun gėrtü	sarayda durdu
	nīst şud	yoḳ boldı	ügey bolba	yok oldu
	ḫūb şud	yaḫşı boldı	sayin bolba	iyi oldu
332a	wa īn ḫūb	bu yaḫşı	ėne sayin	bu iyi
	maşġūl şud az way	kėnen boldı andın	gėnen bolba tün̄ėse	ondan tasasız oldu
	al-mu'talu'l-fā' wa'l-lām			
	sūda-pāy şud mard wa asp	sürtüldi ėrniŋ ayaġı daġı atnıŋ	sürçibe ėreyin köl taġi morin	adam ile atın ayağı sürtüştü
	wa īn sūda-pāy	bu sürtülgen ayaḳ	ėne sürçiksen köl	sürçen ayak
	al-mu'talu'l 'ayn wa'l-lām			
	halāk şud	helāk boldı	ükül bolba	öldü
	az ġam soḫt	ḳayḳudın küydi	ḳayġuvāsa tülebe	kaygıdan

				azap çeti
	wa īn az ġam soḫta	bu ḳayḳudın küygen	ėne ḳayġuvāsa tüleksen	bu, kaygıdan azap çeken
	siyāh-çaşm şud	ḳara közlük boldı	ḳara nidütü bolba	kara gözlü oldu
332b	wa īn siyāh-çam	bu ḳara közlük	ėne ḳara nidütü	bu kara gözlü
	zinda şud	tirildi	amidutu bolba	dirildi
	wa īn zinda	bu tirik	ėne amidu	bu diri
	şarmgīn şud	uyaldı	içibe	utandı
	wa īn şarmgīn	bu uyalġan	ėne içiksen	bu utanan
	bā-‘illat şud	aġrıḳlıḳ boldı	ėbeçin → ėbeçitü bolba	hasta oldu
	wa īn bīmār	bu aġrıḳ	ėne ėbeçin	bu hasta
	serāb şud	ḳandın → ḳandı sudın	ḳanaba uṣunāsa	suya doydu
	wa īn serāb	bu sudın ḳanġan	ėne uṣunāsa ḳanuba	bu suya doymuş
	wa īn zan-i ser-āb	bu sudın ḳanġan ḫatun	ėne uṣsunāsa ḳanuba ėme	bu, suya doymuş kadın
	lāġar şud	aruḳ boldı	turḳan bolba	zayıf oldu
333a	wa īn lāġar	bu aruḳ	ėne turḳan	bu zayıf
	gurusna şud	açdı	ölesbe	acıktı
	wa īn gurusna	bu aç	ėne öles	bu aç
	‘āciz şud az suḫan	yadadı ėr sözni	yadaba ėre ügēse	adam sözü çekmedi, Far. adam sözden aciz kaldı
	‘āciz şud az kār	yadadın → yadadı işdin	yadaba üylēse	işe güçsüz oldu
	wa īn‘āciz	bu daġan → yadaġan	ėne yadaḳsan	bu, hiçbir şey yapamayan
	bā-ḳuwwat şud	küçlük boldı	küçitü bolba	güçlendi
	dost dāşt o-rā	sėvdi anı	tālaba tūni	onu sevdi
	wa īn dost dāştan	bu sėvgüçi	ėne tālaḳçi	bu seven, Far. bu sevmek
333b	**bāb-i fa‘ala yaf‘alu**			
	āġāz kard kār-rā	başladı işni	hėkilebe üyleyi	işi başladı
	biyāfarīd ḫudāy	yarattı tėŋri	cayāba tėngri	yaratıkları

	āfarīda-rā	ḫalāyıḳnı	irgeni	Allah yarattı
	[īn] nasl-i farzandān	bu oġul oġlanları	ėne kū̄ni kü'ū̄t	bu oğulun çocukları
	muḳīm şud dar şahr	turdı şeherde	bayba şehertü	şehirde durdu
	ḫuşk şud dast-i o	ḳurıd[ı] ėliki	şirsaba ġarni	eli kurudu
334a	pinhān kard çīz-rā	yaşurdı nėmeni	ni'ūba yamayi	nesneyi sakladı
	wa īn çīz-i pinhān-karda	bu yaşurḳan nėme	ėne nuyūḳsan yama	bu saklanan nesne
	bi-rānd sag-rā	ḳovladı itni	cō̄be noḳayi	köpeği kovdu
	ḫod gureḫta şud	özi ḳaştı	ō̄rēn tutāba	kendisi kaçtı
	biyafgand ḥad-rā	saldı ḥaddnı	orkiba ḥaddi	sınırı çizdi
	bi-tāft sitāra ba-furoġ-i o	yarudı yulduz yaruḳluġı birle	gėybe hodun hoduniārlār	yıldız parlaklığıyla parladı
	sitāra-yi tābān	yaruḳ yulduz	gėnen → gėgēn hodun	parlak yıldız
	firo-māya şud	nėmesiz boldı	yama ügey bolba	hiçbir şeysiz oldu, Far. alçak oldu
334b	nā-kas	nākes	nākes	alçak
	dīdabānī kard mardum-rā	ḳaradı ėlni	ḳarlaba → ḳaraba irgeni	halka baktı
	dar cāy-gāh-i dīdabānī	ḳurġan yėrde	bayiḳsan ġacara	durduğu yerde
	yārī dād-aş	mered → meded bėrdi anḳa	nökeçebe tū̄ndü	ona yardım etti
	wa īn yārī-dihanda	bu meded bėrgen	ėne nökeçekçi	bu yardım eden
	rasīd az way ba-man māl-i o	tėgdi andın manḳa mālı	māl kürbe tū̄nēse nadu	onun malı bana ulaştı
	bi-īstād ḫūn wa aşk	turdı ḳan dağı yaş	bayba çisun dağı nilbusun	kan ve gözyaşı durdu, Not: Metinde Çağ. kısmında 'dağı' bağlacının 'da-'sı ile 'yaş' sözcüğünün 'ya'sı birbirinin yerine

				yazılmıştır.
	bi-ḫarīd ḫamr-rā	satḳun aldı çaġırnı	doraci → boraçi abuba bori	şarabı satın aldı
335a	bi-pālūd rawġan-i gāv-rā	süzdi ol → uy yaġını	tunḳāba ükerin tosuni	inek yağını süzdü
	az geş → keş-i o bīrūn şud	çıḳtı dīnidin	ġarba dīnēse	dininden çıktı
	nāgāh āmad bar mā fulān kas	kėneye → kėnete kėldi bizge ol kişi	gėnete irebe bidandu tėre kü'ün	birden bire o kişi bize geldi
	biyārāmīd deg	turdı ḳazan ḳaynardın	bayba toġān buçalġuġāsa	kazan kaynaması durdu
	bi-ḫ̌ānd nāma-rā	oḳudı kitābnı	ungşiba defteri	kitabı (Far. mektubu) okudu
	wa īn ḫ̌ānanda	bu oḳuġan	ėne ungşiḳsan	bu okumuş
	bi-ḫ̌ānd bar way salām-rā	selām ḳıldı anḳa	salām kibe tün̄dü	ona selam verdi
	saḫt surḫ şud	ḳatıḳ ḳızardı	ḳata'ū hulaba → hulayba	çok kızardı
	nigūn-sār kard kāsa-rā	töŋterdi ayaḳnı	töngterebe ayaġayi	fincanı devirdi
	nigāh dāşt o-rā ḫudāy	saḫladı anı tėŋri	saḳiba tün̄i tėngri	Allah onu korudu
335b	bīrūn āmad ustuḫ̌ān	çıḳtı süyük	ġarba yasun	kemik çıktı
	taḫīr kard ḫudāy dar acal-i o	tėŋri kėyin saldı ecelini	tėngri ḳoyna orḳiba amiduluk	Allah ölümünü geciktirdi
	muhlat dād dayn-rā	kėyin saldı öntüçini	ḳoyna ürba aḳsuḳsan	borcunu erteledi
	wa īn nasīya	bu öntüç	ėne aḳsuḳsan	bu ödünç
	bi-rānd sutūr-rā ba-'aṣā	sürdi geleni tayaḳ bile	kelibe adūsuni tayayār	hayvanı dayak (Far. baston) ile
	bālīd ġulām	bėyidi oġlan	yėke bolba kü'ün̄	çocuk büyüdü
	wa īn bālīda	bu bėyigen	ėne yėke boluḳsan	bu büyümüş
	bar-āmad abr	çıḳtı buluṭ	ġarba ė'ün̄len	bulut çıktı
336a	bi-ḫārīd reş-rā	ḳaşıdı ḳartnı	māciba gücüni	rişte hastalığı (ülser, çıban) kaşıdı
	paywastagī kard dar kār	ulaşu turdı 'amelde	ülgürçi bayba üyleydü	işe aralıksız durdu

	bi-raft sūy-i o	bardı anıŋ sarı	orçiba tū̆ni cük	ona doğru gitti
	poşīda şud bar way fulān cīz	yapıldı anḳa filān nėme	bürkübe tū̆ni → tū̆ndü yamayi	ona filan nesneyi kapadı
	rāst kard çīz-rā	yasadı filān nėmeni	casaba [tėre] yamayi	filan nesneyi düzdü
	bi-tarsānīd-aş	ḳorḳut[t]ı anı	ayilġaba tū̆ni	onu korkuttu
	bi-kaşīd çīz-rā	tarttı nėmeni	tataba yamayi	nesneyi çekti
	bi-şikast kāsa-rā	sındurdı ayaḳnı	tuḳulba → ḳuḳulba ayaġayi	fincanı kırdı
	faryād kard	ḳıçḳırdı	ḳaylaba	bağırdı
336b	ġārat kard ḫ̆āsta-rā	taladı mālnı	talaba māli	malı yağmaladı
	wa īn ġārat	bu talan	ėne talan	bu yağmalama
	ġārat-karda	bu talaġan	ėne talaḳsan	bu yağmalamış
	nāgāh āmad bar o	kėnete kėldi anḳa	gėnete irebe tū̆ndü	birdenbire ona geldi
	ḫāmoş kard-aş	tėk turġuzdı anı	utu babyilġaba tū̆ni	onu sakinleştirdi, Moğ. onu düz durdurdu
	buhtān nihād bar way	tühmet ḳuydı anḳa	tühmet kibe tū̆ndü	onu zan altında bıraktı
	az bun bar-kand-aş ḫudāy ba-ʻaẕāb	tübidin ḳonḳardı anı tėŋri ḳıyıḳ → ḳıyın birle	tėngri tū̆ni hirōrāsa bosḳaba ėre’ū̆yīn tula	allah onu (Moğ. günahı için) azap ile kökten imha etti
	ṣifat kard-aş o-rā	ṣıfat ḳıldı anı	maḳtaba tū̆ni	onu övdü
	bi-kāwīd ḫāk-rā	aḫtardı topraḳnı	uḳuba şira’ūyi	taprağı dağıttı
	bi-cast az kār	ḳaştı işdin	tutaba üylēse	işten kaçtı
	firistād sūy-i o çīz-i	yiberdi anıŋ sarı nėme	ilebe tū̆ni cük yamayi	ona nesne gönderdi
337a	bar-angeḫt o-rā bar kār	ḳopardı anı iş üçün	bosḳaba tū̆ni üyle tulada	onu iş için kaldırdı
	bar-angeḫt az ḫ̆āb-gāh-aş	ḳopardı anı yatḳan yėrdin	bosḳaba tū̆ni kėbteksen ġacara	onu yattığı yerden kaldırdı
	bāng kard gosfand	tanḳradı ḳoy	māraba ḳonin	koyun meledi
	bi-sozānīd-aş	küydürdi anı	tülebe tū̆ni	onu yaktı

	paydā kard rāh-rā	taptı yolnı	olba möri	yolu buldu
	ẖod paydā şud [rāh]	özi tapıldı yol	ȭrēn oldaba mörin	yol kendisi bulundu
	bi-guẕaşt az dil-i way fāl-i way	kėçti andın fālı	nökçibe tū̆nēse tölgeni	falı ondan (Far. onun kalbinden) geçti
	biyafgand-aş bar rūy o-rā	yüz tėben saldı anı	ni'ūr hurū orkiba tū̆ni	onu yüz üstü bıraktı
337b	cirāḥat kard-aş	yaralıḳ ḳıldı anı	yaratu kibe tū̆ni	onu yaraladı
	wa cirāḥat	bu yara	ėne yara	bu yara
	kard nekī wa badī-rā	ḳıldı yaẖşılıḳnı dağı yamanlıḳnı	kibe mūliḳ dağı sayinliḳ	iyiliği de kötülüğü de etti
	giriftand murġān-i şikārī ṣayd-rā	avladılar avçı ḳuşlar avnı	abalaba abaçi şiba'ūn şiba'ūyi	avcı kuşlar avı avladı
	carḥ kard ḳāżī guwāh-rā	cerḥ ḳıldı ḳāżī tanuḳnı	ėse sonasba ḳādi gėreyi	hâkim tanığı dinlemedi
	gardan-kaşī kard asp	suçıdı at	tuylaba morin	at sıçradı
	wa īn sar-kaş	bu suçıġan	ėne tuylaḳsan	sıçramış at
	bismil kard gosfand-rā	boġuzladı ḳoynı	bo'ārlaba ḳonini	koyunu boğazladı
	wa īn gosfand-i kuşta wa bismil-karda	bu boġazlaḳan ḳoy boġazladı	ėne bōrlaḳsan ḳonin bo'ōrlaba	bu boğazlayıcı koyun boğazladı, Far. bu öldürülmüş ve boğazlanmış koyun
338a	ẖaway kard peşānī	tėrledi manḳlay	kölerbe manḳlay	alın terledi
	şikast cawz-rā	sındurdı yanḳaḳnı	ḳuḳulba caḳi	cevizi kırdı
	lagad zad sutūr	tėpti gele	iskülbe adūsun	hayvan tepti
	şināh zad dar āb	üzdi su içide	unbaba uşun [dotara]	su içinde yüzdü
	rahā kard uşturān-rā dar çarā-gāh	ḳoydı tėvelerni otlaḳda	talbiba tėmēni ėbesündü	develeri otlağa bıraktı
	ẖod ba-çarā raft	özi otlaḳḳa bardı	ȭrēn orçiba ėbesündü	kendisi otlağa gitti
	wa īn sutūrān-i rahā-karda dar çarā-gāh	bu otlaḳḳa ḳoyġan geleler	ėne ėbesündü tabiḳsan adūsun	otlağa bırakılmış hayvanlar

	bi-siturd sarāy-rā	töşedi sarāyda	dėbsibe balġasun gėrtü	sarayda (Far. sarayı) döşedi, Not: ‘dėbsibe’ metinde iki kez yazılmış
	reẖt āb-rā	tökti sunı	asḳaba uṣuni	suyu döktü
338b	ẖod reẖta şud	özi töküldi	ȭrēn asḳaraba	kendisi döküldü
	zanaẖ zad	yanḳşadı	yangşaba	gevezelik etti
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	zanaẖ[-zan]	yanḳşaḳ	yangşaḳsan	geveze
	cawān-mardī kard ba-māl	cavānmardlıḳ ḳıldı mālḳa	ū bülgetü bolba māltu	mala cömertlik gösterdi
	wa īn cawān-mard	bu cavānmard	ėne cūmard	bu cömert
	peş āmad o-rā kāri	alıḳa kėldi anḳa iş	emüne irebe tȭndü üyle	iş ona karşı geldi, Far. ona iş çıktı
	fāl nek āmad o-rā	yaẖşı fāl kėldi anḳa	sayin tölge irebe tȭndü	ona iyi fal çıktı
	şarḥ kard kitāb-rā	şerḥ ḳıldı kitābnı	şerḥ kibe defteri	kitabı açıkladı
	bi-guşād ẖudāy dil-aş-rā bar islām	açtı tėŋri anıŋ köŋülini islāmḳa	nēbe tėngri sėtkil inu musulmānliḳtu	Allah onun gönlünü İslâm’a açtı
339a	şarḥa kard ḳaşşāb goşt-rā	şerḥaladı ḳaşşāb ėtni	ilel kibe ḳaşşāb miḳani	kasap eti kesti
	wa īn şarḥa-karda goşt	bu şerḥa ḳılġan ėt	ėne ile kiksen miḳan	bu kesilmiş et
	şarāb-i ┐	ėrte çaġır ┐	ėrteyin ┐	sabah şarabı ┐
	bāmdādī dād o-rā	bėrdi anḳa	bor ögbe tȭndü	verdi ona
	bāng kard ẖuros	çarladı ẖorōs	ḳaylaba taḳi’ā	horoz öttü
	‘afw kard az way	kėçürdi andın	öngere’ȭlbe tȭnēse	onu affetti
	bāng kardand aspān	kişnedi atlar	anḳīlçaḳāba morit	atlar kişnedi
	biyafgand o-rā	saldı anı	orkiba tȭni	onu bıraktı
	az dūr nigarīst bar çīz	yıraḳdın baḳtı nėmege	ḳolāsa ücebe yamayi	nesneye uzaktan baktı
	wa īn paywasta nigarinda dūr-bīn	bu ulaşu körgüçi ıraḳını	ulam ücekçi ḳolāsa	bu sürekli uzağa (Moğ.

				uzaktan) bakan
	bi-burd o-rā asp	ėlt[t]i anı at	abçi orçiba tū̃ni morin	at onu götürdü
339b	bi-guşād dar-rā	açdı ėşikni	nēne e'ū̃deni	kapıyı açtı
	ḫ̆āndan guşād bar imām	açdı imāmḳa oḳumaḳ	ungşiḳu nēlbe → nēbe imāmdu	imama okumayı açtı (okudu)
	maclis-rā farāḫ kard barāy-i o	kėŋ ḳıldı anıŋ üçün meclisni	ū kibe tū̃ni tulada meclistü	meclisi onun için geniş yaptı
	afrāḫ → farāḫ şud cāy	kėŋ boldı yėr	ū bolba ġacar	yer geniş oldu
	wa īn farāḫ-cāy	bu kėŋ yėr	ėne ū ġacar	bu geniş yer
	ruswā kard-aş	rüsvā ḳıldı anı	tang kibe tū̃ni	onu rüsva etti
	dūr kard ḫudāy kāfir-rā az raḥmat	yıraḳ ḳıldı tėŋri kāfirnı raḥmatdın	ḳola kibe tėngri kāfiri raḥmatāsa	Allah kâfiri rahmetten uzak tuttu
	wa o az rāndagān-i raḥmat ast	ol raḥmatdın sürgenlerdin-turur	tėre raḥmatāsa ḳola kiksen bī	o rahmetten kovulanlar-dandır
	ātiş zad	ot çaḳtı	ġal çaḳiba	ateş çaktı
	ṭa'na kard dar way	ṭa'n ḳıldı anḳa	ṭa'na kibe tū̃ndü	onu yerdi
	bi-kaşīd asp-rā ba-ligām	tart[t]ı atnı yügen birle	tataba morini ḳadāl sėlte	atı gem ile çekti
340a	kār-i saḫt kard	ḳatıḳ iş ḳıldı	ḳata'ū üyle kibe	zor işi yaptı
	turş-rūy şud	çıtuḳ çıraylıḳ boldı	kütün çiraytu bolba	çatık çehreli oldu
	bi-soḫt o-rā garmā	küydürdi anı ısıḳ	tülebe tū̃ni ḳala'ū̃n	sıcak onu yaktı
	nigarīst-aş	baḳtı anḳa	ücebe tū̃ndü	ona baktı
	bi-kaşīd āb-rā az çāh	tart[t]ı sunı ḳuduḳdın	tataba uşuni ḳuduġāsa	kuyudan suyu çekti
	bi-sitūd-aş o-rā	ögdi anı	maḳtaba tū̃ni	onu övdü
	wa īn sitāyiş	bu ögken	ėne maḳtaḳsan	bu öven (Far: övgü)
	mizāḫ kard	masḫaralıḳ ḳıldı	şoḳraḳ kibe	şaka yaptı
	masḥ kard sar-aş-rā	mesḥ tarttı başıġa	mesḥ tataba hėkindü	başını mesh etti
340b	paymūd zamīn-rā	çinedi yėrni	çinēbe ġacari	yeri adımladı
	naṣīḥat kard-aş	ögüt bėrdi anḳa	ügütlebe tū̃ni	ona öğüt verdi

	wa īn nekū-ḫˇāhī	bu ögüt	ėne ügüt	bu öğüt
	wa tawba-yi rāst	çın tevbe	ünen tevbe	gerçek töve
	nekū doḫt cāma-rā	yaḫşı tikti tonnı	sayin oyaba dēli	elbiseyi; kürkü iyi dikti
	wa īn sozan	bu igine	ėne ce'ūn	bu iğne
	rişta	ip	dēsün	ip
	dūr kard az way	ḳorıdı andın	ḳoriba tūnēse	ondan korudu
	būy dād muşk	ıd bėrdi ıpar	hünir ögbe cār	misk, koku yaydı
341a	ustuwār şud dar dāniş	bėrk boldı 'ilimde	batu bolba biliktü	bilimde sağlam oldu
	post bāz kard gospand-rā	tėri soydı ḳoynı	öbçibe ḳonini	koyunun derisini soydu
	wa īn post bāz karda	bu tėri soyġan	ėne arasun öbçiksen	bu deri soyan
	ba-pāyān rasīd māh	ayaḳıḳa yėtti ay	köldü kürbe sara	ay sona erdi
	bi-ḫarāşīd sar-aş-rā	tırmadı başını	tirmaba hėkini	başını kaşıdı
	buland şud koh	bėyik boldı taḳ	öndür bolba ūla	dağ büyük oldu
	bīnī bar-dāşt az takabbur	tekebbürlıḳ ḳıldı burnı birle	kėderlebe ḳabariyān	burnunu havaya kaldırdı
	bar-andāḫt bay'-rā	buzdı satıḳnı	ėbdebe ḳudalduḳuyi	satışı bozdu
	biyālūd o-rā	bulġadı anı	ḳutḳuba tūni	onu buladı
	bi-gardānīd ḫudāy o-rā pakī → kapī	ėvürdi tėŋri anıŋ ṣūratını bėçin sūratıġa	orça'ūlba tūni tėngri ni'ūrun bėçindü	Allah onun suretini maymun suretine çevirdi
	nabişt nāma-rā	bitidi kitābnı	biçibe defteri	kitabı (Far. mektubu) yazdı
	wa īn nāma	bu kitāb	ėne biçik	bu kitap (Far. mektup)
341b	pāşīd āb-rā	sėpti sunı	saçiba uşuni	suyu serpti
	munkir şud ḥaḳḳ-i o-rā	tandı anıŋ ḥaḳḳını	buçaba tūni yamāsa	onun hakkını inkar etti
	bi-rancānīd-aş	ėmgetti anı	cobaba tūni	onu sıkıntıya attı, Far. onu incitti

	bi-gustard bistar-rā	töşedi töşekni	dėbisbe dėbisker	döşeği döşedi
	tez kard paykān-rā	yiti[tti] başaḳnı	ḳurçatḳaba başaġi	temreni biledi
	ġālib şud bar way	yėŋdi anı	deylebe tū̃ni	onu yendi
	kīna-yi kuşta kaşīdam	alaḳsanāsa öçēnē abuba	öçüm aldım öldürgendin	öldürenden öcümü aldım, Not: Metinde Far. ve Moğ. ibarelerin yerleri değişmiş.
	Kuşta ba-sabab-i way kuşanda	öldürüldi anıŋ üçün öldürgüçi	alaḳdaba tū̃ni tula alaḳçi	öldürmek yüzünden öldürüldü
	wa fulānī ḫaşm-i man ast	ol kişi mėnim duşmanım-turur	tėre kü'ū̃n mini duşman bī	o kişi benim düşmanımdır
	bāng kard gosāla	möŋredi buzav	māraba tuġul	buzağı möledi
342a	zārī kard-am ba-ḫudāy	yalbardım tėŋrige	calbariba tėngridü	Allah'a yalvardım
	āwāz bar-dāşt ba-ḫˇāndan-i ḳur'ān	bėyik oḳudı ḳur'ānnı	ḳaylaçi ungşiba ḳur'āni	Kur'ân'ı sesli okudu
	bi-rānd o-rā	sürdi anı	kelibe tū̃ni	onu sürdü (Far. kovdu)
	ḫˇār şud	ḫˇār boldı	ḫor bolba	horlandı
	pinhān kard çīz-rā	yaşurdı nėmeni	ni'ūba yamayi	nesneyi sakladı
	wa īn pinhān-karda	bu yaşurġan	ėne nuyūḳsan	bu saklanan
	bi-tarsānīd o-rā	ḳorḳut[t]ı anı	ayilġaba tū̃ni	onu korkuttu
	wa zan-i tarsān	ḳorḳ[ḳ]an ḫatun	ayḳsan ėme	korkan kadın
	pur şud daryā	töldü tėŋgiz	dü'ū̃rbe mören	deniz doldu
	roşan şud çirāġ	yarudı çırāġ	gėybe cula	kandil yandı
342b	bāḳī āb mānd dar ḫanūr	su ḳaldı idişde	uşun ḳoçarba üyledü	kapta (Moğ. işte) su kaldı
	wa āmad fulānī	kėldi ol kişi	irebe tėre kü'ū̃n	o kişi geldi
	wa bāḳī mardumān na-yāmadand	özge ėl kėlmediler	bişi irgen ėse irebe	başka kimseler gelmedi
	cādūyi kard çaşm-i o-rā	cādūlıḳ ḳıldı közige	cādū kibe nidündü	onun gözüne büyü yaptı
	biyafroḫt ātiş-rā	yandurdı otnı	şitāba ġali	ateşi yaktı
	pāy bar-dāşt sag barāy-i kumīz	ayaḳın[ı] köterdi [it] siymek üçün	noḳay kölēn örgübe şēbe	köpek ayağını

				siymek için kaldırdı, Moğ. köpek ayağını kaldırdı siydi
	maşhūr kard o-rā ba-fulān çīz	āşkārā ḳıldı anı ol nėme birle	āşkārā kibe tū̄ni tėre yamalā	onu ol nesneyle tanıştırdı
	bar-kaşīd bar way kārd-rā	tartı anḳa pıçaḳnı	tataba tū̄ndü ḳituġayi	ona bıçağı çekti
	bi-gudāḫt pīh-rā	sızġurdı iç yaġını	gėskebe semecīn tosun	iç yağını eritti
	bar-āmad bar bām	aştı yükke	ġarba aça'ān dēre	yükün (Far. damın) üstüne çıktı
	ẓafar yāft bar duşman	bastı duşmannı	daruba duşmani	bastı düşmanı, Far. düşmana karşı zafer kazandı
343a	payda şud kār	bėlgülük boldı iş	bėlgürbe üyle	iş belirdi
	zinā kard	zinā ḳıldı	ḳuyāli kibe	zina etti
	wa īn zinā-kār	bu zinā ḳılġan	ėne ḳuyāli kiksen	bu zina eden
	bi-nāzīd-am ba-fulān kār bar ┐	küvendim ol iş birle filān kişige	kö'ō̄rkebe tėre kü'ū̄ni tėre ┐	o işle filan kişiye hava attım
	fulān kas	┘	üyleyer	┘
	wa cāma-yi ḫūb	yaḫşı ton	sayin dēl	iyi elbise; kürk
	wa īn nāziş	bu küven	ėne kö'ō̄rkem	bu hava atma
	wa man nāzanda-am ba-o	ve mėn küvenük-men anıŋ birle	bi kō̄rkem bi tū̄nlē	onunla gurur duyuyorum
	bi-guşād dahan-aş-rā	açtı aġzını	nēbe amanān	ağzını açtı
	ḫod bāz şud	özi açıldı	ō̄rēn nēbe	kendisi açıldı
	ḳahr kard o-rā	açılġandı → açıġlandı anḳa	ġaşūba tū̄ndü	ona sinirlendi, Far. onu sinilendirdi
	bi-burīd kaştī āb-rā	kėse yöridi kėme sunı	oḳtalun yabuba onḳaça uşun	gemi suyu yara yara gitti
	kābīn dād zan-rā	kābīn bėrdi ḫatunḳa	kābīn ögbe dėledü → ėmedü	kadına çeyiz verdi
343b	kabīn dād zan-rā	kābīn bėrdi ḫatunḳa	kābīn ögbe ėmedü	kadına çeyiz verdi

	wa īn kabīn	bu kābīn	ėne kābīn	bu çeyiz
	ustād şud ba-kār	ustād boldı işde	uran bolba üyledü	işte usta oldu
	bi-kuşt uştur-i māda-rā az sīna	köküsidin boġuzladı tişi tėveni	bo'ōrlaba ingeni ça	dişi deveyi göğsünden boğazladı
	dast-rā bar sīna nihād dar namāz	ėlikini köküside ḳoydı namāzda	ġaran çe'ēcidēn bariba namāzda	namaz kılarken elini göğsüne kamet bağladı
	bi-rānd ḫ̆āhanda-rā	sürdi tilençini	kelibe ġuyruçi	dilenciyi kovdu
	kam kard bahra-yi o-rā	öksütti anıŋ ülüşini	[tu]ta'ūlba tūni kėşigini	onun ülüşünü eksitti
	mihtarī kard bar mardumān	uluġlıḳ ḳıldı kişilerle → kişilerge	yėkelik kibe irgendü	insanlara büyüklük etti
344a	bi-gazīd o-rā mār	tişledi anı yılan	cūba tūni moġay	yılan onu ısırdı
	bar-dāşt o-rā ḫudāy	kötürdi anı tėŋri	hörgübe tūni tėngri	Allah onu kaldırdı
	bi-raft sūy-i o	bardı anıŋ sarı	horçiba tūni cük	ona doğru gitti
	bāṭil şud ḥuccat-i o	bāṭıl boldı ḥüccet anıŋ	ḳudal bolba ügeni tūni	onun kanıtı boşa çıktı
	bar-ḫārst	ḳoptı	bosba	kalktı
	dūr şud ḫāna	yıraḳ boldı [yurt]	ḳola bolba nutuḳ	yurt uzak oldu
	bi-fişārd o-rā	sıġdı anı	şiġaba tūni	onu sıktı
	bīrūn āmad çaşm-i o	çıḳtı [anıŋ] közi	ġarba tūni nidün	onun gözü çıktı
344b	wa īn çaşm-i bīrūn-āmada	bu çıḳġan köz	ėne ġaruḳsan nidün	bu çıkan göz
	nigarīst ba-way	baḳtı [anḳa]	ücebe tūndü	ona baktı
	bi-kuşt ḫ̆eştan-rā	öldürdi özini	alaba ōri'ēn	intihar etti
	cimā' kard zan-rā	sikti ḫatunnı	oḳaba ėmeyi	kadını sikti
	nuhum şud mardumān-rā	toḳuzunçı boldı ėlge	yėsünçi bolba irgendü	halka dokuzuncu oldu
	bi-burīd bīnī-yi o-rā	kėsti burnını	oḳtalba ḳabarnı	burnunu kesti
	wa īn bīnī-burīda	bu burnı kėsük	ėne ḳabar oḳtaluḳsan	bu burnu kesik
	gird kard o-rā	yıġdı anı	ḳuri'āba tūni	onu yığdı

	wa īn gird-āmada	bu yıġķan	bu ķuyāruķsan	bu toplanmış
	bi-firift o-rā	aldadı anı	aldaba tū̱ni	onu aldattı
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
345a	firīb	aldaġan	aldaķsan	aldatan
	firo-tanī kard ba-ḫudā	boyu[n] sundı tėŋrige	kücū̱n sunaba tėngridü	Allah'a boyun eğdi
	bi-kaşīd ┐	çıķardı ┐	tataba ┐	çıkardı ┐
	az way cāma-rā	anı → andın tonnı	tū̱nėse dėli	ondan elbiseyi; kürkü
	bar-dāşt afsār-rā	aldı noḫtanı	örgübe noḫtayi	yuları kaldırdı
	ḫal' kard bā-zan-aş zan-rā	ḫatunnıŋ başını sattı	ėmeyīn hėkini ķudalduba	kadının başını sattı
	dūr kard az way	yıraķ ķıldı andın	ķola kibe tū̱nėse	ondan uzaklaştırdı
	bi-dād o-rā māl	bėrdi anķa māl	ögbe tū̱ndü māl	ona mal verdi
	birūn kard zafān-aş-rā	tilini çıķardı	kėlebe → kėleni ġargaba	dilini çıkardı
	aşk āward çaşm-i o	yaşardı közi	nilbusulaba nidün	gözü yaşardı
	gaz kard cāma-rā	ķarıladı ton[n]ı	ķarilaba dėli	elbiseyi; kürkü dirsekle ölçtü
	çārum bar mardumān	törtençi boldı ėlge	dötėr bolba irgendü	halka dördüncü oldu
345b	bi-çarīd sutūr dar çarā-gāh	otladı gele otlaķda	ėbesülebe adūsun bėlçe'ēldü	hayvan otlakta otladı
	bāz dāşt o-rā az way	tıydı anı andın	itķaba tū̱ni tū̱nėse	onu ondan engelledi
	bi-mālīd bīnī-yi o-rā ba-za'farān	sürt[t]i burnıġa za'ferān	sürçibe ķabatān za'farān	burnuna safran sürttü
	bar-dāşt o-rā az zamīn	köterdi anı yėrdin	örgübe tū̱ni ġacarāsa	onu yerden kaldırdı
	pāra doḫt cāma-rā	pārça yamadı tonġa	kėsek nökebe dėli	elbiseye; kürke parça yamadı
	wa īn pāra	bu yıruķ	ėne tamturķay	yırtık
	rukū' kard ḫudāy-rā	rükū' ķıldı tėŋrini	rukū' kibe tėngridü	Allah'a rükû etti
	kişt zamīn[-rā]	ėkti yėrdi → yėrni	tariba ġacar[i]	yeri ekti
	bi-parward ḫudāy	yarattı tėŋri	cayāba tėngri	iyilik için

	kūdak-rā barāy-i nekī	oġlannı yaḫşılıḳ üçün	kü'ün sayin tulada	Allah çocuğu yarattı
346a	haftum şud mardumān-rā	yėt[t]inçi boldı ėlge	dolānçi bolba irgendü	halka yedinci oldu
	nawā zad mard yā kabūtar bāng kard	yırladı ėr yā köverçken çarladı	dūlaba ėre daġı kö'örçeken ḳaylaba	adam türkü söyledi ve göverci öttü
	mardi sac‘	seci‘ aytḳuçı ėr	seci‘ kelekçi ėre	kafiyeli nesir sözyleyici adam
	bar-ḫ ̌āst gard wa roşanāyi	ḳoptı toz daġı yaruḳluḳ boldı	bosba to‘ → tōġ[ġan] bolba gėgēn	toz kalktı ve parlak oldu
	az mūy-i peşānī kaşīd	iley saçıdın tarttı	manḳlay üsüni tataba	ön saçından çekti
	bāng kard ḫuros	çarladı horōs	ḳaylaba taḳi'ā	horoz öttü
	dar-āmad da āb wa dar kār	kirdi suġa daġı işke	uṣundu oraba basa üyledü	suya ve işe girdi
	wa āb-gāh	bu sulaḳ	ėne oralġa	bu suvat
346b	nihād ḫudāy mar bandagān-rā rāh-i musulmānī	ḳoyd[ı] tėŋri ḳulları üçün musulmānlıḳ [yolını]	talbiba tėngri bōllar musulmānliġīn möri	Allah kulları için müslümanlik yolunu bıraktı
	bi-guşād dar-rā sūy-i rāh	aştı ėşikni yol sarı	nēbe ė'üdeni mör cük	kapıyı yola doğru açtı
	dūr şud ḫāna	yıraḳ bolba yurt	ḳola bolba nutuḳ	yurt uzak oldu
	şifā‘at o-rā peş-i amīr	şefā‘at ḳıldı anḳa bėk ḳatında	şütü'ēn bolba tündü noyan dėrgede	ona bey katında şefaat etti
	wa īn şifā‘at-kunanda	bu şefā‘at ḳılġuçı	ėne şütü'ēn boluḳçi	şefaat edici
	cuft kard çīz-rā ba-çīz	ḳoşdı nėmeni nėmege	ḳolbaba yamayi yamadu	nesneyi nesneye kattı
	farmān-bardārī kard farmān-i ḫudāy-rā	fermān berdārlıḳ ḳıldı tėŋri buyruḳ[ı]nı	sonasba tėngrī carliḳi	Allah'ın buyruğuna boyun eğdi
347a	biyafgand-aş	yıḳdı anı	unaġāba tünі	onu yıktı
	ba-rūy uftāda	yüz tėben yıḳılḳan	[ni'ür] hurāniye utaḳsan → unaḳsan	yüz üstü düşmüş
	sīlī zad o-rā	şapalaḳladı anı	şoḳşalaba tünі	onu tokatladı
	kār kard	iş ḳıldı	üyke → üyle kibe	iş yaptı
	wa īn			bu

	sāḫt			yaptı
	wa īn bad-karda fulān ast	bu yaman ḳılġan filān dur	ėne mū kiksen tėre bī	bu, kötü yapan filan kişidir
	wa mardi ustād	ustād ėr	uran ėre	usta adam
	wa zani ustād	ustād ḫatun	uran ėme	usta kadın
	bi-ḫuft	yat[tı]	kebtebe	yattı
	muhr nihād ḫudāy bar-dil-i kāfir	mühür bastı tėŋri kāfir köŋlike	tamġalaba tėngri kāfirīn sėtkili	Allah kâfirin gönlünü damgaladı
347b	muhr nihād mard bar çīz ba-muhr	mühür bastı ėr nėmege mühür bile	tamġalaba ėre yamadu tamġalā	erkek nesneye mühürle mühür bastı
	bi-zad diram-hā-rā	soḳudı yarmaḳlarnı	dėletbe altani	para bastı
	dard-gīn kard	iklik ḳıldı	ėbeçitü bolba	hasta etti (Moğ. oldu)
	sar firo-kaşīd ḫˇār-puşt	başını içkeri tart[t]ı kirpi	hėkine → tonaḳsa (?) bataba → tataba cari'ān	kirpi başını içeri çekti
	pijmurda şud andām-i o	yıġırıldı siki	hümeribe ocuġayi	siki indi
	bi-koft o-rā	yançtı anı	cançiba tū̄ni	onu dövdü
	bi-kuşt şipiş-rā	öldürdi bitni	alaba bövēsüni	biti öldürdü
	bi-burīd çīz-rā	kėsti nėmeni	oḳtalba yamayi	nesneyi kesti
	wa īn pāra-burīda	bu kėsek kėsken	ėne oḳtaluḳsan	bu kesilmiş parça
	burīdagī kard az birādar-aş	kėsdi ḳardaşıdın	oḳtalba törüksenēse	kardeşinden ayırdı (Far. ayrıldı)
	tamām bālā āmad-aş cāma	yaraşdı anḳa ton	coḳiba tū̄ndü dēl	elbise; kürk ona yakıştı
348a	wa īn cāma tamām bālā na-mī-āyad	bu ton yaraşmas manḳa	ėne dēl üle coḳim nadu	bana bu elbise; kürk yakışmıyor
	az bun bar-kand-aş	tübindi[n] üzni andın → üzdi anı	hirōrāsa onḳulba → oḳtulba tū̄ni	onu dibinden söktü
	wa īn cāy-i bar-kanda şudan ast	bu üzülgen yėr-turur	ėne tasuraḳu ġacar	bu kopmuş yerdir
	ḳahr kard-aş	açıġlandı anḳa	ha'ūrlaba tū̄ndü	ona sinirlendi, Far. onu sinirlendirdi

	ḫˇāst darweş	tiledi tilençi	ġuyba ġuyruçi	dilenci dilendi
	ba-rūy uftād dar āb ḫordan	yüzi tüşüp içti sunı	kėteci ūba uṣuni	suyu yüzü koyun içti
	bi-zad-aş çahār-pā-rā ba-tāziyāna	urdı geleniŋ saġrısını ḳamçı birle	dėletbe adūsuni sāri minā'ār	hayvanın kıçını kamçı ile vurdu
	bi-soḫt o-rā	küydürdi anı	tülebe tūni	onu yaktı
	bi-gazīd o-rā ┐	tişledi anı ┐	cūba tūni ┐	onu ısırdı ┐
	kaj-dum	çayan	çayan	akrep
	bi-tāft	ėşdi	tomuba	eğirdi
	bāz dāşt o-rā az kār	tıydı anı işdin	itḳaba tūni üylēse	işten onu engelledi
348b	kār kard dar way pand	işledi anḳa ögüt	ületbe → üyletbe tūndü ügüt	ona öğüt yaradı
	sūdmand gardānīd ┐	asıġ ḳıldı anḳa ┐	tusa kürgebe tūndü ┐	ona fayda etti ┐
	o-rā ba-fulān kār	ol nėme birle	tėre yama[lā]	o nesne ile
	bi-ḫuft	yat[tı]	kebtebe	yattı
	nīst kard ḫudāy bāṭil-rā	yoḳ ḳıldı tėŋri bāṭılnı	ügey kibe tėngri bāṭili	Allah batılı zail etti
	bi-gazīd o-rā kaj-dum	tişledi anı çayan	cūba tūni çayan	akrep onu ısırdı
	zīrak şud kūdak	ėslik boldı oġlan	ėstü bolba kūken	çocuk akıllı oldu
	wa īn zīrak	bu ėslik	ėne ėstü	bu akıllı
	raft laşkar sūy-i laşkar	bardı çėrik çėrikke	orçiba çėrik çėriktü	ordu orduya gitti
	wa īn laşkar-i anbūh	bu köp çėrik	ėne olan çėrik	bu çok ordu
349a	'āşik şud zan-rā	'āşıḳ boldı ḫatunḳa	'āşiḳ bolba ėmedü	kadına âşık oldu
	nīst şud bāṭil	yoḳ boldı bāṭıl	ügey bolba bāṭil	batıl zail oldu
	bī-barakat kard ḫudāy ribu'ā	bereketsiz ḳıldı tėŋri asıḳnı	bereket ügey kibe tėngri asiḳçi	Allah kazancı (Moğ. kazançlıyı) bereketsiz yaptı
	bi-kard çīz-rā	ḳıldı nėmeni	kibe yamayi	nesneyi etti
	āġāz kardan mī-kunad fulān kār-rā	başladı filān işni ḳılurga	ėkilebe tėre üyleyi kiküdür	filan işi yapmaya başladı
	koç kard	köç ḳıldı	köç kibe	göç etti

	pālān nihād bar uştūr-i māda	ķomladı tişi tėveni	ķomlaba ingeni	dişi deveyi eyerledi
	bi-ḫˇāst az wa ḫˇāsta-rā	tiledi andın mālnı	ėribe tū̄nēse māli	ondan malı istedi
349b	wa īn çīz-i ḫˇāsta	bu tilegen nėme	ėne ėriksen yama	bu istenen nesne
	pursīd-aş az way çīz-i	sordı andın nėmeni	asaķba tū̄nēse tėre yamayi	ondan nesneyi istedi
	wa īn pursīdan	bu sorġan	ėne asaġūķsan	bu sormuş olan
	surfa kard	yöteldi	yötelbe	öksürdü
	wa īn surfa	bu yötel	ėne yötel	bu öksürük
	maşġūl kard o-rā az fulān	meşġūl ķıldı anı ol nėmeni	tunķāba tū̄ni tėre yamāsa	onu o nesneyle meşgul etti, Moğ. onu o nesneden süzdü
	kard kār-rā	ķıldı işni	kibe üyleyi	işi yaptı
	wa īn kirdār	bu ķılmaķ	ėne kikü	yapmak
350a	dādanī dād-aş	in‘ām bėrdi anķa	soyurķal ögbe tū̄ndü	ona bağış versi
	wa īn dādanī	bu in‘ām	ėne soyurķal	bu bağış
	raḥmat → zaḥmat kard-aş	raḥmat → zaḥmat ķıldı anķa	cobaba tū̄ndü	ona sıkıntı verdi
	bā-ham āward	ķoşdı anı	ķolbaba tū̄ni	onu kattı
	giraw nihād peş-i o çīz-rā	girev ķıldı anķa nėmeni	dang talbiba tū̄ni dėrgede yamayi	nesneyi ona rehin koydu
	wa īn giraw	bu girev	ėne dang	bu rehin, bu ipotek
	pur kard kaştī-rā	toldurdı nėmeni → kėmeni	dü’ū̄rgebe onķaçayi	gemiyi doldurdu
	ārd kard gandum-rā	un ėt[t]i buġdaynı	ġulir kibe buġdayi	buğdayı öğüttü
	wa īn ārd	bu un	ėne ġulir	bu un
	koç kard	köçti	nū̄be	göçtü
350b	wa īn koç	bu köç	ėne nū̄be	bu göç
	ḫaṭā kard dar ḫˇāndan	yanķıldı oķumaķda	endebe ungşiķudu	okumakta yanıldı
	mardi bisyār laḫn	yanķılķuçı ėr	endekçi ėre	yanılıcı adam
	şikasta guft dar surūd	yanķıldı yırķalada	endebe dūlaķuda	türkü söylerken

				yanıldı
	la‘nat kard bar way	la‘net ḳıldı anḳa	la‘net kibe tū̃ndü	ona lanet etti
	wa īn la‘nat	bu la‘net	ėne la‘net	bu lanet
	nāgāh āward bar o kār	kėnete kėltürdi anḳa işi	gėnete açaraba tū̃ndü üyle	birdenbire ona iş getirdi, Not: Metinde Far. ve Moğ. cümlelerin yerleri değişmiş.
	Bihtar şud az bīmārī	yaḫşıraḳ boldı aġrıḳdın	ileri bolba ėbeçinėse	hastalıktan daha iyi oldu
351a	wa īn bihtar	bu yaḫşı	ėne sayin	bu iyi
	al-mu‘talu’l-fā bi’l-wāw			
	bi-ḫalānīd-aş	sançtı anḳa	ḳatḳuba tū̃ni	onu dürttü
	bi-baḫşīd o-rā ḫ ̌āsta	baḫışladı anḳa māl	soyurḳaba tū̃ndü māl	ona mal bağışladı
	dast az way bāz na-mī-dārad	ėlik andın kötermes	ġarān tū̃nėse üle örgüm	ondan elini kaldırmaz
	bi-nihād o-rā	ḳoyd[ı] anı	talbiba tū̃ni	onu bıraktı
	wa īn cāy-i nihādan	bu ḳoyar yėr	ėne talbiḳu ġacar	bu koyacak yer
	bad guft-aş dar o	yaman ayt[t]ı anḳa	mū kelebe tū̃ndü	ona kötü sözledi
	biyuftād çīz dar zamīn	tüşdi nėme yėrge	unaba yama ġacara	nesne yere düştü
351b	wa nişast murġ bar diraḫt	ḳondı ḳuş yıġaçḳa	şiba’ūn tūba (sūba?) modundu	kuş ağaca kondu
	wa īn cāy-i firo-āmadan	bu anıŋ tüşer yėri-turur	ėne tū̃ni būḳu ġacarni bī	bu onu inecek yeridir
	īn roz-i ḳiyāmat	bu ḳıyāmat küni	ėne ḳiyāmat üdür	bu kıyamet günü
	al-mu‘talu’l-lām			
	bi-dīd o-rā	kördi anı	ücebe tū̃ni	onu gördü
	nigarīst sūy-i o	baḳtı anıŋ sarı	ücebe tū̃ni cük	ona doğru baktı
	dīd az çihra	bu baḳḳu yėr	ėne ücekü ġacar	bu bakacak yer, Far. yüzden baktı
	dūr şud az way	yıraḳ boldı andın	ḳola bolba tū̃nėse	ondan uzak oldu
352a	gardan-kaşī [kard] dar kār	boyun tart[t]ı andın	kücū̃n tataba tū̃nėse üylėse	ona boyun eğmedi, Far.

				ve Moğ. ona işte boyun eğmedi
	wa īn nā-farmān-bardār	bu söz ėşitmes	ėne ülü sonasuḳçi	söz dinlemez
	nigāh dāşt o-rā ḫudāy	saḫladı anı tėŋri	saḳiba tūni tėngri	Allah onu korudu
	nigāh dāşt mard ḥaḳḳ-i yār-i ḫˇeş-rā	saḫladı ėr yārınıŋ ḥaḳḳ[ı]nı	saḳiba ėre andayān sėtkil	erkek, arkadaşının hakkını sakladı
	ba-çarā-gāh dāşt gospandān-rā şabān	otlattı ḳoyçı ḳoylarnı	ėbesele'ūlbe ḳoniçi ḳonini	çoban koyunları otlattı
	çarīdand gospandān ba-ḫod-i ḫˇeş	otladılar ḳoylar özleri	ėbesülebe ḳonin ōrēn	koyunlar kendileri otladı
	wa īn çarā-gāh	bu otlaḳ	ėne bėlçil	bu otlak
	sa'y kard	sa'y ḳıldı	sa'y kibe	gayret etti, çabaladı
352b	wa īn sa'y	bu sa'y	ėne sa'y	bu çaba, bu gayret
	ġamz kard o-rā ba-nazd-i duşman	çaġtı anı duşman ḳatında	çaḳiba tūni duşman dėrgede	düşman yanında onun aleyhinde konuştu, düşman yanında ona iftira attı, düşman yanında onu karaladı
	ḫabar-i marg-i murda āward bar mardumān	ökükniŋ → ölükniŋ ölmek ḫabarı kėltürdi ėlge	üküksenü kėlen açaraba irgendü	halka ölünün ölüm haberini getirdi
	ḫabar-i marg āranda	bu ölek → ölmek ḫabarı kėltürgen	ėne üküksen kėlen açaraba	bu, ölüm haberi getirmiş
	az ḥadd guẕaşt kāfir	ḫaddıdın aştı kāfir	ḫaddāsa öngere'ūlbe kāfir	kafir haddinden aştı
	bisyār şud āb	köp boldı su	olan bolba uṣun	su çok oldu
	bāz dāşt o-rā az kār	tıydı anı işdin	itḳaba tūnēse üyle	işten onu engelledi
353a	**bāb fa'ala yaf'alu'l-mu'talu'l-fā bilwāw**			

	mīrāṣ girift az padar-aş ḫˇāsta	mīrāṣ aldı atasıdın mālnı	gėrēṣ abuba èçigēse māli	malı babasından miras aldı
	wa īn mīrāṣ-ḫˇāra	bu mīrāṣ yėgüçi	ėne gėrēṣ idekçi	bu mirasyedi
	wa īn māl-i mīrāṣ	bu mīrās māl	ėne gėrēṣ māl	miras mal
	parhez kard az kār → gunāh	tartındın → tartındı yazuḳdın	tataba ėre'ū'ēse	günahtan çekip aldı
353b	wa īn parhezgār	bu yarınur → tartur	ėne tataḳu	bu çekecek, sürükleyecek şey, Far. bu, günahtan sakınan
	i'timād kard ba-way	ışandı anḳa	iteybe → itegebe tūndü	ona güvendi
	wa īn mard wa zan-i ustuwār	bu ışanġan ėr daġı ḫatun	ėne ireksen ėre ėme	bu, güvenen (Moğ. gelen) erkek ve kadın
	dost dāşt o-rā	sėvdi anı	tālaba tūni	onu sevdi
	biyāmāsīd	şişdi	ḳabutba	şişti
	gumān burd	sėzik ėt[t]i	sėrenglebe	sakındı, kuşku duydu
	al-mu'talu'l-lām			
	ḫudāwandī kard kār-rā	iyeledi işni	ėcelebe üyleyi	işi sahiplendi
	wa īn ḫudāwand	bu iyelegen	ėne ėceleksen	bu sahip olan
354a	**bāb fa'ula yaf'ulu**			
	dirang kard	tındı	amuba	dinlendi
	wa īn dirang-kunanda	bu tınḳuçı	ėne amuḳçi	bu dinlenen
	dilīr şud	yüreklik boldı	cürüketü bolba	yürekli oldu
	wa īn dilīr	bu yüreklik	ėne cürüketü	bu yürekli
	bad şud	yaman boldı	mū bolba	kötü oldu
	wa īn bad	bu yaman	ėne mū	bu kötü
	hamtā şud	tėŋ boldı	çaça bolba	denk oldu
	wa īn hamtā	bu tėŋ	ėne çaça	bu denk
	guwāranda şud	siŋen boldı	singen bolba	sindi
354b	cunub şud	cünüb boldı	bayba burtaḳ bolba	cünüp (Moğ. pis) oldu

	wa īn mard wa zan-i cunub	bu ėr ḫatun cünüb	ėne [ė]re ėme bayba burtaḳ	bu, cünüp karı koca
	wa īşān mardān wa zanān-i bā-canābat	alar ėrenler dağı ḫatunlar cünüb	tėde bügüde ėres ėmīn cünüp	bu, cünüp erkekler ve kadınlar
	gawharī şud	aṣīllıġ boldı	uca'ūrtu bolba	soylu oldu
	wa īn gawharī	bu aṣīl	ėne uca'ūrta	bu soylu
	wa īn gawhar-i mardum	bu ėlniŋ aṣıl	ėreyīn uca'ūr	insanların aslı
	tar şud	öl boldı	noytan bolba	yaş oldu
	wa īn tar	bu öl	ėne noytan	bu yaş
	duşvār şud kār	duşvār boldı iş	duşḫuār bolba üyle	iş güç oldu
	wa īn duşvār	bu duşvār	ėne duşḫuār	bu güç
355a	saḫt şud	ḳatıḳ boldı	ḳata'ūlba	katı oldu
	wa īn saḫt	bu ḳatıḳ	ėne ḳata'ū	bu katı
	ḫoş şud āb	yaḫşı boldı su	sayin bolba uṣun	su iyi oldu
	'azb şud	ḫatunsız boldı	ėme ügey bolba	kadınsız kaldı
	mard-i bī-zan	bu ḫatunsız	ėne ėme ügey	bu kadınsız
	wa īn zan-i bī-şawhar	bu [ėr]siz ḫatun	ėne ėre ügey ėme	bu kocasız kadın
	ġarīb şud	ġarīb boldı	ġarīb bolba	garip oldu
	ġarīb-guftār şud	ġarīb boldı sözi	ġarīb bolba ügeni	sözü garip kaldı
355b	nazdīk şud ba-way	yavuḳ boldı anḳa	oyra bolba tūndü	ona yakın oldu
	wa īn nazdīk	bu yavuḳ	ėne oyra	bu yakın
	guzīda şud	tanlaḳan boldı	sonḳuḳsan bolba	seçici (Far. seçilmiş) oldu
	wa īn guzanda → guzīda	bu tanlaḳan	ėne sonḳuḳsan	bu seçen (Far. seçilmiş)
	narm şud āhan	yumşaḳ boldı tėmür	cö'ēlen bolba tėmür	demir yumuşak oldu
	wa īn narm	bu yumşaḳ	ėne cö'ēlen	bu yumuşak
	cawān şud	yigit boldı	cala'ū bolba	genç oldu
	wa īn cawān	bu yigit	ėne cala'ū	bu delikanlı, genç

	wa īn ba-sāl ḫurd	bu kiçik yaşlıḳ	ėne hüçūken nasutu	bu küçük yaşlı
	palīd şud	arıḳsız boldı	burtaḳ bolba	kirli oldu
356a	wa īn palīd	bu arıḳsız	ėne burtaḳ	bu kirli
	nā-ḫoş şud būy	sasıḳ boldı ıd	hümekey bolba hünir	koku sasıdı
	zinā kard zan	zinā ḳıldı ḫatun	ḳuyāli kibe ėme	kadın zina etti
	wa īn zan-i zinā-kār	bu zinā ḳılġuçı ḫatun	ėne ḳuyāli kikçi ėme	bu zina eden kadın
	zişt şud	körksiz boldı	körk ügey bolba	çirkin oldu
	wa īn zişt	bu körksiz	ėne körk ügey	bu çirkin
	ḫūb-rūy şud	yaḫşı çıraylıḳ boldı	sayin çiraytu bolba	güzel yüzlü oldu
	wa īn ḫūb-rūy	bu yaḫşı çıraylıḳ	ėne sayin çiraytu	bu güzel yüzlü
	faṣīḥ şud	sözlük boldı	ügetü bolba	sözlü oldu
356b	zişt şud	körksiz boldı	körk ügey bolba	çirkin oldu
	wa īn zişt	bu körksiz	ėne körk ügey	bu çirkin
	namakīn şud	tuzluk boldı	dabusutu bolba	tuzlu oldu
	wa īn namakīn	bu tuzluk	ėne dabusutu	bu tuzlu
	wa īn suḫan-hā-yi namakīn	bu tuzluk sözler	ėne dabusu ügetü	bu tuzlu sözler
	şor şud āb	açıġ boldı su	ġaşun bolba uşun	su acı (Far. tuzlu) oldu
	rawā-ḥācat şud	ėrniŋ işi bütti	ėreyīn üyle butuba	adamın işi bitti
	wa īn ḥācat-i rawā	bu bütken iş	ėne bütüksen üyle	bu bitmiş iş
	dūr şud az way	yıraḳ boldı andın	ḳola bolba tūnēse	ondan uzak oldu
	wa īn dūr	bu yıraḳ	ėne ḳola	bu uzak
	ca‘d şud mūy	ḳara boldı saçı	ḳara bolba üsün	saç kara oldu
357a	banda şud	ḳul boldı	bōl bolba	köle oldu
	tund şud	kėden boldı	kėden bolba	kibirli oldu
	wa īn tund	bu kėden	ėne kėden	bu kibirli
	sazāwār şud ba-way	lāyıḳ boldı anḳa	lāyiḳ bolba tūndü	ona lâyık oldu
	wa īn sazāwār	bu lāyıḳ	ėne lāyiḳ	bu lâyık

	dilīr şud	alp boldı	alb bolba	alp oldu
	wa īn dilīr	bu alp	ėne alb	bu alp
	buland-āwāz şud	bėyik boldı üni	öndür bolba da’ūnni	sesi gür oldu
	wa īn ˥	bu ˥	ėne ˥	bu ˥
	buland-āwāz	bėyik ünlük	öndür da’ūtu	gür sesli
	ḫˇār şud	ḫˇār boldı	ḫor bolba	horlandı
	wa īn ḫˇār	bu ḫˇār	ėne ḫor	bu horlanan
	bā-ḳadr şud	ḥürmetlıḳ boldı	ḥürmettü bolba	saygılı oldu
357b	wa īn buzurg-ḳadr	bu ḥürmetlıḳ	ėne ḥürmettü	bu saygılı
	ḫurd şud	kiçik boldı	hüçk̄en bolba	küçük oldu
	wa īn ḫurd	bu kiçik	ėne hüçk̄en	bu küçük
	bā-ḳuwwat-puşt şud	uçası küçlük [boldı]	ūça küçitü bolba	arkası güçlü oldu
	wa īn bā-ḳuwwat-puşt	bu uçası küçlük	ėne ūça küçitü	bu arkası güçlü
	bisyār şīr şud uştur-i māda	köp sütlıḳ boldı tişi tėve	olan sütü bolba engen	dişi deve çok sütlü oldu
	wa īn bisyār şīr	bu köp sütlıḳ	ėne olan sütü	bu çok sütlü
	nā-āzmūda kār şud	sınamaġan iş boldı	ėse sinaḳsan üyle bolba	iş denenmedi
	wa īn mard-i nā-āzmūda-kār	bu sınanamaġan işlik ėr	ėne ėse sinaḳsan üyletü ėre	işle denenmemiş adam
	kotāh şud	bu ḳısḳan → ḳısḳa boldı	oḳar bolba	kısa oldu, Not: Metinde Çağ. kısmında ‘bu’ işaret zamiri yanlışlıkla yazılmış olabilir.
	Wa īn kotāh	bu ḳısḳan → ḳısḳa	ėne oḳar	bu kısa
	buzurg şud	uluġ boldı	yėke bolba	büyük oldu
358a	wa īn buzurgī-yi ḫudāy	[bu] tėŋriniŋ uluġluġı	ėne tėngriyīn yėkelik	bu, Allah’ın yüceliği
	wa īn buzurg	bu uluġ	ėne yėke	bu büyük
	wa īn ˥	bu ˥	ėne ˥	bu ˥

	buzurgī-yi çīz	nėmeniŋ uluġluġı	yamayīn yėkelik	bu, nesnenin büyüklüğü
	mīrāş giriftand az yak-digar ‘izzat-rā	mīrāş aldılar bir biridin ḥürmetni	gėrēş abuba nim nikeni kündüleküyi	bir birinden saygıyı miras aldılar
	bisyār şud	köp boldı	olan bolba	çok oldu
	wa īn bisyār	bu köp	ėne olan	bu çok
	andak şud	az boldı	çȭn bolba	az oldu
	wa īn andak	bu az	ėne çȭn	bu az
	şigift şud	taŋ boldı	tang bolba	hayret kaldı
	ābādān şud cāy	ābādān boldı yėr	ābādān bolba ġacar	yer ihya oldu
	wa īn ābādān	bu ābādān	ėne ābādān	bu ihya
	saḫt şud kār	ḳatıḳ boldı iş	ḳata’ū bolba üyle	iş zor oldu
358b	‘aẕāb-i saḫt	ḳatıḳ ḳıyın	ḳata’ū ḳiyin	aşırı işkence
	suwār şud	mindi	morilaba	bindi
	wa īn suwār	bu atlıḳ	ėne moritu	bu atlı
	gumān burd	sėzik ėt[t]i	sėrenglebe	sakındı, kuşku duydu
	wa īn gumān-burda	bu sėzik ėltken	ėne sėrengleksen	bu kuşku duyan
	bad şud kār	yaman boldı iş	mū bolba üyle	iş kötü oldu
	wa īn bad	bu yaman	ėne mū	bu kötü
	arzān şud nirḫ	uçuz boldı narḫ	köngenlik kibe nerḫ	fiyat ucuz oldu
359a	wa īn arzān	bu uçuz	ėne köngen	bu ucuz
	duşman dāşt kār-rā	duşman tuttı işni	duşman ba[r]iba üyleyi	işi düşman gördü
	wa īn duşman-dāşta	bu duşman tutġan	ėne duşman kiksen	bu düşman olan
	wa īn duşmanāẕagī	bu duşmanlıḳ	ėne duşmantu	du düşmalık
	pahn şud	yası boldı	ḳabtaġay bolba	yassı oldu
	wa īn pahn	bu yası	ėne ḳab[t]a[ġa]y	bu yassı
	wa īn pahnāy	bu yasıġan	ėne kidālan	bu yassılamış
	ḫāliş şud	arıḳ boldı	ari’ūn bolba	temizlendi
	wa çīz-i ḫāliş	arıḳ nėme	ari’ūn yama	temiz nesne
	sitabr şud	yoġan boldı	bidȭn bolba	kalın oldu

	duruştī kard bar way	iriklik ḳıldı anḳa	sire’ūn bolba tūndü	ona kabalık yaptı
359b	tamām şud	tükel boldı	maraba → baraba	tamam oldu
	wa īn tamām	bu tükel	ėne maraḳsan → baraḳsan	bu bütün
	bī-şarm şud	uyatsız boldı	içeri ügey bolba	utanmaz oldu
	wa īn bī-şarm	bu uyatsız	ėne üçeri → içeri ügey	bu utanmaz
	bi-şitāft	aşuḳtı	cāraba	acele etti
	wa īn şitāfta	bu aşuḳḳan	ėne cāraḳsan	bu acele eden
	dilīr şud	alp boldı	alb bolba	alp oldu
	wa īn dilīr	bu alp	ėne alb	bu alp
	faṣīḥ şud	sözlük boldı	ügetü bolba	sözlü oldu
	wa īn faṣīḥ	bu sözlük	ėne ügetü	bu sözlü
360a	zīrak şud	ėslik boldı	ėstü bolba	akıllı oldu
	wa īn zīrak	bu ėslik	ėne ėstü	bu akıllı
	muḥkam şud	bėrk boldı	batu bolba	sağlam oldu
	wa īn muḥkam	bu bėrk	ėne batu	bu sağlam
	tez şud	yitik boldı	ḳurça bolba	keskin oldu
	wa īn tez	bu yitik	ėne ḳurça	bu keskin
	kam-‘aḳl şud	ėssiz boldı	ės ügey bolba	akılsız oldu
	wa īn kam-‘aḳl	bu ėssiz	ėne ės ügey	bu akılsız
	cāma-yi tang	yupḳa ton	nimgen dēl	ince elbise; kürk
	girāmī şud	‘azīz boldı	‘azīz bolba	kutlu oldu
	wa īn girāmī	bu ‘azīz	ėne ‘azīz	bu kutlu
	sust şud	boşadı	sulatba	boşaldı
360b	wa īn sust	bu boş	ėne sulat	bu boş (Moğ. boş olsun)
	çīz-i dū-tā-karda	ėki ḳat ḳılġan nėme	ḳoyar dabḳur kiksen yama	iki misli yapılmış nesne
	naw şud	yaŋı boldı	şine bolba	yeni oldu
	wa īn naw	bu yaŋı	ėne şini	bu yeni
	ẓarīf şud	yaḫşı boldı	sayin bolba	iyi oldu

	anbūh şud	ḳalın boldı	cuca'ān bolba	kalın oldu
	wa īn anbūh	bu ḳalın	ėne cuca'ān	bu kalın
	laṭīf şud	yaḫşı boldı	sayin bolba	iyi oldu
	wa īn laṭīf	bu yaḫşı	ėne sayin	bu iyi
361a	bā-raḥmat şud ḫudāy ba-bandagān-aş	bā-raḥmat şud ḫudāy ba-bandagān-aş	tėngri raḥmat kibe bōllardān	Allah kullarına merhamet etti, Not: Metinde Çağ. kısmında Far. cümle tekrar yazılmış.
	Wa īn nekū-kār-i bā-raḥmat	bu yaḫşı işlik raḥmatlıḳ	ėne sayin üyletü raḥmattu	hayırsever ve merhametli
	lāġar şud	aruḳ boldı	turḳan bolba	zayıf oldu
	wa īn lāġar	bu aruḳ	ėne turḳan	bu zayıf
	pākīza şud	yaḫşı arıḳ boldı	sayin ari'ūn bolba	ter temiz oldu
	wa īn pākīza	bu yaḫşı arıḳ	ėne sayin ari'ūn	bu ter temiz
	pāra şud	yırtıldı	tamturaba	yırtıldı
	wa īn pāra	bu yırtılġan	ėne tamturaḳsan	bu yırtılmış
	kuhna şud	ėski boldı	ḳūçin bolba	eskidi
	wa īn kuhna	bu ėski	ėne ḳūçin	bu eski
	sazāwār şud ba-çīz	yaraḳlıḳ boldı nėme	coḳistuya bolba yamadu	nesne yarayışlı oldu
	wa īn sazāwār-tarīn	bu lāyıḳ bolġan	ėne coḳistu bi	bu lâyıktır
	buland şud	bėyik boldı	öndür bolba	büyük oldu
361b	wa īn buland	bu bėyik	ėne öndür	bu büyük
	kuhna şud cāma	ėski boldı ton	ḳūçin bolba dēl	elbise; kürk eskidi
	wa īn kuhna	bu ėski	ėne ḳūçin	bu eski
	saḫt bāfta şud ┐	ḳatıḳ toḳuldı ton ┐	ḳata'ū nėkebe ┐	sık örüldü ┐
	cāma	ton	dēl	elbise; kürk
	wa īn saḫt-bāfta	bu ḳatıḳ toḳuġan	ėne ḳata'ū toḳuḳsan	sık dokunmuş
	wa mard-i saḫt-rūy	ḳatıḳ yüzlük ėr	ḳata'ū ni'ūrtu ėre	katı yüzlü erkek

	guşāda-rūy şud	açuḳ yüzlük boldı	gėgēn ni'ūrtu bolba	parlak yüzlü oldu
	wa īn guşāda-rūy	bu açuḳ yüzlük	ėne gėgēn ni'ūrtu	bu parlak yüzlü
	şab-i guşāda	açuḳ kėçe	gėgēn söni	açık gece
	roz-i guşāda	açuḳ kün	gėgēn üdür	açık gün
	aṣlī şud	ucavūrlıḳ boldı	uca'ūrtu bolba	soylu oldu
	wa īn aṣlī	bu ucavūrlıḳ	ėne uca'ūrtu	bu soylu
362a	wa īn aṣlī	bu ucavūrlıḳ	ėne uca'ūrtu	bu soylu
	wa īn aṣlī	bu ucavūrlıḳ	ėne uca'ūrtu	bu soylu
	dilīr şud	yüreklik boldı	cürüketü bolba	yürekli oldu
	wa īn dilīr	bu yüreklik	ėne cürüketü	bu yürekli
	girān şud	aġır boldı	kündü bolba	ağır oldu
	wa īn girān	bu aġır	ėne kündü	bu ağır
	wa īn girānī	bu aġırlıḳ	ėne kündülük	bu ağırlık
	buzurg şud	uluġ boldı	yėke bolba	büyük oldu
	wa īn buzurg	bu uluġ	ėne yėke	bu büyük
	ḫūb şud	yaḫşı boldı	sayin bolba	iyi oldu
	wa īn ḫūb	bu yaḫşı	ėne sayin	bu iyi
	firo-māya şud	ḥürmetsiz boldı	ḥürmet ügey bolba	saygısız oldu
362b	wa īn firo-māya	bu ḥürmetsiz	ėne ḥürmet ügey	bu saygısız
	āsān şud	onġay boldı	ḳilbar bolba	kolay oldu
	wa īn āsān	bu onġay	ėne ḳilbar	bu kolay
	lāġar şud	aruġ boldı	turġan bolba	zayıf oldu
	wa īn lāġar	bu aruġ	ėne turḳan	bu zayıf
	rāst şud	tüz boldı	tübşin bolba	düz oldu
	wa īn rāst	bu tüz	ėne tübşin	bu düz
	buzurg-ḳadr şud	ḥürmetlıḳ boldı	ḥürmettü bolba	saygılı oldu
	firo-māya şud	yoḳsız boldı	üge'ūtü → üge'ū bolba	fakir oldu, Far. saygısız oldu, alçak oldu
	wa īn firo-māya	bu yoḳsız	ėne ügey	bu fakir, Far. bu saygısız,

				alçak
363a	tan-āwar şud	yoġan boldı	bidn̄ bolba	kalın oldu
	wa īn tan-āwar	bu yoġan	ėne bidn̄	bu kalın
	turş-rūy şud	çıtuḳ boldı yüzi	hümerikü çiraytu	yüzü çatık oldu
	wa īn turş-rūy	bu çıtuḳ yüzlük	ėne hümerikü çiraytu	bu çatık yüzlü
	ḥakīm şud	ḥekīm boldı	otaçı bolba	hekim oldu
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	ḥakīm	ḥekīm	otaçı	hekim
	burd-yār → burd-bār şud	yavaş boldı	nomuġan bolba	yavaş oldu, Far. yumuşak huylu oldu
	wa īn burd-yār → burd-bār	bu yavaş	ėne nomuġan	bu yavaş, Far. bu yumuşak huylu
	narm wa bārīk şud āwāz-i o	yumşaḳ ve inçke boldı üni	cn̄len nari[n] bolba du'ūnni → da'ūnni	sesi yumuşak ince oldu
	wa īn narm-āwāz	bu yumşaḳ ünluḳ	ėne cn̄len da'ūtun	yumuşak sesli
	mihtar şud	uluġ boldı	yėke bolba	büyük oldu
	wa īn mihtar	bu uluġ	ėne yėke	bu büyük
	pīh-āwar şud	yaġlıḳ boldı	tosutu bolba	yağlı oldu
363b	wa īn pīh	bu yoġlıḳ → yaġlıḳ	ėne tosutu	bu yağlı
	zīrak şud	ėslik boldı	ėstü bolba	akıllı oldu
	wa īn buzurg → zīrak	bu ėslik	ėne ėstü	bu akıllı
	mihtar → sitabr şud	yoġan boldı	bidn̄ bolba	kalın oldu
	wa īn sitabr	bu yoġan	ėne bidn̄	bu kalın
	buzurgwār şud	uluġ boldı	yėke bolba	büyük oldu
	wa īn buzurgwār	bu uluġ	ėne yėke	bu büyük
	wa īn buzurgī-yi çīz	bu nėmeniŋ uluġluġı	ėne yamayīn [yėke]likni	bu, nesnenin büyüklüğü
	wa buzurgī-yi ḫudāy	tėŋriniŋ uluġluġı	tėngri[yīn] yėkelikni	Allah'ın yüceliği
	buzurg-ḳadr şud	uluġ boldı	yėke bolba	büyük oldu

	wa īn buzurg-ḳadr	bu uluġ	ėne yėke	bu büyük
	girifta-zabān şud	kėlegey boldı	kėlegey bolba	keke oldu
364a	wa īn girifta-zabān	bu kėlegey kişi	ėne kėlegey	bu keke kişi
	derīna şud	ėrteki boldı	ėrtek[i] bolba	eskidi
	wa īn derīne	bu ėrteki	ėne ėrteki	bu eskimiş
	ḫūb-rūy şud	yaḫşı çıraylıḳ boldı	sayin çiraytu bolba	güzel yüzlü oldu
	wa īn ḫūb-rūy	yaḫşı çıraylıḳ	sayin çiraytu	güzel yüzlü
	karīm şud	cavānmard boldı	cavānmard bolba	cömert oldu
	wa ḳawm-i karīm	cavānmard ėl	cavānmard ėl	cömert halk
	wa īn karīmī	bu cavānmardlıḳ	ėne cavānmard	bu cömertlik
364b	kund şud	kāhil boldı	ḳaşang bolba	tembel (Far. kesmez) oldu
	wa īn kund	bu kāhil	ėne ḳaşang	bu tembel (Far. kesmez)
	nā-kas şud	yaman boldı	mū bolba	kötü (Far. alçak) oldu
	wa īn nā-kas	bu yaman	ėne mū	bu kötü (Far. alçak)
	goşt-āwar şud	ėtlik boldı	miḳatu bolba	etli oldu
	wa īn goşt-āwar	bu ėtlik	ėne miḳatu	bu etli
	buzurg-şikam şud	uluġ ḳarınlıḳ boldı	yėke gücētü bolba	büyük karınlı oldu
	wa īn buzurg-şikam	bu uluġ ḳarınlıḳ	ėne yėke gücētü	bu büyük karınlı
	puḫta-bāfta şud cāma	ḳalın to[ḳu]ġan boldı ton	cuca'ān nėkeksen bolba dēl	elbise; kürk kalın dokunmuş oldu
	wa īn puḫta-bāfta	bu ḳalın to[ḳu]ġan	ėne cuca'ān nėkeksen	bu kalın dokunmuş
	bī-dil şud	yüreksiz oldu	cürüken ügey bolba	yüreksiz oldu
	wa īn bī-dil	bu yüreksiz	ėne cürüken ügey	bu yüreksiz
	wa īşān bī-dilān	ve alar köŋülsizler	tėde cürüken ügeyler	onlar yüreksizler
	ḫūb şud	yaḫşı boldı	sayin bolba	iyi oldu
365a	wa īn ḫūb	bu yaḫşı	ėne sayin	bu iyi
	wa īn zan-i ḫūb	bu yaḫşı ḫatun	ėne sayin ėme	bu iyi kadın

	ustuwār şud ┐	börek → bėrk boldı ┐	batutḳaba ┐	sağlam oldu ┐
	şahr	şeher	şeher	şehir
	wa īn ustuwār	bu börk → bėrk	ėne batu	bu sağlam
	pārsā şud zan	pārsā boldı ḫatun	ari'ūn bolba ėme	kadın ifettli oldu
	wa īn zan-i pārsā	bu pārsā ḫatun	ėne ari'ūn ėme	bu iffetli kadın
	tamām-'aḳl şud	ėslik boldı	ėstü bolba	akıllı oldu
	wa īn tamām-'aḳl	bu ėslik	ėne ėstü	bu akıllı
	wa īn zan-i tamām-'aḳl	bu ėslik ḫatun	ėne ėstü ėme	bu akıllı kadın
	matīn-rāy şud	bėrk tedbīrlıḳ boldı	batu tedbīrtü bolba	sıkı tedbirli oldu
365b	wa īn mard-i muḥkam-rāy	bu bėrk terbīrlıḳ ėr	ėne batu tedbīrtü ėre	bu sıkı tedbirli erkek
	aḥmaḳ şud	ėssiz boldı	ės ügey bolba	akılsız (Far. ahmak) oldu
	wa īn aḥmaḳ	bu ėssiz	ėne ės ügey	bu akılsız (Far. ahmak)
	wa īn zan-i aḥmaḳ	bu ėssiz ḫatun	ėne ės ügey ėme	bu akılsız (Far. ahmak) kadın
	narm şud neza	yumşaḳ boldı süŋü	cȫlen bolba cida	mızrak esnedi
	wa īn neza-yi narm	bu yumşaḳ süŋü	ėne cȫlen cida	esnek mızrak
	ḳawī şud	küçlük boldı	küçitü bolba	güçlü oldu
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	ḳawī	küçlük	küçitü	güçlü
	bā-cāy şud	orunluġ boldı	orantu bolba	yerli oldu
	wa īn bā-cāy	bu orunluġ	ėne orantu	bu yerli
	ḫ̆ār şud	ḫ̆ār boldı	ḫor bolba	horlandı
366a	wa īn ḫ̆ār	bu ḫ̆ār	ėne ḫor	bu horlanan
	nā-karīm şud	nā-cavānmard boldı	cūmard [ügey] bolba	cimri oldu
	wa īn nā-karīm	bu nā-cavānmard	ėne cūmard [ügey]	bu cimri
	nām-āwar şud	atlıḳ boldı	tėre[tü] → nėretü bolba	adlı oldu
	wa īn nām-āwar	bu atlıḳ	ėne tėre[tü] → nėretü	bu adlı

	al-mu‘talu’l-fā‘ bi’l-wāw			
	roşan-rūy şud	yüzi körüklük boldı	ni’ūr ġo’a bolba	yüzü güzel oldu
	wa īn ḫūb-rūy	bu yüzi körüklük	ėne ni’ūr ġo’atu	bu yüzü güzel
	narm şud bistar	yumşaḳ boldı töşek	cōlen bolba dėbisker	döşek yumuşak oldu
	wa īn narm	bu yumşaḳ	ėne cōlen	bu yumuşak
	saḫt-rūy	ḳatıḳ yüzlük boldı	ḳata’ū ni’ūrtu bolba	katı yüzlü oldu
366b	wa īn saḫt-rūy	bu ḳatıḳ yüzlük	ėne ḳata’ū ni’ūrtu	bu katı yüzlü
	zard şud āb	sarıḳ boldı at	şira bolba morin	at sarı oldı
	asp-i zard	sarıḳ at	şira morin	sarı at
	kutāh şud suḫan	ḳısḳa boldı söz	oḳar bolba ügey	söz kısa oldu
	wa īn kutāh	bu ḳısḳa	ėne oḳar	bu kısa
	miyāna şud	orta boldı	dunda bolba	orta oldu
	wa īn miyāna	bu orta	ėne dunda	bu orta
	bī-dil şud	yüreksiz oldu	cürüken ügey bolba	yüreksiz oldu
	wa īn bī-dil	[bu] yüreksiz	ėne cürüken ügey	bu yüreksiz
367a	ustuwār şud kār	bėrk boldı iş	batu bolba üyle	iş sağlam oldu
	wa īn ustuwār	bu bėrk	ėne batu	bu sağlam
	bā-cāh şud	ḥürmetlik boldı	ḥürmettü bolba	saygılı oldu
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	bā-cāh	ḥürmetlik	ḥürmettü	saygılı
	al-mu‘talu’l-fā’ bi’l-yā’			
	āsān şud kār	onḳay boldı iş	ḳilbar bolba üyle	iş kolay oldu
	wa kār-i āsān	onḳay iş	ḳilbar üyle	kolay iş
	da[r]āz şud	uzun boldı	urtu bolba	uzun oldu
	wa īn darāz ~ dirāz	bu uzun	ėne urtu	bu uzun
367b	**al-mu‘talu’l-lā bi’l-wāw**			
	zīrak şud	ėslik boldı	ėstü bolba	akıllı oldu
	wa īn zīrak	bu ėslik	ėne ėstü	bu akıllı

	sust şud	boşadı	sutaba → sulatba	boşaldı
	wa īn sust	bu boş	ėne sulat	bu boş (Moğ. boş olsun)
	dilīr şud	yüreklik boldı	cürüketü bolba	yürekli oldu
	wa īn ˥	bu ˥	ėne ˥	bu ˥
	dilīr	yüreklik	cürüketü	yürekli
	bāb fu'ila yuf'alu			
	dardmand-i pahlū şud	yanı aġrıḳlıḳ boldı	ḳabirḳa ėbeçitü bolba	kaburgası hasta oldu
	wa īn dardmand-i pahlū-girifta	bu yarı → yanı aġrıḳ tutḳan	ėne ḳabirġa ėbeçitü tutuḳsan	bu kaburga ağrısı tutan
	ḥaşba-nāk şud	ḥaşba boldı	ḥaşba bolba	kızamık oldu
	wa īn ḥaşba-nāk	bu ḥaşbalıḳ	ėne ḥaşbatu	bu kızamıklı
368a	fālic-girifta şud	meflūc boldı	beçel bolba	felçli oldu
	wa fālic-girifta şud[a]	bu meflūc bolġan	[ėne] be.el boluḳsan	felçli olan
	girifta-bawl şud	siydüki tutuldı	şēsüni bariba	sidiği tutuldu
	wa īn girifta-bawl	bu siydüki tutulġan	ėne şēsüni bariḳsan	bu sidiği tutulmuş
	bawāsīr şud	bavāsīrlik boldı	narin ėbeçitü bolba	basurlu oldu
	wa īn bawāsīr	bu bavāsīrlik	ėne narin ėbeçitü	bu basurlu
	bā-ābila şud	çėçeklik boldı	çėçektü bolba	çiçek hastalığına yakalandı
	wa īn bā-ābila	bu çėçeklik	ėne çėçektü	bu çiçekli (çiçek hastalığı)
	girifta-ġāyiṭ şud	ḳulunç boldı	ḳulunç bolba	kulunç oldu
	wa īn girifta-ġāyiṭ	bu ḳulunç tutulġan	ėne ḳulunç tutulġan	bu kulunç olmuş
	maḫmūr şud	maḫmūr boldı	maḫmūr bolba	mahmur oldu
	wa īn maḫmūr	bu maḫmūr	ėne maḫmūr	bu mahmur
	zaḥīr-girifta şud	tutḳaḳ tuttı	ḳuçitu bariba	buhran tuttu
	wa īn zaḥīr-girifta	bu tulġan → tutḳaḳ tutulġan	ėne ḳuçitu bariḳsan	bu buhran tutmuş
	dīwāna şud	tėlbe boldı	tėlbe bolba	deli oldu
368b	wa īn dīwāna	bu tėlbe	ėne tėlbe	bu deli
	duwum bār bīmār	ėkide aġrıḳ boldı	ḳoyarta ėbeçin	iki kez hasta

	şud		bolba	oldu
	ḫuşk-sāl şud	ḳuruġ yıl boldı	ḳo'āsun hon bolba	kurak yıl oldu
	bī-bārān şud zamīn	yamġursız boldı yėr	ḳura ügey bolba ḳacar	yer yağmursuz oldu
	wa īn zamīn-i bī-bārān	bu yamġursız yėr	ėne ḳura ügey ġacar	bu yağmursuz yer
	dar ḳaḥṭ uftādan mardumān	ḳaḥṭda tüştiler ėr → ėl	öleskülendü unaba irgen	halk kıtlığa düştü
	bi-damīd zabān	uludı til	aylbuḳ kėlen	dil uludu
	wa īn bi-damīdagī dar zabān	bu ulugan til	aylburaḳsan kėlen	anlaşılmaz dil
	āmāsīda-rūy şud	şışuḳ yüzlük boldı	ḳabudū ni'ūrtu bolba	şişik yüzlü oldu
	zukām-girifta şud	tumaḳ bolġan	tuma'ū bolba	nezle oldu
	wa īn zukām-girifta	bu tumaḳ bolġan	ėne tuma'ū boluḳsan	bu nezle olmuş
369a	şūm şud bar mardum	şūm boldı ėlge	şūm bolba irgendü	halka uğursuz oldu
	wa o şūm ast	ol şūm-turur	tėre şūm bi	o uğursuzdur
	ḫaşmgīn şud	açıġlıġ oldu	a'ūrtu bolba	öfkelendi
	wa īn ḫaşmgīn	bu açıġlıġ	ėne a'ūrtu	bu öfkeli
	mābūn şud	ėrliksiz boldı	ėrelik ügey bolba	iktidarsız oldu
	wa īn mābūn	bu ėrliksiz	ėne ėrelik ügey	bu iktidarsız
	wa īn 'illat-i mābūnī	bābūnī → mābūnī 'illet	ėne ėrelik 'illet	iktidarsızlık hastalığı
	bā-dard-i şikam şud	ḳarını iklik boldı	gėtesün ėbeçitü bolba	karnı hastalandı
	wa īn dard-i şikam-girifta	bu ḳarını iklik	ėne gėtesün ėbeçin	bu midesi hasta
	kam 'aḳl şud	ėsi öksük boldı	ės ügey bolba	aklı eksik oldu
	wa īn kam 'aḳl	bu ėsi öksük	ėne ės ügey	bu aklı eksik
	al-mużā'af			
	nek-baḫt şud	baḫtlıḳ boldı	baḫttu bolba	talihli oldu
	wa īn nek-baḫt	bu yaḫşı baḫtlıḳ	ėne sayin baḫttu	bu iyi talihli
369b	maḳbūl şud ḥacc-i o	ḳabūl boldı ḥaccı	ḳabul bolba ḥaccini	haccı kabul oldu
	wa īn ḥacc-i	bu ḳabūl ḥacc	ėne ḳabūl ḥacc	bu kabul

	maḳbūl			olmuş hacc
	sarmā yāft	tonḳdı	dāraba	dondu
	wa īn sarmā-yāfta	bu tonḳḳan	ėne dāraḳsan	bu donmuş
	nā-bīnā şud	körmez boldı	nidün ügey bolba	kör oldu
	wa īn nā-bīnā	bu közsiz	ėne nidün ügey	bu gözsüz, sokur
	sazāwār şud mard ┐	lāyıḳ boldı ėr ┐	yaraḳtu bolba ėre ┐	adam lâyık oldu ┐
	ba-kār	işke	üyledü	işte
	wa īn sazāwār	bu lāyıḳ-turur	ėne coḳistu bi	bu lâyıktır
	diḳ-girifta şud	yinçke aġrıḳ boldı	narin ėbeçitü bolba	veremli oldu
	wa īn diḳ-girifta	bu yinçke aġrıḳlıḳ	ėne narin ėbeçitü	bu veremli
	sil-girifta şud	sil aġrıḳ tuttı anı	sil ėbeçin bariba tūni	onu verem hastalığı tuttu
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
370a	sil-girifta	sil aġrıḳ tutulġan	sil ėbeçin bariḳsan	verem hastalığına tutulmuş
	tab-girifta şud	isit[t]i	ḳala'ūçaba	sıtma tuttu
	wa īn tab-girifta	bu isitken	ėne ḳala'ūçaḳsan	bu sıtma tutan
	dīwāna şud	tėlbe boldı	tėlbe bolba	deli oldu
	wa dīwāna	bu tėlbe	ėne tėlbe	bu deli
	al-mu'talu'l-'ayn			
	taşna şud	susadı	unda'āsba	susadı
	şikebāyi-yi o na-mānd	tükendi ṣabırı	da'ūsba ṣabiri	sabrı tükendi
	al-mu'talu'l-lām			
	buzurg-maniş mard	kėden boldı ėr	kėden bolba ėre	adam kibirli oldu
	tab-larza girifta şud	bėzgek tut[t]ı	bizgelek → bizgek bariba ėreyi	adamı sıtma tuttu
370b	wa īn tab-larza	bu bėzgek aġrıḳı	ėne bizgek ėbeçin	bu sıtma
	bī-hoşī āmad	sustaydı	sustayba	kuvetten düşürdü, Far. bayıldı
	wa īn bī-hoş-āmada	bu sustaġan	ėne sustayiḳsan	bu kuvetten

				düşen, Far. bu bayılmış
	bā-sang-i maṣāna şud mard	ḳavuġı taşlıḳ boldı [ėr]	dabasun gürisün bolba ėre	adamın sidik torbası taşlı oldu
	wa īn bā-sang-i maṣāna	bu ḳavuġı taşlıḳ	ėne dabasun güritü	bu sidik torbası taşlı
	bā-laḳwa şud mard	laḳvalıḳ boldı ėr	laḳvatu bolba ėre	adam yüz felci oldu
	wa īn bā-laḳwa	bu laḳvalıḳ	ėne laḳvatu	bu yüz felcli
	mutakabbir şud	kėden boldı	kėder bolba	kibirli oldu
	wa īn mutakabbir	bu kėden	ėne kėder	bu kibirli
	tamām şud af‘āl		ṣulāṣī	Far. fiiller bitti, Moğ. üçlü (Moğolca kısımdaki sözcük Arapçadır)
	bāb af‘al yuf‘al af‘ālan			
371a	āġāz kard kār-rā	başladı işni	hėkilebe üyleyi	işi başladı
	ḫalāṣ kard-aş az wām	ḳutḳardı anı öntüçdin	ḳutūlġaba tūni öri’ēse	onu borçtan kurtardı
	dirang kard dar kār	kėçikti işde	udaba üylēse	işte gecikti
	pasandīda āmad o-rā çīz	yaraşa kėldi anḳa iş	coḳiba tūndü üyle	iş ona yakıştı
	ḫaṭā kard dar suḫan	yanḳıldı sözde	endebe keleküdü	konuşurkun yanıldı
	ḫaṭā kard rāh-rā	azdı yolnı	endebe mörin	yolu şaşırdı
	wa īn ḫaṭā	bu azġan	ėne tōriksen	bu kaybolmuş
	garm kard o-rā	ısıttı anı	ḳala’ūtḳaba tūni	onu ısıttı
	ta’ḫīr kard kār-rā	kėyin saldı işni	ḳoyna orkiba üyleyi	işi geriye bıraktı
	wa īn ta’[ḫīr]-kunandagān	bu kėyin salġuçılar	ėne ḳoyna orḳikçilar	bu geriye erteleyiciler
	ba-lab rasānīd kaştī-rā	yaḳaġa tėgürdi kėmeni	caḳadu ġarġaba onḳaçayi	sandalı kıyıya getirdi
	bi-kuşt çirāġ-rā	öçürdi çırāġnı	sönēbe culayi	kandili söndürdü
	taşna kard	susattı anı	unda’āsba tūni	onu susattı
	biyāmozānīd-aş ḳur’ān	ögretti anḳa ḳur’ān	surġab tūndü ḳur’ān	ona kur’an öğretti

	firistād-aş salām	yibėrdi anḳa selām	hilebe tū̆ndü selām	ona selam gönderdi
371b	ḥāyiż şud zan	bėli kėldi ḫatunnıŋ	daḳama irebe ėmeyi	kadının aybaşısı geldi
	wa īn ḥāyiża	bu bėli kėlgen	ėne daḳama ireksen	bu, aybaşısı gelen
	gīyāh bar-āward zamīn	otlaġ boldı yėr	ėbesün ġarġaba ġacar	yer otlak oldu
	wa īn gīyāh	bu ot	ėne ėbesün	bu ot
	mużṭar kard-aş ba-way	ḳıstı anı nėme birle	ḳabçiba tū̆ni yamalā	onu nesneyle sıkıştırdı
	āgāh kard-aş az fulān çīz	anḳlat[t]ı anı filān nėme birle	uḳa'ūlba tū̆ni yamalā	onu filan nesneyle tanıştırdı
	bāpas andāḫt acal-i o-rā ḫudāy	kėyin saldı tėŋri anıŋ ecelini	ḳoyna orkiba tėngri tū̆ni amini	Allah onun ecelini (Moğ. ölümünü) erteledi
	muhlat dād-aş wām-rā	bolcal bėrdi borçnı	bolcal kibe öridü	bordu vadeli verdi
	şi'r guft	ḳoşuḳ ayt[t]ı	ḳoşuḳlaba	şiir söyledi
	bar-angezānīd bād abr-rā	ḳopardı yėl bulutnı	bosḳaba key ū̆leni	rüzgâr bulutu kaldırdı
	naw mī-kunad fulān kār-rā	yanḳı ḳıladur filān işni	say kinem tėre üyleyi	filan işi henüz şimdi yapıyor
372a	tuwāngar şud mard	bay boldı ėr	bayan bolba ėre	adam zengin oldu
	bi-rancānīd o-rā	ė[m]getti anı	cobaba tū̆ni	onu sıkıntıya attı, Far. onu incitti
	bā-ḳaḥṭ şud cāy-gāh-i mardān	ḳaḥṭlik boldı ėlniŋ yėri	öleskülen bolba irgeni ġacar	halkın toprağı verimsiz oldu
	wa īn ḳaḥṭ	bu ḳaḥṭ	ėne öleskülen	bu kıtlık
	bāng zad bar īşān bā-sawārān-aş	ḳıçḳırdı alarġa atlıḳlar birle	ḳaylaba tėdeni moritan	atlılarla onlara bağırdı
	wa īn bāng	bu ḳıçḳırmaḳ	ėne ḳaylaḳsan	bu bağırmak (Moğ. bağıran)
	cunub şud	cünüb boldı	cünüb bolba	cünüp oldu
	pur-ni'mat şud zamīn	ni'metlıḳ boldı yėr	idėtü bolba ġacar	yer nimetli oldu
	wa īn farāḫī-yi ni'mat	bu kėŋ ni'met	ėne ū idėtü	bu bol nimet

	gunāh kard	yazuḳ ḳıldı	ėre’ṻ kibe	günah işledi
	bi-burd o-rā	ėlt[t]i anı	abçi orciba tṻni	onu götürdü
	zar-kārī kard muṣḥaf-rā	altun birle bėzedi muṣḥafnı	altanār çimebe musḥafnı	kur’an’ı altın ile süsledi
	bar-nişānd-aş bar asp	mindürdi anı atḳa	unu’ūlba tṻni morindu	onu ata bindirdi
372b	bi-tarsānīd-aş	ḳorḳut[t]ı anı	ayilġaba tṻni	onu korkuttu
	suḫan-i darāz guft dar fulān kār	uzuḳ → uzun sözledi filān nėmege	urtu kelebe tėre üyledü yama	filan nesne için uzun söyledi (Moğ. o iş hakkında uzun söz söyledi)
	dar-ḫorānīd-aş saped surḫī-rā	yėdürdi aḳnı ḳızıl birle	çiġāni hulānlā ide’ūlbe tṻndü	akı kızıl ile birlikte yedirdi
	dar-ḫorānīda	yėdürdi anıŋ	ide’ṻlbe	yedirdi
	şud dar dil-i o dostī	[ḳatışdı] köŋülige anıŋ sevgülügini	ḳoli[ba] sėtkil tṻni talāḳuy	onun sevgisini gönlüne kattı
	ba-yārī dād o-rā çīz-i	dōstlıḳdın bėrdi anḳa nėme	andaliġāsa ögbe tṻndü yamayi	dostluktan dolayı ona nesne verdi
	rūy gardānīd o-rā	yüz ėvürdi işdin	ni’ūr hurbaba üylēse	işten yüz çevirdi
	ba-ṭarab āward-aş şādī wa andūh	yėŋil ḳıldı anı sėvinlek → sėvinmek dağı ḳayġu	köngen kibe tṻni bayasḳulan basa ḳayġu	sevinmek ve kaygı onun aklını başından aldı
	wa īn sabukī az şādī	bu yėŋillıḳ sėvinmekdin	ėne köngenlik bayasḳul[ang]āsa	bu, sevinmekten hafiflik
	ḫācat-i o-rā rawā kard-aş	tilekini bėrdi	ērelini ögbe	ricasını yerine getirdi
	dūr andar raft dar çīz	uzun bardı filān nėmege	ḳola orçiba tėre üyledü	filan nesne için uzak gitti
	ḫoşnūd kard-aş	ḫoşnūd ḳıldı anı	bayasḳaba tṻni	onu sevindirdi
	wa īn ḫoşnūdī	bu ḫoşnūdliḳ	ėne bayasḳabatu	bu sevinçlilik
	ḫoş āmad o-rā çīz	ḫoş kėldi anḳa nėme	sayin irebe tṻndü yama	nesne ona hoş geldi
373a	ḫˇeştan-bīn şud	özini körümçi boldı	ȫriyēn üceksen bolba	kendisine bakar oldu
	wa īn ḫod-bīnī	bu özi körmek	ėne ȫriyēn üceksen	bu kendine bakan

	guşāda kard suḫan-rā	açuḳ ḳıldı sözni	nēbe kibe ügeyi	sözü açıkladı
	gīyāhnāk şud zamīn	otluḳ boldı yėr	ėbesütü bolba ġacar	yer otlu oldu
	zamin-i gīyāhnāk	bu otluḳ yėr	ėne ėbesütü ġacar	bu otlu yer
	paşīymānī āward-aş	peşīmānlıḳ kėldi anḳa	peşīmān irebe tūndü	ona pişmanlık geldi
	ġarīb āward dar suḫan-aş	ġarīb sözledi sözi içinde	ġarīb kelebe üge dotara	konuşurken sözü garip söyledi
	ba-ḫaşm āward-aş	açıġlandurdı anı	ha'ūrlaba tūndü	onu öfkelendirdi
	nibiştan dād o-rā ḳaṣīda	bitüt[t]ürdi anḳa ḳaṣīdeni	biçe'ūlbe tūndü urtu ḳolbāyi	kasideyi ona yazdırttı
	nazdīk şud ba-way şikār	yavuḳ boldı anḳa av	oyra irebe tūndü aba	av ona yaklaştı
	biyandāḫt o-rā az nazdīk	attı anı yavuḳdın	ḳarbuba tūni oyrāsa	onu yakından attı
	duroġ-zan yāft-aş	yalġan çıḳtı anıŋ sözi	ḳudaldu ġarḳaba tūndü ügeyi	onun sözü yalan çıktı
	biyafroḫt ātiş-rā	yandurdı otnı	şitāba ġali	ateşi yaktı
373b	farzand-i guzīda āward mard	yaḫşı oġlanlıḳ boldı ėr	sayin kūtü bolba ėre	erkek iyi oğullu oldu
	tez kard bado nāḫun-hāy-i ḫod-rā	yiti[tt]i anḳa tırnaḳlarını	ḳurçatḳaba tūndü ḳimusuni	ona tırnaklarını biletti
	ba-ġārat dād māl īşān-rā	talattı alarnıŋ mālını	tala'ūlba tėdeni māli	onların malını yağmalattı
	ustuwār kard çīz-rā	bėrketti nėmeni	bėrketbe yamayi	nesneyi sağlamlaştır-dı
	nibişt nām-i o-rā dar dīwān	bitidi anıŋ atını dīvānda	biçibe tūni nėreyi defterdü	onun adını demirbaşa yazdı
	firo-tanī kard ba-ḫudāy	boyın sundı tėŋriga	kücūn sunaba tėngridü	Allah'a boyun eğdi
	ḫāmoş kard-aş o-rā	tėk turġuzdı anı	sembayilġaba tūni	onu sakinleştirdi
	şādmān kard bar way duşman-rā	sėvindürdi anḳa duşmanını	bayasḳaba tūndü duşmani	düşmanını ona sevindirdi
	ba-ranc afgand o-rā	ėmgetti anı	cobaba tūni	onu eziyet etti
	bi-rahānīd-aş	ḳutḳardı anı	ḳutūlġaba tūni	onu kurtardı

	bi-royānīd ḫudāy tara-rā	kökertti tėŋri yaş otnı	kökere'ṻlbe tėngri nilḳa ėbesüni	Allah taze otu göğertti
	bi-parward ḫudāy kūdak-rā	uġlattı tėŋri oġlannı	yėke kibe tėngri kṻkeni	çocuğu Allah büyüttü
374a	mūy-i zahār bar-āward kūdak	yemdüki çıḳtı oġlannıŋ	se'ṻrel ġarġaba kṻken	çocuğun kasık kılı çıktı
	goş dāşt o-rā	ḳulaḳ tuttı anḳa	çiḳin bariba tṻni	ona kulak tuttu
	naw āward çīz-rā	yaŋı kėltürdi nėmeni	şine açraba yamayi	nesneyi yeni getirdi
	ḥadiş → ḥadaş kard mard	çıḳtı? çaḳtı? ėr	cicibe? ėre	erkek icat etti
	bisyār dāşt o-rā	köp saḳladı anı	olan saḳiba tṻni	onu çok korudu
	şādmān kard o-rā	sėvindürdi anı	bayasḳaba tṻni	onu sevindirdi
	bīrūn kard-aş sūy-i fulān cāy	çıḳardı anı filān sarı	ġarġaba tṻni tėre ġacara	onu filan yöne yola çıkardı
	dar ranc kard-aş	ėmgek[k]e saldı anı	cabalangdu → cobalangdu ūrba tṻni	onu sıkıntıya attı
	wa īn ranc	bu ėmgek	ėne cobalang	bu eziyet
	bīrūn kard-aş sūy-i fulān cāy	çıḳardı anı filān sarı	ġarġaba tṻni tėre ġacara	onu filan yöne yola çıkardı
	dar-nawardīd nāma-rā	türdi bitikni	ėbkebe biçigi	mektubu durdu
	andarūn-i kitāb fulān çīz ast	kitāb içinde filān nėme bar	defter cūra tėre yama bi	kitap içinde filan nesne var
	bā-dil-i şab raft	yarım kėçe yöridi	carim söni yabuba	gece yarısı yürüdü
374b	wa īn raftan dar dil-i şab	bu barmaḳ yarım kėçe	ėne carim söni yabuḳsan	bu, gece yarısı gitmek
	bi-bast dar-rā	baġladı ėşikni	huyaba e'ṻdeni	kapıyı kilitledi
	firo-basta şud suḫan	baġlandı söz	huyaba üge	söz bağlandı
	bar-angeḫt-aş	ḳopardı	bosḳaba	(Far. onu) kaldırdı
	zīn kard sutūr-rā	eyerledi geleni	em[ē]llebe adūsuni	hayvanı eyerledi
	bar-afroḫt çirāġ-rā	yandurdı çırāġnı	şitāba culayi	kandili yaktı
	bi-puḫt goşt-rā	pişürdi ėtni	çinaba miḳani	eti pişirdi

	paydā kard rāh-rā	taptı yolnı	olba möri	yolu buldu
	ba-bāmdād dar-āmad	ėrte kėldi	ėrte irebe	sabah geldi
	faṣīḥ şud ‘acamī	‘arabça sözledi ‘acemī	‘arabça kellebe ‘acemī	Fars Arapça konuştu
	sūd kard	asıḳ ḳıldı	asiḳ kibe	kâr etti
	bi-sāḫt kār-rā	tüzetti işni	tübşitkebe üyleyi	işi düzeltti
	şādmān kard-aş	sėvindürdi anı	bayasḳaba tṻni	onu sevindirdi
	nek-baḫt şud	baḫtlıḳ boldı	baḫttu bolba	talihli oldu
	wa īn pīrozī	bu nīk baḫtlıḳ	ėne sayin baḫttu	bu iyi talihli
	sar bar-daşt uştur	başını köterdi tėve	hėkini örgübe tem[ē]n	deve başını kaldırdı
375a	ābistan kard guşn uştur-i māda[-rā]	boġaz ḳıldı ėrkek tişi tėveni	boġār kibe ėre tėmēn ingeni	buğra dişi deveni gebe bıraktı
	şor kard deg-rā	açın → açıḳ ḳıldı ḳazan[nı]	ġaşūn kibe toġāni	kazanı acı (Far. tuzlu) yaptı
	rawā kard ḥācat-rā	revā ḳıldı ḥācetni	ububa ėrili	ricayi yere getirdi
	nikāḥ dad-aş zani-rā	nikāḥ ḳıldı ḫatunni	neyle’ṻlbe ėmeyi	kadını nikahladı
	ba-faryād-i o rasīd	feryādıġa yėtti	feryādtu kürbe	feryadına yetişti
	wa īn faryād-ras	bu feryādıġa yėtken	ėne feryādtu yėtiksen	bu feryadına yetişen
	çūja āward murġ	çöjeledi tavuḳ	çulcaġalaba taḳi’ā	tavuk civcivledi
	poşīd dar-rā ┐	yaptı ėşikni ┐	bürkübe e’ṻdeni ┐	kapıyı kapadı ┐
	wa deg-rā	daġı ġazannı	daġi toġāni	ve tencereyi
	firistād sūy-i o rasūli	yiberyiberdi → yiberdi anıŋ sarı ėlçini	ilebe tṻni cük ėlçi	ona elçiyi gönderdi
	dūr kard o-rā	yıraḳ ḳıldı anı	ḳola kibe tṻni	onu uzaklaştırdı
	kuhna kard māl-rā	ėski ḳıldı mālnı	ḳūçin kibe māli	malı eskitti
	ba-dirawīdan rasīd kişt	orarġa yėt[t]i ėkin	ḳadūrtu kürbe tari’ān	ekin biçilecek kadar oldu
	bi-sitūd o-rā	ögdi anı	maḳtaba tṻni	onu övdü
	bi-sitūd fi‘l o-rā	ögdi işini	maḳtaba üyleyi	işini övdü

	cāwidānah kard ẖudāy o-rā dar ┐	dāyım ḳoydı tėŋri anı uçmaḳda ┐	talbiba tėngri u[çmaḳtu] ┐	Allah onu cennette ebedi koydu ┐
375b	bihişt	uçmaḳda	uçmaḳtu	cenette
	bi-gardānīd sūy-i zamīn	ėvürdi anı yėr sarı	hurba'ūlba tūni ġacar cük	onu yere doğru çevirdi
	firo-mīrānīd ātiş-rā	öçürdi otnı	sönėbe ġali	ateşi söndürdü
	rāh-i rāst namūd bado	toġrı yol körgüzdi anḳa	tübşin mör üce'ūlbe tūndü	ona doğru yolu gösterdi
	sar-i rāh girift o-rā	yol başı tuttı anḳa	mörin hėkini bariba tūni	ona yol başını gözetledi
	tundar kard āsmān	kök kükredi	köke kürkirebe	gök gürledi
	bi-larzānīd o-rā ẖawf	titret[t]ı anı ḳorḳu[n]ç	ḳa[b]cina'ūlba tūni ayiḳsanāsa	korku onu titretti
	bi-ẖ˘ābānīd-aş	uyuẖlattı anı	usa'ūlba → unta'ūlba tūni	onu uyuttu
	kafk kard daryā	köpüklendi tėŋiz	bö'ēsülebe → kö'ēsülebe mören	deniz köpüklendi
	yārī dād o-rā	yārī bėrdi anḳa	nökeçebe tūndü	ona ardım etti
	yār-i o	yoldaşı	nökerni	yoldaşı
	nek-baẖt kard-aş ẖudāy	baẖtlik ḳıldı anı tėŋri	baẖtu kibe tūni tėngri	Allah onu talihli yaptı
	isnād kard ḥadīṯ-rā ba-payġam-bar	isnād ḳıldı ḥadīṯni payġambar[ġa]	isnād kibe ḥadīṯi payġambar	hadisi peygambere isnat etti
376a	wa ḥadīṯ-i isnād-karda	isnād ḳılġan ḥadīṯ	isnād kiksen ḥadīṯ	isnat edilmiş hadis
	bāz nihād puşt-aş-rā ba-sūy-i dīwār	yana ḳoydı uçasını tam sarı	basa talbiba ūri'ān balġasundu	yine arkasını duvara yasladı
	guwāh kard o-rā dar fulān kār	tanuḳ tuttı anı filān işke	gere bariba tūni tėre üyledü	filan işe onu tanık tuttu
	sūy-i bālā raft dar zamīn	yuḳarı sarı çıḳtı yėrde → yėrdin	dēre ġarba ḳacarāsa	yerden yukarı doğru çıktı
	sūy-i bālā raft kaştī	yuḳarı sarı çıḳtı kėme	dēre ġarba onḳaça	gemi yukarı doğru çıktı
	ʻaṭā dād o-rā	inʻām bėrdi anḳa	soyurġaba tūndü	ona bağış verdi
	wa īn ʻaṭā	bu inʻām	ėne so[y]urġaba	bu bağış
	bā-ātiş → bī-ātiş şud ātiş-zana	otsız boldı caḳmaḳ	ġan → ġal ügey bolba lėte → kėte	çakmak ateş çakmadı

	āmāda kard çīz-rā	anuḳ ḳıldı nėmeni	bėletbe yamayi	nesneyi hazır etti
	wa īn āmāda	bu anuḳ	ėne bėlen	bu hazır
	istabr kard angabīn-rā	ḳoryuḳ → ḳoyuḳ ḳıldı bālnı	ötke[n] kibe bāli	balı koyu yaptı
	wa īn angabīn-i sitabr	bu ḳoyuḳ bāl	ėne betken → ötken bāl	bu koyu bal
376b	dar niyām kard şamşer-rā	ḳılıçnı ḳınġa suġtı	hildüyi ḳuydu dürübe	kılıcı kına soktu
	sūy-i o firistād payġam-bar aw → wa nāma-rā	yiberdi anıŋ sarı ėlçi daġı bitik	ilebe tū̄ni cük ėlçi daġi biçik	ona elçiyi ve mektubu gönderdi
	tahā kard-aş o-rā	yalġuz ḳıldı anı	ġaḳça kibe tū̄ni	onu yalnız bıraktı
	wa īn tanhā	bu yalġuz	ėne ġaḳça	bu yalnız
	tabāh kard-aş o-rā	yaman ḳıldı anı	mū kibe tū̄ni	onu kötü yaptı
	bi-kuşt o-rā dar tīr andāẖtan	öldürdi anı oḳ atmaḳda	alaba tū̄ni sumun ḳarbuḳudu	ok atıp onu öldürdü
	bi-nişānd o-rā	olturdı anı	sa'ūlġaba tū̄ni	onu yerleştirdi
	bar cāy mānda şud	olturġan yėrde ḳaldı	sa'ūḳsan ġacara ḳoçarba	oturduğu yerde kaldı
	wa o bar cāy mānda	ol yėrde ḳalġan	tėre ġacar ḳoçaruḳsan	o yerde kalmış
	bi-gardānid sūy-i way	ėvürdi anıŋ sarı	orça'ūlba tū̄ni cük	ona doğru çevirdi
	kār-i nā-şāyista kard dar ḥaram	yaman iş ḳıldı ḥaremde	mū üyle kibe gėrtü	haremde kötü iş yaptı
	lahd kard ┐	laḥid ḳıldı ┐	üküksen[i] ┐	lahit yaptı (Moğ. ölüyü) ┐
377a	murda-rā	ölügke	bulaba	ölüye (Moğ. gömdü)
	ba-nacd rasīd	necdḳa kėldi		Necid'e geldi
	yārī dād-aş mard	yārī bėrdi anḳa ėr	nökeçebe tū̄ndü ėre	erkek ona yardım etti
	şi'r ẖ̆ānd o-rā	ḳoşuḳ ayt[t]ı anıŋ üçün	tūba kelebe tū̄ni tulada	onun için şiir söyledi
	wa īn şi'r-ẖ̆ānda	bu ḳoşuḳ aytḳan	ėne tūba keleksen	bu şiir söylemiş
	şafī' āward-aş ba-ẖudāy	şefī' kėltürdi anḳa tėŋrini	şefī' açaraba tū̄ni tėngridü	Allah'ı ona şefaat edici getirdi
	bi-namūd-aş sutūr-i ┐	körgüz[d]i anḳa ┐	üce'ū̄lbe tū̄ndü ┐	ona gösterdi ┐

	gum-şuda	yitürgen gelesini	cabḳaḳsan adūsuni	kaybedilen hayvanını
	tamām kard māl-rā	tüket[t]i mālnı	baraba māli	malı tüketti
	guẕāra andāḫt tīr-rā	oḳnı ötkere ėti → at[t]ı	sumuni nėtbe ḳububa → ḳarbuba	oku öteye attı
	firistād-am sūy-i o ˥	yiberdim anıŋ sarı	ilebe tūni cük	ona gönderdim
	fulān çīz-rā	filān nėmeni	tėre yamayi	o nesneyi
	bi-rahānid-aş az halāk	ḳutḳardı anı ölümdin	tonliġaba tūni ükülēse	onu ölümden kurtardı
	bar-guzīd-aş bar dīgari	tanladı anı özgedin	sonḳuba tūni bişiyēse	onu başkasından seçti
377b	ba-muzd dād o-rā sarāy	tėrge bėrdi anḳa sarāy	kölesündü ögbe tūndü sarāy	ona kiraya bina verdi
	wa īn muzd dādan	bu tėrge bėrmaḳ	ėne kölesündü ögbe	bu kiraya vermek
	yārī dād o-rā	yārī bėrdi anḳa	nökeçebe tūndü	ona yardım etti
	şād şud ba-fulān çīz	sėvindi ol nėmege	bayasba tėre yamadu	o nesneye sevindi
	şādmān kard-aş o-rā dīgar-aş	sėvindürdi anı özge kişi	bayasḳaba tūni bişi kūn	başkası onu sevindirdi
	bi-namūd o-rā	körgüzdi anı	üce'ūlbe tūni	ona gösterdi
	ḫoş-maniş kard o-rā	yeŋil ḳıldı anı	köngen kibe tūni	onu hafifletti (Far. iyi huylu, uyumlu yaptı)
	mīwa āward diraḫt	yėmiş bėrdi yıġaç	cimiş ögbe lamodun → modun	ağaç meyve verdi
	ba-karh dāşt o-rā ba-fulān kār	küç birle bėrdi anḳa ol işni	küçiyēr ögbe tūndü üyleyi	ona o işi zorla verdi
	zīr ~ zer raft kaştī	ḳuyı bardı kėme	hurū orçiba onḳaça	kayık aşağı gitti
	bāz dāşt duşman ḥāciyān-rā	tıydı duşman ḥācīlarnı	itḳaba duşman ḥācīlari	düşman hacıları engelledi
	ḥāżir āward-aş o çīz-rā	kėltürdi anḳa nėmeni	açaraba tūndü yamayi	ona nesneyi getirdi
	nek dawīd asp	yaḫşı yügürdi at	sayin güybe morin	at iyi koştu
378a	wa īn dawīdan	bu yügürmek	ėne güyüksen	bu koşmak (Moğ. koşan)

	ḫabar dād o-rā kār	ḫabar bėrdi anḳa iş	kėlen ögbe tū̃ndü üyle	işi ona haber verdi
	kam kard ┐	öksütti ┐	tuta'ūlba ┐	eksiltti ┐
	mard tarāzū-rā	ėr tarāzūnı	ėre cingi	erkek teraziyi
	bi-şikast 'ahd-rā	sındurdı 'ahdnı	ḳuḳulba çiyi	antlaşmayı bozdu
	rūy bi-gardānīnd az way	yüz ėvürdi andın	ni'ūr hurbaba tū̃nēse	ondan yüz çevirdi
	wa īn hazīmat	bu yüz ėvürgen	ėne ni'ūr ur[b]aḳsan	bu yüz çeviren
	ba-yād āward-aş kār-rā	saġındurdı anḳa işni	sėtki'ū̃lbe tū̃ndü üyleyi	ona işi özletti (Far. hatırlattı)
	şigūfa āward diraḫt	çėçekledi yıġaç	çėçeglebe modun	ağaç çiçekledi
	bāḳī-yi āb guẕāşt dar ḫanūr	su ḳaldı idişde	uşun ḳoçarba sabadau	kapta su kaldı
	saḥar dar-āmad	seḥer vaḳtı kirdi	ür ḳiralaḳu bolba	seher vakti girdi
	bi-damīd sapeda	taŋ yarudı	ür çayba	tan attı
	roşan şud rūy-i o	yarudı yüzi	gėybe ni'ūri	yüzü parladı
	bi-dār kard-aş	oyġattı anı	seri'ū̃lbe tū̃ni	onu uyandırdı
378b	āgāh kard-aş az kār	anḳlattı anı işdin	uḳa'ūlba tū̃ndü üyleyi → üylēse	ona işten anlattı
	bā-nişān kard uştur-i ḳurbānī-rā	bėlgülük ḳıldı ḳurbān ḳılur tėveni	bėlge kibe ḳurbāni tėm[ē]n	kurbanlık deveyi işaretledi
	wa īn nişān ḳurbānī-rā	bu bėlgü ḳurbānı	ėne bėlge ḳurbān	seçilmiş kurban
	āgāh kard-aş az kār	anḳlattı anı işdin	uḳa'ūlba tū̃ndü üylēse	ona işten anlattı
	ba-saḥrā bīrūn raft	yazıḳa çıḳtı	kēre ġarba	bozkıra çıktı
	baz-gardānīd şutur-rā az āb	yandurdı tėveni sudın	ḳari'ūlba tėmēn[i] uşunāsa	deveyi sudan döndürdü
	nasab paywast ┐	uça'ūrın tėgürdi ┐	iça'ūrān → ūça'ūrān ┐	soyunu ulaştırdı ┐ (Moğ. soyunu)
	bā-mardumān	ėlge	kürgebe irgendü	halka (Moğ. halka ulaştırdı)
	tund-ḫū kard o-rā	öpkelendürdi anı	ha'ūrla'ūlba tū̃ni	onu öfkelendürdi
	andar dil girift çīzī	köŋlike tuttı nėmeni	sėtkildēn bariba yamayi	nesneyi gönlünde

				tuttu
	pīrozī dād o-rā bar duşman	anı üstün ḳıldı duşmanıŋa	tūni dēre kibe duşmanāsa	onu düşmanından üstün yaptı
	paydā kard poşīda-rā	āşkārā ḳıldı yaşurḳan nėme[ni]	ile kibe ni'ūḳsan yamayi	gizli nesneyi açığa çıkardı
	dīdawar kard-aş o-rā bar kār	bildürdi anı işke	mede'ūlbe tüni üyledü	onu işe bildirdi
379a	ma'ʒūr şud peş-i o	ma'ʒūr boldı bėk ḳatıda	ma'ʒūr bolba noyan dėrgede	bey (Far. onun) yanında mazur oldu
	darweş şud	yoḳsız boldı	üge'ū bolba	fakir oldu
	rasīda şud zan	tölcidi ḳız	tölecibe ökin	kız (Far. kadın) büyüdü
	wa īn zan-i nazdīk ba-ḥayż	bu tölcen ḳz	ėne töleciksen ökin	bu büyümüş kız (Far. kadın)
	nazdīk-i bārīdan şud abr	yaġarġa yavuḳ boldı bulut	ḳura oraḳu metü bolba ūlen	bulut yağacak gibi oldu
	abr-hāy-i nazdīk-i bārīdan	yaġarġa yavu[ḳla]şḳan bulutlar	oraḳudu oyra boluḳsan e'ūlet	yağmaya hazırlanan bulutlar
	roza guşād roza-dār	aġız açtı rūzedār	aman nēbe şilandu	oruçlu oruç açtı
	dar īn ṭa'ām roza guşādan	bu rūze açar ṭa'ām	ėne aman nēkü ide'ēn	bu oruç açan yemek
	dar gor kard-aş	kömdi anı gōrge	bulaba tūni kösere	onu kabre gömdü
	darweş şud	yoḳsız boldı	üge'ū bolba	fakir oldu
	bāz istād az way	turdı an[d]ın	babya tūnēse	ondan durdu
	bi-çakānīd āb-rā dar dahan	tamızdurdı suznı → sunı aġızḳa	dusāba uşun amanda	suyu ağza damlattı
	ḫarāb şud cāy	ḫarāb boldı yėr	ḫarāb bolba ġacar	yer harap oldu
379b	wa in ḫarāb	bu ḫarāb	ėne ḫarāb	bu harap
	buzurg kard kār-rā	uluġ ḳıldı işni	yėke kibe üyleyi	işi büyük yaptı
	tuwāngar şud mard	bay boldı ėr	bayan bolba ėre	adam zengin oldu
	bisyār kard suḫan-rā	köp sözledi	olan kelebe ügeyi	çok söyledi

	wa mard-i bisyār-gūy	köp sözlegüçi ėr	olan kelekçi ėre	yanşak erkek
	bārān bārīd āsmān	yamġur yaġdurdı kök	ḳura oraba köke	gök yağmur yağdırdı
	bārān-i ʿaẕāb bārīd ḫudāy bar īşān	ʿaẕāb yamġurı tėŋri yaġdurdı alarġa	ėre'ūyīn ḳurayi tėngri tėdendü	onlara Allah bela yağmuru yağdırdı
	kābīn kard zan-rā	kābīn ḳıldı ḫatunnı	kābīn kibe ėlyi → ėmeyi	kadını nikahladı
	dar bīm nihād o-rā az fulān kār	ḳorḳut[t]ı anı filān işke	ayilġaba tūni tėre üylēse	filan işte onu korkuttu
	wa īn dar bīm-nihanda	bu ḳorḳunçı	ėne aybl	bu korkutucu
	zinda kard ḫudāy murda-rā	tirgüzdi tėngri ölükni	amidu kibe tėngri üküksen[i]	Allah ölüyü dirilti
	muhlat dād o-rā	bolcal bėrdi anḳa	küliçebe tūndü	ona süre verdi
	wa īn muhlat	bu bolcal	ėne küliçebe	bu süre, mühlet
	kār-rā inkār kard	tandı işni	buçaba üyleyi	işi inkar etti
380a	ba-nā-ḥaḳ reḫt ḫūn-aş-rā	nāḥaḳ tökti ḳanını	nāḥaḳ cisun kibe	haksız yere kanını döktü
	paydā kard çīz-rā	taptı nėmeni	olba yamayi	nesneyi buldu
	bi-kuşt ḫasta-rā ḫastagī	öldürdi aġrıḳnı aġrıḳ	ėbeçin alaba ėbeçin[i]	hastayı hastalık öldürdü
	dar panāh āward çīz-rā	daldaġa kėltürdi nėmeni	daldadu açaraba yamayi	nesneyi gizli taşıdı
	wa cāy-i ustuwār	bėrk yer	batu ġacar	sağlam yer
	ʿāciz kard o-rā	ʿāciz ḳıldı anı	doray kibe tūni	onu aciz bıraktı
	wa īn kār-i ʿāciz-kunanda	bu ʿāciz ḳıldı anı	ėne doraytūlḳu üyle	Far. ve Moğ. bu aciz bırakan iş, Çağ. bu onu aciz bıraktı
	cudā kard bahra-yi o-rā az ḫāna	bu ʿāciz ḳılur iş	ḳaḳalaba kėşigēn balġasan gėr	Far. onun payını evden ayırdı, Çağ. bu aciz bırakan iş, Moğ. saray kendi mutluluğuna son verdi, Not: Metinde Çağ.

				kısmında bir önceki cümlede “bu ‘āciz ḳılur iş” yerine “bu ‘āciz ḳıldı anı” tekrar yazılmış. “bu ‘āciz ḳılur iş” ibaresi de bir sonraki Far. cümlenin altına yer almış.
	Çistān kard suḫan-rā	tapışmaḳ ḳıldı sözni	ta’āldu’ūlba üyleyi → ügeyi	sözü bilmece etti
	wa īn çistān	bu tapışmaḳ	ėne ta’ālduḳu	bu bilmece
	rawā kard va‘da-rā	tilekni bėrdi	erikseni ögbe	ricasını yerine getirdi
	bi-angeḫt-aş o-rā	ḳopardı anı	bosḳaba tūni	onu kaldırdı
	bā-uns kard mard-rā	otluḳ ḳıldı ėrni	ġaltu kibe ėreyi	erkeği ateşlendirdi (Far. alıştırdı)
	bi-dīd ātiş-rā	kördi otnı	ücebe ġali	ateşi gördü
	nawmed şud azo	tüŋüldi andın	tüngülbe tūnēse	ondan umudunu yitirdi
	halāk kard o-rā	helāk ḳıldı anı	helāk kibe tūni	onu mahvetti
380b	bi-nişānd o-rā	olturnı → olturdı anı	sa’ūlġaba tūni	onu yerleştirdi
	waḳf kard aspi-rā dar rāh-i ḫudāy	vaḳıf ḳıldı atnı tėŋri yolıda	vaḳf kibe morini tėngrini tulada	Allah yolunda atı kurban etti
	wa īn waḳf	bu vaḳıf	ėne vaḳf	bu vakıf
	gung kard o-rā	kėlegey ḳıldı anı	kėlegey kibe tūni	onu dilsiz yaptı
	bāz gardānīd-aş	yandurdı anı	ḳari’ūlba tūni	onu döndürdü
	şāh şud bar zan	kėrtekke tüşdi anıŋ birle	ökedü ba’ūba tūnlē	onunla birlikte gerdeğe girdi
	muflis şud bāzargān	yoḳsız boldı bāzargān	üge’ū bolba orta’ūt	tüccar yoksul oldu
	bi-dād o-rā ātişi wa dānişi	berdi anḳa ot daġı bilik	ögbe tūndü ġal bilik	ona ateş ve bilgelik verdi
	poşānīd cāma-rā	kėydürdi anḳa	ömüskebe tūndü	ona elbiseyi;

		tonnı	dēl	kürkü giydirdi
	palīd kard o-rā	arıḳsız ḳıldı anı	burtaḳ kibe tūni	onu kirletti
	mutaḥayyir kard-aş	keŋes ḳıldı anı	kenes kibe tūni	onu şaşırttı
	tārīk kard ḫudāy şab-rā	ḳaranḳu ḳıldı tėŋri kėçeni	ḳaranḳu kibe tėngri söni	Allah geceyi karanlık yaptı
	ḫāliṣ [kard] o-rā ḫudāy	arıḳ ḳıldı tėŋri üçün	ari'ūn kibe tūni tėngri	Far. ve Moğ. Allah onu temizledi, Çağ. Allah için temizledi
381a	bar-angeḫt-aş	ḳopardı anı	bosḳaba tūni	onu kaldırdı
	duşman daşt-aş o-rā	duşman tuttı anı	duşman ba[r]iba tūni	onu düşman tuttu
	nist kard ḫudāy ḥuccat-i o-rā	yoḳ ḳıldı tėŋri anıŋ ḥüccetini	ügey kibe tėngri tūni satmayi	Allah onun kanıtını yok etti
	bi-sozānīd-aş o-rā	küydürdi anı	tülebe tūni	onu yaktı
	rūy gardānīd-aş az way	yüz ėvürdi andın	ni'ūr huri'āba tūnēse	ondan yüz çevirdi
	çaşm firo-ḫ̆ābānīd az çīz	köz yümdi nėmedin	nidü haniba yamāsa	bir şeyden gözünü sakladı
	āsān kārī kard dar kār	onḳay ḳıldı işni	ḳilbar kibe üyleyi	işi kolay kıldı
	fām dād-aş dirham-hā-rā	öntüç bėrdi anḳa yarmaḳlarnı	aḳsuçi abuba tūndü altani	paraları ona ödünç verdi
	wa in fām	bu öntüç	ėne aḳsuci	bu ödünç
	bīmār kard o-rā	aġrıḳ ḳıldı anı	ėbeçin kibe tūni	onu hasta etti
	bi-kaşīd kamān-rā	tart[t]ı yaynı	tataba numuni	yayı çekti
	bi-cunbānīd sar-aş-rā	tėtretti başını	ködelgėbe hėkini	başını salladı
	bi-şikast bār puşt-i o-rā	sındurdı yük anıŋ uçasını	ḳuḳulba aça'ān tūni ūçayi	yük onun arkasını kırdı
381b	bāṭil kard ḫodāy ʻamal-i o-rā	yoḳ ḳıldı tėŋri anıŋ işini	ügey kibe tėngri tūni üyleyi	Allah onun işini yok etti
	ba-ḫaşm āward o-rā	açıġlandurdı anı	ha'ūrla'ūlba tūni	onu öfkelendirdi
	bi-afgand-aş o-rā	yıḳtı anı	unaġāba tūni	onu yıktı
	baça afgand zan	oġlan saldı ḫatun	kü'ūn u'ūrba tūni	kadın (Moğ. o) çocuk düşürdü
	wa īn baça-afganda	bu oġlan salġan	ėne kü'ūn ūruḳsan	bu çocuk düşürmüş

	az ḥad bi-guẕaşt dar kār	ḥaddıdın aşurdı işdin	çaġāsa öngere'ṻlbe üyleyi	işi haddinden aşırdı
	farāmoş kard çīz-rā	unut[t]ı nėmeni	martaba yamayi	nesneyi unuttu
	dar ḳaḥṭ uftādan mardumān	ḳaḥṭḳa tüştiler ėl	öleskülendü unaba irgen	halk kıtlığa düştü
	wa īn ḫuşk-sālī	bu ḳaḥṭ	ėne öleskü	bu kıtlık
	dād kard	rāstlıḳ ḳıldı	ünenlik kibe	doğruluk yaptı
	wa īn dād	bu rāstlıḳ	ėne ünenliḳ	bu doğruluk
	nawmed kard-aş az nekī	tüŋüldürdi anı yaḫşılıġdın	tüngülgebe tṻni sayinliġāsa	onu iyilikten umutsuzlandırdı
	bīrūn award ┐	çıġardı ┐	ġarġaba ┐	çıkardı ┐
	āb-rā az zamīn	sunı yėrdin	ġacarāsa uşuni	suyu yerden
	bi-guşād girih-rā	açtı tügünni	nēbe canḳiyi	düğümü açtı
	firo-āward-aş	ėndürdi anı	bu'ūlaġba tṻni	onu indirdi
	ba-ḫaşam award-aş	açıġlandurdı anı	a'ūrla'ūlba tṻni	onu öfkelendirdi
382a	wa īn ḫaşm	bu açıġ	ėne a'ūrla'ūlba	bu öfke (Moğ.öfkelendi)
	naw bīrūn āward çīz-rā	yaŋı çıġardı nėmeni	şine ġarġaba yamayi	nesneyi yeni çıkardı
	wa īn naw	bu yaŋı	ėne sine	bu yeni
	wa ḫudāy āfarīnanda-yi āsmān-hā wa zamīn ast	tėŋri yaratḳuçı-turur köklerni dağı yėrni	tėngri canaḳsaçi → cayāḳçi bi köle → köke ġacari	Allah gökleri ve yeri yaratıcıdır
	az pas-i way raft	anıŋ kėyinçe bardı	tṻni ḳoynāsa orçiba	onun arkasınca gitti
	firistād mard-rā dar pas-i mard	yiberdi ėrni ėr kėyinçe	ilebe ėreyi ėre ḳovnāsa	erkeği erkeğin ardınca gönderdi
	purd → pur kard āb-cāmah-rā	toldurdı işni → idişni	dü'ṻrgebe sabayi	kadehi doldurdu
	'azm kard bar fulān kār	niyet ḳıldı filān işke	sėtkibe tėre üyleyi	filan işe niyet etti
	şīr dād farzand o-rā	süt bėrdi ḫatun oġlıḳa	sün ögbe ėme tṻni kü'ṻndü	kadın çocuğuna (Far. Ve Moğ. onun

				çocuğuna) süt verdi
	wa īn zan-i şīr-dihanda	bu süt bėrġüçi ẖatun	ėne sūn → sün ögükçi ėme	bu süt verici kadın
	‘azm kard bar fulān kār	niyet ḳıldı filān işke	sėtkibe tėre üyleyi	filan işe niyet etti
382b	bi-şitāft dar kār	aşuḳtı işde	cāraba üyledü	işte acele etti
	bi-şinawānīd-aş filan çīz-rā	ėşit[t]ürdi anḳa ol nėme[ni]	sonasḳaba tūndü tėre üyleyi	o nesneyi (Moğ. Işi) ona duyurdu
	rāst kard ┐	tüzetti ┐	coribe ┐	doğrulttu ┐
	neza-rā sūy-i o	süŋüni anıŋ sarı	cidayi tūni cük	mızrağı ona doğru
	ba-āb dar āward asp-rā	suġa kördürdi → kirdürdi atnı	uṣundu ora’ūlba morini	atı suya soktu
	bāz kard o-rā → dar-rā sūy-i rāh	açtı ėşikni yol sarı	nēbe e’ūdeni mör cük	kapıyı yola doğru açtı
	bi-ẖˇābānīd-aş o-rā	yatḳurdı anı	unta’ūlba tūni	onu yatırdı
	wa īn ẖˇābānīdan	bu yatḳurmaḳ	ėne unta’ūlḳu	bu yatırmak
	dīdawar kard-aş bar fulān çīz	anḳlat[t] anı filān işke	uḳa’ūlba tūni tėre üyleyi	ona filan işi anlattı
	bi-tarsānīd o-rā	ḳorḳuttı anı	ayilġaba tūni	onu korkuttu
	dar tars afgand-aş kār	ḳorḳut[t]ı anı iş	ayilġaba tūni üyle	iş onu korkuttu
	aḳṭā‘ dād o-rā zamīni → zamīn	soyurġal bėrdi anḳa iş → yėr	soyurġal ögbe tūndü ġacar	ona tımar arazisi verdi
	wa īn zamīn-i aḳṭā‘-dāda	bu soyurġal yėr	ėne soyurġal ġacar	bu tımar arazisi
	firo-istād bārān	tındı yamġur	amuba ḳura	yağmur dindi
383a	bāz istād az way tab	kėtti andın ısıtmaḳ	ġarba tūnēse ḳala’ūçaḳsan	ondan sıtma gitti
	bāz istād az çīz	turdı işdin	bayba yamāsa	çalışmayı durdurdu, Far. Moğ. nesneden kesildi
	bar-dāşt sar-aş-rā	kötürdi başını	örgübe hėkini	başını kaldırdı
	bar-ẖur-dāruy → bar-ẖur-dārī dād-aş ẖudāy ┐	barẖurdārlıḳ bėrdi tėŋri ┐	sayinliḳ ögbe tėngri ┐	Allah mutluluk verdi ┐
	ba-farzand	oġulı birle	kü’ündü	Çağ. oğlu ile (Moğ. oğluna)
	wa īn bar-ẖur-dārī	bu barẖurdārlıḳ	ėne sayinliḳ	bu mutluluk

	bisyār gīyāh şud zamīn	otluḳ boldı yėr	ėbesün bolba ġacar	yer otlu oldu
	bi-şitāft dar raftan	aşuḳtı yörümekde	cāraba yabuḳudu	yürümekte acele etti
	bi-rasānīd ba-way payġām-rā	tėgürdi anḳa payġāmnı	kürgebe tū̄ndü ügeyi	haberi ona ulaştırdı
	tamām kard bar way ni‘mat-rā	tükel ḳıldı anḳa yėmişni	tügel kibe tū̄ndü cimişi	ona iyi meyve verdi
	Bi-dād ḫudāy o-rā şikebāyī	bėrdi anḳa tėŋri ṣabırnı	ögbe tū̄ndü tėngri amuri	Allah ona sabır verdi
	bi-reḫt āb-rā wa mis-i gudāḫta-rā	tökdi sunı dağı ėritken ġolanı	asḳaba uṣuni dağı ġolayi	suyu ve eritilmiş tuncu döktü
	andūhgīn kard	ḳayġulıḳ ḳıldı	ḳayġutu kibe	kaygılandırdı
	ulfat dād o-rā ba-çīz	ögretti anı nėmege	surġaba tū̄ndüni → tū̄ndü yamadu	onu nesneye alıştırdı
383b	hadya dād o-rā	hedyie bėrdi anḳa	sorġaba tū̄ndü	ona hediye verdi
	wa īn tuhfa	bu hediye	ėne soyurġal	bu hediye
	dar ni‘mat burd-aş	ni‘metlıḳ ḳıldı anı	idētü kibe tū̄ni	onu nimetlendirdi
	wa mard-i bā-ni‘mat	ni‘metlıḳ kişi	idētü kü’ū̄n	nimetli kişi
	halāk kard o-rā	helāk ḳıldı anı	ükül kibe tū̄ni	onu öldürdü
	wa mard-i bisyār halāk-kunanda	köp helāk ḳılġuçı ėr	olan ükül kikçi ėre	çok öldürü erkek
	gazand rasānīd bado	ziyān yėtkürdi anḳa	ḳor kibe tū̄ndü	pna zarar verdi
	sawgand dād o-rā ba-ḫudāy bar da‘wāy-i o	ant bėrdi anḳa tėŋri birle da‘vāsı üçün	andaġar ögbe tū̄ndü tėngridü	ona davası için Allah’ın adıyla ant verdi
	duroġ kard va‘da-rā	yalġan ḳıldı va‘danı	ḳudal kelebe çiyi	sözü yerine getirmedi
	wa mard-i duroġ-va‘da	va‘danı yalġan ḳılġuçı [ėr]	ḳudal kelekçi ėre	sözü yerine getirmeyen erkek
	‘iważ-i nek dād ḫudāy bar way	yanut bėrdi tėŋri anḳa ol nėmge	ḳariyū ögbe tėngri tū̄ndü tėre yamayi	Allah ona o konu için cevap verdi
	saḫt bīmār kard-aş o-rā	yaman aġrıḳ ḳıldı anı	mū ėbeçin kibe tū̄ni	onu kötü hasta yaptı
	ḫod bīmār şud	özi aġrıḳ boldı	ō̄rēn ėbeçi bolba	kendisi hastalandı
384a	wa īn bīmār	bu aġrıḳ	ėne ėbeçin	bu hasta
	az pas-i ḫod nişānd	miŋeştürdi anı	sundula’ūlba tū̄ni	onu (atın

	o-rā			terkisine) bindirdi
	tez kard şamşer-rā	yitit[t]i ḳılıçnı	ḳurça hildüyi	kılıcı biledi
	nazdīk kard-aş	yavuḳ ḳıldı anı	oyra kibe tū̄ni	onu yaklaştırdı
	wa īn nazdīkī	bu yavuḳluḳ	ėne oyratu	bu yakınlık
	az andāza guẕaşt dar kār	ḥaddıdın kėçti işde	çaġāsa öngere'ū̄lbe üyleyi	işi haddinden aşırdı
	ḥācat-i o-rā rawā kard-aş	ravā ḳıldı anıŋ ḥācatını	ögbe tū̄ni ėrili	onun ihtiyacını yerine getirdi
	'aḳd-i salam kard dar fulān çīz	selem satḳu[n] aldı filān nėmeni	ėse üceci ḳudalduci abuba tėre yamayi	filan nesneyi peşin para verip aldı, Moğ. görmeden bu malı aldı
	wām dād-aş diram-hā-rā	önyüç → öntüç bėrdi anḳa yarmaḳlar	aḳsuci ögbe tū̄ndü altan	ona ödünç akçeler verdi
	wa īn wām	bu öntüç	ėne aḳsuci	bu ödünç
	dīdawar şud bar o	körgüçi boldı anı	ücekçi bolba tū̄ni	ona bakıcı oldu
	kūşk-i baland	bėyik köşk	öndür balġasun gėr	büyük köşk
	ża'īf kard-aş raftan	ża'īf ḳıldı yörümek	dora kibe tū̄ni yabuḳu	(Moğ. onu) yürümek zayıflattı
384b	dū-tāh kard çīz-rā	ėki ḳat ḳıldı nėmeni	ḳoyar dabḳur kibe yamayi	nesneyi iki misli yaptı
	dū-tāh şudand mardumān	ėki ança boldı ėl	ḳoyaridu bolba irgen	halk iki misli oldu
	poşānīd bar way cāma-rā	kėydür[d]i anḳa ton	ömüskebe tū̄ndü dēl	ona elbise; kürk giydirdi
	saḫtī kard dar ḫā˘stan	ḳatıḳlıḳ ḳıldı tilemekde	ḳata'ūlıḳ kibe ėriküdü	ricada aşırıya gitti
	nizār kard o-rā	aruḳ ḳıldı anı	turḳan kibe tū̄ni	onu arıklattı
	rāstī kard ba-way	rāstlıḳ ḳıldı anḳa	ünenlik kibe tū̄ndü	ona durust davrandı
	wa īn dād	bu rāstlıḳ	ėne ünenliḳ	bu doğruluk
	ḫoş āmad ma-rā çīz	yaḫşı kėldi maŋa nėme	sayin irebe nadu yama	nesne bana iyi geldi
	daraḫş zad āsmān	yaşınladı kök	yaşinaba köke	gök şimşek çaktı
	pur kard ḳadaḥ-rā	toldurdı ayaḳnı	dü'ürgebe	kabı

			ayaġayi	doldurdu
	gird giriftand o-rā	ḳabadılar anı	bōçibe irgeni	onu (Moğ. halkı) çevirdiler
	bi-soḫt-aş o-rā	küydürdi anı	tülebe tū̄ni	onu yaktı
	wa īn soḫta	bu küygen	ėne tüleksen	bu yanmış
385a	bi-ġanīmat āmad ġāzī	olcasız kėldi çėrik	olça ügey kibe çėrik	ordu ganimetsiz döndü
	şikār na-kard şikārī	avlamadı avçı	ėse abalaba avçi	avcı avlamadı
	kuhna şud cāma	ėski boldı ton	ḳūçin bolba dēl	elbise; kürk eksidi
	kuhna kard-am-aş man	ėskirttim mėn	ėle'ū̄lbe bi	ben eskittim
	pur kard ḳadaḥ-rā	toldurdı ayaḳnı	dü'ū̄rgebe ayaġayi	kabı doldurdu
	wa ḳadaḥ-i pur	tola ayaḳ	dü'ū̄ren ayaġa	dolu kadeh
	bi-rasānīd-aş duşvār	yėtkürdi katıḳlıḳnı	kürgebe ḳata'ūliḳ	katı yüreklilik çektirdi
	roşnāyī dād āftāb	yaruḳlıḳ bėrdi kū̄n	gėgēn ögbe naran	güneş aydınlık saçtı
	roşan şud rūy	yaruḳ boldı yüz	gėgēn bolba ni'ūr	yüz parladı
	bi-tarsīd az way	ḳorḳtı andın	ayba tū̄nēse	ondan korktu
	mihrbānī kard bar way	mihribānlıḳ ḳıldı anḳa	ėneribe tū̄ndü	ona şefkat gösterdi
	wa īn mihrbānī	bu mihribānlıḳ	ėne ėnerikü	bu şefkat
	wa īn mihrbān	bu mihribān	ėne ėneriksen	bu şefkatli
385b	kābīn dād zan-rā	kābīn bėrdi ḫatunḳa	kābīn ögbe ėmedü	kadına çeyiz verdi
	firo-poşānīd abr āsmān-rā	yaptı bulut kökni	bürkübe ū̄len kökeyi	bulut göğü kapattı
	gird āmadand baro	yıġıldılar anḳa	ḳuriba tū̄ndü	ona toplandılar
	paywastagī kard bar way tab	dāyım tuttı anı ısıtmaḳ	ülgürçi bariba tū̄ni ḳala'ūçaḳu	onu sürekli sıtma tuttu
	tab-i paywasta	ulaşu ısıtmaḳ	ülgürçi ḳalūçaḳu	sürekli sıtma
	sar firo-kard	başını ḳuyı ėtdi	hėkinēn urū kibe	başını aşağı bıraktı
	rahā kard asīr-rā	ḳoydı esīrni	talbiba olcayi	esiri bıraktı
	wa īn rahā-karda	bu ḳoyġan	ėne talbiḳsan	bu koymuş

	dād o-rā ḫˇāsta bi-dād-aş	bėrdi anḳa mālnı	ögbe tū̄ndü māli	ona malı verdi
	āzād kard banda-rā	āzā ḳıldı ḳulnı	āzād kibe bōli	köleyi azat etti
	ba-‘iraḳ raft	‘rāḳḳa bardı	‘irāḳtu orçiba	Irak’a gitti
	bi-dawīd asp	yügürdi at	güybe morin	at koştu
	firo-burd-aş dar āb	banuzdı → baturdı suġa anı	bulaba uşundu tū̄ni	onu suya batırdı
386a	az ḥadd bi-guẕaşt dar kār	ḳatıḳ işke kirdi	ḳata’ū üyledü oraba	zor işe girdi
	bi-bast dar-rā	bağladı ėşikni	huyaba e’ū̄deni	kapıyı kilitledi
	bī-ārām kard-aş	ḳarārsız ḳıldı anı	cali ügey kibe tū̄ni	onu rahatsız etti
	dar-rasīd ba-way	yėt[t]i anḳa	kürgebe tū̄ni	ona ulaştı
	bi-rasānīd ba-way digar-aş-rā	yėtkürdi anḳa özgeni	kürgebe tū̄ndü bişini	ona başkasını götürdü
	bi-çafsānid o-rā	yatḳurdı anı	kebte’ūlbe tū̄ni	onu yatırdı, Far. onu yapıştırdı
	darweş çāplos şud	yoḳsız boldı	üge’ū̄ bolba	fakir oldu, Far. fakir yalaka oldu
	goyānīd-aş ba-suḫan āward-aş	sözledi anı	kelebe tū̄ni	onu konuştu (Far. konuşturdu)
	nafaḳa kard māl-rā ba-‘ayāl-i ḫod	azuḳ bėrdi mālını oğlanlarığa	künesü ögbe kü’ū̄n şiba’ūndān	çocuklarına malını nafaka verdi, Moğ. kendi çocuklarına yiyecek verdi
	rasīd[a] şud mīwa wa kūdak	yėtildi yemiş dağı oğlan	kürbe kū̄ken dağı cimiş	yemiş ve çocuk yetişti
	dar-yāft gureḫta-rā	taptı ḳaçḳannı	olba orğuḳsani	kaçanı buldu
386b	wa īn yāftan	bu tapḳan	ėne oluḳsan	bu bulunan, Far. bu blumak
	cahāz ~ cihāz kard dar kār	otaḳ ḳıldı işke	otaḳ kibe üyledü	iş için çadır kurdu
	şirk āward ba-ḫudāy	tėŋrige şirk kėltürdi	tėngridü ėse bütüksen	Allah’a şirk getirdi, Moğ. Allah’a inanmadı
	wa īn şirk	bu şirk	ėne şirk	bu şirk

	bi-ẖandānīd-aş	küldürdi anı	inēbe tū̃ndü	onu güldürdü, Moğ. ona güldü
	nigāh dāşt çīz-rā	asradı nėmeni	asaraba yamayi	nesneyi korudu, sakladı
	ẖˇeştan-rā nigāh dāşt az çīz	öyini → özini asradı nėmeni → nėmedin	ō̃riyen asaraba yamāsa	kendisini nesneden korudu
	nigāh dāşt cuft-i ẖˇeş-rā ┐	ẖatunnı saḳladı özi ┐	ėmeyēn saḳiba ō̃riyēn	kadını sakladı kendisi ┐
	barāy-i ẖod	üçün	tulada	için
	[‘ar]ūsī dād o-rā	ẖatun bėrdi anḳa	ėme ögbe tū̃ndü	ona kadın (Far. düğün) verdi
	wa bud-īm dar ‘arūsī	bar idük toyda	bida ḳurimdu bilē	biz düğün ziyafetinde idik
	halāk kard o-rā	helāk ḳıldı anı	ükül kibe tū̃ni	onu öldürdü
	baẖīl kard o-rā	baẖīl ḳıldı anı	mudẖal kibe tū̃ni	onu onu cimri etti
	badal dād-aş diram-hā-rā	alıştı anḳa yarmaḳlarnı	aralciba tū̃ni altanlā	paraları ona değişti
387a	bāṭil kard çīz-rā	bāṭıl ḳıldı nėmeni	bāṭil kibe yamayi	nesneyi batıl etti
	duroġ guft mard	yalġan sözledi ėr	ḳudal kelebe irgen	erkek yalan söyledi
	giyānāk şawad → şud mawżi‘	otluġ boldı yėr	ėbesütü bolba ġacar	yer otlu oldu
	girānī kard bar way [bār-i] ┐	aġrıḳ ḳıldı anḳa uçası yüki ┐	kündü bolba ö[r]güksen ┐	sırtındaki yük ona ağırlık etti ┐
	puşt	kötergen	a’ūr	┘
	şād kard-aş	sėvindürdi anı	bayasḳaba tū̃ni	onu sevindirdi
	buzurg gardānīd barāy-i way dihiş-rā	köp nėme bėrdi anḳa	olan yama ögbe tū̃ndü	ona çok nesne verdi
	guşn ẖˇāst sag-i māda ┐	ėrkek tiledi tişi it dağı tişi müşük ┐	ėre ērebe ḳançiḳ noḳay ėme ┐	kancık it ve kancık kedi erkek istedi ┐
	wa gurba		miş	┘
	cumla kard şumār-rā	yıġdı sannı	ḳuri’āba tōni	sayıyı topladı

	wa īn cumla	bu san	ėne tōni	bu sayı, Far. bu toplam
	nekūyī kard dar kār	yaẖşılıḳ ḳıldı işde	sayinliḳ kibe üyledü	işte iyilik etti
	ābistan kard zan-rā	aġır ayaḳ ḳıldı ẖatunnı	köl kündü kibe ėmeyi	kadını gebe bıraktı
	rīşa guẕāşt bar gilīm	saçaḳlıḳ ḳıldı kilīmge	çaçaḳtu kibe kiyizdü	kilime saçaklı yaptı
	wa īn rīşa	bu saçaḳ	ėne çaçaḳ	bu saçak
	wa gilīm-i bā-rīşa	saçaġlıḳ kilīm	çaçaḳtu kiyiz	saçaklı kilim
387b	dar-āward-aş	kevürdi → ėvürdi anı	hurba'ūlba tūni	onu çevirdi
	ġāfil kard-aş az fulān çīz	ġāfil ḳıldı anı filān nėmedin	gėnen kibe tūni tėre üylēse	filan nesneden onu habersiz bıraktı
	piyāda kard o-rā	yayaḳ ḳıldı anı	yabuġan kibe tūni	onu yaya bıraktı
	koç kard o-rā	köçürdi anı	bü'ūlgebe → nü'ūlgebe tūni	onu göç ettirdi
	firistād ┐	yiberdi ┐	ilebe ┐	gönderdi ┐
	bado payġam-bari	anḳa ėlçi	tūndü ėlçi	ona elçi
	wa īn payġam-bar	bu ėlçiliḳ	ėne ėlçitü	bu elçilik
	bī-barg şudan mardumān	azuḳsız boldı ėr	künesü ögbe irgen	Far. halk erzaksız oldu, Çağ. erkek erzaksız oldu, Moğ. halk erzak verdi
	firo-guẕāşt parda-rā wa izār-rā	saldı perdeni dağı futanı	hurū orkiba perdeyi dağı fuṭayi	perdeyi ve önlüğü saldı
	bārān-i bārīda	yaġḳan yamġur	oraḳsan ḳura	yağan yağmur
	bar-afroẖt ātiş-rā	yandurdı otnı	şitāba ġali	ateşi yaktı
	muşkil şud ┐	duşvār boldı ┐	duşẖuār bolba ┐	güç oldu ┐
	ba-way kār	anḳa iş	tūndü üyle	ona iş
	bā-kūdak şud zan	oġlanlıḳ ḳıldı ẖatun	kūtü bolba ėme	Far. ve Moğ. kadın çocüklu oldu, Çağ. kadını çocuklu yaptı
	wa īn zan-i bā-kūdak	bu yaş oġlanlıḳ ẖatun	ėne nilḳa kūtü ėme	yeni çocuklu kadın, Far. bu

				çocuklu kadın
	bi-şitābānīd o-rā az fulān kār	aşuḳturdı anı ol nėmeni	cāra'ūlba tū̄ni tėre üylēse	onu o işte acele ettirdi
388a	duşvār şud bar way kār	duşvār boldı iş	duşḫuār bolba üyle	iş güç oldu
	wa kār-i duşvār	ḳatıġ iş	ḳata'ū üyle	zor iş
	dar kār dāşt o-rā	işletti anı	caruba tū̄ni	onu çalıştırdı
	żāyi‘ kard çīz-rā	żāyi‘ ḳıldı nėmeni	żāyi‘ bolba yamayi	nesne zayi (Moğ.oldu) etti
	nekūyī kard bar way	yaḫşılıḳ ḳıldı işde	sayinliḳ kibe üyledü	işte iyilik etti
	mard-i nekū-kunanda	yaḫşılıḳ ḳılġan ėr	sayinliḳ kiksen ėre	iyilik yapmış erkek
	wa īn nekūyī	bu yaḫşılıḳ	ėne sayinliḳ	bu iyilik
	bar-ā-bar āward ba-way rūy-aş-rā	yüzini anıŋ sarı ḳıldı	ni'ūrān tū̄ni cük kibe	yüzünü ona doğru çevirdi
	bi-āmad āyanda	kėldi kėlgüçi	irebe irekçi	gelecek kişi geldi
	bi-bast dar-rā	ḳuflladı ėşikni	ḳufladı ėşikni	kapıyı kilitledi, Not: metinde Çağ. ve Moğ. kısımlarda aynı cümle yazılmış.
	Bāz gardānīd laşkar-rā	yandurdı çėrikni	ḳari'ūlba çerigi	ördüyü döndürdü
	piẕruftārī dād o-rā māl	ara turdı elik → anıŋ māliḳa	cūra bayba tū̄ni māldu	onun malına aracı durdu
	tamām kard-aş	tüketti anı	baraba tū̄ni	onu tamamladı
	bā-ḳaḥṭ şud cāy	ḳaḥṭlıḳ boldı yėr	öleskü̈leng bolba ġacar	ülkede kıtlık oldu
388b	wa īn ḳaḥṭ	bu ḳaḥṭ	ėne öleskü	bu kıtlık
	muhlat dād fām-rā	bolcal bėrdi ötünçlükke	bolcal ögbe aḳsuḳsani	borçluya süre verdi
	wa īn zamān dādan	bu bolcal	ėne bolcal	bu vade
	firo-āward-aş	tüşürdi anı	ba'ūlġaba tū̄ni	onu indirdi
	āb-i mardī firo-āward cimā‘-[kunanda]	ėrlik suyı tüşürdi sikküçi	ėreligen asḳaba oḳaḳçi	sikici döl suyu döktü
	ma-hil guẕāşt-aş	ma‘ṭal ḳoydı anı	mahil talbiba tū̄ni	onu bekletti

	ba-sitūh āward-aş	igrendürdi işler birle	igre'ūlbe tūni üylēr	yaptıklarıyla nefret uyandırdı
	ustuwār kard kār-rā	bėrk ḳıldı işni	batu kibe üyleyi	işi sağlam yaptı
	saḫt bi-tāft rasan-rā	ḳatıḳ ėşti ipni	ḳata'ūl tėlibe dėsüni	ipi sık eğirdi
	firo-poşānīd kār-rā	yaptı işni	bürkübe üyleyi	işi yaptı; örttü
	dū baça ba-yak şikam āward zan	ėki tuġurdı ḫatun	inkirlebe → ikirlebe ėme	kadın ikiz doğurdu
	firo-reḫt bārān	töküldi yamġur	çitḳuba ḳura	yağmur yağdı
	gunāh kard	yazuḳ ḳıldı	ėrṻ kibe	günah işledi
	wa īn gunāh	bu yazuḳ	ėne ėrṻ	bu günah
	bī-dil şud az way	köŋülsiz boldı andın	duran ügey bolba tūnēse	ona rağbetsiz oldu
	iḥrām bast muḥarram	iḥrām baġladı	iḥrām huyaba	ihram bağladı
	wa īn ḥaram	bu muḫaram → ḥarem	ėne ḥarem	bu harem
	ustuwār kard çīz-rā	bėrkitti nėmeni	bėletkebe yamayi	nesneyi sağlamlaştır-dı
	bīmār kard-aş	aġrıḳ ḳıldı anı	ėbeçin kine tūni	onu hasta etti
	salam dād dar gandum	selem satıḳ ḳıldı buġdayda	selem ḳudaldu kibe buġdaydu	buğdayda peşin para ödedi
	wa īn salam	bu selem	ėne selem	bu peşin para
389a	muslumān şud kāfir	musulmān [boldı] kāfir	musulmān bolba kāfir	kâfir müslüman oldu
	bi-guẕāşt mar halāk-rā	ḳoydı anı helākga	talbiba tūni üküldü	onu ölüme bıraktı
	gard[an] nihād mar farmān-i ḫudāy-rā	boyın sundı tėŋriniŋ buyruḳıġa	kücü'ūn sunaba tėnrīn carliḳtu	Allah'ın buyruğuna boyun eğdi
	ba-şām raft	şāmġa tėgdi	şāmdu orçiba	Şam'a (Suriye'ye) yetti (Far. gitti)
	biyafroḫt ┐	yandurdı ┐	şitāba ┐	yaktı ┐
	ātiş-rā	otnı	ġali	ateşi
	ṭa'ām dād-aş ān-çīz	yėdürdi anḳa ol nėmeni	ide'ūlbe tūnü tėre yamayi	ona o nesneyi yedirdi

	mard-i ṭa‘ām dihanda	aş bėrgüçi ėr	ide’ēn ögükçi ėre	yemek veren erkek
	tārīk şud şab	ḳaranḳu boldı kėçe	ḳaranḳu bolba söni	gece karanlık oldu
389b	nuḳṭa zad kitāb-rā	nuḳta urdı kitābnı	nuḳta okba → okiba deftertü	kitaba nokta koydu
	maḫrūm kard o-rā az çīz	ülüşsiz ḳıldı anı nėmedin	kėşik ügey kibe tū̄ni ya[mā]sa	nesneden onu paysız bıraktı
	darweş şud mard	yoḳsız boldı ėr	üge’ū̄ bolba ėre	adam yoksul oldu
	buzurg-dāşt o-rā	uluġ tuttı anı	yėke bariba tū̄ni	ona saygı gösterdi
	biyāgāhānīd-aş az kār	anḳlattı anı işdin	uḳa’ūlba tū̄ni üylēse	onu iş hakkında bilgilendirdi
	dar ġarāmat-i māl afgand-aş	māl tölekige saldı anı	mālu[n] tölēndü u’ūrba tū̄ni	onu mal zararına uğrattı
	ḫamoş gardānīd-aş	tėk turġu[z]dı anı	sem bayilġaba tū̄ni	onu sakinleştirdi
	wa mard-i ḫamoş-karda	tėk turġuzġan ėr	sem bayilġanḳsan ėre	sakinleştiren adam
	pur kard ḫanūr-rā	toldurdı idişni	dü’ū̄rgebe sabadu	kabı doldurdu
	dar-āmozānīd-aş ḥarf-rā	ögretti anḳa ḥarfnı	surġaba tū̄ndü üjügi	harfi ona öğretti
	biyafgand asp-rā dar cūy	yıḳıt[t]ı atnı arıḳḳa	unaġāba morini tatāldu	atı arka yıktı
	biyafgand ḫ˘eştan-rā dar halāk	saldı özini helākda	orkiba ō̄ri’ēn üküldü	kendisini ölüme attı
	ustāḫī kard bado	gustāḫlıḳ ḳıldı anḳa	ustaḳ bolba tū̄ndü	ona küstahlık etti
390a	wa īn ustāḫ dar cang	bu gustāḫ uruşda	ėne ustāḫ kėre’ū̄rtü	bu, kavgada küstah olan kişi
	sawgand ḫord ba-ḫudāy	ant içti tėŋri birle	andaġar ūba tėngrilē	Allah’ın adıyla ant içti
	wa īn sawgand	bu ant	ėne andaġar	bu ant
	girāmī kard o-rā	aġırladı anı	kündülebe tū̄ni	ona saygı gösterdi
	ligām kard sutūr-rā	yügenledi geleni	ḳadārlaba adūsuni	atı gemledi
	lāzim kard bar way kār	lāzım ḳıldı anḳa iş	tū̄ndü bėlgetü kibe üyleyi	ona işi gerekli kıldı
	dar dil afgand-aş şikebāyī-rā	ṣabır saldı anıŋ köŋlike	ṣabir talbiba tū̄ni sėtkildü	onu gönlüne sabır verdi
	ni‘mat dād bar o	in‘ām bėrdi anḳa	soyurġal ögbe tū̄ndü	ona bağış verdi

	āgāh kard-aş az kār	anḳlattı anı işdin	uḳa'ūlba tṻndü üylēse	ona işten anlattı
	eman kard-aş az badī	emen ḳıldı anı yamanlıḳdın	amuġūlba tṻni mūliyāsa	onu kötülükten emin kıldı
	bāwar-dāşt o-rā dar ānçi guft	ınandı anıŋ sözige	bütübe tṻni ügedü	onun sözüne inandı
	īmān āward ba-ẖudāy	īmān kėltürdi tėŋrige	īmān açaraba tėnridü	Allah'a inandı
390b	ba-dāniş ustuwār kard çīz-rā	bėrkitti nėmeni biliklik birle	bėkitkebe yamayi bikigi'ēr → bitigi'ēr	nesneyi bilgi ile pekiştirdi
	sust kard-aş ba-zadan	sustaydı tayaḳ yėmekidin	sulatḳaba tṻni bülevēr	dayak yemekten gevşedi
	nekūyī kard ba-way	yaẖşılıḳ ḳıldı anḳa	sayinliḳ kibe tṻndü	ona iyilik etti
	wa īn nekūyī	bu yaẖşılıḳ	ėne sayinliḳ	bu iyilik
	wa o nek mī-dānad zabān-i tāzī-rā	ol yaẖşı bilür ʻarab tilini	tėre sayin mėdem ʻarabīn kėleni	o Arap dilini iyi bilir
	dar ḥażar kard çīz-rā	bėrkit[t]i nėmeni	bėkitkebe yamayi	nesneyi sağlamlaştır-dı
	pārsā şud zan	pārsā boldı ẖatun	utu bolba ėme	kadın iffetli oldu
	wa īn zan-i pārsā	bu pārsā ẖatun	ėne ari'ūn ėme	bu temiz kadın
	paywasta kard kār-rā	dāyım ḳıldı işni	ülgürci kibe üyleyi	işi sürekli yaptı
	gardan dād o-rā	boyu[n] sundı anḳa	kücṻn sunaba tṻndü	ona boyun eğdi
	giraw nihād dar fulān çīz	girev ḳoydı ol nėme üçün	dang talbiba tṻndü tėre yama tulada	o nesne için ipotek koydu
	derīna şud	ėrteki boldı	ėrteki bolba	eskidi
391a	ārām dād cunbanda-rā	tu[r]ḳuzdı tėpretküçini	bayılġaba ködelküçi[yi]	hareket edeni durdurdu
	bi-nişānd o-rā dar ẖāna	olturdı anı yurtda	sa'ūlġaba tṻni gėrtü	onu eve yerleştirdi
	farbih kard gosfand-rā	sėmrit[t]i ḳoynı	targ̈ula'ūlba ḳonini	koyunu semirtti
	āşkārā kard kār-rā	āşkārā ḳıldı işni	ile kibe üyleyi	işi açık yaptı
	rām kard o-rā	yavaş ėtti anı	namuġan kibe tṻni	onu uysallaştırdı
	andar raft dar kār	işiŋ → işniŋ tübige kirdi	üyledü oralduba	işte çok ileri gitti

	mumkin şud o-rā kār	yaraḳlik boldı anḳa iş	coḳustu bolba tūndü üyle	iş ona yarayışlı oldu
	tuwānā kard az fulān kār	küçlük ḳıldı anı ol işke	küçitü kibe tūni tėre üyledü	onu o işte güçlü yaptı
	būy girift goşt	ıdlandı ėt	hünisbe miḳan	et koktu
	mānist-aş o-rā	oḳşadı anḳa	adali bolba tūndü	ona benzedi
	wa īn mānand	bu oḳşaġan	ėne adali	bu benzeyen
	ba-roz → ba-zor dāşt-aş o-rā bar fulān kār	küçedi → küçledi anı filān işge → işke	küçilebe tūni tėre üyledü	onu filan işe zorladı
	wa īn ba-roz → ba-zor dāştan	bu küçe[n]gen	ėne küçileksen	bu zorlanan
	al-mużā‘af b			
391b	dost dāşt-aş	sėvdi anı	[tā]laba tūni	onu sevdi
	wa īn dostī	bu sėvmek	ėne tālaḳu	bu sevmek
	dirang kard dar cāy	turdı yėrde	bayba gacara	yerde durdu
	būy kard goşt	ıdlandı ėt	hūbe miḳan	et koktu
	gāh-gāh kard nām-hā wa ziyārat-rā	birerte bitik yiberür	nikete biçik ilem nikete irem	Far. mektup gönderme ve ziyaret etmeyi arasıra yaptı, Çağ. bir bir mektup gönderdi, Moğ. mektup gönderen mektup alır
	wa paywasta ast ‘aṭā-hāy-i fulān bar mā	ülgürci ol kişiniŋ in‘āmları bizge tėgir	ülgürçi tėre kūni soyurḳal bidandu irem	o kişinin ihsanları sürekli bize gelir
	uftād ba-rūyaş	tüşdi yüz tėben	unaba ni’ūr hurū	yüz üstü düştü
	paywastagī kard bar kār-aş	ülgürçi ḳıldı işke	ülgürçi kibe üyledü	işte ara vermedi
	bi-guft peş-i o andūh-i o-rā	aytı anḳa ḳayġusını	kelebe tūndü ḳayġuyān	ona kaygısını söyledi
	ba-mubālaġa az way ḥācat ḫ‘āst	küç birle tiledi andın ḥācatnı	küçyēr ērebe tūnēse ēr	hacetini ondan zorla istedi
	naw kard-aş	yaŋı ḳıldı	şini kibe	yeniledi
	bi-koşīd dar kār	cehd ḳıldı işde	küçilebe üyleyi	işte gayret etti

392a	tez kard kārd-rā	yitti pıçaḳnı	ḳurçatḳaba ḳituġayi	bıçağı biledi
	sog dāşt zan bar şawhar-aş	ta‘ziyat tuttı ḫatun abışḳası üçün	bėlbüsürebe ėme ėreyēn tulada	kadın kocası için yas tuttu
	wa īn zan-i sog-dār	bu ta‘ziyat tutḳan ḫatun	ėne bėlbüsüreksen ėme	bu yas tutan kadın
	wa īn cāma-yi sog	bu ta‘ziyat tonnı → tonı	ėne bėlbüsün dēl	bu yas elbisesi; kürkü
	āmāda kard-aş	anuḳ ḳıldı	bėlen kibe	hazır etti
	wa āmādagī-yi sāz-gār	bu anuḳluḳ	ėne bėlenlik	bu hazırlık
	yārī dād sipāh-rā	meded bėrdi çerikke	meded kibe çeriktü	orduya yardım etti
	wa īn yārī	bu meded	ėne meded	bu yardım
	midād kard dewet-rā	ḳara ḳoydı divītke	ḳara üraba devettü	devite mürekkep koydu
	rīm kard reş	iriŋledi ḳa[r]t	idērilebe gücün	çıban irinledi
	yārī dād-aş ba-ḫ̌āsta	meded berdi anḳa māl birle	meded ögbe tū̆ndü māllār	ona mal ile yardım etti
	ġālib şud bar way	yėŋdi anı	deylebe tū̆ni	onu yendi
	paẕīrruft → paẕīruft ḫudāy ḥacc-i o-rā	ḳabūl ḳıldı tėŋri anıŋ ḥaccını	ḳabūl kibe tėngri tū̆ni ḥaccini	Allah onu haccını kabul etti
	ba-kaşīdan dād-aş rasan-rā	tartḳalı bėrdi anḳa ipni	tataḳuya ögbe tū̆ndü dēsüni	ipi ona çekmek için verdi
	bi-bārānīd ┐	yaġdurdı ┐	ḳura oraba ┐	yağdırdı ┐
392b	bād bārān-rā	yėl yamġurnı	dulba key	rüzgar yağmuru
	tukma nihād pirahan-rā	topçı ḳadadı köŋlekke	tobçi ḳadaba çamçaydu	gömleğe düğme dikti
	poşida dāşt paşimānī-rā	[yaşurdı peşīmānlıḳnı]	ni’ūba peşīmāni	pişmanlığı sakladı, Not: metinde Moğ. ibare Çağ. kısmında yazılmış ve Moğ. kısmında bir önceki ‘*topçı ḳadadı*

				köŋlekke’ yazılmıştır
	wa īn rāz	bu rāz	ėne rāz	bu sır
	paywastagī kard bar gunāh	ülgürçi yaruḳ ḳıldı	ülgürçi ėrū̄ kibe	aralıksız günah işledi
	bar-dāşt ḫar har dū goş-aş-rā	tikti ėşek ėki ḳulaġını	ḳayḳuba → ḳatḳuba ėlçigen ḳoyar çiḳinān → çiḳiyān	eşek iki kulağını dikti
	gazand rasānīd [ba-way]	ziyāŋ yėtkürdi anḳa	ḳor kürgebe tū̄ndü	ona zarar verdi
	iḳrār kard ba-çīz	köndi nėmege	könebe yamalā	filan nesneye razı oldu
	bi-mānd o-rā bar ‘amal-aş	ḳoydı anı işke	talbiba tū̄ni üyledü	onu işe koydu
	bi-dāşt-aş o-rā dar cāy	tuzḳuzdı → turḳuzdı anı yėrde	bayilġaba tū̄ni orandu	onu yerine koydu
	bi-rānd kārd bar ḥalḳ-aş	sürdi pıçaḳnı boġazıġa	sürçibe ḳituġayi tū̄ni ḳōlaydu	bıçağı onun boğazına sürdü
	talḫ şud çīz	taḳır boldı nėme	ġaşūn bolba yamayi → yama	nesne acı oldu
393a	nekū tāft rasan-rā	yaḫşı ėşdi ipni	sayin tomuba dėsüni	ipi iyi eğirdi
	wa īn ḳuwwat	bu küç	ėne küç	bu güç
	‘azīz kard-aş	‘azīz ḳıldı anı	‘azīz kibe tū̄ni	onu aziz tuttu
	bi-dānist çīz-rā	bildi nėmeni	mėdebe yamayi	nesneyi bildi
	ḳişāş kaşīd-aş az fulān	ḳanını aldı andın	çisuni abuba tū̄nēse	ondan kanını aldı
	duruşt şud az way ┐	irik boldı anḳa yatur ┐	şirün bolba tū̄ndü kėbtekü ┐	ona sert oldu yatacak ┐
	ḫuft-gāh	yėr	ġacar	yer
	bi-soḫt-aş andūh	kündürdi → küydürdi ḳayġu anı	tülebe tū̄ni ḳayġu	onu kaygı yaktı
	sitam kard	küç ḳıldı	küçin kibe	baskı (Far. zulüm) yaptı
	wa īn sitam	bu küç	ėne küç	bu güç (Far. bu zülüm)
	nazdīk parīd murġ wa nazdīk āmad abr	yėr bağırlap bardı ḳuş dağı bulut	ġacar ėligeleci orçiba şiba’ūn başa e’ū̄len	kuş ve bulut yere karşı karın üstü gitti
	paydā kard ḥaḳḳ-rā	bėlgülük ḳıldı ḥaḳḳnı	bėlgetü kibe ḥaḳḳi	gerçeği ortaya çıkardı

	bārīk kard dar way ┐ naẓar	inçke baḳtı anḳa	narin ücebe tṻndü	ona kurnazca baktı
393b	banda kard banda-rā	ḳullandı ḳulnı	bōllatba bōli	köleyi çalıştırdı
	bihtar şud bīmār	yaẖşıraḳ boldı aġrıḳdın	sayin bolba ėbeçinēse	hastalıktan daha iyi oldu
	buzurg dāşt-aş	uluġladı anı	yėkelebe tṻni	onu ululadı
	az iḥrām bīrūn şud muḥrim	iḥrāmdın çıḳtı muḥrim	iḥrāmāsa ġarba muḥrim	ihrama giren ihramdan çıktı
	firo-āward-aş ba-cāy	tüşürdi anı yėrde	unaġāba tṻni kösere	onu yere düşürdü
	ḥalāl kard ḥarām-rā	ḥelāl ḳıldı ḥarāmnı	ḥelāl kibe ḥarāmi	haramı helal etti
	rahā kard-aş	ḳoydı anı	talbiba tṻni	onu bıraktı
	suẖan bar gardan-aş bār kard	sözni boynıġa yükledi	ügeyi tṻndü a'ūçaba → açaba	sözü boynuna (Moğ. ona) yükledi
	wa īn ustādī	bu ustādlıḳ	ėne uranliḳ	bu ustalık
	ẖ̌ār kard-aş	ẖ̌ār tuttı	doramcilaba	küçük gördü
	bi-laġzānīd-aş az rāy-aş	yandurdı anı fikridin	ḳari'ūlba tṻni örēse	onu fikrinden caydırdı
	nekūyī kard bado	yaẖşılıḳ ḳıldı anḳa	sayinliḳ kibe tṻndü	ona iyilik etti
	gum kard o-rā az rāh	azdurdı anı yoldın	tō̈ri'ṻlbe tṻni orāsa	onu yoldan azdırdı
394a	gum kard uştur-rā	itürdi tėveni	cabġaba tėmēni	deveyi kaybetti
	wa īn şutur-i gum-karda	bu itürgen tėve	ėne cabḳaḳsan tėm[ē] n	bu kaybedilen deve
	nazdīk āmad bar īşān māwa → māh	yaḳın kėldi alarġa ay	oyra irebe tėdendü sara	ay onlara yakın geldi
	āsmān sāya afgand	kölege saldı kök	sė'ṻder orkiba köke	gök gölge etti
	bīmār kard-aş	iklik ḳıldı anı	ėbeçin kibe tṻni	onu hasta etti
	darweş şud tuwāngar	yoḳsız boldı bay	ügṻ bolba bayan	zengin yoksul oldu
	bar-dāşt bād abr-rā	köterdi yėl bulutnı	örgübe key e'ṻlen	rüzgar bulutu kaldırdı
	kund kard-aş	ötmes ḳıldı anı	moḳadaḳ kibe tṻni	onu körertti
	ba-sitūh āward-aş	igrendürdi anı	çēr kibe tṻni	onu iğrendirdi

	imlā kard bar way kitāb-rā	imlā ḳıldı anıŋ üçün kitāb[nı]	imlā kibe tūni tulada defteri	onun için kitabı yazdı
	āwāz bar-dāşt	ün köterdi	da'ūn örgübe	ses yükseldi
	māh-i naw namūd	yaŋı ay köründi	şine sara ücegdebe	yeni ay göründü
	tamām kard-aş	tüketti anı	baraba tūni	onu tamamladı
	rāḥat dād ustūr-rā	tındurdı geleni	amūlba adūsuni	hayvanları dinlerdirdi
	bi-būyanīd-aş şāh-sipargam o-rā			reyhanı ona koklattı
	kar kard-aş	saḳır ḳıldı anı	düley kibe tūni	onu sağır etti
	firod-āmad ba-way	ėndi anḳa	būba tūndü	ona indi
	bīmār-gīn kard o-rā kār	aġrıḳlıḳ ḳıldı anḳa anı iş	ėbeçin kibe tūndü üyle	iş onu ona hasta etti
	tārīk şud bar way şab	ḳaranḳu boldı anḳa kėçe	ḳaranḳu bolba tūndü söni	gece ona karanlık oldu
	bi-nālīd	iŋrendi	ingrenbe	inledi
	pīr şud	karıdı	ötelbe	kocadı
394b	**al-mu'talu'l-fā bi'l-wāw**			
	işārat kard ba-way	işāret ḳıldı anḳa	imlebe → ilebe tūndü	ona işaret etti (Moğ. gönderdi)
	wācib kard bar way kār-rā	vācib ḳıldı anḳa işni	döngebe tūndü üyleyi	işi ona vacip kıldı
	nigāh dāşt ḥaḳḳ-rā	saḳladı anıŋ ḥaḳḳını	saḳiba tūni ḥaḳḳni	onu hakkını sakladı
	az bun bar-kand-aş	tübidin ḳonḳardı anı	hirōrāsa bosḳaba tūni	onu dibinden söktü
	mīrāş dād o-rā māl	mīrāş berdi anḳa māl	gėrēs ögbe tūndü māl	ona mal miras verdi
	guẕaşt ba-way tīmār	ḳayġu yėtkürdi anḳa	ḳayġu kürgebe tūndü	ona kaygı verdi
	paydā kard kār-rā	bėlgülük ḳıldı işni	bėlgetü kibe üyleyi	işi belirdi
	yābānīd-aş	tapturdı	olġaba tūni	Far. ve Çağ. buldurdu, Moğ. ona bağışladı
395a	tanhā kard o-rā	yalġuz ḳıldı anı	ġaḳça kibe tūni	onu yalnız bıraktı
	biyāward ┐	kėltürdi ┐	ora'ūlba ┐	getirdi ┐
	uştur-rā dar āb	tėveni suda	tėm[ē]ni uşundu	deveyi suda

	biyāward bar way nāma	yėtkürdi anḳa bitik	kürgebe tṻndü biçik	ona mektup ulaştırdı
	bi-poşānīd sar-i deg-rā	yaptı ḳazan başını	bürkübe toġāni hėkin	kazanın kapağını örttü
	bi-bast dar-rā	baġladı ėşikni	huyaba e'ṻdeni	kapıyı kilitledi
	bīm kard-aş o-rā ba-kār	ḳorḳut[t]ı anı filān iş birle	ayilġaba tṻni tėre üyledü	filan işle onu korkuttu
	wa īn bīm kardan	bu ḳorḳutur	ėne aylġaḳu	bu kokulan
	firistād sūy-i o guroh	yiberdi anıŋ sarı bölük	ilebe tṻni cük bölük	ötekileri ona doğru gönderdi
	bar-afroḫt ātiş-rā	yandurdı otnı	şitāba ġali	ateşi yaktı
	mādar farzand kard-aş	oġlan atası ḳıldı [anı]	kṻnü öke kibe tṻni	onu çocuk babası yaptı
395b	bi-reḫt dārū dar dahan-aş	tökti aġzıḳa dārūnı	asḳaba amandu ėmi	ilacı ağzına döktü
	bār kard kaştī-rā	yük saldı kėmege	açа'ān a'ūrba onḳaçadu	kayığa yük yükledi
	girān-bār şud diraḫt-i ḫurmā	aġır yüklendi ḫurmā yıġaçı	kündü [a]çātu ḫurmāyīn modun	hurma ağacı çok yüklendi
	ḫurmāhtar → ḫurmā-diraḫt-i girān-bār	ḫurmā bilr yüklenmiş yıġaç	ḫurmā sėlte açiḳsan modun	hurma yüklü ağaç
	kotāh kard suḫan-rā	ḳısḳa ḳıldı sözni	oḳar kibe ügeyi	sözü kısa kesti
	ḫod kotāh şud	özi ḳısḳadı	ō̈rēn oḳar bolba	kendisi kısaldı
	suḫan-i kotāh	ḳısḳa söz	oḳar üge	kısa söz
	bi-farmūd-aş dar filān kār	ol işni buyurdı anḳa	tėre üyledü caruba tṻndü	o işi ona buyurdu
	tars dar dil kard	köŋlike ḳorḳunç tüşti	sėtkildüni ayil oraba	gönlüne korku düştü
	pijmān ~ pajmān ~ pujmān kard-aş	ḳayġulıḳ ḳıldı	ḳayġutu kibe	kaygılandırdı
	wīrān şud sarāy	buzuldı sarāy	sarāy ėbderebe	saray yıkıldı
	bi-şitāft dar raftan	aşuḳtı yörümekde	cāraba yabuḳudu	yürümekte acele etti
396a	bi-tāft daraḫş	yaşnadı yaşın	çaḳilba yaşin	şimşek çaktı
	dardnāk kard-aş	iklik ḳıldı anı	ėbeçitü kibe tṻni	onu hasta etti
	wadī'at nihād peş-i o	amānat ḳoydı anıŋ ḳatıda	amānat talbiba tṻni dėrgede	onun yanında emanet bıraktı
	dar-āward dar ┐	kördürdi →	ora'ūlba ┐	girdirdi ┐

		kirdürdi ┐		
	kitāb fulān-rā	kitābda filānnı	derfterdü tėre yamayi	kitapta filan nesneyi
	ilhām kard ḫudāy o-rā şukr	tevfiḳ bėrdi anıŋ şükür ḳılġanıġa tėŋri	tevfiḳ ögbe tėngri tūni şükür kiksendü	Allah onun şükretmesine karşılık yardım etti
	tuwāngar şud mard	bay boldı ėr	bayan bolba ėre	adam zengin oldu
	wa īn tuwāngar	bu bay	ėne bayan	bu zengin
	nekūyī kard bar way	yaḫşılıḳ ḳıldı anḳa	sayinliḳ kibe tūndü	ona iyilik etti
	dawānīd sutūr-rā	yügürt[t]i geleni	güyülgebe adūsuni	hayvanı koşturdu
	nāgāh ┐	kėnete ┐	gėnete ┐	birdenbire
	duşman-rā bi-şikast	duşmannı bastı	duşmani daruba	düşmanı bastı (Far. yendi)
	andāḫt o-rā dar halāk	saldı anı helākda	orkibe tūni helāktu	onu ölüme attı
	ḥarīṣ kard-aş ba-fulān çīz	‘āşıḳ ḳıldı anı felān nėmege	duratu kibe tūni tėre yamadu	onu filan nesneye âşık (Far. hırslı) etti
	wa īn ḥarīṣ barīn	bu ‘āşıḳ ḳılġan	ėne duratu kiksen	bu âşık (Far. hırslı) olan
396b	wa īn-rā ḥarīṣīst barīn	anıŋ aşıḳlıḳı bar-dur ol nėmege	tūni duran bī tėre yamadu	onun onesneye isteği var
	halāk kard-aş	helāk ḳıldı anı	ükül kibe tūni	onu öldürdü
	dahān-i sag dar ḫanūr kard	it aġzını idişke suḳtı	noḳay amanān sabadu dürübe	it ağzını kaba soktu
	dawānīd sutūr-rā	yügürt[t]i geleni	güyülgebe adūsuni	hayvanı koşturdu
	halāḳ kard-aş	helāk ḳıldı anı	ükül kibe tūni	onu öldürdü
	[ustuwār kard o-rā]	bėrketti anı	bėki[t]kebe tūni	onu sağlamlaştır-dı Not. metinde Far. kısmında Moğ. ibare yazılmış
	[barg bar-āward diraḫt]	yapraḳ çıġardı yıġaç	nabçin ġarġaba modun	ağaç yaprak açtı Not. metinde Far. kısmında Moğ. ibare

				yazılmış
	rasānīd ba-way māl-rā	yėtkürdi anḳa mālnı	kürgebe tūni māli	malı ona ulaştırdı
	dar-raft dar zamīn	kirdi yėrge	oraba ġacartu	yere girdi
	mihmān[ī]-yi ʻarūs kard	kėlin toyı bėrdi	bėrn ḳurim ögbe	gelin alma yemeği verdi
	afgand çīzī az ḥisāb	saldı sanardın bir nėme	orkiba tōlaḳudu niken yama	sayıdan bir kalem düştü
	dar wahm afgand	ḳorḳunçḳa saldı anı	ayildu ūrba tūni	onu dehşete düşürdü
397a	watan girift dar cāy	ozun tuttı yėrde	oran barbiba ġacara	yerde yer tuttu
	sust kard kār-rā	boşattı işni	sulatḳaba üyleyi	işi boşalttı
	tuwāngar şud	bay boldı	payan → bayan bolba	zengin oldu
	wa īn tuwāngarī	bu baylıḳ	ėne payantu → bayantu	bu zenginlik
	nawmīd kard-aş	tüŋletti anı	tüngülgebe tūni	onu umutsuz bıraktı
	bīdār kard-aş az ḫ̆āb	oyġattı anı	sėri'ūlbe tūni	onu uyandırdı
	bi-bālīd kūdak	ulġaydı oġlan	eyėke → yėke bolba kūken	çocuk büyük oldu
	wa īn barnā	bu yigit	ėne calū	bu delikanlı, genç
	bi-puḫt angūr	pişdin → pişdi üzüm	bolba cimiş	üzüm olgunlaştı
	wa īn ˥	bu ˥	ėne ˥	bu ˥
	angūr-i puḫta	pişken üzüm	boluḳsan cimiş	olgunlaşmış üzüm
	bāz kotah zād zan	yėtkeri tuġurdı ḫatun	tėzkeri → tėskeri tėre'ūlbe → töre'ūlbe ėme	kadın ters doğurdu
	nigūn-sār zāda	baş tėben tuḳḳan	hėkin hurū töreksen	baş aşağı doğan
	bī-gumān şud zan	sėziksiz boldı iş	sėzik ügey bolba üyle	iş (Far. kadın) kusursuz oldu
397b	wa īn bī-gumān	bu sėziksiz	ėne sėzik ügey	bu şüphesiz
	al-muʻtalu'l-ʻayn bi'l-wāw			
	ziştī kard bar way	yamanlıḳ ḳıldı anḳa	mūliḳ kibe tūndü	ona kötülük etti
	gumān-i bad burd bar way	yaman sėzik sėzdi anḳa	mū sėzik sėziklebe tūndü	ona kötü kuşku duydu

	roşan kard	yaruttı	gėylgebe	aydınlattı
	ẖod roşan şud	özi yarudı	ӧ̄rēn gėybe	kendisi parladı
	ba-ġanīmat dād ẖudāy māl-i kāfirān-rā ba-musulmānān	olça bėrdi tėŋri musulmānlarġa kāfirler mālını	olça ögbe tėngri musulmāndu kāfirīn māli	Allah kâfirlerin malını müsülmanla-ra ganimet verdi
	bi-dād o-rā ‘amal-i nek wa s̲awāb	s̲evāb bėrdi anḳa işi üçün	s̲avāb ögbe tū̄ndü üyleyīn tulada	işi için ona sevap verdi, Far. ona iyi amel ve sevap verdi
	wa īn s̲awāb	bu s̲evāb	ėne s̲avāb	bu sevap
	pāsuẖ dād-aş	yanut bėrdi anḳa	ḳari[’ū] ögbe tū̄ndü	ona cevap verdi
	wa īn pāsuẖ	bu yanut	ėne ḳari’ū	bu cevap
	bi-gudāẖt	ėrit[t]i	gėsėgebe	eritti
398a	rasīd ba-way muṣībat	tėkdi anḳa ta‘ziyat	kürbe tū̄ndü ta‘ziyat	ona taziye (Far. musibet) geldi
	rasīd tīr ba-nişāna	yėtti oḳ bėlgüge	kürbe sumun bėlgedü	ok hedefe vardı
	ṣawāb guft dar ┐	yaẖşı cavāb ┐	sayin ḳari ┐	iyi cevap ┐
	cawāb	bėrdi	ögbe	verdi
	bāz gaşt ba-ẖudāy	yandı tėŋrige	ḳariba tėngridü	Allah’a döndü
	bi-tarsānīd-aş o-rā badān	ḳorḳuttı anı ol nėme üçün	ayilġaba tū̄ni tėre yama tulada	onun için onu korkuttu
	fawt kard az way	yoḳ ḳıldurdı andın	ügey kibe tū̄nēse	ondan yok ettirdi
	bi-mīrānīd-aş	öldürdi anı	alaba tū̄ni	onu öldürdü
	faryād rasīd o-rā	anıŋ ḳavlıġa yėtti	tū̄ni ügedü kürbe	onun sözüne geldi
	wa īn faryād rasīdan	bu anıŋ ḳavlıġa yėtken	ėne tū̄ni ügedü kürüksen	bu onun sözüne gelen
	niyāzmand-aş kard ba-way	muẖtac ḳıldı anı anḳa	ėriltü kibe tū̄ni tū̄ndü	onu ona muhtaç etti
398b	cuft kard suẖan-rā	ḳoşladı söz[ni]	ḳoşlaba ügeyi	sözü ikiledi
	mubāẖ kard o-rā çīz	mubāẖ ḳıldı anḳa nėmeni	mubāẖ kibe yū̄ndü yamayi	ona nesneyi serbest bıraktı

	dar şabān-gāh āward gosfandān-rā	kėçe kėltürdi ḳoylarnı	söni açaraba ḳonin	koyunları gece getirdi
	rāḥat dād-aş az māndagī	tındurdı anı harmaḳdın	amu'ūlba tū̄ni ėçeksenēse	onu yorgunluktan dinlerdirdi
	wa īn āsāyīş	bu tınmaḳ	ėne amuḳsan	bu dinlenmek
	ganda şud goşt	ıdlandı ėt	hünisbe miḳan	et koktu
	goş dāşt ba-way	ḳulaḳ tuttı anḳa	çiḳin bariba tū̄ndü	ona kulak tuttu
	firo-ḫˇābānīd uştur-rā	çökerdi tėveni	çökebe tėmēni	deveyi çökürdü
	wa īn cāy-i ḫˇābānīdan-i şutur	bu çökerür yėr	ėne çökerkü ġacar	bu çökük yer, Far. bu, devenin çöktürüldüğü yer
	nek kard çīz-rā	yaḫşı ḳıldı nėmeni	sayin kibe yamayi	nesneyi iyi yaptı
	bi-ḫˇāst-aş	tiledi anı	ġuyba tū̄ni	onu istedi
	bāz gardānīd suḫan-rā	yandurdı sözni	ḳari'ūlba ügeyi	sözü çevirdi
	ḳişāṣ kard az way [ḫūn-i] fulān-rā	öldürdi anı filān kişi ḳanı üçün	alaba tū̄ni tėre kü'ū̄ni çisün tulada	filan kişi onu kan yüzünden öldürdü
	wa īn ḳişāṣ	bu öldürmek	ėne alaḳu	bu öldürmek
	bi-rahānīd-aş o-rā ḫudāy az badī	saḫladı tėŋri anı yamanlıḳdın	saḳiba tū̄ni tėngri mūliġāsa	Allah onu kötülükten korudu
	halāk kard-aş	helāk ḳıldı anı	üül → ükül kibe tū̄ni	onu öldürdü
	bar-angeḫt ┐	ḳopardı ┐	bosḳaba ┐	kaldırdı ┐
	gard wa fitna-rā	toznı daġı fitneni	tōġi daġi mūluġi	tozu ve fitneyi
399a	bi-rānd zamīn-rā	sürdi yėrni	kėlibe ġacari	yeri sürdü
	bi-rahānīd-aş	ḳutḳardı anı	ḳutūlġaba tū̄ni	onu kurtardı
	bi-gardānīd āsyā-rā	ėvderdi → ėvdürdi tėgirmen[n]i	orçi'ūlba tėgirmeni	değirmeni çevirdi
	bi-farmūd o-rā ba-fulān kār	buyurdı anḳa	caruba tū̄ni tėre yamadu	Far. onu filan işe buyurdu, Çağ. ona buyurdu, Moğ. onu o nesneye

				buyurdu
	işārat kard ba-way bā-anguşt	işāret ḳıldı anḳa barmaḳ birle	dalaba tū̃ni ḳurūnār	ona parmak ile işaret etti
	wa īn anguşt-i tasbīḥ	bu tesbiḥ barmaḳı	ėne tasbiḥyīn ḳurūn	bu şehadet parmağı
	bā-raḫna şud cāy	kėtüklük boldı	kėlterebe ġacar	yer çukur oldu
	wa īn raḫna	bu kėltük	ėne kėlterkey	bu gedik
399b	‘āriyat dād-aş	‘āriyet bėrdi anḳa	ġuyuldu ögbe tū̃ndü	ona borç verdi
	ġārat bar īşān rahā kard	talattı alarnı	talāba tėdeni	onları yağmalattı
	mard-i bisyār ġārat-kunanda	köp olça alġuçı [ėr]	olan olça abuḳçi ėre	çok ganimet alıcı erkek
	roşan şud çīz	yarudı nėme	gėybe yama	nesne parladı
	roşan kard-aş dīgar-aş	yaruttı anı özge kişi	gėylgebe tū̃ni bişi kü’ū̃n	onu başkası aydınlattı
	cāyiza dād-aş	anḳa in‘ām bėrdi	ögbe tū̃ndü soyurġal	ona ödül verdi
	bi-guẕarānīd-aş bar āb	kėçürdi anı sudın	gütülgebe tū̃ni uṣunāsa	onu sudan geçirdi
	wa īn guẕaştan	bu kėçmek	ėne gütülkü	bu geçmek
	rawā-dāşt kār-rā	revā tuttı işni	revā bariba üyleyi	işi reva gördü
	mucābāt kard şi‘r-i ┐	cavāb ayt[t]ı ol kişiniŋ ┐	ḳarū kelebe tėre kü’ū̃ni ┐	cevap verdi o kişinin ┐
	fulān-rā ba-mānand-i o	ḳoşuḳını anıŋ tėk	ḳoşaḳtu tū̃ndü adali	şiirini onun gibi
	darweş şud mard	yoḳsız boldı ėr	üge’ū̃ bolba ėre	adam yoksul oldu
	niyāzmand kard-aş rozgār	yoḳsız ḳıldı anı rūzgār	üge’ū̃ kibe tū̃ni ruzgār	kader onu yoksul düşürdü
	‘āciz kard-aş ┐	‘āciz ḳıldı anı ┐	‘āciz kibe tū̃ni ┐	onu güçsüz yaptı ┐
400a	maṭlūb	tilek	ėrikü	istek
	gird bar gird-i o dar-āmad	ḳapadı anı	ḳababa tū̃ni	onu kapadı
	bi-dānist-aş az ‘ilm	bildi ‘ilimdin	mėdebe biligi’ėr	bilimden bildi
	farmān-bardār kard-aş	boyın sundı anḳa	kücū̃n sunaba tū̃ndü	ona boyun eğdi
	mard-i farmān-bardār	boyın sunḳan ėr	kücū̃n sunaḳsan ėre	boyun eğen erkek
	bi-guwārīda şud ṭa‘ām u şarāb	siŋdi anḳa ṭa‘ām dağı su	şingebe tū̃ndü ide’ēn dağı uṣun	ona yemek ve su sindi

	bīmnāk kard rāh-rā	ḳorḳunçluḳ ḳıldı yolnı	ayiltu kibe möri	yolu korkunç eyledi
	ṭawāf kard bar çīz	tezgindi nėmeni	tōriba yamayi	nesnenin etrafına döndü
	dīdawar şud bar çīz	köre olturdı nėmeni	ücen sūba yamayi	nesneyi görüp oturdu
	bi-baḫşānīd-aş	baḫışladı anı	soyurḳaba tū̄ni	onu bağışladı
	tuwānist ~ tawānist o-rā	çıdadı anḳa	çidaba tū̄ndü	ona muktadir oldu, Far. onu yapabildi
	bīrūn şud azo ┐	ayrıldı ösrük- ┐	sėribe ┐	ayıldı ┐
400b	mastī u bīmārī u dīwānagī u madhūşī	likdin dağı aġrıḳlıḳdın dağı tėlbelıḳdın dağı bīhūşlıḳdın	soḳtaḳsanāsa basa ėbeçinēse basa tėlbeligēse basa ėsēse	sarhoşluktan ve hastalıktan ve delilikten ve baygınlıktan
	bi-mīrānīd-aş	sidürdi anı	şiyer kibe tū̄ni	onu sidirdi
	bi-gardānīd ┐	tezgindürdi ┐	toran'ūlba ┐	döndürdü ┐
	rāy way-rā dar kār	anıŋ rāyını işde	tū̄ni sėtkil üylēse	onun fikrini işte
	yak sāla şud ḫāna	bir yıllıḳ boldı sarāy	niken hon bolba balġasun gėr	saray bir yıl sürdü
	bi-gardānīd suḫan-rā	ėvürdi sözni	urba'ūlba ügeyi	sözü çevirdi
	ḫamla kard bar way ba-tāziyāna	tėbindi anḳa ḳamçı birle	dobtulba tū̄ndü mināla	ona kamçı ile saldırdı
	ḫawāla kard-aş ba-fulān ba-hazār ┐	ḫavāle ḳıldı anı filān kişige miŋ direm ┐	ni'ūrla'ūlba tū̄ni tėre kü'ū̄nlē ┐	filan kişiye gönderdi ┐
	diram	miŋ direm	mingan altan	bin dirhem, Not: Çağ. kısmında *miŋ direm* iki kez yazılmış.
	dawlat dād ḫudāy az duşman-aş	devlet bėrdi tėŋri anḳa duşmanıdın	buyan ögbe tėngri tū̄ndü duşmanāsa	Allah ona düşmanından nusret verdi
	dūr kard-aş az cāy	kėterdi anı ornıdın	dūr kard-aş az cāy	onu kendi yerinden çıkardı, Not: Metinde Moğ. kısmında Far. ibare tekrar yazılmış.

401a	firo-dawānīd āb-rā	aḳturdı sunı	urusḳaba uṣuni	suyu akıttı
	bar-dāṣt sang-rā	kötürdi taşnı	hörgübe güri	taşı kaldırdı
	darāz gardānīd ḫudāy zindagānī-yi o-rā	uzun ḳıldı tėŋri anıŋ yaşını	urtu kibe tėngri natūni suni → tūni nasuni	Allah onun ömrünü uzun etti
	faryād kard zan	bu ḳıçḳırmaḳ	ḳaylaba ėme	kadın bağırdı, Çağ. bu bağırmak
	wa īn faryād kardan	bu ḳıçḳırmaḳ	ėne ḳaylaba	bu bağırmak
	bar-andāḫt bay‘-rā	buzdı satıḳnı	ėbdebe ḳudalduyi	satışı bozdu
	dar-guẕarānīd gunāh-i o-rā	kėçürdi anıŋ yazuḳ[ı]nı	öngere’ūlbe tūni ėre’ūyi	onun günahını affetti
	bi-gardānīd-aş	ėvürdi anı	urba’ūlba tūni	onu çevirdi
	bi-dād-aş fulān çīz	bėrdi anḳa filān nėmeni	ögbe tūndü tėre yamayi	filan nesneyi ona verdi
	paywasta kard kār-rā	dāyım ḳıldı işni	ülgürci kibe üyleyi	işi sürekli yaptı
	ba-çarā burd sutūr-rā	otladı → otlattı geleni	ėbesüle’ūlbe adūsuni	hayvanı otlattı
	iḳamat kard dar cāy	turdı yėrde	bayba ġacara	yerde durdu
	bar pāy dāṣt namāz-rā	ḳoptı namāzġa	bosba namāzdu	namaza durdu
	rāst kard kac-rā	tüzetti ėgrini	tübşetkebe → tübşitkebe muruyyi	eğriyi düzeltti
401b	ḳāmat ḫˇānd muʾaẕẕin	ḳāmet ayttı müʾeẕẕin	ḳamet kelebe müʾaẕẕin	müezzin kamet söyledi
	dar malāmat andāḫt mard-rā	melāmetḳa saldı ėrni	melāmettu ūrba ėreyi	erkeği hakarete boğdu
	bi-ḫābānīd-aş	uyuttı anı	unta’ūlba tūni	onu uyuttu
	yārī dād-aş	yārī bėrdi anḳa	nökeçebe tūndü	ona yardım etti
	wa īn yārī	bu yārī	ėne nökeçebe	bu yardım
	mard-i yārī-dihanda	yārī bėrgüçi ėr	nökeçekçi ėre	yardım edici erkek
	al-mu‘talu’l-‘ayn bi’l-yā			
	ḫˇār kard-aş	ḫˇār ḳıldı anı	ḫor kibe tūni	onu horladı
	bisyār āb şud çāh	köp suluḳ boldı ḳuduḳ	olan uṣun bolba ḳuduḳ	kuyu bol sulu oldu

	ba-gumān dād mard	serniklik → sėziklik boldı ėr	eserik → sėzik ögbe ėre	erkek kuşkulandı
	ḫoş kard çīz-rā	ḫoş ḳıldı nėmeni	sayinlaba yamayi	nesneyi beğendi
	şab guẕarānīd-aş ḫudāy ┐	kėçesi kėçürdi anıŋ tėŋri ┐	söni öngre'ūlbe tėngri ┐	Allah onun gecesini (Moğ. geceyi) geçirdi ┐
402a	ba-ḫayr	yaḫşılıḳ birle	tüniliġayar → sayinliġayār	iyilik ile
	tuwānā şud baro	küçlük boldı anḳa	küçitü bolba tūndü	ona karşı güçlendi
	andāza kard-aş bado çīz	çinedi anḳa nėme[ni]	çinēbe tūndü yamalā → yamayi	ona nesneyi ölçtü
	dūr kard bahāna-rā	kėterdi andın şiltaḳ	ḳola kibe tūnēse şiltaġi	ondan iftirayı giderdi
	bar-dāşt yād-i way-rā	köterdi anıŋ saġınmaġını	örgübe tūni sėtkiküyi	onun keyfini artırdı
	halāk kard-aş ḫudāy	helāk ḳıldı anı tėŋri	ükül kibe tūni tėngri	Allah onu öldürdü
	fāyda dād-aş	asıḳ bėrdi anḳa	tusa kibe tūndü	ona fayda verdi
	ḫod fāyda yāft	özi asıḳ aldı	ōrēn asıḳ abuba	kendisi kâr aldı
	ʻalam kard cāma-rā	ʻalemledi ton[n]ı	ʻalemlaba dēli	elbiseyi; kürkü şeritledi
	bi-tāft rasan-rā	ėşdi ipni	dombaba dēsüni	ipi eğirdi
	nawmīd kard-aş az çīz	tüŋült[t]i anı nėmedin	tüngülgebe tūni yamāsa	onu nesneden umutsuz bıraktı
	raftand az ┐	yandılar ┐	ḳariba ┐	döndüler (Far. gittiler) ┐
402b	ʻarafāt	ʻarafātdın	ʻrafātāsa	Arafat'tan
	dar-āmad dar suḫan	kirdi sözge	oraba ügedü	söze girdi
	dūr kard āzāra-rā az rāh	yıraḳ ḳıldı ziyānlıḳnı yoldın	ḳola kibe ḳor kürküyi mörēse	ziyan vereni yoldan uzaklaştırdı
	āşkārā kard rāz-rā	bėlgü[lü]k ḳıldı rāznı	bėlgetü kibe sėkili	sırrı açtı
	żāyiʻ kard-aş	şaybadı anı	şaybaba tūni	onu telef etti
	mihmān kard-aş	mihmānladı anı	coçinlaba tūni	onu konuk etti

	iżāfat kard çīz-rā ba-çīz	arturdı nėmeni nėmege	hüle'ūlebe yamayi yamalā	nesneyi nesneye kattı
	reẖt āb-rā	tökti sunı	asḳaba uṣuni	suyu döktü
	bi-sāẖt dawāt-rā	yasadı divītni	casaba devėti	diviti süsledi
403a	na-mī-tuwānad dāşt panca-yi o diram-rā	saẖladı almas → saẖla almas ėliki bir altunnı	saḳin üyle → üle ġarni altani	onu ellinde para durmaz
	bisyār 'ayāl şud mard	oġulluḳ uşaḳluḳ boldı ėr	olan köp şiba'ūtu bolba ėre	erkek çok çoğul çocuk sahibi oldu
	ābistan şud zan	aġır ayaḳ boldı ẖatun	köl kündü bolba ėme	kadın gebe kaldı
	şīr-dihanda	süt bėrgüçi	sün ögükçi	süt verici, süt anne
	farzand-i şīr-ẖˇār	sür ėmer oġlan	sün kökekçi kūken	süt emen çocuk
	abr kard āsmān	bulutlandı kök	ūletübe köke	gök bulutlandı
	paydā kard suẖan	bėlgüklük sözi ḳıldı	bėlgetü kibe üyleyi → ügeyi	açık söz söyledi, Far. söz buldu
	ẖod paydā şud	özi bėlgülük boldı	ōrēn bėlgetü bolba	kendisi belli oldu
	wām dād-aş	borç bėrdi anḳa	öri ögbe tūndü	ona borç verdi
	bi-namūd-aş çīz-rā	körgüzdi anḳa nėmeni	üce'ūlbe tūndü yamayi	nesneyi ona gösterdi
403b	mard-i numāyanda	körümlük ėr	üceskü[legtü] ėre	yakışıklı erkek
	çīz-i namūda	körüŋen yama → nėme	ücegdeksen yama	görünen nesne
	sūd īstānd mard	asıḳ aldı ėr	asiḳ abuba ėre	adam yararlandı
	afzūn şud ba-way dar fulān kār	artıḳ boldı andın ol işge	hülū bolba tūnēse tėre üyle[dü]	o işte ondan fazla oldu
	bi-dād-aş māl	bėrdi anḳa māl	ögbe tūndü māl	ona mal verdi
	fatwā dād 'ālim	fetvā bėrdi 'ālim	fetvā ögbe ẖocam	müftü fetva verdi
	bāz pas afgand kār-rā	kėyin saldı işni	ḳoyna orkiba üyleyi	işi geriye bıraktı
	bi-rānd ẖudāy abr-rā	yörütti tėŋri bulutnı	baya'ūlba → yabu'ūlba tėngri ūleni	Allah bulutu uzaklaştırdı
	bi-rahānīd-aş ẖudā az halākat	ḳutḳardı anı tėŋri helākdın	tonilġaba tūni tėngri ükülēse	Allah onu ölümden kurtardı

	bī-meġ şud āsmān	tumansız boldı kök	manan ügey bolba köke	gök dumansız oldu
404a	dar çāşt-gāh şud	çāşt-gāh boldı	çāşt-gāh bolba	kuşluk vakti oldu
	ḥamla kard bar way ba-tāziyāna	tėbindi anḳa ḳamçı birle	dobtulba tū̄ndü mināār	ona kamçı ile saldırdı
	rahā kard parda-rā	saldı perdeni	üraba perdeyi	perdeyi saldı
	paydā kard çīz-rā	bėlgülük ḳıldı nėmeni	bėlgetü kibe yamayi	nesneyi belli etti
	ʻaṭā dād-aş	inʻām bėrdi anḳa	soyurḳaba tū̄ndü	ona bağış verdi
	halāk kard-aş	helāk ḳıldı anı	helāk kibe tū̄ni	onu öldürdü
	nekūyī kard bado	yaḫşılıḳ ḳıldı anḳa	sayinliḳ kibe tū̄ndü	ona iyilik etti
	guẕaşt ba-way az cang	ötti andın uruş	öngerebe tū̄nēse kėre'ürtü	ondan kavga geçti
	wa īn guẕaştagī	bu ötmaḳ	ėne öngerekü	bu geçmek
	dād kard-aş ba-way	dādını bėrdi	dādni ögbe	hakkını verdi
	bī-çīz şud mard	ḫabarsız boldı ėr	kėlen ügey bolba ėre	erkek habersiz oldu
	hadya firistād sūy-i o	bėrdi anḳa hediye	yama ilebe tū̄ndü	ona hediye (Moğ. nesne) verdi
	firistād sūy-i kaʻba ḳurbānī	yėberdi kaʻbaḳa ḳurbānlıḳ	ilebe kaʻbadu ḳurbānliḳ	Kabeye kurbanlık önderdi
404b	tuwāngar şud	bay boldı	bayan bolba	zengin oldu
	wa īn tuwāngar	bu bay	ėne bayan	bu zengin
	bi-rānd asp-rā wa āb-rā	sürdi atnı daġı sunı	kelibe morini basa uşuni	atı ve suyu sürdü
	āgāh kard-aş dar kār	aŋlattı anḳa işni	uḳa'ūlba tū̄ndü üyleyi	ona işi öğretti
	ḫ̆ār kard o-rā	ḫ̆ār ḳıldı anı	ḳor kibe tū̄ni	onu horladı
	ba-şab raft	kėçege bardı	sönidü orçiba	geceye erdi
	bi-sitūd-aş	ögdi anı	maḳtaba tū̄ni	onu övdü
	barahna ɼ	yalanḳaç ɼ	nüçüg- ɼ	soydu ɼ
	kard-aş az cāma	ḳıldı anı tonlarıdın	lebe tū̄ni dēlėse	onu giyeceklerin-den
	bar-āġālānīd-aş	çaḳışturdı anı	caḳiba tū̄ni	onu kışkırttı
	ba-muzd dād-aş	kėrige → tėrige	kölesendü ögbe	binayı (Far.

	ḫāna	bėrdi saraynı	balġasun gėri	ona) kiraya verdi
	wa īn muzd	bu kerī → bu tėri	ėne kölesü	bu ücret
	ḫˇār kard-aş	ḫˇār ḳıldı anı	ḳor kibe tṻni	onu horladı
	gişin-rā bar mādiyān nişānd	sikirti ayġırnı ḳısraḳ	bayilġaba acilġayi → acirġayi gü'ṻndü	kısrak aygıra aştırdı
	buland kard ḫudāy kūh-rā	bėyik ḳıldı tėŋri taġnı	öndür kibe tėnri ūlayi	Allah dağı yüksek yarattı
405a	ba-şab dar-āmad	kėçe kėldi	söni irebe	gece geldi
	farāmoş gardānīd-aş çīz-rā	unutturdı anḳa nėmeni	marta'ūlba tṻndü yamayi	ona nesneyi unutturdu
	şab-kūr kard-aş ḫudāy	kėçe körmes ḳıldı anı tėŋri	söni soḳar kibe tṻni tėngri	Allah onu geceleyin görmez yarattı
	poşānīd bar way çīz	yaptı anḳa ol nėmeni	bürkübe tṻndü tėre yama	o nesneyi ona kapadı
	āşkārā kard rāz-rā	āşkārā ḳıldı sırnı	āşkārā kibe sėtkili	sırrı açıkladı
	bi-rānd dārū şikam-rā	sürdi dārū içni	kelibe ėm dotari	ilaç mideyi boşaltı
	bi-şumūrd girdgān-rā wa dīgar çīz-rā	sanadı yanḳaḳnı dağı özge nėmeni	tōlaba caḳi basa bişi yamayi	cevizi ve başka nesneyi hesapladı
	ḫoşnūd kard-aş	rāżī ḳıldı anı	durala'ūlba tṻni	onu memnun etti
	çaşm farāham kard	közini yumdı	hanisba nidüni	gözünü kapadı
	'afw kard zallat-i o-rā	kėçürdi yazuḳınıŋ anıŋ	nökçe'ṻlbe tṻni ėre'ṻyi	onun suçunu bağışladı
	paydā kard bā-o rāz	ayt[t]ı anḳa rāznı	kelebe tṻni dotaraḳinān	sırrı ona söyledi
	bi-guẕarānīd kār-rā	kėçürdi işni	öngere'ṻlbe üyleyi	işi affetti
	lāġar-aş kard	aruḳ ḳıldı anı	turġan kibe tṻni	onu zayıflattı
	wa īn uştur-i lāġar	bu aruḳ tėve	ėne turġan tėm[ē]n	bu arik deve
405b	bi-dād-aş māl	bėrdi anḳa māl	ögbe tṻndü māl	ona mal verdi
	wa īn baḫşiş	bu in'ām	ėne soyurġal	bu bağış
	goş nihād bar way	ḳulaḳ tuttı anḳa	çiḳin bariba tṻni	ona kulak tuttu
	ba-dunbāl nişast	çömelüp olturdı	çuçayci sūba	it çömelip

	sag	it	noḳay	oturdu
	goş dāşt bado	ḳulaḳ tuttı anıŋ sarı	çiḳin bariba tū̃ni cük	ona kulak tuttu
	sar-kaşānīd-aş	yaġı ḳıldı anı	dayn kibe tū̃ni	onu düşman etti
	bāṭil kard çīz-rā	bāṭıl ḳıldı nėmeni	bāṭil kibe yamayi	nesneyi batıl etti
	burūt-rā ḳaṭʿ kard	kėsti mıyığı	oḳtalba miyiġi	bıyığı kesti
	ilḥāḥ kard bar way dar ḫˇāstan	fişārladı anu suālda	ḳabçiba tū̃ni ügedü	onu soruyla sıkıştırdı
	dīr dāşt bar way dostī	ėrtedin bar ėdi anḳa dōstluḳı	ėse → ėrtēse bilē tū̃nlē andaliḳni	ona muhabbeti önceden vardı
	bar-guzid-aş ba-çīz	tanladı anı nėme üçün	sonḳuba tū̃ni yama tulada	onu nesne için seçti
	muʿāf dāşt o-rā az kār	maʿz̲ūr tut[t]ı anı işdin	maʿz̲ūr bariba tū̃ni üylēse	onu işten mazur tuttu
	ba-ḫˇāb kard-aş	uyıt[t]ı anı	untaʾūlba tū̃ni	onu uyuttu
406a	bi-yāft-aş	taptı anı	olba tū̃ni	onu buldu
	bāḳī gardānīd-aş ḫudāy	uzun yaşlıḳ ḳıldı anı tėnri	urtu natusu kibe tū̃ni tėngri	Allah onu uzun ömürlü kıldı
	şafḳat kard bar way	raḥim ḳıldı anḳa	ėneribe tū̃ndü	ona şefkat gösterdi
	wa īn şafḳat	bu raḥim	ėne ėneribe	bu şefkat
	āb [dād] īşān-rā ḫudāy	su bėrdi tėŋri alarġa	uşun ögbe tėngri tėdendü	Allah onlara su verdi
	bad-baḫt kard-aş	bed-baḫt ḳıldı anı	bed-baḫt kibe tū̃ni	onu
	turş şud çīz	açıḳ boldı nėme	ġaşūn bolba yama	nesne acı (Far. ekşi) oldu
	biyafgand-aş	yıḳdı anı	unaġāba tū̃ni	onu yıktı
	çīz-i afganda	yıḳ[ḳ]an nėme	unaḳsan yama	yıkılmış nesne
	kār bar way guz̲āşt	anḳa ḳoydı işni	tū̃ndü talbiba üyleyi	işi ona bıraktı
	biyafroḫt ātiş	yandurdı otnı	şitāba ġali	ateşi yaktı
	sawgand ḫord ba-ḫudā	ant içti tėŋri birle	andaġār ūba tėngrilē	Allah'ın adıyla ant içti
	wa īn sawgand	bu ant	ėne andaġār	bu ant
	īlā[ʾ] kard az zan	īlā[ʾ] ḳıldı ḫatunıġa	īlā[ʾ] kibe ėmedü	bir müddet karısına

				yaklaşmamak üzere yemin etti (fıkıh)
	bi-āzmūd-aş ḫudā ba-nekī	sınadı anı tėŋri yaḫşılıḳ birle	sinaba tūni tėngri sayinliḳ	Allah onu iyilikle sınadı
406b	hunar paydā kard dar cang	hüner ḳıldı sançışda	ėrdem kibe ḳatkulduḳudu	süngüşmekte hüner gösterdi
	kuhna kard cāma-rā	ėski ḳıldı tonnı	ḳūçin kibe dēli	elbseyi eskirtti
	bīrūn kard īşān-rā az manzil-i īşān	çıḳardı alarnı yurtlarıdın	ġarbiya → ġarba tėdeni nutugāsa	onları yurtlarından çıkarttı
	ḫod bīrūn şudand	özleri çḳtılar	ōsedi'ēn ġarba	kendileri çıktılar
	ḫālī kard cāy-rā	boşattı yėrni	sulanḳaba → sulatḳaba ġacari	yėri boşalttı
	dalw rahā kard dar çāh	saldı ḳobḳanı ḳuduḳḳa	üraba ḳobḳayi ḳuduḳtu	kovayı kuyuya saldı
	paydā kard ḥuccat-rā wa ḳarābat-rā	bėlgülük ḳıldı ḥüccetni dağı uruḳtı → uruḳnı	bėlgetü kibe ḥücceti basa uruġluḳi	vesika ve soyu buldu
	ḫˇānd sag-rā	çarladı itni	ḳaylaba noḳayyi	köpeğe bağırdı
	biryān kard-aş ba-ātiş	şişledi anı otḳa	şiraba tūni ġaldu	onu ateşte kızarttı
	buland kard-aş	bėyik ḳıldı anı	öndür kibe tūni	onu büyüttü
	zīr ~ zer nişast az bālīn-aş	ḳoyı olturdı yastuḳdın	dėrēse dora sūba	minderden aşağı oturdu
	girān kard nirḫ-rā	aġır ḳıldı narḫnı	kündü kibe nerḫi	fiyatı ağır yaptı
	bi-coşānīd deg-rā	ḳaynattı ḳazannı	buçalba toġān	kazan kaynadı
407a	wa īn talḫ	bu açıḳ	ėne ġaşūn	bu acı
	ḫˇurd-dandān şud	kiçik tişlik boldı	hüçūken şidütü bolba	küçük dişli oldu
	wa īn ḫˇurd-dandān	bu kiçik tişlik	ėne hüçūken şidütü	bu küçük dişli
	bi-sūd-aş	ėlik sürtti [anḳa]	ġar sürçibe tūndü	ona elini sürdü
	wa bado pāra hast az dīwānagī	anḳa tėbelikdin ülüş bar	tūndü ġatalġāsa kėşik bī	onda delilikden hisse var
	ḫoş-rūy şud	açuḳ yüzlük boldı	gėgēn ni'ūrtu bolba	parlak yüzlü oldu
	wa īn ḫoş-rūy	bu açuḳ yüzlük	ėne gėgēn ni'ūrtu	bu parlak yüzlü

	girifta-gulū şud ba-ṭa‘ām	tutuldı aş boġazıda	ḳaḳaba ide’ēn ḳōlay[du]	yemek boğazına takıldı
407b	wa īn girifta-gulū	bu boġazı tutulġan	ėne ḳōlay ḳaḳaḳsan	bu boğazı tıkanan
	pur şud cāy ba-mardumān → bā-mardumān	toldı ėv ėldin	dü’ūrbe gėr irgeni’ēr	ev insanlarla doldu
	bi-gazīd dast-aş-rā	tişledi ėlikini	cūba ġarān	elini ısırdı
	kosa şud	köse boldı	köse bolba	köse oldu
	wa īn kosa	bu köse	ėne köse	bu köse
	colīda-mūy şud	yapaġu boldı saçı	dāḳi bolba üsün	saçı keçe gibi oldu
	wa īn colīda-mūy	bu yapaġu şaçlık	ėne dāḳi üsüntü	bu keçe saçlı
	bahramand şud	ülüşlük boldı	kėşiktü bolba	hisseli oldu
	wa īn bahramand	bu ülüşlük	ėne kėşiktü	bu hisseli
408a	duruşt-suḫan şud	irik sözlük boldı	ḳata’ū ügetü bolba	kaba sözlü oldu
	wa īn duruşt-suḫan	bu irik sözlük	ėne şirū̄ kėletü	bu kaba sözlü
	ba-dahan firo-reḫt dārū-rā	saçtı aġzıġa dārūnı	saçiba ėmi amandān	kendi ağzına ilacı boşalttı
	wa īn dārūy-i reḫtanī ba-dahan	bu aġız birle töker dārū	ėne amanaur → amandur kikü ėm	bu, ağıza konacak ilaç
	dū zānū bar-ham zad ḫar	ėki tizi bir birige urdı ėşek	ḳoyar öbüdügēn nim niken dėletbe ėlcigen	eşek iki dizini birbirine dayadı
	wa īn [ḫar-i] zānū bar-ham-zananda	bu ėki tizi bir birige urunur ėşek	ėne ḳoyar öbüdügēn nim nikendü düledüksen → dėledüksen ėlcigen	bu, iki dizi birbirine vuran eşek
	lāġar-surīn şud	arıḳ [boldı] yanbaş[ı]	turḳadaba sū̄cīn hėkin	kalçası arık oldu
	wa īn lāġar-surīn	bu arıḳ yanbaş	ėne sū̄cīn turuḳsan	bu dar kalça (Far. kalçalı)
	wa īn zan-i lāġar-surīn	bu ḫatun arıḳ yanbaş	ėne sū̄cīn turḳadaba [ėme]	bu kalçası dar kadın
	şal şud dast-aş	çolaḳ boldı ḳolı	çolaḳ bolba ġarni	kolu çolak oldu
	wa īn zan-i şal	bu çolaḳ ḫatun	ėne çolaḳ ėme	bu çolak kadın
	roz guẕāşt wa fulān	kün kėçürüp	üdür nök[çē]ci	gününü

	kār kard	filān iş ḳıldı	tėre üyle kibe	geçirerek filan işi yaptı
408b	ser şud az way	toydı andın	çatba tū̄nēse	ondan doydu
	bī-sarūn şud ġūç	müŋüzsiz boldı ḳoçḳar	ėber ügey bolba ġuça	koç boynuzsuz oldu
	wa īn bī-sarūn	bu müŋüzsüz ḳoy	ėne öber ügey ḳonin	bu bounuzsuz koyun
	buland-bīnī şud	bėyik burunlıḳ boldı	öndür ḳabartu bolba	büyük burunlu oldu
	wa īn buland-bīnī	bu bėyik burunluḳ	ėne öndür ḳabartu	bu büyük burunlu
	kar şud mard	saġrav boldı ėr	düley bolba ėre	
	saḫt şud sang	ḳatıḳ boldı taş	ḳata'ū bolba güri	taş katı oldu
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	kar	saġrav	düley	sağır
	suḫan ba-bīnī guft	ḳınḳraḳı bile sözledi	ḳabarār ng kelebe	geniziyle konuştu
	wa īn suḫan ba-bīnī-goyanda	bu ḳınḳraḳı [bile sözlegüçi]	ėne ḳabarār ng kelekçi	bu, geniziyle konuşan
409a	girifta-zabān şud	kėlegey boldı	kėlegey bolba	keke oldu
	wa īn girifta-zabān	bu kėlegey	ėne kėlegey	bu keke
	al-mu'talu'l-fā bi'l-wāw			
	wabā şud dar şahr	ölet boldı şeherde	ükül çinraba şehertü	şehirde kıran oldu
	zer-i pāy kard zamīn-rā	ayaḳ astıḳa bastı yėrni	köl dora giçkibe ġacari	yeri ayağının altıyla çiğnedi
409b	cimā' kard zan-rā	sikti ḫatunnı	oḳaba ėmeyi	kadını sikti
	dard-gīn şud	iklik boldı	ėbeçitü bolba	hasta oldu
	wa īn dard-gīn	bu iklik	ėne ėbeçitü	bu hasta
	şoḫ-gīn şud	kirlik boldı	kirtü bolba	kirlendi
	saḫt-garm şud roz	ḳatıḳ ısık boldı [kün]	ḳata'ū ḳala'ūtu bolba naran	gün çok sıcak oldu
	wa īn saḫt-garm	bu ḳatıḳ ısıḳ	ėne ḳata'ū ḳala'ūn	bu çok sıcak
	şoḫ-gīn şud kāsa	kir boldı ayaḳ	kir bolba ayaġa	fincan (Far. tabak) kirlendi
	wa īn şoḫ-gīn	bu kirlik	ėne kirtü	bu kirli

	girān-şinaw şud goş-i o	aġır èşitü[r] boldı ḳulaġı	kündü sonasḳu bolba çiḳin	kulağı ağır eşitir oldu
410a	kotah-gardan şud	ḳısḳa boyunlıḳ boldı	oḳar küc̄ütü bolba	kısa boyunlu oldu
	wa īn kotah-gardan	bu ḳısḳa boyunluḳ	ėne oḳar küc̄ütü	bu kısa boyunlu
	dardnāk şud	aġrıḳlıḳ boldı	ėbeçitü bolba	hasta oldu
	farāḫ şud	kėŋ boldı	ū bolba	geniş oldu
	wa īn farāḫ	bu kėŋ	ėne ū	bu geniş
	guncīd dar cāy	sıġıştı yėrge	baḳtaba ġacara	yere sığdı
	bi-guncānīd o-rā [dar] cāy	sıġurdı anı yėrge	baḳtāba tū̄ni ġacara	onu yere geçirdi
	wa na-mī-rasad tū-rā ki kunī fulān kār	tėgmes sanḳa ol işni ḳılmaḳ	üyle → üle kürümçi → kürükçi [ça]mada → çamadu tėre üyle	o işi yapmak seni ligilendirmez
	wa īn ṭāḳat	bu tözmek	ėne tözkü	bu göğüş germek, katlanmak
	bar-ham-nihāda anguşt şud	ayaġını[ŋ] baş [barmaġı suḳ] barmaḳıġa miŋgişti	kölün yėke ḳurūn dundadu ḳurūtu sundulaḳsan	ayağının başparmağı işaret parmağına bindi
	anbūh-mūy-i abrū şud	ḳalın ḳaşlıḳ boldı	cuca’ān hanişḳatu → hanisḳatu bolba	kalın kaşlı oldu
	wa īn anbūh-mūy abrū	bu ḳalın ḳaşlıḳ	ėne cuca’ān hanişḳatu → hanisḳatu	bu kalın kaşlı
410b	bi-tarsīd	ḳorḳtı	ayba	korktu
	wa īn tarsān	bu ḳorḳ[ḳ]aḳ	ėne ayiḳsan	bu korkan
	dar gil uftād	balçıḳġa yıḳıldı	şibartu unaba	çamura düştü
	wa īn uftāda dar gil	bu balçıḳġa yıḳılġan	ėne şibartu unaḳsan	bu, çamura düşmüş
	nā-guwār şud ṭa‘ām	sinliŋmedi → siŋmedi aş	ėse şingebe ide’ēn	aş sinmedi
	wa īn nā-guwār	bu siŋilmegen	ėne şingeksen	bu sinilmeyen
	ġalaṭ kard dar şumār	yanḳıldı sanarġa	ėmdebe tōlaḳuydu	tahminde yanıldı
	şefta şud zan	‘āşiḳ boldı ḫatun	‘āşiḳ bolba ėme	kadın âşık oldu

411a	wa īn zan-i şefta	bu ‘āşiḳ bolġan ḫatun	ėne ‘āşiḳ boluḳsan ėme	bu âşık olan kadın
	al-mużā‘af minhu			
	dost dāşt kār-rā	dōst tuttı işni	amraḳ bariba üyleyi	işi sevdi
	dar ārzūy-i man ast ki ˥	mėnim ārzūmda-dur kim ˥	mini küsel bī tėre ˥	benim isteğim şu ki ˥
	fulān kār budī	ol iş bolsa	üyle balasa bile	O iş olsa
	al-mu‘talu’l-fā’ bi’l-yā’			
	nawmīd şud az çīz	tüŋüldi nėmeni	tüngülbe yamāsa	nesneden umudunu yitirdi
411b	wa īn nawmīd	bu tüŋülgen	ėne tüngülüksen → tüngüleksen	bu umutsuz olmuş
	dānist kār-rā	bildi işni	mėdebe üyleyi	işi bildi
	ḫuşk şud	ḳurudı	ḳōba	kurudu
	wa īn ḫuşk	bu ḳuruḳ	ėne ḳo’āsun	bu kuru
	wa cāy-i ḫuşk	ḳuruḳ yėr	ḳo’āsun ġacar	kuru yer
	wa hezam ~ hezum ~ hīzum-i ḫuşk	ḳuruḳ otun	ḳo’āsun tülēn	kuru odun
	bīdār şud	oyġandı	sėribe	uyandı
	wa īn bīdār	bu oyġaḳ	ėne seri’ün	bu uyanık
412a	wa īn zan-i bīdār	bu oyġaḳ ḫatun	ėne sėrgek ėme	bu uyanık kadın
	bī-padar ~ pidar şud	atasız boldı	ėçige ügey bolba	yetim kaldı
	marwārīd-i bī-bahā	bahāsız dāne	üne ügey dāna	baha biçilmez inci
	ḫucasta şud	sėvindi	bayasba	sevindi
	wa īn ḫucasta	bu sėvingen	ėne bayasuḳsan	bu sevinen
	al-mu‘talu’l-‘ayn bi’l-wāw			
	kaj şud çūb	ėgri boldı yıġaç	murū bolba modun	ağaç eğri oldu
412b	kaj şud kār	ėgri boldı iş	murū bolba üyle	iş eğri oldu
	wa īn kaj	bu ėgri	ėne murū	bu eğri
	nādān şud mard-i darāz	aḥmaḳ boldı uzun kişi	aḥmaḳ bolba urtu kü’ün	uzun kişi ahmak oldu
	wa īn nādān	bu aḥmaḳ	ėne aḥmaḳ	bu ahmak

	saḫt cast bād	ḳatıḳ ėsti yėl	ḳata’ū keysbe key	rüzgâr katı esti
	wa īn saḫt-cahanda	bu ḳatıḳ ėser yėl	ėne ḳata’ū keysksen key	bu katı esen rüzgâr
	kaj şud	ėgri boldı	murū bolba	eğri oldu
	wa īn kaj	bu ėgri	ėne murū	bu eğri
	darāz-gardan şud asp wa uştur	uzun boyunluḳ boldı at dağı tėve	kücü’ün̄ urtu bolba morin tėm[ēn]	at ve deve uzun boyunlu oldu
	[wa īn] ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	darāz-gardan	uzun boyun	urtu kücü’ün̄	uzun boyun
	şiyāh-çaşm şud	ḳara köz boldı	ḳara nidüntü bolba	kara gözlü oldu
	wa īn şiyāh-çaşm	bu ḳara közlük	ėne ḳara nidütü	bu kara gözlü
	kaj-sīna şud	ėgri töşlük boldı	murū ėbçün̄tü bolba	eğri göğüslü oldu
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
413a	kaj-sīna	ėgri töşlük	murū ėbçün̄tü	eğri göğüslü
	kaj-gardan şud	ėgri boyunluḳ boldı	murū kücün̄tü bolba	eğri boyunlu oldu
	wa īn kaj-gardan	bu ėgri boyunluḳ	ėne murū kücün̄tü	bu eğri boyunlu
	kūr şud	kör boldı	soḳar bolba	kör oldu
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	kūr-çaşm	kör	soḳar	kör
	firo-uftād dar maġākī	yıḳıldı çuġura	unaba çuḳurtu	çukura düştü
	wa īn firo-uftāda	bu yıḳılġan	ėne unaḳsan	bu yıkılmış
	tang-çaşm şud	tar közlük boldı	uytan nidütü bolba	çekik gözlü oldu
	wa īn tang-çaşm	bu tar közlük	ėne uytan nidün	bu çekik gözlü
	firo-rafta şud çaşm	çoḳur közlük boldı	çōḳur nidütü bolba	çakır gözlü oldu
	wa īn çaşm firo-rafta	bu çoḳur közlük	ėne çōḳur nidütü	bu çakır gözlü
	bi-tarsīd	ḳorḳtı	ayba	korktu
	wa īn tarsīda	bu ḳorḳḳan	ėne ayiḳsan	bu korkan
	bi-tarsīd az way	ḳarḳtı andın	ayba tün̄ēse	ondan korktu
413b	darāz-dandān şud	uzun tişlik boldı	urtu şidütü bolba	uzun dişli

				oldu
	wa īn darāz-dandān	bu uzun tişlik	ėne urtu şidütü	bu uzun dişli
	şikasta-sūfār şud tīr	sınuḳ boldı oḳnıŋ honusı	ḳuḳaraba sumuni honi	okun temreni kırıldı
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	şikasta-sūfār	honusı sınġan	honi ḳuḳaraḳsan	temreni kırık
	aḥmaḳ şud	aḥmaḳ boldı	aḥmaḳ bolba	ahmak oldu
	wa īn aḥmaḳ	bu aḥmaḳ	ėne aḥmaḳ	bu ahmak
	kaj-çaşm şud	ėgri közlük boldı	ḳilcir bolba nidün	şaşi gözlü oldu, Moğ. göz şaşı oldu
414a	ba-ḫˇāb raft	uyuḫladı	untaba	uyudu
	bīdār şaw ay ba-ḫˇāb-rafta	oyġan ay uyuġladı	sėrici untaḳsan	ey uyuyan uyan
	zişt şud	körksiz boldı	körk ügey bolba	çirkin oldu
	wa īn zişt	bu körksiz	ėne körk ügey	bu çirkin
	wa īn zan-i zişt	bu körksiz ḫatun	ėne körk ügey ėme	bu çirkin kadın
	farāḫ-dahan şud	kėŋ aġızlıḳ boldı	ū amantu bolba	geniş ağızlı oldu
	wa īn farāḫ-dahan	bu kėŋ aġızlıḳ	ėne ū amantu	bu geniş ağızlı
	al-mu‘talu’l-‘ayn bi’l-yā’			
	bi-ḫˇāst kār-rā	tiledi işni	ėribe üyleyi	işi istedi
414b	bi-tarsīd az way	ḳorḳtı andın	ayna → ayba tūnēse	ondan korktu
	būy-i ḫoş dād	yaḫşı ıd bėrdi	sayin hünir ögbe	güzel koku verdi
	wa īn būy-i ḫoş-dihanda	yaḫşı ıd bėrgen	sayin hünir ögüksen	güzel koku vermiş
	darāz-gardan şud	uzun boyınlıḳ boldı	urtu kücūn bolba	uzun boyunlu oldu
	wa īn darāz-gardan	bu uzun boyunluḳ	ėne urtu kücūntü	bu uzun boyunlu
	bā-ni‘mat şud	ni‘metlıḳ boldı	idētü bolba	nimetli oldu
	wa īn bā-ni‘mat	bu ni‘metlıḳ	ėne cimiştü	bu nimetli (Moğ. meyveli)
	mutaḥayyir şud	ḥayrān boldı	ḫayrān bolba	şaşkın oldu
	wa īn ḥayrān	bu ḥayrān	ėne ḥayrān	bu şaşkın

	ziyārat kardand	bir birige	asaġulçabalar	Far. ziyaret ettiler, Çağ. bir birine, Moğ. birbirine soru sordular
	har dū suḫan-i mutanāḳiż-i yak dīgar guftand	ėki söz bir birini buzdılar	ḳoyar üge nim nikeni ėbdebeler	iki söz birbirini bozdu, Far. ikisi birbibirnin tersini söyledi
	bi-uftād ḫurmā	tüşti ḫurmā	unaba ḫurmā	hurma düştü
	[çaşm ba-]yak-dīgar bastand	bir birige baḳıştılar	nim nikendü üceldübeler	birbirine bakıştılar
	bayānī şud ḫabar-hā	ulaştı ḫabarlar	olalduba kėlen	haberler ulaştı
415a	yak-dīgar-rā bi-firīftand	bir birini aldadılar	nim nikenēn aldabalar	birbirini aldattılar
	yak-dīgar-rā daf‘ kardand	bir birini kėterdiler	nim nikenēn ilebeler	birbirini gönderdiler (Far. ittiler)
	raftand ┐	bardılar ┐	orçiba ┐	gittiler ┐
	peş-i ḳāżī	ḳāżīġa	ḳāżīn dėrgede	hâkime
	bi-şitāft bado	aşuḳtı anḳa	cāraba tū̄ndü	ona koştu
	kuştī giriftand	küreştiler	abaldubalar	güreştiler
	yak-dīgar ḳur‘a zadand	cöŋ salıştılar	cöng orkibalar	kur’a atıştılar
	az yak-dīgar cudā şudand	bir biridin ayrılıştılar	nim nikēse ḳaġaçaldubalar	birbirinden ayrıldılar
	az barāy-i o bā-yak-dīgar cang kardand	uruştılar anıŋ üçün	kėreldübeler tū̄ni tulada	onun için dövüştüler
	mayl kard sūy-i gunāh	ėgildi yazuḳḳa	bökeybe ėrū̄dü	günaha saptı
	bā-yak-dīgar sawgand ḫordand	ant iştiler	andaġar ūldubalar	ant içtiler
	wa īn şināḫta ast	bu tanıġan-turur	ėne taniḳsan bī	bu tanıdıktır
415b	yak-dīgar-rā sang andāḫtand	atıştılar taş birle	güri orkiba nim nikendēn	birbirine taş attılar
	anbūh şud çīz	ḳalınla[n]dı nėme	cucāraba yama	nesne kalınlaştı
	rāstī kardand	çınlıḳ ḳılıştılar	ünenlik kibeler	birbirlerine dürüst davrandılar

	ḫod-rā aḥmaḳ sāḫt	özini ėssiz ḳıldı	ȭri'ēn ės ügey kibe	kendisini akılsız etti
	yak-dīgar-rā hamrāhī kardand	yoldaş boldılar	yoldaş bolbalar	yoldaş oldular
	az yak-dīgar dar-guẕaştand tā ┐	birbiridin ötüştiler ┐	nim nikenēse ┐	birbirinden geçtiler ┐
	āḫar	āḫırıġa	öngereldübeler	sonunda
	bā-yak-dīgar rāst guftand	birbirige çın aytıştılar	ünen ḳari'ūldubalar	birbirine doğru söylediler
	ittifāḳ kardand	ittifāḳ ḳılıştılar	ituldubalar	ittifak ettiler
	yak-dīgar-rā kinār giriftand	ḳuçuştılar	teberildübeler	kucaklaştılar
	buzurgwār ast ḫudāy	uluġ-dur tėŋri	yėke bī tėngri	Allah büyüktür
	dar-yāft o-rā ḫudāy dar raḥmat	tüzetti anı tėŋri raḥmeti	tübşitkebe tūni tėngri raḫmetilēr	Allah'ın rahmeti onu düzeltti
	bā-yak-dīgar anbār şudand	ortaġlaştılar	ortaġ bolbalar	ortaklaştılar, Moğ. ortak oldular
	ḫˇeştan-rā nigāh na-tuwānistand	özini saḫlay almadı	ȭriyēn saḳin ülü çidan	kendisini koruyamadı
416a	ki guft fulān suḫan-rā	ol sözni kim ayt[t]ı	tėre ügey[i kėn] kelebe	o sözü kim söyledi?
	Uftād bar çīz-i	tüşti nėmege	unaba yamadu	nesneye düştü
	bi-istād az kār	turdı işdin	bayba üylēse	çalışmayı durdurdu
	bā-yak-dīgar cang kardand	uruştılar bir biri birle	kėreldübe nim nikenlē	birbiriyle dövüştüler
	ḫod-rā cāhil sāḫt	özini bilmeske saldı	ȭriyēn üle mėdekūdü u'ūrba	kendisini bilmezliğe vurdu
	bār nihād bar way	yükledi aŋa	açiba tūndü	ona yükledi
	az yak-dīgar cudā şudand	ayrıldılar	ḳaġaçaldubalar	ayrıldılar
	bā-yak-dīgar payġām firistādand	bir birige ėlçi yiberdiler	nim nikendü ėlçi ilebeler	karşılıklı elçi (Far. haber) gönderdiler
	az yak-dīgar pursīdand	soruştular	asaḳbalar	soruştular
	bā-yak-dīgar āsānī kardand	onḳaylıḳ ḳılıştılar	ḳilbar kildübeler	karşılıklı kolaylık gösterdiler
	maşġūl [şud] az kār	meşġūl boldı işdin	meşġūl bolba üyledü	işe meşgül oldu

	yak-dīgar-rā mānistan	mėŋzeştiler	adalitḳabalar	benzeştiler
	lāġar şud	uruġ → aruġ boldı	turḳan bolba	arık oldu
	ḫod-rā ‘āḳil sāḫt	özini ėslıḳ boldı	ȭri’ēn ėstü kibe	kendisi akıllı oldu
	yak-dīgar-rā ġazal guftand	bir birige ḳoşuḳ ḳoştı	nim nikeni ḳoşaḳlaldubalar	birbirine şiir yazdılar
	ḫˇeştan-rā ġāfil sāḫt┐	özini ġāfil ḳıldı ┐	ȭriyēn gėnen kibe ┐	kendisini ilgisiz etti ┐
416b	azo	andın	tȭnēse	ondan
	yak-dīgar-rā afzūnī custand	artuḳlıḳ ḳıldılar	hülȭlik kibeler	artıklık verdiler
	kāhilī kard	kāhillıḳ ḳıldı	ḳaşan[g]lik kibe	tembellik etti
	tamām şud çīz	tükel boldı nėme	baraba yama	nesne tamam oldu
	bihtar şud ┐	yaḫşıraḳ boldı ┐	sayin bolba ┐	iyi oldu ┐
	az ḫastagī	aġrıḳından	ėbeçinēse	hastalığından
	bā-yak-dīgar piyāda cang kardand	yayaḳ sançıştılar	yabuġan ḳatḳuldubalar	yaya savaştılar
	bā-yak-dīgar tīr andaḫtand	oḳ atıştılar	sumun ḳarbubalar	birbirine ok atıştılar
	raftand peş-i ḳāżī	bėkleştiler ḳāżīḳa	noya[la]ldubalar ḳādidu	hâkim karşısında duruştular, Far. hâkime gittiler
	bā-yak-dīgar nişastand	bir biri birle olturdılar	nim nikendü sa’ūldubalar	birbiriyle oturdular
	bā-yak-dīgar anbūhī kardand	bir birige ḳalınlaştılar	nim nikenlē cucāraldubalar	birbirine karşılıklı mukavemet ettiler
	bā-yak-dīgar āştī kardand	yaraştılar	coḳildubalar	birbirleriyle uyuştular (Far. barıştılar)
	yak-dīgar-rā duş-nām dādand	sögüştiler	sögēleldübeler	sövüştüler
	az yak-dīgar burīdand	azuluştılar → ayruluştılar	tasuraldubalar	ayrıldılar
	ba-yak-dīgar sitam kardand	küç ḳıldılar bir birige	küçin kibe nim nikedü	birbirine baskı yaptılar
	duşvār şud kār	ḳatıḳ boldı iş	ḳata’ū bolba üyle	iş zor oldu
	baḫş kardand çīz-rā dar miyān-i ham	üleştiler nėmeni öz arasında	ḳubilaldubalar yamayi ȭr cūra	nesneyi kendi aralarında

				bölüştüler
417a	sawgand ḫordand ba-ḫudāy	ant içiştiler tėŋri atı birle	andaġar ūbalar tėngriyin nėrer	Allah'ın adı ile ant içiştiler
	bā-yak-dīgar ṭapānça zadand	şaplaḳlaştılar bir birini	şoḳşaḳlalduba nim nikeni	birbirini tokatladılar
	bā-yak-dīgar muşt zadand	yumruḳlaştılar	nudurġalalduba-lar	yumruklaştı-lar
	bā-yak-dīgar nadīmī ┐	nedīmleştiler ┐	nim niken[ēn] bor ū- ┐	yoldaş oldular ┐
	kardand dar şarāb	çaġır içkende	ḳudu kündüleldübe	şarap içerken
	ba-zabān-i 'acamī suḫan guft	sartça sözlediler	sarta'ūl keleldübeler	Farsça konuştular
	yak-dīgar-rā bi-firīftand	aldaştılar	aldabalar nim nikeni	birbirlerini aldattılar
	yak-dīgar-rā la'nat kardand	la'net ḳılıştılar bir birige	nim nikenēn la'net ḳildubalar	birbirine lanet ettiler
	bī-bākī kardand	ėslemey ḳıldılar	ėse ėsleldübeler	birbirine dikkat etmediler
	yak-dīgar-rā mānistand	oḳşaştılar bir birige	adalitḳabalar nim nikeni	birbirine benzeştiler
	al-mużā'af			
	yak-dīgar-rā dost dāştand	sėvünüştiler bir birini	tālalduba nim nikeni	birbirini sevdiler
	yak-dīgar-rā duş-nām dādand	söküştiler	nim nikeni sögēbeler	sövüştüler
	yak-dīgar-rā bar-angeḫtand	bir birini ḳopart[t]ılar	nim nikeni bosḳabalar	birbirini kaldırdılar
	bā-yak-dīgar ḥuccat bāḫtand	ḥüccet ėtiştiler	hüccet kildübeler	karşılıklı olarak ispat ettiler
	baḫīlī kardand ┐	baḫillıḳ ḳılıştılar ┐	madḫalliḳ kibeler ┐	cimrilik yaptılar ┐
417b	bar ān çīz	ol nėmege	tėre yamadu	o nesneye
	rad kardand bay'-rā	buzladı → buzdı satıḳnı	ėbdebe ḳudalduyi	satışı bozdu
	bar-ā-bar na-şud dū çīz	tėŋişmedi ėki nėme	ėse tėnglebe ḳoyar yama	iki nesne denkleşmedi
	bā-yak-dīgar rāz guftand	yaşura sözleştiler	ni'ūci keledübeler	gizlice konuştular
	bā-yak-dīgar paywastand	ulaştılar bir birige	calġa[l]duba nim nikendü	birbirine kavuştular
	bar-ā-bar şudand	tėŋ boldılar	tėng bolbalar	eşit oldular
	yak-dīgar-rā bar-	bir birini	nim nikennēn →	birbirini işe

	angeḫtand [dar kār]	ḳopardılar işke	nikenēn bosḳabalar üyledü	kaldırdılar
	hama şarāb-rā bi-ḫˇord şarāb-ḫˇār	barça çaġırnı içti içküçi	bügüde bori ūba u'ūḳuḳçi → u'ūḳçi	içkici bütün şarabı içti
	dū → dah tamām şudand	on tükel boldılar	harban darubalar	tamam on oldular
	ḫod-rā kar sāḫtand [mard]	özini saġru ḳıldı ėr	ȫriyēn düley kibe ėre	erkek kendisini sağır etti
	ba-yak-dīgar paywastand	ulaştılar bir birige	calġa[l]duba nim nikendü	birbirine kavuştular
	al-mu'talu'l-fā' bi'l-wāw			
	muwāfaḳat kardand bar kār	ittifāḳ ḳıldılar işke	itulduba üyledü	işte birlik ettiler
418a	bā-yak-dīgar bar-castand	sėkiriştiler bir birige	dȗleldübe nim nikeni	birbirine seğriştiler
	az yak-dīgar mīrāṣ giriftand zar-rā	mīrāṣ aldılar bir biridin baġnı	gėrės abuba baġi nim nikenēse	bağı (Far. altını) birbirinden miras aldılar
	yak-dīgar-rā va'da kardand	bir birige va'da bėriştiler	nim nikendü bolcal ögbeler	birbirine süre verdiler
	bayānī şud ḫabar-hā	ulaşa kėldi ḫabarlar	ulamlam → ulam irebe kėlen	haberler art arda geldi
	bā-ham waṣf kardand çīz-rā	ögüştiler nėmeni	maḳtaldubalar yamayi	nesneyi övdüler
	bistādand har dū guroh	turdılar ėki bölük	baybalar ḳoyar bölük	iki bölük durdu
	muwāfaḳat kardand	ittifāḳ ḳılıştılar	cilaldubalar	ittifak ettiler
	bā-yak-dīgar paywastagī kardand	ulaştılar bir birige	nim nikeni barilduci odunam	Far. birbirine yapıştılar, Çağ. birbirine ulaştılar, Moğ. birbirini tutarak gidiyorlar
	bā-yak-dīgar bāz guẕāştand kār-rā	bir birige saldılar işni	nim nikendü orkibe üyleyi	işi birbirlerine yüklediler
	al-mu'talu'l-fā' bi'l-yā'			
	sūy-i dast-i çap raftand	sol ḳol sarı bardılar	cö'ēn ġar cük orçibalar	sol kola doğru vardılar
	sūy-i dast-i rāst	on ḳol sarı	barān ḳar cük	sağ kola

	raftand	bardılar	orçibalar	doğru vardılar
	al-mu‘talu’l-┐			
	‘ayn bi’l-wāw			
	yak-dīgar-rā pāsuḫ dādand	cavāb biliştiler → bėriştiler	nim nikendü ḳarū kelebeler	birbirine cevap verdiler
	kam-ā-beş şudand kār-hā	artuḳ öksük boldı işler	hülū̃ tuta’ū bolba üyle	işler çok eksik oldu
	ḫod-rā murda sāḫt	özini ölmekke saldı	ȫriyēn üküldü orkiba	kendisini ölüme attı
	cuft şudand	ḳoşlaştılar	ḳoşlaldubalar	çiftleştiler
	yak-dīgar-rā ham-sāya şudand	ḳonḳışı → ḳoşnı boldılar bir birige	ḳoşni bolba nim nikendü	birbirine komşu oldular
	yak-dīgar-rā ziyārat kardand	bir birige barıştılar	nim nikennēn → nikenēn orçildubalar	birbirine varıştılar
418b	yak-dīgar-rā maşwarat kardand	kėŋeçleştiler bir biri birle	ituldubalar nim nikendü	birbiriyle danıştılar
	az yak-dīgar ‘āriyat giriftand çīz[-rā]	bir biridin ‘āriyet aldılar nėme[ni]	nim nikenēse ġuyci abuba yamayi	nesneyi birbirinden ödünç aldılar
	yak-dīgar-rā ġārat kardand	bir birini talavdılar → taladılar	nim nikeni talābalar	birbirini yağmaladılar
	dar-guẕāşt → dar-guẕaşt ḫudāy az way	tėŋri kėçürdi andın	tėngri nökçēbe tū̃nēse	Allah onu bağışladı
	dar-guẕāşt → dar-guẕaşt az ġāyab → ġāyat	ḥaddıdın aştı	ḥaddāsa öngrebe	haddinden aştı
	ba-yak çaşm nigarīst	bir köz birle baḳtı	niken nidüdü ücebe	bir gözüyle baktı
	dast darāz kard	ėlik uzattı	ġar sunuba	el uzattı
	imlā kard bar way kitāb-rā	imlā ḳıldı anḳa kitābnı	imlā kibe tū̃ndü defteri	kitabı ona yazdı
419a	zamān dād-aş ḫudāy dar ‘umr	bolcal bėrdi tėŋri anıŋ yaşıġa	bolcal ögbe tėngri tū̃ni nasundu	Allah onun ömrüne belirli bir süre verdi
	bi-tafsānīd āhan-rā	ḳızıt[t]ı tėmürni	hulayilġaba tėmüri	demiri kızdırdı
	garm kard az barāy-i way tamġā-rā	ısıt[t]ı anıŋ üçün tamġanı	ḳula’ūtḳa → ḳala’ūtḳaba tū̃ni tulada tamġayi	onun için damgayı kızdırdı

	kūr kard ḫudāy çaşm-i o-rā	kör ḳıldı tėŋri anıŋ közini	soḳar kibe tėngri tūni nidüni	Allah onun gözünü kör etti
	ziyādat kard ḫudāy māl-i o-rā	artuḳ ḳıldı tėŋgri anın mālını	hüle'ül[ebe] tėngri tūni māli	Allah onun malını ziyade etti
	bi-sitūd-aş	ögdi anı	maḳtaba tūni	onu övdü
	wa īn sitūdan	bu ögken	ėne maḳtaḳsan	bu öven (Far. övmek)
	halāk kard-aş	helāk ḳıldı anı	helāk kibe tūni	onu öldürdü
	nazdīk nihād-aş o-rā azo	yavuḳ ḳoydı anı anḳa	ėre → oyra talbiba tūni tūndü	onu ona yakın koydu
	lāġar kard-aş	aruḳ ḳıldı anı	ḳurḳar → turḳan kibe tūni	onu arıklattı
	bī-niyāz kard-aş	bay ḳıldı anı	bayan kibe tūni	onu zengin etti
	bī-niyāz şud azo	ġamsız boldı anı → andın	ḳayġu ügey bolba tūnēse	onu kaygısız yapttı
419b	wa īn bī-niyāz	bu baylıḳ	ėne ḳayġu ügey	Far. Çağ. bu zenginlik, Moğ. bu kaygısızlık
	nīst kard-aş	yoḳ ḳıldı anı	ügey kibe tūni	onu yok etti
	māya dād-aş	māya bėrdi anḳa	māya ögbe tūndü	ona maya verdi
	şa[h]wat rahā kard	ėrlik suyını tökti	ėrelik asḳaba	döl suyunu döktü
	maşġūl ┐	meşġūl ┐	meşġū[l] kibe ┐	meşgül ┐
	kard-aş az çīz	ḳıldı anı nėmedin	tūni yamāsa	etti onu nesneden
	rasānīd ba-way suḫan-rā	yėtgürdi anḳa sözni	kürgebe tūndü ergeyi → ügeyi	sözü ona ulaştırdı
	al-mu'talu'l-fā' wa'l-lām			
	waḥy firistād ḫudāy bar payġambar ṣallallahu 'alayhi wa sallam	vaḥy bėrdi tėŋri te'ālā payġambar üçün	vaḥy ilebe tėngri te'ālā payġambar tulada	Allah teâlâ peygambere vahi gönderdi
	minnat nihād-am bar mard	minnet ḳoydım ėrge	minnet talbiba ėredü	erkeğe iyilik ettim
	wa īn minnat	bu minnet	ėne minnet	bu iyilik
	halāk şud	helāk boldı	helāk bolba	öldü
	ātişnāk kard ātiş-zana-rā	otlıḳ ḳıldı çaḳmaḳnı	ġaltu kibe kėteyi	çakmağı çaktı
	ātiş bīrūn kard ┐	ot çıḳardı ┐	ġal ġarġaba ┐	ateş çıkardı ┐

420a	az ātiş-zana	çaḳmaḳdın	kėtēse	çakmaktan
	waṣīyat kard amīr-rā ba-mard	vaṣiyet ḳıldı bėkke ėr üçün	gėres kibe noyandu irge[n] tulada	beye erkek (Moğ. halk) için vasiyet etti
	waṣīyat kard-aş ┐	vaṣiyet ḳıldı anḳa üç ülüş- ┐	gėres kibe tūndü ġurban ┐	ona vasiyet etti üç hisse- ┐
	sih yak	din bir ülüş	ḳubi'āsa niken ḳubi	den bir hisse
	waṣīy[at] kard-aş dar māl-aş	vaṣiyet ḳıldı anḳa māldın	ġėres kibe tūndü mālāsa	ona mirastan mal ayırdı
	dar bārdān kard matā'-rā	idişke suḳtı mālnı	sabadu dürübe māli	malı kapa soktu
	ba-yād girift çīz-rā dar dil	yād tuttı nėmeni köŋülniŋ içinde	ėslebe yamayi sėtkil dotur	gönlünde nesneyi tuttu
	wafā kard-aş ba-'ahd	vafā ḳıldı 'ahdḳa	ügede'ēn kürbe 'ahd[d]u	ahde vefa etti
	dīdawar şud bar o	körgüç boldı anḳa	kücekçi → ücekçi bolba tūndü	ona görücü oldu
	bi-bast sar-i maşk-rā	baġladı tulumnıŋ aġzını	huyaba tulumīn amasari	tulumun ağzını bağladı
	nekūyi kard ba-way	yaẖşılıḳ ḳıldı anḳa	sayinliḳ kibe tūndü	ona iyilik etti
420b	işārat kard bado	işāret ḳıldı anḳa	dalaba tūndü	ona işaret etti
	ẖālī kard-aş	boşat[t]I anı	ssulatḳaba tūni	onu boşalttı
	al-mu'talu'l-fā' wa'l-lām bi'l-yā'			
	dar panāh kard-aş	sığındurdı anı	şinu'ūlba tūni	onu sığındırdı
	ser kard-aş az āb	ḳandurdı anı sudın	ḳanḳaba tūni uşunāsa	onu suya doyurdu
	cāy-i kuştan-i ┐	avnı öltürür ┐	abayīn bayḳu ┐	avı avlama ┐
	ṣayd-rā ẖaṭā kard	yėrni ẖaṭā ḳıldı	abayīn baygu ġacari ėndebe	yerini yanıldı, Not: Moğ. kısmında abayīn baygu tekrar yazılmış
	wa īn ẖaṭā kardan	bu ẖaṭā ḳılġan yėr	ėne ėndeksen ġacar	bu yanlış yapılan yer, Far. bu hata yapmak

	gum-rāh kard-aş	azķurdı anı	tōri'ūlbe tūni	onu azdırdı
	tamām [şud] ķūt-I o	tükendi azuġını → azuġı	baraba künesüni	azığı tükendi
	bī-toşa şudand mardumān	azuķsız boldı ėr → ėl	ķünesün ügey bolba irgen	halk erzaksız oldu
	şā'ir ķafiya-yi şi'r-rā yakī macrūr āward wa yaķī-rā marfū'	ķoşuķçı ķoşuķnıŋ bir ķāfiyeni utru ķıldı birini ķuyı	ķoşaķçi ķoşuġi niken ķāfiyeyi uruķşi kibe nikeni doroķşi	şair şiirin bir kafiyesini öne aldı birini sona attı
	ẖālī şud ẖāna	boşadı sarāy	sula bolba balġasun gėr	saray boşaldı
421a	burd-aş	ėlt[t]i anı	abçi orçiba tūni	onu götürdü
	sar-nigūn kard ẖudāy şahr-hāy-i mū'tafikāt-rā	töŋterdi tėŋri mu'tafikāt şahrlarnı	hurū kibe tėngri mu'tafikār balġasun	Allah Lut kavminin şehirlerini alt üst etti
	dast darāz kard ba-çīz	ėlik sundı nėmege	ġar sunaba yamadu	nesneye el uzattı
	wa bi'l-yā'			
	zinda karda-aş ẖudāy	tirgüzdi anı tėŋri	amidu kibe tūni tėngri	Allah onu diriltti
	ābādān kard mard zamīn-i wīrān-rā	ābādān ķıldı ėr ẖarāb yėrni	ābādān kibe ėre ėbderkey ġacari	adam yıkık yeri onardı
	şab bīdār bud	oyġaķ ėdi kėçe	sėrūn bilē söni	gece uyanık idi
	mānda şud az raftan	hardn → hardı yörümekde	hėçebe yabuķu'āsa	yürümekten yoruldu
	mānda kard-aş az kār	harķuzdı anı işdin	ėçe'ūlbe tūni üylēse	onu işten yordu
	basta şud bar way çīz	duşvār boldı anķa nėme	duşẖuār bolba tūndü yama	nesne ona ağır oldu (Far. kapandı)
	bāb ┐			
421b	**fa''ala yuf''ilu taf'ilan wa taf'ilatan**			
	bīzār kard-aş	bīzār ķıldı anı	bīzār kibe tūni	onu nefret ettirdi
	guştāẖ kard-aş bar way	gustāẖ ķıldı anı anķa	gustāẖ kibe tūni tūndü	onu ona küstah etti
	bahra kard-aş	ülüş ķıldı anı	kėşik kibe tūni	onu paylaştı
	bāz gardānīd uştur-rā az āb	yandurdı tėveni sudın	ķariba tėmēni uşunāsa	deveyi sudan döndürdü
	duẖtar-i ẖāna dar parda	pardalıķ ķız	gėrteki ökin köşigetü	hicaplı kız, Far. ve Moğ.

				evdeki hicaplı kız
	ba-ḫaṭā nisbat kard-aş	ḫaṭāḳa nisbet ḳıldı anı	burūdu adalitḳaba tūni	onu yanlışa sürükledi
	biyārāst laşkar-rā	yasadı çėrikni	casaba çėrigi	askeri düzenledi
	ikrāh kard-aş ┐	ikrāh ḳıldı sarāy ┐	ikrāh kibe sarāy ┐	zorladı saray ┐
	ba-fırūḫtan-i sarāy	satmaḳḳa	ḳudalduḳdu	satmaya
	āgāh kard-aş dar kār	anḳlattı anı işke	uḳa'ūlba tūndü üyleyi	ona işi anlattı
	parwarda şud dar perāya	ulġaydı bėzekde	yėke bolba çimegi'ēr	süslemede büyüdü
422a	goşt-i nek-puḫta	yaḫşı pişken ėt	sayin boluḳsan miḳan	iyi pişmiş et
	adab āmoḫt-aş	adab ögretti anḳa	aburi surġaba tūndü	ona edep öğretti
	cam' kard īşān-rā	yıġdı alarnı	ḳuri'āba tėdeni	onları yığdı
	sar-zaniş kard-aş	anıŋ başıḳa ḳaḳtı	tūni hėkindü dėletbe	onun başına kaktı, Far. onu azarladı
	ḫāk-ālūda kard-aş	topraḳḳa bulġandurdı [anı]	şirūdu ḳutḳuba tūni	onu toprağa bulaştırdı
	sar-zaniş kard-aş	anıŋ başıḳa ḳaḳtı	tūni hėkindü dėletbe	onun başına kaktı, Far. onu azarladı
	biyāzmūd-aş	sınadı anı	sinaba tūni	onu sınadı
	nigāhdāşt az badī	saḫladı anı yamanlıḳdın	saḳiba tūni mūliġāsa	onu kötülükten sakladı
	sang-reza andāḫt dar mascid	uşaḳ taş döşedi mescidke	uşaḳ güri dėbisbe mescidtü	camiye uşak taş döşedi
	wīrān kard-aş	ḫarāb ḳıldı anı	ėbdebe tūni	onu yıktı
	wa īn wīrān	bu ḫarāb	ėne ėbderkey	bu yıkık
	rang kard sar-i anguştān-rā	boyadı barmaḳınıŋ basını → başını	buduba ḳuru'ūyīn hėkinni	parmağının ucunu boyadı
	āmoḫta kard-aş	öğretti anı	surḳaba tūni	onu öğretti, Far. onu alıştırdı
	tez kard-aş	itit[t]i anı	ḳu[r]çitḳaba tūni	onu keskin etti
	zar-andūh → zar-andūd kard kamar-rā	altun yalduzladı ḳurġa	altan sürçibe büsedü	kuşağı yaldızladı
	ba-tartīb nihād çīz-	tertīb birle ḳoydı	coḳisi'ār talbiba	nesneleri

	hā-rā	nėmelerni	yamayi	düzenli koydu
	marḥabā guft-aş	selām ḳıldı anḳa	duran sayinlaba tū̆ndü	ona selam etti
422b	raġbat dād-aş dar çīz	raġbetlıḳ ḳıldı anı nėmege	duratu kibe tū̆ni tėre yamadu	onu filan nesneye heveslendirdi
	dar sar-i neza kard sinān-rā	ornattı sünü başıda tėmürni	sa'ūlġaba cidayi tėmürīn ücū̆re hėkin	mızrağın başına temren yerleştirdi
	bi-tarsānīd-aş	ḳorḳuttı anı	ayilġaba tū̆ni	onu korkuttu
	ḫār bāz kard az diraḫt-i ḫurmā	butadı ḫurmā yıġaçınıŋ tikenni	butaba ḫurmāyīn moduni örgesüni	hurma ağacının dikenini budadı
	bar dār kard mar[d]um-rā	dārġa astı kişilerni	dārtu ölgübe irgeni	kişileri darağacına astı
	bi-rancānīd-aş	bėrtti anı	bėrtebe tū̆ni	onu incitti
	wa īn'aẕāb	bu ḳıyın	ėne ḳiyin	bu azap
	'arabī kard fā[r]sī-rā	'arabīḳa ėvürdi pārsīni	'arabīdu ye'ū̆tkebe pārsīdu	Farsçayı Arapçaya çevirdi
	dar 'aḳab āward-aş	kėyinçe kėltürdi anı	ḳoynāsa açiraba tū̆ni	onu arkasınca getirdi
	ba-maġrib rasīd	kün batar sarı yėtti	naran şingeküdü kürbe	gün batısına ulaştı
	ġālib kard-aş baro	uluḳ ḳıldı anı anḳa	yėke kibe tū̆ni tū̆ndü	onu ona ululadı (Far. yendirdi)
	nazdīk nihād-aş	yavuḳ ḳoydı anı	oyra talbiba tū̆ni	onu yakın koydu
	ḳurbān kard	ḳurbān ḳıldı	ḳurbān kibe	kurban etti
	ḫāşāk burīd raz-rā	butadı tāknı	butaba cimişīn modun	asmayı budadı
	girih afgand dar miyān-i dū çaşm	çıttı ėki közinin arasını	hümeri'ū̆lbe ḳoyar nidüni cabsar	iki kaşının arasını çattı
423a	bi-gardānīd çīz-rā	ėvürdi nėmeni	horçi'ūlba yamayi	nesnei çevirdi
	duroġ-gū ḫ̌ānd-aş	yalġanġa tut[t]ı anı	ḳudaldu bariba tū̆ni	onun yalanını ortaya çıkardı, Far. ona yalancı dedi

	bāwar na-dāşt kār-rā	itanmadı → inanmadı işni	ėse ibegebe → itegebe üyleyi	işe inanmadı
	laḳab nihād-aş	at ḳoydı anḳa	nėre talbiba tū̄ndü	ona ad koydu
	bi-gaştand dar şahr	kėzdiler şeherde	yabuba şeherdü	şehirde gezdiler
	bi-pursīd azo	sordı anḳa	asḳaba → asaḳba tū̄nēse	ona sordu
	bi-pālūd-aş	süzdi anı	şū̄be tū̄ni	onu süzdü
	ḫāmūş kard-aş	tėk turġuzdı anı	sem bayilġaba tū̄ni	onu sakinleştirdi
	ustuwār kard-aş	bėr[k] ḳıldı	batu kibe	(Far. onu) sağlam yaptı
	du‘ā guft ‘aṭsa-dihanda-rā	du‘ā ayt[t]ı çüşkürgenge	hirēbe hanisḳaḳsan	hapşırana ömür diledi
	nukta āward dar suḫan	nükte ayt[t]ı sözde	nükte kelebe ügedü	sözde nükte söyledi
423b	bar-afroḫt ātiş-rā	yandurdı otnı	şitaba ġali	ateşi yaktı
	mu’annaş [kard] nām-rā	mü’ennes ḳıldı atnı	mü’ennes kibe nėreyi	adı dişi yaptı
	çīz-i sih-goşa	üç burçluḳ nėme	ġarġaba bāsutu yama	üç köşeli nesne, Moğ. taşınılacak nesneyi çıkardı
	reza kard sar-i misvāk-rā	uşat[t]ı misvāk başını	uşālġaba misvākīn ücū̄ri	misvak başını örseledi
	muntaẓir dāşt-aş	kėçiktürdi anı	uda’ūlba tū̄ni	onu geciktirdi
	āmozānīd-aş	öğretti anı	surġaba tū̄ni	onu öğretti
	wa īn āmoḫta-yi ost	bu anıŋ şāgirdi-turur	ėne tū̄ni şabi bī	bu onun öğrencisidir
	andak andak dar-āward-aş dar kār	az az ködürdi → kirürdi anı işke	çō̄n çō̄n ora’ūlba tū̄ni üyledü	onu azar azar işe soktu
	ālūda kard-aş ba-ḫūn	bulġandurdı anı ḳanḳa	ḳutḳuba tū̄ni çisundu	onu kana buladı
	mayl kard ba-way	ėgildi anḳa	bökebe → bökeybe tū̄ndü	ona eğildi
	dūr kard az way andūh-rā	yıraḳ ḳıldı andın ḳayġunı	ḳola kibe tū̄nēse ḳayġuyi	ondan kaygıyı uzaklaştırdı
	farāḫī kard miyān-i anguştān-rā	barmaḳlarnıŋ arasını kėŋ açtı	ḳurūdīn cūrayi okiba	parmakların arasın geniş açtı
	wa īn guşāda-dandān	bu kėŋ tişlik	ėne ū şidütü	bu geniş dişli

	āmāsīda-rūy	şışuḳ yüzluḳ	ḳabud[uḳsan] ni'ūrtu	şişik yüzlü
424a	bi-rancānīd-aş	ėŋetti anı	cobaba tṻni	onu sıkıntıya attı (Far. incitti)
	sar firo kard dar rukū‘	başını ḳuyı ḳıldı rükū‘da	hėkinėn urū kibe rukū‘du	rükûda başını eğdi
	bi-çarbānīd īn-rā bar ān	arturdı munı andın	hüle'ṻlebe tṻni tṻnėse	bunu ondan artırdı
	parward-aş	asradı anı	asaraba tṻni	onu besledi
	pākīza ḫ̆ānd ḫudāy-rā	abrıḳ → arıḳ dėdi tėŋrini	ari'ūn kibe tėngri	Allah'ı temiz dedi, Moğ. Allah temiz etti
	ism-i Allāh	tėŋriniŋ atı	tėngri nėre	Allah adı
	parward-aş	asradı anı	asaraba tṻni	onu besledi
	rahā kard mūy-i şa‘r-rā	ḳoydı saçnı	talbiba üsüni	saçı koyuverdi
	bāmdād āmad bar īşān	tanḳla ėrte kėldi alarġa	manaḳār ėrte irebe tė[den]dü	onlara sabah erken geldi
	ḫudāy tu-rā dar bāmdād rasānad ba-çīz	tėŋri sėni ėrte tėgürsün yaḫşılıḳḳa	tėngri çimayi manaḳārba → manaḳārta kürgetügey sayliḳtu	yarın Allah seni iyiliğe ulaştırsın
	āşkārā kard çīz-rā	āşkārā ḳıldı anı	āşkārā ḳildi yamayi	nesneyi açıkladı
	wa īn āşkārā	bu āşkārā	ėne āşkārā	bu açık
424b	bi-guşād dar-hā-rā	açtı ėşiklerni	nėbe ė'ṻdeni	kapıları açtı
	şād kard-aş	sėvindürdi anı	bayasḳaba tṻni	onu sevindirdi
	zişt kard bar way kirdār-aş-rā	yamanladı anḳa anıŋ işini	mūlaba tṻtdü → tṻndü tṻni üyleyi	ona onun işini (Far. davranışını) ayıpladı
	mardi sitūda	ögken ėre → ėr	maḳtaḳsan ėre	öven erkek
	şor kard deg-rā	açıḳ ḳıldı ḳazannı	ġaşun kibe toġāni	kazanı acı (Far. tuzlu) etti
	pākīza kard suḫan-rā	arıḳ ḳıldı sözni	ari'ūn kibe ügeyi	sözü temizledi
	turş kard rūy-rā	çıttı çıraynı	çirayān hümeri'ṻlbe	suratını astı
	tārīḫ nihād kitāb-rā	tārīḫ ḳoydı kitābnı	tārīḫ talbiba defteri	kitaba tarih koydu

	bi-ẖarāşīd sar-aş-rā	tırmaladı başını	māciba hėkini	başını tırmaladı
	bi-mālīd-aş ba-muşk	sürt[t]i anḳa ıparnı	sürçibe tū̆ndü ca'āri	ona miski sürdü
	cūja kard murġ	çöje çıḳardı tavuḳ	culcaġan ġarġaba taḳi'ā	tavuk civciv çıkardı
	bi-mālīd-aş ┐	sürt[t]i anḳa ┐	sürçibe tū̆ndü ┐	ona sürdü ┐
	ba-rawġan	yaġnı	tosuni	yağı
	ustuwār kard-aş	bėrk ḳıldı anı	batu kibe tū̆ni	onu sağlam yaptı
	sard kard āb-rā	savuttı sunı	cö'ȫskebe uşuni	suyu soğuttu
	cild kard kitāb-rā	cild ḳıldı kitābnı	cild kibe defteri	kitabı cilt yaptı
425a	post kand şutur-rā	tėveniŋ tėrisini soydı	ölçibe → öbçibe tėmēni arasuni	devenini derisini soydu
	cam‘ kard laşkar-rā	yıġdı çėrikni	ḳuri'āba çėriki	askeri topladı
	bi-sitūd o-rā	ögdi anı	maḳtaba tū̆ni	onu övdü
	kam kard o-rā	az ḳıldı anı	cōn kibe tū̆ni	onu azalttı
	wa nīst o-rā ┐	yoḳ-turur anḳa ┐	ügey bī ┐	onda yok ┐
	heç çīz	hīç nėme	tū̆ndü hīç yama	hiçbir şey
	dūr kard-aş	yıraḳ ḳıldı anı	ḳol → ḳola kibe tū̆ni	onu uzaklaştırdı
	barahna kard-aş az cāma	yalanḳaç ḳıldı anı tonlardın	nüçüglebe → nüçügelebe tū̆ndü dēlēse	onu giyecekler-den soydu
	caġd kard mūy-rā	ḳalın ḳıldı saçnı	cucān kibe üsüni	saçı kalın yaptı
	cāwidāna kard-aş ẖudāy	dayım ḳıldı anḳa tėŋri	ülgürci kibe tū̆ni tėngri	Allah ona (Moğ. onu) daim yaptı
	ẖākistar biyālūd biryān[-rā]	külge bulġadı biryān[nı]	hünesündü ḳutḳuba biryāni	kızartmayı (kebabı) küle buladı
	bī-raġbat kard-aş az çīz	köŋülsiz ḳıldı anı nėmeni	dura ügey kibe tū̆ni yamāsa	nesneye karşı onu hevessiz etti
	anbār dād zamīn-rā	anbār bėrdi yėrke	anbār ögbe ġacar	yere gübre verdi
	bar yak-dīgar nihād çūb-rā	bir biri üstige ḳoydı yıġaçnı	nim niken dēre talbiba moduni	odunları birbirinin üstüne koydu
	bi-rānd-aş	sürdi anı	kelibe tū̆ni	onu sürdü

	wa īn rānda	bu sürgen	ėne keliksen	bu süren
425b	pahlū kard ḫarbuza-rā	tildi ḳavunnı	cisübe ḳa'ūni	kavunu dildi
	bar-āmad bar koh	aştı taḳḳa	ġarba üladu	dağa çıktı
	bi-bast sar-rā	bağladı başını	huyaba hėkini	başını bağladı
	basta kard suḫan-rā	bağladı sözni	huyaba ügeyi	sözü bağladı
	bāng kard kabūtar	çarladı köverçken	ḳaylaba köçörken	güvercin öttü
	murġ-i bāng-kunanda	çarlaġuçı ḳuş	ḳaylaba şiba'ūn	öten kuş, Moğ. kuş öttü
	bar du[r]oġ nisbat kard-aş	yalġanġa meŋzedi anı	ḳudaldu adalitḳaba tū̄ni	onu yalana benzetti
	wa īn duroġ	bu yalġan	ėne ḳudal	bu yalan
	amīrī dād-aş	bėrdi anḳa bėklikni	ögbe tū̄ndü noyanlıḳ	ona beyliği verdi
	ba-buzurgī bi-sitūd ḫudāy	uluġladı tėŋrini	yėkelebe tėngriyi	Allah'ı ululadı
	buland kard dīwār-rā	bėyik ḳıldı tamnı	öndür kibe balġasun gėr	duvarı yüksek yaptı
	narm kard bistar-rā	yumşaḳ ḳıldı töşekni	cō̄len kibe debiskeri	döşeği yumşak yaptı
	paydā kard ʻuz̲r-rā	bėlgülük ḳıldı ʻuz̲	bėlgetü kibe ṭasuġuyi	özrü buldu
	bi-rānd ḥukm-rā	sürdi ḥükümni	kelibe carliġi	hükmü sürdü
	as̲ar kard bado	es̲er ḳıldı anḳa	bėlgetü kibe tū̄ndü	ona iz bıraktı
	bāz pas andāḫt	kėyin saldı anı	ḳoytan → ḳoyna ürba tū̄ni	onu erteledi
426a	amīr sāḫt o-rā bar īşān	bėk ḳıldı anı alar üstüge	noyan kibe tū̄ni tėdenü cūra	onu onlara hâkim yaptı
	kitāb-i nā-tamām	kitāb ebter	ėbderebe defter	kopuk kitap
	gum kard māl-rā	yoḳ ėt[t]i mālnı	ügey kibe māli	malı yok etti
	deg-afzār kard dar deg	ısıḳ dārū ḳıldı ḳazanḳa	ḳala'ūn em orkibe toġāndu	kazana baharat koydu
	başārat dād-aş ba-çīz	sėvinç ḫabar bėrdi anḳa	baysḳulan kėlen kürgebe tū̄ndü	ona sevinçli haber verdi
	bi-namūd-aş	körküzdi anḳa	üce'ū̄lbe tū̄ndü	ona gösterdi
	pagāh bar-ḫ˅āst → bar-ḫāst	ėrte ḳobtı	ėrte bosba	erken kalktı
	halāk kard mardum-rā	helāk ḳıldı ėlni	ükül kibe irgeni	halkı helak etti

	wa īn halāk	bu helāk	ėne ükül	bu ölüm
	cam‘ kard māl-rā	yıġdı mālnı	ḳuri’āba māli	malı yığdı
	bi-bast ustuḫˇān-rā	baġladı süyükni	huyaba yasuni	kemiği bağladı
	biyārāst ḳaṣīda-rā	bėzedi ḳaṣīdeni	çimebe ḳaṣīdayi	kasideyi süsledi
	bi-tarsānīd-aş	ḳorḳut[t]ı anı	ayilġaba tū̱ni	onu korkuttu
	ḫˇār kard-aş	ḫˇārladı anı	daramcilaba tū̱ni	onu küçümsedi
	surḫ kard çīz-rā	ḳızıl ḳıldı nėmeni	hulān kibe yamayi	nesneyi kırmızı yaptı
	sabz kard-aş	yaşıl ḳıldı anı	kök[e] kibe tū̱ni	onu yeşil yaptı
	zard kard-aş	sarıḳ ḳıldı anı	şira kibe tū̱ni	onu sarı yaptı
426b	āgāh kard-aş	ḫabar ḳıldı anı	kėlen gėr kibe tū̱ni	ona haber verdi
	duḫtar-i ḫāna pardagī	perdelıḳ ḳız	köşigetü ökin	(Far. evdeki) hicaplı kız
	ba-ziyān afgand-aş	ziyānḳa saldı anı	ḳordu u’ūrba tū̱ni	ona zarar verdi
	tahī-gāh-i bārīk	inçke bıḳın	narin sübē	ince böğür
	tadbīr kard ba-kār	yaraḳ ḳıldı işni	yaraḳ kibe üyleyi	işe fayda etti, Far. işe çare aradı
	mudabbar kard banda-rā	müdebber ḳıldı ḳulnı	müdebber kibe bōli	köleyi eğitti
	halāk kard-aş	helāk ḳıldı anı	helāk kibe tū̱ni	onu öldürdü
	wa īn halāk	bu helāk	ėne helāk	bu ölüm
	muẕakkar kard isim-rā	müẕekker ḳıldı atnı	müẕekker kibe nėreyi	ismi erkek yaptı
	ba-yād āward-aş çīz	saġındı nėmeni	sėtkibe yamayi	nesneyi hatırladı
	taẕkīr-i maẕkūr bar ḫalāyiḳ	va‘ẓ ėt[t]i vā‘iẓ ėlge	va‘ẓ kelebe vā‘iẓ irgendü	vaiz halka vaaz etti
	duḫtar-i ḫāna ┐	perdelıḳ ┐	köşigetü ┐	Far. evdeki kız, Çağ. Moğ. hicaplı ┐
	pardagī	ḳız	ökin	Far. hicaplı, Çağ. Moğ. kız
	pur kard ḫudāy daryā-hā-rā	yoldurdı → toldurdı tėŋri tėŋizlerni	dū̱rgebe tėngri möre’ī	Allah denizi doldurdu

	cādūyī kard-aş	cādūlıḳ ḳıldı anḳa	cādū kibe tṻndü	ona büyü yaptı
	masḫara kard-aş	masḫara ḳıldı anı	şoġraḳlaba tṻni	onu alay etti
	nirḫ nihād	narḫ ḳıldı	nerḫ talbiba	fiyat biçti
427a	wa īn nirḫ	bu narḫ	ėne nerḫ	bu fiyat
	bar-afroḫt ātiş-rā	yandurdı atnı → otnı	şitāba ġali	ateşi yaktı
	ḫīra şud çaşm	ḳamadı közlerimiz	tularaba nidünler	gözlerimiz kamadı
	meḫ nihād bar dar	ḳazuḳ ḳoydı èşikke	ḳatasun talbiba è'ṻdendü	kapıya kazık koydu
	bar-dāşt cāma-rā	köterd[i] tonnı	örkübe dēli	elbiseyi; kürkü kaldırdı
	maşhūr kard-aş	meşhūr ḳıldı anı	meşhūr kibe tṻni	onu ünlü yaptı
	āġāz kard nāma ba-fulān çīz	başladı bitigni dilān nème üçün	hėkilebe biçigi tère yamayi cūra	filan nesne için mektubu başladı
	kaj kard ruḫ-aş-rā takabbur	ėgri ḳıldı yüzini tekebbürlıḳdın	huran kibe ni'ūran kėderlikēse	kibirden yüzünü çevirdi
	taṣġīr kard ism-rā	taṣġīr ḳıldı atnı	teṣġīr kibe nėreyi	ismi küçük yaptı
	bārīk-miyān kard asp-rā	inçke bėllıḳ ḳıldı atnı	narini bėltü kibe morini	atı ince belli etti
	pākīza kard-aş	arıḳ ḳıldı anı	aryūn kibe tṻni	onu temizledi
	ẓafar dād-aş	ẓafer bėrdi anḳa	örübe tṻndü	ona zafer verdi
	mard-i bā-ẓafar	muzaffer ėr	örüsbe ėre	mezaffer erkek
	ʻibārat kard dar fulān çīz	ʻibāret ḳıldı filān nèmeni	ėberleçi kibe tère yamāsa taʻbīr	filan nesneyi yorumladı
427b	taʻbīr kard ḫ̆āb-rā	taʻbīr ḳıldı tüşni	bėrübe ėrütüyi	düşü yordu
	taḳṣīr kard dar kār	oṣal ḳıldı işde	oṣāl kibe üyledü	işte hata yaptı
	buzurg dāşt o-rā	uluġladı anı	yėkelebe tṻni	onu ululadı
	taʻzīr zad gunāh-kār-rā	taʻzīr urdı yazuḳluḳnı	bėrēdebe ürṻtüyi	suçluyu cezalandırdı
	duşvār kar[d]	ḳatıḳ ḳıldı anḳa işni	duşḫuār bolba tṻndü üyle	Far. zorlaştırdı, Çağ. işi ona zorlaştırdı, Moğ. iş ona zor oldu

	‘uşr nihād muṣḥaf-rā	‘uşr ḳoydı muṣḥafḳa	‘uşr talbiba muṣḥaftu	Kur’an’a ondalık aşir işareti koydu
	ḫoş-būy kard-aş	yaḫşı ıdlıḳ ḳıldı anı	sayin hünirtü kibe tṻni	onu güzel kokulu yaptı
	biyālūd-aş dar ḫāk	bulġadı anı [to]praḳḳa	ḳutḳuba tṻni şirūndu	onu topraġa buladı
	darāz-zindagānī kard-aş ḫudāy	uzaḳ yaşlıḳ ḳıldı anı tėŋri	urtu nasutu kibe tṻni tėngri	Allah onunu ömrünü uzun etti
	ḫāk dar rūy-i o zad	toprak urdı yüzige	şirū dėletbe yüzi	onun yüzüne toprak vurdu
	kam kard az way ‘aẕāb-rā	öksütti andın ḳıyınnı	tuta’ūl[ba] tṻnēse ḳiyini	ondan azabı azalttı
	āb rawān kard dar cūy-hā	su yörütti arıḳlarda	uşun yabūlba tatāldu	arklarda su akıttı
	tafsīr kard ḳur’ān-rā	tefsīr ėt[t]i ḳur’ānnı	tefsīr kibe ḳur’āni	ḳur’anı yorumladı
	roza guşād roza-dār	aġız açtı rūze tutḳan	aman nēbe şilan bariḳsan	oruç tutan oruç açtı
	andīşa kard	fikir ḳıldı	onaba	merak etti
	wa īn andeşa	bu fikir	ėne ona[ba]	bu merak
	tangī kard bar ‘ayāl ḫod	tarlıḳ ḳıldı ‘ayāliḳa	uytanliḳ kibe kü’ṻn şiba’ūndu	çocuklarına sıkıntı verdi
	andāza kard ┐	ölçedi ┐	çinēbe ┐	ölçtü ┐
	çīz-rā	nėmeni	yamayi	nesneyi
428a	post bāz kard kuncīd-rā	küncidniŋ tėrisini soydı	küncīdi arasuni arçiba	susam kabuğunu temizledi
	taḳṣīr kard dar ḫācat-i o	taḳṣīr ḳıldı işde	oṣāl kibe üyledü	işte yanıldı, Far. onun ihtiyacına hata yaptı
	burīdand ḫācīyān az mūy-hā-şān	ḳısḳa ḳıldı ḫācīlar saçlarını	oḳtalba ‘ācin → ḫācin üsünēn	hacılar saçlarını kısalttılar
	firo-mānd az way	ḳaldı andın	ḳorçarba tṻnēse	ondan geri kaldı
	çakānīd āb-rā	tamız[d]ı sunı	tusāba uşuni	suyu damlattı
	buzurg ḫ̆ānd ḫudāy-rā	uluġ ėt[t]i tėŋrini	yėke kelebe tėnriyi	Allah’ı ululadı
428b	bisyār kard māl-rā	köp ḳıldı mālnı	olan kibe māli	malı çok yaptı
	tīra kard āb-rā	ḳıyuḳ → ḳoyuḳ ḳıldı sunı	ötken kibe uşuni	suyu koyu etti

	bi-şikast-aş	sındurdı anı	ḳuḳulba tū̃ni	onu kırdı
	poşīd ḫudāy	yattı → yaptı tėŋri	bürkübe tėngri	Allah kapadı
	kaffārat bėrdi	kefāret berdi	kefāret ögbe	kefaret verdi
	kāfir ḫ˘ānd-aş	kāfir ayt[t]ı anı	kāfir kelebe tū̃ni	ona kafir dedi
	bāz kard ┐	açtı ┐	nēbe ┐	açtı ┐
	muṣḥaf-rā	muṣḥafnı	muṣḥafi	kur'anı
	bi-rānd-aş	sürdi anı	kelibe tū̃ni	onu sürdü
	kamara → nakara kard ism-rā	nakara ḳıldı isimni	nakara kibe nėreyi	ismi belirsiz yaptı
	ba-garm-gāh raft	üylek ısıġında bardı	üdür düleyīn ḳala'ūndu orçiba	oğle sıcağında gitti
	wa īn garm-gāh	bu üylek ısıġı	ėne üdür düleyī ḳala'ūn	bu öğle sıcağı
	ġālib şud bar way	ėrklik boldı anḳa	ėrketü bolba tū̃ndü	ona hâkim oldu
	sāḫt-i safar kard	sefer yaraġını ḳıldı	mörin yaraḳ kibe	yolculuk hazırlığını yaptı
	'alam kard cāma-rā	'alem tikti tonġa	'alem oyaba dēlidü	elbiseye; kürke şerit dikti
429a	'acz kard-aş	'āciz ḳıldı anı	orkibe tū̃ni	onu güçsüz bıraktı, Moğ. onu bıraktı
	pīr şud zan	ḳarı boldı ḫatun	ötegü bolba ėme	kadın yaşlandı
	ba-nişāna rasīd tīr	būtaġa yėt[t]i oḳ	būdatu kürbe sumun	ok potaya ulaştı
	çīz-i panc-goşa	bėş burçluḳ nėme	tabun ciḳutu yama	beş köşeli nesne
	poşānīd bar way	yaptı anḳa	bürkübe tū̃ndü	ona kapadı
	çirk kard cāma-rā	kir ḳıldı tonnı	kir kibe dēli	elbiseyi; kürkü kirletti
	rūy-turş kard	çırayını çıttı	çirayān hümeribe	suratını astı
	ba-şab firod-āmad	kėçe püşdi → tüşdi	söni ba'ūba	gece indi
	bī-şūy mānd duḫtar-i ḫāna	abuşḳasız ḳaldı ḳız oğlan	ėre ügey ḳoçarba ökin	kız çocuğu kocasız kaldı
	namāz-i bāmdād ba-tārīkī bi-guẕārd	taŋ namāzını ḳaranḳuda ḳıldı	ėrteyin namāzi ḳaranġudu kibe	sabah namazını karanlıkta kıldı

	ba-āb-gāh pagāh āmadand	ėrte suġa kėldiler	ėrte uṣundu irebeler	suya sabah geldiler
	muflis ẖ˘ānd-aş ḳāżī	yoḳsız ayt[t]ı anḳa	üge'ṻ kibe tṻni ḳādi	hâkim ona (Moğ. onu) yoksul dedi (Moğ. etti)
	pāgīzagī → pākīzagī kard-aş ẖudāy	arıḳ ḳıldı anı tėŋri	ari'ūn kibe tṻni tėngri	Allah onu temizledi
	wa īn ẖudāy-i pākīza	bu arıḳ tėŋri	ėne aritun → ari'ūn tėngrii	bu münezzeh Allah
	kulāh nihād-aş	pörük kėldürdi → kėydürdi anḳa	maḳalay ömüskebe tṻndü	ona börk giydirdi
429b	bi-poşīd bar way kār-rā	yaptı anḳa işni	pürkübe → bürkübe tṻndü üyleyi	işi ona uyguladı
	bār → dūr kard azo andūh	kėterdi andın ḳayġu	abuba tṻnēse ḳayġu	ondan kaygıyı giderdi
	nigūn-sār kard-aş	töŋterdi anı	töngterebe tṻni	onu devirdi
	bar-āġālānīd ┐	uruşturdı ┐	kėreldübe ┐	dövüştürdü ┐
	sagān-rā	itlerni	noḳayi	itleri
	buland kard raz-hā-rā	yoḳarı köterdi tāklarnı	dēre örgübe cimişīn modun	asma dallarını yukarı kaldırdı
	bi-cust az way	tiledi anı	ėribe tṻnēse	ondan [Çağ. onu] istedi
	naḳş kard çīz-rā	bėzedi nėmeni	çimebe yamayi	nesneyi süsledi
	bi-rahānīd-aş ẖudāy	ḳutḳardı anı tėŋri	tonilġaba tṻni tėngri	Allah onu kurtardı
	farāẖī kard o-rā dar fulān kār	kėŋlik bėrdi anḳa ol işde	ūliḳ ökibe → ögbe tṻndü tėre üyleyi	ona o işte ferahlık verdi
	wa īn farāẖī	bu kėŋlik	ėne ūliḳ	bu ferahlık
	pāy kobānīd farzand-rā	bicit[t]i oġlannı	böcibe kṻkeni	oğlanı raksettirdi
	muẖtṣar kard ḳiṣṣa-rā	ḳısḳa ḳıldı ḳıssanı	oḳar kibe onatḳani	kıssayı kısa kesti
	pāk kard-aş ẖudāy	arıt[t]ı anı tėŋri	arçiba tṻni tėngri	Allah onu arıttı
	bī-maza kard 'ayş-i o	mezesiz ḳıldı anıŋ tiriklikini	amtatu ügey kibe tṻni amiduni	onun hayatını tatsız etti
430a	bahra kard-aş	ülüş bėrdi anḳa	kėşik ögbe tṻndü	ona pay verdi

	duşman kard-aş bar o	duşman ḳıldı anı anḳa	duşman kibe tūni tūndü	onu ona düman etti
	bar-angeẖt-aş bar cang	nobardı → ḳopardı anı uruşḳa	bosḳaba tūni kėre'ūrtü	onu kavgaya tahrik etti
	nişāna kard o-rā bar fulān çīz	bėlgülük ḳıldı anḳa filān nėmeni	bėlgetü kibe tūndü tėre yamayi	ona filan nesneyi belli etti
	kināyat guft bado	yaşura sözledi anḳa	ni'ūci kelebe tūndü	ona gizlice söyledi
	rāh-āward āward īşān-rā	savuġat kėltürdi alarḳa	savġatiyān acaraba cėdendü → tėdendü	onlara hediye getirdi
	wa īn rāh-āward	bu savuġat	ėne savġat	bu hediye
	çaşm-hā[-rā] firo-ẖˇābānīd	yumdı közlerini	hanisba nidüni	gözlerini kapadı
	na-çaşīda-am ẖˇābī	hīç uyımadım	ėse untaba	hiç uyumadım
	poşīda kard suẖan-rā	yaşura ḳıldı sözni	niyūci kelebe ügeyi	sözü gizlice söyledi
	farīża kard sūra-rā ẖudāy	farīża ḳıldı tėŋri sūreni	farīża kibe tėngriyīn sūreyi	Allah süreyi farz kıldı
	bīmār kard-aş	aġrıḳ ḳıldı anı	ėbeçin kibe tūni	onu hasta etti
	bāz dāşt o-rā az kār	tıydı anı işdin	itḳaba tūni üylēse	işten onu engelledi
430b	ẖanūṭ kard bar murda	dārū saçtı ölükke	ėm talbiba üküksendü	ölüye ilaç serpti
	biyāmeẖt kār-rā	ḳatışturdı işni	ḳoli'ūlba üyleyi	işi karıştırdı
	gumāşt o-rā ba-way	ėrklik ḳıldı anı anıŋ üstüg[e]	ėrketü kibe tūni tėre dėrgede	onu onun üstüne hâkim kıldı
	biyālūd-aş ba-ẖūn	bulġadı anı ḳanġa	ḳutḳuba tūni çisundu	onu kana buladı
	ba-ġalaṭ nisbat kard-aş	yanḳlışḳa nisbet ḳıldı	[alcāstu] adalitḳaba tūni	yanlışa nisbet etti
	taḳṣīr kard kār-rā	taḳsīr → taḳṣīr ḳıldı işni	oṣal kibe üyleyi	işte yanıldı
	goşwār dar goş-i zan	ısırġa astı ẖatun ḳulaġıġa	süyke dürübe ėme çiḳinduri'ān	kadın kulağına küpe taktı
	'inān dar asp afgand	yügen urdı atḳa	ḳadārlaba morini	ata gem vurdu
	ba-nişāṭ āward-aş	sėvindürdi anı ol nėmege	bayasḳaba tūni tėre yamalā	onu o nesneyle sevindirdi, Far. onu sevindirdi

	nuḳta zad muṣḥaf-rā	nuḳta urdı muṣḥafnı	nuḳta okiba muṣḥftu	Kur'an'a nokta koydu
	duruştī kard bado	iriklik ḳıldı anḳa	sire'ūnlik kibe tūndü	ona kabalık yaptı
	bi-sitūd-aş	ögdi anı	maḳtaba tūni	onu övdü
	ġuṣṣa ḫorānīd-aş	ḳayġu yėdürdi anḳa	ḳayġu ide'ūlbe tūndü	ona kaygı verdi
	ādīna kard-īm	ādīna ḳılduk	ādīna kibe	Cuma (namazı) kıldık
	cam‘ kard māl-rā	yıġdı mālnı	ḳuri'āba māli	malı yığdı
	biryān-i ustuḫˇān bīrūn-karda	süŋüküŋ çıḳardı şışlamaçı	yasun ġarḳaḳsan şiraḳsan	şişleyici kemiğini çıkardı
431a	çīz-i çahār-goşa	tört burçluḳ nėme	dörben çiḳatu yama	dört köşeli nesne
	tarcī‘ kard-aş dar āwāz-aş	ṣahīr urdı ün içide	ṣaḥīr ögbe da'ūn totra	onun sesini geri döndürdü
	tāc-i gawhar-nihāda nişānda	inçüluḳ tāc	subuṭ[t]u tāc	incili taç
	pāra zad dar cāma-yi o	yamaḳ urdı anıŋ tonıḳa	nökele tūni dēli	onun elbisesini; kürkünü yamaladı
	ba-ṣacā‘at nibast kard-aş	bahādurluḳḳa nisbet ḳıldı anı	bādurtu tēba tūni	onu bahadırlığa saydı
	şifā‘at ḳabūl kard dar gunāhkār	şefā‘atini ḳabūl ḳıldı yazuḳluḳḳa	tūni derḫuāstni sonasba ėredüni	günahlının şefaatini kabul etti
	şun‘at zad bar way	taşni‘ ḳıldı anḳa	taşni‘ kibe tūndü	onu azarladı, payladı
	dard-i sar dād-aş	baş aġrıḳ bėrdi anḳa	hėkin ėbeçin ögbe tūndü	ona baş ağrısı verdi
	yak mıṣra‘ kard bayt-rā	bir mıṣrā‘ [ḳıldı] ḳoşuḳnı	niken mıṣrā‘ kibe ḳoşaḳi	beyti tek mısra yaptı
	bi-tarsānīd-aş	ḳorḳuttı anı	ayilġaba tūni	onu korkuttu
	tars az dil-aş bīrūn kard	ḳorḳunç köŋülidin çıḳtı	ayil sėtkilēse ġarba	onun gönlünden korku çıktı
	bi-zad-aş ba-tāziyāna	urdı anı ḳançı → ḳamçı birle	okiba tūni minālā	onu kamçıyla dövdü
	sar-zaniş kard-aş	melāmet ḳıldı anı	melāmet kibe tūni	onu kınadı
	pāra-pāra kard-aş	kėsek kėsek ḳıldı anı	kėsek kėsek kibe tūni	onu parça parça etti

	mi‘car poşānīd-aş	bürünçek kėydürdi anḳa	bürünçek ömüskebe tṻndü	ona duvak giydirdi
431b	bar-ḫur-dārī dād o-rā bado	barḫurdārlıḳ bėrdi anḳa anıŋ bile	barḫurdārliḳ ögbe tṻndü tṻnelē	ona onunla mutluluk verdi
	mut‘a dād zan-rā	mut‘a bėrdi hatunġa	mut‘a ögbe ėmedü	kadına müt’a verdi
	mard-i bar-ḫur-dār	barḫurdār ėr	barḫurdār ėre	mutlu erkek
	rasānīd payġam-rā	yėtkürdi ėlçilıḳnı	kürgebe ėlçiligi	elçiliği (Far. haberi) iletti
	wa īn rasānīdan	bu yėtkürmek	ėne kürgekü	bu ulaştırmak
	bi-ġalṭānīd sutūr-rā	aġınattı geleni	körbe’ṻlbe adūsuni	hayvanı ağnattı
	fārigˌ ┐	fārigˌ ḳıldı ┐	amūlba tṻni ┐	(Moğ. onu) kurtardı ┐
	kard-aş	anı	amalāsa	onu
	cam‘ kard kitāb-rā	yıġdı kitābnı	ḳuri’āba defteri	kitabı yığdı
	muwāfaḳat andāḫt dar dil-hā	muvāfaḳat saldı köŋüller arasında	muvāfakat ögbe sėtkil cūra	gönüller arasında uyum sağladı
	rāst kard neza-rā	tüzet[t]i süŋüni	tübşitkebe cidayi	mızrağı doğrulttu
	muḥarrif kard ḳalam-rā	muḥarrif ḳıldı ḳalamnı	muḥarrif kibe üjüki	kalemin ucunu eğri kesti
	bi-gardānīd suḫan-rā az cāy-i way	ėvürdi sözni özindin	hurba’ūlba ügeyi oranāsa	sözü yerinden çevirdi
432a	sawgand dād-aş	ant bėrdi anḳa	andaġar ögbe tṻndü	ona ant verdi
	az pas rahā kard-aş	kėyinçe ḳoydı anı	ḳoynāsa talbiba tṻni	onu arkada koydu
	buzurg kard-aş	uluġ ḳıldı anı	yėke kibe tṻni	onu ululadı
	ḫalḳa dar goş-i way kard	ısırġa ḳulaġıġa saldı	süyke çiḳindü ūraba	(Far. onun) kulağına küpe taktı
	ḫaṭā kard ḥarf-rā	yanḳılış oḳudı ḥarfnı	endeci ungşiba ḥarfi	harfi yanlış okudu
	bi-gardānīd	ėvürdi	hurba’ūlba	çevirdi
	taṣnīf kard kitāb-rā	taṣnīf ḳıldı kitābnı	coḳi’āba defteri	kitabı yazdı
	mużā‘af kard ‘aṭā-rā	ėki ḳat ḳıldı in‘āmnı	ḳoyarta soyurḳaba	bahşişi iki kat yaptı
	ża‘f kard-aş ┐	ya[dat]tı anı yörümek	yada’ūlba tṻni ┐	onu takatsiz etti ┐

	rāh taftan	⌟	yabuḳu	yürümek
	biyāmoḫt-aş o-rā çīz	öğretti anḳa nėmeni	surġaba tṻndü yama	ona nesneyi öğretti
	ḫudāy ḫoş-būy kard cannat-rā bar ahl-i ān	yaḫşı ıdlıḳ ḳıldı tėŋri uçmaḳnı ahlıġa	sayin hünirtü kibe uçmaḳi ahlidu	Allah cenneti sakinlere güzel kokulu yaptı
	ma‘rifa kard nām-rā	ma‘rifet ḳıldı atnı	ma‘rife kibe nėreyi	adı tanıttı
	duruştī kard-aş	iriklik ḳıldı anḳa	şirṻlik kibe tṻndü	ona kabalık yaptı
432b	ġilāf kard kurrāsa-rā	ġabḳa suḳtı muṣḥafnı	ūtadu dürübe muṣḥafi	Kur’an’ı ḳılıfa ḳoydu
	bar-bast dast-hāy-i mardumān	baġladı ėlniŋ ėlikini	huyaba irgeni ġari	halkın elini bağladı
	ranc-i kār bar way nihād	iş ėmgekini anḳa ḳoydı	üyleyīn cobalanḳı tṻndü talbiba	işin sıkıntısını ona bıraktı
	dū-nīm kard-aş	ėki yarım ḳıldı anı	ḳoyar [yar]im kibe tṻni	onu ikiye böldü
	pākīza kard cāma-rā	arıḳ ḳıldı tonnı	ari’ūn kibe dēli	elbiseyi; kürkü temizledi
	bī-ḫˇāb kard-aş	uyḫusız ḳıldı anı	noyur ügey kibe tṻni	onu uykusuz etti
	nekū nigarīst	tik baḳtı anḳa	tik ücebe tṻndü	ona iyice baktı
	bi-soḫt-aş	küydürdi anı	tülebe tṻni	onu yaktı
	wa īn soḫta	bu küygen	ėne tüleksen	bu yanmış
	parwāz kard murġ	uçtı ḳuş	nisbe şiba’ūn	kuş uçtu
	bi-siturdand sar-hā	ḳırḳtılar başlarnı	düpilbe → düylibe hėkinēn	başları kırktılar
	aḥmaḳ ḫˇānd-aş	aḥmaḳ ėt[t]i anı	aḥmaḳ kibe tṻni	onu ahmak etti, Far. ona ahmak dedi
	bi-darānīd cāma-rā	yırt[t]ı tonnı	tamtulba dēli	elbiseyi; kürkü yırttı
	biyandūd-aş	suvadı anı	suryaba → subaba tṻni	onu sıvadı
	wa īn andūdan	bu suvamaḳ	ėne subaḳsan	bu sıvamak (Moğ. sıvalı)
	biyāfarīd ḫudāy pārça-yi goşt-rā	yarattı tėŋri kėsek ėtni	cayāba tėngri kėsek miḳani	çiğnem eti Allah yarattı
433a	ḫapa kard-aş	boġdı anı	bōba tṻni	onu boğdu
	wa īn ḫapa kard-aş	bo boġḳan	ėne bo’ōḳsan	bu boğan

	ba nawad sāl rasīd	toḳsanḳa yėt[t]i yaşnı → yaşı	yirendü kürbe nasun	yaşı doksana yetti
	bārīkī kard bāzargān	inçeklik ḳıldı bāzargān	narinlaba orta'ūt	tüccar kurnazlık yaptı
	tīra kard āb-rā	ḳoyuḳ ḳıldı sunı	ötken kibe uşuni	suyu koyu etti
	duzd ḫ̆ānd-aş	oġrı ayt[t]ı anı	ḳulaġay kibe tū̆ni	onu hırsız dedi (etti)
	goşt-rā ḳadīd kard	ḳaḳ ḳıldı ėtni	ḳatḳaba miḳani	eti kuruttu
	sūy-i maşriḳ raft musāfir	kün tuġar sarı bardı musāfir	naran urġuḳu cük orçiba musāfir	yolcu doğu tarafına gitti
	rāst guft o	tüz sözledi ol	tübşin kelebe tėre	o düzgün (Far. doğru) konuştu
	zakāt girift zakātçī	zekāt aldı zekātçı	zekāt abuba zekātçi	zekâtçı zekât aldı
	dastak zad	ḳarş urdı	ḳarş dėletbe	avuç vurdu
	biyālūd ┐	süzdi ┐	şū̆be ┐	süzdü ┐
	şarāb-rā	çaġırnı	bori	şarabı
	darst → dast dādan dar bay‘	bu satmaḳ	ėne ḳudalduḳu	bu satmak, Far. satışta el vermek
	rāh dād-aş	yol bėrdi anḳa	mör ögbe tū̆ndü	ona yol verdi
	zan-rā ṭalāḳ dād	ṭalāḳ bėrdi ḫatun[ġa]	ṭalāḳ kibe ėmeyi	kadına boşanma verdi
	mard-i ┐	köp ┐	olan ┐	çok, Far. erkek ┐
433b	bisyār ṭalāḳ-dihanda	ṭalāḳ ėtgüçi ėr	ṭalāḳ kelekçi [ėre]	boşyan erkek, Far. çok boşayan
	may-i kuhna	ėski çaġır	ḳūçin bor	eski şarap
	biyāweḫt o-rā az way	estı → astı anı anḳa	ölgübe tū̆ni tū̆ndü	onu ona astı
	firo-burd-aş	baturdı anı	baḳtāba tū̆ni	onu batırdı
	ligām-i ┐	kümiş ┐	möngüle ┐	Far. gem, Çağ. gümüş, Moğ. gümüş ile ┐
	sīm-koft	birle yalduzladı yügenni	sürçiksen ḳadār	Far. gümüşlü, Çağ. ile gemi parlattı, Moğ. sürtülmüş gem

	bi-bast dar-rā	baġladı èşikni	huyaba è'ǖdeni	kapıyı kilitledi
	cudāyī afgand dar miyān-i çīz-hā	ayrılmaḳ saldı nèmeler arasında	ḳaġaça'ū[l]ḳuyi u'ǖraba yamayi cūra	iki nesnenin arasında ayrılık koydu
	fāsiḳ ḫ˘ānd-aş	fāsıḳ ayt[t]ı anı	fāsiḳ kelebe tǖni	ona fasık dedi
	ḫāya-hāy-i şikāfta	yarılġan yumurtḳalar	faḳaraḳsan → ḳaḳaraḳsan ömdeget	yarılmış yumurtalar
	tarīt-i dar rawġan tar-şuda	yaġlıḳ tirīt	tosutu tirīt	yağlı tirit
	suḫan-hāy-i ┐	yasaġan ┐	casaḳsan ┐	Far. sözler, Çağ. ve Moğ. sülenen ┐
	tartīb-karda	sözler	üges	Far. süslenen, Çağ. ve Moğ. sözler
	pāra kard cāma-rā	yırt[t]ı tonlarnı	namtulba → tamtulba dēller	elbiseleri; kürkleri yırttı
	bakar → kamar bast ba way	ḳur baġladı anḳa	ḳur huyaba tǖni	ona kuşak bağladı
	ḫūb nibişt kitāb-rā	yaḫşı bitidi kitābnı	sayin biçibe defteri	kitabı iyi yazdı
434a	burīd goş-rā	kèsti ḳulaḳını	oḳtalba çiḳini	kulağını (Far. kulağı) kesti
	bi-cunbānīd-aş	tèbret[t]i anı	ködelbe tǖni	onu salladı
	wa nīst way-rā ḥarakat	yoḳ-turur anḳa hareket	ügey bī tǖndü küçin	onda hareket (Moğ. güç) yoktur
	azmūda kard-aş 'umr-i o	sınadı anıŋ yaşını	sinaba tǖni nasuni	onun yaşını sınadı
	wa īn āzmūdagī	bu sınaḳan	ène sinaḳsan	bu sınamış
	ba-ham dar-guẕāşt anguştān-aş-rā	ḳatışturdı barmaḳlarnı	sundulalduba ḳurūġan	parmakları birbirine geçirdi
	bār-dār şud pistān-i zan	ḫatunnıŋ èmçegi sütlük boldı	èmeyīn kökeni sütü bolba	kadının memesi sütlü
	dast dar zad	yapıştı anḳa	nūçaba tǖndü	ona yapıştı
	muşk-ālūda kard çīz-rā	ıpar birle bulġadı nèmeni	ca'ār ḳutḳuba yamayi	nesneyi misk kokulu yaptı
	ba-mulkī dād-aş	mülk bèrdi anḳa	mülk ögbe tǖndü	ona mülk verdi
	buzurgwārī aṣīl[ī]	uluġluġı → uluġluġ aṣīllıḳ	yèke uca'ūrtu	büyük soylu
	vaḳt padīd kard-aş	borcal ḳoydı	borcal kibe tǖndü	ona süre

		anḳa		koydu
	umīd dāşt azo	ümīd tuttı andın	umunba tū̆nēse	ondan ümit etti
	sazāwār kard-aş	sezā ḳıldı anı yaḫşılıḳḳa	sezā kibe tū̆ndü sayinliḳtu	onu mükâfata lâyık gördü
434b	hamīşa ʻamal bahr-i ḫudā [kard]	dāyım ʻamel tėŋri üçün ḳıldı	ülgürçi üyle kibe tėngrīn tulada	Allah için sürekli amel işledi
	buzurg dāşt-aş	uluġladı anı	yėkelebe tū̆ni	onu ululadı
	badal dād-aş bīm-rā	bedel bėrdi anḳa ḳorḳunçıdın	aralciba tū̆ni ayḳuvāsa	ona korkudan haraç verdi
	girān kard bar way	aġır ḳıldı anḳa	kündü kibe tū̆ndü	ona ağır yaptı
	ḥāṣil kard-aş	ḥāṣıl ḳıldı anı	olba tū̆ni	onu elde etti
	bār kard-aş	yükledi anı	açiba tū̆ni	onu yükledi
	āhista ḫ̆ānd ḳur'ān-rā	āhista oḳudı ḳur'ānnı	alġūr ungşiba ḳur'āni	Kur'an'ı tertil ile okudu
	biyālūd-aş ba-ḫūn	bulġadı anı ḳanġa	ḳutḳuba tū̆ni çisundu	onu kana buladı
	bi-poşīd o-rā ba-cāma	yaptı anı ton birle	bürkübe tū̆ni dēlē[r]	onu elbiseyle; kürkle örttü
	sabīl kard sarāy-rā	sebīl ḳıldı sarāynı	sebīl kibe balġasun gėri	sarayı Allah yoluna hayıra verdi
	ḥukm-nāma nibişt o-rā ḳāżī	sicil bėrdi anḳa ḳāẕī	biçige → biçibe tū̆ndü ḳāẕī	hâkim ona sicil verdi
	sicil ┐	sicil ┐	sicil ┐	sicil ┐
	nibişt bar way	bitidi anḳa	biçibe tū̆ndü	ona yazdı
	zūd bār dād o-rā	bat yo bėrdi anḳa	öter mör ögbe tū̆ndü	ona hemen yol verdi
	taʻcīl kard az bahāy-i fulān çīz	aşuḳtı bahādın fīlān nėme[ni]	cāraba ünēse tėre yamadu	filan nesneye fiyattan acele etti
435a	taʻdīl kard guwāhān-rā	taʻdīl ḳıldı tatuḳlarnı → tanuḳlarnı	taʻdīl kibe gėrēse	tanıkları doğruladı
	wa īn ʻadl	bu ʻadl	ėne ʻadl	bu doğruluk, bu adalet
	çāy-i guẕāşta	ḳoyġan ḳuduḳ	talbiḳsan ḳuduḳ	bırakılan kuyu
	mard-i ba-ġaflat nisbat-karda	ġafletḳa nisbet ḳıldı ėr	ġaflet adalitḳaba ėre	gaflete nisbet etti erkek
	cudā cudā ba-rişta kard marwārīd-hā-	başḳa başḳa tüzdi inçülerni	ėre ō̆e → ō̆re ō̆re küylebe subuṭi	incileri teker teker dizdi

	rā			
	tafṣīl kard mucmal-rā	taṣīl ḳıldı mücmelni	taṣīl kibe mücmeli	özeti inceden inceye anlattı
	tafṣīl kard-aş bar way	tafṣīl ḳıldı anḳa	tafṣīl kibe tūndü	ona inceden inceye anlattı
	bosa dād-aş	öpti anı	ocaba tūni	onu öptü (Far. ona öpücük verdi)
	wa īn bosa	bu öpmek	ėne ocatu → ocaḳu	bu öpmek
	asīr-i band-nihād	kişen ḳoyġan esīr	tuşaḳ kiksen yesir	prangaya vurulmuş tutsak
	piẕruftārī dād-aş	ara turdı anḳa	cūra bayba tūndü	ona aracı durdu
	tamām kard-aş	tamām ḳıldı anı	baraba tūni	onu tamamladı
	ṣūrat kard-aş	ṣūrat ḳıldı anı	ṣüme kibe tūni	onu resmetti
	muhlat dād-aş	bolcal bėrdi anḳa	bolcal ögbe tūndü	ona süre verdi
	firod-āward-aş	tüzti → tüşürdi anı	ba'ūlġaba tūni	onu indirdi
	'uḳūbat kard-aş	ḳıyın bėrdi anḳa	ḳinaba tūni	ona eziyet çektirdi
	gunāhkār kard-aş	yazuḳlıḳ ḳıldı anı	ėrūlebe tūni	onu günahlı etti
435b	taşwīş dād-aş	teşvīş bėrdi anı	cobaba tūni	onu üzdü
	raḫna kard dīwār-rā	kėtti tamnı	kėltelbe balġasuni	duvarı oydu
	sāl-i tamām	tamām yıl	bolba hon	bütün yıl, Moğ. yıl oldu
	ranc-i kār bar way nihād	yükledi anḳa işni	açiba tūndü üyleyi	ona işi (Far. iş yükünü) yükledi
	ḥarām kard bar way çīz-rā	ḥarām ḳıldı anḳa nėmeni	ḥarām kibe tūndü yamayi	ona nesneyi yasakladı
	ḥukm dād-aş dar māl	hüküm bėrdi anı mālıga	carliḳ ögbe tūni maldu	onun malına hükmetti
	çarb kard burūt-hāy-i īşān-rā	yaġladı alarnıŋ mıyıġlarını	tosalaba tūni miyiġleri	onların bıyığlarını yağladı
	suḫan-i gumān-burda	sėzgen söz	sėzikleksen üge	sezilen söz
	biyafgand āḫir-i ism-rā	terḫim ḳıldı aṭnı	tercim → terḫim kibe nėreyi	adı kısalttı
	nigāh dāşt-aş ḫudāy	salaḫladı →	saḳiba tūni tėngri	Allah onu

	az āfāt	saḫladı anı tėŋri belālardın	belāsa	belalardan korudu
	salām kard bar way	selām ḳıldı anḳa	duran saylaba tū̄ndü	ona selam etti
	bi-sipurd ba-way çīz-rā	tapşurdı anḳa nėmeni	ta'ūlba tū̄dü → tū̄ndü yamayi	nesneyi ona emanet etti
	gardan dād farmān-i ḫudāy-rā	boyun sundı tėŋri buyruḳıġa	kücū̄n sunaba tėngri carlıḳtu	Allah'ın buyruğuna boyun eğdi
	gor	kölerni → kör	soḳar	Far. kabir, Çağ. ve Moğ. kör
436a	ḫār-puşta		cari'ā	kirpi
	biyafroḫt ātiş-rā	yandurdı otnı	şitāba ġali	ateşi yaktı
	asp-i tamām wa ḫūb	yaḫşı tamām at	sayin bütün morin	tamamen iyi at
	buzurg dāşt-aş	uluġladı anı	yėkelebe tū̄ni	onu ululadı
	āmoḫt-aş	ögretti anḳa	surġaba tū̄ndü	ona öğretti
	tāwān nihād-aş	tölek saldı anḳa	töleyēn u'ūrba tū̄ndü	ona zarar verdi, ona para cesaı verdi
	buzurg dāşt-aş	uluġladı anı	yėkelebe tū̄ni	onu ululadı
	ibrīḳ-i sar-basta	aġzı tuvaḳlıḳ ıbrīḳ	ama bürkü'ū̄rtü ibriḳ	ağzı kapaklı ibrik
	wa īn basta	bu tuvaḳlıḳ	ėne bürke'ū̄tü	bu kapaklı
	ta'līm dād-aş	ta'līm bėrdi anḳa	surġaba tū̄ndü	ona öğretti
	dar peş kard-aş	ilgeri ḳıldı anı	uruḳşi kibe tū̄ni	onu ileri gönderdi
	ḫod dar peş şud	özi ilgeri boldı	ō̄rēn uruḳşi bolba	kendisi ileri çıktı
	bi-farmūd-aş amīr ┐	buyurdı anḳa bėk ki ḳılsa ┐	ca'ūrba tū̄ndü noyan ┐	bey ona buyurdu (Çağ.ki yapsın) ┐
	ki bi-kunad fulān kār	ol işni	tėre üyke → üyle kikidü	(Far. Moğ. ki yapsın) o işi
	bahra kard-aş	üleşdi anı	kėşiklebe tū̄ni	onu paylaştı
	bi-burīd nāḫun-hā-rā	kėsti tırnaḳlarnı	oḳta[l]ba ḳimusuni	tırnakları kesti
	ikrām kard-aş	aġırladı anı	kündülebe tū̄ni	ona saygı gösterdi
436b	suḫan guft bā-o ḫudāy	sözledi anıŋ birle tėŋri	kelebedübe → kelebe tū̄nlē	Allah onunla söyleşti

			tėngri	
	wa īn suḫan	bu söz	ėne üge	bu söz
	ham-suḫan	sözlegüçi	kelekçi	konuşan
	ba-rişta kaşīd murwārīd wa suḫan-rā	tizdi inçüni dağı sözni	küylebe subuṭi basa ügeyi	inciyi ve sözü dizdi
	ni‘mat dād-aş ḫudāy	ni‘met bėrdi anḳa tėŋri	idebe → idē ögbe tū̄ndü tėngri	Allah ona nimet verdi
	wīrān kard ḫāna-rā	buzdı ėvni	ėbdebe gėrleri	evi yıktı
	pīr kard-aş ḫudāy	ḳarıt[t]ı anı tėŋri	ötelgebe tū̄ni tėngri	Allah onu yaşlandırdı
	mard-i bārīk-miyān	inçke bėllik ėr	narin bėltü ėre	ince belli erkek
	bi-sitūd murda-rā	ögdi ölükni	taḳtaba → maḳtaba ükēri	ölüyü övdü
	bāng-i namāz guft mu’azzin	bāng-i namāz çarladı muḳri	ḳaylaba bāng-i namāz muḳri	müezzin ezan okudu
	āmīn guft du‘āy-i o-rā	āmīn ayt[t]ı anıŋ du‘āsıġa	āmīn kelebe tū̄ni hirēküdü	onun duasına amin dedi
	ḫūb kard-aş	körlük ḳıldı anı	sayin kibe tū̄ni	onu güzelleştirdi
	ustuwār kard-aş	bėrk ḳıldı anı	batu kibe tū̄ni	onu sağlam yaptı
	bi-guft-aş ba-gumān	sözledi anı sėzik birle	kelebe tū̄ni sėzigi’ēr	onu kuşkuyla söyledi
	sar-āstīn kard pīrāhan-rā	yėŋ yasadı köŋlekke	ḳançu casaba çamçaydu	gömleğe yen yaptı
437a	garm kard şorbā-rā	ısıttı şorbānı	ḳala’ūtḳaba şileni	çorbayı ısıttı
	sākin kard-aş	tındurdı anı	amūlba tū̄ni	onu dinlendirdi
	farbih kard-aş	sėmritti anı	narġula’ūlba → tarġula’ūlba tū̄ni	onu semirtti
	ba-tādān → ba-tāwān dād-aş çīzi	tölek bėrdi anḳa nėmeni	tölen → tölek ögbe tū̄ndü yama	nesneyi ona ücretle verdi
	dar-āward dar kitāb fulān çīz-rā	kitābda ködür → kirür ol nėmeni	defterdü oraba tėre yamayi	kitaba girmiş o nesneyi
	dar andarūn-i way çīzi hast	anıŋ içi[n]de nėme bar	tū̄ni totara yama nī → bī	onun içinde nesne var
	dūgan kardşān dar band	bir birisi bile kişenledi alarnı	ḳoyari çide[r]lebe alarni	onları birbiriyle köstekledi
	dar kafan kard-aş	kefenḳa ḳıldı anı	kefen kibe tū̄ndü	onu kefen yaptı
	ba-ḫaṭā nisbat kard-aş	yanḳılışḳa nisbet ḳıldı	alcāstu adalitḳaba tū̄ni	yanlışa nisbet etti

	āmozānīd-aş	ögretti anḳa	surġaba tū̆ndü	ona öğretti
	bā-cāy kard-aş dar zamīn	orunluḳ ḳıldı anı yėrde	oratu kibe tū̆ni ġacara	onu yere yerleştirdi
	bad bad → ba-bad nisbat kard-aş	[yamanḳa oḳşattı anı]	mūdu adali kibe tū̆ni	onu kötüye benzetti, Not: metinde Çağ. kısmında Moğ. ibare yazılmış.
	mardi bī-hoş az ‘işḳ	kė[n]en ėre	gėnen ėre	Far. aşktan bayılan erkek, kaygısız, dikkatsiz adam
	bī-ḫirad ḫ̆ānd-aş	işsiz ėt[t]i anı	üyle ügey kibe tū̆ni	Far. ona akılsız dedi, Çağ. ve Moğ. onu işsiz etti
	mānista kard-aş ba-fulān çīz	oḳşattı anı ol nėmege	adalitḳaba tū̆ni tū̆ni tėre yāmadu	onu o nesneye benzetti
437b	poşīda şud bar way kār	yapıldı anḳa iş	bürkübe tū̆ndü üyle	iş ona örtüldü
	dānā kard-aş dar dīn	biliklik ḳıldı anı dīnde	ünetü kibe tū̆ni dīntü	dinde onu fakih yaptı
	duşman kard way-rā kufr	duşman ḳıldı anı küfr	duşman kibe tū̆ni küfr	inançsızlık onu düşman etti
	āgāh kard-aş az ḫ̆āb	oyġattı anı uyḫusıdın	sėri’ūlbe tū̆ni bobrāsa → noyrāsa	onu uykusundan uyandırdı
	āgāh kard-aş o-rā az çīz	anḳalttı anı nėmedin	uḳa’ūlba tū̆ni yamadin	onu nesne hakkında bilgilendirdi
	nigāh dāşt ḫod-rā az fulān kār	saḫladı özini ol nėmedin	saḳiba ō̆riyēn tėre yamāsa	kendisini o nesneden (Far. işten) korudu
	al-mużā‘af b			
	halāk kard-aş	helāk ḳıldı anı	ükül kibe tū̆ni	onu öldürdü
	dost kard o-rā īmān	dōst ḳıldı anı īmān	anda kibe tū̆ni īmān	iman onu arkadaş etti
	parward-aş	terbiyet ḳıldı anı	soy[ur]ḳaba tū̆ni	onu terbiye etti
	asp-i tā zānū sapīd	tiziġa tėginçe aḳ aṭ	öbüdüktü kürtele çaġan morin	dizine değin ak at

	sabab sāḫt kār-rā	sebeb ḳıldı işni	sebeb kibe üyleyi	işi sebeb etti
438a	bi-sitūd zan-rā	ögdi ḫatunnı	maḳtaba ėmeyi	kadını övdü
	dar-i band-zada	tėmür ḳadaġan ėşik	temür ḳadaḳsan ė'ǖden	demir çivili kapı
	girībān-i way girift	yaḳasını tuttı	ciġayi bariba	yakasını tuttu
	wa īn girībān	bu yaḳa	ėne caḳa	bu yaka
	parāgand-aş	butrattı anı	butra'ūlba tū̄ni	onu dağıttı
	reza kard-aş	uşat[t]ı anı	uşalġaba tū̄ni	onu ufaladı
	biyafroḫt ātiş-rā	yandurdı otnı	şitāba ġali	ateşi yaktı
	mardi tamām ba-silāḥ	übçin cėbelik ėr	übçin cėbetü ėre	mızraklı ve zırhlı erkek
	dar miyān-i daryā rasīd kaştī	tėŋiz ortasıda yėt[t]i kėme	mörenü dunda kürbe onḳaçayi → onḳaça	kayık deniz ortasına vardı
	durust kard-aş	büḳkerdi → bütkerdi [anı]	bütebe tū̄ni	onu iyileştirdi
	parāgand-aş san → parāgand-aş	butrattı anı	butra'ūlba tū̄ni	onu dağıttı
	naw kard-aş	yaŋı ḳıldı anı	şini kibe tū̄ni	onu yeniledi
	tez kard-aş	iti[tti] anı	ḳurçatḳaba tū̄ni	onu keskin etti
438b	sūrāḥ kard-aş	tėşdi anı	ça'ūrba tū̄ni	onu deşti
	gardānīd-aş	yandurdı anı	ḳari'ūlba tū̄ni	onu döndürdü
	rāst kard-aş	tüzetti anı	tübşitkebe tū̄ni	onu doğrulttu
	ustuwār kard-aş	bėrk ḳıldı anı	batu kibe tū̄ni	onu sağlam yaptı
	şumurd-aş	sanadı anı	tōlaba tū̄ni	onu saydı
	ḳadīd kard goşt-rā	ḳaḳladı ėtni	ḳatḳaba çiḳani → miḳani	eti kuruttu
	madad dād-aş	meded bėrdi anḳa	nökçebe tū̄ndü	ona yardım etti
	tahdīd kard-aş	tehdīd bėrdi anḳa	catuba → canuba tū̄ni	ona tehdid savurdu
	āzād kard banda-rā	āzād ḳıldı ḳulnı	āzād kibe bōli	köleyi azat etti
	nibişti kātib	bitidi bitikçi	biçibe biçeçi	yazıcı yazdı
	ḫ̆eştan dar halāk kard	özini belāġa saldı	ō̄ri'ēn belādu ūrba	kendisini belaya attı
	taḳrīr kard-aş	taḳrīr ḳıldı anḳa	iġaḳlaba? tū̄ndü	ona rapor etti

	makr kard-aş	mekr ḳıldı anḳa	arġa kibe tṻndü	ona hile yaptı
	ḳawī kard-aş	‘azīz ḳıldı anı	kündülebe tṻni	onu aziz tuttu, Far. onu güçlendirdi
	bunyād nihād dīwār-rā	bunyād ḳıldı tamnı	hėkilebe balġasuni	duvarı yapmaya başladı
	āşyāna kard murġ	ėv yasadı ḳuş	üder → e’ṻr kibe şiba’ūn	kuş yuva yaptı
439a	gaç andūn ḫāna-rā	gec suvadı ėvni	gec subaba gėri	evi kireçle sıvadı
	bar-angeḫt-aş dar cang	ḳopardı anı sançışḳa	bosḳaba tṻni ḳatḳulduḳudu	onu savaşa tahrik etti
	ligām-i sīm-koft	kümiş birle yalduzlġan yügen	möngünėr sü[r]çiksen ḳadār	gümüş yaldızlı gem
	gilīm-i bā-ḫaṭ-hā	ḫaṭlıḳ kilīm	curi’ātu kilīm	çizgili kilim
	ḫuşk kard-aş	ḳuruttı anı	ḳōba tṻni	onu kuruttu
	sabuk kard-aş	yėŋgil ḳıldı anı	köngen kibe tṻni	onu hafif etti
	kam paymūd	öksütti tarāzūnı	tuta’ūlba sa’ūlġayi	teraziyi eksiltti
	rāst kard kamān-rā	tüzetti sėrikni	tübşitkebe sėringi → sėrigi	dağınık, yayılmış şeyleri (Far. yayı) düzetltti
	bārīk kard-aş	inçke ėt[t]i [anı]	narin kibe tṻni	onu ince yaptı
	tanuk kard-aş	yupḳa ḳıldı [anı]	nimgen kibe tṻni	onu ince yaptı
	şikāft-aş	yardı anı	ḳaḳalba → ḳaḳalaba tṻni	onu yardı
	dar gumān uftād dar çīz	sėzikke saldı anı nėmede	sėziktü bolba yama[du]	filan nesnede onu kuşkuya düşürdü
	cul nihād bar asp	yapuḳ yaptı aṭḳa	nėmlebe morini	at eyerinin altına örtü koydu
439b	ḥalāl kard çīz-rā	ḥelāl ḳıldı nėmeni	ḥelāl kibe yamayi	nesneyi helal etti
	istinā → istiṉnā kard-aş dar sawgand	istinā → istiṉnā ḳıldı ant içinde	istinā → istiṉnā kibe andaġ’ār	antta istina koydu
	cudā kard anguştān-aş-rā dar wużū	ḫılāl ḳıldı barmaḳlarnı vużū ḳılurda	sürçibe tahārat kiküdü ḳurūni cūra	abdest alırken parmakları-

				nın arasını hilalledi
	sirka şud şarāb	sirke boldı çaġır	sirke bolba bor	şarap sirke oldu
	ḫˇār kard-aş	ḫˇār ḳıldı anı	doramcilaba tū̄ni	onu horladı
	gum-rāh kard-aş	azḳurdı anı	tōri'ūlbe tū̄ni	onu azdırdı
	az abr sāya kard ḫudāy bar īşān	buluṭdın kölege ḳıldı alarġa tėŋri	ė'ū̄denēse se'ū̄der kibe tėngri tedendü	Allah onlara buluttan gölge yaptı
	sāya-yi farāḫ	kėŋ kölege	ū sė'ū̄der	geniş gölge
	bīmār kard-aş	aġrıḳ ḳıldı anı	ėbeçin kibe tū̄ni	onu hasta etti
	andak kard-aş	az ḳıldı anı		onu azalttı
	lā ilāha illā'llāh guft	lā ilāha illā'llāh ayt[t]ı	lā ilāha illā'llāh kelebe	lā ilāha illā'llāh dedi
	āhang kard bado	tėbindi anḳa	dobtulba tū̄ndü	ona dört nala at surdu
	nām → ta[m]ām kard-aş	tüketti anı	baraba tū̄ni	onu tamamladı
	nikūhīd-aş	sögti anı	sögēbe tū̄ni	onu sövdü
	'azm durust kard dar kār	çın 'azīmet ḳıldı işke	ünen sėtkibe üyledyi	işe tam girişti, Moğ. gerçekten iş hakkında düşündü
	şamşer-i buranda	kėse ḳılıç	oḳtalḳu hildü	kekin kılıç
440a	'imāma piçīd-aş bar sar	destār baġladı anıŋ başıġa	dastār ḳuçiba tū̄ndü hėkindü	onun başına sarık sardı
	gun-ā-gūn kard suḫan-rā	türlük türlük ḳıldı sözni	öngetü öngetü kibe ügeyi	türlü türlü konuştu
	al-mu'talu'l-fā bi'l-wāw			
	wużū sāḫt bīmār-rā	vużū ḳıldıdurdı aġrıḳnı	tahārat kilgebe ėbeçini	hastaya abdest aldırdı
	narm kard bistar-rā	yumşaḳ ḳıldı töşekni	cō̄len kibe debiskeri	döşeği yumuşak yaptı
	wa īn narm-bistar	bu yumşak töşek	ėne cō̄len debisker	bu yumuşak döşek
	vaḳt nihād-aş	bolcar ḳoydı anḳa	bolcar kibe tū̄ndü	ona süre koydu
	mīrāṣ dād-aş	mīrāṣ bėrdi anḳa	gėrēṣ ögbe tū̄ndü	ona miras verdi
	gardan-band nihād-aş	boyın baḳı ḳoydı anḳa	kücū̄tü huyāsar talbiba tū̄ndü	ona boyun bağı bağladı
	sar-zaniş kard-aş	başıġa ḳaḳtı	hėkindü dėletbe	onun başına

				kaktı, Far. ona sitem etti
	yakī ḫ̆ānd ḫudāy ta‘ālā-rā	bėrdi tėŋri ta‘ālānı	niken kibe tėngri ta‘ālāni	Far. yüce Allah’ı bir dedi, Çağ. yüce Allah’ı verdi, Moğ. yüce Allah’ı bir yaptı
	ruḫ-i gul-gūn	ḳızıl yanḳaḳ	hulān ḳacar	kırmızı yanak
	bāliş nihād-aş	yastuḳ ḳoydı anḳa	dėre talbiba tū̄ndü	ona yastık koydu
	ustuwār kard-aş	bėrk ḳıldı anı	batu kibe tū̄ni	onu sağlam yaptı
	çīzi ustuwār	bėrk nėme	batu yama	sağlam nesne
	mādar-i farzand	oğlan anası ┐	kū̄ni ėke ┐	çocuk annesi ┐
	kard-aş	ḳıldı anı	kibe tū̄ni	yaptı onu
	zih kard kamān-rā	kiriş taḳtı yayġa	köbçilebe tumuni	yaya kiriş taktı
	tamām rasānd ḥaḳḳaş-rā	tükel yėtkürdi [anḳa] ḥaḳḳnı	tügel kürbe → kürgebe tū̄ndü ḥaḳḳiyān	hakkı (hakkını) ona tam ulaştırdı
440b	ḥurmat dāşt pīr-rā	‘izzet tuttı ḳazını → ḳarını	kündülebe ötügeyi	yaşlıya saygı gösterdi
	dar halāk afgand-aş	helāḳ ḳıldı anı	ükül kibe tū̄ni	onu öldürdü
	dar miyān nihād-aş	ortada ḳoydı anı	dunda talbiba tū̄ni	onu ortada bıraktı
	bidrūd kard-aş	körüşti anḳa	üceldübe tū̄nlē	onunla görüştü
	na-guẕāşt turā parwardagār tū	ḳonmadı tėŋri sėni	ėse talbiba tū̄ni tėngri	Allah seni (Moğ. onu) bırakmadı
	ḳismat kard māl-rā	üleşdi mālnı	ḳubilaba māli	malı üleşti
	farāḫī kard bar way	kėŋlik ḳıldı anḳa	ūlik kibe tū̄ndü	ona genişlik yaptı
	tawḳi‘ nihād bar kitāb	tewḳi‘ tarttı bitikde	bėlge tataba biçiktü	mektuba imza attı
	waẕīfa-hā nihād bar īşān	marsūm ḳoydı alarġa	‘ilḳa ḳoydı alarġa	onlara kural koydu
	asp-i ḳawī-tarkīb	bėrk aṭ	batu morin	güölü at
441a	tawfīḳ kard-aş ḫudāy ba-ḫayr	tewfīḳ bėrdi anı tėŋri yaḫşılıḳḳa	tewfīḳ ögbe tū̄ni tėngri sayin kiküdü	Allah onu selamete çıkardı
	sāz-gārī afgand dar	yaraşmaḳ saldı	boḳulduḳuyi →	iki nesne

	miyān-i dū çīz	èki nème arasıda	coḳulduḳuyi ūrba ḳoyar cūra	arasında yaraşık koydu
	wakīl kard-aş ba-kār	veḳīl ḳıldı anı işge → işke	döngebe tṻni üyledü	onu işe vekil etti
	wa īn wakīl	bu vekīl	ène dönge	bu vekil
	bi-zad-aş tā biyāsāmīd	urdı anı şışurġunça	okiba tṻni ḳabutala	onu şişirinceye dövdü
	waṭan sāḫt ┐	orun ┐	oran ┐	yer ┐
	dar şahr	tut[t]ı şeherni	oran bariba şehertü	(Moğ. yer) edindi şehri
	dil nihād bar kār	köŋül ḳoydı işge → işke	duran talbiba üyledü	işe gönül koydu
	ża‘īf kard makr-i o-rā	boşattı anıŋ mekrini	sulatḳaba tṻni mekrini	onun hilesini boşa çıkarttı
441b	o-rā sūy-i o firistād	anı anıŋ sarı yiberdi	tṻni tṻndü cük ilebe	onu ona doğru gönderdi
	al-mu‘talu’l-fā bi’l-yā’			
	āsān kard kār-rā	onḳa[y] ḳıldı işni	ḳilbar kibe üylyi	işi kolay kıldı
	tawfīḳ dād ḫudāy o-rā ba-āsānī ṭā‘at	tevfīḳ bėrdi anḳa tėŋri ṭā‘atda	tevfīḳ ögbe tṻndü tėngri ḳilbar ṭa‘at	Allah ona taatten dolayı yardım etti
	āhang kard bado	tėbindi anḳa	dobtulba tṻndü	ona dört nala at sürdü
	al-mużā‘af minhu			
	firod-āward-aş ba-ḫāna	tüşürdi anı yurtḳa	ba’ūlġaba tṻni nutuḳtu	onu yurda indirdi
	al-mu‘talu’l-‘ayn bi’l-wāw			
	andeşīd dar kār	uzun saġındı işde	urtu sėtkibe iyledü	işte uzun düşündü
	wa īn andeşa	bu saḳınmaḳ	ène sėtktkü → sėtkikü	bu düşünmek
	musāfir hama roz raft	kündüzün yörüdü muşāfir	üdür yabuba muşāfir	yolcu gündüzün gitti
	tasbīḥ guft tasbīḥ-gūy	tesbīḥ ayt[t]ı tesbīḥ aytḳuçı	tesbīḥ kelebe kelekçi	zikr edici zikretti
442a	bāb-hā kard kitāb-rā	bāb bāb kıldı kitābnı	bāb bāb kibe defteri	kitabı bölümlere ayırdı
	dar pas-i yak-dīgar ḫ̆ānd ḫ̆ānanda	bir bir kėyinçe indedi indegüçi	nim nikeni ḳoynāsa u[r]iba u[r]iḳçi	çağırıcı birbiri arkasınca

				çağırdı
	ẖˇābānīd şīr-rā	uyuttı sütni	büribe süni	sütü mayaladı
	ṣawāb [dāşt] rā’-yaş-rā	ṣavāb kördi reyni	hirēr ücebe sėtkili	o düşüncesini doğru buldu
	sar firo-afgand	ḳuyı ḳıldı başınıu	hurū kibe hėkini	başını aşağı eğdi
	āwāz kard	çarladı	ḳaylaba	bağırdı
	wa īn āwāz	bu ün	ėne da’ūn	bu ses
	biyālūd-aş	bulġadı anı	ḳutḳuba tū̄ni	onu buladı
	tāc bar way nihād	tāc kėydürdi anḳa	maḳalay ömüskebe tū̄ndü	ona taç giydirdi
	rawāc dād kālā-rā	ögdi raẖtnı	maḳtaba raẖti	satılacak eşyayı övdü
	ba-cuftī dād-aş ┐	ḳoldı anıŋ ┐	ġuyba tū̄ni tulada ┐	istedi onun (Moğ. için) ┐
	zan-rā	üçün ẖatun	ėmeyi	(Çağ. için) kadını
	kaj kard-aş	ėgri ḳıldı anı	murū kibe tū̄ni	onu eğri yaptı
	āsāyiş dād-aş	tındurdı anı	amūlba tū̄ni	onu dinlendirdi
	bād kard bar way	yėlpidi anı	yėlbibe tū̄ni	onu yelledi
442b	wa īn bād-bīzan	bu yėlpügüç	ėne yėlbügüç	bu yelpaze
	halāk kard-aş	helāk ḳıldı anı	ükül kibe tū̄ni	onu öldürdü
	bi-sozānīd-aş āftāb	küydürdi anı kün	tülebe tū̄ni narārān	güneş (Moğ. güneşle) onu yaktı
	bi-namūd sag-rā ┐	körküzdi itke tupḳa → yupḳa ┐	üce’ū̄lbe noḳaydu nim- ┐	ite gösterdi ince ┐
	nān-i tanuk	ėtmek	gen ėtmek	ekmek
	bi-gaşt dar şahr	kėzdi şeherlerde	yabuba şeherlertü	şehirlerde (Far. şehirde) gezdi
	nekū kard çīz-rā	yaẖşı ḳıldı nėmeni	sayin kibe yamayi	nesneyi iyi yaptı
	toşa dād-aş	azuḳ bėrdi anḳa	künesü ögbe tū̄ndü	ona yiyecek verdi
	siyāh kard cāma-rā	ḳara ḳıldı ton[n]ı	ḳara kibe dēli	elbiseyi; kürkü siyah yaptı
	mihtar kard mard-rā	uluġ ḳıldı ėrni	yėke kibe ėreyi	erkeği ululadı

	āmoẖta kard-aş ba-fulān çīz	öğretti anḳa filān nème	surġaba tū̆ndü tère yama	filan nesneyi ona öğretti
	taʿwīẕ kard-aş	ṭumār ḳıldı anḳa	ṭumār kibe tū̆ndü	ona muska yaptı
	çīzi gird	tègri nème	töʾērik yama	yuvarlak nesne
	biyārāst suẖan-rā ba- duroġ	yasadı sözni yaġlan birle	casaba ügeyi ḳudaliʾār	sözü yalanla doldurdu
	dast-barancin dar dast kard	bilezük saldı èlikige	bilezük uʾūrba ġartu	koluna bilezik taktı
	şarmanda kard-aş	uyalt[t]ı anı	içibe tū̆ni	onu utandırdı
443a	şūrat kard-aş	şūrat ḳıldı anı	şüme kibe tū̆ni	onu resmetti
	wa īn şūrat-gar	bu şūrat ḳılġuçı	ėne süme kikçi	bu ressam
	kūr kard çaşm-aş-rā	kör ḳıldı közini	soḳar kibe nidüni	gözünü kör etti
	sūrāẖ kard ẖarbuza-rā	etèşdi → tèşdi ḳavunnu	çaʾūlba ḳaʾūni	kavunu deşti
	piçīde ʿimāma-rā	çulġadı destārnı	ḳuçiba destār	sarığı sardı
	bī-roşnāyi şud āftāb	yaruḳsız boldı kün	gègēn ügey bolba naran	güneş fersiz oldu
	şigūfa āward diraẖt	çèçeklendi yıġaç	çèçeglebe modun	ağaç çiçeklendi
	roşan kard ┐	yarut[t]ı çıraġnı ┐	şitāba ┐	yaktı (Çağ. kandili) ┐
	çirāġ-rā	┘	culayı	kandili
	şipişa uftād dar ṭaʿām	küye tüşdi taʿāmda	küye inaba → unaba idèndü	yemeğe güve düştü
	dū-tā şud pīr	bügri boldı ḳazı → ḳarı	bögetü bolba ötegü	yaşlı kambur oldu
	bi-ẖˇānd-aş	indedi anı	uriba tū̆ni	onu çağırdı
	ʿiważ dād-aş az baẖşanda	alış bèrdi anḳa baẖşlamaḳda	aralci ögbe tū̆ndü soyurḳaba	onun hediyesine arşılık hediye vedi
	bi-guẕāşt bado kār-rā	ḳoydı [anḳa] işni	talbiba tū̆ndü üyleyi	işi ona koydu
	bar-kand binā-rā	buzdı tamnı	èbdebe balġasun[i]	duvarı yıktı
443b	gurusna kard-aş	aç ḳıldı anı	öleskü̈leng kibe tū̆ni	onu aç bıraktı
	bi-tarsānīd-aş	ḳorḳut[t]ı anı	ayilġaba tū̆ni	onu korkuttu
	farmān-bardār kard o-rā peş-i kār	fermān berdārlıḳ ḳıldı anḳa iş ileyide	ügeyini sonasba tū̆ndü üyleyīn ömüne	ona işten önce itaat etti

	şāyista kard o-rā ba-fulān çīz	tapladı anı ol işge → işke	[tā]laba tū̃ni tėre üyledü	onu o işte övdü
	çīzi kāwāk	kāvāk nėme	köngdey yama	içi boş nesne
	bi-tarsānīd-aş	ḳorḳuttı anı	ayilġaba tū̃ni	onu korkuttu
	bāz pas afgand-aş	kėyin saldı anı	ḳoyna orkiba tū̃ni	onu erteledi
	ṭawāf kard	ṭavāf ḳıldı	ṭavāf kibe	tavaf etti
	biyālūd şarāb-rā	süzdi çaġırnı	tunḳāba bori	şarabı süzdü
	nek rāst kard ḫāna-rā	yaḫşı yasadı ėvni	sayin casaba gėri	evi iyi kurdu
	ārzūmand kard-aş	muştāḳ ḳıldı anı	küsebe tū̃ni	onu isteklendirdi
	ṭawḳ dar gardan afgand-aş	ṭavḳ saldı boynıġa	tavḳ u'ūrba kücū̃ndü[ni]	boynuna tasma taktı
	bāz dāşt o-rā az kār	bıtıydı → tıydı anı işdin	itḳaba tū̃ni üylēse	işten onu engelledi
	sūfār nihād tīr-rā	honı ḳoydı oḳḳa	honi talbiba sumundu	oka termen koydu
444a	misvāk kard dahān-i ḫod-rā	misvāk ḳıldı aġzını	misvāk kibe amani	ağzını misvakladı
	mūy bar-āward sar-i tarāşīda	saç çıḳardı ḳırḳ[ḳ]a[n] baş	üsün ġarḳaba ḳirġaḳsan hėkin	traşlı baş saç çıkardı
	ta'wīl kard ḳur'ān-rā	ta'vīl ḳıldı ḳur'ānnı	ta'vīl kibe ḳur'āni	Kur'an'ı yorumladı
	bi-gaşt dar şahr-hā	kėzdi şeherlerde	yabuba şeherlertü	şehirlerde gezdi
	bi-gardānīd-aş	kėzdürdi anı	yaba'ūlba tū̃ni	onu gezdirdi
	bi-dād o-rā māl	bėrdi anḳa māl	ögbe tū̃ndü māl	ona māl verdi
	wa īn māl-i dādani	bu bėrgü māl	ėne ögük māl	bu verilecek mal
	biyārāst o-rā anfas çīzi	yasadı anḳa yaḫşı ol nėme[ni]	casaba tū̃ndü tėre sayin yamayi	o nesneyi ona iyi yaptı
	i'timād kard baro	ışandı anḳa	itegebe tū̃ndü	ona güvendi
	'aṭā dād-aş	in'ām bėrdi anḳa	soyurḳal ögbe tū̃ndü	ona bağış verdi
	sahm-nāk kard çīz-rā ┐	ḳorḳunçluḳ ḳıldı ┐	ayiltu kibe tū̃ndü ┐	korkunç eyledi ┐
	bar way	nėmeni anıŋ ḳatıda	yamayi	nesneyi ona
	murġ dar hawā kard parīd bālā raft	ḳuş tezgindi havāda tağı uçtı	şiba'ūn hėrgeci dēre ġarba	kuş havada döne döne uçtu
	aspān-i nişān-karda	tamġalaġan aṭlar	tamġalaḳ[s]an morin	damgalanmış atlar

	wa īn nişān	bu tamġa	ėne tamġa	bu mühür
	ķīmat kard kār-rā → kālā-rā	bahā ķıldı raḫtnı	üne kibe māli	mala değer biçti
	rāst kard kac-rā	tüzėtti ėgrini	tünşitkebe muruyyi	eğriyi düzeltti
	ḫ˘ābānīd-aş	uyıt[t]ı anı	unta'ūlba tūni	onu uyuttu
	bīdār kard-aş	oyķattı anı	sėri'ūlbe tūni	onu uyandırdı
	ba-ḫiyānat nisbat kard-aş	ḫıyānatķa mėŋzet[t]i anı	mūliķtu adalitķaba tūni	onu ihanete benzetti
	cam' kard-aş	yıġdı anı	ķur'āba tūni	onu yığdı
	dar nīma-yi 'umr rasīd zan	orta yaşġa yėt[t]i ḫatun	unda → dunda nasutu bolba ėme	kadın orta yaşlı oldu
	ba-hastī āward-aş ḫudāy	yarattı anı tėŋri ta'ālā	cayāba tūni tėngri ta'ālā	yüce Allah onu yarattı
444b	rang kard-aş	boyat[t]ı anı	buduba tūni	onu boyattı
	tanwīn [kard] ism-rā	tenvīn ķıldı aṭnı	tenvīn kibe nėreyi	ismi tenvin etti (ismin sonuna nun harfi koydu)
	āsān-kun bar ḫod	onķay ķıldı özige	ķilbar kibe ōriyēn	kendisine kolay yaptı
	zişt kard ḫudāy rūy-i way-rā	körksiz ķıldı tėŋri anıŋ yüzini	körke ügey kibe tėngri tūni ni'ūri	Allah onun yüzünü çirkin yaptı
	mardi faṣīḥ	sözlük ėr	ügetü ėre	sözlü (Far. fasih) erkek
	zar-andūd kard-aş	bėzedi anı altun suyı ya kümiş suyı birle	çimebe tūni altan möngüni'ēr	onu altın ya gümüş suyu ile süsledi
	al-mu'talu'l-			
	'ayn bi'l-yā			
	ba-ķay āward-aş	ķusdurdı anı	bö'ōlcebe tūni	onu kusturdu
	āmāda kard-aş	anut[t]ı anı	bėletbe tūni	onu hazırladı
	nawmīd kard-aş	tünüldürdi anı	tüngülgebe tūni	onu umutsuz bıraktı
445a	'aṭā dād-aş	in'ām bėrdi anķa	soyurķaba tündü	ona bağış verdi
	pīr kard-aş	ķarı ķıldı anı	ötegü kibe tūni	onu yaşlandırdı
	ḫoş-būy kard-aş	yaḫşı ıdlıķ ķıldı anı	sayin hünirtü kibe tūni	onu güzel kokulu yaptı
	'ayb kard-aş	'ayıb ķıldı anı	mūlaba tūni	onu suçladı

	dūr kard-aş	yıraḳ ḳıldı anı	ḳola kibe tū̆ni	onu uzaklaştırdı
	pīr şud uştur-i māda	ḳarıdı tişi tėve	ötelbe ingen	dişi deve kocadı
	şabī-ḫūn kard bar duşman	tünde bastı duşmannı	söni daruba duşmandu	düşmanı gece bastı
	wa īn şabī-ḫūn	bu tünd[e] basmaḳ	ėne söni darutu → daruḳu	bu, gece baskını
	kār ba-şab andeşīd	işni kėçe saġındı	üyleyeyi → üyleyi söni sėtkibe	işi gece düşündü
	bar-angeḫt-aş	ḳopardı anı	bosḳaba tū̆ni	onu kaldırdı
	pīr şud	ḳarıdı	ötelbe	kocadı
	ḳawī kard-aş	küçlük ḳıldı anı	küçitü kibe tū̆ni	onu güçlü etti
	gaç ālūd binā-rā	gec birle suvadı tamnı	geci'ēr subaba balġasuni	duvarı kireç ile sıvadı
	'īd kardand	bayramladılar	bayramlabalar	bayramlaştı-lar
	dar band kard-aş	boḳavladı anı	boḳa'ūlaba tū̆ni	onu prangaya vurdu
445b	durust kard kitāb-rā	tüzetti kitābnı	tübşitkebe defteri	kitabı düzeltti
	mutaḥayyir kard-aş	keŋes ḳıldı anı	kenges kibe tū̆ni	onu şaşırttı
	iḫtiyār nihād miyān-i dū çīz-rā	iḫtiyār bėrdi anḳa ėki nėmeniŋ arasında	iḫtiyāar ögbe tū̆ndü ḳoyar yamayi cūra	iki nesnenin arasında seçti
	bi-burd-aş	ėlt[t]i anı	abçi borçiba → orçiba tū̆ni	onu götürdü
	gardānīd-aş dar fulān	ėvürdi anı ol nėmege	orça'ū̆lbe tū̆ni tėre yamadu	onu o nesneye çevirdi
	bi-rānd-aş	uçurdı anı	nisḳaba tū̆ni	onu uçurdun
	sar-sir → sar-zaniş kard fulān-rā ba-fulān çīz	tėŋeştirdi ol nėmeni ol nėmege	dėngeçe'ū̆lbe tėre yamayi tū̆ni → tū̆nlē	o nessneyi o nesneye denkleştirdi
	bi-gardānīd-aş	ėvürdi anı	hurba'ūlba tū̆ni	onu çevirdi
	ḳīr andūd-aş	ḳīr suvadı anḳa	ḳīr subaba tū̆ndü	ona pis sıvadı
	cāma-yi 'alam-karda	'alemlıḳ ton	'alemtu dēl	şeritli elbise; kürk
	cudā kard-aş	ayırdı anı	ḳaġaça'ūlba tū̆ni	onu ayırdı
	saped kard-aş	aḳart[t]ı [anı]	çayālġaba → çaġālġaba tū̆ni	onu akarttı

	dar pas-i o rafta vaḳt-i widā‘ ~ wadā‘	uzat[t]ı anı	hüdebe tū̄ni	onu yolcu etti, Far. veda vakti onun arkasından gitti
	mard-i dilīr	yüreklik ėr	cürüketü ėre	yiğit erkek
	żāyi‘ kard-aş	żāyi‘ ḳıldı anı	żāyi‘ kibe tū̄ni	onu zayı etti
	ba-ḳalb nisbat kard diram-hā-rā	ḳalpḳa oḳşattı yarmaḳlarnı	burtaḳtu adalitḳaba altani	akçeleri sahteye benzetti
446a	mihmān kard-aş	coçınladı anı	coçinlaba tū̄ni	onu konuk etti
	tang kard-aş	tar ḳıldı anı	uytan kibe tū̄ni	onu dar yaptı, Not: metinde Çağ. kısmında *coçınladı anı* ile *tar ḳıldı anı* yerleri değişmiş.
	ḫiyāl → ḫayāl namūd o-r fulān çīz	ḫayāl köründi anḳa filān nėme	ḫayāl ücegdebe tū̄ndü tėre yama	filan nesne ona hayal göründü
	çādar-i darāz- ˥	uzun ėtek- ˥	ūtu ḳoymar- ˥	uzun etek- ˥
	dāman	lik çadır	tu çaçır	li çadır
	cudā kard-aş	ayırdı anı	ḳaġaça’ūlba tū̄ni	onu ayırdı
	rawān kard-aş	aḳturdı anı	urusḳaba tū̄ni	onu akıttı
	mutaḥayyir şud miyān-i dū çīz	müteḥayyir boldı ėki nėme arasında	ġayḳaba tū̄ni tėre ḳoyar cūra	iki nesne arasında şaşkın oldu
	mard-i ‘āşiḳ	‘āşıḳ ėr	‘āşiḳ ėre	âşık erkek
	muḳīm şud dar cāy	ortadı → ornadı yėrde	bayrilaba ġacara	yerde yerleşti
	paydā kard-aş	taptı anı	olba tū̄ni	onu buldu
	biyārāst-aş	yasadı anı	casaba tū̄ni	onu süsledi
	ba-gil biyandūd dīwār-rā	balçıḳ bile suvadı tamnı	şibarār nilaba balġasuni	duvarı balçıkla sıvadı
	mu‘ayyan kard çīz-rā	mu‘ayyen ḳıldı nėmeni	maḳatḳaba yamayi	nesneyi belirli etti
	narm kard-aş	yumaşattı nėmeni	cō̄lekebe tū̄ni	nesneyi (Far. Moğ. onu) yumuşattı

	al-mu‘talu’l-lām			
	parward-aş	asradı anı	asaraba tū̄ni	onu besledi
	biyārāst laşkar-rā	yasadı çėrikni	casaba çörigi → çėrigi	askeri düzenledi
	labbayk guft-aş	lebbeyk ayt[t]ı anḳa	da’ūn ögbe tū̄ndü	ona ses verdi
	umīd dāşt bado	ümīd tuttı andın	umunba tū̄nēse	ondan ümit etti
	rozgār guẕarānīd	rūzgār kėçürdi	üdür nökçēbe	vakit geçirdi
	çādar poşānīd bar murda	çadır kėydürdi ölükke	çaçir ömüskebe üküksendü	ölüye kefen giydirdi
	bi-rahānīd-aş	ḳutḳadı → ḳutḳardı anı	tonilġaba tū̄ni	onu kurtardı
	sacā kard fanā → ḥurūf-rā	üşükledi ḥarflarnı	üjüklebe ‘arfi → ḥarfi	harfleri yazdı
446b	ḳurbān kard gosfand-rā	ḳurbān ḳıldı ḳoynı	ḳurbān kibe ḳonini	koyunu kurban etti
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	ḳurbānī	ḳurbānlıḳ	ḳurbāntu	kurbanlık
	dūr kard-aş az mawżi‘	kėterdi anı onrnıdın	ġarġaba tū̄ni oranāsa	onu kendi yerinden çıkardı (Far. uzaklaştırdı)
	dil bar-dāşt	köŋül kötürdi	duran örgübe	neşelendi
	adā kard wām-rā	öterdi borçnı	öri ögbe	borcu ödedi
	wa īn rasānīdan	bu tėgürmek	ėne tasulaba	bu ulaştırmak (Moğ. koparmak)
	ridā afgand-aş	ridā yaptı anḳa	ridā bürkübe tū̄ndü	ona hırka giydirdi
	dastak zad	ḳars urdı	alaḳan dėletbe	avuç şaplattı
	bi-bāft cāma-rā	toḳudı tonnı	nėkebe dēli	elbiseyi; kürkü dokudu
	guẕarānīd-aş	kėçürdi anı	gütülgebe tū̄ni	onu geçirdi
447a	ḫordanī-yi bāmdād dād-aş	ėrte aşı bėrdi anḳa	ėrteyin ideyēn ögbe tū̄ndü	ona sabah kahvaltısı verdi
	fidā kard-aş	yuluġ bėrdi anḳa	ören ögbe tū̄ndü	ona feda etti
	ba-bād dād-aş ṭa‘ām-rā	yėlge bėrdi aşlıḳnı	keyskebe taraḳi	yemeği (Moğ. yoğurdu) rüzgâra verdi

	barahna kard-aş	yalanḳaçladı anı	niçüglebe → niçügelebe tū̄ni	onu çıplaklaştırdı
	ta‘ziyat kard-aş o-rā	ta‘ziyat yėtkürdi anḳa	bėlbüsüle’ū̄lbe tū̄ndü	ona baş sağlığı iletti
	ġam rasānīd-aş	ḳayġu yėtkürdi anḳa	ḳayġu kürgebe tū̄ndü	ona kaygı verdi
	gum-nām kard-aş	yoḳ ḳıldı anı	ügey kibe tū̄ni	onu yok etti
	şabān-gāh tū-rā ḫudāy ba-ḫayr rasānīd → rasānad	kėçege tėgürsün tėŋri sėni yaḫşılıḳ birle	hüdeşi kürgetügey tėngri çimayi sayinlā	Allah seni sağ salim akşama ulaştırsın
	farāmoş kard az way çīz	unutturdı anḳa nėmeni	marta’ūlba tū̄ndü yamayi	ona nesneyi unutturdu
	ḫordanī-yi şabāngāh dād-aş	aḫşam aşın bėrdi anḳa	üdeşīn şilen ögbe tū̄ndü	ona akşam yemeği verdi
	poşānīd-aş	yaptı anı	bürkübe tū̄ni	onu örttü
	bi-rānd-aş	kovladı anı	cō̄be tū̄ni	onu kovaladı
	ḫod raft	özi yöridi	ō̄rēn yabuba	kendisi yürüdü
447b	poşānīd-aş	yaptı anı	bürkübe tū̄ni	onu örttü
	bi-pālūd-aş	süzdi anı	şū̄be tū̄ni	onu süzdü
	bī-nişān kard nişān-i pāy-i o-rā	bėlgüsiz ḳıldı anıŋ izini	bėlge ügey kibe tū̄ni möri	onun ayak izini yok etti
	az pas-i o āward-aş	ḳeyinçe kėltürdi anı	ḳoynāsa [a]çaraba tū̄ni	onu arkasınca getirdi
	peş āward-aş	alıġa kėltürdi anı	ömüne açaraba tū̄ni	onu ileriye getirdi
	pākīza kard-aş	arıt[t]ı anı	arçiba tū̄ni	onu temizledi
	bi-giryānīd-aş	yıġlattı anı	huyla’ūlba tū̄ni	onu ağlattı
	ḫod girīst	özi yıġladı	ō̄rēn huylaba	kendisi ağladı
	zīraka → zīrak şud	ėslik boldı	ėstü bolba	akıllı oldu
	wa īn zīrak	bu ėslik	ėne ėstü	bu akıllı
	bismil kard bismil kardanī-rā	boġuzladı boġuzlar nėmeni	bo’ōrlaba bo’ōrlaḳu yamayi	boğazlanan nesneyi boğazladı
	wa īn bismil [kardan]	bu boġuzlamaḳ	ėne bo’ōlaḳu	bu boğazını kesmek
	gosfand-i ┐	baş kėsken ┐	hėkin ┐	Far. koyun, Çağ. başı kesilmiş, Moğ. baş ┐
	sar-burīda	ḳoy	oḳtaluḳsan ḳonin	Far. başı kesilmiş,

				Çağ. koyun, Moğ. kesilmiş koyun
	zakāt-i māl dād	māl zekātı bėrdi	mākīn → mālīn zekāt ögbe	malın zekatını verdi
	pākīza kard ẖod-rā	arıt[t]ı ḳıldı özini	arçiba ȫriyēn	kendisini temizledi
	paydā kard çīz-rā	bėlgülük ḳıldı nėmeni	bėlgetü kibe yamayi	nesneyi belli etti
	nekī-yi o guft	yaẖşılıġını ėt[t]i	sayinliġni ögbe	iyiliğini etti
	biyārāst zan-rā	bėzadi ẖatunnı	casaba ėmeyi	kadını süsledi
	bi-guşād rāh-aş-rā	yolnı açtı	nēbe möri	yolu (Far. yolunu) açtı
	dast azo bi-dāşt	ėlik tart[t]ı andın	ġar ta[ta]ba tȗnēse	elini ondan çekti
	bi-firīft har dū-rā	aldadı ėkilesini	arġadaba ḳoyar büri	ikisini aldattı
	az ġam bīrūn kard	ḳayġudı[n] çıġardı	ḳayġu[ā]sa ġarġaba	kaygıdan kurtardı
	namāz kard ba-ẖudāy ta‘ālā	namāz ḳıldı tėŋri üçün	namāz kibe tėngriyīn tulada	Allah için namaz kıldı
	dur[ū]d guft bar rasūlullāh ṣallallāhu ‘alayhi wasallam	payġāmbarġa ṣalavāt bėrdi	payġambartu durūd kelebe	peygambere salavat getirdi
	ẖūn-ālūd kard-aş	ḳanġa bulġadı anı	çisundu ḳutḳuba tȗni	onu kana buladı
448a	nām nihād o-rā hamān nām	at ḳoydı anḳa hem ol at	nėre talbiba tȗndü mön tėre nėreyi	ona tam o adı koydı
	poşīd bar way çīz-rā → ẖabar-rā	yaşurdı andın ẖabarnı	ni’ūba tȗnēse ügeyi	ondan haberi sakladı
	ẖabar-i duroġ guft	yalġan ẖabar ayt[t]ı	ḳudal kėlen açaraba	yalan haber söyledi
	dū-tā kard çīz-rā	ėki ḳat ḳıldı nėmeni	ḳoyar dabḳu[r] kibe yamayi	nesneyi iki misli yaptı
	wa īn dū-tā-karda	bu ėki ḳat ḳılġan	ėne ḳoyar dabḳur kiksen	iki misli yapan (Far. yapılmış)
	rancānīd-aş	ėmget[t]i anı	cobaba tȗni	onu sıkıntıya attı, Far. onu üzdü
	surod guft	bırladı → yırladı	dūlaba	türkü söyledi
	ba-ārzūy afgand-aş ⌝	ārzūluḳ ḳıldı anı ⌝	küseltü kibe tȗni ⌝	onu isteklendird⌝
448b	çīz-rā	nėmeni	yamayi	nesneyi

	ẖoş kard-aş çīz	yaẖşıladı nėmeni	sayinlaba yamayi	nesneyi takdir etti
	al-mu‘talu’l-fā’ wa’l-lām			
	kināyat kard az way çīzi ba-çīzi	kināyat ḳıldı nėmenidin → nėmedin özge nėme birle	kėng bariba tū̄ndü bişi üylēse	nesneden başka nesneyle imada bulundu
	waṣīyat kard-aş	vaṣiyet ḳıldı anı	gėrēs kibe tū̄ndü	onu (Moğ. ona) vasiyet etti
	tamām dād-aş ẖaḳḳ-i o-rā	tamām bėrdi anḳa ḥaḳḳını	bügüde ögbe tū̄ndü ḥaḳḳi	ona hakkını tam verdi
	kār bast o-rā	iş buyurddı anḳa	üyledü caruba nū̄ndü → tū̄ndü	ona iş buyurdu
	rūy bi-gardānīd	yüz ėvürdi andın	ni’ūr hurba’ūlba tū̄nēse	ondan yüz çevirdi
	al-mu‘talu’l-‘ayn ┐			
	wa’l-lām bil-wāw			
	serāb kard-aş	ḳandurdım anı sundı → sudın	ḳanġaba tū̄ni u[ṣ]unāsa	onu sudan doydurdum
	ba- riwāyat kardan dād-aş şi‘r[-rā]	rivāyet ḳıldurdım anḳa ḳoşuḳnı	rivāyet kibe tū̄ndü ḳoşaġi	şiiri ona açıklattırdım
449a	rāst kard-aş	tüzetti anı	büşitkebe → tübşitkebe tū̄ni	onu düzeltti
	ḳawī kard-aş	küçlendürdi anı	küçile’ū̄lbe tū̄ni	onu güçlendirdi
	bi-gardānīd sar-hāy-i ẖˇeş-rā	ėvürdiler başlarını	horça’ūlba hėkindēni	başlarını çevirdiler
	ẖudāy zindagānī dihad tū-rā	tiriklik bėrge sanḳa tėŋri	amiduluḳ ögbe çimadu tėngri	Allah sana hayat verdi (Moğ. verdi)
	taḥīyat guft-aş	selām ayt[t]ı anḳa	duran saylaba tū̄ndü	ona selam söyledi
	bāb fā‘ala yufā‘ilu mufā‘alatan wa fi‘ālan			
	bar-ā-barī kard bā-o	tėŋleşti anıŋ birle	tėngçe’ū̄lbe tū̄nlē	onunla denkleşti
	yak-sū şud	bir sarı boldı	niken cük bolba	bir yana oldu
	cang kard bā-way	sançışdı anıŋ birle	ḳatḳulduba tū̄nlē	onunla savaştı
	şumār kard bā-way	sanaşdı anıŋ birle	ta’ūlalduba tū̄nlē	onunla birlikte saydı
	rūy-ba-rūy suẖan guft	yüz yüzige söyleşti anıŋ birle	ni’ūr ni’ūrtu keleldübe tū̄nlē	onunla yüz yüze konuştu

449b	mizāc kard bā-o	mizāc ḳıldı anıŋ birle	şoḳraḳlaba tū̄ni → tū̄nlē	onula şakalaştı
	nigāh dāşt o-rā	saḫladı anı	saḳiba tū̄ni	onu korudu
	şarāb ḫord bā-o	çaġır içti anıŋ birle	bor ūba tū̄nlē	onunla birlikte şarap içti
	yārī kard bā-o	dōstluḳ ḳıldı anıŋ birle	andaliḳ kibe tū̄nlē	onunla dostluk kurdu
	ḫuṣūmat kard bā-o	duşmanlıḳ ḳıldı anıŋ birle	duşmanliḳ kibe tū̄nlē	onunla düşmanlık etti
	cang kard bā-o	uruştı anıŋ birle	tėreldübe → kėreldübe tū̄nlē	onunla dövüştü
	bi-cust-aş az cihat-i wām	tiledi andın öntüç bėrgenni	ėribe tū̄nēse aḳsuḳsan	verdiği ödüncü ondan istedi
	‘itāb kard-aş	‘itāb ḳıldı anḳa	‘itāb kibe tū̄ndü	onu kınadı
	‘itāb kard-aş ba-hamçunīn çīz	ḳıyın ḳıldı mundaḳ nėme birle	ḳinaba tėre yamalā	böyle nesneyle eziyet çektirdi
	az pas-i o raft	anıŋ kėyinçe bardı	tū̄ni ḳoynāsa orçiba	onun arkasınca gitti
	ḫaşm kard bar way	açıġlandı anḳa	a’ūrlaba tū̄ndü	ona öfkelendi
	ġalaba kard-aş	ḳalınladı anḳa	olatḳaba tū̄ndü	ona büyüklendi, Far. onu yendi
	nazdīk-i way rasīd	yavuḳ yėt[t]i anḳa	oyra kürbe tū̄ndü	ona yaklaştı
	çīzi miyāna	orta nėme	dunda yama	orta nesne
	niwişta firistād sūy-i [o]	bitik yiberdi anḳa	biçik ilebe tū̄ndü	ona mektup gönderdi
450a	mukātab kard banda-rā	mükāteb ḳıldı ḳulnı	mükāteb kibe cōli → bōli	köleyi serbes bıraktı
	wa īn mukātab kardan	bu mükāten ḳılġan	ėne mükāteb kiksen	bu serbest bırakan
	nasab-i o-rā yād kard	anıŋ ucavurını saġındı	tū̄ni uca’ūri sėtkibe	onun kökenini düşündü
	bā-o cang dāşt	uruş ḳıldı anıŋ birle	kėre’ū̄r k[ib]e tū̄nlē	onunla kavga etti
	ba-āwāz-i narm ḫ̆ānd ḳur’ān-rā	yumşaḳ oḳudı ḳur’ānnı	cō̄len ungşiba ḳurāni	Kur’anı tertil ile okudu
	ḥadīṯ kard bā-o	sözledi anıŋ birle	keleldübe tū̄nlē	onunla konuştu

	‘ilāc kard-aş ┐	‘ilāc ḳıldı anıŋ ik[li]kidin	┐	Far. iyileştirdi, Çağ. onu hastalığından iyileştirdi ┐
	‘illat-i o-rā		ėbeçinēse	Far. onun hastalığını, Moğ. hastalıktan
	masḫaragī kard bā-o	masḫaralıḳ ḳıldı anıŋ birle	şoḳraḳlaba tū̆nlē	onunla şakalaştı
	zinā kard bā-zan	zinā ḳıldı ḫatun birle	ḳuyāli kibe ėmelē	kadın ile zina etti
	cawān-mardī kard bā-o	cavānmardlıḳ ḳıldı anıŋ birle	cavānmardliḳ kibe tū̆nlē	onunla cömertlik yaptı
	kinār girift-aş bā-o	körüşti anıŋ birle	ineyeldübe → neyēldübe tū̆nlē	onunla görüştü
	ṣulḥ kard bā-way ba-fulān çīz	urnıştı anıŋ birle ol nėme üçün	tasuralduba tū̆nlē tėre yama tulada	o nesne için onunla itişti (Far. barıştı)
	munāẓara kard bā-o suḫan-rā	söyleşti anıŋ birle sözni	kėleldübe tū̆nlē kelleni	onunla söz söyleşti
450b	duşmanādagī → duşmanī kard bā-o	duşmanlaştı anıŋ birle	duşmanlalduba tū̆nlā	onunla düşmanlaştı
	bar-ā-barī kard bā-o	tėŋleşti anıŋ birle	çaça’ūlalduba tū̆nlē	onunla denkleşti
	mizāc kard bā-way	masḫaralıḳ ḳıldı anıŋ birle	şoḳraḳlaba tū̆nlē	onula şakalaştı
	naṣīḥat kard-aş	naṣīḥat ḳıldı anḳa	itḳaba tū̆ni	ona nasihat etti (Moğ. onu engelledi)
	dūr kard-aş	yıraḳ ḳıldı anı	ḳola kibe tū̆ni	onu uzaklaştırdı
	cang kard bā-o	uruştı anıŋ birle	kėreldübe tū̆nlē	onunla dövüştü
	yārī dād o-rā	sançışdı anıŋ birle	ḳatḳulduba tū̆nlē	Far. ona yardım etti, Çağ., Moğ. onunla savaştı
	yārī dād o-rā	nöküçişti anḳa	nökeçebe tū̆ndü	ona yardımcı oldu
	bi-dīd-aş	kördi anı	ercebe → ücebe tū̆ni	onu gördü
	bi-rānd-aş	sürdi anı	kelibe tū̆ni	onu sürdü
	‘ahdat → ‘ahd bast bā-o	‘ahd ḳıldı anıŋ birle	ciralduba → cilalduba tū̆ni →	onunla anlaşma yaptı

			tūnlē	
	wa īn ham-‘ahd-i karam	bu cavānmardlıḳḳa ‘ahdlıḳ-turur	ėne cavānmardliḳtu çitu bi	bu, cömertlikte anlaşma
	wa īn ham-‘ahd-i firo-māyagī	bu baḫillıḳḳa ‘ahdlıḳ-turur	ėne baḫilliḳtu citu bi	bu, cimrilikte anlaşma
	bi-sitihīd bā-o	öçeşti anıŋ birle	öçeldübe tūnlē	onunla bahse girdi
	‘ahd kard bā-o fulān çīz	‘ahd ḳıldı anıŋ birle ol nėmege	cilalduba tūnlē tėre yamadu	o nesneye onunla anlaşma yaptı
	şafī‘ kard bar way ḫudāy-rā	şefī‘ kėltürdi anḳa tėŋrini	şefī‘ açaraba tūndü tėngriyi	ona Allah’ı şefaatçi tuttu
	bi-girift o-rā ┐	tuttı anı tėŋri ┐	bariba tūni ┐	onu cezalandırdı, Çağ. Allah onu cezalandırdı ┐
451a	ḫudāy ba-gunāh-aş	yazuḳ birle	bariba tūni tėngri ėre’üvēr	Far. Allah günahı yüzünden, Çağ. günahı yüzünden, Moğ. Allah onu günahı yüzünden cezalandırdı
	ba-muzd dād ba-ẕo → bado cāna-rā → ḫāna-rā	tėrge bėrdi anḳa sarāynı	kölesün ögbe tūndü balġasun gėr	sarayı ona kiraya verdi
	ḳawī kard-aş	küölük ḳıldı anı	küçitü kibe tūni	onu güçlü etti
	maşwarat kard bā-o	kėŋgeşti anıŋ birle	ituba tūnlē	onunla danıştı
	bi-şitāft bā-o ┐	aşuḳtı nėmege ┐	cāraba tūndü ┐	Far. onunla acele etti, Çağ. nesneye acele etti, Moğ. ona acele etti ┐
	ba-çīz	nėmege	yama tulada	Far. Çağ. nesneye, Moğ. nesne için
	cimā‘ kard-aş ān zan-rā	sikti ol ḫatunnı	oḳaba tėre emeyi	o kadını sikti
	bi-kard kār-rā	ḳıldı işni	kibe üyleyi	işi yaptı

	bāmdād āmad bar way	ėrte kėldi anḳa	ėrte irbe tū̄ndü	ona sabah geldi
	paywastagī kard bar way	ülgürçi ḳıldı anḳa	ülgürçi kibe tū̄ndü	ona aralıksız yaptı
	āşkārā kard duşmanī-rā	āşkārā ḳıldı duşmanlıḳı	ile kibe duşmanlıḳ	düşmanlığı açığa vurdu
	dīd-am-aş āşkārā	kördim anı āşkārā	ücebe tū̄ni ilere → ilede	onu açıkça gördüm
	tarsīd az way	ḳorḳtı anı → andın	ayba tū̄nēse	ondan korktu
	bāz dāşt duşman-rā	ḳapadı duşmannı	ḳababa duşmani	düşmanı kapadı
	ḫod-rā dar ḫaṭar andāḫt	özini belāġa saldı	ō̄ri'ēn belādu u'ūrba	kendisini belaya attı
	paymān bast bā-o dar fulān çīz	öçeşti anıŋ bile filān nėmege	mėlceldübe tū̄nlē tėre yamayi	onunla filan nesne uğruna kavgalaştı (Far. anlaştı)
451b	biyāmeḫt bā-o	katılıştı anıŋ birle	ney[l]eldü[be] tū̄nlē	onunla birleşti
	yād kard bā-o suḫan-rā	yād ḳıldı anıŋ birle sözni	sėtkibe tū̄nlē ügeyi	onunla sözü hatırladı
	safar kard az cāy-i ba-cāy-i	safar ḳıldı yerdin özge tėrge → yėrge	kėrtü kėrtüger ġarba ġacarāsa ġacara	bir yerden başka bir yere seyahat etti, Not. Moğ. kısmında *kėrtü* iki kez yazılmış.
	Wa īn musāfirān	bu musāfirler	ėne musāfirlar	bu yolcular
	afsāna guft bā-o ba-şab	çörçek ayt[t]ı anḳa kėçe	onatḳan kelebe tū̄ndü söni	gece ona efsane anlattı
	wa īn afsāna-gūy	bu çörçek aytḳuçı	ėne onatḳan kelebe kelekçi	bu efsaneci
	dū-nīm kard bā-o māl-rā	ėki böldi anıŋ birle mālnı	ḳoyar ḳubi kibe tū̄nlē māli	malı onunla ikiye böldü
	māh-ba-māh ba-muzd girift-aş	arıdın → aydın ayḳa tėrge tut[t]ı anı	sarāsa saradu kölesün bariba tū̄ni	onu aylık kiraladı
	ṣabr kard bā-o	ṣabır ḳılıştı anıŋ birle	küliçebe tū̄nlē	onunla sabretti
	muṣādara kard-aş bar māl	barça mālnı aldı	bügüde māli abuba	bütün malı aldı
	kaj kard ruḫ-i o-rā az takabbur	ėgri ḳıldı yüzini kėdenlikdin	murū kibe ni'ūri kėdegigēse → kėderligēse	kibirliktenyü zünü çevirdi
	waṣlat kard bā-īşān	ḳoluştı alar birle	ġuyulduba tėdenlē	onlarla akrabalık etti

	yārī dād-aş	yārī bėrdi anḳa	nökeçebe tū̱ndü	ona yardım etti
452a	wa īn yārī-dihanda	bu yārī bėrgüçi	ėne nökeçekçi	bu yardım eden
	ẓihār kard-aş az zan-aş	ḫatunıġa ayt[t]ı k'm sėn'ŋ u.aŋ mėnim ḳatımda ayamnıŋ → anamnıŋ uçası dėk yurur → turur	ėmedēn kelebe çini ūça mini dėrgede ėkeyīn mini ūçadu adali bi	karısına senin sırtın bana annemin sırtı gibi geliyor dedi
	bar-ham poşīd dū cāma-rā	ėki tonnı bile kėydi	ḳoyar dēli nikete ömüsbe	iki elbiseyi; kürkü birden giydi
	duşvārī kard bā-way	ḳatıḳlıḳ ḳıldı anıŋ birle	ḳata'ūlıḳ kibe tū̱nlē	onunla şiddet uyguladı
	ḫoş zist bā-way	yaḫşı tiriklik ḳlıdı anıŋ birle	sayin aburi kibe tū̱nlē	onunla birlikte iyi hayat geçirdi
	wa īn ham zindagānī	bu tiriklik	ėne amiduliḳ	bu hayat
	paywasta ḫord şarāb-rā	dāyım içti çaġır	ülgürçi ūba bori	daima şarap içti
	bāzī dād o-rā	aldadı anı	aldaba tū̱ni	onu aldattı
	mukābara kard bā-o	faḫır ḳılıştı anıŋ birle	faḫir ḳilalduba tū̱nlē	onunla birbirlerini övdüler
	ḳimār bāḫt bā-o	ḳumār ounadı anıŋ birle	ḳumār nātba tū̱nlē	onunla kumar oynadı
	buzurgī kard bā-o	uluġlıḳ ḳıldı anıŋ birle	yėkelik kibe tū̱nlē	onunla büyüklük etti
	bisyārī kard kār-rā bā-o	köp ḳıldı işni anıŋ birle	olan kibe tū̱nlē üyleyi	onunla çok iş yaptı
	ham-dīwār şud bā-o	bir tamlıḳ boldı anıŋ birle	niken balġasutu tolba → bolba tū̱nlē	onunla bir duvarlı oldu, onunla komşu oldu
	makr kard bā-o	mekr ḳılıştı anıŋ birle	mekr kibe tū̱nlē	onunla hileleştiler
	munāẓara kard bā-o	baḥis̱ ḳıldı anıŋ birle	tėmeçebe tū̱nlē	onunla bahse girdi
	badī kard bā-o	yamanlıḳ ḳıldı anıŋ birle	mūliḳ kibe tū̱nlē	onunla kötülük yaptı
452b	hicrat kard az cāy-i ba-cāy-i	bardı bir yėrdin bir yėrge	orçiba niken ġacarāsa bişi ġacara	bir yerden başka yere gitti
	bīrūn şud bā-o dar maṣāf	birge bir çıḳıştı sançışda	nikendü niken ġarba	dövüşte teke tek çıkıştılar

			ḳatḳulduḳudu	
	bāz dāşt o-rā	tıydı anı	itḳaba tū̄ni	onu engelledi
	‘āciz kard-aş	baġır → ‘āciz ḳıldı anı	dora bolba tū̄ni	onu aciz etti, Moğ. onu aciz oldu
	cang kard bā-o	uruşdı anıŋ birle	kėreldübe tū̄nlē	onunla dövüştü
	ham-nişīnī kard bā-o	olturuştı anıŋ birle	sa’ūba tū̄nlē	onunla birlikte oturdu
	wa īn ham-nişīn	bu bile olturḳuçı	ėne ḳamtu sa’ūḳçi	bu birlikte oturucu
	ham-cinsī kard bā-o	anıŋ dėk ḳıldı	tū̄ni mütü kibe	onun gibi yaptı
	bi-ru[b]ūd az way çīzi-rā	ḳarmadı anı → andın nėmeni	ḳarmaba tū̄nēse yamayi	ondan nesneyi çaldı
	bi-ḫ̌ānd bā-o ┐	oḳudı anıŋ ┐	ungşiba tū̄nlē ┐	Far. Moğ. onunla birlikte okudu, Çağ. okudu onun ┐
	kutub-rā	bir[le] kitābnı	defteri	Far. kitapları, Moğ. kitabı, Çağ. ile birlikte kitabı
	dar-āmad dar kār	kirdi işke	oraba üyledü	işe girdi
	cimā‘ kard-aş	sikdi anı	oḳaba tū̄ni	onu sikti
	bisyār kard-aş	köp ḳıldı anı	olan kibe tū̄ni	onu çok yaptı
	mengis? kard bā-o	meŋis? ḳıldı anıŋ birle	mengis? kibe tū̄nlē	onunla x? etti
453a	raġbat kard dar çīz	köŋüllendi nėmege	duralaba mayadu → yamadu	nesneye gönüllendi
	duşvārī kard bā-o dar hisāb	inçkelik ḳıldı anıŋ birle sanarda	narinlik kibe tū̄nlē to’āndu	onunla olan hesapta kurnazlık yaptı
	ḫāliş kard o-rā dar zindagānī	ḫāliş ḳıldı anı tiriklik içinde	ari’ūn kibe tū̄ni amidurdu	hayatta onu temiz yaptı
	bar-ā-barī kard bā-o	tėŋ tuttı özini anıŋ birle	çaçū bariba ō̄riyēn tū̄nle	kendisini onunla denk tuttu
	wa īn bar-ā-barī	bu tėŋ tutmaḳ	ėne tėng bariḳu	bu denk görmek
	muḳābala kard kitāb-rā bā-dīgar-aş	uruşturdı kitābnı özge kitāb birle	dėngeçe’ū̄lbe defteri tėre defter	kitabı başka kitab ile

				mukayese etti
	dostī kard ḫāliṣ bā-o	arıḳ dōsluḳ ḳıldı anıŋ birle	ari'ūn andaliḳ kibe tūnlē	onunla temiz dostluk etti
	naḳż kard pasīn har dū suḫan-i nuḫustīn-rā	buzdı sonḳı sözi burunḳu sözini	ėbdebe ḳoytu üge uridu ḳoyar ügeyi	önceki sözünü (Moğ. sözü) sonraki sözü (Moğ. söz) bozdu
	bar-angezānīd-aş	ḳopardı anı	bosḳaba tūni	onu kaldırdı
	biyāmeḫt bā-o	ḳatıldı anıŋ birle	neylebe tūnlē	onunla birleşti
	sar-ḥad nigāh dāştand	suba saḳladılar	suba saḳibalar	sınırı korudular
	şarṭ kard bā-o az fulān çīz	öçeşdi anıŋ birle ol nėmede	mėlceldübe tūnlē tėre yamadu	o nesne için onunla iddiaya girdi
453b	nigāhbānī kard baro	köz tut[t]ı anḳa	nidün bariba tūndü	ona göz attı, Far. onu korudu
	bā-o ba-dunbāl-i çaşm nigarīst	közi uçı birle baḳtı anḳa	nidüni ücre ücebe tūni	ona göz ucuyla baktı
	pas-i way raft	kėyinçe bardı	ḳoynāsa orçiba	arkasınca gitti
	pay-ā-pay kard kutub-rā	bitiklerni bir bir kėyinçe yiberdi	biçigi nim niken ḳoynāsa ilebe	kitapları ardı ardına gönderdi (Far. dizdi)
	cimā' kard o-rā	sikti anı	oḳaba tūni	onu sikti
	bi-firīft-aş	aldadı anı	aldaba tūni	onu aldattı
	badī az way dūr kard	kėterdi andın yamanlıḳnı	abuba tūnēse mūliġi	ondan kötülüğü giderdi
	wa mihtar-i ḳawm way ast	bu ėlniŋ uluġı-urur	ėne irgeni yėkeyi	bu halkın büyüğüdür
	dūr nā-karda	kėtermegen	ėse ġarġaḳsan	bu giderilmemiş
	bāz gaşt way dar fulān kār	yanurı → yandı ol işde-turur → işke	ḳariba tėre üyledür	o işe döndü
	murāca'at kard [ba-]zan	yandın ḫatunıġa	ḳariba ėmedēn	karısına döndü
	burd-aş sūy-i ḥākim	bėkleşti anıŋ birle	noyanlaba tūnlē	onunla duruştu, Far. onu hâkime götürdü
	wa īn ḳiṣṣa	bu söz	ėne üge	bu söz

	kişt-i muzara‘a kard bā-o	ėkti anıŋ birle yėrni	tariba tū̄ni tulada ġacar	onunla yeri ekti, Moğ. onun için yeri ekti
	bi-şitāft ┐	aşuḳtı ┐	cāraba tū̄ni ┐	koştu ┐
	ba-way	anıŋ sarı	cük	ona doğru
	kuştī girift	küreşti anıŋ birle	abalduba tū̄nlē	onunla güreşti
	yārī dād-aş ba-māl	küç bėrdi anḳa māl birle	küçin ögbe tū̄ndü māli’ār	ona malla destek verdi
	dar pahlū-yaş bi-ḫuftīd	yanıda yattı	dėrgede kėbtebe	yanında yattı
	wa īn ┐	bu ┐	ėne ┐	bu ┐
	ham-ḫˇāb	birle yatmaḳ	ḳamtu kėbtekü	birlikte yatmak
	mānist o-rā	oḳşadı anḳa	adali bolba tū̄ndü	ona benzedi
	muṭāla‘a kard bā-o	muṭāla‘a ḳıldı anıŋ birle	ugşiba tū̄nlē	onunla birlikte okudu
	ḳur‘a zad bā-o	ḳur‘ā saldı anıŋ birle	tölge orkiba tū̄nlē	onunla yaz tuğra attı
454a	dā burīd → burīd bā-o bar fulān ┐	kėsişti anıŋ birle ┐	ituba tū̄nlē tėre ┐	onunla kesişti o, Moğ. onunla müzakere etti o ┐
	çīz	nėmege	yamadu	nesneye (konuda)
	bāz dāşt az way	tıydı anı	itḳaba tū̄ni	onu engelledi
	munāza‘at kard bā-way	uruşdı anıŋ birle	kėreldübe tū̄nle	onunla dövüştü
	mubālaġa kard dar kār	mubālaġa ḳıldı işde	maḳtaba üyledü	işte aşırı gitti
	bā-o bi-sāḫt	yaraştı anıŋ birle	coḳilduba tū̄nlē	onunla bağdaştı
	gizāf ~ guzāf dād o-rā	yaraḳsız bėrdi anḳa	yaraḳ ügey okbe tū̄ndü	ona yaramaz verdi
	bī-rozī şud mard	rūzīsiz boldı ėr	kėşik ügey bolba ėre	erkek rızıksız oldu
	wa īn mard-i bad-baḫt	[bu] bed-baḫt kişi	ėne bed-baḫt kü’ū̄n	bu kötü bahtlı kişi
	bī-rozī az adab	adabdın rūzīsiz	törēse kėşik ügey	edepten nasipsiz
454b	‘ahd kard bā-o	antlaştı anıŋ birle	andaġallalduba → andaġarlalduba	onunla antlaştı

			tūnlē	
	ẖilāfat kard bā-o	özge ḳılıştı anıŋ birle	bişi kildübe tūnlē	onunla birlikte başka yaptı, Far. ona muhalifet etti
	muṭalli‘ şud bar way	bilgüçi boldı anḳa	mėdekçi bolba tūndü	ona bilir kişi oldu, Far. ondan haberdar oldu
	bi-yāft-aş	taptı anı	olba tūni	onu buldu
	āşkārā kard bā-way ┐	bėlgülük ḳıldı anḳa ┐	bėlgetü kibe tūndü ┐	ona belli etti
	‘dāwat-rā	duşmanlıḳnı	duşmanliġi	düşmanlığı
	luṭf kard bā-o	yaẖşılıḳ ḳıldı anıŋ birle	sayinliḳ kibe tūnlē	onunla iyilik etti
	dū-nīm kard bā-way māl-rā	yarımlattı anıŋ birle mālnı	carimlaba tūnlē māli	malı onunla yarı yarıya paylaştı
	hamrāhī kard bā-way	yoldaşlıḳ ḳıldı anıŋ birle	yoldaş bolba tūnlē	onunla yoldaşlık etti
	ba-mardī nazdīk rasīd ġulām	yėtilme[ke] yavuşuptur oġlan	bėyedü kürbe kūken	oğlan ergenliğe yaklaştı
	musābaḳat kard-aş	burunladı andın	uruḳşilaba tūnēse	onu geçti
	duzdīda nigarīst bado	oġurlay baḳtı ėrge → aŋa	ḳulaġay nidünēr ücebe tūndü	ona gizlice baktı
	dostī girift bā-o	dōstlaştı anıŋ birle	andalalduba tūnlē	onunla dostluk etti
	wa īn dostī	bu dōstlaşmaḳ	ėne andaliḳ	bu dostluk kurmak
	muwāfaḳat kard-aş	cılışdı anıŋ birle	cilalduba tūnlē	onunla anlaşma yaptı
	ba-kinār girift-aş	ḳuşdı anı	tėberibe tūni	onu kacakladı
	cudā şud azo	ayrıldı andın	ḳaġaça’ūlba tūnēse	ondan ayrıldı
455a	munāfaḳat kard	munāfıḳlıḳ ḳıldı	ḳudalçiliḳ kibe	iki yüzlülük etti
	barakat kunad ẖudāy bar tū	bereket bėrsün tėŋri sanḳa	bereket ögbe tėngri çimadu	Allah sana bereket versin
	anbāzī kard bā-o ┐	ortaġlaştı anıŋ ┐	ortaḳ bolba tūnlē ┐	ortaklaştı onun ┐
	dar fulān çīz	birle ol işde	tėre üyledü	ile birlikte o işte

	wa īn anbāz	bu ortamaḳ → ortaḳ	ėne ortaḳ	bu ortak
	ḫuṣūmat kard bā-o	uruştı anıŋ birle	kėreldübe tṻnlē	onunla dövüştü
	wa īn ḫuṣūmat	bu uruştı → uruş	ėne kėre'ṻr	bu dövüş, bu dargınlık
	nekūyi kard bā-o	yaḫşılıḳ ḳıldı anıŋ birle	sayinliḳ kibe tṻnlē	onunla iyilik etti
	bi-firīft o-rā	aldadı anı	adaba → aldaba tṻni	onu aldattı
	dar-āmad dar kār bā-o	kirdi anıŋ birle işde	oraba tṻnlē üyledü	onunla işe girdi
	payġām firistād sūy-i o	söz yiberdi anıŋ sarı	ügeyi ilebe tṻni cük	ona haber gönderdi
455b	say‘ kard bā-o dar ḫ˘āndan	yārī bėrdi anḳa oḳumaḳda	ökçebe tṻndü ugşiḳudu	okumakta ona yardım etti
	mufāḫarat kard bā-o	mufāḫarat ḳılıştı anıŋ birle	hüle'ü̈sibe tṻnlē	onunla övünme yarışına girdi
	āşnāyī kard bā-o	āşnālıḳ ḳıldı anıŋ birle	tanilduba tṻnlē	onunla arkadaşlık etti
	mān şud o-rā	tėŋzedi → mėŋzedi anḳa	adali bolba tṻndü	ona benzedi
	bi-şitāf bā-o	aşuḳtı anıŋ birle	cāraba tṻnlē	onunla birlikte acele etti
	bar-ā-bar kard bā-o	tėŋleşti anıŋ birle	tėngleldübe tṻnlē	onunla denkleşti
	wa īn bar-ā-bar	bu tėŋ	ėne tėng	bu denk
	mu‘āmalat kard bā-o	satıḳlıḳ ḳıldı anıŋ birle	ḳudaldu aralci kibe tṻnlē	onunla satış (Moğ. ve alış) yaptı
	‘işḳ-bāzī kard	‘ışḳbāzīlıḳ ḳıldı	duralduba tṻnlē	(Moğ. onunla) aşk oyunu oynadı
	afzūnī kard bā-o	artuḳlaştı anıŋ birle	hü[lṻ]lik kibe tṻnlē	onunla karşılıklı artırdı
	bar-ā-bar kard bā-o		dėrgelebe tṻnlē	onunla denkleşti
	muḳābala kard ┐	uruşturdı ┐	dėngeçe'ṻlbe ┐	mukayese etti ┐
	kitāb-rā ba-ġayr-aş	ketibni → kitābnı özge birle	defteri bişi yamala	kitabı başkasıyla
	cang kard bā-o	uruştı anıŋ birle	kėreldübe tṻnlē	onunla dövüştü

	mānand şud o-rā	mėŋzedi anḳa	adalitḳaba tū̄nlē	ona benzedi
	wa īn mānand	bu mėŋzeş	ėne adali	bu benzer
456a	muhlat dād-aş	mühlet bėrdi anḳa	bolcal ögbe tū̄ndü	ona vade verdi
	tīr andāẖt bā-o	oḳ atıştılar	sumun ḳarbubalar	birbirine ok atıştılar
	ba-ḥākim burd o-rā	bėkke ėlt[t]i anı	noyandu abşu → abçu orçiba	onu beye götürdü
	ẖuṣūmat kard bā-o	duşmanlıḳ ḳıldı anıŋ birle	duşmanlik kibe tū̄nlē	onunla düşmanlık etti
	ẖuṣūmat kard bā-o	duşmanlıḳ ḳıldı anıŋ birle	duşmanliḳ kibe tū̄nlē	onunla düşmanlık etti
	wa īn duşman	bu duşman	ėne duşman	bu düşman
	zaḥmat kard bā-o	ḳısıştı anıŋ birle	ḳabçilduba tū̄nlē	onunla birlikte sıkıştılar
	āştī kard bā-o	yaraştı anıŋ birle	coḳilduba tū̄nlē	onunla bağdaştı (Far. uzlaştı)
	ḳur‘a zad bā-o	cöŋ salışdı anıŋ birle	tölge okiba tū̄nlē	onunla yazı tuğra attı
	duş-nām kard-aş	sögti anı	sögēbe tū̄ni	onu sövdü
	burīdagī kard bā-o	kėsişti anıŋ birle	oḳtara’ūlba tū̄nlē	onunla kesiştiler
	ḳısmat kard bā-o māl-rā	üleşdi anıŋ birle mālnı	ḳubilaba tū̄nlē māli	malı onunla üleşti
	sawgand ẖord bā-o	bu anıŋ antlaşı-turur	andaġaraba tū̄nlē	onunla antlaştı, Çağ. bu onun antlaşmasıdır
	poşīd az way ┐	yaşurdı ┐	ni’ūba tū̄nēse ┐	onadan gizledi ┐
456b	rāz-rā	andın sırnı	sėtkildi → sėtkili kėnen	ondan sırrı
	muwāfaḳat kard miyān-i dū çīz	yaraşturdı ėki nėmeniŋ arasıda	çoḳilduba ḳoyar cūra	iki nesnenin arasını uyuşturdu
	ṭapānça zad o-rā	şaplaḳladı anı	şoḳşaḳlaba tū̄ni	onu tokatladı
	must → muşt zad-aş	yumruḳladı anı	nudurġalaba tū̄ni	onu yumrukladı
	nadīmī ┐	nedīm- ┐	kündüleldübe ┐	arkadaşlık ┐
	[kard] bā-o dar şarāb	leşdi anıŋ birle çaġırda	tū̄nlē bor ūḳudu	etti onunla şarap içmekte

	nazdīkī kard bā-o	yavuḳlaştı anıŋ birle	neyleldübe tūnlē	onunla yakınlaştı
	duruştī kard bā-o	iriklik ḳıldı anıŋ birle	şirūn kibe tūnlē	onunla kabalık etti
	narmī kard	yumşaḳlıḳ ḳıldı	cōlenlik kibe	yumuşaklık yaptı
	ba-zabān-i ‘acamī suḫan guft	‘acemçe sözledi	‘acemī üge kelebe	Farsça konuştu
	giraw bast bā-o	öçeşti anıŋ birle	mėlceldübe tūnlē	onunla bahse girdi
	nazdīkī kard bā-o	yavuḳlaştı anıŋ birle	oyralalduba tūnlē	onunla yakınlaştı
	safāhat kard bā-o	uruştı anıŋ birle	kėreldübe tūnlē	onunla dövüştü, Far. onunla akılsızlık etti
457a	yak-sāla ba-muzd girift	bir yılga tėrge tuttı alġuçı	niken hondur kölesün bariba tūni	onu bir yıllığına kiraladı
	rūy-bā-rūy suḫan guft	yüz yüzge şöyleşdi → söyleşdi anıŋ birle	ni’ūr ni’ūrtu keleldübe tūnlē	onunla yüz yüze konuştu
	mānand kard	mėŋzetti anıŋ birle	adalitḳaba tūnlē	ona benzetti
	mizāc kkard bā-o	oynadı anıŋ birle	nātba tūnlē	onunla birlikte oynadı
	al-mużā‘af			
	dostī kard bā-o	dōstluḳ ḳıldı anıŋ birle	andaliḳ kibe tūnlē	onunla dostluk kurdu
	andūh guft bā-o	ḳayġusını ayt[t]ı aŋa	ḳayḳuyān kelebe tūnlē	ona kaygısını söyledi
	ḫuccat paydā kard bā-o	ḫüccetleşti anıŋ birle	ḫüccetlebe tūnlē	onunla iddialaştı
	bi-sitihīd bā-o	öçeşti anıŋ birle	mėlceldübe tūnlē	onunla bahse girdi
	man baḫīlī mi-kunam bar fulān çīz	men baḫīllıḳ ḳılur-men filān nėmege	bi marḫal bolum tėre yamadu	ben filan nesneye cimrilik yaparım
	cang kard bā-o	uruş ḳıldı anıŋ birle	kėreldübe tūnlē	onunla kavga etti
	saḫtī kard bā-o	ḳatıḳlıḳ ḳıldı anıŋ birle	ḳata’ūliḳ kibe tūnlē	onunla şiddet uyguladı
	duşmanī kard bā-o	duşmanlıḳ ḳıldı [anıŋ birle]	duşmanlik kibe tūnlē	onunla düşmanlık etti

	goşakī guftand bā-yak-dīgar	ḳulaġlaştı anıŋ birle	çiḳinlalduba tūnlē	birbirinin kulağına fısıldadılar
	tabāhī kard bā-way	yamanlıḳ ḳıldı aŋa	mūliḳ kibe tūnlē	ona (Far. Moğ. onunla) kötülük yaptı
	gazand rasānīd-aş	ziyān yėtkürdi	ḳor kürgebe tūndü	ona zarar verdi
	ḳarār kard bā-o ┐	ḳarār ḳıldı anıŋ birle ┐	bolcalduba tūnlē ┐	onunla birlikte şart yaptı ┐
457b	bar fulān çīz	ol nėmede	tėre üyleyi	o nesnede, Moğ. o işte
	bi-sūd-aş	sıladı anı	yilbibe tūni	onu sıvazladı
	sar ba-sar kard bā-o dar hisāb	sanarda ser be-ser ḳıldı anıŋ birle	tōlaḳudu nik[en] ġarba tūnlē	onunla hesapta baş başa yaptı
	ṣaf-hā kaşīdand muḳabala-yi īşān dar cang	çėrike → çėrik yasadılar sançışda	çerigi casaba ḳatḳulduḳunīn → ḳatḳulduḳuyīn tūnlē	savaşta asker düzenlediler
	ḫuṣūmat kard-aş	duşmanlaştı anıŋ birle	duşmanlaşba tūnlē	onunla birbirine düşman oldu
	duşmanī kard bā-o			onunla düşmanlık etti
	dostī kard bā-o	dōstluḳ ḳıldı anıŋ birle	andaliḳ kibe tūnlē	onunla dostluk kurdu
	wa īn dost	bu dōst	ėne andaliḳ	bu dost (Moğ. dostluk)
	wa īn dostī	bu dōstluḳ	ėne andaliḳ	bu dostluk
	nazdīk şud ba-way	yavuḳ boldı aŋa	oyra bolba tūndü	ona yakın oldu
	al-mu‘talu’l-fā’ bi’l-wāw			
458a	muwāfaḳat kard bā-o dar çīz	muvāfaḳat ḳıldı anıŋ birle nėmede	nökçebe tūndü tėre üyledü	onunla nesnede (Moğ. işte) mutabık oldu
	bar-cast ba-way	sėkirdi aŋa	dūlibe tūndü	ona sıçradı
	paywasta [kard] ┐	dayım ḳıldı ┐	ülgürçi kibe tėre ┐	daima yaptı (Moğ. bu) ┐
	kār-rā	bu işni	üyledü	(Çağ. bu) işi
	āmad ba-way	kėldi aŋa	irebe tūndü	ona geldi

	va‘da dād o-rā ba-vaḳt	va‘da bėrdi aŋa bir çaġ	bolcal ögbe tū̄ndü niken çaḳ	ona belirsiz bir süre verdi
	dam-ā-dam firistād maktub-rā	bat bat yiberdi bitikni	öter öter ilebe biçik	mektubu hemen hemen gönderdi
	wazīrī kard bar amīr	nāyıblıḳ ḳıldı bėkke	nāyibliḳ kibe noyandu	beye naiplik etti
	rāstī kard bā-o	tüzluḳ ḳıldı anıŋ birle	nübşinlik → tübşinlik kibe tū̄nlē	onunla doğruluk yaptı
	çīzi nihād-aş [b]ā-rūy	ulaştı anıŋ birle	tama → yama talbiba emüne	Çağ. onunla birleşti, Far. Moğ. nesneyi öne koydu
	cimā‘ kard bā-zan	sikti ḫatunnı	oḳaba ėmeyi	kadını sikti
	andar uftād ba-kār	işke tüşdi	üyledü unaba	işe düştü
	bi-istād bā-way	turdı anıŋ birle	bayba tū̄nlē	onunla birlikte durdu
	ustuwārī kard bā-way	bėrklik ḳıldı anıŋ birle		onunla birlikte sağlamlaştır-dı
	muwāfaḳat kard bā-way	muvāfaḳat ḳıldı anıŋ birle	nökçebe tū̄nlē	onunla mutabık oldu
458b	paywast bā-way	ulaştı anıŋ birle	yarılduba → barılduba tū̄nlē	onunla birleşti
	bi-sancīd-aş	ölçedi anı	çinēbe tū̄ni	onu ölçtü
	bar-ā-bar kard bā-way	tėŋlik ḳıldı anıŋ birle	tėnglebe tū̄nlē	kendisini onunla denk tuttu
	al-mu‘talu’l-ˀ			
	fā’ bi’l-yā’			
	āsānī kard bā-way	onḳaylıḳ ḳıldı anıŋ birle	ḳilbarliḳ kibe tū̄nlē	onunla birlikte kolaylık yaptı
	sūy-i dast-i çap [g]īr yārān-i ḫod-rā	sol sarı ėlit yālālarıŋnı → yārānlarıŋnı	cö’ēn ġar cük abçi ot andalariyān	arkadaşlarını sol tarafa tut
	al-mu‘talu’l-‘ayn bi’l-wāw			
	cawāb dād-aş	cavāb bėrdi aŋa	ḳari[’ū] ögbe tū̄ndü	ona cevap verdi
	cuftī kard bā-o	ciftleşti anıŋ birle	ḳolbaba tū̄nlē	onunla çiftleşti
	gāh bar yak pāy istād gāh bar yak	gāh bir ayaġıḳa turdı gāh bir	nikene niken kömlēr bayba	kâh bir ayağıyla

	pāy	ayaḳıġa	nikene niken kölēr	durdu kâh bir öbür ayağıyla
	bi-firīft-aş sūy-i ḫod	aldadı anı özi sarı	arġadaba tū̄ni ō̄ri’ēn cük	onu kendi çıkarına kandırdı
	baz-gaşt ba-way	yandı aŋa	ḳariba tū̄ndü	ona döndü
459a	panāh girif ba-way	sıġındı aŋa	şinuba tū̄nlē → tū̄ndü	ona sığındı
	ham-sāyagī kard-aş	ḳonşulaştı anıŋ birle	ḳonşu bolba tū̄nlē	onunla komşu oldu
	suḫan guft bā-way	sözledi anıŋ birle	keleldübe tū̄nlē	onunla konuştu
	maşwarat kard bā-way dar fulān kār	kėŋeşti anıŋ birle ol işde	ituba tū̄nlē tėre üyleyi	onunla o işte (Moğ. işi) danıştı
	ġayrīyat dād ba-way çīzi	‘ār[iy]et bėrdi anḳa nėmeni	ḳumci → aḳsuci abuba tū̄ndü yamayi	nesneyi ona ödünç verdi
	ġārat kard-aş	taladı anı	talaba tū̄ni	onu yağmaladı
	bi-guẕaşt az cūy	kėçti arıḳdın	gütülbe tatāli	arktan geçti
	şarīkī kard bā-way ┐	ortaġlıḳ ḳıldı anıŋ birle ┐	ortaġlıḳ kibe tū̄nlē ┐	onunla ortaklık kurdu ┐
	dar kār	işde	üylēse → üyledü	işte
	farmān-bardārī kard-aş dar kār	boy[n]sundı aŋa fulān iş üçün	kücū̄n sunaba tū̄ndür tėre üyle tulada	ona filan iş için boyun eğdi
	ṭalab kard bā-o	tileşdi anıŋ birle	ėrildübe tū̄nlē	onunla birlikte aradı
	dar miyān-i īşān ḫamla-hā-st	tėbinişmaḳ alarnıŋ arasında	tėdeni cūra dobtulḳu bī	onların arasında dört nala sürmek var
	bi-ḫ̌āst o-rā	tiledi anı	ėribe tū̄ni	onu istedi
	ḫudā mī-gardānad roz-hā-rā miyān-i ādamiyān	tėŋri ėvürür künlerni ėl arasında	tėngri hibergü’ū̄lüm → hibegü’ū̄lüm ödüri irgeni cūra	Allah günleri insanlar arasında döndürür
459b	bi-cast bā-way	tėbindi anḳa	dobtulba tū̄ndü	ona dört nala at sürdü, Far. onunla birbirlerine saldırdısaldır-dı
	darāz kaşīd-aş dar va‘da	uzun tarttı va‘dada	ū tataba bolcali	vadeyi uzun tuttu

	suḫan guft bā-way	sözledi anıŋ birle	keleldübe tūnlē	onunla konuştu
	bi-dād o-rā fulān çīz	bėrdi anḳa ol nėme	ögbe tūndü tėre yama	o nesneyi ona verdi
	paywastagī namūd bar kār	ülgürçilik közgürdi → körgüzdi işde	ülgürçi üce'ūlbe üyleyi	işte durmadan çalıştı, Moğ. işte hergün çalıştı
	bahā kard bā-o raḫt-rā	bahāladı aŋa raḫtnı	ünelebe tūndü raḫti	onun için mala değer biçti
	sālī ba-muzd girift o-rā	bir yılge tėrge tuttı anı	niken hodu → honu kölesün bariba tūni	onu bir yıllığına kiraladı
	bar-ā-bar kard bā-o dar ┐	tėŋleşti anıŋ ┐	tėngleldübe tūnlē ┐	kendisini onunla denk tuttu ┐
	cang	bile uruşda	kėre'ūrtü	kavgada
	yārī dād-aş	yārī bėrdi aŋa	nöke[çe]çi ögbe tūndü	ona yardım etti
	al-mu'talu'l-'ayn bi'l-yā			
	masḫaragī kard bā-way	masḫaralıḳ ḳıldı anıŋ birle	şoḳraḳlaba tūnlē	onunla şakalaştı
	şab guẕāşt bā-way	tün kėçürdi anıŋ birle	söni nökçibe [tūnlē]	onunla birlikte gece geçirdi
	kayd kard bā-way	kemer → mekr ḳıldı anıŋ birle	arġa kibe tūnlē	onunla hileleşti
	ḫaṭā kard bā-o dar ḫaṭ	yaŋ ḳıldı anıŋ birle ḫaṭda	endebe tūnlē biçiktü	onunla mektupta yanıldı
	bi-raft bā-way	bardı anıŋ birle	orçiba tūnlē	onunla birlikte gitti
460a	zīrakī kard bā-way	çėçeklik ḳıldı anıŋ birle	çėçer → çėçen kibe tūnlē	onunla akıllı geçindi
	bay'at kard bā-way	şarṭ ḳıldı anıŋ birle	cilalduba tūnlē	onunla anlaşma yaptı, Far. onunla biat etti
	wa īn bay'at	bu biy'at	ėne cilal	bu anlaşma, bu biat
	pas-i way raft	kėyinçe bardı	ḳoynāsa orçiba	arkasınca gitti
	şamşer zad bā-way	ḳılıçlaştı anıŋ birle	hildüleldübe tūnlē	onunla kılıçla dövüştü

	cudā kard-aş	ayırdı anı	ḳaḳalaba tū̄ni	onu ayırdı
	bar-kaşīd bā-o	tartıştı anıŋ birle	tatalalduba tū̄nlē	onunla birbirlerini tartakladılar
	mayl kard bā-way	ėgildi anḳa	bökeybe tū̄nlē	ona (Far. Moğ. onunla) eğildi
	cudā kard-aş	ayırdı anı	ḳaḳalaba tū̄ni	onu ayırdı
	wām dād-aş	ötünç bėrdi aŋa	aḳsuçi ökbr tū̄ndü	ona ödünç verdi
	mu‘āyana kard-aş	kördi anı	ücebe tū̄ni	onu gördü
	al-mu‘talu’l-lām			
	murāyī kard bā-mardumān dar ‘amal-aş	riyā ḳıldı ėlge işni	üseglebe irgendü üyleyi	işi (Far. işinde) halka göstermelik yaptı
	muḥābā kard-aş dar bay‘	muḥābā ḳıldı anıŋ birle satıḳda	muḥā[bā] kibe tū̄nlē ḳudaldu totara	onunla fiyatta müsamaha etti
	bi-saḫt bā-way	yaraştı anıŋ birle	coḳilduba tū̄nlē	onunla bağdaştı
	ham-zānū nişast	tizleşe olturdı anıŋ birle	öbüdükleldün sūba tū̄nlē	onunla diz dize oturdu
	duşmanī kard bā-way	duşmanlıḳ ḳıldı aŋa		onunla düşmanlık etti
	rāz guft bā-way	rāzlaştı anıŋ birle	alġūr keleldübe tū̄lē	onunla sırlaştı (Moğ. fısıldaştı)
	wa īn rāz	bu söz	ėne üge	bu söz (Far. sır)
	ham-rāz	rāzlıḳ	ügetü	sır saklayan, sırdaş
460b	nikūhīd-aş	melāmet ḳıldı anı	melāmet kibe tū̄ni	onu kınadı
	birādarī afgand miyān-i har dū	ḳardaşlıḳ saldı ėkiniŋ arasında	uruġluḳ orkiba ḳoyarīn cūra	iki kişi arasında kardeşlik kurdu
	duşmanī kard bā-o	duşmanlıḳ ḳıldı anıŋ birle	duşmanliḳ kibe tū̄ngē → tū̄nlē	onunla düşmanlık etti
	wa īn duşmanī	bu duşmanlıḳ	ėne duşmantu	bu düşmanlık
	bāmdād āmad bā-way	ėrte kėldi aŋa	ėrte irebe tū̄ndü	ona sabah geldi
	fidā dād-aş	fidā bėrdi aŋa	fidā ögbe tū̄ndü	ona fidye

				verdi, onu esirlikten geri satın aldı
	bi-ẖˇānd o-rā	ündedi → indedi onı → anı	uriba tū̆ni	onu çağırdı
	duşmanī kard bā-o	duşmanlıḳ ḳıldı anıŋ birle	duşmanliḳ kibe tū̆nlē	onunla düşmanlık etti
	bi-raft bā-way	yörüşti anıŋ birle	yabulduba tū̆nlē	onunla birlikte yürüdü
	mudārā kard bā-way	mudārā ḳıldı anıŋ birle	mudārā kibe tū̆nlē	onunla dostça geçindi
	ẖuṣūmat kard bā-o	duşmanlıḳ ḳıldı anıŋ birle	duşmanliḳ kibe tū̆nlē	onunla düşmanlık etti
	pādāş dād-aş	cezā bėrdi anḳa	sarayīn → sezāyīn ögbe tū̆ndü	ona ceza verdi
461a	bi-sāẖt bā-way ba-māl	yaraştı anıŋ birle öz mālıda	ūcaba tū̆nlē ō̆rīn māllar	onunla kendi malını kıyasladı
	bi-istād bā-o		bayalduba tū̆nlē	onunla birlikte ayağa kalktı
	istiṉnā kard o-rā	istiṉnā ḳıldı anı	isti[ṉn]ā ögbe tū̆ni	onu istisna etti
	bi-raft bā-o	bardı anıŋ birle	orçiba tū̆nlē	onunla birlikte gitti
	bar-guẕīd-aş	tanladı anı	sonġuba tū̆ni	onu seçti
	wa īn bar-guẕīda	bu anıŋ turnaġanı → tanlaġanı-turur	ėne tū̆ni sonḳuḳsani bī	bu onun seçtiğidir
	nigāh-dāşt-aş ẖudāy	saẖladı anı tėŋri	saḳiba tū̆ni tėngri	Allah onu korudu
	īn dūr mī-kunad o-rā	bu yıraḳ ḳılur anı	sonġuba tū̆ni	bu onu uzaklaştırır, Moğ. onu seçti
	bi-dīd o-rā	kördi anı	ücebe tū̆ni	onu gördü
	bi-girīst bā-way	yıġlaştı anıŋ birle	uylaba tū̆nlē	onunla birlikte ağlaştı
	mānist bado	mėŋzedi aŋa	adalitḳaba tū̆ni	ona benzedi
	bāk na-mīdāram az way	ėslemesmen andın	üle ėslem bi tū̆ni	ondan korkmam
	buland şud bā-o	bėyik boldı anıŋ	öndür bolba tū̆nlē	onunla

		birle		birlikte büyüdü
	nigāh-dāşt o-rā	asradı anı	asaraba tūni	onu sakladı
	tīr andāḫt o-rā	oḳ atışdı anıŋ birle	sumun ḳarbuldaba tūnlē	ok atıştılar
461b	nazdīk şud ba-way	yavuḳ boldı anḳa	oyra bolba tūndü	ona yakın oldu
	yārī dād-aş	yārī bėrdi aŋa	nökeçebe tūndü	ona yardım etti
	mubāhāt kard bā-way	küvenişti anıŋ birle	kö'ērkebe tūnlē	onunla birlikte hava attı
	mānist bado	mėŋzedi aŋa	adalitḳaba tūni	ona benzedi
	al-mu'talu'l- ┐			
	fā' wa'l-lām			
	bi-poşīd o-rā	yaptı anı	cürkübe → bürkübe tūni	onu örttü
	āmad ba-way	kėldi aŋa	irebe tūndü	ona geldi
	dostī kard bā-way	dōstlanıştı anıŋ birle	andalalduba tūnlē	onunla dostluk etti
	farāham andāḫt ┐	dōstluḳ saldı ┐	andaliḳ orkiba ┐	dostluk saldı ┐
	dar miyān-i īşān	ėkiniŋ arasında	ḳoyarīn cūra	ikisinin arasına
	al-mu'talu'l-'ayn wa'l-lām			
	dārū kard-aş	otladı anı	otaçilaba tūni	onu tedavi etti
	bar-ā-bar kard har dū-rā bā-ham-dīgar	tėŋ ḳıldı ėkelesini bir bir[i] bile	dėngeçe'ūlbe ḳoyari nim nikendü	ikisini birbiriyle denkleştirdi
	wa īn çīz na-mīarzad badīn bahā	bu nėme tėgmes bu bahāga	ėne yama türü ünedü üle kürüm	bu mal bu bahaya değmez
	ḳawī kard-aş	küçlük ḳıldı anı	küçitü kibe tūni	onu güçlü etti
462a	duşmanī kard bā-o	duşmanlıḳ ḳıldı anıŋ birle	duşmanliḳ kibe tūnlē	onunla düşmanlık etti
	bāb ifta'ala yafta'ilu ifti'ālan			
	āġāz kard kār-rā	başladı işni	hėkilebe üyleyi	işi başladı
	dilīr şud bar way	yüreklendi anḳa	cürükelebe tūndü	ona karşı yüreklendi
	basanda kard bā-o	ḳanā'at ḳıldı anıŋ birle	ḳanā'at kibe tūnlē	onunla yetindi

	panāh kard baro	sığındı aŋa	şinuba tū̄ndü	ona sığındı
	pur şud	toldı	dü’ū̄rbe	doldu
	bi-kaşīd-aş	tart[t]ı anı	tataba tū̄ni	onu çekti
	nigāh-dāşt ẖod-rā azo	saẖladı özini andın	saḳiba ō̄riyēn tū̄nēse	kendisini ondan korudu
	dar parda şud pādşāh	tutuḳ tuttı ẖan	dalda bariba ẖan	han rehin tuttu, Far. padişah perdeye girdi
	ẖarb kardand	uruşdılar	kėreldübeler	dövüştüler
	muzd ḥāṣil kard	tėr ḳazġandı	kölesün cō̄be	ücret aldı
	wa īn muzd ḥāṣil kardan	bu tėr ḳazġanmaḳ	ėne kölesün cō̄ksen	bu ücret kazanmak
	hīzum gird kard	otun yıġdı	tülēn ḳurāba	odun yığdı
462b	bi-doşīd uştur-i māda-rā	saġdı tişi tėveni	sāba ingeni	dişi deveyi sağdı
	rang kard ẖod-rā	boyadı özini	buẕuba → buduba ō̄riyēn	kendisini boyadı
	çaşm-dāşt-aş bar way	küydi aŋa	kölcibe → kögcibe tū̄ndü	Far. ondan umut bekledi, Çağ. ona yandı, Moğ. ondan yandı
	gunāh kard	yazuḳ ḳıldı	ėrū̄ kibe	günah işledi
	bi-rubūd-aş	ḳarmadı	ḳarmaba	onu kaçırdı, yağmaladı
	yār şudand	yār boldılar	nöker bolbalar	arkadaş oldular
	faryād zandand	çarlaştılar	ḳaylaldubalar	bağırıştılar
	saẖt-cunbān şud	ḳatıḳ tėbrendi	ḳata’ū ködelbe	katı deprendi
	ba-ġurbat şud	ġarīn boldı	ġarīb bolba	garip oldu
	ġażab kard-aş	açıġlandı aŋa	a’ūrlaba tū̄ndü	ona öfkelendi
	nazdīk şud	yavuḳ boldı	oyra bolba	yakın oldu
	andūhgīn şud	ḳayġulıḳ boldı	ḳayġutu bolba	kaygılı oldu
	nawişt afsāna-hā-rā	bitidi çörçeklerni	biçibe onatḳani	efsaneleri yazdı
	zabāna zad ātiş	yalınladı ot	yalinlaba ġal	ateş alevlendi
	bi-gazīd-aş	nıġladı → tanladı [anı]	sonḳuba tū̄ni	onu seçti
	bi-girist	yıġladı	uylaba	ağladı

	bi-guzīd-aş	tanladı anı	sonḳuba tū̆ni	onu seçti
	bi-ḫ̆ānd o-rā ba-fulān kār	indedi anı ol işke	uriba tū̆ni tėre üyledü	o işe onu çağırdı
	ḫod bado nisbat kard	özini aŋa nisbet ḳıldı	ō̆riyēn tū̆ndü tėnglebe	kendisini onunla karşılaştırdı
463a	bāk na-dāram azo	hīç ėslemes-men andın	hīç ül sengerem tū̆nēse	onu hiç dikkate almam, Far. ondan hiç korkmam
	pāra şud rīsmān	üzüldi ip	tasurba dēsün	ip koptu
	şād şud ba-way	sėvindi aŋa	tayasba → bayasba tū̆ndü	ona sevindi
	bi-parīd ┐	tarttı köz	tataba ┐	(Çağ. göz) seğirdi ┐
	çaşm		nidün	göz
	bi-kaşīd çīz-rā	tarttı nėmeni	tataba yamayi	nesneyi çekti
	ba-āḫir-i şab raft	tünniŋ aḫırıda yöridi	söniyīn dūsuḳsandu orçiba	gecenin sonunda gitti
	āmeḫta şud bā-o	ḳatılıştı anıŋ birle	neylebe tū̆nlē	onunla birleşti
	kasb kard badī-rā	ḳazġandı yamanlıḳnı	cō̆be mūrilġāsa → mūliġāsa	kötülüğü kazandı
	şarāb-i bāmdād ḫord	ėrte çaġır içti	ėrte bor ūba	sabahleyin şarap içti, Far. sabah şarabı içti
	bā-yak-dīgar ṣulḥ kardand	yaraştılar	coḳildubalar	birbirleriyle uyuştular
	bi-kuşād namāz-rā	açtı namāznı	nēbe namāzi	namaza başladı
	ba-zor ḫ̆āst az way fulān çīz-rā	küç birle tiledi andın ol nėmeni	küçiyēr ėribe tėre yama tū̆nēse	ondan nesneyi güçle istedi
	madḥ kard-aş	ögdi anı	maḳtaba tū̆ni	onu övdü
	yak-dīgar-rā bi-zadand ba-surū [ḳūçān]	uruçtı → uruştı ḳoçḳarlar	mörgüçeldübe ḳuçalar	koçlar toslaştı
463b	faryād kardand	çarladılar	ḳaylabalar	bağırdılar
	nawişt kitāb-rā	bitidi kitābnı	biçibe defteri	kitabı yazdı
	biyāmāsīd	şişti	ḳabutba	şişti
	koşīdand	cehd ḳıldılar	cidkübeler	gayret ettiler

	rāy-i ṣawāb cust	çın rāy tiledi	ünen sėtkil ėrebe	gerçek öğüt istedi
	gird ṣudand	yıġıldılar	ḳuri'ābalar	toplandılar
	kīna girift bar way	kīne tubtı → tuttı andın	cik bariba tū̃nēse	ondan öç aldı
	bi-larzīd	titredi	şilgütbe	titredi
	wa īn larza	bu titremaḳ	ėne şilgütkü	bu titremek
	puşt bāz nihād bado	tayandı aŋa	şitübe tū̃ndü	ona dayandı
	wa īn puşt u panāh-i man-ast	ol mėnim tayançım-turur	tėre minayi şitü bī	o benim dayanağımdır
	maḳhūr kard-aş	küç ḳıldı aŋa	küçin kibe tū̃ndü	ona baskı yaptı
	rawān ṣud	yöridi	yabuba	yürüdü
	yārī dād ba-way	yārī bėrdi aŋa	nökeçebe tū̃ndü	ona yardım etti
	dar dil girift çīzi	köŋlike tuttı nėmeni	sėtkildü bariba yamayi	nesneyi gönlünde tuttu
	wa īn dar dil-girifta	bu köŋgülde tutḳan	ėne sėtḳildü bariḳsan	bu gönülde tutan
	ḳaṣd kard ba-way	yaman ġandı → ḳıldı aŋa	mū sėtkibe tū̃ndü	ona kötülük etti, Far. ona kastetti
464a	i'timād kard bar way dar kār	ışandı anḳa işde	itegebe tū̃ndü üyledü	ona güvendi
	wa īn i'timād	bu ışanmaḳ	ėne itegüksen	bu güvenmek
	rag zad	tamur açtı	sudasun nēbe	damarı açtı
	rāstī kard dar ┐	rāstlıḳ ḳıldı ┐	tübşin kibe ┐	doğruluk etti ┐
	nafaḳa	azuġada	künesündü	erzakta
	mayl kard	ėgildi	bökeybe	eğildi
	sara kard diram-hā-rā	tanladı yarmaḳlarnı	sonḳuba altani	paraları seçti
	dost girift-aş	ėş tuttı anı	nöker bariba tū̃ni	onu eş tuttu
	bar yak-sū şud az mardumān	bir sarı boldı ėldin	niken cük bolba irgenēse	halktan ayrı taraf oldu
	farmān-bardārī kard	buyruḳını ėşit[t]i	ügey[i] sonasba	buyruğuna itaat etti
	āzār bast	āzār baġladı	azar huyaba	kırgınlık bağladı
	şitāft sūy-i o	asuḳtı → aşuḳtı anıŋ sarı	cāraba tū̃ni cük	ona doğru koştu
	āmadand ba-şarāb	ḥażır boldılar	icireldebe →	şaraba hazır

		çağırda	ireldebe bortu	oldular
	nazdīk şud ba-murdan mard	öylekke → ölmekke yavuḳ boldı ėr	üküldü oyra bolum ėr	adam az kalsın ölecekti
	sāḫt ḥaẕīra-rā	yasadı ḥaẕīranı	casaba ḥaẕīrayi	mezarlığı yaptı
	bi-kand çāh-rā	ḳazdı ḳuduḳnı	uḳuba ḳuduḳi	kuyuyu kazdı
	ḫˇār dāşt-aş	ḫˇār tuttı anı	çasun bariba tū̄ni	onu hakir gördü, Moğ. onu kar tuttu
	nirḫ cust ṭa‘ām-rā	narḫ tiledi ṭa‘āmnı	nerḫ ėribe ṭa‘āmdu	yemeğin fiyatını sordu
	biyāzmud-aş	sınadı anı	sinaba tū̄ni	onu sınadı
	kotāh kard ┐	ḳısḳa ḳıldı ┐	oḳar kibe ┐	kısa kesti ┐
	suḫan-rā	sözni	ügeyi	sözü
	miḳna‘a bar sar afgand zan	bürünçek kėydi ḫatun	bürünçek ömüsbe ėme	kadın duvak giydi
	pinhān kard-aş	yaşurdı anı	ni’ūbe tū̄ni	onu sakladı
	pand girift azo	ögüt aldı andın	bilik yabuba tū̄nēse	ondan öğüt aldı (Moğ. geldi)
464b	bi-rānd-aş	sürdi anı	kelibe tū̄ni	onu sürdü
	ḫod rānda şud	özi sürüldi	ō̄riyēn kelibe	kendisi sürüldü
	bi-poşīd	yaptı	bürkübe	örttü
	nibişt	bitidi	biçibe	yazdı
	afroḫta şud ātiş	yandı ot	şitābi ġali	ateş yandı
	maşhūr kardand o-rā mardum	meşhūr ḳıldılar ėlni	maḳtaba tū̄ni irgeni	Far. Moğ. halk onu ünlü etti, Çağ. halkı ünlü ettiler
	ṣabr kard	ṣabır ḳıldı	küliçebe	sabretti
	bārīk şud miyān-i o	inçke boldı bėli	narin bolba büse	beli inceldi
	‘ibrat girift bado	‘ibret boldı → aldı andın	‘ibret abuba tū̄nēse	ondan ibret aldı
	‘uẕr ba-cāy āward dar gunāh	‘öẕr ḳıldı yaẕuḳdın	‘özr kibe tū̄ndü ėre’ū̄ēse	günahından özür diledi
465a	panāh girift bado	sınındı → sığındı anḳa	şinuba tū̄ndü	ona sığındı
	ziyārat kard-aş	ziyārat ḳıldı aŋa	ziyārat kibe tū̄ni	onu ziyaret etti

	bi-nāzīd bar way ba-fulān kār	küvendi anḳa ol iş üçün	kö'ȭrkebe tȗndü tėre üyler	o iş için ona hava attı
	darweş şud	yoḳsuz boldı	üge'ȗ bolba	fakir oldu
	[īn] darweşī	bu yoḳsuz	ėne ügey	bu yoksul (Far. fakirlik)
	tuwānā şud ┐	çıdamal boldı ┐	çidamal bolba ┐	muktedir oldu ┐
	bar way	anḳa	tȗndü	ona
	parāganda şud darham-kaşīd[a]	yayıldı tizgen nėme	dėlegebe → dėlgerebe ḳolbasan yama	dizilen nesne dağıldı
	parāganda şud ḫabar	yayıldı ḫabar	dėlgerebe kėlen	haber yayıldı
	dād sitad azo	öç aldı andın	öçēn abuba tȗnēse	ondan öç aldı
465b	intiẓār kaşīd-aş	küydi aŋa	kögcibe tȗndü	ona (Moğ. ondan) yandı, Far. onu bekledi
	ḫ̌eştan nigāh-dāşt azo	özini saḫladı andın	ȭriyēn saḳiba tȗnēse	ondan kendisini korudu
	racaz guft	ḳoşuḳ ayt[t]ı	ḳoşun → ḳoşuḳ kelebe	şiir (Far. kısa şiir) söyledi
	āganda şud	toldı	dü'ȗrbe	doldu
	ġanīmat dāşt ┐	ġanīmet tuttı ┐	ġanīmet bariba ┐	ganimet bildi ┐
	furṣat-rā	fırṣatnı	kökiciküyi	fırsatı
	wa īn ġanīmat	bu ġanīmet	ėne ġanīmet	bu ganimet
	ġam-gīn şud	ḳayġuluḳ boldı	ḳayḳutu bolba	kaygılı oldu
	ḫod-rā nigāh-dāşt ba-si[p]ar	özini saḫladı ḳalḳan birle	ȭriyēn saḳiba ḳalḳani'ār	kendisini kalkanla korudu
	bāz dāşt o-rā	saḫladı anı	saḳiba tȗni	onu korudu
	ḫod bāz dāşta şud	özini saḫlandı	ȭriyēn saḳiba	kendisini korundu
	ḫ̌eştan nigāh-dāşt azo	özini saḫlandı andın	ȭriyēn saḳiba tȗnēse	ondan kendisini korudu
	bi-rubūd-aş	ḳarmadı anı	ḳarmaba tȗni	onu kaçırdı, yağmaladı
	bi-darīd-aş şer	yırttı anı arslan	tamtulba tȗni arslan	aslan onu parçaladı
	burd ātiş-rā wa 'ilm āmoḫt	aldı otnı dağı bilikni ögrendi	abuba ġali dağı surba biligi	ateşi aldı ve bilgeliği

				öğrendi
	poşīda şud bar way kār	yapıldı anḳa iş	bü[r]kübe tū̄ndü üyle	iş ona örtüldü
466a	bi-cust az way çīzi	tiledi andın nėmeni	ġuyba tū̄nēse yama[yi]	ondan nesneyi istedi
	ṣayd kard sūsmār-rā	avladı sūsmārnı	abalaba moġayyi	kertenkeleyi (Moğ. yılanı) avladı
	bi-larzīd	titredi	şilgütbe	titredi
	wa īn larza	bu titremek	ėne şilgüdüksen	bu titremek
	bar-ḫāst	ḳoptı	bosba	kalktı
	mūy andar wā kard gurba	müşük tümini → tüyini hurbaydı	miş üsüni'ēn hubilba	kedi kendi tüyünü karıştırdı
	arzān ḫarīd raḫt-rā	uçuz aldı raḫtnı	ḳilyar → ḳilbar abuba raḫti	malı ucuz aldı
	şikār kard ṣayd-rā	avladı avnı	abalaba abayi	avı avladı
	kam kard-aş	öksük ḳıldı anı	tuta'ūlba tū̄ni	onu azalttı
	ḫod kam şud	özi öksüdi	ō̄rēn tutaba	kendisi eksildi
	bi-soḫt	küydi	tülebe	yandı
	peş āmad o-rā	ilgeri kėldi anḳa	uruḳşi irebe tū̄ndü	ona önce geldi
	bar-ham āmad har dū ┐	yumuldı ėki közi	ni'ūba ḳoyar ┐	Çağ. iki gözü yumuldu, Far. Moğ. yumuldu iki ┐
466b	çaşm-i o		nidüni	onun gözü
	farīża kard ḫudāy namāz-rā	farīża ḳıldı tėŋri namāznı	farīża kibe tėngri namāzi	Allah namazı farz kıldı
	pareşān şud	perişān boldı	perişān bolba	perişan oldu
	ḫarāb şud	buzuldı	ėbderebe	bozuldu
	āmeḫta şud	ḳatılıştı	neyleldübe	birleşildi
	bi-bast o-rā	baġladı anı	huyaba tū̄ni	onu bağladı
	ba-gulū firo-burd-aş	yuttı anı	calġiba tū̄ni	onu yuttu
	şarṭ kard ba-fulān çīz	şarṭ ḳıldı ol nėmege	şarṭlalduba tėre ya[ma]du	o nesneye şart koştu
	şād şud	sėvindi	bayasba	sevindi
	bar-dāşt o-rā	kötüzdi →	örgübe tū̄ni	onu kaldırdı

		kötürdi anı		
	bīnī pāk kard	burnını arıttı	ḳuyarān → ḳabarān arçiba	burnunu temizledi
	şāna kard mūy-rā	taradı saçnı	samlaba üsüni	saçı taradı
	nigāh-dāşt o-rā	saḫladı anı	asaraba tū̄ni	onu korudu
	naw āward-aş	yaŋ[ı] kėltürdi anı	şini açaraba tū̄ni	onu yeni getirdi
	ba-gulū firo-burd-aş	yuttı anı	calġiba tū̄ni	onu yuttu
	pas-i way raft	kėyinçe bardı	ḳoynasa orçiba	arkasınca gitti
467a	cam‘ şudand	yıġıldılar	ḳurildubalar	toplandılar
	zan sar-i ḫ̆eştan az şawhar ḫarīd	ḫatun başını satḳun aldı abışḳasıdın	ėme hėkinēn ḳudalduci abuba ėrēs	kadın kocasından kendi başını satın aldı
	gīyāh-i bahārī ḫord	yazlıḳ otnı otladı	ḳaburīn ėbesün ėbesülebe	ilkyazlık otu otladı
	bar-dāşt sang-rā	kötürdi taşnı	örgübe gürüyi	taşı kaldırdı
	bāz sitad hiba-rā	yandura aldı baġışlaḳannı	ögüksen ḳari’ūlci abuba	bağışlanmışı geri aldı
	buland şud	beyik boldı	öndür bolba	büyük oldu
	goş sūy-i o dāşt	ḳulaḳ tuttı anıŋ sarı	çiḳin bariba tū̄ni cük	ona kulak tuttu
	bar-guzīd-aş	tanladı anı	sonḳuba tū̄ni	onu seçti
	bi-ḫufsīd	yattı	kebtebe	yattı
	dīdawar şud bar way	körümçi boldı aŋa	ḳaraḳçi bolba tū̄ndü	ona bakar gibi yaptı
	bāz istād	yana turdı	basa bayba	yine durdu
	wa īn bāz istādan	bu turmaḳ	ėne bayiḳsan	bu durmak
	tuwānā şud ┐	çıdamal ┐	çidamal bolba ┐	muktedir oldu ┐
	bar way	boldı aŋa	tū̄ndü	ona
	bi-sitād doşīzagī	ḳızlıġını aldı	ökinlik abuba	kızlığını giderdi
	ḳur‘a zadand	cöŋ saldılar	tölge ücebeler	yazı tuğra attılar
	gīyāh[-rā] cust	tiledi otnı	ėribe ėbesüni	otu istedi
	wa īn gīyāh custan	bu ot tilemek	ėne ėbesün ėrikü	bu ot istemek
467b	nekūyī cust mard	yaḫşılıḳ tiledi [ėr]	sayinliḳ ėribe ėre	erkek iyilik diledi

	bi-kaşīd-aş	tarttı anı	tataba tū̄ni	onu çekti
	sūd azo yāft	asıḳ taptı andın	asiḳ bolba tū̄nēse	ondan yararlandı
	nawāla firo-kard dar ┐	telge mandı sirkege ┐	ḳutḳu dürübe ┐	yiyecek bandı, Çağ. sirkeye bandı, Moğ.┐
	sirka		sirkedü	sirkeye
	wa īn nān-ḫoriş	bu ėtmek birle yėr nėme	ėne ėtmekelē → ėtmeklē idekü maya → yama	ekmekle yenilen yiyecek
	bā-yak-dīgar ḫū kardand	yaraştılar bir biri bile	nim nikendü coḳilduba	birbiriyle yakıştılar (Far. alıştılar)
	az sar girift-aş	başladı anı	hėkilebe tū̄ni	onu başladı
	peşa-war şud	pīşelik boldı	ėrdemtü bolba	meslekli oldu
	wa īn peşa	bu pīşe	ėne ėrdem	bu meslek
	bar-çinīd mīwa-hā-rā	tėridi → tėrdi yėmişlerni	tū̄be cimişleri	meyveleri topladı
	bi-rubūd-aş	ḳarmadı anı	ḳarmaba tū̄ni	onu kaçırdı, yağmaladı
	ḫilāf kardand daro	iḫtilāf ḳıldılar aŋa	iḫtilāf kibeler tū̄ndü	onunla anlaşmazlığa düştüler
	wa īn mī-rawad wa mī-āyad ba-sūy-i fulān kas	bu kėlür barur ol kişige	ėne yirem orçim tėre kü'ū̄ndü	o kişiye gelir gider
	bi-makīd-aş	ėmdi anı	kökebe tū̄ni	onu emdi
468a	nazdīk şudand	yavuḳ boldılar	oyra bolbalar	yakın oldular
	muḳir āmad bar gunāh	iḳrār kėltürdi yazuḳını	mėdere'ū̄lbe ėre'ū̄yi	günahını itiraf etti
	sitam kard	küç ḳıldı	küçin kibe	baskı (Far. zulüm) yaptı
	gum-rāh şud dar biyābān	azdı yābānda	tō̄ribe kēre	bozkırda kayboldu
	bi-nişast dar mascid	olturdı mescidde	sūba mescidtü	camide oturdu
	'alaf ḫordand çahār-pāyān	otladılar geleler	ėbesülebeler adūsun	hayvanlar otladı
	wa īn ḫordanī-yi çār-wā → çār-pā	bu gele yėr nėme	ėne adasun idekü yama	bu, hayvan yiyeceği nesne
	ba-kaf bar-dāşt az āb	avuçladı sudın	a'ūçi'ān abuba tū̄nēse	sudan (Moğ. onu) avuçlad

	kasb kard badī-rā	ḳazġandı yamanlıḳnı	cō̄be muluġi	kötülüğü kazandı
	gird-i way dar-āmadand	ḳapladılar anı	ḳābalar tū̄ni	onu kapattılar, Far. onun etrafına toplandılar, onu kuşattılar
	ḫ̌eştan poşīd bā-o	özini yaptı anıŋ birle	ō̄riyēn bürkübe tū̄nlē	onunla birlikte kendisini örttü
	ba-nīma rasīd roz	tüşge yėtti kün	üdür dülidü kürbe naran	güneş tepeye çıktı
	ba-nīma rasīd māh	yarımḳa yėtti ay	carimdu kürbe sara	ay yarım ay oldu
	dād sitad azo	öçni aldı andın	öçi'ēn abuba tū̄nēse	ondan öcü aldı
468b	bi-duruḫ̌şīd	ıltıradı → yıltıradı	yiltiraba	parladı
	bi-soḫt	küydi	tülebe	yandı
	wa īn soḫtan	bu küygen	ėne tüleksen	bu yanmış (Far. yanmak)
	duroġ sāḫt suḫan-rā	yalġan yasadı sözni	ḳudal casaba ügeyi	sözü yalan söyledi
	ba-ham bar-āmad çīz	bir birige tėgdi nėme	nim nikendü kürbe yama	nesne birbirine yetti
	takya kard ba-āranc	tayandı tirseki birle	tulba toḳayārān	dirseğiyle dayandı
	rozī situd	rūzī aldı	kėşik abuba	pay aldı
	peşī girift	ilgeri çıḳmaḳnı talaşdı	urida ġarḳuyi tėmeçeldübe	birbiriyle öne çıkışı tartıştılar
	duzdīda ┐	oġurladı ┐	┐	hırsızca ┐
	goş dāşt	ḳulaḳ tiŋledi	yariḳçi?	kulak verdi
	kinār girift o-rā	ḳuşdı anı	nėperipe → tėberibe tū̄ni	onu kucakladı
	şarāb-i şabān-gāhī girift	aḳşam çaġırını içti	üdeşi bor abūba → ūba	akşam şarabını içti
	cudā şudand	ayrıldılar	ḳaġaçaldubalar	ayrıldılar
	çafsīd ba-way	yapıştı anḳa	nūçaba tū̄ndü	ona yapıştı
	kamar bi-bast ba-miyān	baġladı ḳurnı bėlke	ḳuri büselebe bėldēn	beline kuşağı kuşandı
	bi-mānd dar kār	bardı işde	obçiba → orçiba üyleyi	işe gitti (Far. kaldı)

	nigūn-[s]ār şud	töŋterildi	tüngterilbe	devrildi
469a	dīh-hāy-i gardīda	bu töŋterilgen kėntler	ėne tünteri'ūksen → tünterilüksen balġasut	yıkılmış köyler (Moğ. şehirler)
	ḫˇeşāwandi ba-ham rasīda	ḳatılışḳan uruḳ	nėyleldüksen uruḳ	karışan soy
	şirkat kardand har dū	ortaḳlaştılar	ortaḳ bolbalar	ortak oldular
	az bun kand-aş	tübidi[n] ḳonḳardı anı	hirōrāsa bosḳaba tūni	onu dibinden sondu
	çang zad bado	yapışundı aŋa	nūcaba tūndü	ona yapıştı
	żāyi‘ kard ‘izzat-rā	buzdı ‘izzetni	ėbdebe kündüleküyi	izzeti bozdu
	ba- kār dāşt-aş	işletti anı	caruba tūni	onu çalıştırdı
	wa īn cām-hāy-i ┐	bu künde kėyer ton- ┐	üdürtü ömüskü ┐	bu gündelik elbiseleridir; kürk- ┐
	har roza	ları-turu[r]	dēller	leridir
	zārī kard ba-ḫudāy	yalbardı tėŋrige	calbariba tėngridü	Allah'a yalvardı
	bar yak-dīgar la‘nat kardand	la‘net ḳılıştı ḳavmlar	la‘net kibe bügüdedü	Far. birbirine lanetleştiler, Çağ. kavimler lanetleşti, Moğ. hepsine lanet etti
	wa īn la‘nat	bu la‘net	ėne la‘net	bu lanet
	bar-dāştand	köterdiler	örgübeler	kaldırdılar
	bar-dāşt gunāh-i o-rā	köterdi yaruḳını → yazuḳını	örgübe tūni ni'üli	onun günahını sildi
	bi-burīd-aş	kėsdi anı	oḳtalba [tūni]	onu kesti
	dar-āmad bā-o	kirdi anıŋ birle	oraba tūnlē	onunla birlikte girdi
469b	nā-ganān → nā-gahān ḫuṭba guft	saġınmay oḳudı ḫutbanı	ėse sėtkici ungşiba ḫutbayi	hutbeyi düşünmeden okudu
	koç kard	köç ḳıldı	nūbe	göç etti
	afroḫta şud ātiş	yandı ot	şitāba ġal	ateş yandı
	şu‘la zad ba-way	yalınladı başı ḳarı- ┐		başı ışık saçtı yaş- ┐
	az sapīdī	lıḳdın		lılıktan (Far. beyazlıktan)

	maşġūl şud	meşġūl boldı	meşġūl bolba	meşgul oldu
	ḫod-rā dar cāma peçīd	bürkendi tonnı	bürkübe dēli	elbiseyi; kürkü giyindi
	rāst şud	tüz boldı	tübşin bolba	düz oldu
	ba-yak-sū şud	bir sarı boldı	niken cük bolba	bir yana oldu
	wa īn tanhāyī	bu yalḳuzluḳ	ėne ġalçaḳliḳ	bu yalnızlık
	dar miyān-i rān girift tīra-rā	butınıŋ arasında tuttı sününi	ġuya cūra ḳabçiba cidayi	mızrağı butunun arasına sıkıştırdı
	basta şud zabān-i o	tutuldı anıŋ tili	bariġdaba tū̄ni kėyen → kėlen	onun dili tutuldu
	wa īn basta-zabān	bu til tiklengen	ėne kėyen → kėlen bariḳdaḳsan	bu dili tutulmuş
	ġusul kard	ġusul ḳıldı	uşundu oraba	gusül etti
	bi-sāḫt duroġ[rā]	yasadı yalġannı	casaba ḳudali	yalanı düzdü
	wa īn mard-i tāza-cawān	bu tāze yigit	ėne şini calū	bu yeni delikanlı
470a	surma kaşīd	sürme tarttı	sürme tataba	sürme çekti
	dū-mūy şud	çal boldı	būrul bolba	kırçıl oldu
	ba-cāy āward farmān-i o	boyın sundı buyruḳıġa	kücü'ū̄n sunaba tū̄ndü	onun buyruğuna (Moğ. ona) boyun eğdi
	da'wā kard şi'r-i dīgarī-rā cihat-i ḫod	özige da'vā ḳıldı özge kişiniŋ koşuġını	ō̄rtēn da'vā kibe bişi kū̄ni koşaġi	başkasının şiirini kendisinin idiasına bulundu
	na'layn dar pā kard	na'līn kėydi	köldēn modun ömüsbe	takunya giydi
	az cāy ba-cāy şud	köç ḳıldı	nū̄be	göç etti
	wa īn koç	bu köç	ėne nū̄ri	bu göç
	nān-ḫoriş kard sirka-rā	ėtmek birle yėdi sirkeni	ėtmek[lē] idebe sirkeyi	sirkeyi ekmekle birlikte yedi
	tabassum kard	küldi	inēbe	güldü (Far. gülümsedi)
	ḥacāmat kard	ḥicāmat ḳıldı	ḥicāmat kibe	hacamat atti
	ḥurmat dāşt	ḥürmet tut[t]ı aŋa	kündülebe tū̄ndü	ona saygı gösterdi

	şarm dāşt az way	uyaldı andın	içebe tū̆nēse	ondan utandı
	bi-tarsīd az way	ḳorḳtı andın	ayba tū̆nēse	ondan korktu
	wa īn tars	bu ḳorḳmaḳ	ėne ayḳu	bu korkmak (Far. korku)
	ḫukm kard dar māl-aş	ḫükm ḳıldı anıŋ mālıga	ḫükm kibe tū̆ni māldu	onun malına hüküm getirdi
470b	ḫ̆āb dīd	tüş kördi	bū̆dülebe → cū̆dülebe	düş gördü
	wa īn ḫ̆āb	bu tüş	ėne cū̆dü	bu düş
	ḫatm kard ḳur'ān-rā	ḫatm ḳıldı ḳur'ānnı	ḫatm kibe ḳur'āni	kur'anı bitirdi
	ḫuṣūmat kardand	ḫuṣūmat ḳılıştılar	duşmanliḳ kibeler	düşmalık ettiler
	muhr nihād	mühür bastı	tamġa daruba	mühür bastı
	anbūhī kardand bar way	ġulū ḳıldılar aŋar	kömüklebeler tū̆ndüler	ona haddini aştılar
	Bā-yak-dīgar ḫamla kardand	bir birige tėbindiler	nim nikendü dobtulbalar	birbirlerine hücum ettiler
	az bun kand-aş	tübindini → tübidin ḳonḳardı	hirōrāsa ġarġaba	dibinden soktu
	sitam kard	küç ḳıldı	küçin kibe	baskı (Far. zulüm) yaptı
	zabāna zad ātiş	balınladı → yalınladı ot	yalinlaba ġali → ġal	ateş yalınladı
	dast dar way zad	ėlik urdı aŋa	ġar dėletbe tū̆ndü	ona el vurdu
	ġanīmat girift-aş	olca tuttı anı	olca bariba tū̆ni	onu ganimet aldı
	uftād dar cūy	tüşdi arıḳḳa	unaba tatāldu	arka düştü
	ba-ḳismat kard ġanīmat-rā	üleşdiler olcanı	abulçabalar olcayi	ganimeti üleştiler
	bi-çafsīd	yapışundı	nūçaba	yapıştı
471a	rūy-band bast	yüzini baġladı	ni'ūrān huyaba	yüzünü bağladı
	mulāzamat kard	mulāzemet ḳıldı	tabuḳ kibe	hizmet etti
	mawc zad	mevc urdı	sėl kibe	dalgalandı
	firo-burd-aş	yuttı anı	calġiba tū̆ni	onu yuttu
	ba-ham paywasta şud kār	tizildi iş	tizilbe üyle	iş düzüldü
	kīna kaşīd azo	öçni aldı andın	öçēn abuba tū̆nēse	ondan öcü aldı
	amānat dāşt o-rā badān kār	emīn ḳoydı anı ol işke	emīn itegebe tū̆ndü tėre üyleyi	o işi ona emanet etti

	ẖatna kard	sünnet ḳıldı	ġarilān? kibe	sünnet etti
	huḳna kard	ḥuḳna kibe	ḥuḳna kibe	tenkiye yaptı
	giraw situd az way çīzi	girev aldı andın nėme	tutuḳ abuba tū̃nēse [yama]	ondan nesneyi epotik aldı
	mard-i bā-kīna	kīnelik ėr	kīnetü ėre	kindar adam
	ʻāşiḳ şud ┐	ʻāşıḳ boldı ol ┐	ʻāşiḳ bolba tėre ┐	âşık oldu o ┐
	badān kas	kişige	kü'ū̃ndü	kişiye
	yār şud o-rā	yār boldı aŋa	nöker bolba tū̃ndü	ona arkadaş oldu
	biyāzmūd o-rā	sınadı anı	sinaba tū̃ni	onu sınadı
	wa īn āzmāyiş	bu sınamaḳ	ėne sinaḳu	bu sınamak (Far. sınama)
	ba-kār dāşt o-rā	işletti anı	üyletbe tū̃ni	onu çalıştırdı
471b	poşīda şud bar way kār	yapıldı aŋa iş	bürkübe tū̃ndü üyle	iş ona örtüldü
	bīdār şud az ẖˇāb	oyġandı uyḳudın	sėribe noyrāsa	uykudan uyandı
	yak-dīgar-rā ẖˇārī kardand	sögüştiler	nim niken sögēbe	sövüştüler
	az bun bar-kand-aş	tübidin ḳonḳardı anı	hirōrāsa ontulba → oḳtulba tū̃ni	onu dibinden söktü
	bar-dāşt macrūḥ-rā	köterdi yaralıḳnı	örgübe yaratuyi	yaralıyı kaldırdı
	ḥuccat āward bar way fulān çīz-rā	ḥüccet kėltürdi anḳa ol işige	ḥüccet açaraba tū̃ndü tėre yamadu	ona o işinde ispat getirdi
	murtad şud dar dīn	mürted boldı dīnidin	mürted bolba dīnēse	dininden döndü
	rāst şud	tüz boldı	tübşin bolba	düz oldu
	saẖt şud	ḳatıḳ boldı	ḳata'ū bolba	katı oldu
	bimār → ba- şumār dāşt [o-rā]	sanarġa tuttı anı	tōndu bariba tū̃ni	onu hesaba kattı
	ʻiddat dāşt zan	ʻiddet tuttı ẖatun	ʻiddet bariba ėme	kadın iddetini bekledi
472a	bā-maza yāft o-rā	mezelıḳ taptı anı	amtatu olba tū̃ni	onu tatlı buldu
	ẖod bā-maza şud çīz	özi mezelıḳ boldı nėme	ō̃rēn amtatu bolba yama	nesne kendisi tatlı oldu
	nişẖˇār zad şutur	kevşedi tėve	kebibe tėmēn	deve geviş getirdi

	wa īn nişḫˇār	bu kevşemek	ėne kėblesen	bu gevşemek
	mużṭar kard-aş ba-fulān kār	ḳısarladı anı ol nėmege	ḳabçiba tū̄ni tėre üyledü	onu o nesneye (Far. Moğ. işe) sıkıştırdı
	pinhān çīzi ṭalab kard azo	yaşura nėme tiledi andın	ni'ūyi → ni'ūci yama ėribe tū̄nēse	ondan gizlice nesne istedi
	firīfta şud ba-way	bārī → bāzī yedi anıŋ birle	bāzī idebe tū̄nlē	onunla birlikte aldandı
	lab şirīn kard	tebessüm ḳıldı	inēbe	gülümsedi
	bi-rubūd-aş	ḳazmadı → ḳarmadı anı	ḳarmaya → ḳarmaba tū̄ni	onu kaçırdı, yağmaladı
	burīd sar-aş-rā	kėsdi başını	oḳtalba hėkini	başını kesti
	bi-cunbīd	tėbrendi	ködelbe	deprendi
	‘azīz şud ba-way	‘azīz oldı anḳa	kündülebe tū̄ndü	ona değerli oldu
	ḫāṣa kard-aş ba-fulān çīz	ḫāṣṣa ḳıldı anı ol nėme birle	ḫāṣṣa kibe tū̄ni tėre yamala	onu o nesneyle özdeşleştirdi
	bar pay-i o raft	kėyinçe bardı	ḳoynāsa orçiba	arkasınca gitti
472b	ḳiṣāṣ kaşīd azo	ḳanlıḳnı öltürdi	çisutuyi alaba	davalısını öldürdü
	bi-makīd-aş	sordı anı	kökebe tū̄ni	onu emdi
	duḫtarī bud → burd zan-rā	ḳızlıḳnı aldı	ökinlikni abuba	kızlığı aldı
	cāy-i ḳarār girift	yėr tuttı	ḳacar bariba	yer tuttu
	ba-ḫāna-yi şūy firistād ‘arūs-rā	abışḳası üyige yiberdi kėlinni	ėreni ėmeyēn ilebe gėrtüyi → gėrtüni	gelini kocası evine gönderdi
	parāgand dārū-rā	saçaştı dārūnı	çaçiba ėmeyi	ilacı döktü
	ṣaff zadand	cėrge tuttılar	cėrge baribalar	sıra tuttular
	anbūh şud ˥	ḳalınladı yaş ˥	cucalaba nilḳa ˥	kalınlaştı yaş ˥
	gīyāh-i tar	ot	ėbesün	(Far. yaş) ot
	bostān-hāy-i anbūh	ḳalın baġlar	cucān baġūt	kalın bağlar
	bīrūn kard kali[m]a-rā az kali[m]a	çıḳardı kelimeni kelimedin	ġarġaba kelimeyi kelimēse	kelimeden kelime çıkardı
	bar yak-dīgar rasānīd dū zānū-rā	ėki tizini bir birige yėtkürdi	ḳoyar öbüdügi kürgebe nim	iki dizini birbirine

			nikendü	dayadı
	tar şud	öl boldı	noytan bolba	yaş oldu
	bā-raḫna şud	kėteldi	kėlterebe	gedik oldu
	wa īn raḫna	bu kėtük	ėne kėlterkey	bu gedik
473a	bar-kaşīd şamşer-rā	tart[t]ı ḳılıçnı	tataba hildüyi	kılıcı çekti
	bīmār şud mard	aġr[ıḳ] boldı ėr	ėbeçin bolba ėre	adam hasta oldu
	bahāna kard bar way ba bīmār[ī]	bahāne ḳıldı aŋa aġrıḳlıḳnı	şiltaḳ kibe tūndü ėbeçinligi	hastalığı ona bahane etti
	bar pay-i o raft	anıŋ kėyinçe bardı	tūni ḳoynāsa orçiba	onun arkasınca gitti
	bi-boyīd-aş	ıdladı anı	hünisbe tūni	onu kokuladı
	ʻimāma peçīd	destār çulġadı	dastār ḳurçiba → ḳuçiba	sarık sardı
	ġam-gīn şud	ḳayġulıḳ boldı	ḳayġutu bolba	kaygılı oldu
	itimām → ihtimām kard ba-kār	ihtimām ḳıldı işige	cidlebe → cidkübe üyledü	işine özen gösterdi
	ba-sunnat-i o bi-raft	anıŋ sünnet kėyinçe bardı	tūni sünneti'ēr orçiba	onun töresi ardınca gitti
	minnat nihād bar way	minnet ḳoydı aŋa	minnet talbiba tūndü	ona iyilik etti
	al-muʻtalu'l-fā'i bi'l-wāw			
	takya zad bar way	tayandı aŋa	şitübe tūndü	ona dayandı
473b	paydā şud kār	bėlgülük boldı iş	bėlgertü → bėlgetü bolba üyle	iş belirdi
	āhistagī kard	āhistalıḳ ḳıldı	alġūr kibe	yavaşlık etti
	wa īn āhistagī	bu āhistalıḳ	ėne alġūr	bu yavaşlık
	afroḫta şud ātiş	yandı ot	şitāba ġali	ateş yandı
	[pand] bi-paẕīruft	ögüt aldı	ügüt abuba	öğüt aldı
	farāḫ şud	kėŋ boldı	ū bolba	geniş oldu
	firo-māya şud	ḫˇār boldı	ḫor bolba	horlandı, Far. alçak oldu
	ba-ham paywasta şud	tizildi	tizildi f	dizildi
	ittifāḳ kardand ┐	ittifāḳ ḳıldı- ┐	ituldubalar ┐	birlik ettiler ┐
	bar way	lar aŋa	tūndü	ona

	bi-paywast ba-way	ulandı anıŋ birle	ulanba tūnlē	onunla birleşti
	takya zad bar way	tayandı aŋa	sitübe tūndü	ona dayandı
	nā-guwāriş girift ṭa‘ām	siŋmedi aŋa aş	ėse şingebe idēn tūndü	aş ona sinmedi
	bā-nişān şud [bā-]fulān çīz	nişānlıḳ boldı ol nėme birle	bėlgetü bolba tėre [y]amala	o nesne ile nişanlı oldu
	tuhmat kard ba way	tühmet ḳıldı aŋa	tühmet kibe tūndü	onu zan altında bıraktı
	al-mu‘talu’l-‘ayn			
474a	burīd bīyābān-rā	kėsdi bāyānnı → yābānnı	oḳtalba kēri	ormanı aştı
	girībān kard pīrahan-rā	yaḳa tikdi köŋlekke	caḳa oyaba çamçaydu	gömleğe yaka dikti
	gumān dāşt dar way	sėzik sėzdi aŋa	sėziklebe tūndü	ondan kuşkulandı
	ġībat ~ ġaybat kard-aş	ġaybat ḳıldı anı	ḳoyna kelebe tūni	onu gıybet etti
	ḳūt ḫod sāḫt fulān çīz-r[ā]	azuḳ ḳıldı ol nėmeni	künesün kibe tėre yamayi	o nesneyi katık etti
	niyāz burd ┐	muḥtāc boldı ┐	muḥtāc bolba ┐	muhtaç oldu┐
	ba-way	aŋa	tūndü	ona
	har dū cuft şudand	çiftleşdiler	çiftleldübeler	çiftleştiler
	az yun → bun bar-kand-aş	tübidin ḳonḳardı anı	sirōrāsa → hirōrāsa cosḳaba → bosḳaba tūni	onu dibinden söktü
	wa īncā → īn balāy-i [az bun] bar-kananda	bu tüblendürür belā	ėne tüyeküye?	bu dipten sokan bela
	şād şud ┐	sėvindi ┐	bayasba ┐	sevindi ┐
	ba-way	aŋa	tūndü	ona
	wa īn mihtar-i karīm	bu sėvingen	ėne bayasuḳ[s]an	bu sevinen
	bi-cast gīyāh-i tar	ol ot tiledi	tėbre ėbesün ėribe	yaş ot istedi
	şikār kard-aş	avladı anı	ayalaba → abalaba tūni	onu avladı
	‘ādat kard	ögrendi	surba	alıştı
474b	bar-guẕīd-aş	tanladı anı	tonḳuba → sonḳuba tūni	onu seçti
	biyāward bār-rā	aşlıḳ kėtürdi	nari’ān → tari’ān açaraba	tahıl getirdi

	bi-guẕaşt bar way	kėçe → kėçti anḳa	nökçibe tū̃ndü	ona geçti
	cudā şud	ayrıldı	[ḳa]ġaçaba	ayrıldı
	dastūr şud bar way kār	destūr boldı aŋa iş	destūr bolba tū̃ndü üyle	iş ona müsaaede edildi
	kār-i duşvār	müşkil iş	duşḫuār üyle	güç iş
	‘iważ ┐	alışdı anı ┐	abalciba → aralciba ┐	değiştirdi ┐
	situd az way	özge nėmge	bişi yamala	onu başka nesneyle
	ustuwārī kard dar kār	iḫtiyāṭ ḳıldı işde	bėkit[k]ebe tū̃ni üyle	işte tedbir aldı, Moğ. o işi sağlamlaştır-dı
	ḫaşm kard bar way	açıġlandı aŋa	a’ūrlaba tū̃ndü	ona öfkelendi
	bi-ḫarīd-aş	satḳun aldı anı	ḳudalduci abuba tū̃nēse	onu (Moğ. ondan) satın aldı
	bi-tarsīd az way	ḳorḳtı andın	ayba tū̃nēse	ondan korktu
	tābistān guẕāşt dar cāy	yayladı ol yėrdin → yėrde	cusaba tėre ġacara	o yerde yazı geçirdi
475a	ā[r]zūmand şud ba-way	ārzūladı anı	küsebe tū̃ni	onu istedi
	misvāk kard	misvāk ḳıldı	misvāk kibe	misvakladı
	ḫīla kard	mekr ḳıldı	mekr kibe	hile yaptı
	ḫirāmān raft	küvene yözidi → yöridi	kȭrkeci yabuba	hava atarak yürüdü
	wa īn kibr	bu küvenmek	ėne kö’ȭrküksen → kö’ȭrkeksen	bu hava atmak
	halāk kard-aş	helāk ḳıldı anı	ükül kibe tū̃ni	onu öldürdü
	nā-gāh bi-kuşt o-rā	kėnete öldürdi anı	gėnete alaba tū̃ni	birdenbire onu öldürdü
	bi-paymūdand o-rā	ölçekledi anı	çinēbeler tū̃ni	onu ölçekledi
	bahā kard diraḫt-rā → raḫt-rā	bahā ḳıldı diraḫtnı → raḫtnı	üne kibe māli	mala değer biçti
	ḫiyānat kard bar ḫod	ḫiyānat ḳıldı özige	mūliḳ kibe ȭriyēn	kendisine ihanet etti
	al-mu‘talu’l-lām			
475b	rāy dīd dar kār	rey kördi işde	yaraḳ ücebe üyledü	işte anlam gördü
	dūr şud azo	yıraḳ boldı andın	ḳola bolba tū̃nēse	ondan uzak oldu

	bar-guzīd-aş	tanladı anı	sonḳuba tū̄ni	onu seçti
	dar-peçīd ḫod-rā ba cāma	çörgedi özini ton bile	ḳuçiba ō̄riyēn dēller	kendisini elbiseyle; kürkle bürüdü
	gardan-band	boyun bağı	kücü'ū̄n huyāsa	boyun bağı
	wa gufta mī-şawad fulān ┐	aytılur bağladı ol ┐	caḳu tuyaba → huyaba tère kü'ū̄n ┐	söylenir o kişi bağladı ┐
	bast ḥuywat-i → ḥubwat-i ḫod-rā	kişi boyun bağını	kücū̄ni'ēn ō̄rin	kendi boyun bağını
	wa bi-guşād ḥubwaḳ-i → ḥubwat-i ḫod-rā	ve açtı boyun bağını	nēbe kücū̄ni huyāsa	(Far. Çağ. ve) açtı boyun bağını
	umīd dāşt ba-way	ümīd tuttı andın	umunba tū̄nēse	ondan ümit etti
	rāz kardand mardumān	rāzlaştılar ėl	ügeleldübeler ėl	insanlar sırlarını söyleştiler
	rīş bar-āward	saḳal çıġardı	saḳal ġarġaba	sakal çıkardı
	ḳaṣd kard-aş	ḳaṣd ḳıldı aŋa	mū sėtkibe tū̄ndü	ona kastetti
	ʻaṭā ḫ̌āst azo	inʻām tiledi andın	ė'ū̄lge ėribe tū̄nēse	ondan bağış istedi
	ridā afgand bar ḫod	ėgniŋe saldı tonnı	möridēn orkiba dēli	kürkü omuza attı
476a	sitam kard bar way	küç ḳıldı aŋa	küçin kibe tū̄ndü	ona baskı (Far. zulüm) yaptı
	bāmdād raft	taŋ ėrte bardı	manaḳār ėrte orçiba	sabah erken gitti
	ḫ̌eştan bāz ḫarīd az way	özini satḳun aldı [andı]n	ō̄ri'ēn ḳudalduci abuba yamala	ondan kendisini satın aldı
	pas-i o raft	[anıŋ] kėyinçe bardı	tū̄ni ḳoynāsa orçiba	onun arkasınca gitti
	wa īn peş-raw	bu ilgeri yörigüçi	ėne uruḳşi yabuḳçi	bu ileri yürüyücü
	camʻ şudand mardumān	yıġıldı ėl	ḳuriba irgen	halk toplandı
	wa īn ancuman	bu meclis	ėne meclis	bu toplantı
	rāh-i rāst yaft	toġrı yol taptı	tübşin mör olba	doğru yol buldu
	bar payi o raft	kėyinçe bardı	ḳoynāsa yabuba	arkasınca gitti
	naʻlayn dar pā kard	naʻlīn kėydi	köldēn modun	takunya giydi

			ömüsbe	
	ser şud az ṭa‘ām	toydı aşdın	çitba → çatba idēndü	yemekten doydu
	bi-ẖarīd matā‘-rā	satḳun aldı raẖtnı	ḳudalduci abuba yama	malı satın aldı
476b	bado rasīd andūh	tėgdi aŋa ḳayġu	kürbe tū̄ndü ḳayġu	başına kaygı geldi
	duroġ guft bar way ba-fulān çīz	yalḳan → yalġan ayt[t]ı anḳa filān nėmege	ḳudal kelebe tū̄ndü tėre yamayi	ona filan nesne hakkında yalan söyledi
	wa īn duroġ	bu yalġan	ėne ḳudal	bu yalan
	ba-muzd girift sarāy-rā	tėrge tuttı sarāynı	kölesün bariba sarāyi	sarayı kiraya tuttu
	gumān dāşt dar kār	sėzik sėzdi işde	sėziklebe üyledü	işte kuşku kuşkulandı
	bi-doşīd uştur-i māda-rā	saġdı tişi tėveni	sāba ingeni	dişi deveyi sağdı
	ẖ̌eştan nisbat kard bado	özini nisbet ḳıldı aŋa	ō̄ri’ēn tėnglebe	kendisini onunla karşılaştırdı
	pas-i o raft	anıŋ kėyinçe bardı	tū̄ni ḳoynāsa orçiba	onun arkasınca gitti
	wa īn muḳtadā	bu ilgeri yörür kişi	ėre uruḳşi yabuḳu kü’ū̄n	bu önde yürüyen kişi
	biyāşāmīd şorbā-rā	övürtladı şorbānı	o’ūrçiba şileni	çorbayı yudumladı
	raşwat ~ rişwat ~ ruşwat situd	rişvet aldı	kēli abuba	rüşvet aldı
	mast şud	osurdı	hutḳuba → hunḳuba	osurdu, Far. sarhoş oldu
	ẖod-rā ẖaşī kard	biçti özini	biçibe ō̄rēn	kendisini kesti (Far. hadım etti)
	ẖoşnūd şud azo	ẖoşnūd boldı andın	ẖoşnūd bolba tū̄nēse	ondan hoşnut oldu
	bi-ẖ̌āst az way ḥaḳḳ-i way	tiledi andın ḥaḳḳını	ėribe tū̄nēse māli’ān	ondan hakkını (Moğ. hayvanını) istedi
477a	bi-kaşīd şamşer-rā	tazntı → tarttı ḳılıçnı	tataba hildüyi	kılıcı çekti
	gām zad	ayaḳ maŋdı	kölēn alḳuba	adım adımladı
	bar-nişast uştur-i māda-rā	mindi tişi tėveni	unuba ingendü	dişi deveye bindi

	bahramand şud nazd-i o	ülüşlük boldı anıŋ ḳatıda	kėşiktü bolba tū̆ni dėrgede	onun yanında hisseli oldu
	zabāna zad ātiş	yalınladı ot	yalinlaba ġali	ateş alevlendi
	wa īn zabāna	bu yalın	ėne yalin	bu alev
	da‘wā kard bar way bar fulān çīz	da‘vā ḳıldı aŋa ol nėmege	ḳarġaşa kibe tū̆ndü tėre yamayi	o nesne için onunla tartıştı
	ba-çarā raftand sutūrān	otlaġalı bardılar geleler	ėbesündü orçiba adūsun	hayvanlar otlamaya gittiler
	bi-cust çīz-rā	tiledi nėmeni	ėribe yamayi	nesneyi sordu
	bi-ḫord kafk şīr-rā	yėdi sütniŋ köpükini	idebe süni köhēsüni	sütün köpüğünü yedi
	pinhān şud azo	yaşundı andın	ni’ūba tū̆nēse	ondan saklandı
	bīrūn kard çīz-rā	çıḳardı nėmeni	ġarcaba → ġarġaba yamayi	nesneyi çıkardı
	wa īn kafan-kaşīda	bu kefen soyġuçı	ėne kefen ḳulaġuḳçi	bu kefen soyucu
	şifā yāft az ḫastagī	saḳ boldı aġrıḳdın	ėle’ū̆r bolba ėbeçinēse	hastalıktan kurtuldu
477b	bar-guzīd o-rā	tanladı anı	sonḳuba tū̆ni	onu seçti
	‘aṭā ḫ˘āst azo	in‘ām tiledi andın	ė’ū̆lge ėribe tū̆nēse	ondan bağış istedi
	bar pay-i o raft	ėrinçe → ėginçe yöridi	möri’ēr yabuba	omuz omuza (Far. ardınca) yürüdü
	basanda kard ba-way	ḳanā‘at ḳıldı anıŋ birle	ḳanā‘at kibe tū̆nlē	onunla yetindi
	bīzār şud ┐		buçaba ┐	döndü (Far. nefret etti) ┐
	az farzandī-yi way	oġlıdın	kü’ū̆nēse	(Far. onun) oğlundan
	bar-āmad bar nardubān	çıḳtı şatuġa	‘arba → ġarba şatudu	merdivene çıktı
	bi-kaşīd āb-rā	tart[t]ı sunı	tataba u!uni	suyu çekti
	farāham rasīdan har dū mard	toḳunuştı ėki ėr	nim nikendü kürülçebe üyle	iki erkek çarpıştı, Moğ. ikisine iş yetti
	peş āmadand ba-fulān kas	ilgeri kėldiler filān kişige	uruḳşi irebe tū̆ndü kü’ūn	o kişiye önce geldiler
	bi-guzīd çīz-rā	tanladı nėmeni	sonḳuba yamayi	nesneyi seçti
	gila kard ba-way	gile ḳıldı ayka → aŋa	mūlaba tū̆ndü	ona şikayet etti

	sawgand ḫord	ant içdi	andaġar ūba	ant içti
	wa īn sawgand	bu ant	ėne andaġar	bu ant
	taḳṣīr kard dar kār	oṣal ḳıldı işde	oṣal kibe üyledü	işte yanıldı
	biyāzmūd-aş	sınadı anı	sinaba tū̄ni	onu sınadı
	nigarīst ┐	yasaġan ┐	ücebe ┐	Far. baktı, Çağ. süslenmiş, Moğ. gördü ┐
478a	ba-‘arūs-i ārāsta	kėlinni kördi	ücebe cacaḳsan → casaḳsan bėridü	Far. süslenmiş geline, Çağ. gelini gördü, Moğ. süslenmiş gelini gördü, Not: Moğ. kısmında *ücebe* iki kez yazılmış.
	wa īn ‘arūs-i ārāsta	bu yasa[ġa]n kėlin	ėne casaḳsan bėri	bu süslenmiş gelin
	garm şud ātiş	ısıdı ot	ḳala’ūn bolba ġal	ateş ısındı
	buland şud	bėyik boldı	öndür bolba	büyük oldu
	parhez kard ḫasta	perhīz ḳıldı aġrıḳ	perhīz kibe ėbeçin	hasta perhiz etti
	wa īn parhez	bu perhīz	ėne perhīz	bu perhiz
	tīr andāḫtand mardum	oḳ atıştılar ėl	sumun ḳarbuba irgen	insanlar ok atıştılar
	nisbat kard ḫod-rā bado	özini nisbet ḳıldı aŋa	ō̄ri’ēn delge? ca’ūlaba tū̄ndü	kendisini ona benzetti
	binā kard sarāy-rā	ḳopardı saraynı	bosḳaba sarāyi	sarayı yükseltti
	bar-çīd mīwa-rā	tėrdi yėmişni	tū̄be cimişi	meyveyi topladı
	ihtimām dāşt ḥācat-aş-rā	ihtimām ḳıldı anıŋ tilekini	ihtimām kibe tū̄ni ėrildü	onu isteğinin üstünde durdu
	cam‘ kard māl-rā	ḳazġandı mālnı	cō̄be māli	malı kazandı (Far. topladı)
	kuniyat kard ḫod-rā ba-fulān çīz	küniyetlik boldı filān nėmege	küniyet kibe ō̄ri’ēn tėre yamadu	kendini filan nesneye lakaplı etti
	ārzūmand şud ba-way	ārzūluḳ boldı aŋa	küseltü bolba tū̄ndü	ona istekli oldu

	rasīd ba-way çīz	tėgdi aŋa ḫabar	kürbe tū̃ndü üge	ona haber ulaştı
478b	bāz istād az çīz	tıyıldı nėmedin	itḳaba yamāsa	nesneden kaçındı
	parhez kard az ḫudāy	ḳorḳtı tėŋridin	ayba tėngriyēse	Allah'tan korktu
	wa īn tarsīdan	bu ḳorḳmaḳ	ėne ayḳu	bu korkmak
	wa īn parhez kardan	bu ḳorḳḳan	ėne ayiḳsan	bu korkan
	ḫod-rā nigāh dāşt azo ba-sipar	ḳalḳan birle saḫladı özini andın	ḳalḳanlā asaḳiba → saḳiba ȭri'ēn [tū̃nēse]	ondan kendisini kalkanla korudu
	mustawlī şud ba-kār	işniŋ ėşi boldı	üyleyīn nöker bolba	iş arkadaşı oldu
	al-mu'talu'l-'ayn wa'l-lām			
	duşman dāşt şahr-r[ā]	duşman tuttı şeherni	duşman bariba şeheri	şehri düşman tuttu
479a	cam' kard māl-rā	yıġdı mālnı	ḳuri'āba māli	malı yığdı
	dast yaft bar çīz	ėrklik boldı nėmege	ėrketü bolba yamalā	nesneye (Moğ. nesneyle) hâkim oldu
	rāst şud kaj	tüz boldı ėgri	tübşin bolba muri → muruy	eğri düz oldu
	wa īn rāstī	bu tüzüklük	ėne tü[b]şinlik	bu düzlülük
	wa īn rāst-ḫulḳ	bu tüz ḳılıḳlıḳ	ėne tübşin aburitu	bu düzgün tabiatlı
	biryān kard mard-rā	biryān ḳıldı ėrni	biryān kibe ėreyi	erkeği kebap etti
	peçīda şud	çörgeşti	ḳuçilduba	sarmaştı
	bāb anfa'ala ┐			
	yanfa'ilu infi'ālan			
	bi-murd çirāġ	öçti çırāġ	sönebe culan	kandil söndü
	nigūn-sār şud awanda → awand	töŋteri[l]di idiş	tüngterilbe ṣaba	kap devrildi
479b	bāz gaşt az ġībat	yandı ġaybatdın	ḳariba mū ügēse	gıybetten döndü
	ḫod-dawīd → firo-dawīd āb wa ḫūn	yügürdi su dağı ḳan	kȭbe uşun dağı çisun	su ve kan aktı
	kaşīda şud çīz	tartıldı nėme	tataba yama	nesne çekildi
	ṣāḫ ṣāḫ şud rāh	butradı yol	butaraba mör	yol dağıldı

	burīda şud resmān	kėseldi ip	oḳtalba dēsün	ip kesildi
	bar-gaşt	yandı	ḳariba	döndü
	bāz āmad ┐	kėldi ┐	irebe ōriyēn ┐	Far. Çağ. geldi, Moğ. geldi kendi ┐
	ba-cāy-i ḫ̆eş	ėrige → yėrige	ġacartn → ġacartu	Far. Çağ. kendi yerine, Moğ. yerine
	reḫta şud āb	töküldi su	asḳaba uṣun	su döküldü
	bi-dawīd dar sayr	yügüldi → yügürdi yörümek içinde	güybe yabuḳudu	yürürken koştu
	bi-rast ┐	ḳutuldı ┐	tonilba ┐	kurtuldu ┐
	azo	andın	tūnēse	ondan
	bar-angeḫta şud	ḳoparıldı	boḳa'ūlba	kaldırıldı
	bi-damīd ṣubḥ	taŋ attı	ür çayba	tan attı
	bar-andeḫta şud az cāy	ḳoparıldı yėridin	bosḳaba ġacara	yerinden kaldırıldı
480a	ba-rūy uftād	yüz tėben tüşdi	ni'ūr hura → hurū unaba	yüz üstü düştü
	guşāda şud sīna-yi o	açıldı köksi	nēbe çēci	göğüsü açıldı
	guşāda şud dar	açıldıėşik	nēbe e'ūden	kapı açıldı
	farāḫ şud	kėŋ boldı	ū bolba	geniş oldu
	bi-guẕaşt māh	bi-guẕaşt māh m	nökçibe sara	ay geçti
	post bār → bāz şud	sosıldı → soyıldı tėri	öbçibe nėkey	deri soyuldu
	bāz afgand şud bay‘	buzuldı satıḳ	ėbderebe ḳudaldu	satış bozuldu
	basta şud ┐	baġlandı ┐	huyaba ┐	bağlandı ┐
	çīz	nėme (çīz)	yama	nesne
	tanhā şud	yalġu[z] boldı	ġaça bolba	yalnı oldu
	mānda şud	hardı	ėçebe	yoruldu
	wa īn mānda-şuda	bu harġan	ėne ėçeksen	bu yorgun
	basta şud	baġlandı	huyaġdaba	bağlandı
	naşīb şud	ė[n]di	būba	indi
	bi-reḫt mūy az sar-aş	tölüldi → töküldi saçı başıdın	unaba üṣün hėkinēse	başından saçı döküldü
	fişārda şud	ḳı[s]ıldı	ḳabçiba	kısıldı

	ḫāk-ālūda şud rūy-aş	topraḳlıḳ bolba yanḳaḳı	şirūdu ḳutḳuba ḳaçarni	yanağı topraklı oldu
	rawān şud āb	aḳtı su	urusba uṣun	su aktı
	bi-kuft çūb	yarıldı yıġaç	ḳaḳalaba modun	ağaç yarıldı
	post bāz şud	tėrisi soyıldı	arasun ḳa'ūlba	derisi (Far. deri) soyuldu
	az bun bar-kanda şud diraḫt	tübidin ḳonḳarıldı yıġaç	hirōrāsa bosḳaba moduni	ağaç dibinden sokuldu
	az hawā firod-āmad çarḫ → çarġ	kökdin ėndin → ėndi itelgü	kökēse būba itelgü	akdoğan gökten indi
	firo-uftād istāra	tüşdi yulduz	unaba hodun	yıldız kaydı
	şikasta [şud] çīz	sındı nėme	ḳaḳalaba yama	nesne kırıldı
480b	rawān şud ┐	aḳtı ┐	urusba ┐	aktı ┐
	āb	su	uṣun	su
	çakīd āb	tamdı su	busuba → dusuba uṣun	su damladı
	nā-padīd [şud]	bėlgüsiz boldı	bėlge ügey bolba	belgisiz oldu
	firo-şud dar āb	battı suġa	baḳtaba uṣundu	suya battı
	bi-şitāft dar raftan	aşuḳtı yol yörümekde	cāraba yabḳudu	yol yürümekte acele etti
	sar firo-kard	başını ḳuyı saldı	hėkinēn dorakşi ūruba	başını aşağı bıraktı
	andar kaşīda şud post	tart[t]ıldı tėri	tataba nėken → nėkey	deri çekildi
	ba-yak-sū şudand mardumān	bir yan boldılar ėl	niken cük bolba irgen	halk bir taraf oldu
	burīda şudand mardum	kėsildi ėr → ėl	oḳtalba irgen	halk kesildi
	ustāḫī kard ┐	ustāḫlıḳ ḳıldı ┐	ggustāḫliḳ kibe ┐	küstahlık etti ┐
	bar way	aŋa	tūndü	ona
481a	muhra kaşīd dar resmān	tizdi monçaḳnı ipke	süybe munçaġi dēsündü	boncuğu ipe dizdi
	firod-āmad	ėndi	būba	indi
	dar āmad dar ┐	kirdi ┐	oraba ┐	girdi ┐
	suḫan	sözge	ügedü	söze
	şikasta şud şīşa	sındı sırça	ḳuḳaraba sirça	cam kırıldı
	dūr şud abr	açıldı buluṭ	nēbe ülēn	bulut açıldı (Far.

				uzaklaştı)
	burīda şud ┐	kėsildi ┐	oḳtaraba ┐	kesildi ┐
	çīz	nėme	yama	nėsne
	wa fulān mayl dārad sūy-i fulān	ol kişiniŋ ėgilüri filān kişige bar	tėre kȳni bökeykü duran bi tėre kü'ȳndür	o kişinin filan kişiye meyli var
	wa az bun bar-kanda şud diraḫt	tübidin ḳonḳarıldı yıġaç	hirōrāsa bosba modun	ağaç dibinden sokuldu
	maḳhūr şud	helāk boldı	helāk bokba → bolba	mahvoldu
	perāsta şud post	ėylendi tėri	ėdelebe nėkey	deri işlendi
	bi-gaşt az way	yandı andın	ḳariba tȳnēse	ondan döndü
	bāz gaşt	yandı	ḳariba	döndü
	dūr şud tārīkī wa ġam	yıraḳ boldı ḳaranḳuluḳ dağı ḳayġuluḳ	ḳola bolba ḳayġu dağı ḳaranḳutu	karanlık ve kaygı uzak oldu
	band-i āb guşāda şud	açıldı sunıŋ bendi	nēbe uṣunu huyaḳsan	suyun bendi açıldı
	darīda şud ┐	yırtıldı ┐	tamturaca → tamturaba ┐	yırtıldı ┐
481b	cāma	ton	dēl	elbise; kürk
	ḫafa şud	boġuldı	bōba	boğuldu
	reḫta şud āb	töküldi su	asḳaraba uṣun	su döküldü
	bi-raft	bardı	orçiba	vardı
	basta şud dar	bağlandı ėşik	huyaba ė'ȳden	kapı kapandı
	darīda şud dāman	yırtıldı ėtek	tamturaba ḳoymar	etek yırtıldı
	bi-kuft dāna	yarıldı dāne	ḳaḳaraba dāna	buğday yarıldı
	nā-padīd şud māh	körünmes boldı ay	üle ücegdekü sara	ay görünmez oldu
	darīda şud ┐	yırtıldı ┐	tamturaba ┐	yırtıldı ┐
	parda	perde ┐	perde ┐	perde ┐
	dūr andar raft dar kār	yıraḳ bardı işde	ḳola orçiba üyledü	işe uzak gitti
482a	darīda şud	yırıldı → yırtıldı	tamturaba	yırtıldı
	bihtar şud az bīmārī	yaḫşıraḳ boldı aġrıḳdın	ileri bolba ėbeçinēse	hastalıktan daha iyi oldu
	darāz şud mūy	uzadı saç	urtutba üsün	saç uzadı

	bāz gaşt az namāz	yandı namāzdın	ḳariba namāzāsa	namazdan döndü
	cudā şud çīz	ayrıldı nėme	ḳaġaçaba yama	nesne ayrıldı
	tāfta şud rasan	ėşildi ip	tamturaba → tamtulaba dėsün	ip eğirildi
	ustuwār şud kār	bėrk boldı iş	batu bolba üyle	iş sağlam oldu
	bā-raḫna şud dīwār	kėtük boldı tamam → tam	kėltegey bolba balġasun	duvar gedik oldu
	burīda şud	kėsildi	oḳtalba	kesildi
	maczūm şud fi‘l	meczūm boldı fi‘l	mezūm bolba fi‘l	iş karara bağlandı
	şikasta şud çīz	sındı nėme	ḳaḳaraba yama	nesne kırıldı
	reḫta şud aşk	töküldi yaş	asḳaba nilbusun	yaş döküldü
	şikasta şud goşa	sındı elük	ḳaḳaraba → ḳuḳaraba bölün	kol kırıldı
	baḫş şud māl	üleşildi māl	ḳubilaba māl	mal üleşildi
482b	biyuftād dīwār	yıḳıldı tam	unaba balġasun	duvar yıkıldı
	hazīmat şud laşkar	ḳaçtı çėrik	tutāba çerik	ordu kaçtı
	guwārīda şud ṭa‘ām	siŋdi aş	şingebe ide’ēn	yemek sindi
	al-mużā‘af			
	reḫta şud āb	töküldi su	asḳaba uşun	su döküldü
	bi-raft ba-sūy-i makān	bardı ol yėrge	orçiba tėre ḫacara → ġacara	o yere gitti
	ba-rūy-aş uftād	yüz tėben tüşdi	ni’ūra → ni’ūr hurū unaba	yüz üstü düştü
	burīda şud	kėsildi	oḳtaraba	kesildi
	reza şud	uşaldı	uşala → uşalba	ufaldı
	parāganda şud ┐	yayıldı ḫabar ┐	dėlgebe ┐	yayıldı haber ┐
	ḫabar	ḫabar	kėlen	haber, Not: Metinde Çağ. kısmında *ḫabar* iki kez yazılmış.
	basta şud dar	bağlandı ėşik	huyaba ė’ūden	kapı kapandı
	şikāfta şud	yarıldı	ḳaḳaraba	yarıldı
	şikasta şud	sındı	ḳuḳaraba	kırıldı
483a	kaşīda şud cāma	tartıldı ton	tatalba dēl	elbise; kürk çekildi

	bar-kanda şud mūy	üzüldi saç	tasurba üsün	saç koptu
	parāganda şud	butradı	butaraba	dağıldı
	firo-āmad ┐	ėndi ┐	unaba ┐	indi ┐
	bāz	ḳarçıḳay	ḳarçiḳay	şahin
	firo-şud pas az bulandī	ėndi bėyiklikdin soŋray	būba öndürēse ḳoyna	yükseklikten tekrar indi
	biyuftād nirḫ	uçuz boldı narḫ	köngen bolba nerḫ	fiyat ucuz oldu
	firo-şud dar āb	battı suḳa	baḳtaba uşundu	suya battı
	kufta şud çīz	yançıldı nėme	cançilba yama	nesne ezildi
	şikāfta şud	yarıldı	ḳaḳaraba	yarıldı
	az band bīrūn şud ┐	boġundın çıḳtı ┐	üyēse ġarba ┐	eklemden çıktı ┐
	ustuḫˇān	süyek → süyük	yasun	kemik
	guşāda şud girih	yėşildi tügün	aldaraba canḳi	düğüm çözüldü
	bīrūn şud şamşer az niyām	çıḳtı ḳılıç ḳınıdın	ġarba hildü ḳināsa	kılıç kınından çıktı
483b	bi-şikast dandān-i peş-rū	sındı azıḳ tişi	ḳuḳaraba ari'ā şidün	azı dişi kırıldı
	reḫta şud aşk	töküldi yaş	asḳaba nilbusun	yaş döküldü
	nazdīk şud ba-way	yavuḳ boldı aŋa	oyra bolba tū̄ndü	ona yakın oldu
	al-mu'talu'- ┐			
	l-'ayn			
	dūr şud abr	yıraḳ boldı buluṭ	ḳola bolba e'ū̄len	bulut uzaklaştı
	raft mār	yöridi yılan	yabuba moġay	yılan yürüdü
	gardan dād-aş	boyun sundı aŋa	kücü'ū̄n sunaba tū̄ndü	ona boyun eğdi
	biyuftād dīwār	yıḳıldı tam	unaba balġasun	duvar yıkıldı
	mayl kard bar way	ėgildi aŋa	bökeybe tū̄ndü	ona eğildi
	cudā şud ustuḫˇān	ayrıldı süyük	ḳaġaçaba yasun	kemik ayrıldı
	ḳiyās-gar şud ba-çīz	ḳıyās ḳılındı → ḳıldı nėmeni	çinēbe yamayi	nesneyi kıyasladı, Far. nesneye kıyaslayıcı oldu
	şikasta şud ustuḫˇān	sındı süyük	ḳu'āba → ḳuḳaraba yasun	kemik kırıldı

	rawāna şud uşturān	sürüldi tėveler	kėlibe tėm[ē]t	develer sürüldü
484a	**al-mu‘talu’l-‘ayn**			
	maḥw karda şud kitāb	maḥv boldı kitāb	maḥv bolba defter	kitap yıprandı
	peş-āmad o-rā	ilgeri kėldi anga → aŋa	uruḳşi irebe tūndü	ona önce geldi
	şikāfta şud	yarıldı	ḳaḳaraba	yarıldı
	ba-sar āmad kār	tamām boldı iş	baraba üyle	iş tamamlandı
	dūr şud ġam	yıraḳ boldı ḳayġu	ḳola bolba ḳayġu	kaygı uzak oldu
	bar-cast şamşer ┐	sėkirdi ḳılıç ┐	dūlibe hildü okusan → okiksan ┐	Far., Çağ. kılıç seğirdi, Moğ. kılıç seğirdi vurulmuş ┐
	az cāy-i zadan	urḳan yėrdin	ġacara	Far., Çağ. vurulmuş yerden, Moğ. yerden
	dū-tāh şud	ėgildi	bökeybe	eğildi
	al-mu‘talu’l-‘ayn wa’l-lām			
	andar kaşīda şud post	tartıldı tėri	tataba nėkey	deri çekildi
	biryān şud goşt	biryān boldı ėt	biryān bolba miḳan	et kebap oldu
	peçīda şud kitāb	çörgendi kitāb	ḳuçiba defter	kitap dürüldü
484b	dar dil girift kīna wa dostī-rā	köŋlike tuttı duşmanlıḳnı dağı dōstluḳtı → dōstluḳnı	sėtkildēn bariba duşmanliḳi dağı andaliḳi	düşmalığı ve arkadaşlığı gönlünde besledi
	bāb if‘ala yaf‘alu - ┐			
	if‘ilālan			
	ḫing şud asp	boz boldı aṭ	bora bolba morin	at boz oldu
	wa īn ḫing	bu boz	ėne bora	bu boz
	kabūd şud	kök boldı	köke bolba	mavi oldu
	wa īn kabūd	bu kök	ėne köke	bu mavi
	kumayt şud asp	ṭoruḳ boldı aṭ	kehēr bolba morin	at doru oldu
	wa īn kumayt	bu ṭoruḳ	ėne kehēr	bu doru

	surḫ şud	ḳızardı	hulayba	kızardı
	wa īn surḫī	bu ḳız[ıll]ıḳ	ėne huli’ān	bu kırmızılık
	sabz şud asp	yaşıl boldı aṭ	yaşil bolba morin	at yeşil oldu
	wa īn sabzī	bu yaşıllıḳ	ėne yaşiltu	bu yeşillik
	zar[d] şud	sarıḳ boldı	şira bolba	sarı oldu
485a	wa īn zard	bu sarıḳ	ėne şira	bu sarı
	gard-gūn şud	toz renglik boldı	ḳobtasun öngetü bolba	toz renkli oldu
	wa īn gard-gūn	bu toz renklik	ėne ḳobi’āsun önge	bu toz renklik
	reḫta şud aşk	töküldi yaş	asḳaraba nilbusun	yaş döküldü
	pesa şud asp	ala boldı aṭ	ala bolba morin	at ala oldu
	tar şud ruḫsār-i o az aşk	öl boldı yanḳaḳı yaşdın	noytan bolba ḳaçarni nilbusunēse	yanağı yaşta nem oldu
	al-mu‘talu- ┐			
	’l-‘ayn bi’l-wāw			
	kaj şud mū	ėgri boldı saç	murū bolba [üsün]	saç eğri oldu
	siyāh şud	ḳara boldı	ḳara bolba	kara oldu
	wa īn siyāhī	bu ḳara	ėne ḳara	bu kara
	siyāh şud çaşm-i o	ḳara boldı köz[i]	ḳara bolba nidün[i]	onun gözü kara oldu
	bar-gaşt az way	yandı andın	ḳariba tūnēse	ondan döndü
	kūr şud	kör boldı	soḳar bolba	kör oldu
	kaj şud çaşm-i o	ėgri boldı közi	murū bolba nidün	gözü şaşı oldu
485b	**wa bil-yā’**			
	saped şud	aḳardı	çayba	ağardı
	wa īn sapedī	bu aḳlıḳ	ėne çaġatu	bu aklık
	bāz gaşt az nā-dānī	yandı bilmeslıḳıdın	ḳaliba → ḳariba ülü medeküyēr	bilmezliğin-den döndü
	bāz-gaşta az nā-dānī	bu yanġan bilmeslıḳıdın	ėne ḳariḳsan ülü medeküyīn tula	bu bilmezliğin-den dönmüş
	bāb if‘āla yaf‘ālu if‘ilālan			
	ḫing şud asp	boz boldı aṭ	bora bolba morin	at boz oldu

	kabūd şud	kök boldı	köke bolba	mavi oldu
	kumayt şud asp	ṭoruḳ boldı aṭ	kehēr bolba morin	at doru oldu
486a	surḫ şud	ḳızardı	hulayba	kızardı
	sabz şud	yaşıl boldı	noġān bolba	yeşil oldu
	zard şud	sarıḳ boldı	şira bolba	sarı oldu
	gurba-çaşm şud	müşük közlük boldı	miş nidütü bolba	kedi gözlü oldu
	siyāh şud	ḳara boldı	ḳara bolba	kara oldu
	al-mu‘talu’l-‘ayn bi’l-wāw			
	kaj şud ┐	ėgri boldı ┐	murū bolba ┐	şaşı oldu ┐
	çaşm-i o	közi	nidün	gözü
	wa bil-yā’			
	saped şud	aḳardı	çayba	ağardı
	bāb tafa‘‘ala yatafa‘‘alu ┐			
	tafa‘‘ulan			
	āġāz nihād dar kār	başladı işni	hėkilebe üyleyi	işi başladı
	bīzār şud az way	bīzār boldı andın	bīzār bolba tūnēse	ondan nefret etti
	dirang kard	kėçikti	unaba	gecikti
	dilīrī kard bar way	yüreklik boldı aŋa	cürüketü bolba tūndü	ona karşı yürekli oldu
486b	bahra bahra şud çīz	ülüş ülüş boldı nėme	ḳubi ḳubi bolba yama	nesne parça parça oldu
	ārūḳ zad	kėgirdi	kėkerebe	geğirdi
	wa īn ārūḳ	bu kėgir	ėne kėkir	bu geğirme
	bi-şik[ā]ft	yarıldı	ḳaḳaraba	yarıldı
	zuhd kard	zāhidlıḳ ḳıldı	zayhidliḳ → zāhidliḳ kibe	zahitlik etti
	pāy bāz kaşīd ┐	ayaġını tart[t]ı ┐	köli’ēn tataba ┐	ayağını çekti ┐
	az kār	iştin	üylēse	işten
	pur şud ḫaşm-i o	boldı → toldı açığı	dü’ūrbe a’ūşkini	siniri yükseldi
	payġam-barī da‘wā kard	payġambarlıḳ da‘vā ḳıldı	payġambarliḳ da‘vā kibe	peygamberlik dava etti
	nekū puḫta şud goşt	yaḫşı pişti ėt	sayin bolba miḳan	et iyi pişti

	afsos kard-aş	masḫaralıḳ [ḳıldı] anıŋ birle	şoḳraḳlaba tū̄nlē	onunla şakalaştı
	guwārīda yāft ṭa‘ām-[rā]	sıŋurdı aşnı	şingebe ide’ēn	yemeği sindirdi
	adab āmoḫt	adab ögrendi	aburi surba	edep öğrendi
	cam‘ şudand	yıġıldılar	ḳurilduba	toplandılar
	āmāda şudand bar duşman	unuḳ → anuḳ boldılar duşmange	bėlen bolba duşmantu	düşmana hazır oldular
	ḫāk-ālūd şud	topraḳḳa bulġandı	şira’ūdu ḳutḳuba	toprağa bulandı
	ḫod-rā nigāh dāşt	özini saḫladı	ō̄ri’ēn saḳiba	kendisini korudu
	gird şud peş-i way	yıġıldılar anıŋ ḳaşında	ḳurilduba tū̄ni dėrgede	onun önünde toplandılar
487a	āb çakīd az dahan-aş	aġrıḳdın → aġzıdın su tamdı	amanāsa uşun tusuba	ağzından su damladı
	rişta az ‘imāma biyāweḫt	saçaḳ salındurdı dastārdın	saçaḳ ölgübe dastārāsa	sarıktan saçak astı
	wa īn rişta	bu saçaḳ	ėne saçaḳ	bu saçak, püskül
	çaşm dāşt o-rā	köz tuttı anı	nidün bariba tū̄ni	ona göz attı
	ustuwār şud āhan-i neza dar neza	bėrge → bėrke boldı tėmür sūŋüke	batu bolba tėmür cidadu	demir mızrağa sağlam oldu
	zāhid şud	zāhid boldı	zāhid bolba	zahit oldu
	gustāḫī kard bar way	gustāḫlıḳ ḳıldı anḳa	gustāḫliḳ kibe tū̄ndü	ona küstahlık etti
	cāma-yi sog poşīd zan	ta‘ziyat tottı → tonnı kėydi ḫatun	bėlbüsüni dēl ömüsbe ėme	kadın yas elbisesi; kürkü giydi
	wa īn cāma-yi sog	bu ta‘ziyat tonı	ėne bėlbüsü[n]i dēl	bu yas elbisesi; kürkü
	bi-makīd cāma ‘araḳ-rā	sordı ton tėrni	şimebe dēl kölesüni	kürk teri emdi
	parāganda şud	butradı	butaraba	dağıldı
	ṭarab kard	ṭarab ḳıldı	ṭarab kibe	eğlendi
	bi-cast çīz-rā	tiledi nėmeni	ėribe yamayi	nesneyi sordu
	ḫaşm kard bar way	açıġlandı anḳa	a’ūrlaba tū̄ndü	ona öfkelendi
	‘acab dāşt azo	taŋ ḳaldı andın	tang ḳoçaraba tū̄nēse	ona hayret etti
	‘azab şud	‘azab boldı	‘azab bolba	bekar kaldı

487b	ziyāda şud bar way	boluştı anga → aŋa	ėrketü bolba tū̄ndü	ona hâkim oldu
	nazdīkī kard ba-ḫudāy ba-fulān çīz	taḳarrub tapladı tėŋri ol nėme birle	tālaba tėngri yamalā	o nesneyle Allah şeref verdi
	burīda şud	kėsildi	oḳtaraba	kesildi
	bar-gardīd	yandı	ḳariba	döndü
	ba-takalluf duroġ guft	yalġan sözledi	ḳudal kelebe	yalan söyledi, Far. kasden yalan söyledi
	kasb kard	kesb ḳıldı	cō̄be	kazandı
	bāzī kard bado	oynadı anıŋ birle	tātba → nātba tū̄nlē	onunla birlikte oynadı
	bā-laḳab şud fulān çīz	aṭlıḳ boldı ol nėme	nėretü bolba tėre yama	o nesne adlı oldu
	zabāna zad ātiş	yalınladı ot	yalinlaba ġali	ateş alevlendi
	rūy-band bast	yüzini baġladı	ni'ūrān huyaba	yüzünü bağladı
	yak-sū şud	bir sarı boldı	niken cük bolba	bir yana oldu
	āhistagī kard	āhistalıḳ ḳıldı	alġūr kibe	yavaşlık etti
	tundī kard	kėdenlıḳ ḳıldı	kėdenlik kibe	öfkelendi, inat etti
	bi-rast az way	ḳutuldı andın	tonilba tū̄nēse	ondan kurtuldu
	nigarīst sūy-i o	baḳtı anıŋ sarı	ücebe tū̄ni cük	ona doğru baktı
488a	ḥadīs̲ guftand	sözleştiler	keleldübeler	söyleştiler
	taḥannaş̲-wār suḫan guft	tök dėk sözledi	tök mütü kelebe	tök gibi konuştu
	dar-āweḫt dar o	asıldı anga → aŋa	ölgübe tū̄ndü	ona asıldı
	şāḫ-hā şud sar-i misvāk	saçaġlandı misvāk başı	çaçilba misvākīn hėkin	misvağın başı saçağlandı
	dirang kard	kėçikti	udaba	gecikti
	zan ḫod-rā biyārāst	ḫatun özini yasadı	ėme ō̄riyēn casaba	kadı kendisini süsledi
	rawşan şud şubḥ	taŋ yarudı	ür çayba	tan attı
	parhez kard az gunāh	perhīz ḳıldı yazuḳıdın	ō̄ri'ēn saḳiba ėrü'ū̄'ēse	günahından vazgeçti
	ḫod-rā nigāh dāşt dar adab	özini saḫladı adabda	ō̄ri'ēn saḳiba adabtu	terbiyesini korudu

	andar kaşīd	tartıldı	tataba	çekildi
	nāz kard	ėrke[le]di ḫatun	nāzlaba ėme	kadın cilvelendi
	gām farāḫ zad dar raftan	kėŋ basa yöridi	örgecikçi yabuba	geniş adımla yürüdü
	şād şud	sėvindi	bayasba	sevindi
	ḫāyīd nān-rā	çaynadı ėtmekni	cacilba ėtmegi	ekmeği çiğnedi
	şād şud ba-way	sėvindi anga → aŋa	bayasba tūndü	ona sevindi
	bi-çarbīd tarāzū	aġır kėldi tarāzū	kündü irebe cing	terazi ağır geldi
	salāḥ bar-bast	salāḥ baġladı	ṣalāḥ → salāḥ uyaba	silahlandı
	dar bāmdād bi-ḫuft	ėrte yattı	ėrte untaba	sabah uyudu
488b	wa īn ḫˇāb-i bāmdād	bu taŋ uyḳusı	ėne ürteyīn noyir	bu tan uykusu
	bi-cast çīz-rā	tiledi nėmeni	ėribe yamayi	nesneyi sordu
	bi-şiguft şigufa	açıldı çėçek	nēbe çėçek	çiçek açıldı
	farāḫī kardand dar maclis	kėŋlik ḳıldılar olturur yėrde	ūlik kibe sa'ūḳu ġacara	oturacak yeri genişlettiler
	faṣāḥat namūd dar suḫan	uz sözledi söz içinde	uran kelebe üge cūra	konuşmada fasih konuştu
	bi-sitūd ḫod-rā	ögdi özini	maḳtaba ȭri'ēn	kendisini övdü
	āwāz kard ba-aṭsa	ḳatıḳ çüşkürdi	ḳata'ū hanisba	katı hapşırdı
	biyandūd ḫod-rā ˥	sürd[i] özige ˥	sürçibe ȭriyēn ˥	kendisine sürdü ˥
	ba-za'farān	za'ferānnı	za'farāni	safranı
	cudā şud az ham goşt	çürid[i] ėt	hȭbe miḳan	et çürüdü
	biyandūd ḫod-rā ba-gil	sürt[t]i özige balçıḳnı	sürçibe balçiḳi beyedēn	balçığı kendisine sürdü
	biyālūd ḫod-rā ba-rawġan	sürt[t]i özini yaġ birle	sürçibe ȭri'ēn tosunlā	kendisini yağladı
	ustuwār şud kār	bėrk boldı iş	ḳata'ū bolba üyle	iş sağlam (Moğ. zor) oldu
	ḫunuk kard ḫod-rā ba-āb	özini savuttı su birle	küyten kibe ȭriyēn uṣun[āsa]	kendisini suyla serinletti
	kāhilī kard	ḳaşang	ḳaşang bolba	tembel oldu

	barahna şud az cāma-hā	yalanḳaç boldı tonlarındın	nüçügün bolba dēlēse	elbiselerini; kürklerini çıkardı
489a	paywastagī kard ba-kār	ülgürçi ḳıldı işni	ülgür[ci kibe üyleyi]	işi sürekli yaptı
	ṣabr kard	ṣabır ḳıldı	küliçebe	sabretti
	wa īn ṣabr	bu ṣabır	ėne küliçebe	bu sabır
	caldī kard	çālāk boldı	çalaklik kibe	çeviklik yaptı, Çağ. çevik oldu
	mayl kard ṣāḫça	ėgildi butaḳ	bökeybe burġasun	dal eğildi
	sar-i rāh girift az mukāfāt	anıŋ yol başını tuttı yanut ḳılmaḳ üçün	tū̄ni mörīn hėkin bariba ḳari'ū kiku [tula]	geri dönmek için onun yolunu tuttu, Far. bahşiş için onun yolunu tuttu
	zuhd namūd	zühd körküzdi	zühd üce'ū̄lbe	züht gösterdi
	taḥiyyāt ḫ̌ānd dar namāz	taḥiyyāt oḳudı namāzda	taḥiyyāt ungşiba namāzdu	namazda tahiyyat okudu
	bandagī kard ba-ḫudāy	ḳulluḳ ḳıldı tėŋrisidin → tėŋrige	bōl kibe tėngridü	Allah kulluk etti
	banda girift ḫudā o-rā	ḳullandı andın → anı	bōllaba tū̄ni	onu kul tuttu
	saḫt şud reg	ḳatıḳ boldı ḳum	ḳata'ū bolba ḳuyaḳi → ḳumaḳi	kum katı oldu
	āhang kard bado	tėbindi anḳa	dobtulba tū̄ndü	ona dört nala at surdu
	'amdā → 'amd kard ba-kār	uġradı işke	ėkilebe üyl[ey]i	işe uğradı
	ġam-ḫ̌ārī kard ba-asbāb	timār ḳıldı asbābnı	ābādānlaba asbābān	
	poşīd ḫudāy o-rā ba-raḥmat	yaptı anı tėŋri raḥmat birle	bürkübe tėngri tū̄ni raḥmatlā	Allah onu rahmetle kapladı
489b	yagāna şud ba-kār	yalġuz boldı işke	ġaḳça bolba üyledü	işte tek oldu
	pursīd o-rā	sordı anı	asaḳba tū̄ni	onu sordu
	gardan-band dar gardan-i zan kard → dar gardan kard zan	boyun bağını boynıġa saldı ḫatun	kücū̄ni huyāsari ėme kücū̄ndēn orḳiba	kadın boyun bağını boynuna bağladı

	girift ‘amal-rā	aldı ‘amalnı	bariba ‘amali	işi (boynuna) aldı
	bar yak-dīgar cafsīd çīz	yapışundı bir birige nėme	ni’āba nim nikendü yama	nesne birbirine yapıştı
	māl-i bisyār	köp māl	olan māl	çok mal
	gardan-kaşī kard	boyun tolġadı → bulġadı	kücü’ün̄ hur[ba]ba	isyan etti
	namāz guẕārīd dar şab	kėçe namāz ḳıldı	söni namāz kibe	gece namaz kıldı
	bāz-pas mānd az way	kėyin ḳaldı andın	ḳoyna ḳoça[r]ba tün̄ēse	ondan geri kaldı
	izār bast	izār bağladı	izār huyaba	izar, peştemal bağladı
	amīrī kard bar mardumān	bėklik ḳıldı ėlge	ni’āba nim nikendü yama	halka beylik etti, Moğ. nesne birbirine yapıştı
	daryā şud dar ‘ilm	tėŋiz boldı ‘ilim içinde	dalay bolba ėrdemdü	bilimde deniz oldu
	būy kard ḫod-rā ba-būy-i nek	yaḫşı ıdlandurdı özini yaḫşı ıd birle	sayin hünirtü kibe ōriyēn sayin hüniri’ēr	kendisini güzel koku ile kokuttu
	nek nigarīst	yaḫşı baḳtı	sayin ücebe	iyi baktı
	takabbur kard	kėdenlik ḳıldı	kėdenlik kibe	kibirlilik etti
	wa īn buzurgwār	bu tekebbür	ėne kėden	bu kibirli
490a	firo-dawīd aşk az çaşm-i o	ėndi yaş közidin	unaba nilbusun nidünēse	gözünden yaş aktı
	direġ ḫord bar way	ėsirgedi anḳa	ḳayralaba tün̄dü	ona ihsan etti (Far. üzüldü)
	ḳanā‘ bar sar afgand zan	bürünçek kėydin → kėydi ḫatun	bürünçek ömüsbe ėme	kadın duvak giydi
	andeşa kard kār-rā	endīşe ḳıldı işni	onaba üyleyi	işi merak etti
	bā-andeşa ḫ̌ānd ḳur’ān-rā	fikir birle oḳudı ḳur’ānnı	onār ungşibe ḳurāni	Kur’an’ı düşünerek okudu
	peçīd ḫod-rā dar cāma	özini tonḳa çulġadı	ōriyēn dēldü ḳuçiba	kendisini elbiseye; kürke bürüdü
	yād kard kār-rā	saġındı işni	saġina üyleyi	işi hatırladı
	zunār bast bar miyān	zünnār bağladı bėlike	zunnār huyaba bėldēn	beline zünnar bağladı
	ḫod-rā poşānīd	özini yaptı	ōriyēn bürkübe	kendisini örttü

	saḥarī ḫord dar saḥar	ol başdın nème yėdi	tėre hėkinēse yama ide'ēn	o ilkin nesne yedi
	afroḫta şud ātiş	yandı ot	şitāba ġali	ateş yandı
	dāman-i cāma bar dāşt	ton ėtekini köterdi	dēl ḳoymari örgübe	elbise; kürk eteğini kaldırdı
	ṣabr kard	ṣabır ḳıldı	küliçebe	sabretti
	dar peş-gāh nişat	törde olturdı	ḳoymara sūba	baş köşede oturdu
	ḫod-rā pāk kard	özini arıt[t]ı	ȭriyēn arçiba	kendisini temizledi
490b	ẓihār kard zan-aş-rā	ẓıhār ḳıldı ḫatunnı	zihār kibe ėmeyēn	kadını zıhar etti
	bi-laġzīd zayān → zabān-i o	tayıldı tili	ḳaltariba kėlen	dili sürçtü
	duşvār şud kār	ḳatıḳ boldı iş	ḳata'ū bolba üyle	iş zor oldu
	ḫˇeştan-rā 'aṭir kard	yaḫşı ıdlandurdı özini	sayin hünirtü kibe ȭri'ēn	kendisini iyi kokuttu
	dar ḫāk ġalṭīd	topraḳḳa bulġandı	şirūdu ḳutḳuba	toprağa bulandı
	rawān şud çaşm[a]-hā	aḳnı → aḳtı bulaḳlar	urusba bulaḳlar	pınarlar aktı
	bi-kafīd çūb	yarıldı yıġaç	ḳaḳaraba modun	ağaç yarıldı
	andeşīd dar kār	fikir ḳıldı işke	onaba üyledü	işe düşündü
	parhez kard az çīz	ėgrendi nėmedin	buyasba yamāsa	nesneden döndü
	post bāz kard	tėrini soydı	arasuni örçibe	derisini soydu
	buzurgī namūd	kėdenlıḳ ḳıldı	kėderlik kibe	kibirlilik
	wa īn buzurgī	bu kėdenlıḳ	ėne kėdertü	bu kibirlilik (Far. büyüklülük)
	tīra şud ma'īşat-i o	ḳaranḳu boldı tiriliki	ḳaranġu bolba ödürni	hayatı karardı
	bi-şikast	sındı	ḳuḳaraba	kırıldı
	tarsā şud	tersā boldı	ėrke'ün bolba	hristiyan oldu
	munkir şud o-rā	yandı aŋa	buçaba tündü	ona döndü, Far. onu inkar etti
491a	dar garmāy-i dar namāz-i peşīn raft	üylek ısıġında bardı	üdür düleyīn ḳala'ūndu orçiba	öğle sıcağında gitti
	āşkārā şud	bėlgülük boldı	bėlgetü bolba	belirdi

	bi-sāḫt sāḫtagī safar	yasandı safarḳa	cöbüşüybe safartu	sefere hazırlandı, Far. sahte sefer düzenledi
	ḫod-rā nigāh dāşt	özini saḫladı	ō̄riyēn saḳiba	kendisini korudu
	uns girift bado	öngrendi → ögrendi aŋa	surba tū̄ndü	ona alıştı
	rawān şud āb	aḳtı su	urusba uşun	su aktı
	nigāh dāşt ḫod-rā ba-sipar	saḫladı özini ḳalġan birle	saḳiba ō̄ri'ēn ḳalḳanyārlā	kendisini kalkan ile korudu
	nigāh dāşt ḫod-rā	saḫladı özini	saḳiba ō̄riyēn	kendisini korudu
	bī-āb-rūy şud	ābrūysız boldı	ni'ūr ügey bolba	itibarsız oldu
	mihtar şud bar mardumān	ėrklik boldı ėlge	ėrkedü bolba irgendü	halka hâkim oldu
	turuş-rūy şud	çırayını çıttı	çirayān hümeri'ū̄lbe	suratını astı
	gumān burd dar way ba-çīz	sėzdi anḳa ḫabarnı	sėzenglebe tū̄ndü tėre ügey	Far. Ona nesne için şüphe etti, Cağ. Moğ. haberi ona sızdı
	dar āşyāna şud āhū	ėvige kirdi kėyik	gėrtü oraba görēsün	geyik, evine girdi
	palīd şud çīz	murdār boldı nėme	murdār bolba yama	nesne pis oldu
	gabr şud	muġ boldı	muġ bolba	ateşperest oldu
	ṣubḥ damīd	taŋ attı	ür çayba	tan attı
	āh-i sard kaşīd	uluġ tındı	yėke amuba	çok dinlendi, Far. içten ah çekti
491b	fuḥş guft dar kalām-i suḫan-i ḫod	yaman sözledi sözi içinde	mū kelebe üge cūra	konuşmasın-da kötü konuştu
	mūy andar wā kard gurba	tükini hurbaydı müşük	üsün hurbayba miş	kedi tüyünü karıştırdı
	ḫalāṣ yaft azo ┐	ḳutuldı ḳayġudın	nonilba → tonilba ḳayġu'-┐	kaygıdan ┐
	ġam	┘	āsa	kurtuldu
	biyistād barāy-i o	küydi anga → aŋa	kögcibe tū̄ndü	ona (Moğ. ondan) yandı,

				Far. onu bekledi
	āsānī kard dar ḥaḳḳ-i o	onḳaylıḳ ḳıldı anıŋ ḥaḳḳıda	ḳilbar kibe tū̄ni üyleyi	onun hakkında kolaylık yaptı, Moğ. onun işini kolay yaptı
	nek pursīd azo	yaḫşı sordı andın	sayin asḳaba → asaḳba tū̄nēse	ondan iyi sordu
	bāz-pas gaşt sāya	yandı kölege	ḳariba se'ū̄der	gölge döndü
	pirāhan poşīd	köŋlek kėydi	çamçay ömüsbe	gömlek giydi
	şikār kard-aş	avladı anı	abalaba tū̄ni	onu avladı
	bī-maza şud bar way ma'işat-i o	mezesiz boldı aŋa tiriklik	amtatu ügey bolba tū̄ndü amiduliḳ	hayat ona tatsız oldu
	'ayb kard-aş	'ayıbladı anı	mūlaba tū̄ni	onu suçladı
	wa īn 'ayb	bu 'ayıb	ėne mū	bu ayıp
492a	mūy-i abrū bar-kand	ḳaşnıŋ tükiti → tükini yoldı	hanisḳayīn üsüni ügtebe	kaşın tüyünü kopardı
	bahra bahra şud	ülüş ülüş boldı	kėşik kėşik bolba	pay pay oldu
	duşmanī kard	duşmanlıḳ yörküzdi → körgüzdi	duşmanliḳ üce'ū̄lbe	düşmanlık gösterdi
	dar peş āmad-aş o-rā	i[l]geri kėldi aŋa	uruḳşi irebe tū̄ndü	ona önce geldi
	andar kaşīd	tartıldı	tatalaḳdaba	çekildi
	ḫarāb şud	buzuldı	ėbderebe	bozuldu
	dirang kard	kėçikti	uraba → udaba	gecikti
	gum-rāh kard-aş şayṭān	azadı anı şayṭān	tō̄ri'ū̄lbe tū̄ni ėlē	şeytan anı azdırdı
	[na]-pasandīd ┐	unamadı ┐	ėse bolba tū̄ni ┐	beğenmedi ┐
	kār-i o-rā	işini	üyledü	(Far. onun) işini
	zallat-i way cast	tayılmaḳını tiledi	ḳaltariḳuyini ėribe	tökezlenme-sini istedi
	wa īn zallat	bu tayılmaḳ	ėne ḳaltariḳu	bu kaymak
	goşwār dar goş kard zan	ısırġa ḳulaḳıḳa saldı ḫatun	süyke çiḳindān ölgübe ėme	kadın kulağına küpe taktı
	bar-çīd ┐	tėrdi ┐	tū̄be ┐	topladı ┐

	ḫurmā-rā	ḫurmānı	ḫumāyi	hurmayı
	bīnī pāk kard	burnını a[r]ıttı	ḳabarān arçiba	burnunu temizledi
	ābila kard dast	ėliki ḳabardı	ġarān ḳabarçuḳlaba	eli kabardı
	ḫ˘eştan nigāh dāşt	özini saḫladı	ȫriyēn saḳiba	kendisini korudu
	suḫan guft ba-fulān çīz	sözledi ol nėme birle	keleldübe tėre yamalā	o nesneyle konuştu
492b	bi-līsīd lab-i ḫod-rā ba-zabān	yaladı ėrini tili birle	dolāba hurūlān kėlenēr	dili ile dudağını yaladı
	afzūn dād in‘ām-rā	uluġu bėrdi in‘āmnı	yėke soyurḳaba tȭni	ihsanı büyük verdi
	dar pas-i kār raft	işniŋ kėyinçe bardı	üyleyīn ḳoynāsa orçiba i	işin ardınca gitti
	ḫaşm firo-ḫord	açıġını yuttı	ġaşūnān calġiba	kendi sinirini yuttu
	cam‘ şudand	yığıldılar	ḳurildubalar	toplandılar
	firo-tanī namūd	boyun süzdi	kücü’ȭn sunaba	boyun eğdi
	durrā‘a poşīd	ferecī kėydi	fereci ömüsbe	ferace giydi
	gird-pāy nişast	baġdaş ḳurdı	cabilaba sūba	bağdaş kurdu
	tang → nang dāşt [az kār]	nengsindi işdin	ȫrilebe üyleyi	işi ayıpladı
	bi-şitāft sūy-i o	aşuḳtı anıŋ sarı	cāraba tȭni cük	ona doğru koştu
	bi-şinūd	ėşit[t]i	sonasba	duydu
	dilīrī namūd	alplıḳ ḳıldı	alblıḳ kibe	alplık etti
	şifā‘at kard-aş o-rā peş-i amīr	ḫimāyet ḳıldı anı bėk ḳatında	ḫimayetlaba tȭni noyan dėrgede	onu bey yanında korudu
	parāganda şud	butradı	butaraba	dağıldı
	ḫod-rā biyārāst	özini yasadı	ȫriyēn casaba	kendisini süsledi
	zārī kard ba-ḫudāy	yalbardı tėŋrige	calbariba tėngridü	Allah’a yalvardı
493a	ser şud az āb	surın → sudın ḳandın ḳandı	ḳanaba uşundu	suya döndü
	çaşm dāşt dīdan-i o-rā	köz tuttı anı körmekke	nidün bariba tȭni üceküdü	bakmak için ona gözünü çevirdi
	andūhgīn şud	ḳayġuluḳ boldı	ḳayġulu → ḳayġutu bolba	kaygılı oldu

	dūr şud ┐	yıraḳ boldı ┐	ḳola bolba ┐	uzaklaştı ┐
	abr	buluṭ	ū̃len	bulut
	burīda şud kār	kėsedi → kėseldi iş	oḳtaraba üyle	iş kesildi
	burīd-aş dīgar-aş	kėsdi anı özge kişi	oḳtaraba tū̃ni bişi kü'ū̃n	onu başka kişi kesti
	ḳinā' poşīd zan	bürünçek kėydi ḫatun	bürünçek ömüsbe ėme	kadın duvak giydi
	cāma dar sar ┐	bürkendi ┐	dēlen bür- ┐	örttü ┐
	kaşīd	tonnı	kübe hėkindēn	elbiseyi; kürkü
	bar-ḫur-dārī yāft	barḫurdārlıḳ taptı nėmeni	sayinliḳ olba yamāsa	nesneden mutluluk buldu
	ḳawī şud	bėrk boldı	batu bolba	sağlam oldu
	wa īn ḳuwwat	bu bėrklik	ėne batulik	sağlamlık
	ḫayū andāḫt	tükürük saldı	nilbuba orkiba	tükürdü
	wa īn ḫayū	bu tükürük	ėne nilbuḳsan	bu tükürük
	basand kard bā-andak	ḳanā'at ḳıldı az nėme birle	ḳanā'at kibe hüçū̃kendü	az nesneyle yetindi
	wa īn çīz-i andak	bu az nėme	ėne hüçū̃ken yama	bu az nesne
	fārigˇ şud	fārigˇ boldı	fā[r]igˇ bolba	serbest oldu
493b	bi-ġaltīd dāba	aġınadı gele	körbēbe adūsun	hayvan ağnadı
	andūh ḫord bar way	ḳayġu[r]dı aŋa	ḳayġuraba tū̃ndü	ona kaygılandı
	āmozānīd-aş ┐	ögretti aŋa ┐	su[r]ġaba tū̃ndü ┐	ona öğretti ┐
	islām	islāmnı	islāmi	İslam'ı
	bi-gaşt az way	yandı andın	ḳariba tū̃nēse	ondan döndü
	bi-rabūd-aş	ḳarmadı	ḳarmaba	kaçırdı
	bāz-pas mānd az yārān-i ḫˇeş	kėyin ḳaldı yārānlarıdın	ḳoyna ḳoçarba bügüdēsēn	arkadaşların-dan (Moğ. hepimizden) geri kaldı
	bi-makīd āb-rā	sordı sunı	asaḳba uṣuni	suyu sordu, Far. suyu emdi
	ḳarż sitūd az way diram-hā	öntüç aldı andın yarmaḳlarnı	aḳsuci abuba tū̃nēse altani	paraları ondan ödünç aldı

	şaraf cust ba-way	uluġlik tiledi anıŋ birle	yėkelik ėribe tūnlē	onunla büyüklük istedi
	goşwār dar goş kard zan	ısırġa ḳulaġıḳa saldı ḫatun	süyke ölgübe çiḳindān ėme	kadın kulağına küpe taktı
	taṣarrūf kard dar way	taṣarrūf ḳıldı aŋa	abuba tūni	ona tasarruf etti
	lāf zad	lāf urdı	lāf dėletbe	palavra attı
	az garāna → kanāra girift çīzi-rā	yaḳaladı nėmeni	ciḳalaba → caḳalaba yamayi	nesneyi yakaladı
	bi-şināḫt ānçi nazdīk-i fulān-ast	tan[ı]dı ol nėme kim filān kişi ḳatıda turur	taniba tėre yamayi kūni dėrgede	filan kişinin yanında duran nesneyi tanıdı
494a	burīd biyābān-rā	kėsti yabānnı	oḳtalba kēri	çölü aştı
	mihrbānī kard	mihribānlıḳ ḳıldı aŋa	öre aylatba tūndü	ona merhamet etti
	ranc burd kār-rā	ėŋedi işge → işde	cobaba üyledü	işte sıkıntı çekti
	wa īn maşaḳḳat	bu ėŋek	ėne cobalang	bu eziyet
	gird bar gird-i way şudand duşmanān	ḳapadı anı duşman	ḳayaba → ḳababa tūni duşman	düşman (Far. düşmanlar) onu kapadı
	luṭf kard dar kār	luṭf ḳıldı işge → işke	luṭf kibe üyledü	işe lütfetti
	farā-girift suḫan az dahān-i o	aldı sözni anıŋ aġzıdın	abuba ügeyi tūni amanāsa	onun ağzından sözü aldı
	direġ ḫord	ėsirgendi	ḳalūçaba	üzüldü
	Bi-makīd cāma ‘araḳ-rā	sordı ton tėrni	şimebe dēl kölesüni	kürk teri emdi
	pākīzagī kard	arıḳ ḳıldı	ari’ūnliḳ kibe	temizledi
	bi-tāft daraḫş	yaşın yıltıradı	yaşin yaşinaba	yıldırım çaktı
	nek nigarīst dar kār	yaḫşı baḳtı işke	sayin ücebe üyledü	işe iyi baktı
	bi-soḫt	küydi	tülebe	yandı
	ḫalḳa zadand	tėvrek[ü] yıġıldılar	ḳuruci tögeriklebe	halka oluşturarak toplandılar
	darīda şud cāma	yırtıldı ton	tamturaba dēl	elbise; kürk yırtıldı
	biyandūd ḫod-rā ┐	özini sürt[t]i ┐	ō̄riyēn sürçibe sayin ┐	sürtündü ┐

	ba-būy-i ḫoş	yaḫşı ıd birle	hünirēr	iyi koku ile
	hoy-i dīgar girift	özge ḳılıḳ tuttı	bişi aburi bariba	başka tabiat edindi
	reḫta şud āb	töküldi su	asḳaba uṣun	su döküldü
	narmī kard dar kār	yumşaklıḳ ḳıldı iş içinde	cō̈lenlik kibe üyledü totara	iş içinde yumuşaklık etti
	ba-dīwār bar-āmad	çıḳtı tamġa	ġarba balġasundu	duvara çıktı
	ba-goşa-yi dahān suḫan guft	aġznıŋ ḳıraġı birle sözledi	amani ḳicārār kelebe	ağzının ucuyla konuştu
	dar āftāb-gāh nişast	künesde → küneşde olturdı	narandu sa'ūba	güneşte oturdu
494b	ṣadaḳa kard bar way ┐	ṣadaḳa bėrdi anḳa ┐	ṣadaḳa ögbe tū̄ndü ┐	ona sadaka verdi ┐
	māl-rā	mālnı	māli	malı
	guşāda şud rūy-i o	açıldı yüzi	nēbe ni'ūrni → ni'ūrini	yüzü açıldı
	bi-ḫāyīd ustuḫ̆ān-rā	kėmürdi süyekni	kėmilebe yasuni	kemiği kemirdi
	'āşıḳ şud [ba]-zan	'āşıḳ boldı ḫatunġa	'aşiḳ bolba ėmedü	kadına âşık oldu
	bar-āweḫt ┐	asıldı ┐	ölgübe ┐	asıldı ┐
	ba-way	aŋa	tū̄ndü	ona
	wa īn bar-āweḫtan	bu asılmaḳ	ėne ölgükü	bu asılmak
	dūr andar şud dar çīz	yıraḳ bardı nėme içinde	ḳola orçiba yama totara	nesne içinde uzak gitti
	parāganda şudand	butradılar	butaraldubalar	dağıldılar
	şikāfta şud çīz	yarıldı nėme	ḳaḳaraba yama	nesne yarıldı
	pāra şud cāma	yır[t]ıldı ton	tamturaba dēl	elbise; kürk yırtıldı
	zabān zad	til urdı	kėlen dėletbe	dil vurdu
	bagar → kamar bi-bast	ḳur baġladı	ḳur büselebe	kuşak kuşandı
495a	barakat cust azo	bereket tiledi andın	bereket ėribe tū̄nēse	ondan bereket diledi
	bi-cunbīd	tėbre[n]di	ködelbe	deprendi
	bi-mālīd ḫod-rā dar ḥamām	uvaladı özini ısıḳ suda	hüngübe ḳala'ūn uṣundu	sıcak suda (Far. hamamda) ovundu
	dar → [çang] dar	yapıştı aŋa	nūçaba tū̄ndü	ona yapıştı

	zad ba-way			
	ġalṭīd ┐	ağınadı ┐	körbēbe ┐	ağnadı ┐
	sutūr	gele	adūsun	hayvan
	ba-mulk dar-āward-aş	mülk tuttı anı	ȫriyēn kibe tȫni	onu kendisine mal etti
	bandagī kard ḫudāy-rā	ḳulluḳ ḳıldı tėŋrige	bōl[l]ik kibe tėngridü	Allah'a kulluk etti
	sabukī kard dar kār-i bad	yėŋillıḳ ḳıldı yaman iş içinde	köngenlik kibe mū üyledü	kötü iş içinde (Moğ. için) hafiflik etti
	fikr kard dar çīz	fikir ḳıldı nėmege	fikir unaba yamadu	nesneye düşündü
	zan ḫˇāst	ḫatun ḳoldı	ėme ġuyba	kadın istedi
	ṭā'at kard ba-ḫudāy	ḳulluḳ ḳıldı tėŋrige	bo'ōlliḳ kibe tėngridü	Allah'a kulluk etti
	badal kard çīz-rā ba-çīz	alıştı nėmeni nėmege	aralciba yamayi yamadu	nesneyi nesneye değiştirdi
495b	cāma-yi har rozī poşīd	kündeki tonını kėydi	üdürteki dēlēn dēllertü	gündelik elbisesini; kürkünü giydi
	bad-kārī kard	yamanlıḳ ḳıldı	mūliḳ kibe	kötülük etti
	taḥammul kard ba-çīz	teḥammül ḳıldı nėme birle	küliçebe yamayi	nesneyle (Moğ. nesneyi) tahammül etti
	az cāy bar-dāştand	kötürdiler ornıdın	örgübe oranāsa	yerinden kaldırdılar
	ġarāmat bar dāşt	köterdi tölükni	örgübe tölēni	ücreti yükselti
	piyāda şud	yayaḳ boldı	yabuġan bolba	yaya oldu
	koç kardand	köçtiler	nȫbeler	göç ettiler
	ḫˇeştan peçīd dar cām[a]-hā	çörgedi özini tonlarġa	ḳuçiba ėriyēn → ȫriyēn dēllertü	kendisini elbiselere; kürklere bürüdü
	ta'cīl kard ba-çīz	aşuḳtı nėmege	cāraba yamadu	nesneye acele etti
	īn ┐	bat ┐	┐	Far. bu, Çağ. çabuk ┐
	çīzī-ki zūd sāzand az bahr-i suwār	yasaġan nėme atlıḳ üçün	öter casaḳsan yama morinlaḳuyīn	atlı için çabuk yapılmış

			tula	nesne
	fārigˇ şud	fārigˇ boldı	fārigˇ bolba	serbest oldu
	wa īn bī-kārī	bu işsizlik	ėne üyle ügey	bu işsizlik
	bī-perāya şud zan	ḫatunnıŋ yasanur nėmesi kal[m]adı	ėmeyīn casaḳu yama ėse ḳoçaraba	kadının süslenecek nesnesi kalmadı
	‘āşiḳ şud	‘āşıḳ boldı	‘āşiḳ bolba	âşık oldu
	fāl girift baro	yaḫşı arıḳ tuttı anıŋ birle	tölge baribe tū̄ndü	onu iyi temiz tuttu, Moğ. ona fal açtı
	minnat nihād bar way	minnet ḳoydı aŋa	minnet talbiba tū̄ndü	ona iyilik etti
	ḳabūl kard ┐	ḳabūl ḳıldı ┐	ortan → ortaḳ bariba ┐	kabul etti ┐
496a	ṭā‘at-rā	ṭā‘atnı	ṭā‘ati	taati
	surma kaşīd	sürme tarttı	sürme tataba	sürme çekti
	piz̲ruftārī kard	miyānçı boldı	cūra bayba	sözcü oldu
	mas̲al zad bā-bayt	mes̲el urdı ḳoşuḳnı	mes̲el okiba ḳoşuḳtu	şiiri örnek verdi
	ādamī ṣurat şud	ādemī ṣuratlıḳ boldı	kü’ū̄nşiḫ ni’ū[r] bolba	insan yüzlü oldu
	ḫīla kard	mekr ḳıldı	mekr kibe	hile yaptı
	dirang kard	kėçikti	udaba	gecikti
	dast pāk kard ba-dastār	ėlikini destārġa arıttı	ġari’ān dastartu arçiba	elini havlıyla temizledi
	firo-āmad	tüşdi	būba	indi
	bīrūn āmad az gunāh	çıḳtı yazuḳdın	ġarba ėre’ū̄’ēse	günahtan çıktı
	nafl kard	nāfila ḳıldı	hülū̄ namār → namāz kibe	nafile namaz kıldı
	naḳl kard az mawżi‘	köçti yėrdin	nū̄be ġacarāsa	yerden göçtü
	nuḳl ḫord	yėmiş yėdi	cimiş idebe	meyve yedi
	āweḫta şud lab-i o ┐	salındı ėrni ┐	ölgübe hurūlni ┐	dudağı sarktı ┐
	wa şāḫ-hā-y-i diraḫt	dağı yıġaçnıŋ butaġları	basa moduni burġasut	ve ağacın dalları
496b	az gunāh bīrūn āmad	yazuḳdın çıḳtı	ėre’ū̄’ēse ġarba	günahtan çıktı
	dardmand şud	iklik boldı	ėbeçitü bolba	hasta oldu

	ba-sitūh āmad azo	igrendi andın	igrenbe tūnēse	ondan iğrendi
	narm ḫandīd	külümsündi	inēmsibe	gülümsedi
	bā-raḫna şud dīwār	kėtük boldı tam	kėlterebe balġasun	duvar gedik oldu
	ḫoş wazīd bād	yaḫşı ėsti yėl	sayin keysbe key	yel iyi esti
	guẕaşt sāl-hā	kėçti yıllar	nökçibe honlar	yıllar geçti
	tan-āwar şud	ėtlik boldı	miķatu bolba	etli oldu
	zaḥmat yāft dar kār	ėmgendi işde	cobaba üyledü	işte sıkıntı çekti
	rūy turuş kard	çırayını çıttı	çirayān hümeri'ūlbe	suratını astı
	ba-turuş-rūy-i suḫan guft-aş	çıtuķ çıray birle söz sözledi	hümerikü çirayār kelebe	çatık çehreyle söz söyledi
	dar namāz dar-āmad	kirdi namāzġa	oraba namāztu	namaza durdu
	miyān bar-bast dar kār	bėlin bağladı işke	bėleyēn hulaba → huyaba üyledü	işe girişti
	şikasta şud	sınuķ boldı	ķukaraba	kırık oldu
	anguştarīn-i nuķra dar anguşt kard	kümiş yüzük ėlik[k]e saldı	möngü üzük ķartān dürebe	parmağına gümüş yüzük taktı
	burīd marg o-rā az cahān	kėsti anı ölüm bu cihāndın	oķtaraba tūni ükül cihānāsa	ölüm onu bu dünyadan ayırdı
	raḥmat kard bar way	raḥim ķıldı aŋa	ėneribe tūndü	ona şefkat gösterdi
497a	ķismat kard çīz-rā	üleşti nėmeni	tügēbe yamayi	nesneyi üleşti
	parāganda kard īşān-rā rozgār	butrattı alarnı rūzgār	butara'ūlba tėdeni rūzgār	kader onları dağıttı
	mukarram şud	uluġ boldı	yėke bolba	büyük oldu
	suḫan guft	sözledi	ügelebe	konuştu
	rūy-band bast	üzini → yüzini bağladı	ni'ūr huyaba	yüzünü bağladı
	ḫayū andāḫt	tükürük saldı	nilbuba orkiba	tükürdü
	wa īn ḫayū	bu tükürük	ėne niktuba → nilbuba	bu tükürük
	būyīd būy-rā	ıdladı ıdnı	hünisbe hüniri	kokuyu kokladı
	bi-cust ḫabar-rā	tiledi ḫabarnı	ėribe keleni	haberi sordu
	bā-ni'mat şud	ni'metlıķ boldı	idētü bolba	nimetli oldu

	wa īn ni‘mat	bu ni‘met	ėne ide’ēn	bu nimet
	firo-uftād	yıḳıldı	ḳuri’āba	düştü, yıkıldı, Moğ. yığıldı
	afsos kard-aş baro	masḫaralıḳ ḳıldı anıŋ birle	şoḳraḳlaba tūnlē	onunla şakalaştı
	dar panāh şud	sığındı	şinuba	sığındı
	dar miyān-i [kitāb] fulān çīz nawişt	bitik içinde filān nėme bitidi	biçik dotura tėre yama biçibe	filan nesneyi metuba yazdı
	biyāmoḫt suḫan-rā	ögrendi sözni	su[r]ba ügeyi	sözü öğrendi
	tuwānā şud dar kār	çıdamal boldı işke	çidamal bolba üyledü	işe müktedir oldu
497b	tarannum kard	āhista yırladı	alġūr dūlaba	yavaşça türkü söyledi
	sipurd ba way	tapşurdı aŋa	ta’ūlba tūndü	ona emanet etti
	pas bi-girift az way	kėyin aldı andın	ḳoyna abuba tūnēse	ondan geri aldı
	zabar-i way şud	anıŋ üstüge boldı	tūni dēre bolba	ona üstün geldi
	şūmī girift ba-way	şūmluḳ tuttı anıŋ birle	sūmluḳ → şūmluḳ bariba tūnlē	onunla uğursuzluk aldı
	burīda şud	kėseldi	kėsebe	kesildi
	zabāna zad ātiş	yalınladı ot	şitāba ġali	ateş alevlendi
	bi-çaşīd ṭa‘ām-rā	tattı aşnı	amsana → amsaba idēni	yemeği tattı
	dād ḫ̌āst az way	dād tiledi andın	dād ėribe tūnēse	ondan adalet istedi
	biyāmoḫt ‘ilm-rā	ögrendi bilikni	surba biliki	bilimi öğrendi
	ġanīmat girift o-rā	olcaladı anı	olcalaba tūni	onu ganimet aldı
	şikasta şud	sındı	ḳuḳaraba	kırıldı
	dar-yāft suḫan-rā	bildi sözni	mėdebe ügeyi	sözü bildi
	dūr andar şud dar kār	işniŋ içige kirdi	üyleyīn totara oraba	işin içine girdi
	dar peş-i way şud	anıŋ alıġa boldı	tūni emübe → emüne bolba	onun önünde oldu
	bi-farmūd-aş dar fulān kār	buyurdı anı ol işke	caruba tūni tėre üyledü	ona o işi buyurdu, onu o işe göderdi
498a	safāhat kard bar way	ḳatıḳ sözler sözledi aŋa	ḳata’ū kelebe tūndü	ona katı sözler söyledi
	ḫod-rā mānand-i way namūd	özini oḳşattı aŋa	ōriyēn adaliḳ kibe tūndü	kendisini ona benzetti

	dānā şud dar dīn	biliklik boldı dīn içinde	bikiktü → biliktü bolba dīn dotara	dinde bilgili oldu
	şigib → şigift ~ şiguft dāşt	taŋ ḳaldı	tang ḳoçarba	hayret etti
	bar-ḫur-dārī yāft ba-way	barḫurdārlıḳ taptı aŋa	sayinliḳ olba tūnēse	ondan mutluluk buldu
	bīdār şud	oyġandı	sėribe	uyandı
	ḫod-rā nigāh dāşt az ziştī	özini saḫladı yamanlıḳdın	ōriyēn saḳiba mūliḳāsa	kendisini kötülükten sakladı
	al-mużā‘af			
	cubba poşīd	cübbe kėydi	cübbe ömüsbe	cübbe kiydi
	dostī namūd sūy-i way	dōstluḳ lörküzdi → körküzdi aŋa	andaliḳ üce’ūlbe tūni cük	ona dostluk gösterdi
	ḳafk āward dū goşa-yi dahān-rā	köpüklendi aġzınıŋėki ḳıraġı	kö’ēsülebe amanu ḳoyar ciḳu	ağzının iki yanı köpüklendi
	ḫawī kard	tėrledi	kölerbe	terledi
	ṭabībī kard	ṭabīblıḳ ḳıldı	otaçilaba	tedavi etti
	parāganda şud	butradılar	butarabalar	dağıldılar
	reza şud	uşaldı	uşalba	ufaldı
	maġz az ustuḫˇān bīrūn kard	sėyükdin ilik çıḳardı	yasunāsa çimegen ġarġaba	kemikten ilik çıkardı
498b	parāganda şud kār	butradı iş	butaraba üyle	iş dağıldı, bozuldu
	naw şud	yaŋı boldı	şine bolba	yeni oldu
	sūrāḫ şud post-i o	yeşildi → tėşildi tėrisi	çūraba arasun	derisi delindi
	taraddud kard bado	barış kėliş ḳıldı aŋa	ireldübe orçilduba tūndü	ona gidip geldi
	saḫtī kard ┐	ḳatıḳlıḳ ┐	ḳata’ūçiba ┐	sıkıntı ┐
	bahr-i kār	ḳıldı iş üçün	üyledü	çıkardı işte
	bi-yāzīd	kėrildi	suni’āba	gerildi
	bīm kard-aş	ḳorḳut[t]ı anı	ayilġaba tūni	onu korkuttu
	maza yāf ba-way	meze tapt[t]ı anıŋ birle	amtan olba tūnlē	onunla tat buldu
	ārām girift dar kār	ḳarār tuttı iş[te]	duran bariba üyledü	işte rahat etti
	mukarrar şud suḫan	mükerre[r] boldı söz	mükerrer bolba üyle → üge	söz tekrar oldu

	cudā şud azo	ayrıldı andın	ḳaġaçaba tū̆nēse	ondan ayrıldı
	ʻazīz şud	ʻazīz boldı	ʻazīz bolba	kutlu oldu
	bi-cast çīz-rā → ḫabar-rā	sordı ḫabarnı	asaḳaba kėleni	haberi sordu
	çakīd bar way āb	tamdı aŋa su	dusuba tū̆ndü uṣun	ona su damladı
499a	bi-makīd narmī-yi ustuḫ̆ān-rā	kemükni sōrdı	kėmiki kėmilebe	kıkırdağı emdi, sıyırdı (Moğ. kemirdi)
	duzdī kard	oġurluḳ ḳıldı	ḳulayġaylaba	hırsızlık yaptı
	wa īn duzdī	bu oġurluḳ	ėne ġulaġaytu	bu hırsızlık
	mūza poşīd	ötük kėydi	ġutusun ömüsbe	çizme giydi
	parhez kard	perhīz ḳıldı	perhīz kibe	perhiz etti
	taḥḳīḳ şud dar kār	çın boldı iş	ünen bolba üyle	iş doğru oldu
	durust şud nazdīk-i o kār	bütün boldı anıŋ ḳatında iş	bütübe tū̆ni dėrgede üyle	iş onun yanında bitti
	ḫod-rā bi-ḫārīd ba-çūb	özini ḳaşıdı yıġaç birle	ȭ̆riyēn ḳāciba → māciba moduniyār	kendisini ağaçla kaşıdı
	guşāda şud sawgand-i way	yaşıldı → açıldı anıŋ antı	ḳuḳaraba tū̆ni andaġar	onun andı bozuldu
	dar miyān-i mard[um] şud	ėl arasında kirdi	irgenü cūra oraba	insanların arasına girdi
	dandān bi-kāwīd ┐	tişini ┐	şidüniyēn ┐	Far. dişini temizledi, Çağ. Moğ. dişini ┐
	ba-ḫilāl	çubladı ḫilāl birle	çuḳçilaba moduni'ār	Far. kürdan ile, Çağ. Moğ. kürdan ile temizledi
	zan nāz kard	nāz ḳıldı ḫatun	nāzlaba ėme	kadın naz etti
	firo-tanī kard	boyun sundı aŋa	kücü'ū̆n sunaba tū̆ndü	ona boyun eğdi
	pinhān gureḫt	yaşura ḳaçtı	nūci tutāba	gizlce kaçtı
	ḫod-rā biyārāmīd ba-bāzī	ödündi oyun birle	ödünebe nadunarla	oyunla zaman geçirdi
499b	bā-raḫna şud şamşer	kėltildi ḳılıç	kėlterebe ildü	kılıç kertiklendi
	rawşan şud rūy-i o	yarudı yüzi	gėybe ni'ūrni	yüzü parladı

	ḫod-rā nigāh dāşt az malāmat	özini saḫladı melāmetdın	ȫri’ēn saḳiba melāmetāsa	kendisini kınamadan korudu
	‘imāma peçīd	destār çulġandı	dastār ḳuçiba	sarık sarındı
	wa īn ‘imāma	bu destār	ėne dastār	bu sarık
	raḥmat kard bar way	raḫim ḳıldı aŋa	raḥmat kibe tȗndü	ona şefkat gösterdi
	ancuġ şud post-i o	buruştı tėrisi	hümeribe arasuni	derisi buruştu
	bisyār-gūnā şud dar ‘ilm	türlük ‘ilimlerni bėrdi bildi	türlük ėrdemi surba	türlü bilgileri verdi öğrendi (Moğ. öğrendi)
	al-mu‘talu’l-fā’ bi’lwāw			
	wużū sāḫt barāy-i namāz	vużū ḳıldı namāz üçün	ṭahārat kibe namāz tulada	namaz için abdest aldı
	takya kard bar ‘aṣā	tayandı tayaḳḳa	tulba tayaḳtu	bastona dayandı
	zabāna zad ātiş	yalınladı ot	yalinlaba ġal	ateş alevlendi
	gardan-band bast ba-cāma-yi o	boyun bağı astı anıŋ tonıġa	kücȗn huyasār ögübe tȗni dēldü	onun elbisesine; kürküne boyun bağı bağladı
	şoḫ-gīn [şud] dast-i o	kir boldı ėliki	kir bolba ġar[n]i	eli kir oldu
500a	yagāna şud ba-fikr-i ḫod	yalġuz boldı fikrige	ġaḳça bolba ünedü	fikirde yalnız oldu
	gul-gūn şud ruḫ	ḳızardı yanḳaḳı	hulayba ġaçarni	yanağı kızardı
	bāliş sāḫt dast-i ḫod-rā	ėlikini yastandı	ġarān dėrelebe	eline yaslandı
	afroḫta şud ┐	yandı ot ┐	sitāba ┐	yandı ┐
	ātiş	ot	ġal	ateş
	zād az way fulān çīz	toġdı andın fulān nėme	törebe tȗnēse tėre yama	ondan o nesne doğdu
	ḥurmat nigāh dāşt bar çīz	nėmeniŋ ‘izzetini saḫladı	yayami kündüyini saḳiba	nesnenin değerini sakladı
	şikam durustī (?) kard ┐	ḳarınını yumşattı ┐	gėtesüni’ē[n] sulatḳaba ┐	midesini boşalttı ┐
	ba-dārū ḫordan	dārū üçün	ėm tulada	ilaç için
	dar miyān-i mardūm şud	ėlniŋ arasında kirdi	irgeni cūra oraba	halkın arasına girdi
	dard-gīn şud	iklik boldı	ėbeçitü bolba	hasta oldu

	ḫod-rā nigāh dāşt	özini saḫladı	ő̄riyēn saḳiba	kendisini korudu
	paḫş kardand-aş dar ┐	üleştiler alar ┐	ḳubilalduba ┐	üleştiler ┐
	miyān-i īşān	arasında	ő̄r cūra	onlar arasında
	farāḫī kard mard dar ma‘işat	kėŋlik ḳıldı ėr tiriklikde	ūliḳ kibe ėre amidudān	hayatta adam ferahlattı
	farāḫ nişastand dar maclis-hāy īşān	kėŋ olturdılar olturur yerlerde	ū sūbalar sūḳu ġacara	oturacak yerlerde geniş oturdular
500b	çaşm dāşt ḫabar-rā	köz tuttı ḫabarnı	nidün bariba kėlendü	habere göz attı
	īstād bar kār	turdı işde	bayba üyledü	işte oldu
	takya kard	tayandaı	tulba	dayandı
	nazdīkī cust ba-wasīla	yavuḳluḳ tiledi aŋa	oyraliḳ ėribe tű̄ndü	ona yakınlık istedi, Far. ona ortacı ile yakınlık istedi
	paywast bado	ulaştı aŋa	calġaba tű̄ndü	ona ulaştı
	dūr raft dar zamīn	yıraḳ bardı yėrde	ḳola orçiba ġacara	yere uzak gitti
	i‘timād kard bar way	ışandı aŋa	itegebe tű̄ndü	ona güvendi
	biyāmāsīd az zadan	şişdi urmaḳdın	ḳabutba bula’ū’āsa	vurmaktan (Moğ. sopadan) şişti
	gumān burd dar way ḫayrī	sėzdi aŋa yaḫşılıḳnı	sėzebe tű̄ndü sayinliġi	ona iyiliği sezdi
	gumān burd kār-rā	sėzdi işni	sėzibe üyleyi	işi sezdi
	maḳam ~ muḳam girift dar şahr	yėr tuttı şeherde	ġacar bariba şehertü	şehirde yer tuttu
	rūy bar-ā-bar-i o nihād	yüzini anıŋ sarı ḳıldı	ni’ūrān tű̄ni cük kibe	yüzünü ona doğru çevirdi
501a	**al-mu‘talu’l-fā’ bi’l-yā’**			
	āsān şud kār	onḳay boldı iş	ḳilbar bolba üyle	iş kolay oldu
	bīdār şud	oyġandı	sėribe	uyandı
	ḫucastagī girift o-rā	ḳutluḳ tuttı anı	ḳutuḳtu bariba tű̄ni	onu kutlu saydı
	al-mu‘talu’l-‘ayn bi’l-wāw			
	ḫāna giriftand	ėv tuttılar	gėr baribalar	ev tuttular

	ba-nişīb firo-şud	ķuyı ėndi	hurū ba'ūba	aşağı indi
	gil-ālūda şud	bulġandı balçıķķa	ķutķuba şibartu	balçığa bulandı
	tāc bar sar nihād	tāc kėydi başıġa	tāc ömüsbe hėkindēn	başına tac giydi
	nikāḥ kard zan-rā	ķoldı ḫatunnı	ġubya → ġuyaba ėmeyi	kadını istedi (Far. nikahladı)
	kaj şud çīz	ėgri bo[ld]ı nėme	hurū → murū bolba yama	nesne eğri oldu
	bād kard ba-bād-wizan	yėlpidi yėlpügüç birle	yėlbibe yėlbügüç[ē]rlē	yelpazeyle yelledi
	kaj şud çūb	ėgri boldı yıġaç	murū bolba hodun → modun	ağaç eğri oldu
501b	toşa bar-dāşt	azuķ kirerdi → köterdi	künesün örgübe	erzak kaldırdı
	ḫū kard ba-çīz	öggrendi nėmege	surba yamadu	nesneye alıştı
	cuhūd şud mard	cuhūdī boldı ėr	cuhūd bolba ėre	erkek yahudi oldu
	panāh girift ba-ḫudāy az badī	sıġındı tėŋrige yamanlıġındın	şinuba tėngridü mūliġāsa	yaptığı kötülüklerden Allah'a sığıondı
	ba-dīwār şud	tamķa çıķtı	balġasundu ġarba	duvara çıktı
	ḫacil şud	uyaldı	hiçibe	utandı
	ṣūrat şud	ṣūrat boldı	ṣūrat bolba	resim oldu
	ṣūrat kard çīz-rā	bildi nėmeni	mėdebe yamayi	nesneyi bildi, Far. nesneyi resmetti
	zārī kard az gursnagī	yalbardı açıķlıķdın	calbariba öleskülengēse	aölıktan yalvardı
	nūra mālīd	nūra sürt[t]i	nūra surçiba	kıl dökücü sürdü
	bī-bāk raft dar kār	ėslemey kirdi işke	üle sengeren oraba üyledü	işe düşünmeden girdi
	poşīd[a]şud bar way kār	yapıldı aŋa iş	bürkübe tūndü üyle	iş ona örtüldü
	āsānī kard dar kār	onķay ķıldı işke	ķilbar kibe üyledü	işte kolaylık yaptı
502a	firo-uftād binā	yıķıldı tam	unaba balġasun	duvar yıkıldı
	ġāyiṭ kard	çıştı	bāba	sıçtı
	gursna şud	ķarnı aştı	ölesbe	karnı acıktı
	būy dād muşk	ıdlandı ısar →	hünisbe cār	misk koktu

		ıpar		
	namāz-i ziyātī kard	artuḳ namāz ḳıldı	hüledü namāz kibe	nafile namaz kıldı
	bi-tarsīd az way	ḳorḳtı andın	ayna → ayba tū̄nēse	ondan korktu
	biyārāst ḫod-rā ba-kār	yasadı özini iş üçün	casaba ō̄ri'ēn üyle tulada	kendisini iş için donattı
	bi-gardīd	évürüldi	horçiba	döndü
	ārzūmand şud bar way	körüksendi aŋa	üceskülengtü bolba tū̄ndü	ona istekli oldu
	ṭawḳ dar gardan afgand	ṭavḳ saldı boynıga	ṭavḳ ömüsbe kücū̄ndēn	boynuna tasma taktı
	çūb dar kār raft	yaḫşı ḳıldı işni	sayin kibe üyleyi	işi iyi yaptı
	wa īn çūb kardan	bu yaḫşı işlegüçi	ėne sayin üyledükçi	bu iyi çalışan
	tafsīr kard āyat-rā	te'vīl ḳıldı āyatnı	ta'vīl kibe āyatī	ayeti yorumladı
	bi-gaşt az cāy-i way	köçti orunıdın	nübēbe → nüyēbe oranās	yerinden göç etti
	minnat nihād bar way	minnet ḳoydı aŋa	minnet talbiba tū̄ndü	ona iyilik etti
	ba-duroġ guft bado ānçi ┐	baġladı aŋa ol söz kim ┐	ḳudal kelebe tū̄ndü ėse ┐	ona isnat etti ┐
502b	na-gufta būd	aytmaydur ėndi → ėdi	keleksen ügey	söylemediği sözü
	māl-dār şud	bay boldı	payan → bayan bolba	zengin oldu
	malāmat kard	melāmet ḳıldı	melāmet kibe	kınadı
	burd → būd çīz	barıdı → bar ėdi nėsne	bilē baba → yama	nesne var idi
	rang girift	boyaḳlıḳ boldı	buduḳtu bolba	boyalı oldu
	āwa kard	uluġ tındı	yėle → yėke amuba	çok dinlendi, Far. ah çekti
	wa īn āwa-goyanda	bu köp uluġ tınar kişi	ėne olan yėke amuḳçi kü'ū̄n	bu çok büyük dinlenen kişi, Far. bu çok ah çeken
	bi-guft suḫan	ayt[t]ı sözni	kelebe ügey[i]	sözü (Far. söz) söyledi
	al-mu'talu'l-'ayn bi'l-yā			
	bi-gaşt sāya	yandı kölege	ḳariba sė'ū̄der	gölge döndü
	ḳay kard	ḳustı	bō̄lcibe	kustu
	āmāda şud ba-kār	anuḳ boldı iş üçün	bėle[n] bolba üyle tulada	iş için hazır oldu

	ẖod-rā ẖoş-būy kard	yaẖşı ıdlattı örini → özini	sayin hünirtü bolba ȫriyēn	kendisini güzel kokulu etti, Moğ. kendisi güzel kokulu oldu
	rīm kard carāḥat	iriŋledi yara	idēlebe yara	yara irinledi
	ḳawī şud	küçlendi	küçitü bolba	güçlendi
	dar suẖan biyafzūd	arturdı sözni	hüle'ȳlebe ügeyi	sözü artırdı
	şikār kardand	avladılar	abalalar	avladılar
503a	mutaḥayyir şud	kenes → keŋes boldı	ėse ügey bolba	şaşırdı
	bi-guzīd çīz-rā	tanladı nėmeni	ġayḳaba yamayi	nesneyi seçti (Moğ. şaşırdı)
	sarāy girift dar cāy	sarāy tuştı → tuttı yėrde	sarāy bariba ġacara	yerde saray tuttu
	wa nīst dar ẖana kasī	sarāyda kişi yoḳ-burur → yoḳ-turur	sarāydu hiç kȳn ügey	sarayda hiç kimse yok
	fāl-i şūm dāşt az way	yaman ırḳ tuttı andın	mū ira bariba tȳnēse	ondan kötü fal tuttu
	fāl-i şūm	bu yaman ırḳ	ėne mū ira	bu kötü fal
	bi-gaşt az ḥāl-i ẖod	ėvürüldi ḥālıdın	öngerebe çaġasān	durumu değişti
	cāy girift	orun tuttı	ora[n] bariba	yer tuttu
	wa īn cāy	bu orun	ėne oran	bu yer
	cudā şud çīz az çīz	ayrıldı nėme nėmedin	ḳaġaçaba yama yamayi → yamāsa	nesne nesneden ayrıldı
	zīrakī kard	ėslıḳ ḳıldı	ėstü kibe	akılılık etti
	ẖaşm girift mard	ayçıġlandı → açıġlandı ėr	a'ūrlaba ėre	adam öfkelendi
	garmā guẕarānīd	ısıḳlıḳnı kėçürdi	ḳala'ūn nökçēbe	sıcaklığı geçirdi
	hawā-ẖ˘āhī kard	havādārlıḳ ḳıldı	havādārliḳ kibe	taraftarlık etti
	wa īn hāwā-dārān	bu havādārlar	ėne havādārut	bu taraftarlar
503b	tābistān guẕāşt dar cāy	yayladı ol yėrde	cusaba tėre ġacara	o yerde yazı geçirdi
	namūda şud bar way kār	köründi aŋa iş	ücegdebe tȳndü üyle	iş ona göründü
	cudā şud	a[y]rıldı	ḳa[ġa]çaba	ayrıldı
	mānist ┐	müŋzedi →	adalitḳaba ┐	benzedi ┐

		mėŋzedi ┐		
	bā-padar-i ḫod	atasıġa	ėçigedü	babasına
	reḫta şud reg	töküldi ḳum	asḳaba ḳumaḳi	kum döküldü
	bewa şud	tul boldı	bėlbüsün bolba	dul kaldı
	ḫayma zad dar cāy	çādur tikti yėrde	çādur bosḳaba ġacara	yere çadır dikti
	abrnāk şud āsmān	buluṭlandı kök	ǖletübe köke	gök bulutlandı
	paydā şud çīz	bėlgülük boldı nėme	bėlgetü bolba yama	nesne belgili oldu
	paydā kardam-aş	bėlgülük ḳ[ıl]dım anı	bėlgetü kibe tǖni	onu buldum
	bi-dānistam-aş	bildim anı	mėdebe tǖni	onu bildim
	pārsā şud	zāhid boldı	zāhid bolba	zahit oldu
	wa īn pārsā	bu pārsālıḳ	ėne pārsāliḳ	bu zahitlik
	ḫod-rā biyārāst	özini yasadı	ǒriyēn casaba	kendisini süsledi
504a	**al-mu‘talu’l-lām**			
	inkār kard bar kār-i way	unamadı anıŋ işini	ėse bolba tǖni üyledü	onun işini beğenmedi (Far. inkâr etti)
	ḳabā poşīd	ḳaftan kėydi	ḳaftan amuba → emüsbe	kaftan giydi
	sāḫta şud o-rā kār	tüzeldi aŋa iş	tübşitbe tǖndü üyle	onun işi düzldi
	zamistān guẕāşt dar cāy	ḳışladı ol yėrde	ėbülcebe tėre ġacara	orada kışladı
	cawānī kard	yigitlik ḳıldı	calūliḳ kibe	gençlik etti
	hicī ~ hacī kard kalima-rā	hicī ḳıldı kelīmeni	üjüklebe kelīmeyi	kelimeyi yapısına göre düzdü
	wa īn hicī	bu hicī	ėne üjük	bu kelime düzme
	dūr şud azo	yıraḳ boldı andın	ḳola bolba tǖnēse	ondan uzak oldu
	rasīd ba-way ḫabar	yėtti aŋa ḫabar	kürbe tǖndü kėlen	ona haber ulaştı
	ba-bādiyā muḳīm şud	yābānda muḳīm boldı	kēri ėcelebe	bozkırlı oldu, Moğ. kırı zaptetti
	biyuftād az koh	yıḳıldı ṭaḳdın	unaba ūlāsa	dağdan düştü

	peş āmad o-rā	uturu kėldi aŋa	uruḳi irebe tū̄ndü	ona doğru geldi
504b	bi-guẕaşt az ḥad	ḥaddıdın aştı	ciġāsa öngere'ū̄lbe	haddinden aştı
	sitam kard ẓālim	küç ḳıldı ẓālim	tū̄be → nū̄be ẓālim	zalim zulüm etti, Moğ. zalim göç etti
	gird āmadand mardum	yıġıldılar ėl	ḳurilduba ilgen → irgen	insanlar toplandılar
	wa īn cāy-i gird āmadan	bu yıġılur yėr	ėne ḳuriḳsan ġacar	bu toplantı yeri
	rāh yāft sūy-i o	yol taptı anıŋ sarı	mör olba tū̄ni cük	ona doğru yol buldu
	āzār yāft azo	ėmgendi andın	cobaba tū̄nēse	ondan eziyet çekti
	bi-cust kār-rā	tiledi işni	ėribe üyleyi	işi sordu
	kanīzak-i surrīyat ḫarīd	ḳuma aldı	ḳuma abuba	kuma aldı
	barahna kard	yalanġaç boldı	nüçügün bolba	çıplak oldu
	ṣabr kard	ṣabır ḳıldı	kül[i]çebe	sabretti
	wa īn ṣabr	bu ṣabır	ėne kül[i]çebe	bu sabır
	cimā‘ kard	sikti	oḳaba	sikti
	bi-raft	bardı	orçiba	gitti
	bi-rast azo	bar kėçti andın	nökçibe tū̄nēse	ondan vaz geçti (Far. kurtuldu)
	bi-guẕaşt	öt[t]i	öngerebe	geçti
	bi-guẕaşt	m (miṯli)	m (miṯli)	geçti
	ḫod-rā poşīd ┐	özini yaptı ┐	ō̄ri'ēn bü[r]kübe ┐	kendisini örttü ┐
505a	ba-cāma	ton birle	dēlēr	elbiseyle; kürkle
	biyāzīd	kėrildi	suni'āba	gerildi
	bi-ḫirāmīd dar raftan	küvendi yörüride	kö'ō̄rkebe yabuḳudu	yürürken hava attı
	zafāna zad ātiş	yalınladı ot	yalinlaba ġal	ateş alevlendi
	zera → reza reza şud çīz	uşaldı nėme	uşalba yama	nesne ufaldı
	wa īn reza	bu uşaḳ	ėne uşaḳ	bu ufak
	firo-nişast ḫaşm-i o	söndi açığı	sönebe ha'ūr	siniri dindi
	bar şud bar nardubān	aştı şatuġa	oraba şatudu	merdivene çıktı

	rasīd ba way ẖabar	tėgdi aŋa ẖabar	kürbe tū̄ndü kėlen	ona haber ulaştı
	peş āmad o-rā	anıŋ alıḳa kėldi	tū̄ni ömüne irebe	onun önüne geldi
	suẖan farā-girift az dahān-i way	aldı sözni ağız anıŋ aġzıdın	abuba ügeyi tū̄ni amanāsa	onun ağzından söz aldı, Not: Metinde Çağ. kısmında *ağız* bir kez fazladan yazılmış.
	zakāt dād	zekāt bėrdi	ṣadaḳa ögbe	zekat verdi
	bi-nālīd	iŋrendi	ingrebe	inledi
	paydā şud	bėlgülük boldı	bėlgetü bolba	belirdi
505b	biyārāst ẖod-rā	yasandı yasanur nėme birle	casaba casaḳu yamalā	takı takıştırdı, Far. kendisini süsledi
	nazdīk şud	yavuḳ boldı	oyra bolba	yakın oldu
	bī-ġam şud	ḳayġusız boldı	ḳayġu ügey bolba	kaygısız oldu
	bi-soẖt ba-ātiş	küydi otḳa	tülebe ġaldu	ateşte yandı
	buland şud	bėyik boldı	öndür bolba	büyük oldu
	nām burda şud ba-fulān çīz	ataldı ol nėme birle	nėrelebe tėre yamalā	o nesneyle adlandı
	āhistagī kard dar kār	āhistlıḳ ḳıld işde	alġur kibe üyledü	işde temkinli davrandı
	wa īn āhistagī	bu āhistalıḳ	ėne alġur	bu yavaşlık
	pisar ẖ̆ānd-aş	oġul tuttı anı	kü’ū̄n bariba tū̄ni	onu evlat edindi
	dū-tāh şud şāẖ	ėki ḳat boldı butaḳ	ḳoyar dabḳur bolba butaḳ	dal iki misli oldu
	cināyat nihād bar way	yazuḳladı anı	ėrū̄lebe tū̄ni	onu günahlı etti
	ẖod-rā ba-way maşġūl kard	özini anḳa meşġūl ḳıldı	ō̄riyēn tū̄ndü meşġūl kibe	kendisini ona meşgul etti
	ẖālī şud	boşaldı	sulatba	boşaldı
	surod guft	yırladı	dūlaba	türkü söyledi
	bar ẖod kunyat nihād	özige künyet ḳoydı	ō̄ri’ēn künyet talbiba	kendisine künye koydu
	ārzū ẖ̆āst	ārzūladı	küsebe	istedi
	wa īn ārzū	bu ārzūladı → ārzū	ėne güse	bu istek (Moğ.

				istemek)
506a	āwāz-i ḫoş ḫˇāst	yaḫşı ün tiledi	sayin da'ūn uriba	iyi ses istedi (Moğ. seslendi)
	ḫod-rā maşġūl kard	oytadı → oynadı anıŋ birle	nātba tū̆nlē	onunla birlikte oynadı
	maşġūl şud az way	meşġūl boldı andın	meşġūl bolba ū̆nēse → tū̆nēse	ondan meşgul oldu
	al-mu'talu'l-fā' wa'l-lām			
	bi-cust o-rā	tiledi anı	ġuyba tū̆ni	onu istedi
	bi-mīrānīd-aş ḫudāy	öldürdi tėŋri anı	alaba tū̆ni tėngri	Allah onu öldürdü
	bi-murd mard	öldi ėr	ükübe ėre	adam öldü
	wa īn marg	bu ölmek	ėne ükül	bu ölmek (Far. ölüm)
	ḫod-rā nigāh dāşt azo	özini saḫladı andın	saḳiba ō̆riyēn tū̆nēse	kendisini ondan korudu
	rūy bi-gardānīd azo	yüz ėvürdi andın	ni'ūr hurnaba → hurbaba tū̆nēse	ondan yüz çevirdi
	ḫudāwandī kard ba-kār	iyeledi işni	ėcelebe üyleyi	işi sahipledi
	al-mu'talu'l-'ayn wa'l-lām ┐			
506b	**bil-wāw**			
	ser şud az āb	ḳandın → ḳandı sudın	ḳanaba uṣunāsa	suya doydu
	rāst şud	tüzeldi	tübşitbe	düzeldi
	ḳuwwat yāft ┐	küçlendi ┐	küçilebe ┐	güçlendi ┐
	bar kār	işke	üyledü	işte
	wa bil-yā'			
	ḫod-rā biyārāst	özini yasadı	ō̆riyē[n] casaba	kendisini süsledi
	bāb tafā'ala - ┐			
	dīr mānd azo	kėçikti andın	udaba tū̆nēse	ondan gecikti
	ba-yak-dīgar yārī kardand	bir birisige küç bėrdiler	nim nikenēse tatalduba	birbirine yardım ettiler, Moğ. birbirini çekiştirdiler
	ḫamyāza kaşīd	ėsnedi	uyasba	esnedi

	az yak-dīgar bi-kaşīdand	bir birisidin tartıştılar	nim nikenēse tatalduba	birbirini çekiştiler
	bā-yak-dīgar cang kardand	sançıştılar	ḳayḳuldubalar → ḳatḳuldubalar	birbiriyle savaştılar
	bar yak-d[īgar] bastand çīz-hā	bir birige bağladılar nėmeni	nim nikenlē huyaba yamayi	nesneleri birbirine bağladılar
507a	bā-yak-dīgar yār şudand	işleştiler	üyledübeler	birlikte çalıştılar
	yak-dīgar-rā lat kardand	uruştılar	kėreldübeler	dövüştüler
	pas-i yak-dīgar raftand şab wa roz	bir biri kėyinçe bardılar kėçe dağı kündüz	nim nikeni ḳoynāsa orçiba üdür	gece gündüz birbirinin ardınca gittiler
	bā-yak-dīgar nazdīk şudand	bir birige yavuḳ boldılar	nim nikendü ġoyra → oyra bolbalar	birbirine yakın oldular
	bā-yak-dīgar nawiştand	bir birisige bitiştiler	nim nikenēn biçibeler	birbirine yazıştılar
	bā-yak-dīgar bāzī kardand	bir biri birle oynadılar	nim nikenlē natbalar	birbiriyle oynadılar
	bā-yak-dīgar nisbat kardand	uruḳluḳ ḳılıştılar	nim nikendü uraḳlaldubalar	birbiriyle akraba oldular
	az yak-dīgar ġārat kardand	bir biridin taladılar	nim nikenēn talabalar	birbirini soydular
	bā-yak-dīgar rāz guftand	rāzlaştılar	rāzlaşbalar	birbirlerine sırlaşlarını açtılar
	parwāna dar ātiş uftād	tüşdi köbe[le]k otḳa	hėrbēkey ġaldu unaba	kelebek ateşe düştü
	bā-yak-dīgar suḫan guftand	sözleştiler	keleldübeler	söyleştiler
	āmeḫta şudand bā-yak-dīgar dū çīz	ḳatılıştılar ėki nėme bir biri birle	neyleldübe ḳoyar yama nim nikenlē	iki nesne birbiriyle birleşti
	bā-yak-dīgar bismil kardand	boġuzlaştılar	bo'ōrlaldubalar	birbirinin boğazını kestiler
	cawān-mardī kardand	cavānmardlıḳ ḳıldılar	cavānmarliḳ kileldübeler	cömertlik ettiler
507b	kinār giriftand	ḳuçuştılar	teberildübeler	kucaklaştılar
	yak-dīgar-rā bi-sitūdand	ögüştüler	maḳtaldubalar	birbirlerini övdüler
	bā-yak-dīgar mazāc kardand	bir biri birle masḫaralıḳ ḳıldılar	nin nikenēn şoḳraḳdubalar	birbiriyle alay ettiler

	bā-yak-dīgar naṣiḥat kardand	bir birige ögüt bėrdiler	nin nikendēn bilik ögbeler	birbirine öğüt verdiler
	nikāḥ kardand	[bir] birige ḳoluştılar	nim nikendü ġuyuldubalar	birbirine sordular
	dūr şud azo	ırаḳ boldı andın	ḳola bolba tū̆nēse	ondan uzak oldu
	bā-yak-dīgar şamşer zadand	ḳılıçlaştılar bir birige	hildubalar nim nikendü	biribirlerine kılıç çektiler
	hasad kardand	bir birige ḥased ḳıldılar	nim nikeni ḳurġaldubalar	birbirine kıskandılar
	ʻaṭā dādand	inʻām bėrdiler	soyurḳablar	bağış verdiler
	takya bado kard	tayandı aŋa	siʼū̆rbe tū̆ndü	ona dayandı
	yak-dīgar-rā bi-dīdand	kördiler bir birini	üceldübe nim niken	birbirini gördüler
	bā-yak-dīgar ʻahd bastand	ʻahd ḳılıştılar	andaġarlaldubalar	ahitleştiler
	bāz istād az kār	turdı işdin	bayba üylēse	çalışmayı durdurdu
	bā-yak-dīgar şiʻr ḫ̆āndand	ḳoşuḳ ḳoştılar	nim nikenēn ḳolbabalar	birbirine şiir yazdılar
	bā-yak-dīgar ḥamla kardand	tėbiniştiler	nim nikendü [do]btulbalar	birbirlerine hucüm ettiler
	wa īn bā-yak-dīgar ḥamla kardand → kardan	bu tėbinişmaḳ	ėne dobtulḳu	bu birbirine hucüm etmek
508a	şitāftand	aşuḳtılar	cārabalar	acele ettiler
	yak-dīgar-rā mujdagānī dādand	beşāret bėriştiler	nim niken duran asaḳbalar	birbirine göz aydını verdiler
	ustāḫ̆ī kard bar way	gustāḫ̆lıḳ ḳıldı aŋa	gustāḫ̆ī kibe tū̆ndü	ona küstahlık etti
	bā-yak-dīgar cang kardand	bir biri birle uruştılar	nim nikendü kėreldübeler	birbşrşyle dövüştüler
	bā-yak-dīgar yārī kardand	bir birige küç bėrdiler	nim nikendü küçin ögbeler	birbirine güç verdiler
	ẓaḥārat kard zan-i ḫ̆od-rā	ḫ̆ʼatunıġa → ḫatunıġa ayt[t]ı kim sėniŋ uçaŋ mėnim ḳatımda anam uçası tėk turur	ėmedēn kelebe çini ūça çini mini ėkeyīn mini ūçadu adali bī	karısına seni sırtın bana annemin sırtı gibi geliyor dedi (zıhar)
	bā-yak-dīgar duşvārī kardand	bir birige ḳatıḳlıḳ ḳılıştılar	nim nikendü ḳatūliḳ kibeler	birbirine sert davrandılar
	bā-yak-dīgar zistand	tirikkik → tiriklik ḳıldılar bir birige	amiduliḳ kibeler nim nikendü	birine dirilik kıldılar, Far. birbiriyle yaşadılar

	bā-yak-dīgar mufāḫarat kardand	küwweniştiler bir biri birle	kȭrkebeler nim nikendü	birbiriyle hava attılar
	kimār bāḫtand	ḳumār oynaştılar	ḳumār nātbalar	kumar oynadılar
	bisyār şud māl-i īşān ┐	köp boldı alarnıŋ māl- ┐	olan bolba tėdeni ┐	onların malları çok oldu ┐
	wa farzandān-i īşān	ları daġı oḳlanları	mālni kȭ̄ketni	ve çocukları
	yak-dīgar-rā nuṣrat dādand	bir birige küç bėrdiler	nim nikendü küçin ögbeler	birbirine güç verdiler
	az yak-dīgar bi-gureḫtand	birbirindi[n] ḳaçtılar	nim nikēse	birbirinden kaçtılar
	az yak-dīgar burīdand	hicret ḳılıştılar	hicret kibeler	birlikte göç ettiler, Far. birinden ayrıldılar
508b	bā-yak-dīgar mubārazat kardand dar cang	bir birige çıḳtılar sançışda	nim nikendü irebeler ḳatḳuldāndu	savaşta birbirine karşı çıktılar
	yak-dīgar-rā işārat kardand ba-çaşm	köz ḳaḳıştılar bir birige	nidün imneldübeler	birbirine göz kırptılar
	yak-dīgar-rā laḳab-i bad nihādand	bir birige yaman at ḳoydılar	nim nikendü mūlaldubalar	birbirine kötü ad koydular
	bā-yak-dīgar uns giriftand	bir birige ögrendiler	nim nikenlē surbalar	birbirine alıştılar
	bā-yak-dīgar kutub ḫ˘āndand	oḳuştılar kitāblarnı	nim nikenlē defter ungşildubalar	kitapları birlikte okudular
	pas istād az kār	kėyin turdı işdin	ḳoyna bayba üylēse	işten geri durdu
	bi-sitihīdand ┐	mȫŋis? ḳılıştılar bay‘de	ḳudaldu kikü	kavgalaştılar ┐
	dar bay‘	bay‘de	dutimacabala?	fiyatta
	raġbat kard dar çīz	raġbet ḳīldır → ḳıldı nėmeker → nėmege	duralaba yamadu	nesneye rağbet etti
	zişt şud kār	körksiz boldı iş	körke ügey bolba üyle	iş çirkin oldu
	yak-dīgar-rā duşman dāştand	duşmanlaştılar birbirini	duşmanlaldubalar nim nikeni	birbirini düşman tuttular
	az yak-dīgar bahā wa kāla giriftand ḫaranda wa firoşanda	bir biridin aldılar satḳuçı daġı alġuçı bahānı daġı raḫtnı	nim nikenēse abulçabalar abuḳçi dėki ḳudalduḳçi dėki	satıcı ve alıcı birbirinden malı verip parayı aldılar
	yak-dīgar-rā	yaraştılar	nim nikelē	Far. ve Moğ. birbiriyle,

				Çağ. uyuştular
509a	bā-yak-dīgar dar suḫan ṣudand	bir biri birle sözleştiler	nim nikenlē kėleldübeler	birbiriyle konuştular
	az dast ba-dast bi-gardānīd çīz-rā	ėlikdin ėlikke ėvürdi nėmeni	ġarāsa ġartu orçi'ūlba yamayi	nesneyi elden ele evirip çevirdi
	bar yak-dīgar ḥamla kardand	tėbindiler ėki ėrkek	dobtulba ḳoyar ėre	iki erkek birbirine hücum ettiler
	darāz ┐	uzun boldı ┐	urtu ┐	Far. Moğ. uzun, Çağ. uzun oldu ┐
	ṣud bar way zindagānī	anıŋ yaşı	bolba tūni nasun	Far. Moğ. oldu onun ömrü, Çağ. onun ömrü
	ẓulm kard	ḳüç ḳıldı	küçin kibe	zulüm etti
	dast darāz kard	ėlik uzttı	ġarān sunuba	el uzattı
	yak-dīgar-rā malāmat kardand	bir birini melāmet ḳıldılar	nim nikendü melāmet kibe	birbirlerini ayıpladılar
	ḫod-rā ḫˇāb-rafta namūd	özini uyḫuḳa saldı	ōriyēn ni'ūrtu orkiba	kendisini uykuya daldı, Moğ. kendisini yüz üstü attı
	yak-dīgar-rā yārī kardand	bir birige yārī bėrdiler	nim nikendü nökçebeler	birbirlerine yardım ettiler
	ḫˇār dāşt o-rā	ḫˇār tuttı anı	ḫˇār bariba tūni	onu hakir gördü
	al-mu'talu'l-			
	'ayn bi'l-yā'			
	bā-yak-dīgar bāng kardand	çarlaştılar	ḳaylaldubalar	bağırıştılar
	bā-yak-dīgar ziyādat kardand raḫt-rā	arturuştılar raḫtnıŋ bahāsını	hüle'ūlebe raḫtni üneyini nim nikenēse	birbirlerine eşyanın fiyatını arttırdılar
509b	bā-yak-dīgar dar ḫaṭ munāza'at kardand	talaştılar bitimek içinde	ḳaylaldubalar biçiktü	mektupta birbirlerine atıştılar
	bā-yak-dīgar raftand	yörüştiler	yabuldubalar	yürüdüler
	bā-yak-dīgar bay'at kardand	'ahd ḳılıştılar	şarṭlaldubalar	Far. birbirine biat ettiler, Çağ. birbirine söz verdiler,

				Moğ. birbirine şart koştular
	bā-yak-dīgar şamşer zadand	ḳılıçlaştılar bir biri birle	hildülebeler nim nikeni	birbiriyle kılıçla dövüştüler
	az yak-dīgar cudā şudand	ayrılıştılar	ḳaġaçaldubalar	ayrıldılar
	ba-yak-sū mayl kard cul-i asp	bir sarı boldı aṭnıŋ yapuḳı	morini nėmele kebelibe	atın çulu bir yana düştü
	az yak-dīgar cudā şudand	ayrıştılar	ḳaġacaldubalar	ayrıldılar
	yak-dīgar-rā fām dādand	bir birige öntüç bėrdiler	nim nikeni aḳşuldubaar	birbirine ödünç verdiler
	al-mu‘talu’l-lām			
	yak-dīgar-rā dīdand dū bulūk	bir biri kördiler ėki bölük	ḳoyar bölük nim nikeni ücebe	iki bölük birbirini gördüler
	ḫod-rā ba-way namūd	köründi aŋa	ücegdebe tūndü	ona göründü
	az yak-dīgar dūr şudand	bir biridin yıraḳ boldılar	nim nikendü ḳola bolbalar	birbirinden uzak oldular
	dūr şud ḫān[a]-hā	yıraḳ boldı ėvler	ḳola bolba gėrler	evler uzak oldu
	ḫod-rā ‘āşiḳ namūd mard	özidin ‘ışḳ körgüzdi ėr	ōriyēn ‘āşiḳ üçe’ūlbe ėre	erkek âşık olduğunu açığa vurdu
510a	ḫod-rā ġāfil sāḫt	özini ġāfil ḳıldı	ōriyēn gėnen kibe	kendisini ilgisiz etti
	bā-yak-dīgar cīstān bāḫtand	bir biri birle yanḳılmaḳ ėt[t]iler	nim nikenlē unatḳulaldubalar	birbiriyle bilmece ettiler
	wa īn çīstān	bu yanḳılmaḳ	ėne unatḳu	bu bilmece
	bā-yak-dīgar rāz guftand	bir biri bile iç sözini sözleştiler	nim nikenlē totaraḳi kėleyēn keleldübeler	birbirine sırlarını söylediler
	yak-dīgar-rā hacw guftand	ḳoşuḳda sögüştiler	ḳoşuḳtu söküldübeler	şiirde hicivleştiler
	bā-yak-dīgar birādarī kardand	bir biri bile aḳa ini boldılar	nim nikenlē aġa dū bolbalar	birbiriyle abi kadeş oldular
	dīr kaşīd āmadan-i nāma	kėçikti bitikniŋ kėlüri	ireküyini udaba biçik	mektubun gelmesi gecikti
	duşmanī kardand	duşman ḳılıştılar	duşmanlik kibeler	düşmanlık ettiler
	yak-dīgar-rā ḫarīdand	bir biri satḳun aldılar	nim nikeni ḳudalduci	birbirinden satın aldılar

			abubalar	
	az ḥad guẕaşt dar kam-zāyī	ḥaddıdın aştı yamanlıḳda	ḥaddāsa öngere'ülbe mūliḳ	kötülükte haddini aştı
	yak-dīgar-rā bi-ḫ̌āndand	indeştiler	urildubalar	birbirlerine seslendiler
	yak-dīgar-rā had[ya] firistādand	hediye bėriştiler	nim nikendü yama ögülçebeler	hediyeleştiler
	bā-yak-dīgar bar-ā-barī kardand dar çīz	tėŋleştiler nėme içinde	tėngleldübeler yama totara	nesnede denk oldular
	bā-yak-dīgar raftand	bir birige nürüştüler → yörüştiler	nim nikendü yabuldubalar	birbirine (Far. birbiriyle) yürüdüler
	bi-sitihīdand	öçeştiler	mėlceldübeler	bahse giriştiler
	farāmoş kard-aş	ununtı → unuttı anı	martaba tūni	onu unuttu
510b	ba-ham raftand	yörüştiler	yabuldubalar	yürüdüler
	bi-pasandīd-aş dar miyān-i ī'şān	tilediler → tanladılar anı alarnıŋ arasında	sonḳuba tūni tėdeni cūra	onu onların arasından seçti
	taḳāżā kard-aş	tiledi anı	cāranam tūni	onu istedi (Moğ. acele etti)
	girift çīz-rā	aldı nėmeni	abuba yamayi	nesneyi aldı
	yak-dīgar-rā bi-ḫ̌āndand	indeştiler	urildubalar	birbirlerine seslendiler
	kuhna şud binā-hā wa cāma	ėskerdi tamlar daġı ton	ilebe balġasun dēl	duvarlar (Far. binalar) ve elbise; kürk eskidi
	dūr şud pahlūy-aş az bistar	yıraḳ boldı yanı töşekdin	ḳola bolba ḳaburġani dėbiskerēse	yanı döşekten uzak oldu
	bā-yak-dīgar dostī kardand	bir birdi → bir biri bile dōstlaştılar	nim nikendü andulaldubalar → andalaldubalar	birbiriyle dostlaştılar
	duruyat → ruyat kard kār-i taḳṣīr-karda-rā	bütkerdi oṣal bolġan işni	bütēbe obuḳsan üyleyi	hatalı işi bitirdi (Far. buldu)
	yak-dīgar-rā şarāb dādand	çaġır iştiler	bor ūbalar	şarap içtiler
	buzurg-ast ḫudāy	uluġ-turur tėŋri	yėke tėngri	Allah büyüktür, Moğ. büyük

				Allah
	ḫod-rā nigāh dāşt az way	özini saḫladı andın	ȫriyēn saḳiba tűnēse	ondan kendisini korudu
	tīr andāḫtand	oḳ atıştılar	sumun ḳarbubalar	birbirine ok atıştılar
511a	rasīd bado ḫabar	yėt[t]i aŋa ḫabar	kürbe tűndü kėlen	ona hber ulaştı
	bā-yak-dīgar nazdīk şudand	bir birige yavuḳ boldılar	nim nikendü oyra bolbalar	birbirlerine yakın oldular
	bā-yak-dīgar mubāhāt kardand	faḫır ḳılıştılar bir birige	faḫir kibe nim nikendü	birbirlerine karşı övündüler
	yak-dīgar-rā kūr kardand	bir birini [kör] ḳılıştılar	nim nikenēn soḳur kibeler	birbirini kör ettiler
	yak-dīgar-rā nahī kardand az badī	bir birini tıydılar yaman işdin	nim nikeni itḳaba mū üylēse	kötü işten birbirlerini vazgeçirdiler
	ba-ġāyat rasīd çīz	āḫırıḳa yėtti nėme	hica'ūrtu kü[r]be yama	nesne sonuna yetti
	al-mu'talu'l-fā' wa'l-lām			
	pınhān şud dar ḫāna-yi o	yasundı → yaşundı anıŋ ėvige	tuba → ni'ūba tűni gėrtü	onun evine saklandı
	yak-dīgar-rā waṣīyat kardan	vaṣīyat ḳılıştılar bir birige	gėreşleldübe nim nikenlē	birbirine vasiyette bulundular
	tamām şudand	tükel boldılar	tögüs bolbalar	tamam oldular
	dam-ā-dam şud maktūb	ülgürçi boldı bitik	ülgürçi bolba biçik	mektup sürekli oldu
	taḳsīr kard dar kār	oṣal ḳıldı işni	oṣal kibe üyleyi	işte yanıldı
	al-mu'talu'l 'ayn bi'l-lām			
511b	ḫod-rā dārū kard	özini dārū ḳıldı	ȫriyēn ėmlebe	kendisini tedavi etti
	har dū bar-ā-bar şudand	tėŋ boldılar	ḳoya'ūlba → ḳoya'ūla tėng bolbalar	(Far. Moğ. ikisi) eşit oldular
	bā-yak-dīgar bāng kardand gurgān	çarlaştı bir birige böriler	uliba nim nikendü çinālar	kurtlar birbirine uludu
	bāb istaf'ala yastaf'ilu istif'ālan			
	ḫabar pursīd azo	ḫabar sordı andın	kėlen asaḳaba tűnēse	ondan haber sordu
	istibrā kard az kanīzak	yıraḳ boldı küŋdin	ḳola bolba şibekçinēse	cariyeden uzak oldu

	dīr yāft o-rā	kėç taptı anı	öni olba tū̃ni	onu geç buldu
	ḫod-rā garm kard ba-cāma	özini ısıttı ton birle	ȭriyēn ḳala'ūtḳaba dēl[ē]r	kendisini elbiseyle; kürkle ısıttı
	ḫ̌āndan ḫ̌āst azo	oḳumaḳ tiledi andın	ungşiḳuyi ėribe tū̃nēse	ondan okumak istedi
	fisos kard-aş	masḫaralıḳ ḳıldı anıŋ birle	şoḳraḳ kibe tū̃nlē	onunla şakalaştı
	bi-tarsānīd-aş	ḳorḳuttı anı	ayilġaba tū̃ni	onu kotkuttu
	yārī cust azo	yārī tiledi andın		ondan yardım istedi
512a	duşvār şud kār bar way	ḳatıḳ boldı aŋa iş	ḳata'ūlba tū̃ndü üyle	iş ona zor oldu
	ḫoşnūdī ḫ̌āst azo	ḫoşnūdlıḳ tiledi andın	ḫoşnūdliḳ ėribe tū̃nēse	ondan hoşnutluk istedi
	şīrīn şud āb	çüçük boldı su	amtatu bolba uşun	su tatlı oldu
	ġarīb şumurd-aş	ġarīb sanadı anı	ġarīb sanaba tū̃ni	onu garip zanetti
	saḫt ḫandīd	ḳatıḳ küldi	ḳata'ū inēbe	çok güldü
	nibiştan ḫ̌āst azo	bitimek tiledi andın	biçiküyi ėribe tū̃nēse	ondan yazmak istedi
	bīrūn āward-aş	çıḳardı andın → anı	ġarġaba tū̃ni	onu çıkardı
	firo-āward-aş	tüşürdi anı	bu'ūlġaba → ba'ūlġaba tū̃ni	onu indirdi
	çirāġ bar-afroḫt	çirāġ yandurdı	cula şitāba	meşale yaktı
	nuṣrat ḫ̌āst az ḫudāy bar duşman-i ḫod	ẓafer tiledi tėŋridin duşmanıġa	çola ėribe tėngriyēse duşmandu	Allah'tan düşmanına karşı zafer diledi
	amoḫtan ḫ̌āst azo ḳur'ān-rā	ögrenmek tiledi andın ḳur'ānnı	surḳuyi ėribe tū̃nēse ḳur'āni	Kur'an'ı ondan öğrenmek istedi
	biyāmoḫt-aş	ögretti aŋa	surġaba tū̃ndü	ona öğretti
	zişt dāşt o-rā	körksiz ėt[t]i anı	körke ügey kibe tū̃ni	onu çirkin etti
	namakīn dāşt o-rā	tuzlıḳ ėt[t]i anı	dabusubu → dabusutu kibe tū̃ni	onu tuzlu yaptı
	faryād ḫ̌āst	çarladı	ḳaylaba	bağırdı

	nibişṭan ḫˇāst azo kitābat	bitmek tiledi andın kitāb	biçiküyi ėribe tū̆nēse defteri	ondan kitap yazmasını istedi
	dūr dāşt o-rā	yıraḳ tuttı anı	ḳola bariba tū̆ni	onu uzak tuttu
	rāh-i rāst ḫˇāst azo	tur → tuz yol tiledi andın	tübşin mör ėribe tū̆nēse	ondan düz yol istedi
	‘aṭā ḫˇāst	in‘ām tiledi andın	soyurḳal ėribe tū̆nēse	ondan bağış istedi
	ba-ḫayr cust azo	yaḫşılıḳ tiledi anıŋ birle	sayinliḳ ėribe tū̆nēse	onunla birlikte (Moğ. ondan) iyilik istedi
	guwāhī ḫˇāst azo	tatuḳlıḳ → tanuḳluḳ tiledi andın	gėrelik ėribe tū̆nēse	ondan tanıklık istedi
512b	şahīd şud fulān kas	şehīd boldı ol kişi	şehīd bolba tėre kü’ū̆n	o kişi şehid düştü
	wa īn guwāhī	bu şehīdlıḳ	ėne şehīd	bu şehid, Far. bu tanıklık
	yārī ḫˇāst az way	yārī tiledi andın	küçin ėribe tū̆nēse	ondan yardım istedi
	şi‘r ḫˇāndan ḫˇāst azo	ḳoşuḳ ḳoşmaḳ tiledi andın	ḳoşuḳ ḳolbaḳu ėribe tū̆nēse	ondan şiir söylemesini istedi
	ṭāḳat-i ḫod ḫarc kard	çıdaġanıça ḳıldı	çidaḳu’āran kibe	elinden geldiğince yaptı
	bi-rahānīd-aş az halākat	ḳutḳardı anı helākdın	tonilġaba tū̆ni helākāsa	onu ölümden kurtardı
	bar-guzīd-aş ba-çīz	tanladı anı nėme birle	sonḳuba tū̆ni yamāsa	nesneyle (Moğ. nesneden) onu seçti
	ba-muzd girift muzdwar-rā	tėrge tuttı tėr alġuçını	kölesün bariba kölesün abuḳçi	kiracıyı kiraya tuttu
	wa īn muzd	bu tėr	ėne kölesün	bu ücret
	wā-pas şud	kėyin ḳaldı	ḳoyna ḳoçarba	geriye kaldı
	asīr kard-aş	esīr ḳıldı	olcaba tū̆ni	onu esir etti
513a	icāzat ḫˇāst	izācet → icāzet tiledi	icāzat ėribe	izin istedi
	şād şud ba-way	sėvindi anıŋ [bir]le	bayasba tū̆nlē	onunla birlikte (Far. ona) sevindi
	wa īn şādī	bu sėvinç	ėne bayasḳulan	bu sevinç
	dānā şud dar dīn	biliklik boldı dīn içinde	biliktü bolba dīn dotutara →	dinde bilgili oldu

			dotura	
	dāman-i cāma-rā az miyān-i dū rān bīrūn kard wa ba-miyān firo-burd	tonnıŋ ėtek[i]ni ėki tunıŋ → butınıŋ arasındın çıḳarıp bėlike suḳtı	dēlēn → dēlün ḳoymari ḳoyar ġuyayīn cūrāsa ġarġaci bėldēn dürübe	elbisenin; kürkün eteğini iki bacağının arasından çıkarıp beline soktu
	sag dubāl miyān-i dū rān girift	it ḳuyruġını ėki [butı]nıŋ arasında suḳtı	noḳay se'ӣlēn ḳoyar ġuya cūra dürübe	it kuyruğunu iki bacağının arasına soktu
	ba-sang istincā kard	taş birle özini a[r]ıttı	güri'ēr ӧriyēn arçiba	taşla taharetlendi
	mānda şud	hardı	ėçebe	yoruldu
	bi-dawānīd asp-rā	yügür[t]di aṭnı	güyilgebe morini	atı koşturdu
	bi-ḫˇānd mihmān-rā	indedi coçını	uriba coçini	konuğu çağırdı
513b	ḫˇār dāşt	ḫˇār tuttı anı	ḫor bayba tӣni	onu hakir gördü
	ḫabar ḫˇāst	ḫabar sordı andın	kėlen asa[ḳ]ba tӣnēse	ondan haber sordu
	puşt sūy-i ḳibla kard	uçasını ḳıbla sarı bėrdi	ӧriyēn ḳila cük kibe	sırtını (Moğ. kendisini) kıbleye döndü
	afsos kard o-rā	masḫara ḳıldı anı	masḫara kibe tӣni	onu alay etti
	tars dar dīl girift	ḳo[r]ḳunç köŋlike tuttı	sėtkildēn abuba aġūli	korkuyu gönlünde yaşadı
	ḫurd namūd-aş	kiçik kördi anı	hübükün → hüçӣken üce tӣni	onu küçük gördü
	yād girift ḳur'ān-rā	yād tuttı ḳur'ānnı	durandān bariba ḳur'āni	kur'an'ı ezberledi
	bi-girīst	yıġladı	uylaba	ağladı
	wa īn sk → aşk	bu köz yaşı	ėne nilbusun	bu gözyaşı
	'imārat kard o-rā	'imāret ḳıldı anı	ābādānlaba tӣni	onu mamur etti
	āmurziş ḫˇāst ḫudāy-rā az barāy-i gunāh	yarılġamaḳ tiledi tėŋridin yazuḳı üçün	soyurḳaḳuyi ėribe tėngriyēse ėrӣn tula	günahı için Allah'tan bağış diledi
	paydā kardan ḫˇāst azo	bėlgürtmek tiledi andın	olḳuyi ėribe tӣnēse	ondan belirtmesini (Moğ. bulmasını) istedi

	buzurgwārī kard	kėdenlıḳ ḳıldı	kėderlik kibe	kibirlilik yaptı
	bisyār ḫˇāst az çīz	köp tiledi nėmeni	olan ėribe yamayi	nesneyi (Far. nesneden) çok istedi
	bārān ḫˇāst	yamġur tiledi	ḳura ėribe	yağmur diledi
	yārī ḫˇāst [azo]	yārī tiledi andın	küçin bariba tū̄nēse	ondan yardım istedi
	muhlat ḫˇāst [azo]	bolcal tiledi andın	bolcal ėribe tū̄nēse	ondan süre istedi
514a	bi-gureḫt	ḳaçtı	tutāba	kaçtı
	bi-gurezānīd o-rā	ḳaçurdı anı	horġu'ūlba tū̄ni	onu kaçırdı
	inkār kard kār-rā	tandı işke	buçaba üyledü	işi inkar etti
	uns girift	ögrendi	surba	alıştı
	bar-guzīd-aş az barāy-i ḫod	tanladı anı özi [üçün]	sonḳuba tū̄ni ō̄riyēn tulada	onu kendisi için seçti
	kam kardan ḫˇāst az bahā	öksütmek tiledi bahādın	tutū ėribe malāsa	fiyattan (Moğ. maldan) düşürmek istedi
	fām ḫˇāst azo	öntüç tiledi andın	öri ėribe tū̄nēse	ondan ödünç istedi
	bar-angeḫt-aş mar kār-rā	ḳopardı anı iş üçün	bosḳaba tū̄ni üyle tulada	onu iş için kaldırdı
	çīzi bīrūn āward	çıḳardı nėme	yama ġarġaba	nesne çıkardı
	siṭabr şud kişt	yoġan boldı ėkin	bidū̄n bolba tari'ān	ekin sık oldu
	ḫod bīrūn āward	yanḳı çıḳardı anı	şine ġarġaba tū̄ni	onu yeni (Far. kendisi) çıkardı
	gird āmad kār-hā	yıġıldı işle[r]	üyle ḳuriba	işler birikti
	gird āmadand mardumān	yıġıldılar ėl	ḳuribalar irgen	insanlar toplandılar
	muṣībat-zada-rā ┐	ta'ziyetlıḳa ayt[t]ı ┐	ta'ziyett kelebe innā ┐	müsibetliye dedi ┐
514b	guft innā lillāhī wa innā ilayhī rāci'ūn	innā lillāhī ve innā ilayhī rāci'ūn m	lillāhī ve innā ilayhī rāci'ūn	biz Allah'a aidiz ve kuşkusuz O'na döneceğiz
	şīr dādan ḫˇāst farzand-i ḫod-rā	süt bėrmek tüledi → tiledi oğlıġa	sün ökeküyi ėribe kü'ū̄ndēn → kü'kū̄ndēn	oğluna süt vermek istedi

	muḳāṭa‘a ḫˇāst azo zamīn	tėrge tiledi yėrni [andın]	kölesün ėribe tū̆nēse ġaçari	yeri ondan kiraya istedi
	bar-ḫur-dārī yāft azo	barḫurdārlıḳ taptı andın	sayinliḳ olba tū̆nēse	ondan mutluluk buldu
	dīdawar kardan ḫˇāst az rāy-i o	rāy tiledi andın	duran ėribe tū̆nēse	ondan görüş istedi
	şifā‘at ḫˇāst azo	şefā[‘at] tiledi andın	arçilaḳuyi ėribe tū̆nēse	ondan şefaat diledi
	gird şud āb	yıġıldı su	ḳuriba uṣun	su yığıldı
	ṭāḳat-i ḫod ḫarc kard	çıdaġanıça ḳıldı	çidaḳu’āran caruba	elinden geldiğince yaptı
	āġāz girift	başladı anı	hėkilebe tū̆ni	onu başladı
	sawgand ḫorānīd-aş	ant içürdi aŋa	andaġar ögbe tū̆ndü	ona ant içirdi
	ḫalīfatī kard-aş	ḫalīfe boldı aŋa	noyanliḳ kibe tū̆ndü	ona halifelik etti
	ḳarż ḫˇāst diram-hā	öntüç tiledi diremlerni	aḳsuci ögbe tū̆ndü altani	ondan borç para istedi, Moğ. ona borç para verdi
	nekū nigarīst ba-çīz	yaḫşı baḳtı nėmege	sayin ücebe yamadu	nesneye iyi baktı
	ża‘īf şumurd-aş			zayıf oldu
	tamām bi-situd ┐	tükel aldı ┐	tügel abuba ┐	tam aldı ┐
515a	ḫarāc-rā	mālnı	abuba māli	malı
	nang dāşt azo	‘ārlandı andın	‘ārlanba tū̆nēse	ondan utandı
	rozī ḫˇāst	rūzī tiledi andın	rūzī ėribe tū̆nēse	ondan rızık istedi
	bi-raft andarūn-i o	içi ötti	dotar nökçibe	içi geçti
	hama-rā girift çīz-rā	barça nėmeni aldı	bügüde abuba yamayi	her şeyi aldı
	basta şud bar way suḫan	baġla[n]dı söz aŋa	huyaba tū̆ndü üge	onun sözü bağlandı
	āb dar bīnī kard	burnıġa su aldı	ḳabarān uṣun abuba	burnuna su aldı
	suḫan guft[an] ḫˇāst azo	sözlemek tiledi andın	üge ėribe tū̆nēse	ondan söz istedi
	tadāruk kard kār-i taḳṣīr-şuda-rā	bütkerdi oṣal bolġan işni	tütēbe → bütēbe oṣal kiksen üyleyi	hatalı işi bitirdi
	dast dar zad	ėlik urdı aŋa	ġar okiba tū̆ndü	ona el vurdu

	halāk kard-aş [o-rā]	helāk ḳıldı anı	ükül kibe tū̆ni	onu öldürdü
	badal kard çīz-rā ba-çīz	alıştı nėmeni nėmege	aralciba yamayi yamadu	nesneyi nesneye değiştirdi
	rasūl firistād ba-way	ėlçi yiberdi aŋa	ėlçi ögbe tū̆ndü	ona elçi gönderdi (Moğ. verdi)
	ta‘cīl ḫ̆āst azo	aşuḳturdı anı	cāra’ūlba tū̆ni	onu acele ettirdi
	ḫod şitāft	öz[i] aşuḳtı	ō̆rēn cāraba	kendisi acele etti
	‘amal ḫ̆āst azo	iş tiledi andın	üyle ėribe tū̆nēse	onda iş istedi
	rūy ba-ḳibla nihād	yüzini ḳıbla sarı ḳıldı	ni’ūrān ḳibla cük kibe	yüzünü kıbleye doğru döndürdü
	bāz-gardānīd namāz-rā	namāznı yaŋ[ı] başdın ḳıldı	hėkinēse hėkilebe namāzi	namazı tekrar baştan kıldı
	tamām kard-aş	tükel ḳıldı anı	tügel kibe tū̆ni	onu tamamladı
	muhlat ḫ̆āst [azo]	bolca[l] tiledi andın	bolcal ėribe tū̆nēse	ondan süre istedi
515b	firo-āward-aş az ḥişār	ėndürdi anı ḳorġandın	ba’ūlġaba tū̆ni ġorġanāsa	onu kaleden indirdi
	basta şud bar way kār	baġlandı anı →aŋa iş	huyaba tū̆ndü üyle	iş ona bağlandı
	ustuwār şud çīz	bėrge → bėrke boldı nėme	batu bolba yama	nesne sağlam oldu
	gardan dād ┐	boyun sundı ┐	kücü’ū̆n sunaba ō̆rīn ┐	boyun eğdi ┐
	ba-kār-i ḫod	öz işige	üyledēn	kendi işine
	ṭa‘ām ḫ̆āst-aş	aş tiledi andın	ide’ēn ėribe tū̆nēse	ondan yemek istedi
	basta suḫan şud	baġlandı söz	huyaba üge	söz bağlandı
	çang zad dar way	ėlik birle yapıştı aŋa	ġarār ḳarmaba tū̆ndü	ona eliyle yapıştı
	buzurg dāşt-aş	uluġ tuttı anı	yėke bariba tū̆ni	ona saygı gösterdi
	āgāh kardan ḫ̆āst	bilmeklik tiledi andın	mėdeküyi ėribe tū̆nēse	ondan anlamak istedi
516a	dar peş şud mard	ilgeri boldı ėr	uruḳşi bolba ėre	adam ileri geçti
	dar peş kard-aş	ilgeri saldı anı	uruḳşi okiba tū̆ni	onu ilerletti
	rāz poşīdan ḫ̆āst [azo]	rāzını yaşurmaḳ tiledi andın	ügeyēn ni’ūḳuyi ėribe [tū̆nēse]	ondan sırrını saklamasını istedi

	zirih poşīd	andın köhe kėydi	köhē ömüsbe	zırh giydi
	ṣabr ḫˇāst az ḫudā	ṣabır tiledi tėŋridin	küliçeküyi ėribe tū̃nēse	Allah'tan (Moğ. ondan) sabır istedi
	dastūrī ḫˇāst ┐	icāzet tiledi ┐	üker ėribe tū̃nēse ┐	ondan izin istedi ┐
	dar kār	işke	üyledü	işte
	dastūrī ḫˇāst ba-dar-āmadan-i amīr	icāzet tiledi bėkke kirmek üçün	üge ėribe noyandu orḳuyīn tulada	beye girmek için izin istedi
	amān ḫˇāst azo	amān tiledi andın	amān ėribe tū̃nēse	ondan aman diledi
	ḫūb şumurd-aş	yaḫşıladı anı	şayinlaba → sayinlaba tū̃ni	
	duruşt şumurd-aş	irik dėdi anı	şirū̃n kibe tū̃ni	onu kaba dedi
	ḫod-rā pāk kard az bawl	özini arıttı sidükdin	ō̃riyēn arçiba sēsünēse → şēsünēse	kendisini sidikten temizledi
	al-mużā'af			
516b	rāst şud kār	tüzeldi iş	tübşitbe üyle	iş düzeldi
	dost dāşt-aş	sėvdi anı	tulaba → tālaba tū̃ni	onu sevdi
	bar-guzīd-aş bar way	sėvdi özge kişini anıŋ üstüge	tulaba → tālaba tū̃ni dēre	onun üstüne başkasını sevdi
	'ilāc ḫˇāst dard-aş-rā	'ilāc tiledi ikige	ḥali ėribe ėbeçindēn	hastalığına ilaç istedi
	bar-angeḫt-aş	ḳopardı anı	bosḳaba tū̃ni	onu kaldırdı
	ḫod rāyī kard	öz başıça boldı	ērīn hėkinēr bolba	kendi başınca oldu
	naw kard çīz-rā	yaŋ[ı] ḳıldı nėmeni	şine kibe tamayi	nesneyi yeniledi
	ḫod naw şud	özi yaŋı boldı	ō̃rēn şine bolba	kendisi yeni oldu
	mūy-i zahār siturd	yėmdükini ḳırḳtı	se'ū̃relēn ḳirġaba	kasık kılını kesti
	bāz-gardānīd çīz-rā	yandurdı nėmeni	ḳari'ūlba yamayi	nesneyi döndürdü
	yārī ḫˇāst azo	yārī tiledi andın	nökeçeküyi ėribe tū̃nēse	ondan yardım istedi
	siyāhī az dawet bar-dāşt	ḳara aldı divītdin	bėke abuba devītēse	divitten mürekkep aldı
	ḫoş şumurd-aş	yaḫşı sanadı anı	sayin tōlaba tū̃ni	onu iyi saydı

	bād az abr bārān bīrūn kard	yėl buluṭdın yamġur çıḳardı	key e'ülenēse ḳura ġarġaba	rüzgâr bulutdan yağmur yağdırdı
	nā-padīd şud māh	yaşundı ay	ni'ūba sara	ay saklandı
517a	ārām girift dar cāy	ārām taptı yėrde	cali olba ġacartu	yerde huzur buldu
	ustuwār şud ḳuwwat-i o	bėrk boldı küçi	batu bolba küçi	gücü sağlam oldu
	bī-ārām kard-aş tars	özidin kiterdi anı ḳorḳunç	ȫrnēse ḳola kibe tūni ayil	korku onu kendisinden geçirdi
	ḫiyānatgar şumurd-aş	ḫıyānatlıḳ sanadı anı	itegel ügey sėtkibe tūni	onu hain sandı, Moğ. ona hainlik düşündü
	ḫāṣa gardānīd-aş mar ḫod-rā	özini üçün ḳıldı aŋa		ona kendisi için yaptı
	kam kardan ḫˇāst az bahā-yi raḫt	öksütmek tiledi raḫtnıŋ bahāsını	duta'ūlḳuy ėribe malun üneyi	malın fiyatını indirmek istedi
	sabuk girift çīz-rā	yėŋil tuttı nėmeni	köngen bariba yamayi	nesneyi hafif saydı
	masḫara dāşt ┐	masḫaralıḳ ḳıldı ┐	şoḳraḳ kibe ┐	şaka etti ┐
	mard-rā	ėr birle	ėrelē	adam ile
	bī-ārām kard-aş tars	yėnil ḳıldı anı ḳorḳunç	köngen kibe tūni ayl	korku onun aklını başından aldı
	parhez kard az ḫˇāstan	özini saḫladı tilemekdin	ȫri'ēn saḳiba ėreküyēse	istemekten kendisini tuttu
517b	sazāwār şud çīz-rā	lāyıḳ boldı nėmege	coḳistu bolba yamadu	nesneye lâyık oldu
	bārīk şud çīz	inçke boldı nėme	narin bolba yama	nesne ince oldu
	bandagī girift o-rā	ḳullandı anı	bōlaba → bōllaba tūni	onu kul tuttu
	ḥalāl şumurd ḥarām-rā	ḥelāl ḳıldı ḥarāmnı	ḥelāl kibe ḥarāmi	haramı helal etti
	dalīl girift o-rā bar way	delīl tut[t]ı anı anḳa	adalitḳba tūni tūndü	onu ona delil getirdi
	ḫˇār kard-aş	ḫˇār ḳıldı anı	ḫor bariba tūni	onuküçük gördü
	az rāh bīrūn burd-aş şayṭān	azḳurdı anı şayṭān	ḳȫri'ūlbe → tȫri'ūlbe tūni ėlē	şeytan onu azdırdı
	nişast dar sāya-yi	olturdı yıġaç ┐	sūba moduni ┐	oturdu ağacın ┐

	diraḫt	kölegeside	sė'ǖdertü	gölgesinde
	muzd-i ḫāna bi-sitānd	ėvniŋ tėrini aldı	gėrīn kölesün abuba	evin kirasını aldı
	andak şumurd çīz-rā	az sanadı nėmeni	çǒnlen tōlaba yamayi	nesneyi az saydı
	bār bar-dāşt az uştur	tėveni yükini köterdi	tėmenēse açа'āni örgübe	devenin yükünü aldı
	bi-raftand az sarāy	bardılar ėvdin	orçiba gėrēse	evden gittiler
	māh-i naw dīdand	kördiler yaŋı ay	ücebe şini sara	yeni ay gördüler
	wa īn āġāz-i māh	bu aynıŋ başı turur	ėne sarayīn hėkin ni → bī	buayın başıdır
518a	āwāz kard ba-waḳt-i zādan-i kūdak	çarladı oġlan toġururda	ḳaylaba kǖken töre'ǖlküdü	çocuk doğururken bağırdı
	āwāz kard bārān	ün bėrdi yamġur	da'ūn ögbe ḳura	yağmur ses verdi
	bi-duruḫşīd rūy-i o	ıltıradı yüzi	iltiraba ni'ūr	yüzü parladı
	tamām kard-aş	tükenti → tüketti anı	baraba tǖni	onu tamamladı
	biyāsūd	tındı	amuba	dinlendi
	'amārat ḫˇāst dīwār-rā	bütkermek tiledi tamnı	bütēküyi ėribe balġasun	duvarı bitirmek istedi
	ḫod-rā ba-sipar poşīd	özini yanı → yaptı ḳalḳan bile	ǒriyēn ḳalḳanār bürkübe	kendisini kalkanla kapadı
	pinhān şud	yaşundı	ni'ūba	saklandı
	al-mu'talu'l-fā bi'l-wāw			
	narm yāft markab-rā ┐	buşaḳ → yumşaḳ taptı ulaġnı daġı ┐	cǒlen olba hulāni ┐	atı yumuşak buldu ve ┐
	wa bistar-rā	töşekni	dėbisker	döşeği
	sazāwār şud muzd	lāyıḳ boldı tėr	adali bolba kölesün	ücret lâyıḳ oldu
	az bun bar-kand çīz-rā	tübidin ḳonḳardı nėmeni	hirōrāsa oḳtulba yamayi	nesneyi dibinden soktu
518b	ba-cumlagī bi-situd māl-rā	barça mālnı aldı	bügüde māli abuba	bütün malı aldı
	baḫşīdan ḫˇāst-aş çīz	baḫışlamaḳ tiledi andın nėme	duralaba tǖndü yamayi	ondan nesneyi bağışlamak istedi

	rawşan kard çīz-rā	yaruttı nėmeni	geylgebe yamayi	nesneyi aydınlattı
	biyafroḫt ātiş-rā	yandurdı otnı	şitāba ġali	ateşi yaktı
	mādar-i farzand kard kanīzak-rā	oġlan anası ḳıldı küŋni	kū̄ni ėke kibe şibekçini	cariyeyi çocuk annesi yaptı
	tamām şud	tükendi	da'ūsba	tükendi
	bar sar-i pāy nişast	ayaḳ üstige olturdı	kölīn dēre sūba	ayak üstüne oturdu
	o bar ta'cīl ast	ol aşuḳur	tėre cāram	o acelededir
	bi-tarsīd azo	ḳorḳtı andın	ayba tū̄nēse	ondan korktu
	wadī'at ḫ̌āst nihād[an]	amānat ḳoyḳannı tiledi	danḳalaḳsani'ān ėribe	verdiği emaneti geri istedi
	ṣıfat-i 'ilāc ┐	otaçıdın sordı ┐	otaçiyāsā asaḳba ┐	hekimden istedi ┐
	bi-ḫ̌āst az ṭabīb	'ilāc ḳılurnı	ėmīn tusayi	tedavi etmesini
	ustuwār bi-bast dar-rā	bėrk baġladıėşikni	batu uyaba e'ū̄deni	kapıyı sağlam bağladı
	nā-guwārdida → nā-guwāranda yāft ṭa'ām-rā	siŋmegen taptı aşnı	ėse şingeksen olba idēni	aşı fazla sinilmeyen buldu
	waṭan sāḫt şahr-rā	orun tuttı şeherni	oran bariba şeheri	şehri yeri edindi
	al-mu'talu'l-fā' bi'l-yā'			
519a	āsān şud kār	obḳay → onḳay boldı iş	ḳilbar bolba üyle	iş kolay oldu
	nawmīd şud azo	tüŋüldi andın	tüngülbe tū̄nēse	ondan umudunu yitirdi
	bīdār şud	oyḳandı	sėribe	uyandı
	bī-gumān dāşt kār-rā	sėreŋsiz bildi işni	sėreng ügey mėdebe üyleyi	işi garazsız bildi
	al-mu'talu'l-'ayn bi'l-wāw			
	tawba ḫ̌āst az gunah gunāhkār	tevbe tiledi yazuḳluḳdın	tevbe ėribe ėrū̄tüvēse	günahkârlık-tan tövbe etmek istedi
	icābat kard ḫudāy du'āy-i o-rā	icābet ḳıldı tėŋri du'āsını	tėngri ögübe tū̄ni hirēr	Allah duasını kabul etti
519b	gumān dāşt bā-o	sėreŋ sėzdi aŋa	sėrenglebe tū̄ndü	ona kuşku duydu
	ṣawāb dīd fikr-i o-rā	fikrini tüz taptı	tübşin olba sėtkili	fikrini doğru buldu

	istincā kard	istincā ḳıldı	işstincā kibe baḳsan	istinca etti
	ẖoş yāft çīz-rā	yaẖşı taptı nėmeni	sayin olba yamayi	nesneyi iyi buldu
	niyābat ẖˇāst azo ┐	nāyıblik tiledi ┐	isaḳlik → inaḳliḳ ėribe ┐	naiplik etmesini istedi ┐
	dar kār	andın işke	tū̆nēse üyledü	ondan işe
	der dīd-aş	kėç kördi anı	öni ücebe tū̆ni	onu geç gördü
	faryād situdan ẖˇāst azo	çarlamaḳ tiledi andın	ḳaylaḳu ėribe tū̆nēse	ondanbağırm asını istedi
	mubāḥ dīd-aş	mubāḥ kördi	mubāḥ ücebe tū̆ni	(Moğ. onu) mübah gördü
	biyāsūd-aş	tındı	amuyba → amuba	dinlendi
	wa īn āsāyiş	bu tınmaḳ	ėme amuḳu	bu dinlenmek
	bi-yāsāyāndan ẖudāy	tındurḳay tėŋri	amū[l]ḳu tū̆ni tėngri	Allah (Moğ. onu) dinlendirecek
520a	mayl kard ba-o	ėgildi aŋa	bökeybe tū̆ndü	ona eğildi
	‘aṭā ẖˇāst azo	in‘ām tiledi andın	soyurḳal ėribe tū̆nēse	ondan bağış istedi
	firo-ẖuftīd uştur	çökti tėve	çükebe tėmēn	deve çöktü
	nek şumurd çīz-rā	yaẖşı sanadı nėmeni	sayin tōlaba yamayi	nesneyi iyi saydı
	afzūnī ẖˇāst azo	artuḳ tiledi andın	hülū̆ ėribe tū̆nēse	ondan fazla istedi
	bāz-gardānīd[an] ẖˇāst suẖan-rā	yandurmaḳ tiledi sözni	ḳari’ūlḳu ėribe ügeyi	sözü çevirmek istedi
	fā’id[a] girift az ‘ilm	asıḳ taptı bilikdin	tusa olba bilgēse	bilimden fayda buldu
	dast yāft bado şayṭān	ėrklik boldı aŋa şayṭān	ėrketü bolba tū̆ndü ėlē	şeytan ona hâkim oldu
	panāh girift ba-ẖudāy	sıġındı tėŋrige	şinuba tėngridü	Allah’a sığındı
	muhlat ẖˇāst azo	bolca tiledi andın	bolcal ėribe tū̆nēse	ondan vade istedi
	nekī ẖˇāst az ẖudāy	yaẖşılıḳ tiledi tėŋridin	sayinliḳ ėribe tėngriyēse	Allah’tan iyilik istedi
	bi-gardīd āsyā	ėvürüldi tėgirmen	hėrgibe tėgirmen	değirmen döndü
	ziyārat ẖˇāst az dost-aş	ziyārat ḳılmaḳ tiledi dōstıdın	asaḳuyi ėribe tū̆nēse	arkadaşını (Moğ. onu) ziyaret etmek istedi

	maşwarat ḫˇāst bā-o	kėŋeşti anıŋ birle	itulduba tū̄nlē	onunla danıştı
520b	parāganda şud ātiş-i şoranda → sozanda	yayıldı küyer ot	ėlgerebe → dėlgerebe şitaḳsan ġali	yanan ateş yayıldı
	‘āriyat ḫˇāst çīz-rā	‘āriyet tiledi nėmeni	aḳsuci ėribe yayayi	nesneyi ödünç istedi
	rawşan şud	yaruḳ boldı	gėgēn bolba	parladı
	rawā dāşt ḥukm-rā	revā tuttı ḥükümni	ünen bariba carliḳi → carliġi	hükmü uygun gördü
	bārīk şud māh	inçke boldı ay	narin bolba sara	ay inceldi
	laşkar ḫˇāst	çėrik tiledi	çėrik ėribe	asker istedi
	mustaḥāża şud zan	mustaḥāże boldı ḫatun	mustaḥāże bolba ėme	kadın hayız yaşına girdi
	‘iważ ḫˇāst azo	alış tiledi andın	aralciba tū̄nēse	ondan yerine bir şey istedi
	parāganda şud ḫabar	yayıldı ḫabar	dėlgerebe lėken → kėlen	haber yayıldı
	bi-soḫt az ḫaşm	küydi açıġdın	tülebe ġaşūnāsa	üzüntüden yandı
	firūḫtan ḫˇāst banda	satmaḳ tiledi ḳul	ḳudalduḳu ėribe bōl	köle satmak istedi
	tuwānist kār-rā	çıdadı işge → işke	çidaba üyledü	işe muktedir oldu
521a	muḥāl şud çīz	muḥāl boldı nėme	muḥāl bolba yama	nesne döndü
	gardan-kaşī kard bar way	boyın sunmadı aŋa	kücū̄n ėse sunaba tū̄ndü	ona boyun eğmedi
	darāz kard ┐	uzaldı ┐	sunaba ┐	uzadı (Far. uzattı) ┐
	çīz-rā	nėme	yama	nesne (Far. nesneyi)
	ḫod darāz şud	özi uzadı	ō̄rēn sunaba	kendisi uzandı
	fasḫ ḫˇāst dar bay‘	buzuḳmaḳ tiledi satıḳda	ḳudaldu ėribe ėbdeküyi	satışın feshini istedi
	dar-guẕāştan ḫˇāst ┐	kėçürmek tiledi ┐	öngere’ū̄lkü ėribe ┐	affettirmek istedi
	zallat-rā	yazuḳnı	ėrū̄yi	günahı
	hamīşa ḫayr ḫˇāst	dāyım yaḫşılıḳ tiledi	ülgürçi sayinliḳ ėribe	daima iyilik istedi
	sitam kard-aş	küç ḳıldı aŋa	küçin kibe tū̄ndü	ona baskı (Far. zulüm) yaptı
	rāst biyīstād	tüz turdı	tübşin bayba	düz durdu

	biyārāmīd ┐	tındı anıŋ bile ┐	amuba ┐	huzur buldu, Çağ. onunla huzur buldu ┐
	ba-way		tū̄nlē	onunla
	‘āşiḳ şud o-rā	‘āşıḳ boldı aŋa	‘āşiḳ bolba tū̄ndü	ona âşık oldu
	‘āşiḳ kard-aş zan	‘āşıḳ boldı anı ḫatun	‘āşiḳ kibe tū̄ni ėle → ėme	kadın onu âşık etti, Çağ. kadın ona âşık oldu
	paydā şud kār	bėlgülük boldı iş	bėlgetü bolba üyle	iş belirdi
521b	ḫod paydā şud	özi bėlgülük boldı	ō̄rēn bėlgetü bolba	kendisi belli oldu
	fām ḫˇāst	öntüç tile[di]	aḳsuçi ėribe	ödünç istedi
	yārī ḫˇāst azo	yārī tiledi andın	nökeçebe ėribe tū̄nēse	ondan yardım istedi
	zārī kard bado	yalbardı aŋa	calbariba tū̄ndü	ona yalvardı
	narm yāft çīz-rā	yumşaḳ taptı nėmeni	cō̄len olba yamayi	nesneyi yumuşak buldu
	ḫˇār dāşt o-rā	ḫˇār tuttı anı	doramcilaba tū̄ni	onu hakir gördü
	guşnī ḫˇāst buz	tişi tiledi teke	ėle → ėme ėribe uḳur → uḳun[a]	teke dişi istedi
	al-mu‘talu’l-lām			
	fatwā ḫˇāst az danişmand	fetvā tiledi dānişmenddin	fetvā ėribe danişmanāsa	müftüden fetva istedi
	istincā kard	istincā ḳıldı	istincā kibe	istinca etti
	sust şud	sustadı	sulatba	boşaldı
	dād ḫˇāst az sulṭān	dād tiledi sulṭāndın	dād ėribe ḫanāsa	hakandan adalet istedi
522a	hadya ḫˇāst	hediye tiledi	soyu[r]ḳal ėribe	hediye istedi
	rişwat ḫˇāst ḳāżī	ḳarın tiledi ḳāżī	kēli abuba ḳāżī	hâkim rüşvet istedi
	bi-poşānīd bar ḫod cāma-hā-rā	yaptı özige tonlarnı	bürkübe ō̄rtēn dēlleri	elbiseleri; kürkleri kendisine örttü
	bī-farmān-bardārī kard	söz ėşitmedi	üge ėse sonasba	söz dinlemedi
	nek pursīd ḫabar-rā	yaḫşı sordı ḫabarnı	sayin asaḳba kėleni	haberi iyi sordu
	ḫoşnūdī ḫˇāst azo	rıżā tiledi andın	ḫoşnūdliḳ tiledi	ondan

			andın	hoşnutluk istedi, Not: Metinde Moğ. kısmında Çağ. ibare yazılmıştır.
	‘aṭā ḫˇāst azo	in‘ām tiledi andın	soyurḳal ėribe tū̄nēse	ondan bağış istedi
	bi-ḫˇānd o-rā	indedi andın	uriba tū̄ni	onu çağırdı
	nigāh dāşt o-rā	yaḫşı asradı anı	sayin asaraba tū̄ni	onu iyi besledi
	si‘āyat ḫˇāst az banda	bahāsını tiledi ḳulnı	üneyin[i] ėribe bōlāsa	kölenin fiyatını sordu
	cafā-kunanda şumurd-aş	cefā ḳılġuçı dėdi anı	mūliḳ kikçi gėbe tū̄ni	ona zalim dedi
	pinhān şud azo	yaşundı andın	ni’ūba tū̄nēse	ondan saklandı
	şifā ḫˇāst	saġlıḳ tiledi	ėrū̄rlik ėribe	sağlık diledi
	kifāyat ḫˇāst az way ┐	ötkermek tiledi ┐	öngere’ū̄lküyi ėribe ┐	bitirmek istedi ┐
522b	ġam-rā → muhim-rā	andın işni	tū̄nēse [üyleyi]	ondan (Far. önemli) işi
	baḳā ḫˇāst azo	köp turmaḳlik tiledi andın	olan bayḳu ėribe tū̄nēse	ondan çok durmasını istedi
	āb ḫˇāst azo	su tiledi andın	uṣun ėribe tū̄nēse	ondan su istedi
	āmāsīd şikam-aş	köpti ḳarnı	kō̄be kēli	karnı şişti
	şīrīn şud çīz dar dahan-i o	çüçük boldı nėme anıŋ aġzıġa	amtatu bolba yama tū̄ni amandu	nesne onun ağzına tatlı geldi
	şīrīn şumurd-aş	çüçük sanadı andın → anı	amtatu tōba → tōlaba tū̄ni	onu tatlı saydı
	girān ḫarīd raḫt-rā	aġır satġun aldı raḫtnı	kündü ünedü abuba māli	malı pahalı satın aldı
	imlā ḫˇāst ┐	imlā tiledi ┐	sübillebe	yazmak istedi
	kitāb-rā	tiledi kitābnı	defteri	kitabı, Çağ. kitabı istedi
	cudā nihād-aş	başḳa ḳoydı andın	ō̄re talbiba tū̄ni	ondan ayrı koydu
	wa īn istiṣnā’	bu a[y]rılḳan	ėne ḳaçaḳsan → ḳaġaçaḳsa	bu ayrılan
	nazdīk kard-aş	yavuḳ ḳıldı	oyra kibe	yaklaştırdı
	bī-niyāz şud azo	muŋsız boldı andın	ėril ügey bolba tū̄nēse	ondan kaygısız oldu

	al-mu‘talu’l-fā’ wa’l-lām			
	waṣīyat kard-aş	vaṣīyet ḳılsı yaḫşılıḳnı	gėrēslebe sayinliḳi	iyiliği (Far. onu)vasiyet etti,
523a	tamām bi-sitūd az way ḥaḳḳ-aş-rā	tükel aldı andın ḥaḳnı	tögüz abuba tūnēse māli	ondan hakkını (Moğ. malı) tam aldı
	dast yāft bar way	ėrklik boldı aŋa	ėrketü bolba tūndü	ona hâkim oldu
	al-mu‘talu’l- ʿayn wa’l-lām			
	zinda guẕāşt o-rā	tirik ḳoydı anı	amidu talbiba tūni	onu diri bıraktı
	şarm dāşt azo	uyaldı andın	içibe tūnē[se]	ondan utandı
	gum-rāh kard-aş	azdurdı anı	tōrūlbe tūni	onu azdırdı
	az rāh bi-burd-aş dev	yoldın azdurdı anı şayṭān	mörēse tōri’ūlbe tūni ėlē	ieytan onu yoldan azdırdı
	bāb if‘aw‘ala yaf‘aw‘ilu ʿ			
	if‘i‘ālan			
	ġar → ġaj şud	bökeydi	bökeybe	eğildi
	bā-gīyāh şud zamīn	otluḳ boldı yėr	ėbesütü bolba ġacar	yer otlu oldu
523b	girdāndand → gird āmadand mardum	yıġıldılar ėl	ḳuriba irgen	insanlar toplandılar
	sahimnāk şud roz	ḳatıḳ boldı kün	ḳata’ū bolba üdür	gün dehşetli oldu
	rozi sahimnāk	bu katıḳ kün	ėne ḳata’ū üdür	bu dehşetli gün
	kumayt şud asp	toruḳ boldı aṭ	kēr bolba morin	at doru oldu
	ba-ham āmeḫta şud kār	ḳatıştı iş	beyleldübe → neyledübe üyle	iş karıştı
	kuhna şud çīz	ėski boldı nėme	ḳāçin → ḳūçin bolba yama	nesne eskidi
	pur aşk şud çaşm-i o	yaş toldı közi	nidündü nilbüsün dü’ūrgebe	gözü yaş doldu
	duruşt [şud] çīz	irik boldı nėme	sirūn bolba yama	nesne kaba oldu
	al-mu‘talu’l-lām			
	bar asp-i barahna nişast	yalanġaç aṭḳa mindi	niçügün caydaḳlaba mörin	çıplak ata bindi

	şīrīn şud çīz	çüçük boldı nėme	amtatu bolba yama	nesne tatlı oldu
524a	siyāh şud	ķara boldı	ķara bolba	kara oldu
	bābu'l-rubā'iyāt # bāb			
	fa'lala yufa'lilu fa'lalatan			
	pāy-dar-pāy-aş peçīd dar kuştī	ayaġını ayaķıġa tolġattı	köl köldü ķuçiba	(Far. güreşte) bacak bacak üstüne attı
	wa īn pāy bar pāy-aş peçīdan	bu ayaķ ayaķķa tolġamaķ	ėne köl köldü ķuçiķu	bu ayak ayak üstüne atmak
	ḫurḫura dar sīna-yi bīmār uftād	ḫurḫıradı arıķnıŋ köküsi	ḫurḫiraba ėbeçin çiyēci	hastanın göğüsü hırladı
	bi-ġalṭānīd sang-rā	yumalattı taşnı	ġulatķaba güri	taşı yuvarlattı
	baḫya dūr zad ┐	yıraķ yıraķ baḫye ┐	ķola tėbçibe ┐	uzak uzak dikiş ┐
	cāma-rā	urdı tonga	dēli	attı elbiseye; kürke
	rāhwār şud asp	yorġa boldı aṭ	cora bolba morin	at rahvan oldu
	şāgirdī kard o-rā	şāgirdlıķ ķıldı aŋa	şabilik kibe tū̄ndü	ona öğrencilik etti
	bar-āward ziyārat-hā-rā	ķopardı ziyāretni	bosķaba hu'ūrlari	kabirleri kaldırdı
524b	gird kard çīz-rā	yıġdı nėmeni	ķuri'āba yamayi	nesneyi topladı
	wa īn bisyār-i çīz	bu nėmeniŋ köpreki	ėne yamayīn olan	bu nesnenin daha çoğunluğu
	purza kard cāma-rā	purzalandı ton	ourzalanaba dēl	elbise; kürk parçalara kesildi, Far. elbiseyi; kürkü parçalara kesti
	wa īn purza	bu purza	ėne purza	bu kesim
	ġurrīd şer	kükredi arslan	kürkirebe arslan	arslan kükredi
	pinhān kard çīz-rā	yaşurdı nėmeni	ni'ūba yamayi	nesneyi sakladı
	bi-zad kāġaẕ-rā tīr-andāz	kāġaẕnı urdı atımçı	ķarbuba çālsuni ķarbuķçi	atıcı kâğıdı deldi
	handasa kard	ḥisāb ķıldı	şibaķlaba	hesap etti

	gām-i ḫurd nihād dar raftan	kiçik bastı yür[i]mekde	uytan alḳuba yabuḳudu	yürürken kısa adım attı
	ḫaṭ-i nek wa bārīk	yaḫşı inçke ḫaṭ	sayin narin biçik	güzel ve ince yazı
	rūy-poş nihād sutūr-rā	yüz yapġuçı bağladı gelege	ni'ūr bürkükü huyaba adūsundu	hayvana burunsalık bağladı
	bā-āwāz āward anguştān-rā	şarḳıldattı barmaḳlarını	şarkira'ūlba ḳurūni	parmaklarını çıtladı
	biyārāst-aş	bėzedi anı	çimebe tūni	onu süsledi
	wa īn ārāyīş	bu ārāyīş	ėne çime	bu süs
525a	sīmāb andūd diram-hā-rā	sīmāb sürt[t]i yarmaḳlarḳa	küz → küz sürçibe altandu	paralara civa sürdü
	guft bismi-'llāh	ayt[t]ı bismi'llāh	gėbe bismi'llāh	Allah'ın adıyla dedi
	pīrāhan poşānīd-aş	köŋlek kėydürdi	çamçay ömüskebe	gömlek giydirdi
	wa īn pīrāhan	bu köŋlek	ėne çamçay	bu gömlek
	ġarbīl kard ḫāk-rā	ġalbīlledi toprakṭı → toprakṇı	ġalbīllebe şir'ūyi	toprağı kamburdan geçirdi, toprağı eledi
	tafsīr kard suḫan-rā	tefsīrserledi → tefsīrledi sözni	būlġaba ügeyi	sözü açıkladı
	biyārāmānīd-aş	tındurdı anı	amu'ūlba tūni	onu dinlendirdi
	bi-ḫārīd çār-pā-rā	ḳaşıdı geleni	māciba adūsuni	hayvanı kaşağıladı
	al-mużā'af			
	sar firo-kard	ḳoyı ḳıldı başını	urū kibe hėkini	başını aşağı eğdi
	āwāz kard şikam-aş	ḳırḳıradı ḳarnı	kürkirebe kēli	karnı guruldadı
	bi-cunbānīd mīl-rā dar çaşm-i o	tėbredi → tėbretti mīlni közi içinde	ködelgebe mīli nidün totara	mili gözü içinde oynattı
525b	āsmān bāng kard	kök kükredi	köke kürkirebe	gök gürledi
	bi-gardānīd goşt-pāra-yi ḫāyanda-rā dar dahan	ėvürdi çaynaġan ėtni aġzıda	horçi'ūlba caciluḳsan miḳani amandu	çiğnediği eti ağzında çevirdi
	çunān nawişt kitāb-ra ki na-mī-tuwanad ḫˇānd	andaḳ bitid[i] kitābnı kimse bulmas → bilmes	tīn biçibe defteri ungşi'āsa	kitabı öyle yazdı ki kimse okuyamaz
	dūr kard-aş	yıraḳ ḳıldı anı	ḳola kibe tani → tūni	onu uzaklaştırdı

	halāk kard-aş	helāk ḳıldı anı	ükül kibe tū̄ni	onu öldürdü
	bāng kard bāz	çarladı ḳarçıġay	ḳaylaba ḳarçiġay	şahin çığırdı
	ġarġara kard dar ḥalḳ āb-rā	ġarġara ḳıldı sunı aġzıda	ġarġara kibe uşuni amandu	ağzında suyu gargara yaptı
	ḳurḳur kard kabūtar	ḳurḳurladı köverçken	kürkirebe köverçken	güvercin kuğurdu
	tārīk şud şab	ḳaranḳu boldı kėçe	ḳaranḳu bolba söni	gece karanlık oldu
	bi-cunbānīd-aş sag dum-i ḫod[-rā]	it tėbredi ḳuyruġını	noḳay ködelgebe se'ū̄li	it kuyruğunu salladı
	paydā şud ḥaḳḳ-i o	tapıldı anıŋ ḥaḳḳı	oldaba tū̄ni yamani	onun hakkı (Moğ. nesnesi) bulundu
	āb dar dahan bi-cunbānīd	aġzıda sunı tėbredi	amandān uşun ködelgebe	ağzında suyu çalkaladı
526a	zabān mār dar dahan bi-cunbānīd	tılan → yılan tilini tėbredi aġzıda	ködelgebe moġay kėleni	yılan (Far. Çağ. ağzında) dilini oynattı
	bāng kard āsyā	ġaldıradı tėgirmen	ġaldiraba tėgirmen	değirmen seslendi
	bi-cunbānīd-aş	tėbredi anı	ködelgebe tū̄ni	onu salladı
	biyāmeḫt ┐	ḳatışturdı ┐	neyle'lbe ┐	karıştırdı ┐
	may-rā	çaġırnı	bōri	şarabı
	parāganda kard īşān-rā rozgār	butradı alarnı rūzgār	butara'ūlba tū̄ni → tėdeni rūzgār	kader onları dağıttı
	bāng kard musallaḥ-i cang	saldıradı sançış alaḳı	saldiraba ḳatuḳuldanu cėbek	savaş askeri saldırdı
	mihrbānī kard	şefḳat ḳıldı aŋa	ėneribe tū̄ndü	ona şefkat gösterdi
	bi-gardī ḫuros gird-i mākiyān	horōs tezgindi māki'ānga → māki'ānġa	ėre taḳi'ā tōriba ėme taḳi'ādu	horoz tavuğun çevresinde döndü
	bī-aṣl şud 'amal-i o	yaman boldı iş[i]	mū bolba üyleyi	işi kötü oldu
	kār-i zişt	yaman iş	mū üyle	kötü iş
	baḳ buḳ kard kaftar	baḳ baḳ ḳıldı köverçken	baḳ baḳ kibe dörçiken → kō̄rçiken	güvercin bakbak etti
	wa bāng kard kūza dar āb	ḳulḳuldadı küze su içinde	ḳuriḳiraba ḳuduġa uşundu	testi su içinde guluk guluk yaptı
	bi-reḫt āb-rā	tökdi sunı	asḳaba uşuni	suyu döktü

526b	bāng kard çūġuk → çuġūk	çarladı çıpçuḳ	ḳaylaba tari'āçi	serçe cıvıldadı
	bāng kard makil	çarladı baḳḳa	ḳaylaba mėnekery → mėnekey	kurbaġa vırakladı
	bi-cunbānīd çang zang wa daf-rā	tėbredi ḳonḳravunı dağı defni	ködelgebe ḳonḳravyi dağı defi	zili ve defi salladı
	dūr kard o-rā az cāy	yıraḳ ḳıldı anı yėrdin	ḳola kibe tūni ġacarāsa	onu yerinden uzaklaştırdı
	bi-cunbīd zamīn	tėbredi yėr	ködelbe ġacar	yer sallandı
	ḫaṭ paywasta nawişt	ulaşa bitidi bitikni	ulamçi biçibe biçik	mektubu devamlı yazdı
	ḫaṭ-i paywasta	ulaşa bitik	ulamçi biçik	devamlı mektup
	bi-çakānīd āb-rā	tamızdurdı sunı	tusāba uşuni	suyu damlattı
	bāng kard	çarladı	ḳaylaba	bağırdı
	bi-cunbānīd-aş	tėbredi anı	ködelgebe tūni	onu salladı
	tanuk yāft → bāft	yupḳa toḳudı	nimgen toḳuba	ince dokudu
	nā-paydā kard suḫan-rā	bėlgüsiz ḳıldı sözni	bėlge ügey kibe kėleni	sözü belgisiz kıldı
	halāk kard īşān-rā ḫudāy	helāk ḳıldı alarnı tėŋri	ükü'ūlbe tėdeni tėngri	Allah onları helak etti
	ḫaşm girift ḫaşm-gīn	açıġlandı açıġlıḳ kişi	a'ūrlaba a'ūrtu kü'ūn	öfkeli kişi öfkelendi
527a	bāng kard ra'd	ünledi ötkün	donḳatba ötkün	keskin bağırdı, Far. yıldırım bağırdı
	bāng kard farāşturūk	çarladı ḳarluġaç	ġaylaba → ḳaylaba ḳarluġaç	kırlangıç cıvıldadı
	biyārāst kitāb-rā	yasadı kitābnı	casaba defteri	kitabı düzenledi
	bi-gardānīd sa[n]g-rā	ėvürdi taşnı	horçu'ūlba güri	taşı çevirdi
	ba-āwāz bi-ḫandīd	ḳatıḳ küldi	ḳata'ū inėbe	yüksek sesle güldü
	bāz dāşt o-rā az çīz	tıydı anı nėmeni → nėmedin	itḳaba tūni yamāsa	nesneden onu engelledi
	al-mu'talu'l-ˀ			
	fā' mina'l-muẓā'f			
	dīwāna şud mard	tėlbe boldı ėr	tėlbe bolba ėre	erkek deli oldu

	waswasa kard ┐	vesvese ḳıldı ┐	vesvese kibe ┐	vesvese soktu ┐
	şayṭān dar dil-aş	şeṭān köŋlike	ėlē sėtkildü	şeytan gönlüne
	wa īn waswasa	bu vesvese	ėne vesvese	bu vesvese
	bāng kard perāya	ünledi yasanur nėme	du'ūlaba casaḳu yama	takılar şıngırdadı
527b	bāng kard gurg	çarladı böri	uliba çinā	kurt uludu
	bāng kard sag	çarladı it	ḳuçaba noḳay	it havladı
	wā-waylā guft ān → zan	vā-veylā ayt[t]ı ḫatun	pü kibe ėme	kadın vaveyla etti
	al-mu'talu'l- ┐			
	lām al-s̲āniyati			
	bi-gardānīd sang-rā	ėvürdi taşnı	ho[r]çu'ūlba güri	taşı çevirdi
	al-mu'talu'l-lāmi'l- ┐			
	s̲āniyati			
	bāzī kardand baçagān	oynadi oġlanlar	nātba kūket	çocuklar oynadı
	wa īn bāzīgarī	bu oynamaḳ	ėne nātḳu	bu oyunamak
	bāng kardand mardum	çarladılar ėr → ėl	ḳaylabalar irgen	halk bağırdı
	wa īn bāng kardan	bu çarlamaḳ	ėne ḳaylatu → ḳaylaḳu	bu bağırmak
	bāng kard mākiyān	çarladı tişi tavuḳ	ḳaylaba ėme taḳi'ā	dişi tavuk gidakladı
528a	corūb corāb posānīd → poşānīd o-rā	kürkev? kėydürdi aŋa	maḳay ömüskebe tūndü	ona börk (Far. çorap) giydirdi
	gardan-band nihād bar sag	boyın bağı bağladı itke	ġariḳa huyaba noḳaydu	köpeğe tasma taktı
	dar miyān-i dū goş-i sutūr zad	geleniŋ ėki ḳulaġı arasında urdı	adūsuni ḳoyar çiḳin cūra ügibe	hayvanın iki kulağı arasında vurdu
	az cang gureḫt ḫuros	uruşdın ḳaçtı ḫorōs	kėre'ūrēse tutāba ḫorōs	horoz dövüşten kaçtı
	lā ḥawla wa lā ḳuwata illā bi'llāh guft	lā ḥavle ve lā ḳuvvate illā bi'llāh ayt[t]ı	lā ḥavle ve lā ḳuvvate illā bi'llāh m	lā ḥevle ve lā ḳuvvete illā bi'llāh dedi
	deg-abzār kard dar deg	ısıḳ ot saldı ḳazanġa	ḳala'ūn ėbesün orkibe	kazana hardal otu (Far. baharat) attı

	dāna pur kard murġ çandān-rā → çīnadān-rā	bötekesini toldurdı tavuḳ	bötekeyēn dü'ūrgebe şiba'ūn	tavuk kursağını doldurdu
	saḫt pir şud [mard]	ḳatıḳ ḳarıdı ėr	ḳata'ū ötelbe ėre	erkek çok yaşlandı
	al-mu'talu'l-'ayn bi'l-yā			
	çīz puçuşkī kard bayṭār	geleni 'ilāc ḳıldı geleni baḳ[ḳ]uçı	adūsun ücekçi sayin ücebe	hayvan bakıcı (Far. baytar) hayvanı tedavi etti, Moğ. hayvan bakıcı iyi baktı
528b	gumāşta şud mard bar mardumān	ėrklik boldı ėr ėlge	ėrketü bolba ėr irgendü	erkek halka hâkim oldu
	ridā afgand o-rā	ṭaylisān saldı aŋa	ṭayilsān orkiba tūndü	ona sarık sardı
	ba-za'farān rang kard cāma-rā	za'ferān bile boyadı tonnı	za'farāni'ār boduba dēli	elbiseyi; kürkü safranla boyadı
	wa īn za'farān	bu za'ferān	ėne za'farān	bu safran
	ḥayya 'ala'l-falāḥ guft	ḥayye 'ale'l-felāḥ ayt[t]ı	ḥayye 'ale'l-felāḥ kibe	ḥayye 'ale'l-felāḥ dedi
	sudāb kard dar deg	ot saldı ḳazanḳa	ėbesün ūrba toġādu	kazana ot attı
	nigāh-bān şud bar way	saḫlaġuçı boldı aŋa	saḳiḳçi bolba tūndü	ona bekçi oldu
	wa īn nigāh-bān	bu saḫlaġuçı	ėne saḳiḳçi	bu bekçi
	al-mu'talu'l-lāmi'l-ūlā bi'l-wāw			
	nīm-puḫta şud biryān	yarımçuḳ pişti biryān	carimtu bolba biryān	kebap yarım yamalak pişti
	bu'l-'acabī kard mard	taŋlik ḳıldı ėr	tanglik kibe ėre	erkek acayip şeyler yaptı
	wa īn bu'l-'acab[ī]	bu taŋlıḳ	ėne tangliḳ	bu acayiplik
529a	buland suḫan guft	bėyik söz sözledi	öndür kelebe üge	büyük söz söyledi
	buzurg kard luḳma-rā	uluġ ḳıldı tikkeni	yėke kibe ḳatġūri	lokmayı büyülttü
	nişḫˇār zad sutūr	kevşedi gele	kebibe adūsun	hayvan geviş getirdi
	şalwār poşānīd	ıştan kėydürdi aŋa	tutaçi ömüskebe tūndü	ona pantolon giydirdi
	bi-şitāft	aşuḳtı	cāraba	acele etti

	‘unwān nibişt kitāb-rā	‘unvān bitid[i] bitiki → bitikni	‘unvān biçibe biçigi	mektuba (Far. kitaba) başlık yazdı
	wa bi’l-yā’			
	bi-rīd mard vaḳt-i cimā‘	çıştı ėr sikerde	bāba oḳaḳudu ėre	adam sikerken sıçtı
	wa īn rīda dar vaḳt-i cimā‘	bu çıçḳan sikerde	ėne bāba oḳaḳudu	bu sikerken çok sıçan
	barg-i kişt burīd	ėkininiŋ yapraġını kėsti	tari’ānu nabçin oḳtalba	ekininin yaprağını kesti
	barg bar-āward kişt	yapraḳ çıḳardı ėkin	tabçin → nabçin ġarġaba tari’ān	ekin yaprak çıkardı
	al-mu‘talu’l-lāmi’l-s̲āniyya			
	kulāh poşānīd-aş	pörük kėydürdi aŋa	maḳalay ömüskebe tūndü	ona börk giydirdi
	istān → sitān afgand-aş	arḳan yıḳdı anı	gedergü unaġāba tūni	onu arkaya yıktı
	bāb taf‘alaka yatafa‘lalu tufa‘alulan			
	pinhān raft	yaşura bardı	ni’ūçi orçiba	gizlice gitti
	bi-gardīd	ėvrüldi	urbaba	döndü
	bi-ḫirāmīd	küvene yöridi	kȭrkeçi yabuba	hava atarak yürüdü
	rūy poşānīd	yüzini yaptı	ni’ūrān bürkübe	yüzünü kapadı
529b	āwāz kardan anguştān-i o	şaḳıldadı barmaḳları	şaḳiraba ḳurūni	parmakları çıtladı
	lāf zad	lāf urdı	lāf dėletbe	palavra attı
	zindīḳ şud	zindīḳ boldı	zındīḳ bolba	kâfir oldu
	yak-tā poşīd	yekteyini kėydi	duri ömüsbe	yazlığını giydi
	darweş şud	yoḳsız boldı	üge’ū̄ bolba	fakir oldu
	wa īn darweş	bu yoḳsız	ėne üge’ū̄	bu fakir
	dar kār mānd	işde ḳaldı	üyledü ḳoçarba	işte kaldı
	ārāmīd	tındı	amuba	dinlendi
	miskīn şud	miskīn boldı	miskīn bolba	miskin oldu
530a	wa īn gadāy	gedāy m	gedāy m	bu dilenci
	al-mużā‘af			
	sar firo-kard	başını ḳuyı saldı	hėkinēn urū orkibe	başını aşağı eğdi

	duruḫşīd barḳ	ıltıradı yaşın	iltiraba yaşin	şimşek parladı
	çādar poşīd	çadır kėydi	çaçir ömüsbe	peçe giydi
	wa īn çādar	bu çadır	ėne çaçir	bu peçe
	mutaḥayyir şud dar miyān-i dū kār	keŋes ḳaldı ėki iş arasıda	ġayraba → ġayḳaba ḳoyar üyle totar	iki iş arasında şaşkın kaldı
	bi-cunbīd surūn	tėbrendi yanbaşı	ködelbe sūçi	kalçası oynadı
	surfīd	yöbeldi → yöteldi	ġarġara kibe	öksürdü, Moğ. gargara yaptı
	ġarġara kard	ġarġara ḳıldı	ġarġara kibe	gargara yaptı
	bi-mānd ┐	ḳaldı ┐	ügedü ┐	kaldı, Moğ. sözde ┐
530b	dar suḫan	sözde	ḳoçarba	sözde, Moğ. kaldı
	bi-bālīd kūdak	uġlaydı oġlan	yėke bolba kūken	çocuk büyük oldu
	ḫˇār şud mard	ḫˇār boldı ėr	ḫor bolba [ėre]	erkek horlandı
	reḫta şud āb	tököldi [su]	asḳaba uṣun	su döküldü
	bi-cunbīd	tėbrendi	ködelbe	deprendi
	pāy-barancan dar pāy kard	ayaḳıġa ḫalḫal saldı	köldēn buḳa'ū okiba	ayağına halhal taktı
	bi-cunbīd	tėbrendi	ködelbe	deprendi
	dūr andar şud dar kār	yıraḳ kirdi iş[ke]	ködelbe debisker totar	işe uzak girdi, Moğ. yatak içinde deprendi
	bi-cunbīd	tėbrendi	ködelbe	deprendi
	bi-cunbīd dar cāma-yi ḫˇāb	tėbrendi töşek içinde	ködelbe dėbisker totar	yatak içinde deprendi
	al-mu'talu'l-'ayn			
	corūb → corāb poşīd	kükev? kėydi	yaḳay → maḳay emüsbe	çorap giydi
	al-mu'talu'l-lāmi'l-s̱āniyyat			
	kulāh poşīd	pörük kėydi	maḳalay ömüsbe	börk giydi
	istān → sitān afgand-aş	arḳan yıḳdı anı	gedergü unaġāba tūni	onu arkaya yıktı
531a	**al-mu'talu'l-lāmi'l-ūlā**			
	turk-coş şud goşt	çala pişdi ėt	carimtu bolba	et yarım pişti

			miḳan	
	şalwār poşīd	ıştan kėydi	ömüdün ömüsbe	pantolon giydi
	bāb if‘anlala yaf‘anlilu if‘inlālan			
	pur ḫaşm şud	açıḳlıḳ boldı	ġaşutu bolba	hiddetlendi
	reḫta şud āb	töküldi su	asḳaba uṣun	su döküldü
	zūd zūd suḫan guft	bat bat sözledi	öter öter kelebe	çabuk çabuk söyledi
	farāham şud	yıġıldı	ḳuriba	yığıldı
	mūy-i peşānī reḫt ḫuros	alın saçı böküldi → töküldi ḫorōsnıŋ	manḳlayn üṣün unaba ḫoros	horozun alın saçı döküldü
	şād şud	sėvindi	bayasba	sevindi
	al-mu‘talu’l-lāmi’l- ┐			
531b	**ūlā bi’l-wāw**			
	bi-gaşt sāya	yandı kölege	ḳariba se’ūder	gölge döndü
	bāb if‘alalla ┐			
	yaf‘alillu if‘ilāllan			
	rāst şud kār	tür → tüz boldı iş	tübşin bolba üyle	iş düzgün oldu
	sar bar-dāşt	baş köterdi	hėkin örgübe	baş kaldırdı
	parāganda şudand	butradılar	butarabalar	dağıldılar
	mūy ba-pāy kard	ḳoptı tüki	ösbe üṣün	saçı kalktı
	saḫt şud sarmā	ḳatıḳ boldı savuḳ	ḳata’ū bolba küyten	katı soğuk oldu
	rāst şud	tüz boldı	tübşin bolba	düz oldu
	ḫīra şud çaşm	ḳarıştı köz	ḳamaba nidün	göz utandı
	wa īn ḫīragī-yi çaşm	bu ḳarışḳan köz	ėne ḳamaḳsan nidün	tedirgin bakışlı göz
	rāst bālā şud	tüz boldı boy	tübşin bėye bolba	vücut endamlı oldu
	parāganda şud	butraldı	butaraba	dağıldı
532a	buland şud	bėyik boldı	öndür bolba	büyük oldu
	farāham şud	yıġıldı	ḳuriba	yığıldı
	sahimnāk şud roz	ḳatıḳ boldı kün	ḳata’ū bolba üdür	gün dehşetli oldu
	turuş-rūy şud o	bu ḳatıḳ kün	ġaşūn bolba ni’ūr	bu dehşetli gün, Moğ.

				yüz sünürlü oldu
	pāy kaşīd az kār	ayaḳ tart[t]ı işdin	köl tataba üylēse	işten ayak çekti
	kotāh şud sāya	ḳısḳa bolba kölege	oḳal → oḳar bolba sūder	gölge kısa oldu
	bi-şitāft	aşuḳtı	cāraba	acele etti
	nā-padīd şud çīz	bėlgürmes boldı nėme	bėlge ügey bolba yama	nesne belgisiz oldu
	mayl kard	ėyildi → ėgildi	bökeybe	eğildi
	biyārāmīd	tındı	amuba	dinlendi
	wa īn ārāmīdagī	bu tıŋġan	ėne amuḳsan	bu dinlenmiş
	dū-tā şud pīr	böküldi ḳarı	bökeybe öbügen	yaşlının beli büküldü
	bābu'l-af'āli ġayri'l-mutaşarrifati			
	ḫūb mard ast zayd			Zeyd iyi erkektir
532b	bad mard ast zayd	yaman ėr-turur zeyd	mū ėre bī zeyd	Zeyd kötü erkektir
	nazdīk şud ki bar-ḫezad zayd	yavuḳ boldı ḳopḳay zeyd	oyra bolba bosḳu zeyd	Zeyd az kaldı kalkacaktı
	angār ki kardam fulān kār	andaġ şaġın → saġın kim men bu işni ḳıldı	ėyi sėlki tėre üyle kibe bi	ben bu işi yaptım say
	bāyad tū-rā ki fulān kār-rā	kėrek sanḳa ḳılsaŋ ol işni	tėre üyle kikü kėrek	o işi yapman gerek
	ḫ̌āst ki bi-zanad zayd	tiledi kim zeyd urḳay	ėribe zeyd buladu'āḳu	Zeyd vurmak istedi
	nazdīk şud ┐	yavuḳ boldı kim ┐	oyra bolba ┐	az kalsın ┐
	ki bi-kanad zayd	ḳılġay zeyd	zeyd tūni kilü → kikü	Zeyd yapacaktı
	hamīşa zayd bar pāyast	dāyım zeyd tėŋ turur	ülgürçi zeyd çaçançi baym	Zeyd daima denk (Far. ayakta) durur
533a	hamīşa 'amrū nişanandast			amru daima oturandır
	hamīşa bakr bīrūn-āyanda ast	dāyım bekr çıḳḳuçı-turur	dāyi bekr çıḳçı-turur	Bekr daima çıkar
	hamīşa zayd bar pāyast	dāyım zeyd turġan-turur	ülgürçi zeyd çaçançi yabım → baym	Zeyd daima denk ayakta durur
	āġāz kard fulān kār mī-kunad	başladı ve filān işni ḳıladur	hėkilebe tėre üyleyi dünem → kinem	başladı ve o işi yapıyor

	nīst zayd rawanda	yoḳ-tur zayd barġuçı	ügey bī zeyd orçikçi	Zeyd gidici değil
	biyār fulān çīz-rā	kėltür ol nėmeni	açira tėre yamayi	o nesneyi getir
	wa'llāhu'l-muwaffaḳa bil-mu'īn katabahu'l-'abdu'l-muḥtāc ilā raḥmati'l-maliki'l-ġanī			
	derwīş-i kemīne faḳīr-i ḥaḳīr mīrzā molān ikrām buḫārī fī pānzdahum-i şahr-i ṣa'bānu'l-mu'aẓẓam sene 1339			

533b

(1) şükr-i bī-ġāye ve minnet-i bilā-nihāye ki bu kitāb-i nādir müsemmā bi'l-lüġāt-i (2) ḫˇārezmī-yi ḳalemī mūsācān sepīdzāniŋ sa'y-i vāfiri ile (3) mīrzā molān mīrzā ikrām oġlini destyārīsi birlen; libās-i ḫātime kėyüp (4) maḳbūl-i ḫavāṣ ve 'avām oldıġıyla berāber tubanda körsetilgen ḳıt'a-yi manẓūmadan (5) ta'rīḫ-i tamāmi ẓuhūre kėlmiş-dür.

(6) ḥamd-i lillāh lüġāt-i ḫˇārezmī zīver-i iḫtitāme yėtgürmiş

(7) kātibi ėrdi ortaḳ ikrāmüf cān kebi zeḫm-i ḫāme döndürmiş

(8) ṣafhe-yi dehre yādgārı-dur bu eser feyż-i 'āme çoḳdurmış

(9) 'ilm u 'irfān üçün müfīd degil müṭelli'ler ḳiyāme indürmiş

(10) sāl-i ta'rīḫine çıkan raḳamım (1339) keleceḳde tamāme sundurmış

Sonsuz şükür ve sonsuz minnet ki el yazmalı Harezmi sözlüğü adlı nadir kitap Musa Can Sepidzade'nin çabalarıyla Mirza İkram oğlu Mirza Molan'ın yardımıyla bitip hasseler ve avam tarafından kabul edilmişliğiyle birlikte aşağıda gösterilen şiirde bitiş tarihi ortaya çıkmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUKADDİMETÜ'L-EDEB'İN ÖNCEKİ YAYINLARINA GÖRE FARKLI OKUYUŞLAR VE *MUKADDİMETÜ'L-EDEB*'TE GEÇEN BİTKİ İSİMLERİ ÜZERİNE

Giriş kısmında da belirttiğimiz gibi *Mukaddimetü'l-Edeb*'in dört dilli nüshası üzerine 1938'de N. N. Poppe çalışmıştır. Poppe, *Mogol'skiy slovar' Mukaddimat al-adab çaşt I-II* adlı eserinde bu nüshanın Moğolca ve Çağatayca kelime ve ibarelerini Rusça çevirisiyle yayınlamıştır. Poppe çalışmasının sözlük kısmı 2009 yılında Prof. Dr. Mustafa S. Kaçalin tarafından Türkçeye çevirilmiştir. Saitô Yoshio 2008 yılında Moğolca dizinini yayınlamış. Bu çalışmalarda farklı biçim okuyuşları dikkatimizi çekti. Ayrıca metnimizin 027a sayfasından 032a sayfasına kadar bazı bitki isimleri yer almaktadır. Çalışmamızın bu kısmında önce farklı biçim okuyuşlarını ardından da bitki isimlerini ele alacağız.

3.1 *Mukaddimetü'l-Edeb*'in Önceki Yayınlarına Göre Farklı Okuyuşlar

Poppe'nin 1938'deki *Mogol'skiy slovar' Mukaddimat al-adab çaşt I-II* adlı çalışması ve Saitô'nun 2008 yılında hazırladığı *The Mongolian Words in the Mukaddimat al-Adab: Romanized Text and Word Index (as of January 2008)* çalışmasında bazı kelime, ibare ve cümleler farklı biçimde okunmuş ve farklı biçimde anlamlandırılmıştır. Metnimizin Arapça ve Farsça kısımlarından yola çıkarak bu farklı okuyuşların bir kısmı 22 Mart 2021 tarihinde düzenlenen *Geçmişten Günümüze Uluslararası Türk Dili Öğrenci Çalıştayı*'nda bildiri olarak sunuldu (Shafi, "Mukkadimetü'l-Edeb'in Önceki Yayınlarına Göre Okuyuş Farkları I", *Orhon'dan Lena Kıyılarına Geçmişten Günümüze Uluslararası Türk Dili Öğrenci Çalıştayı*, 2021 Mart 22, Bildiriler, Kesit yay., İstanbul 2021. s. 43-65). Bu farklı okuyuşların bir kısmı da aşağıda tablo halinde gösterilecektir. Tabloda ilk önce bizim okuduğumuz biçim yer alacak yanında da Poppe ve Saitô'nun çalışmalarındaki biçimleri gösterilecektir. Farklı olan yerler kuyu renkte gösterilmiştir. Ayrıca Poppe çalışmasında bazı yerlerde sözcüklerin ya Çağatayca ya da Moğolca karşılığı bulunmamaktadır. Poppe çalışmasında bulunmayan kelime, ibare ve ya cümleyi göstermek için (X) işaretini kullandık:

Tablo 3 : *Mukaddimetü'l-Edeb*'in Önceki Yayınlarına Göre Farklı Okuyuşlar

S.	Bizim Çalışmamız			Diğer Çalışmalar	
	Çağatayca	Moğolca	Türkçe Çevirisi	Poppe / Kaçalin	Saitô
115a	çapuḳ	çapuḳ f	**elbise yarığı**, etek	çapıḳ скорый "**çabuk**" (P. 403b, K. 176a)	
144a	ḳoynıŋ çėçeki	ḳonin cėçek	**koyunlarda görülen çiçek hastalığı**	Çağ. ḳoynıŋ çeçeki Moğ. ḳonin çeçek овечий цветок (ветреница/ анемона) "**koyun çiçeği (anemon çiçeği)**"/ Kaçalin: "**Manisa lalesi"** (P: 302a, K: 121a)	Moğ. ḳonin çeçek "**sheep flower**" (90)
147b	**böy**	böy f	**zehirli örümcek, tarantula**	Çağ. boy Moğ. Х рост "**boy**" (P: 403a, K: 175b)	
150b	ḳırġuy	ḳırġuy f	**atmaca, kanarya**	Çağ. ḳırġuy Moğ. Х копчик "**kuyruk sokumu**" / Kaçalin: ḳırġuy "**kuyruk sokumu deliği**" (P: 406b, K: 178a)	
150b	ṭurumtay	ṭurumtay f	**bozdoğan**	Çağ. turumtay Moğ. Х копчик "**kuyruk sokumu**" / Kaçalin: turumtay "**kuyruk sokumu**	

				deliği” (P: 407b, K: 179a	
151a	çumçuḳ	**tari’āçi**	**serçe**	Çağ. X Moğ. tarbaci название одной птицы (бурят. Орлица) “**bir kuşun adı (buryat. dişi kartal)”** / Kaçalin: “**yırtıcı bir kuş adı (buryat. dişi kartal)**” (P: 341a, K: 143a)	Moğ. **tarbaci** “**sparrow hawk**” (93)
151b	**yarı ḳanat**	yarı ḳanat f	**yarasa**	Cağ. yarı ḳonaḳ Moğ. X полсутк “**yarım gün, yarım konak**” (P: 408b, K: 179b)	
163b	**ḳılmaḳın**	**bṻ ke → bṻ ki**	**etme, yapma**	Çağ. X Moğ. böke сильный “**güçlü**” (P. 123a, K. 26)	böke “**strong**” (106)
164b	**fermān berdārıŋ-durmen**	çini kikseni sonasuḳçi bi	**senin emrindeyim**	Çağ. X Moğ. çini kikseni sonasuḳçi bi я слушаю о сделанном тобою “**yaptıkların hakkında dinliyorum**” (P. 134a, K. 38b)	
176a	tütük urdı	**ça’ūr dėletbe**	**ney çaldı, düdük çaldı**	Çağ. tütük urdı Moğ. **çadur** deletbe закинул занавнс “**perdeyi attı**” Kaçalin: “**perde astı**”	Moğ. **çādur** deletbe (çādur “**curtain**” s. 121, deletbe “to strike” s.

				(P. 129a, K. 36a)	99)
184a	ut[r]u (P. uturu) kėldi ayķa → anķa iş	uruķşi irebe tūndü üyle	**ona bir iş çıktı**	Çağ. uturu keldi anķa iş Moğ. uruķşi irebe tūdü üyle работа у него спорилась “**iş ona iyi geldi**” (P. 367b, K. 156a)	
184a	bu utru kėlür iş	ėne uruķşi irekü üyle	**ortaya çıkan iş**	Çağ. utru kelür iş Moğ. uruķşi irekü üyle спорящаяся работа “**iyi giden iş**” (P. 367b, K. 156a)	
211a	ėksütti anıŋ **ḫaķķını**	tuta’ūlba tūni yamayi	onun payını (Mo. nesnesini) eksiltti	Çağ. eksütti anıŋ **çıķını** Moğ. tuta’ūlba tūni yamayi уменьштл его вещь (тюрк. его долю) “onun nesnesini eksiltti (Türk. onun payını) (P. 356b, K. 150b)	
215a	**şekke** saldı anı	sėtkildü ūrba tūni	onu şüpheye düşürdü	Çağ. **reşkke** saldı anı Moğ. setkildü ūrba tūni завидовал ему “onu **kıskandı**” / Kaçalin: “onu **imrendirdi**” (P. 321b, K. 131b)	
219a	**nisbet** ķıldı nėmeni nėmege	adalitķaba yama yamadu	nesneyi nesneye ölçtü	Çağ. **niyet** ķıldı nemeni nemege Moğ. adalitķaba yama yamadu запроектиров	

				ал ничто по отношению к вещи “nesneyi nesneye **niyet** etti” (P. 95b, K. 12a)	
222b	**bu bėzek**	**ėne çime**	**bu süs**	Çağ. bu **berek** Moğ. ene **çeme** это сукно “bu **çuha**” / Kaçalin: “bu **çuha**” (P. 156a, K. 50b)	Moğ. **çeme** “**woolen cloth**”
250b	bu yayġan	ėne dėlgeksen	**bu yayılacak**	Çağ. yayġan Moğ. ene delgeksen это разложено “bu **parçalanmış, bu çürümüş**” / Kaçalin: “**bu ahlakî bozulma**” (P. 156b, K. 50b)	
264b	özi **ėmgendi**	ȫrēn cobaba	kendisi sıkıntı çekti	Çağ. özi **engendi** Moğ. ȫrēn cobaba сам змучился “kendisi sıkıntı çekti” (P. 280b, K. 109b)	
279a	yasaladı → yasadı **ḫatunlarnıŋ** altun bile yasanur nėmeleri	casaba **ḫatundīn** casaḳu çimegi	kadınların altını ile süslenen nesneleri süsledi	Çağ. yasadı **ḫatun anıŋ** altun birle yasanur nėmelerni Moğ. casaba **ḫatun** casaḳu çimegi женщина сделала украшения из его золота “kadın onu altın takılarıyla süsledi” (P. 203a, K. 31a)	
293a	**köŋülsedi**	duralaba	onu istedi	Çağ. **köŋül**	

				sındı Moğ. duralaba возымел желание “bir dileği vardı” Kaçalin: “**gönül kırıldı**” (P. 145a, K. 45a)	
300b	bu ḳartlıḳ	ėne **gücütü**	**bu rişte hastalıklı** (çıbanlı)	Çağ. ḳartlıḳ Moğ. **küçütü** МОНГ. сильный. ТЮРК. Старость “Moğ. **güçlü.** Türk. **yaşlı**” (P. 225b, K. 81b)	Moğ. **küçütü** (244)
314b	**şehwet** itik boldı	**ėreligni** türgen bolba	fazla şehvetli oldu	Çağ. **şühret** itik boldı Moğ. **erlikni** türgen bolba его слава стала быстрой “**şöhreti** hızlı oldu” (P. 164b, K. 54a)	Moğ. **erlikni** türgen bolba (258)
314b	su boġazıḳa **tügüldi**	uṣun ḳōlaydu canḳiba	su boğazına **düğümlendi**	Çağ. su boġazıḳa **töküldi** Moğ. usun ḳōlaydu canḳiba вода пролилась ему в горло “su boğazına **döküldü**” (P. 369a, K. 156b)	
334a	özi **ḳaştı**	ōrēn **tutāba**	**kendisi kaçtı**	Çağ. özi **tarttı** Moğ. ōrēn **tataba** сам тащил “**kendisi çekip götürdü**” (P. 281a, K. 109b)	ōrēn **tataba** (276)
343a	**ve mėn küvenük-men** anıŋ birle	bi **kö’ōrkem** bi tūnlē	**onunla gurur duyuyorum**	Çağ. **küdenük-men** anıŋ birle Moğ. bi	bi **kürgem** bi tūnlē (285-286)

				kürgem bi tūnlē (значение?) “**anlamı?**” / Kaçalin: “**onunla hısmım (anlamı?)** (P. 118b, K. 23b)	
364a	ėrteki boldı	ėrtek[i] bolba	**eskidi**	Çağ. erteki boldı Moğ. erteki bolba стал ранним “**erken oldu**” (P. 165a, K. 54b)	
364a	bu ėrteki	ėne ėrtek	**bu eskimiş**	Çağ. erteki Moğ. erteki ранним “**erken**” (P. 165a, K. 54b)	
384a	**rawā** ḳıldı anıŋ ḥācatını	ögbe tūni ėrili	onun ihtiyacını yerine getirdi	Çağ. **dawa** ḳıldı anıŋ ḥācet[i]ni Moğ. ögbe tūni ėrili удовлевортл его потребность “onun ihtiyacını yerine getirdi” (P. 274a, K. 105b)	
385a	**ėskirttim mėn**	**ėle’ūlbe bi**	**ben eskittim**	Çağ. X Moğ. uyla’ūlba bi я довел до плача “**onu ağlattım**” (P. 362b, K. 153b)	Moğ. uyla’ūlba bi (335)
390b	girew ḳoydı ol nėme üçün	dang talbiba tūndü tėre yama tulada	o nesne için ipotek koydu	Çağ. **kerü** ḳoydı ol neme üçün Moğ. dang talbiba tūndü tere yama tulada полощил назад из-за	

				тойвещт “o nesne için geri koydu” (P., K. 41b)	
393b	sözni **boynıġa** yükledi	ügeyi tūndü a’ūçaba → açaba	sözü boynuna (Moğ. ona) yükledi	Çağ. sözni **bunıġa** yükledi Moğ. ügeyi tūndü a’ūçaba (açaba?) возлошил на него слово / Kaçalin: sözü ona (Türk. buna) yükledi.	
397a	**ozun → orun** tuttı yėrde	**oran** bariba ġacara	**yerde yer tuttu**	Çağ. **özüni** tuttı yerde Moğ. **ōrēn** bariba ġacara удержался на месте “**yerinde kaldı**” / Kaçalin: kendisini yerde tuttu” (P. 280a, K. 109a)	Moğ. **ōrēn** bariba ġacara (353)
398b	tındurdı anı **harmaḳdın**	amu’ūlba tūni **èçeksenēse**	onu **yorgunluk-tan** dinlerdirdi	Çağ. tındurdı anı **barmaḳdın** Moğ. amu’ūlba tūni **eçiksenēse** дал ему отдохнуть от ходьбы **“onu yürüyüşten dinlendirdi”** / Kaçalin: “**itmekten onu kurtardı**” (P. 102a, K. 15b)	Moğ. amu’ūlba tūni **eçiksenēse** (355)
403b	**yürütti** tėŋri bulutnı	**baya’ūlba → yabu’ūlba** tėngri ūleni	**Allah bulutu uzaklaştırdı**	Çağ. **bürütti** tengri bulutnı Moğ. **baya’ūlba (?)** tengri ūleni тенгри покрыл тучу “**Allah bulutu**	Moğ. **baya’ūlba** tengri ūleni (362)

				kaplattı” (P. 115a, K. 22a)	
405a	sanadı **yanḳaḳnı** dağı özge nėmeni	tōlaba **caḳi** basa bişi yamayi	**cevizi** ve başka nesneyi hesapladı	Çağ. sanadı **çaḳnı** dağı özge nemeni Moğ. tōlaba **caḳi** basa bişi yamayi считал время и другие вещи “vakti ve başka nesneyi hesapladı” (P. 352a, K. 148a)	Moğ. tōlaba **caḳi** basa bişi yāmayi (364)
406a	**īlā[’]** ḳıldı ḫatunıġa 191)	**īlā[’]** kibe ėmedü	**bir müddet karısına yaklaşmamak üzere yemin etti (fıkıh)**	Çağ. **ile** ḳıldı ḫatunıḳa Moğ. **ile** kibe emedü сделал его жено явным “**onun karısına açıklık etti**” (P. 195b, K. 72b)	Moğ. ile kibe emedü (366)
422a	**itit[t]i** anı	ḳu[r]çitḳaba tūni	**onu keskin etti**	Çağ. **elti** anı Moğ. **ḳuçitḳaba** tūni увел его “**onu götürdü**” (P. 307b, K. 123b)	
423a	**kėzdiler** şeherde	yabuba şeherdü	şehirde gezdiler	Çağ. **kirdiler** şeherde Moğ. yabuba **şeherde** вошли в городе “şehre girdi” (P. 386a, K. 170a)	
424a	**abrıḳ → arıḳ** dėdi tėŋrini	**ari’ūn** kibe tėngri	Allah’ı temiz dedi, Mo. **Allah temiz etti**	Çağ. X Moğ. **eri’ūn** kibe tengri бог сотворил грех “**Allah günah yarattı**”	Moğ. **eri’ūn** kibe tengri (389)
425a	anbār bėrdi yėrke	anbār ögbe ġacar	**yere gübre verdi**	Çağ. anbār berdi yerke Moğ. anbār ökbe ġacar дал стране жнтницу	

				“ülkeye anbar verdi” / Kaçalin: “**ülkeye anbar verdi**” (P. 102b, K. 15b)	
427a	**‘ibāret** ḳıldı filān nėmeni	ėberleçi kibe tėre yamāsa ta‘bīr	**filan nesneyi yorumladı**	Çağ. **‘ibādet** ḳıldı filān nėmeni Moğ. eberleçi kibe tere yamāsa обожал такую-то вещь “**bilmmem neyi taparcasına sevdi**” (P. 150a, K. 47b)	

3.2 *Muḳaddimetü’l-Edeb*’te Geçen Bitki İsimleri

Mükaddimetü’l-Edeb isimler, fiiller, harfler, isim çekimleri ve fiil çekimleri olarak beş bölümden oluşmaktadır. İsimler bölümünde bazı bitki isimleri zikredilmiştir. Çalışmamızın bu kısmında metnimizin 027a sayfasından 032a’ya kadar geçen bitki sözcükleri ele alınacak. Önce 027a sayfasından 032a’ya kadar geçen sadece bitki isimlerinin Farsça-Çağatayca-Moğolca transkripsiyonu ve Türkçe çevirisi tablo şeklinde gösterilecek. Daha sonra Çağatayca kısmındaki bitki isimlerinin kökeni, Tarihi Türk Dillerindeki biçimi ve Çağdaş Türk Lehçelerindeki biçimi ve anlamı değerlendirilecek:

Tablo 4: *Muḳaddimetü’l-Edeb*’te Geçen Bitki İsimleri Yazı Çevrimi

027a	giyāh	ot	ėbesün	ot
	giyāh-i tar	öl ot	noytan ėbesün	yaş ot
	dāna	dāna f	dāna f	tohum
027b	tuḫm-i ġalla	aşlıḳ uruġı	tariyanu hüren	tahıl tanesi
	tuḫm-i tara-zār	kök yaş uruġı	köke nilḳa ėbesün hürün	sebze tohumu
	hoşa	buġday başı	buġdayīn hėkin	buğday başağı

	gandum	buġday	buġday	buğday
	gandum-firoş	buġday satķuçı	buġday ķudalduķçi	buğday satıcı
	caw	arpa	arbay	arpa
	caw-i tar	yaş arpa	nilķa arbay	yeşil arpa
	kāwras	ķonaķ	ķonaķ	darı
	bāķiliya	bāķiliye f	bāķili	bakla
028a	naḫūd	naḫūd f	naḫūd f	nohut
	kurinc	tuķurġaķ → tuturġan	tuķurġaķ → tuturġan	pirinç
	māş	māş f	māş f	maş
	aznask → narask	yasmuķ	mişle	mercimek
	muşang	burçaķ	burçaķ	burçak
	kanab	kėndir	kėndir	kendir
	kanab-dāne	kėndir uruġı	kėndir hüren	kendir tohumu
	zīra	zīra f	zīra f	kimyon
	tuḫm-i ispaġūl	aspaġul uruġı	asbaġul hüren	ispağul tohumu
	kākiyān	kācīra çėçeki	kacirāyin çėçeg	yalancı safran çiçeği
	tuḫm-i mu‘aṭṭar	kācīra uruġı	kacirārin hüren	yalancı safran tohumu
	1 ḫoş[a] kāh	bir tutam ot	nigen tutam ėbesün	bir tutam ot
	kāh	sanaman → saman	saman f	saman
	dāna-yi siyāh	ķaramuķ	ķaramuķ f	karamuk
028b	ḫiyār	ḫiyār f	ḫiyār f	salatalık
029a	ḫiyār bād-rang	ḫiyār f	ḫiyār f	salatalık
	kadū	ķabaķ	ķabaķ	kabak
	diraḫt-i kadū	ķabaķ yapraġı	ķabuķ nabçin	kabak yaprağı
	bātingān	bātingān f	bātingān f	patlıcan
	piyāz	soġan	sonķina	soğan
	piyāz-i tez	açıķ soġan	ġaşūn sonķina	acı soğan
	sīr	sarımsaķ	sarimsaķ f	sarımsak
	sīr-i tez	açıķ sarımsaķ	ġaşūn sarimsaķ	acı sarımsak
	turb	turba	turba	turp

	gazar	gazar f	gazar f	havuç
	şalġam	şalġam f	şalġam f	şalgam
	karam	karam f	karam f	karnabahar
	çuġundur	çuġundur f	çuġundur f	pancar
029b	gul	çėçek	çėçeg f	çiçek
030a	gul-i surḫ	ḳızıl çėçek	hulān çėçeg	kırmızı çiçek
	gul-i sapīd	aḳ çėçek	çiġān çėçeg	ak çiçek
	gul-i zard	sarıḳ çėçek	şira çėçeg	sarı çiçek
	şigūfa-yi diraḫt	yıġaç çėçek[i]	modunu çėçeg	ağaç çiçeği
	gul-i şigūf[t]a	açılmış çėçek	nė'ēksen çėçeg	açılmış çiçek
	ġilāf-i şigūfa	çėçek ḳabı	çėçegin ūṭa	çiçek kabı, vazo
	bābūna	bābūna f	bābūna f	papatya, sarı papatya
	nargis	nergis f	nergis f	nergis
	şāh-siparġam	şāh-siparġam f	şāh-siparġam f	reyhan
	bostān-afroz	bostān-afroz f	bostān-afroz f	horoz tarağı çiçeği
	gul-i ḫayrū	gul-i ḫayrū f	gul-i ḫayrū f	gülhatmi
030b	ḫayrū	ḫayrū f	ḫayrū f	gülhatmi
	tarra-zār	kök yaş yėri	köke ėbesüni ġacar	yeşil, taze ot biten yer
	tarra ~ tara	yaş ot	nilḳa ėbesün	yeşil ot
	tarra-firoş	yaş ot satḳuçı	nilḳa ėbesün ḳudaldukçi	yeşil ot satıcı
	giyāh-firoş	açıḳ ot	ġaşūn ėbesün	acı ot
	giyāh-i şīrīn	çüçük ot	amtatu ėbesün	tatlı ot
	panca-yi tarra	bir baḳ yaş [ot]	nigen baġ nilḳa [ėbesün]	bir bağ taze ot
	gandanā	gandanā f	gandanā f	bir tür pırasa
	karafş → karafs	karafs f	karafs f	kereviz
	piyāz	soġan	sonḳina	soğan
	kasnī	kasnī f	kasnī f	hindiba
	kasnī-yi talḫ	açıḳ kasnī	gaşūn kasnī	acı hindiba
	bandawā	bandavā f	bandavā f	bir tür acı bitki
	pūdina	pūdina f	pūdina f	nane
	kok	kok f	kok f	marul

031a	bādrū[ç]	bādrū[ç] f	bādrū[ç] f	reyhan
	gişnīz-i tar	öl gişnīz	noytan gaşnīz	çiğ kişniş, kara kimyon
	ḫurfa	ḫurfa f	ḫurfa f	semizotu
	siyah-dāna	siyah-dāna f	siyah-dāna f	çörek otu
	sabz-dāna	sabz-dāna f	sabz-dāna f	yeşil fasulye
	talḫa	kekre	kekre f	kekre bitkisi
	kekre	kekre f	kekre f	kekre
	samārūġ	zamāruġ	zamāruġ f	mantar
	sipandān	sipandān f	sipandān f	tere otu
	sipandān-i tez	açıḳ sipandān	ġaşūn sipandān	acı tere otu tohumu
	ā[w]īşan	kek otı	kek otı f	kekik
	[a]spist-i ḫuşk	ḳuruḳ yorunçḳa	ḳo'āsun yorunçḳa	kuru yonca
	giyāh-i ābi	su otı	uşun ėbesüni	su otu, yosun
031b	bīd-ancīr	bīd-ancīr f	bīd-ancīr f	keneotu
	tuḫm-i koknār	köknār uruġı	köknārīn hüren	haşhaş tohumu
	giyāh-i tar	öl ot	noytan ėbesün	yaş ot
	giyāh-i ḫuşk	ḳuruġ ot	ġaşūn ėbesün	kuru ot
032a	dirmana	yavşan	şibāḳ	yavşan
	pança → paça	bürlügeç	bürlügen	sarmaşık çiçeği
	rewāc	cögeri	cögeri f	ravent, ışkın, labada otu
	ġīşa	yėz	çiḳ	kındıra bitkisi

3.2.1 *Mükaddimetü'l-Edeb*'in Çağatayca Kısmında Geçen Bitki İsimleri

arpa آربه 'arpa, tahıl' [027a]: Sözcük Eski Türkçeden beri kullanılmıştır. Hint-Avrupa dillerinden alındığı yönünde görüşler var. Bu görüşler Doerfer tarafından değerlendirilmiştir (TMEN II: 445). Clauson, Hint-Avrupa dillerinden (Toharca?) alındığını ihtimal olarak belirtmiştir (EDPT: 1972: 198b). Dmitrieva'nın Farsçadan alındığı hakkındaki görüşü Eren tarafından rededilmiştir (ETDES; 2020: 24). Sözcük Tarihi Türk Lehçelerinde **arpa** biçiminde kullanılmıştır; Eski Uygurca, Karahanlıca,

Harezm Türkçesi, Çağatayca, Kıpçakça: **arpa** (EDPT: 1972: 198b; ETDES: 2020: 24b; Hauenschild, 1994: 30; KTS: 2007: 12a; Kaçalin-Ölmez, 2019: 79; Radloff I: 333; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 8a; Wilkens, 2021: 64b). Sözcük Çağdaş Türk Lehçelerinde **arpa** ve **arba** biçimlerinde kullanılmaktadır; Azerbaycan Türkçesi, Başkurtça, Karakalpakça, Kazakça, Özbekçe, Kırgızca, Kazan Tatarcası, Türkçe, Türkmence **arpa**; Altayca, Teleütçe, Sagayca, Kuğuca, Koybalca, Küerikçe: **arba**; Tubaca: **arma**; Çuvaşça: **urpa** (ETDES: 2020: 24b; EDPT: 1972: 198b; KTLS: 1991: 26-27). Sözcük metnimizde aynı sayfada *yaş arpa* 'yaş arpa' ibaresinde de geçmektedir.

aspaġul urugı اسبغول اوروغی 'karnı yarık tohumu' [028a]: İbare Far. *aspaġul* ve Türkçe *urug*'dan oluşmaktadır. *aspaġul*, Dehhoda'ya göre *asp* ve *ġul* sözcüklerinin birleşmesinden ortaya çıkmıştır. Çünkü *ġul* Farsça'da kulak demektir. *asp* at anlamındadır. Tohumun şekli de at kulağına benzemektedir. Bu nedenle bu tohuma *aspaġul* 'at kulağı' demişler. *aspaġul* aynı zamanda *isparza*, *isfarza*, *şikam-pāre*, *şikam-darīda*, *ḳarnı yarıḳ* olarak da bilinmektedir (Dehhoda, 1998: 2073b; Steingass, 1963: 48). ***urugı → urug***.

buġday بوغدای 'bugday' [027b]: Kökü belli olmayan buġday sözcüğü Eski Türkçeden beri kullanılmıştır. Sözcük Tarihi Türk Lehçelerinde farklı biçimlerde görünmüştür. Uyg. **buġday** (EDPT: 1972: 312b; Wilkens, 2021: 196a); Karahanlıca **buġday**, **budġay** (EDPT: 1972: 312b; Kaçalin-Ölmez, 2019: 124, 125; Hauenschild, 1994: 40); Harezm Türkçesi **buġday** (EDPT: 1972: 312b); Kıpçak Türkçesi **boġday**, **buġday**, **boday**, **būday**, **budı, buġdan**, **buyday** (EDPT: 1972: 312b; ETDES: 2020: 77b; KTS: 2007: 36b); Çağatayca **buġday** (DTO: 172; EDPT: 1972: 312b; Radloff IV: 1654, 1807; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 82a); Osmanlıca **buğday** (EDPT: 1972: 312b). Buğday sözcüğü bütün Çağdaş Türk Lehçelerinde bazı biçim farklarıyla mevcüdiyetini sürdürmektedir (EDPT: 1972: 312b). Azerbaycan Türkçesi **buğda**; Başkurtça **boyzay**; Karakalpakça **biyday**; Kazakça **buğday / biday**; Kırgızca **būday**; Tatarca **boday;** Özbekçe, Türkmence, Türkçe **buğday**; Yeni Uygurca **buğday**; Altayca, Teleütçe, Kuğuca, Şorca, Sagayca, Koybalca, Karaçayca, Küerikçe **pūday**; Uryanhayca **pūday**; Çuvaşça **pări** (ETDES: 2020: 77; KTLS: 1991: 82-83; OBA, 2020: 86). Sözcük metnimizde aynı sayfada *buġday başı* 'buğday başağı', *buġday satġuçı* 'buğday satıcı' ibarelerinde de geçmektedir.

burçaḳ بورجاق ‘burçak, fasulye, bezelye’ [028a]: < *bur-çaḳ* Clauson’a göre sözcük *bur-* ‘güzel kokmak’ fiiline *–çaḳ* küçültme eki getirilerek türemiştir (Clauson, TDAY-Belleten 1966, 10; EDPT: 357b). Ancak Clauson’un bu fikri Nişanyan tarafından rededilmiştir (www.nisanyansozluk.com). Sözcük eski Türkçeden beri kullanılmaktadır. Eski Uygurca Karahanlıca, Harezm Türkçesi, Kıpçakça, Çağatayca, Osmanlıca **burçaḳ** (EDPT: 1972: 357b; ETDES: 2020: 80; Kaçalin-Ölmez, 2019: 128; Hauenschild, 1994: 41; KTS: 2007: 38a; ŞSL: 1298-Ölmez, 1993: 78b; TMEN II: 730; Wilkens, 2021: 200a). Sözcük Çağdaş Türk Lehçelerinde devamını sürdürmektedir. Fakat Kuzeydoğu Türk dillerinde küçük biçim farkları mevcüttür (EDPT: 375b). Altayca **mırçak** ‘nohut, bezelye’; Azerbaycan Türkçesi **burçak** ‘burçak’; Başkurtça **borsak** ‘nohut’; Hakasça **mırçah/pırçah/pırçıh** ‘nohut; bezelye, baklagiller’; Kazakça **burşak** ‘burçak, bezelye’; Kırgızca **buurçak/būrçak** ‘nohut, bezelye’; Tatarca **borçak** ‘nohut’; Yeni Uygurca **burçak/purçak/poçak** ‘nohut, bezelye, burçak’ (ATS: 1999: 134b; Bulut: Türük 2018, 567; OBA, 2020: 91).

bürlügeç بورلوكاج ‘sarmaşık çiçeği’ [032a]: Metnimizde sözcüğün Moğ. karşılığı *bürlügen* biçimindedir. Sözcük Poppe çalışmasında *калина* ‘kartopu çiçeği’ (Poppe, 1938; 128b), Mustafa S. Kaçalin çevirisinde *kartopu, (bir tür alıç)* (Kaçalin, 2009: 28b) ve Saito çalışmasında da *ivy?* ‘sarmaşık çiçeği’ (Saito, 2008: 20) biçiminde aktarılmıştır. Metnimizde sözcüğün Arapçası *lablāb*, Farsçası da *peça* olarak verilmiştir. *lablāb* Arapçada ‘sarmaşık çiçeği’ anlamında gelmektedir (Steingass, 1963: 1117a). Ayrıca Farsça *peça* sözcüğü de ‘sarmaşık çiçeği’ anlamına gelir (Steingass, 1963: 263b). Bu yüzden burada biz de ‘sarmaşık çiçeği’ anlamını kullandık. Ancak sözcük Räsänen sözlüğünde *bürlikän* ‘böğürtlen’ meyve olarak geçer (Räsänen, 1969: 98a). Sözcük DTO ve Radloff sözlüğünde **bükürtken** ‘ağaç çileği, ahududu’ biçiminde geçer (DTO: 174; Radloff IV: 1878). Sözcük Çağdaş Türk Lehçerinden Kazakçada **bürgöz / büldirgen** ‘bir tür böğürtlen’; Kazan Tatarcasında **börölgen / börlögen** ‘yaban mersini’; Başkurtçada **kyδyl / börδögän** ‘bir tür böğürtlen’; Cuvaşçada **pərləχen / pörləχen** ‘çilek, ahududu, böğürtlene benzer ekşi meyve’ (Räsänen, 1969: 98a) biçim ve anlamlarında mevcüttür.

çėçek جيجاك ‘çiçek’ [029b]: *çėçek* sözcüğü Eski Türkçeden günümüz Çağdaş Türk Lehçelerine kadar ‘çiçek’ ve ‘çiçek hastalığı’ anlamlarında kullanılmaktadır. Eski Uygurca **çeçek, çėçėk** ‘çiçek’ (EDPT: 1972: 400b; Ölmez, 2017: 498; Wilkens,

2021: 225b); Karahanlıca **çėçek** ‘çiçek, Çigil lehçesinde çiçek hastalığı’ (EDPT: 1972: 400b; Kaçalin-Ölmez, 2019: 148); Harezm Türkçesi **çėçek / çiçek** ‘çiçek’; Çağatayca **çėçek / çiçek** ‘çiçek, çiçek hastalığı’ (EDPT: 1972: 400b; Radloff III: 1988; Seng. 1960: 205r.18; ŞSL, 1298: 160a; Ölmez, 1993: 421); Kıpçakça **çeçēk / çėçek / şėşek** ‘çiçek, çiçek hastalığı’ (EDPT: 1972: 400b, KTS: 2007: 51b, 254a). Sözcük Çağdaş Türk Lehçelerinde devam etmektedir: Altayca **çeçek** ‘çiçek’; Azerbaycan Türkçesi **çiçək** ‘çiçek’; Başkurtça **sėsėk** ‘çiçek’; Çuvaşça **śeśke** ‘çiçek’**;** Kazan Tatarcası **çiçek** ‘çiçek hastalığı’; Kara Kalpakça **şeşek** ‘çiçek hastalığı’; Kazakça **şeşek** ‘çiçek, çiçek hastalığı’; Kırgızca **çeçek** ‘çiçek’; Nogayca **şeşek** ‘çiçek hastalığı’; Özbekçe **çeçak** ‘çiçek; çiçek hastalığı’; Tarançı **çeçek** ‘çiçek hastalığı’; Tatarca **çeçek** ‘çiçek’; Teleütçe **çeçek** ‘çiçek’; Türkçe **çiçek** ‘çiçek, çiçek hastalığı’; Tuvaca **çeçek** ‘çiçek’; Yeni Uygurca **çeçek** ‘çiçek’ (EDPT: 1972: 400b; ETDES: 2020: 112b; KTLS: 1991: 132-133; OBA, 2020: 435). Sözcük metnimizde hem isim hem fiil olarak geçmektedir. İsim olarak hem çiçek hem çiçek hastalığı anlamlarında kullanılmıştır: çiçek anlamında 028a sayfasında *ḳācīra çėçek*i ‘yalancı safran çiçeği’ ibaresinde; 030a sayfasında *ḳızıl çėçe*k ‘kırmızı çiçek’, *aḳ çėçek* ‘beyaz çiçek’, *sarıḳ çėçek* ‘sarı çiçek’, *yıġaç çėçek[i]* ‘ağaç çiçeği’, *açılmamış çėçek* ‘açılmamış çiçek’, *çėçek ḳabı* ‘vazo’, *çoġasun çėçek[i]* ‘ay çiçeği’; 488b sayfasında *açıldı çėçek* ‘çiçek açıldı’ ibarelerinde geçmektedir. Çiçek hastalığı olarak da *ḳoynıŋ çėçeki* ‘koyunlarda görülen çiçek hastalığı’ [144a], *çėçeklik boldı* ‘çiçek hastalığına yakalandı’ [368a], *bu çėçeklik* ‘bu çiçek hastalığı’ [368a] ibarelerinde geçer. Fiil olarak da metnimizin 378a sayfasında *çėçekledi yıġaç* ‘ağaç çiçeklendi’ biçiminde geçer.

cögeri جوكرى “ışkın”: Çağ. cügeri “ravent, ışkın, labada otu (rheum officinale). Metinde Moğolca karşılığı verilmemiş sözcüklerdendir, çünkü sözcük aslında Moğolcadır. Moğolcadan Türkçeye geçmiştir. Räsänen sözcüğün Osmanlıcada *çökeri* “darı tohumu” ile diğer Türk dillerindeki biçimleri vererek Moğ. *cügür* “bir çeşit buğday”dan geldiğini belirtir (Räsänen, 1969: 117b). Sözcük, Çağatayca sözlüklerde şu anlamlarla yer alır: *cögeri* “mısır” (Budagov, 357b), *çögeri* “kamış gibi uzun saplı tohumlu bir bitki” (DTO, 296), *cögeri* “Uzun saplı, kamışa benzer, taneleri mısıra benzeyen, üzüm gibi salkımı olan bir ot (Seng. 1960: 214r23); *cügeri* “Türklere ait buğday” (Radloff IV, 181).

gişnīz كيشنيز ‘kişniş’ [öl gişnīz 031a]: < Far. *gişnīz*. Metnimizde *öl gişnīz* ‘çiğ kişniş, kara kimyon’ ibaresinde geçmektedir. Farsçada sözcüğün *kişnīc* ve *kişnīz* biçimleri

de kullanılmaktadır. Türkçedeki *kişniş*, Farsça *gişnīz* (~ *kişnīz*) sözcüğünün benzeşme sonuncudur (ETDES:2020: 308a). Sözcük Kıpçakça eserlerinden İbni Mühenna Lügati'nde kişinç ve Bulgatü'l-Muştāk sözlüğünde kişniç biçiminde geçmiştir (Battal, 1934: 42a; KTS: 2007: 150b).

ḳabaḳ قاباق 'kabak' [029a]: Sözcük eski Türkçeden beri kullanılmaktadır. Sözcük Clauson'a göre *kāb* 'kap' sözcüğünün küçültme biçimidir (EDPT: 1972: 582b). Doerfer de TMEN'de Türkçe *kap* kökünün küçültme biçimi olarak değerlendirebileceğini yazmıştır (TMEN III: 1419). Tarihi Türk Lehçelerinden Eski Uygurcada **ḳabaḳ / ḳapaḳ** 'kabak, kabak çiçeği'; Karahanlıcada **ḳapaḳ** 'kabak, yaş iken yemeği yapılan bir sebze'; Kıpçakçada **ḳabaḳ** 'kabak'; Çağataycada **ḳabaġ / ḳabaḳ** 'kabak' şeklinde görülmektedir (DTO: 390; EDPT: 1972: 582b; ETDES: 2020: 247a; Kaçalin-Ölmez, 2019: 219; Hauenschild, 1994: 54; KTS: 2007: 121a; Radloff II: 437; Seng. 1960: 265r.14; ŞSL: 1298-Ölmez, 1993: 212a; TMEN III: 1419; Wilkens: 2021: 331b). Kabak sözcüğü günümüz Çağdaş Türk lehçelerinde şu biçimlerde görülmektedir: Azerbaycan Türkçesi **gabak**; Başkurtça **kabak**; Hakasça **kabaçok**; Kazakça **ḳabaḳ / ḳapaḳ / asḳabaḳ / kedi**; Kırgızca **aşkabak**; Özbekçe **kavak / aşkavak**; Tatarca **kabak**; Türkçe **kabak**; Türkmence **kābak / aş kābak / kedi**; Yeni Uygurca **kapak / kava** (Arıkoğlu, 2005: 237a; EDPT: 1972: 375b; ETDES: 2020: 242a; KTLS: 1991: 418-419; OBA, 2020: 174). Sözcük metnimizin aynı sayfasında *ḳabaḳ yapraġı* 'kabak yaprağı' ibaresinde de geçmektedir.

kācīra çėçeki كاجيره جيجاكى 'yalancı safran çiçeği' **[**028a]: ibare Farsça *kācīra* ile Türkçe *çėçek* sözcüklerinden türemiştir. *kācīra ~ kāçīra ~ kājīra* Dehhoda'ya göre Deylemice (kaybolmuş bir Farsça lehçesi) bir sözcüktür ve Farsçada buna *kāfşa* denir. Aslında beyaz bir tohumdur ve bu tohumun yağını çıkartırlar (Dehhoda, 1998: 17922a; Steingass, 1963: 1000b). Arapaça karşılıklarını da sözlüğünde gösteren Dehhoda daha sonra bu beyaz tohum hakkında şöyle açıklama yapar; Farsçada *ḳirṭim ~ ḳurtum* olarak da denilen yalancı safran çiçeğinin saplarında, boyalamada kullanılan gül-reng adlı turuncu çiçeklerin tohumuna *kāfşa* ve *kācīra* denir. Safrana benzeyen sarı renkli çiçeğin tohumudur. (Dehhoda, 1998: 17922a; Steingass, 1963: 1000b). Sözcük metnimizin aynı sayfasında *ḳācīra urugı* 'yalancı safran tohumu' ibaresinde de geçmektedir. **çėçeki → çėçek**.

ḳaramuḳ قراموق ‘karamuk; buğdayın içinde bulunan siyah taneleri’ [028a]: Metnimizin bitki isimleri kısmında bulunan *ḳaramuḳ* < *ḳara* + *muḳ* buğdayın içinde bulunan siyah taneleri anlamında kullanılmıştır. Sözcük *ḳara* ismine isimden isim yapan +*(a)muḳ* ekiyle türemiştir. +(A)mUḳ eki daha çok renk isimlerine eklenen bir ektir. DLT’de *ḳızlamuḳ* ve *ḳaramuḳ*’ta olduğu gibi (Erdal, 1991: 10). *ḳaramuḳ* sözcüğü Tarihi Türk Lehçelerinden Eski Uygurcada **ḳaramuḳ** ‘tanecik’; Karahanlıcada **ḳaramuḳ** ‘kölçe; buğday içindeki karaca tohum taneleri’; Çağataycada **ḳaramuḳ / ḳaramuġ** ‘kırmızı renkli ekşi bir meyve / buğday içinde bulunan siyah tohum taneleri / it üzümü / mecazi olarak çocuklarda çıkan tehlikeli siyah kabarcık’; Kıpçakçada **ḳaramuḳ** ‘gülçer denilen araca tohum’; Osmanlıcada **ḳaramuḳ** ‘burçak / yabani erik / sivilce’ biçim ve anlamlarında görülmüştür (EDPT: 1972: 660b; Kaçalin-Ölmez, 2019: 222; Hauenschild, 1994: 57; KTS: 2007: 127a; Radloff II: 166; Seng. 1960: 271v.12; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 216a; Wilkens, 2021: 335a). *ḳaramuḳ* sözcüğü bir çok Çağdaş Türk Lehçelerinde mevcüdiyetini sürdürmektedir: Azerbaycan Türkçesi **garamug otu**; Karaimca **karakçıh**; Karakalpakça **karam şöp**; Kazakça **ḳaramıḳ / ḳaramıḳşa**; Kırgızca **karamık**; Kumukça **k’aramçık’**; Nogayca **karamatav**; Özbekçe **ḳoramuḳ**; Türkçe **karamu**k; Yeni Uygurca **ḳarimuḳ** (EDPT: 1972: 660b; Hauenschild, 1989; 38).

kasnī کسنی ‘hindiba’ [*açıḳ kasnī* 030b]: < Far. *kāsnī*. Metnimizde *açıḳ kasnī* ‘acı hindiba’ ibaresinde geçmektedir. *kasnī* aslında *kāsnī* sözcüğünün kısaltma şeklidir; acı ve ilaç olarak kullanılan bir tür bitkidir (Dehoda, 1998: 18341b; Steingass, 1963: 1030a).

kek otı کاکوتی ‘kekik’ [031a]: ibare *kek* ile *ot* sözcüklerinden türemiştir. Metinde bitişik olarak yazılmışsa da ibarenin metindeki Arapça karşılığ *sa‘tar* ve Farsça karşılığı *ā[w]īşan* sözcüklerinden Çağatayca karşılığının kekik anlamında *kek otı* olduğu bilinmektedir. Nişanyan’a göre *kekik* sözcüğü kesin olmamak kaydıyla Farsça *kākūti / kākul کاکوتی / کاکل* ‘zahter, thymus vulgaris’ sözcüğü ile eş kökenli olabilir. Ayrıca yine kesin olmamak kaydıyla Sanskritçe *kukuṭa* ‘yenebilen bir ot, marsilea quadrifolia?’ sözcüğü ile eş anlamlı olabilir (www.nisanyansozluk.com). Ama Hasan Eren’e göre sözcüğün kökeni belli değildir ve Farsça *kākul* ile birleştirilmesi doğru değildir (ETDES: 2020: 281a). Sözcük Tarihi Türk Lehçelerinden Osmanlı Türkçesinin *Kamus Tercümesi, Camiü’l-Fürs, Lehce-i Osmani* eserlerinde geçmektedir (ETDES: 2021: 281a; TS IV: 1995: 2398; www.nisanyansozluk.com).

Sözcük, Çağdaş Türk Lehçelerinden Azerbaycan Türkçesinde **keklik otu**; Kumukça **giyig ot**; Özbekçede **keklik ot**; Türkçede **kekik** ve Tükmencede **kākilik ot** biçimlerinde mevcüttür. Diğer Çağdaş Türk Lehçelerinde ise farklı isimleri vardır: Başkurtça **isli ülän**; Kazakça **tas şöp / jebir şöp**; Kırgızca **zire**; Özbekçe **toş çop / zirä**; Tatarca **isli ülän**; Yeni Uygurca **zirä** (Hauenschild, 1989: 1090; KTLS: 1991: 462-463).

kekre **كاكره** ‘kekre bitkisi; buruk veya acı bir bitki’ [031a]: Clauson *kekre* sözcüğünün etimolojisini belli olmadığını belki ödünç olduğunu belirtmiştir (EDPT: 1972: 712b). Sözcük Eski Uygurcada **kekre** ‘acı bir bitki türü’ (Wilkens, 2021: 353b); Karahanlıcada **kekre** ‘develerin yediği tadı acımtırak bir ot’ (Kaçalin-Ölmez, 2019: 241; Hauenschild, 1994: 49); Çağataycada **kekre** ‘bir acı ot’ (ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 254a) biçim ve anlamlarında bulunmaktadır. *kekre* sözcüğü Çağdaş Türk Lehçelerinden Kazakça, Karakalpakça, Kırgızca, Türkçe, Türkmence ve Yeni Uygurcada devamını sürdürmektedir: Kazakça **kekire** ‘develerin yediği bir tür ot; ekinlerin arasından çıkan tadı acı bir bitki; peygamber çiçeği’; Kırgızca **kekire**; Karakalpakça **kekiye** ‘ilaç olarak kullanılan bir bitki, develerin yediği bir bitki’ (OBA, 2020: 208); Türkçe, Türkmence, Yeni Uygurca **kekre** ‘tadı acı ve buruk bir bitki’ (EDPT: 1972: 712b).

kėndir **كيندير** ‘kendir, kenevir’ [028a]: Clauson, sözcüğün muhtemelen Hint-Avrupa dillerinden (Toharca?) ödünç alındığını söylemektedir (EDPT: 1972: 729b). Hasan Eren ise sözcüğün kökeninin belli olmadığını ve Gombocz’a dayanarak yabancı bir dilden Türkçeye geldiğinin anlaşıldığını belirtmiştir (ETDES: 2020: 284b). Doerfer de *kėndir* sözcüğünün kökeninin Türkçe olamadığını belirtmiştir (TMEN III: 1647). Nişanyan, sözcüğün kökenini Sanskritçe *gāndhāra* ‘1. Hisdistan’da bir ülke, Afganistan’da Kandahar bölgesi, 2. kenevir bitkisinin uçları’ sözcüğünden alıntı olabileceğini söylemiş, ancak bu fikrin kesin olmadığını da belirtmiştir. Nişayan’a göre sözcük Sanskritçe *ganh-* ‘sivri, diken, batmak’ fiilinden türemiştir (www.nişanyansozluk.com). Sözcük Eski Uygurcada **kendir / käntir ~ k(ä)ntir** ‘kendir, kenefir, keten’ (EDPT: 1972: 729b; ETDES: 2020: 284b; Wilkens, 2021: 356b); Kıpçakçada **kendir /kėndir / kündür** ‘kendir / keten/ kınnap’ (EDPT: 1972: 729b; KTS: 2007: 138a-168b); Çağataycada **kendir** ‘kendir / kınnap / keten’ (Radloff II: 1080; Seng. 1960: 301r.26; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 255b); Osmanlıcada **kendir** ‘ip, halatın ördükleri bir bitki’ (EDPT: 1972: 729b) biçim ve

anlamlarında görülmüştür. *kėndir* sözcüğü Çağdaş Türk Lehçelerinin hepsinde mevcüdiyetini sürdürmektedir (EDPT: 1972: 729b): Altayca, Balkarca, Kazakça, Kırgızca, Nogayca, Şorca, Teleütçe, Türkçe **kendir**; Azerbaycan Türkçesi **kəndir**; Başkurtça, Kazan Tatarcası **kinder**; Tuvaca **xendir**; Çuvaşça **kantăr**; Özbekçe, Yeni Uygurca **kändir**; Karakalpakça, Türkmence **kendir / kenep** (Hauenschild, 1989: 242; ETDES: 2020: 284b; KTLS: 1991: 466-467). Sözcük metnimizin aynı sayfasında *kėndir urugı* 'kendir tohumu' ibaresinde de geçmektedir.

ḳonaḳ قناق 'darı' [027a]: < *ḳon-aḳ*, sözcük 'misafir' anlamında gelen *ḳonaḳ* ile aynı biçimde yazılmaktadır. Konuyla ilgili Clauson ön açıklamasında şunları belirtmiştir; **ḳonaḳ / ḳonuḳ (ḳonoḳ)** etimolojik olarak 'darı' ve 'misafir' anlamlarına gelen kelimelerin ve benzerlerinin aynı olduğuna dair makul bir şüphe yoktur. İkisi de *ḳon-* fiilinden türemiştir, ilk görüşte 'toprağa ekilen bir nesne' anlamındadır (EDPT: 1972: 637a). Sözcük Eski Türkçeden beri kullanılmıştır: Eski Uygurca **ḳonak** 'darı' (Wilkens, 2021: 391a); Karahanlıca **ḳonaḳ** 'bir çeşit kaba darı' (Kaçalin-Ölmez, 2019: 276; Hauenschild, 1994: 60); Harezm Türkçesi **ḳonaḳ** 'bir tür küçük darı' (Ata, 1997: 334); Kıpçakça **ḳonaḳ tarıġ** 'bir cins darı' (KTŞ: 2007: 153a); Çağatayca **ḳonaġ / ḳonaḳ** 'bir tür darı' (EDPT: 1972: 637a; Radloff II: 538; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 240b). Sözcük Çağdaş Türk Lehçelerinin bazılarında aynı biçimde devam etmektedir: Karakalpakça **ḳonaḳ** 'bir tür özel darı'; Kazakça **ḳonaḳ** 'darının bir türü; bir çeşit pırasa'; Kırgızca **ḳonoḳ** 'bir tür darı / bazı yerlerde mısır, darı, süpürge darısı'; Özbekçe **ḳŭnoḳ** 'darı'; Tuvaca **xonak** 'çayır otu'; Yeni Uygurca **ḳonaḳ** 'mısır, darı' (EDPT: 1972: 637a; OBA, 2020: 233).

kök yaş urugı كوكياش اوروغى 'sebze tohumu' [027b]: *kök, yaş* ve *urug* sözcüklerinden oluşan ibarede *kök yaş* kısmı metnimizde *sebze, yeşil ot* anlamlarında kullanılmıştır. *kök* sözcüğünün Tarihi Türk Dilleri eserlerinde 'asıl, kök, gök, gökyüzü, gri, mavi, yeşil' gibi anlamlarda kullanıldığı görülmektedir (EDPT: 1972: 708a). Fakat *Mukaddimetü'l-Edeb*'te 'yeşil, ot, sebze' anlamında da kullanılmıştır. Bizim çalıştığımız nüshada *kök* sözcüğü *yaş* 'taze' sözcüğüyle birlikte 'sebze' anlamında ikileme olarak kullanılmıştır. *kök* sözcüğü 'sebze, yeşillik' anlamında Çağdaş Türk Lehçelerinin bazılarında kullanılmaktadır: Özbekçe **kök** 'sebze' (Yarqin, 2007: 444a); Kazakça **kök** 'mavi; yeşil, çimen; sebze, meyve' (OBA, 2020:243); Türkmence **gök önüm** 'yeşillik, sebze' (TTS: 1995: 290b). *kök yaş* ikilemesi metnimizin 030b sayfasında *kök yaş yėri* ibaresinde de geçmektedir. Ayrıca

kök ot ‘yeşil ot’ metnimizde şu ibarelerde geçmektedir: *soḳaldı kök ot* ‘yeşil ot soldu’ [256b]; *ḳanā‘at ḳıldı geleler kök ot birle sudın* ‘hayvanlar otla suya kanaat etti (doydu)’ [293b]; *bu kök ot* ‘bu yeşil ot’ [304a]. **uruġı → uruġ**

köknār uruġı كوكنار اوروغى ‘haşhaş tohumu’ [031b]: Farsçada ‘haşhaş’ anlamına gelen *köknār* sözcüğü Türkçede ‘fıstık çamı, bir çeşit çam ağacı, abies ve onun meyvesi’ olarak bilinmektedir. Tietze’ye göre sözcük Farsça *kūknār* veya Yunanca κουκουναριά (kulunári) ‘çam kozalığı’ sözcüğünden alıntıdır (Tietze 4. cilt: 2016: 419). Sözcük Anadolu ağızlarında *küknar, künar* (> *küner*) ‘çam fıstığı’ biçiminde de kullanılmaktadır (ETDES: 2020: 319b). Sözcük Çağdaş Türk Lehçelerinin bazılarında ‘haşhaş’ anlamında kullanılmaktadır: Karakalpakça **köknār**; Kazakça **kökner**; Türkmence **göknar**; Yeni Uygurca **köknar**; Özbekçe **köknor** (Hauenschild, 1989: 828). *köknār* sözcüğü metnimizin 111b sayfasında *yançḳan ḳuru üzüm köknār bile* ‘haşhaş tohumu ile dövülmüş kuru üzüm’ ibaresinde de geçmektedir. **uruġı → uruġ**

ot اوت ‘ot, bitki’ [027a; 141a; 472b]: Eski Türkçeden beri kullanılmıştır. Tarihi Türk Dilleri eserlerinde üç anlamda kullanılmıştır; a) tıbbi ot, bitki, ilaç, b) faydasız bitkiler, yabani ot, c) zehirli bitki, zehir (DTO: 41; EDPT: 1972: 34b; ETDES: 2020: 390a; Kaçalin-Ölmez, 2019: 362; KTS: 2007: 206a; Oba, 2021; Radloff I: 1100; Seng. 1960: 62r.1; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 24a; Wilkens, 2021: 516b). Çuvaşça’da ***ută*** biçiminde devam eden sözcük diğer bütün Çağdaş Türk Lehçelerinde **ot** biçimindedir (EDPT: 1972: 34b; ETDES: 2020: 390a; KTLS: 1991: 664-665). Sözcük metnimizin diğer sayfalarında aşağıdaki ibarelerde de kullanımlıştır: *öl ot* ‘yaş ot’ [027a, 031b]; *bir tutam ot* ‘bir tutam ot’ [028a]; *yaş ot* ‘yeşil ot’ [030b]; *yaş ot satḳuçı* ‘yeşil ot satıcı’ [030b]; *açıḳ ot* ‘acı ot’ [030b], *çüçük ot* ‘tatlı ot’ [030b]; *su otı* ‘su otu, yosun’ [031b]; *ḳuruġ ot* ‘kuru ot’ [031b]; *mescidke salur ot* ‘camiye sarılacak ot’ [141a]; *gele yėr ot* ‘hayvanın yiyeceği ot’ [141a]; *ot yėr oġlaḳ* ‘ot otlayan oğlak’ [143a], *ot bėrdi geleḳa* ‘hayvana ot verdi’ [190a]; *kökerddi ot* ‘ot göğerdi’ [212b, 304a]; *çıḳtı ot* ‘ot çıktı’ [237a]; *soḳaldı kök ot* ‘yeşil ot soldu’ [256b]; *ḳanā‘at ḳıldı geleler kök ot birle sudın* ‘hayvanlar otla suya kanaat etti (doydu)’ [293b]; *bu kök ot* ‘bu yeşil ot’ [304a]; *bu ot* ‘bu ot’ [371b]; *tiledi otnı* ‘otu istedi’ [467a], *bu ot tilemek* ‘bu ot istemek’ [467a]; *ol ot tiledi* ‘o ot istedi’ [474a]; *ot saldı ḳazanḳa* ‘kazana ot attı’ [528b].

sanaman سنامان < saman ‘saman’ [028a]: Metnimizde tek bir yerde *sanaman* biçiminde geçmiştir. Aslının *saman* olduğunu düşünyoruz, belki müstensihin hatası olabilir. Çünkü metnimizin 046a sayfasında s*amanlıḳ سامانلیق* sözcüğünde *saman* biçimindedir. Hasan Eren’e göre sözcük sap ismine *–(a)n* küçültme eki getirilerek türemiştir: *sap* + *-(a)n* küçültme eki > *saban* > *saman* (ETDES: 2020: 446b). Sözcük Eski Uygurcadan beri kullanılmaktadır: Eski Uygurca, Karahanlıca, Çağatayca, Osmanlıca **saman**; Kıpçakça **saman / ṣalām** (DTO: 341; EDPT: 1972: 829b; ETDES: 2020: 446b; Kaçalin-Ölmez, 2019: 387; KTS: 2007: 225b; Radloff IV: 432; Seng.1960: 234r.28; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 182a; TMEN XX: 1337; Wilkens, 2021: 577b). *Saman* sözcüğü günümüzde bütün Çağdaş Türk Lehçelerinde aşağıdaki biçimlerde kullanımaktadır: Altayca **salam** ‘saman’; Azerbaycan Türkçesi **saman** ‘saman’; Başkurtça **halam** ‘saman’**;** Kazan Tatarcası **saban** ‘1. saman; 2. yaz ekini; 3. tarla’; Kara Kalpakça **saban** ‘saman’; Kazakça **saban / salam** ‘1. saman; 2. tarla’; Kırgızca **saman / samal** ‘saman’; Nogayca **toban** ‘saman’; Özbekçe **somon** ‘saman’; Türkçe **saman** ‘saman’; Türkmence **saman (sāman/sāmān)** ‘saman’; Tuvaca **savaŋ** ‘saman’; Yeni Uygurca **saman** ‘saman’ (EDPT: 1972: 829b; ETDES: 2020: 446b; KTLS: 1991: 740-741; OBA, 2020: 323; TTS: 1995: 558b; YUTS: 1995: 340a).

sarımsaḳ ساریمساق ‘sarımsak’ [029a]: Ağızlarda *sarmısak* ve *samırsak* biçimleri de bulunmakta olan *sarımsak* sözcüğü Clauson’a göre morfolojik olarak **sarum*’un *(sarma-)* ‘bir şeyin etrafını sarmak isteyen nesne’ isim halidir, ancak semantik olarak yakın ilişkisi olmadığını belirtmiştir (EDPT: 1972: 853b). Doerfer, Zajaczkowki’nin Türkçe *sar-* kökünden geldiği açıklamasını kuşkulu bulmuştur ve biçim yönünden açıklanmaya muhtaç olduğunu belirtmiştir (TMEN XX: 1238). Sözcük DLT’de *samursaḳ* ve *sarmusaḳ* biçimlerinde geçmektedir (Kaçalin-Ölmez, 2019: 387, 393). Eren, diyalektlerdeki biçimlerini göz önünde bulundurarak *sarmusak* biçiminin *sarumsak* diye okunmasının düşününebileceğini belirtmiştir (ETDES: 2020: 450a). Doerfer ise *sarmusak* biçiminin kesin olarak orjinal biçim olduğu kanaatindedir (TMEN XX: 1238). Nişanyan *sarmısak* maddesi altında sözcüğün *sarmısak* sözcüğünden evrildiğini, Sanskritçe *śrīmastaka* “«aş başı», bir tür sarımsak” sözcüğünden alıntı olabileceğini bildirmiş, ancak bu fikrin kesin olmadığını da belirtmiştir (www.nisanyansozluk.com). Sözcük Tarihi Türk Dillerinden Karahanlıcada **samursaḳ / sarmusaḳ**; Harezm Türkçesinde **sarımsaḳ / sarmusaḳ**;

Kıpçakçada **ṣarumsaḳ / saramsaḳ / sarımsaḳ / sarmısaḳ / ṣarmusaḳ / sırımsaḳ**; Çağataycada da **sarımsaḳ** biçiminde izlenmektedir (DTO: 338; EDPT: 1972: 853b; ETDES: 2020: 450a; Kaçalin-Ölmez, 2019: 387, 393; Hauenschild, 1994: 66; KTS: 2007: 228a; Radloff IV:328; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 179b; TMEN XX: 1238). *sarımsak* sözcüğü Çağdaş Türk Lehçelerinde de devam etmektedir: Azerbaycan Türkçesi **sarımsag**; Balkarca, Karakalpakça, Kazakça, Kazan Tatarcası, Nogayca, Tatarca, Türkmence **sarımsak**; Başkurtça **harımhak**; Kırgızca **sarımsak / sarmısak**; Özbekçe **särimsàk**; Türkçe **sarımsak / sarmısak**; Yeni Uygurca **samsaḳ** (Hauenschild, 1989: 56; EDPT: 1972: 853b; ETDES: 2020: 450a; KTLS: 1991: 746-747; OBA, 2020: 329; TTS: 1995: 563a). Altay Türkleri **pağır**, Teleütler de **maŋır** sözcüklerini sarımsak için kullanırlar (ETDES: 2020: 450a). Doerfer'e göre sözcük Moğolca ve Tacikçeye de geçmiştir (TMEN XX: 1238). Sözcük metnimizin aynı sayfasında *açıḳ sarımsaḳ* 'acı sarımsak' ibaresinde de geçmektedir.

sipandān سبندان 'acı tere otu tohumu' [*açıḳ sipandān* 031a]: < Far. *sipandān*. Acı tere tohumudur. İlaç olarak kullanılır. Farsçada *ḫardal* da denir. Şâm ve Mısır'da *ḥaşīşatü'l-şāhī* olarak bilinir (Dehoda, 1998: 13439c; Steingass, 1963: 652b). Sözcük diğer Tarihi Türk Dillerinde *sipandān* biçiminde geçmemiştir. Çağdaş Türk Lehçelerinde de bu biçimde mevcüt değildir.

soġan سوغان 'soğan' [029a, 030b]: Eski Türkçeden beri izlenmektedir: Eski Uygurcada **osġun / soġun**; Karahanlıcada **sōġon / soġan**; Harezm Türkçesinde **soġan**; Kıpçakçada **soġan / ṣoġan**; Çağataycada **soġan** biçiminde görülmüştür (DTO: 357; EDPT: 1972: 245a, 812a; ETDES: 2020: 469a; Kaçalin-Ölmez, 2019: 414; Hauenschild, 1994: 69; KTS: 2007: 238b; Radloff IV:528; Seng. 1960: 244v.24; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 191a). Sözcük Çağdaş Türk Lehçelerinde aşağıdaki biçimlerde devam ede gelmektedir: Azerbaycan Türkçesi **soğan**; Başkurtça **huğan**; Kazakça **soğan** 'bahçede yetişen bir bitki'; Kazak Tatarcası **suğan**; Kırgızca **soğon**; Nogayca **soğan**; Türkçe **soğan**; Türkmence **soğan / sogan** (Hauenschild, 1989: 52; EDPT: 1972: 812a; ETDES: 2020: 469a; KTLS: 1991: 786-787; OBA, 2020: 337; TTS: 1995: 581b). Eski Uygurca *osġun* biçimi Clauson'a göre *sōġan* sözcüğünün göçüşmeli (métathétique) biçimidir (EDPT: 1972: 245a). *osġun* biçimi bazı Çağdaş diyalektlerde de ufak tefek biçim farklarıyla devamını sürdürmektedir: Şorca **oksum**; Altayca, Kuğuca, Telütçe, **uksım**; Sagayca, Koybalca, Karaçayca, Küerikçe **uksum**; Teleütçe **uskum**; Koybalca **muksun** 'sarımsak' (EDPT: 1972: 245a; ETDES: 2020:

469a). Karakalpakça, Kazakça, Kırgızca ve Özbekçede *soğan* için Farsça *piyāz* biçimi kullanılmaktadır (EDPT: 1972: 245a; ETDES: 2020: 469a). Türkçeden Moğolcaya *soŋgina* olarak geçmiştir (EDPT: 1972: 245a; ETDES: 2020: 469a). *soġan* sözcüğü metnimizin 029a sayfasında *açıḳ soġan* ‘acı soğan’ ve 111b sayfasında *sirkelik soġan* ‘sirkeli soğan’ ibarelerinde de geçmektedir.

turba تربه ‘turp’ [029a]: < Far. *turb*, *turub*, *turf* ‘turp’. Farsçada *turma* biçimi de mevcüttür (Dehoda, 1998: 6594c; Steingass, 1963: 292a). Metnimizde *turba* biçiminde geçen sözcük Tarihi Türk Dillerinin diğer dönemleri eserlerinde *turma / turp* biçimlerinde geçmektedir: Eski Uygurca **turma**; Karahanlıca **turma**; Kıpçakça **turp / ṭurb**; Çağatayca **turma** (DTS: 1969: 587b EDPT: 1972: 549b; ETDES: 2020: 527a; Fikret Turan, 2019: 92a; Kaçalin-Ölmez, 2019: 495; Hauenschild, 1994: 78; KTS: 2007: 284b; TMEN II: 898; Wilkens, 2021: 760a). Sözcük Çağdaş Türk Lehçelerinde de kullanılmaktadır: Azerbaycan Türkçesi **turp**; Başkurtça **torma**; Balkarca **turma**; Karakalpakça **türpi**; Kazakça **turın**; Kırgızca **türp**; Nogayca **turıp**; Özbekçe **turp**; Kazan Tatarcası **torma**; Türkçe **turp**; Türkmence **turp**; Yeni Uygurca **turp** (ETDES: 2020: 527a; KTLS: 1991: 902-903; TTS: 1995: 637b).

tuḳurġaḳ توقورغاق → turturġan توتورغان ‘pirinç’ [028a]: Metnimizde *tuḳurġaḳ* biçiminde yazılmış sözcüğün asıl biçimi *turturġan* olacaktır. Metnimizde sözcüğün Moğ. karşılığı da *tuḳurġan → turturġan* biçimindedir. Clauson’a göre sözcük Moğolcadaki erken ödünçlemelerdendir (Clauson, 1962: 230; EDPT: 1972: 460b). Ayrıca sözcüğün *tutur-* fiiliyle semantik olarak bir yakınlığı olmadığını bildirmiştir (EDPT: 1972: 460b). Sözcük Tarihi Türk Dilleri eserlerinde tespit edilmiştir: Eski Uygurca **tuturḳan**; Karahanlıca **tuturḳan**; Harezm Türkçesi **tuturġan**; Kıpçakça **tuturġan / ṭuṭurġan / tututġan / ṭuṭuġan**; Çağatayca **tuturġan / tuturġu** (DTO: 223; DTS: 1969: 593b; EDPT: 1972: 460b; Kaçalin-Ölmez, 2019: 500; Hauenschild, 1994: 78; KTS: 2007: 285b; Radloff III:1484; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 114b; Wilkens, 2021: 765b). Sözcük Orta Türkçeden sonra görülmemiştir. Günümüzde Çağdaş Türk Lehçelerinden hiç birisinde *turturġan* kullanılmamaktadır.

uruġ اوروغ ‘tohum’: < ur-(u)ġ; metnimizde *aşlıḳ uruġı* ‘tahıl tanesi’, *kök yaş uruġı* ‘sebze tohumu’ [027a], *kėndir uruġı* ‘kendir tohumu’, *aspaġul uruġı* ‘karnı yarık tohumu’, *kācīra uruġı* ‘yalancı safran tohumu’ [028a] ve *köknār uruġı* ‘köknar tohumu’ [031b] ibarelerinde geçen *uruġ* sözcüğü *ur-* ‘koymak’ fiiline *-(X)ġ* fiilden

isim yapım eki eklenerek türemiştir (EDPT: 1972: 214b; OTWF: 1991: 213). Sözcük aslında 'tohum, çekirdek, tane' anlamında somud bir addır, ayrıca mecazi olarak da 'soy, nesil, torunlar, boy, kabile' anlamına da sahiptir (EDPT: 1972: 214b). Tarihi Türk Dilleri metinlerinde de *uruġ* ve *uruḳ* biçimlerinde her iki anlamda da kullanılmıştır. Dolayısıyla biz de burada her iki anlamını değerlendirdik. Orhon yazıtlarından Kül Tėgin yazıtında *uruġsırat-* 'katletmek, (bütün) soyunu kurutmak, kökünü kazımak' eyleminin yapısında bulunmaktadır (KT D 10; Li, 1999: 55; Ölmez, 2017: 555). Sözcük diğer Tarihi Türk Dilleri eserlerinde şu biçim ve anlamlarda izlenmiştir: Eski Uygurca **uruġ** 'tohum, ekin, (meyve) çekirdeğ(i), filiz, fidan, üzüm cinsinden meyve tanesi, tane; evlat, sonrada gelen (soy, nesil); akraba' (EDPT: 1972: 214b; Ölmez, 2017: 555; Wilkens, 2021: 803b); Karahanlıca **uruġ** 'tohum; akraba; soy' (EDPT: 1972: 214b; Kaçalin-Ölmez, 2019: 523); Harezm Türkçesi **uruġ** 'tohum; soy; evlat' (EDPT: 1972: 214b; Li, 1999: 55); Kıpçakça **uruġ / uruḳ** 'soy, nesil' (EDPT: 1972: 214b; KTS: 2007: 293b); Çağatayca **uruġ / uruḳ** 'tohum; boy, soy, kabile, aile, akraba; zerdali, kayısı' (EDPT: 1972: 214b; Kaçalin, 2011: 1031; Radloff I: 1658-1659; Seng. 1960: 71v.10; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 114b; Zühal Ölmez, 2020: 447b); Osmanlıca **uruġ / uruḳ** 'tohum; soy' (EDPT: 1972: 214b; TS VI: 1995: 3976). Sözcük Çağdaş Türk Lehçelerinde de biçim farklarıyla yaşamaktadır: Türkçe **uruḳ** 'soy, sülale'; Türmence **urūġ** 'soy'; Salarca **uruḥ / orıḥ / ōrıḥ / oruḥ / uruḥař / urıġar** 'akraba'; Yeni Uygurca **uruġ / uruḳ / uyuġ / uyuḳ** 'oğulcuk; tohum, tane; soy, kabile, nesil, akraba'; Özbekçe **uruġ** 'tohum, çekirdek; sebep; soy, kabile akraba'; Kırım Tatarcası **uruw** 'soy, akraba; çeşit, varyant; (gramerdeki) cins'; Karaimce **uruw** 'soy, köken, aile; kuşak, nesil'; Karaçayca-Balkarca **–rıw; erkegırıw** 'erkek', **tişirıw** 'kadın'; Nogayca **ıruw / ruw** 'soy, kuşak; kabile'; Kazakça **ruw** 'soy, kuşak; kabile', **urık** 'tohum, tane; sperma'; Karakalpakça **uruw** 'soy, kuşak; kabile', **urık** 'tohum, tane; kurtçuk'; Tatarca **ıruġ** 'soy'; Başkurtça **ırıw** 'soy, döl döş, torunlar; akraba'; Kırgızca **urū** 'kabile, soy; tip, çeşit', **uruḳ** 'tohum; cins; soy, kabile'; Sarı Uygurca **uruġ / urug / yuruġ / uruḳ** 'akrabalık, akraba; soy, nesil'; Tuvaca **uruġ** 'çocuk; küçük kız; genç kız; kız evlat'; Yakutça **urū** 'akraba; düğün'; Çuvaşça **ĭru** 'soy, kabile; döl döş; nesil, kuşak' (Li, 1999: 55).

yasmuḳ ياسموق 'mercimek' [028a]: < *yas-* + *-muḳ*; Clauson ve Eren'e göre sözcük Türkçe *yas-* 'düz duruma getirmek' fiili ile *–muḳ* fiilden isim yapım ekinden

türemiştir (EDPT: 1972: 975a; ETDES: 2020: 560b). Eren'e göre bitki yuvarlak ve yassıca bir şekle sahip olduğu için *yasmuk* adını almıştır (ETDES: 2020: 560b). Sözcük Eski Türkçeden beri Tarihi Türk Dillerinde kullanılmış ve Çağdaş Türk Lehçelerinde de kullanılmaktadır. Tarihi Türk Dillerinden Kıpçakçada **yasmuḳ** 'yabani safran' anlamına kullanılan sözcük Eski Uygurca **yasımuḳ**; Harezm Türkçesi **yasmuḳ**; Çağatayca **yasmuḳ**; Osmanlıca **yasmıḳ** 'mercimek' anlamında kullanılmıştır (EDPT: 1972: 975a; ETDES: 2020: 560b; KTS: 2007: 313b; Radloff III: 225; Seng. 1960: 332r.7; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 294a; Wilkens, 2021: 873b). Sözcük Tarama sözlüğünde *yaṣmıḳ* ve Yeni Tarama sözlüğünde *yaṣmıḳ* ve *yaṣınık* biçiminde geçmiştir (TS VI: 1995: 4371; YTS: 237b). Sözcük Çağdaş Türk Lehçelerinden Başkurtçada **yaðmuk**; Çuvaşçada **yasmăk**; Karakalpakçada **jasmık**; Kazakçada **jasımık**; Kırgızcada **jasmık**; Nogaycada **yasmok**; Özbekçede **yosmik**; Tatarcada **yasmık**; Türkmencede **yasmık**; Yeni Uygurcada **yėsimuk** biçimlerinde devamını sürdürmektedir (Hauenschild, 1989: 654; EDPT: 1972: 975a; ETDES: 2020: 560b; KTLS: 1991: 578-579; OBA, 2020: 138).

yavşan یاوشان 'yavşan' [032a]: < *yapçan* / *yavçan*; Sözcüğün kökeni hakkında Clauson, Räsänen, Levitskaya, Pritsak'ın farklı düşünceleri vardır. Bu düşünceler Hasan Eren'in sözlüğünde değerlendirilmiştir (bk. ETDES: 2020: 562b). Sözcük Karahanlıcada **yapçan / yavşan** 'yavşan otu' (EDPT: 1972: 872a; Kaçalin-Ölmez, 2019: 557; Hauenschild, 1994: 81) biçiminde; Kıpçakça metinlerinde **yavşan** 'bir tür ot, yavşan otu' (EDPT: 1972: 872a; KTS: 2007: 315b) biçiminde; Çağatayca metinlerinde **yavşan** 'yavşan otu' (EDPT: 1972: 872a; Kaçalin, 2011: 819, 1040; Seng. 1960: 340r.21; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 301b) biçiminde; Osmanlıca metinlerinde de **yavşan** 'yavşan otu' (EDPT: 1972: 872a) biçiminde geçmektedir. Sözcük bazı Çağdaş Türk Lehçelerinde devamını sürdürmektedir. Azerbaycan Türkçesi **yovşan** (EDPT) / **yavşan** (ETDES); Türkçe **yavşan**; Türkmence **yavşān**; Kazan Tatarcası **yuşan**; Kumukça **yuvşan**; Nogayca **yuvşan**; Karakalpakça **juvsan**; Kazakça **jusan**; Özbekçe **yovşan**; Tuvaca **çaşpan** (Hauenschild, 1989: 135; EDPT: 1972: ETDES: 2020: 562b; OBA, 2020: 156).

yėz ییز 'kındıra bitkisi' [032a]: Metnimizde Far. ġīṣa ve Moğ. çiḳ sözcüklerinin Çağatayca karşılığı *yėz* olarak verilmiştir. Clauson 'bir tür bitki' olarak göstermiş ve Farsçadaki *yaz* 'çadırların etrafında yerleştirilen dikenli bitki' sözcüğünün da muhtemelen Türkçeden ödünçlendiğini söylemiş (EDPT: 1972: 982b). Sözcük,

Wilkens sözlüğünde ‘bir bitki adı’ olarak gösterilmiş (Wilkens, 2021: 896a). Sözcüğün DLT’de ‘sele sazı (ḳayṣūm).’ anlamında geçmiştir ve şu şekilde açıklamaya yer verilmiş*; göçebeler bundan duvar örtüsü ve perde yaparlar; kamıştan daha ince ve yumuşak olur* (Kaçalin-Ölmez, 2019: 589; Hauenschild, 1994: 81). Sözcük Çağdaş Türk Lehçelerinden Türkmencede **yez** ‘ince yapraklı hasırotu’ biçiminde yaşamaktadır yaşamaktadır (Kara, TDAY-Belleten: 1981: 47).

yorunçḳa يورنجقا ‘yonca’ [*ḳuruḳ yorunçḳa* 031a]: < ET *yorınçġa*, Clauson *yorınçġa* sözcüğünün sonunda gelen *–nçġa* ekini hayvan ve bitki isimlerine eklenen bir ek olarak kaydetmiştir (EDPT: 1972: 971a). Hasan Eren de *yonca* maddesinde *yorunçḳa* sözcüğünün kökenini açık olarak bilinmediğini, bitki ve hayvan adlarına kullanılan *–nçğa* ekiyle yapıldığını öne sürüyor. Sözcük Tarihi Türk Dillerinden Eski Uygurcada **yorınçġa / yoronçġa / yorunçġa** (EDPT: 1972: 971a; Wilkens, 2021: 914-915) biçiminde; Karahanlıcada **yorınçġa** (EDPT: 1972: 971a; Kaçalin-Ölmez, 2019: 601; Hauenschild, 1994: 89) biçiminde; Haremz Türkçesinde yonçġa (Battal, 1934: 92a) biçiminde; Kıpçakçada **yonça** (EDPT: 1972: 971a; KTS: 2007: 327a) biçiminde Çağataycada da **yorunçġa / yorunçḳa / yonuçḳa** (DTO: 546; EDPT: 1972: 971a; Radloff III: 418, 424; Seng. 1960: 342v.17; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 305b) biçiminde görülmektedir. Sözcük Çağdaş Türk Lehçelerinde de devamını sürdürmektedir: Azerbayca Türkçesi **yonca**; Türkmence **yorunca**; Karakalpakça **jonışḳa**; Kazakça **jonırıçḳa / jonışḳa**; Kırgızca **coŋguçka**; Özbekçe **yonğiçḳa** (ETDES: 2020: 577b; KTLS: 1991: 994-995).

zamāruġ زماروغ ‘mantar’ [031a]: < Far. *samāruḫ, samārūġ* (Dehoda, 1998: 12960a; Steingass, 1963: 620b; ETDES: 2020: 587a). Eren’e göre ağızlarda *samarık* ‘bozuk, çürük’, *samaruk* ‘içi boşalmış, kof, çürük ağaç’ biçim ve anlamlarında da geçer. Türk diyalektlerinde Farsça *samāruḫ’un* başındaki *s*- sesi *z*-‘ye çevirilmiştir (ETDES: 2020: 587a). Sözcük Çağatayca sözlüklerde *zamarḳ* biçiminde de görülmüştür (DTO: 332; Radloff IV: 881; ŞSL, 1298-Ölmez, 1993: 176a). Sözcük Çağdaş Türk Lehçelerinden sadece Özbekçe ve Karakalpakçada kullanılmaktadır; Özbekçede **zamburuğ** ‘mantar’; Karakalpakçada da **zamarık** ‘mantar’ biçiminde kullanılmaktadır (ETDES: 2020: 587a; KTLS: 1991: 560-561).

3.2.2 Metinde Çağatayca Karşılığı Olmayan Bitki İsimleri

Metnimizde bazı sözcüklerin Çağatayca ve Moğolca karşılıkları verilmemiş. Karşılığı yerine 'bilinen' anlamına gelen Arapça 'ma'rūf' ya da 'ma'rūf' sözcüğünün kısaltması olarak 'f' yazılmıştır. Bitki isimleri kısmında da bir çok bitkinin Farsça karşılığı yazılmışken Çağatayca ve Moğolca karşılıkları yerine 'ma'rūf' sözcüğü ya da kısaltması olarak 'f' yazılmıştır. Bu sözcükler Türkçe karşılıklarıyla beraber geçtikleri sayfa sırasıyla aşağıda gösterilmiştir:

dāna 'tohum' [o27a]; *bāḳiliya* 'bakla' [027b]; *naḫūd* 'nohut', *māş* 'maş', *zīra* 'kimyon' [028a]; *ḫiyār* 'salatalık' [028b]; *ḫiyār bād-rang* 'salatalık', *bātingān* 'patlıcan', *gazar* 'havuç', *şalġam* 'şalgam', *karam* 'karnabahar', *çuġundur* 'pancar' [029a]; *bābūna* 'papatya, sarı papatya', *nargis* 'nergis', *şāh-sipargam* 'reyhan', *bostān-afroz* 'horoz tarağı çiçeği', *gul-i ḫayrū* 'gülhatmi' [030a]; *ḫayrū* 'gülhatmi', *gandanā* 'pırasa', *karafs* 'kereviz', *kasni* 'hindiba', *bandavā* 'bir tür acı bitki', *pūdina* 'nane', *kok* 'marul' [030b]; *bādru[ç]* 'reyhan', *ḫurfa* 'semizotu', *siyah-dāna* 'çörek otu', *sabz-dāna* 'yeşil fasulye', *kekre* 'kekre', *sipandān* 'tere otu' [031a]; *bīd-ancīr* 'keneotu' [031a].

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÇAĞATAYCA DİZİN

Ā, A

āb-kāme f "kuru ekmek ve su bazen de yoğurt karışımı ile elde edilen ekşi ve baharatlı yemek"; *āb-kāme f* **111b**

ābādān boldı sarāy "saray ihya oldu"; *ābādān bolba balġasun* **193a**

ābādān boldı yėr "yer ihya oldu"; *ābādān bolba ġacar* **358a**

ābādān ḳıldı anı ėr "erkek onu ihya etti"; *ābādān kibe tūyi → tūni ėre kü'ūn* **193b**

ābādān ḳıldı ėr ḫarāb yėrni "adam yıkık yeri onardı"; *ābādān kibe ėre ėbderkey ġacari* **421a**

ābādān ḳılġuçı ėr "bayındır edici erkek"; *sayin kikçi ėre* **245b**

ābādān sarāy "bayındır saray"; *sayin bolġasun → balġasun gėz → gėr* **245b**

ābādān yėr "bayındır yer"; *ābādān ġacar* **181a**

ābādānlıḳ bolsun sanḳa "sana rahatlık olsun"; *ābādān boltuġay çimadu* **164b**

abışḳası üyige yiberdi kėlinni "gelini kocası evine gönderdi"; *ėreni ėmeyēn ilebe gėrtüyi → gėrtüni* **472b**

abrıḳ → arıḳ dėdi tėŋrini "Allah'ı temiz dedi, Moğ. Allah temiz etti"; *ari'ūn kibe tėngri* **424a**

ābrūysız boldı "itibarsız oldu"; *ni'ūr ügey bolba* **491a**

abuşḳasız ḳaldı ḳız oġlan "kız çocuğu kocasız kaldı"; *ėre ügey ḳoçarba ökin* **429a**

acıḳlandı anḳa "ona sinirlendi"; *ha'ūrlaba tūndü* **210a**

aç ḳıldı anı "onu aç bıraktı"; *öleskūleng kibe tūni* **443b**

açdı "acıktı"; *ölesbe* **333a**

açdı ėşikni "kapıyı açtı"; *nēne e'ūdeni* **339b**

açdı imāmḳa oḳumaḳ “imama okumayı açtı (okudu)”; *ungşiḳu nēlbe → nēbe imāmdu* **339b**

açdın → açdı andın tonnı “elbiseyi; kürkü ondan çıkardı”; *nēbe tūnēse dēli* **190b**

açıġ boldı su “su acı oldu”; *ġaşun bolba uṣun* **356b**

açıġ sirke “sarp sirke”; *ġaşūn sirke* **113a**

açıġ yoġrat “ekşi yoğurt”; *ġaşūn ṭaraḳ* **113a**

açığını yuttı “kendi sinirini yuttu”; *ġaşūnān calġiba* **492b**

açıġlandı açıġlıḳ kişi “öfkeli kişi öfkelendi”; *a’ūrlaba a’ūrtu kü’ūn* **526b**

açıġlandı anḳa (1) “ona öfkelendi”; *a’ūrlaba tūndü* **310b, 449b, 487a**

açıġlandı anḳa (2) “ona sinirlendi”; *ha’ūrlaba tūndü* **348a**

açıġlandı aŋa “ona öfkelendi”; *a’ūrlaba tūndü* **462b, 474b**

açıġlandurdı anı “onu öfkelendirdi”; *a’ūrla’ūlba tūni* **381b;** *ha’ūrla’ūlba tūni* **381b;** *ha’ūrlaba tūndü* **373a**

açıġlıġ oldu “öfkelendi”; *a’ūrtu bolba* **369a**

açıḳ “acı”; *ġaşūn* **111b**

açıḳ boldı “acı oldu”; *ġaşūn bolba* **250a, 326b**

açıḳ boldı nėme “nesne acı oldu”; *ġaşūn bolba yama* **406a**

açıḳ çüçük “acı ve tatlı”; *ġaşūn amtatu* **111b**

açıḳ ḳıldı ḳazannı “kazanı acı etti”; *ġaşun kibe toġāni* **424b**

açıḳladı aŋa ėr “adam ona kızdı”; *a’ūrlaba tūndü ėre* **253b**

açıḳlandı anḳa “ona sinirlendi”; *hūrlaba tūndür* **169a**

açıḳlandurdı anı “onu kızdırdı”; *ūrlūlba tūni* **220a**

açıḳlıḳ boldı (1) “hiddetlendi”; *ġaşutu bolba* **531a**

açıḳlıḳ boldı (2) “sinirlendi”; *ha’ūrtu bolba* **297b**

açıldı buluṭ “bulut açıldı”; *nēbe ülēn* **481a**

açıldı çėçek “çiçek açıldı”; *nēbe çėçek* **488b**

açıldı ėşik “kapı açıldı”; *nēbe e’ūden* **480a**

açıldı köksi “göğüsü açıldı”; *nēbe çēci* **480a**

açıldı nėme “nesne açıldı”; *nēbe yama* **274a**

açıldı sunıŋ bendi “suyun bendi açıldı”; *nēbe uṣunu huyaḳsan* **481b**

açıldı yüzi “yüzü açıldı”; *nēbe ni’ūrni* → *ni’ūrini* **494b**

açılġandı → açıġlandı anḳa “ona sinirlendi”; *ġaşūba tūndü* **343a**

açın → açıḳ ḳıldı ḳazan[nı] “kazanı acı yaptı”; *ġaşūn kibe toġāni* **375a**

açtı “acıktı”; *ölesbe* **234b, 278b, 298b**

açtı aġzını “ağzını açtı”; *nēbe amanān* **343a**

açtı atnıŋ tamurlarını “atın damarlarını açtı”; *nēbe morini sudasuni* **210a**

açtı ėşiklerni “kapıları açtı”; *nēbe ė’ūdeni* **424b**

açtı ėşikni yol sarı “kapıyı yola doğru açtı”; *nēbe e’ūdeni mör cük* **382b**

açtı ḫatun yüzini “kadın açtı yüzünü”; *nėbe ėme ni’ūrān* **176a**

açtı közgüni “aynayı açtı”; *nēbe közgüyi* **257b**

açtı közgüniŋ yüzini “aynanın yüzünü açtı”; *nēbe közgüyīn ni’ūri* **291a**

açtı muṣḥafnı “kur’anı açtı”; *nēbe muṣḥafi* **428b**

açtı namāznı “namaza başladı”; *nēbe namāzi* **463a**

açtı su bendi “su bendi açtı”; *nēbe uṣuni uyaḳsani* **253a**

açtı tėŋri anıŋ köŋülini islāmḳa “Allah onun gönlünü İslâm’a açtı”; *nēbe tėngri sėtkil inu musulmānliḳtu* **338b**

açtı tügünni “düğümü açtı”; *nēbe canḳiyi* **381b**

açuḳ kėçe “açık gece”; *gėgēn söni* **361b**

açuḳ ḳıldı sözni “sözü açıkladı”; *nēbe kibe ügeyi* **373a**

açuḳ kün “açık gün”; *gėgēn üdür* **361b**

açuḳ yüzlük boldı “parlak yüzlü oldu”; *gėgēn ni’ūrtu bolba* **361b, 407a**

adab ögrendi “edep öğrendi”; *aburi surba* **486b**

adab ögretti anḳa “ona edep öğretti”; *aburi surġaba tūndü* **422a**

adabdın rūzīsiz “edepten nasipsiz”; *törēse kėşik ügey* **454a**

adablıḳ boldı “edepli oldu”; *aburitu bolba* **295a**

adasḳa “eski deri”; *adasḳa f* **118a**

ādemī ṣuratlıḳ boldı “insan yüzlü oldu”; *kü’ūnşiḫ ni’ū[r] bolba* **496a**

ādīna ḳılduk “Cuma (namazı) kıldık”; *ādīna kibe* **430b**

ağınadı gele “hayvan ağnadı”; *körbēbe adūsun* **493b**

ağınadı gele “hayvan ağnadı”; *körbēbe adūsun* **495a**

ağınattı geleni “hayvanı ağnattı”; *körbe’ūlbe adūsuni* **431b**

ağır ayaḳ boldı ḫatun “kadın gebe kaldı”; *köl kündü bolba ėme* **403a**

ağır ayaḳ ḳıldı ḫatunnı “kadını gebe bıraktı”; *köl kündü kibe ėmeyi* **387a**

ağır boldı “ağır oldu”; *kündü bolba* **362a**

ağır boldı anḳa yük “yük ona ağır geldi”; *kündü bolba tūndü aça’ān* **272a**

ağır boldı tarāzū “terazi ağır oldu”; *kündü bolba cing* **172a**

ağır bolmaḳ “ağır olmak”; *kündü bolba* **172a**

ağır bolur “ağır olur”; *kündü bolum* **172a**

ağır ėşitü[r] boldı ḳulaġı “kulağı ağır eşitir oldu”; *kündü sonasḳu bolba çiḳin* **409b**

ağır kėldi tarāzū “terazi ağır geldi”; *kündü irebe cing* **488a**

ağır ḳıldı anḳa “ona ağır yaptı”; *kündü kibe tūndü* **434b**

ağır ḳıldı narḫnı “fiyatı ağır yaptı”; *kündü kibe nerḫi* **406b**

ağır satġun aldı raḫtnı “malı pahalı satın aldı”; *kündü ünedü abuba māli* **522b**

ağır yüklendi ḫurmā yıġaçı “hurma ağacı çok yüklendi”; *kündü [a]çātu ḫurmāyīn modun* **395b**

ağırladı anı “ona saygı gösterdi”; *kündülebe tūni* **220b, 390a, 436a**

ağırladı anı aş bile “onu yemekle ağırladı”; *kündülebe tūni idēni’ēr* **225a**

ağırlıḳ ḳıldı aŋa iş “iş ona ağır geldi”; *kündü bolba tūndü üyle* **274b**

ağız açtı rūze tutḳan “oruç tutan oruç açtı”; *aman nēbe şilan bariḳsan* **428a**

ağız açtı rūzedār “oruçlu oruç açtı”; *aman nēbe şilandu* **379a**

ağız birle içti sunı “suyı ağzıyla içti”; *amanār ūba uṣuni* **262b**

ağlaḳ ḳıldım filān kişi birle “filan kişiyle yalnızlığa çekildim”; *aġlaḳ kibe tėre kü’ūnlē* **291b**

ağrı → ağır boldı narḫ “fiyat ağır oldu”; *kündü bolba üne* **292a**

ağrıdı andı[n] filān “filan kişi ondan hastalandı”; *ėbetbe tūnēse tėre yama* **328a**

ağrıdı közi “gözü hastalandı”; *ėbetbe nidün* **301b**

ağrıḳ boldı “hasta oldu”; *ėbeçin bolba* **310a, 319b, 320b**

ağrıḳ ḳıldı anı “onu hasta etti”; *ėbeçin kibe tūni* **381a, 430a, 439b, 389a**

ağrıḳ ḳıldı anı ṭa‘ām “yemek onu hasta etti”; *ėbeçin kibe tūni ide’ēn* **267b**

ağrıḳ ḳıldı anḳa uçası yüki kötergen “sırtındaki yük ona ağırlık etti”; *kündü bolba ö[r]güksen a’ūr* **387a**

ağr[ıḳ] boldı ėr “adam hasta oldu”; *ėbeçin bolba ėre* **473a**

ağrıḳdın → ağzıdın su tamdı “ağzından su damladı”; *amanāsa uṣun tusuba* **487a**

ağrıḳlıḳ boldı “hasta oldu”; *ėbeçin → ėbeçitü bolba* **332b, 410a**

ağrıḳlıḳ ḳıldı anḳa anı iş “iş onu ona hasta etti”; *ėbeçin kibe tūndü üyle* **394b**

ağrıḳnı sordı “hastayı sordu”; *ėbeçini asaḳba* **275a**

ağrıḳsız boğuzladı tėveni “deveyi acı çektirmeden boğazladı”; *ėbeçin ügey alaba tėmēni* **186a**

ağu “zehir”; *ḳora* **148a**

ağu bėrdi duşmanḳa “düşmana zehir verdi”; *ḳora ögbe duşmandu* **270a**

ağu eşer ḳıldı anḳa “zehir onda etki bıraktı”; *ḳora ḳor kibe tūndü* **225a**

aġu ḳat[t]ı aşḳa "yemeğe zehir kattı"; *ḳora ḳoliba idēndü* **270a**

aġusız yılan "zehirsiz yılan"; *ḳora ügey moġay* **148a**

aġuz "ilk süt"; *uġraḳ* **113a**

aġzı tuvaḳlıḳ ıbrīḳ "ağzı kapaklı ibrik"; *ama bürkü'ūrtü ibriḳ* **436a**

aġzıda sunı tėbredi "ağzında suyu çalkaladı"; *amandān uṣun ködelgebe* **525b**

aġzıḳa ḳuydı dārūnı "ilacı ağzına koydu"; *amandu orkiba ėmi* **211a**

aġznıŋ ḳırağı birle sözledi "ağzının ucuyla konuştu"; *amani ḳicārār kelebe* **494b**

āḫırıḳa yėtti nėme "nesne sonuna yetti"; *hica'ūrtu kü[r]be yama* **511a**

āhista bol "yavaş ol"; *ālġūr bol* **163a**

āhista oḳudı ḳur'ānnı "Kur'an'ı tertil ile okudu"; *alġūr ungşiba ḳur'āni* **434b**

āhista osurdı "sessiz osurdu"; *alġūr unḳuba* **287b**

āhista yırladı "yavaşça türkü söyledi"; *alġūr dūlaba* **497b**

āhista yöridi yörimekde "yürürken yavaş yürüdü"; *alġur yabuba yabuḳudu* **283b**

āhistalıḳ ḳıldı "yavaşlık etti"; *alġūr kibe* **473b, 487b**

āhistlıḳ ḳıld işde "işde temkinli davrandı"; *alġur kibe üyledü* **505b**

aḫmaḳ boldı "ahmak oldu"; *aḫmaḳ bolba* **314a, 413b**

aḫmaḳ boldı uzun kişi "uzun kişi ahmak oldu"; *aḫmaḳ bolba urtu kü'ūn* **412b**

aḫmaḳ ėt[t]i anı "onu ahmak etti"; *aḫmaḳ kibe tūni* **432b**

aḫşam aşın bėrdi anḳa "ona akşam yemeği verdi"; *üdeşīn şilen ögbe tūndü* **447a**

aḫtaladı anı "onu iğdiş etti"; *aḫtalaba tūni* **226a**

aḫtardı topraḳnı "taprağı dağıttı"; *uḳuba şira'ūyi* **336b**

āḫur f "ahır"; *āḫur f* **140b**

āḫur ḳazuġı "ahır kazığı"; *āḫurīn ḳadāsun* **140b**

aḳ baş aṭ "ak baş at"; *çaġān hėkitü morin* **126a**

aḳ başlıḳ ḳoy “ak başlı koyun”; *çaġān hėkitü ḳonin* **143a**

aḳ boz aṭ “ak boz at”; *çaġān bora morin* **126b**

aḳ ḳurut “ak kurut”; *çaġān ġurūt* **113a**

aḳ saḳal boldı “ak sakal oldu”; *çaḳān saḳal bolba* **215b**

aḳar su “akar su”; *urusḳu uṣun* **217a**

aḳardı “ağardı”; *çayba* **485b, 468a**

aḳart[t]ı [anı] “onu akarttı”; *çayālġaba → çaġālġaba tūni* **445b**

aḳdı su su “su aktı”; *urusba uṣun* **221b**

aḳḳaçır “ak akbaba”; *çaġān ḳaçir* **151a**

aḳnı → aḳtı bulaḳlar “pınarlar aktı”; *urusba bulaḳlar* **490b**

aḳsadı “topalladı”; *doḳulba* **299b**

aḳşam çaġırını içti “akşam şarabını içti”; *üdeşi bor abūba → ūba* **468b**

aḳşamlıḳ çaġır bėrdi anḳa “ona akşamlık şarap verdi”; *üdeşīn bor ögbe tūndü* **255a**

aḳtı sīl “sel aktı”; *urusba sīl* **228b**

aḳtı su “su aktı”; *urusba uṣun* **217a, 480b (2), 419a**

aḳturdı anı “onu akıttı”; *urusḳaba tūni* **446a**

aḳturdı sunı “suyu akıttı”; *urusḳaba uṣuni* **401a**

ala aṭ “ala at”; *ala morin* **126b**

ala boldı “ala oldu”; *ala bolba* **309b**

ala boldı aṭ “at ala oldu”; *ala bolba morin* **485a**

āla kaluk “kunduz böceği”; *āla kaluk* **149b**

ala ḳarġa “ala karga”; *ala kėri’ē* **153b**

ala ḳoy “ala koyun”; *ala ḳonin* **143a**

ala közlük [boldı] “ela gözlü oldu”; *ala nidün bolba* **327a**

ala toġanaḳ “bir tür atmaca, serçe avlayan kuş”; *ala toġanaḳ f* **150b**

ala yılan “ala yılan”; *ala moġay* **148a**

alar arasında “onların arasında”; *tėdenü cūra* **160b**

alar barça ėrenler “onlar bütün erkekler”; *tėde bügüde ėres* **157a**

alar barça ėrenlerge “şu bütün erkeklre”; *tėde bügüde ėresdür* **157b**

alar barça ėrenlėriŋ ḳulı “şu bütün erkeklerin kölesi”; *tėde bügüde ėresīn bōl* **158a**

alar barça ḫatunlar “onlar bütün kadınlar”; *tėde bügüde ėmes* **157a**

alar barça ḫatunlarġa “şu bütün kadınlara”; *tėde bügüde ėmesdür* **157b**

alar barça ḫatunlarnıŋ ḳulı “şu bütün kadınların kölesi”; *tėde bügüde ėmesīn bōl* **158a**

alar bölek kėlgüçiler “şu ayrı gelenler”; *tėde bölük irekçiler* **211a**

alar bölük baradurlar duşman sarı “şu öbürleri düşmana doğru gidiyorlar”; *tėde bölük odunam duşman cük* **179a**

alar ėki ėr “onlar iki erkek”; *tėde ḳoyar ėre* **157a**

alar ėki ėrge “şu iki erkeğe”; *tėde ḳoyar ėre* **157b**

alar ėki ḫatun “onlar iki kadın”; *tėde ḳoyar ėme* **157a, 166a**

alar ėki ḫatunġa “şu iki kadını”; *tėde ḳoyar ėmedür* **157b**

alar ėki ḫatunnıŋ ḳulı “şu iki kadının kölesi”; *tėde ḳoyar ėmeyīn bōl* **158a**

alar ėrenler dağı ḫatunlar cünüb “bu, cünüp erkekler ve kadınlar”; *tėde bügüde ėres ėmīn cünüp* **354b**

alar iki ėrniŋ ḳulı “şu iki erkeğin kölesi”; *tėde ḳoyar ėreyīn bōl* **158a**

alar ḳum sanıça-turlar “onlar kum sayısıncalar”; *tėde ḳumaḳīn to’ān metü* **264a**

alar menim dōstlarım-turur “onlar benim arkadaşlarımdır, Moğ. onlar bizim arkadaşlarımızdır”; *tėde bidani anda bī* **249b**

alar tapuḳçılar “şu hizmetçiler, şu memurlar”; *tėde tabuḳçit* **173a**

alarġa yaḫşılıḳ tėgdi “onlara iyilik oldu”; *tėdendü sayinliḳ kürbe* **257a**

alarḳa turur ėvürülgen belā “onlara dönen bela”; *tėdendü hurbaḳsan belā* **276a**

ālat-i dāġ f “dağlama demiri”; *ālat-i dāġ f* **129b**

alçaḳlıḳ ḳıldı anḳa “ona alçak gönüllülük etti”; *hüçük̄en doratu bolba tū̄ndü* **293a**

aldadı “aldattı”; *aldaba* **194b, 234a**

aldadı anı “onu aldattı”; *aldaba tū̄ni* **265a, 285b, 344b, 452b, 453b, 455a**

aldadı anı özi sarı “onu kendi çıkarına kandırdı”; *arġadaba tū̄ni ōri’ēn cük* **458b**

aldadı anı satıḳda “onu alış verişte aldattı”; *aldaba tū̄ni ḳudalduḳudu* **201a**

aldadı ėkilesini “ikisini aldattı”; *arġadaba ḳoyar büri* **448a**

aldaġan yıldurum “yalancı yıldırım, şimşek”; *aldaḳsan yildurum* **234b**

aldaştılar “birbirlerini aldattılar”; *aldabalar nim nikeni* **417a**

aldı andın borçnı “ondan borcu aldı”; *abuba tū̄nēse öri* **222b**

aldı andın nėmeni “nesneyi ondan aldı”; *abuba tū̄nēse yamayi* **241b**

aldı ‘amalnı “işi (boynuna) aldı”; *bariba ‘amali* **489b**

aldı nėmeni “nesneyi aldı”; *abuba yamayi* **184b, 510b**

aldı noḫtanı “yuları kaldırdı”; *örgübe noḫtayi* **345a**

aldı otnı dağı bilikni ögrendi “ateşi aldı ve bilgeliği öğrendi”; *abuba ġali dağı surba biligi* **465b**

aldı sözni ağız anıŋ ağzıdın “onun ağzından söz aldı”; *abuba ügeyi tū̄ni amanāsa* **505a**

aldı sözni anıŋ ağzıdın “onun ağzından sözü aldı”; *abuba ügeyi tū̄ni amanāsa* **494a**

aldı yā sattı “aldı ya sattı”; *ḳudalduba abuba ca ḳudalduba* **225a**

aldı mālnı “malı aldı”; *abuba māli* **223a**

alıġa kėltürdi anı “onu ileriye getirdi”; *ömüne açaraba tū̄ni* **447b**

alıḳa kėldi anḳa iş “iş ona karşı geldi”; *emüne irebe tū̄ndü üyle* **338b**

alın ėrini aḳ aṭ “alt dudağı ak at”; *doradu hurūl çaġān morin* **126a**

alın saçı böküldi → töküldi ḫorōsnıŋ “horozun alın saçı döküldü”; *manḳlayn üṣün unaba ḫoros* **531a**

alış bėrdi anḳa baḫşlamaḳda “onun hediyesine arşılık hediye vedi”; *aralci ögbe tūndü soyurḳaba* **443a**

alış tiledi andın “ondan yerine bir şey istedi”; *aralciba tūnēse* **520b**

alışdı anı özge nėmege “onu başka nesneyle değiştirdi”; *abalciba → aralciba bişi yamala* **474b**

alıştı anḳa “ona değiştirdi”; *a[r]alciba tūni* **277b**

alıştı anḳa yarmaḳlarnı “paraları ona değişti”; *aralciba tūni altanlā* **386b**

alıştı nėmeni nėmege “nesneyi nesneye değiştirdi”; *aralciba yamayi yamadu* **495a**

alıştı nėmeni nėmege “nesneyi nesneye değiştirdi”; *aralciba yamayi yamadu* **515a**

alp boldı “alp oldu”; *alb bolba* **357a, 359b**

alplıḳ ḳıldı “alplık etti”; *alblıḳ kibe* **492b**

altı “altı”; *çirġu’ān* **119b**

altı miŋ “altı bin”; *çirġu’ān minḳan* **120b**

altı ülüşdin bir ülüş “altıda bir hisse”; *çirġu’ān ḳubi’āsa niken ḳubi* **122b**

altı yaşar ḳoy “altı yaşındaki koyun”; *cirġān nasutu ġonin → ḳonin* **143a**

altı yaşar tėve “altı yaşındaki deve”; *cirġān nasutu tėm[ē]n* **137b**

altı yaşar uy “altı yaşında sığır”; *cirġān nasutu üker* **141b**

altı yaşḳa kirgen tėve “altı yaşına girmiş deve”; *cirġān nasutu oraḳsan tėm[ē]n* **137b**

altı yüz “altı yüz”; *çirġu’ān ca’ūn* **120b**

altı yüz miŋ “altı yüz bin”; *çirġu’ān ca’ūn minḳan* **121b**

altıncı boldı ėlge “halka altıncı oldu”; *cirġānta bolba irgendü* **181a**

altıncı boldı ėlge “halka altıncı oldu”; *cirġurdār bolba irgendü* **248b**

altınçı aṭ “altıncı at”; *cirġudār morin* **128a**

altmış “altmış”; *ciran* **120a**

altmış miŋ “altmış bin”; *ciran minḳan* **121a**

ālṭun “altın”; *altan* **123a**

altun birle bėzedi muṣḥafnı “kur’an’ı altın ile süsledi”; *altanār çimebe musḥafnı* **372a**

altun soġuçı “sikkeci”; *altan dėledükçi* **123b**

altun tarāzūsı “altın terazisi”; *altan cing* **124a**

altun uşaġı “altın tozu”; *altan uşaḳ* **123b**

altun yalduzladı ḳurġa “kuşağı yaldızladı”; *altan sürçibe büsedü* **422a**

amān tiledi andın “ondan aman diledi”; *amān ėribe tūnēse* **516a**

amānat ḳoydı anıŋ ḳatıda “onun yanında emanet bıraktı”; *amānat talbiba tūni dėrgede* **396a**

amānat ḳoyḳannı tiledi “verdiği emaneti geri istedi”; *danḳalaḳsani’ān ėribe* **518b**

āmīn ayt[t]ı anıŋ du‘āsıġa “onun duasına amin dedi”; *āmīn kelebe tūni hirēküdü* **436b**

amraḳ boldı nėmege “nesneye hayran oldu”; *amraḳ bolba yamadu* **183a**

an → aḳ ėtmek “ak ekmek”; *çaġān ötmek* **112b**

anbār bėrdi yėrke “yere gübre verdi”; *anbār ögbe ġacar* **425a**

ançaḳ “ancak”; *tėdü* **163b**

and içti tėŋri birle “Allah’ın adıyla ant içti”; *andaġār ūba tėngrilē* **187b**

anda “orada”; *tende* **159b**

andaġ şaġın → saġın kim men bu işni ḳıldı “ben bu işi yaptım say”; *ėyi sėlki tėre üyle kibe bi* **532b**

andaḳ bitid[i] kitābnı kimse bulmas → bilmes “kitabı öyle yazdı ki kimse okuyamaz”; *tīn biçibe defteri ungşi’āsa* **525b**

andaḳ ve mundaḳ “öyle ya da böyle”; *ėyin tėyin* **159b**

andın köhe kėydi “zırh giydi”; *köhē ömüsbe* **516a**

angez ḳıldı anḳa ḫıyānat şerrini ḳoydı “ona hainlik ve kötülük edip bıraktı”; *sėlkibe tūndü mu’ū sėtkili talbiba* **229a**

anı anıŋ sarı yiberdi “onu ona doğru gönderdi”; *tūni tūndü cük ilebe* **441b**

anı üstün ḳıldı duşmanıŋa “onu düşmanından üstün yaptı”; *tūni dēre kibe duşmanāsa* **378b**

anıŋ alıġa boldı “onun önünde oldu”; *tūni emübe → emüne bolba* **497b**

anıŋ alıḳa kėldi “onun önüne geldi”; *tūni ömüne irebe* **505a**

anıŋ aşıḳlıḳı bar-dur ol nėmege “onun onesneye isteği var”; *tūni duran bī tėre yamadu* **396b**

anıŋ başıḳa ḳaḳtı “onun başına kaktı”; *tūni hėkindü dėletbe* **422a**

anıŋ başıḳa ḳaḳtı “onun başına kaktı”; *tūni hėkindü dėletbe* **422a**

anıŋ birle “onunla birlikte”; *tūnlē* **160a**

anıŋ dėk ḳıldı “onun gibi yaptı”; *tūni mütü kibe* **452b**

anıŋ içi[n]de nėme bar “onun içinde nesne var”; *tūni totara yama nī → bī* **437a**

anıŋ ḳatında “onun yanında”; *tūni dėrgede* **160a (2)**

anıŋ ḳatında nėmelerniŋ sanı bar “onun yanında çok nesneler var”; *tūni dėrgede yamayīn to’ān bī* **264b**

anıŋ ḳatında tapılur işdur “onun yanında bulunan iş”; *tūni dėrgede oldaḳu üyle bī* **291b**

anıŋ ḳavlıġa yėtti “onun sözüne geldi”; *tūni ügedü kürbe* **398a**

anıŋ kėyinçe bardı “onun arkasınca gitti”; *tūni ḳoynāsa orçiba* **279b, 382a, 449b, 473a, 476a, 476b**

anıŋ kėyinçe yörür [kişi] “onun arkasınca giden kişi”; *tūni ḳoynāsa yabuḳçi* **291a**

anıŋ kėyinige bardı “onun ardına gitti”; *tūni ḳoyni → ḳoyna orçiba* **291a**

anıŋ kuyruḳı “onun (Moğ. onların) kuyruğu”; *tėdenü sü’ūl* **154a**

anıŋ sarı “ona doğru”; *BOŞ* **160b**

anıŋ sarı köŋülsėdi “ona gönül verdi”; *tūni cük duralba* **173b**

anıŋ sarı meyl ḳıldı “ona gönül verdi”; *tūni cük duralaba* **174a**

anıŋ sünnet kėyinçe bardı “onun töresi ardınca gitti”; *tūni sünneti’ēr orçiba* **473a**

anıŋ tėgresinde “onun çevresinde”; *tūni tėdenü horçin* **160b**

anıŋ tişlerige yitiklik bar “onun dişlerinde keskinlik var”; *tū̄ni şidüni ḳurça bi* **242a**

anıŋ ucavurını sağındı “onun kökenini düşündü”; *tū̄ni uca’ūri sėtkibe* **450a**

anıŋ üçün “onun için”; *tū̄nü tulada* **165a**

anıŋ üstige boldı “ona üstün geldi”; *tū̄ni dēre bolba* **292a**

anıŋ üstüge boldı “ona üstün geldi”; *tū̄ni dēre bolba* **497b**

anıŋ yaman işi bar “onun kötü işi var”; *tū̄ni mū üyle bī* **272a**

anıŋ yol başı tuttı “onu yol başında tuttu”; *mörini hėkin bariba* **239b**

anıŋ yol başını tuttı yanut ḳılmaḳ üçün “geri dönmek için onun yolunu tuttu”; *tū̄ni mörīn hėkin bariba ḳari’ū kiku [tula]* **489a**

anḳa ėliki ilgeri turur “eli onun önündedir”; *tū̄ndü ġarni uruḳşi bī* **191a**

anḳa in‘ām bėrdi “ona ödül verdi”; *ögbe tū̄ndü soyurġal* **399b**

anḳa ḳoydı işni “işi ona bıraktı”; *tū̄ndü talbiba üyleyi* **406a**

anḳa tėbelikdin ülüş bar “onda delilikden hisse var”; *tū̄ndü ġatalġāsa kėşik bī* **407a**

anḳa toldurdı “ona doldurdu”; *dü’ū̄rgebe tū̄ndü* **288a**

anḳa yėtti “ona yetti”; *tū̄ndü kürbe* **251b**

anḳalttı anı nėmedin “onu nesne hakkında bilgilendirdi”; *uḳa’ūlba tū̄ni yamadin* **437b**

anḳıd “kazdan küçük, doğandan büyük bir ördek”; *anḳid f* **152b**

anḳladı işni “işi anladı”; *uḳaba üyleyi* **321b**

anḳlat[t] anı filān işke “ona filan işi anlattı”; *uḳa’ūlba tū̄ni tėre üyleyi* **382b**

anḳlat[t]ı anı filān nėme birle “onu filan nesneyle tanıştırdı”; *uḳa’ūlba tū̄ni yamalā* **371b**

anḳlattı anı işdin “ona işten anlattı”; *uḳa’ūlba tū̄ndü üylēse* **378b (2), 390a, 389b**

anḳlattı anı işke “ona işi anlattı”; *uḳa’ūlba tū̄ndü üyleyi* **421a**

ant bėrdi anḳa “ona ant verdi”; *andaġar ögbe tū̄ndü* **432a**

ant bėrdi anḳa tėŋri birle da‘vāsı üçün “ona davası için Allah’ın adıyla ant verdi”; *andaġar ögbe tū̄ndü tėngridü* **383b**

ant içdi “ant içti”; *andaġar ūba* **477b**

ant içiştiler tėŋri atı birle “Allah’ın adı ile ant içiştiler”; *andaġar ūbalar tėngriyin nėrer* **417a**

ant içti tėŋri birle “Allah’ın adıyla ant içti”; *andaġar ūba tėngrilē* **390a, 406a**

ant içürdi aŋa “ona ant içirdi”; *andaġar ögbe tūndü* **514b**

ant iştiler “ant içtiler”; *andaġar ūldubalar* **415b**

ant tėŋrige “Allah’a ant”; *andaġar tėngridür* **165a**

antlaştı anıŋ birle “onunla antlaştı”; *andaġallalduba → andaġarlalduba tūnlē* **454b**

anuḳ boldı iş üçün “iş için hazır oldu”; *bėle[n] bolba üyle tulada* **502b**

anuḳ ḳıldı “hazır etti”; *bėlen kibe* **392a**

anuḳ ḳıldı nėmeni “nesneyi hazır etti”; *bėletbe yamayi* **376a**

anut[t]ı anı “onu hazırladı”; *bėletbe tūni* **445a**

aŋladı orında “yerde bekledi”; *bayrilaba ġacartan → ġacartu* **231a**

aŋlattı anḳa işni “ona işi öğretti”; *uḳa’ūlba tūndü üyleyi* **404b**

aŋsız boldı andın “ondan habersiz oldu”; *genen bolba tūnēse* **317b**

aŋsız boldı nėmeni “nesneye anlayışsız oldu”; *ḳuşār bolba yamasar* **257b**

ap aḳ “apak”; *çab caġān* **154a**

ara turdı “aracı durdu”; *cūra bayba* **196a, 258a, 259b**

ara turdı anḳa “ona aracı durdu”; *cūra bayba tūndü* **322b, 435a**

ara turdı elik → anıŋ māliḳa “onun malına aracı durdu”; *cūra bayba tūni māldu* **388a**

ārām taptı yėrde “yerde huzur buldu”; *cali olba ġacartu* **517a**

arbadı anı “onu büyüledi”; *arbaba tūni* **226b**

arçıladı alar arasıda “onlar arasında arka çıktı”; *arçilaba tėde cūra* **176b**

ardı “yoruldu”; *ėçebe* **236a, 295b, 300a, 329b**

ardı köz “göz yoruldu”; *hėçēbe nidün* **175a**

ardı tėve “deve yoruldu”; *ėçebe tėm[ē]n* **208a**

arġan ayaḳ “yorgun ayak”; *ėçeksen köl* **330b**

arġuzdı anı “onu yordu”; *hėçebe tūni* **211a**

arı “arı”; *arı f* **149b**

arıdı ẖatun “kadın temizlendi”; *ayrayu'ūn → ari'ūn bolba ėme* **245a**

arıdın → aydın ayḳa tėrge tut[t]ı anı “onu aylık kiraladı”; *sarāsa saradu kölesün bariba tūni* **451b**

arıḳ boldı “arık oldu”; *tu[r]ḳan bolba* **331b**

arıḳ boldı “temizlendi”; *ari'ūn bolba* **330a, 359a**

arıḳ boldı yėr “yer temizlendi”; *ari'ūn bolba ġacar* **324b**

arıḳ [boldı] yanbaş[ı] “kalçası arık oldu”; *turḳadaba sūcīn hėkin* **408a**

arıḳ dōsluḳ ḳıldı anıŋ birle “onunla temiz dostluk etti”; *ari'ūn andaliḳ kibe tūnlē* **453a**

arıḳ ḳıldı “temizledi”; *ari'ūnliḳ kibe* **494a**

arıḳ ḳıldı anı “onu temizledi”; *aryūn kibe tūni* **427a**

arıḳ ḳıldı anı tėŋri “Allah onu temizledi”; *ari'ūn kibe tūni tėngri* **429a**

arıḳ ḳıldı sözni “sözü temizledi”; *ari'ūn kibe ügeyi* **424b**

arıḳ ḳıldı tėŋri üçün “Allah için temizledi, Moğ. Allah onu temizledi”; *ari'ūn kibe tūni tėngri* **380b**

arıḳ ḳıldı tonnı “elbiseyi; kürkü temizledi”; *ari'ūn kibe dēli* **432b**

arıḳ nėme “temiz nesne”; *ari'ūn yama* **359a**

arıḳ tėŋri “münezzeh Allah”; *ariyūn bī tėngri* **165a**

arıḳladı boyı “vücudu arıkladı”; *turḳadaba bete* **319a**

arıḳsız boldı “kirli oldui”; *burtaḳ bolba* **308a, 355b**

arıḳsız boldı nėme “nesne kirlendi”; *burtaḳ bolba yama* **306b**

arıḳsız boldı su “su kirli oldu”; *burtaḳ bolba uṣun* **308b**

arıḳsız ḳıldı anı “onu kirletti”; *burtaḳ kibe tūni* **380b**

arıt[t]ı anı “onu temizledi”; *arçiba tūni* **447b**

arıt[t]ı anı tėŋri “Allah onu arıttı”; *arçiba tūni tėngri* **429b**

arıt[t]ı aşnı “aşı temizledi”; *arçiba ide’ēni* **190b**

arıt[t]ı ḳıldı özini “kendisini temizledi”; *arçiba ōriyēn* **447b**

arıt[t]ı ḳılıçnı şayḳalı birle “kılıcı cilası ile temizledi”; *alçiba → arçiba hildüyi şayḳalar* **277b**

arıt[t]ım ḳuduḳnı “kuyuyu temizledim”; *arçiba ḳuduġi* **293b**

arıttı altun [ve] kümüşni “altını temizledi ve gümüşü”; *arçiba altan möngüni* **192b**

arıttı tişlerini “dişlerini temizledi”; *arçiba şidüni* **269a**

arḳan yıḳdı anı “onu arkaya yıktı”; *gedergü unaġāba tūni* **529a**

arḳan yıḳdı anı “onu arkaya yıktı”; *gedergü unaġāba tūni* **530b**

arḳuz[d]ı an[ı] özge kişi “onu başka kişi yordu”; *ėçebe tūni bişi kü’ūn* **300a**

arpa “arpa”; *arbay* **123a**

arslan “aslan”; *arslan f* **145b**

arslan balası “aslan yavrusu”; *arslan → arslanu küçük* **145b**

arslan tırnaġı “aslan pençesi”; *arslanu ḳimusun* **145b**

arslandın ḳorḳḳın “aslandan kork”; *arslanasa ay* **165a**

artıḳ boldı andın ol işge “o işte ondan fazla oldu”; *hülū bolba tūnēse tėre üyle[dü]* **403b**

art[t]ı “arttı”; *hülebe* **228a**

art[t]ı ėkin “ekin arttı”; *hülebe tari’ān* **290b**

artuḳ boldı anḳa “ona üstün geldi”; *hüle’ū bolba tūndür* **257b**

artuḳ bolġan “fazla gelen”; *hülū boluḳsan* **169b**

artuḳ ḳıldı tėŋgri anın mālını “Allah onun malını ziyade etti”; *hüle’ül[ebe] tėngri tūni māli* **419a**

artuḳ namāz ḳıldı “nafile namaz kıldı”; *hüledü namāz kibe* **502a**

artuḳ öksük boldı işler “işler çok eksik oldu”; *hülū̄ tuta’ū bolba üyle* **418b**

artuḳ tiledi andın “ondan fazla istedi”; *hülū̄ ėribe tū̄nēse* **520a**

artuḳlaştı anıŋ birle “onunla karşılıklı artırdı”; *hü[lū̄]lik kibe tū̄nlē* **455b**

artuḳlıḳ ḳıldılar “artıklık verdiler”; *hülū̄lik kibeler* **416b**

artuḳluḳ bolsun sanḳa “fazla gelsin”; *hülū̄ boltuġay çimadu* **164b**

artuḳraḳ “daha fazla”; *BOŞ* **160a**

artun → artuḳ boldı tarāzū “terazi çok gösterdi”; *artuḳ bolba cing* **281b**

arturdı anı “onu artırdı”; *hüle’ū̄lebe tū̄ni* **217b**

arturdı anı öz hüneri “o kendi becerisini artırdı”; *hüle’ū̄lebe tū̄ni ōrīn erdem* **228b**

arturdı munı andın “bunu ondan artırdı”; *hüle’ū̄lebe tū̄ni tū̄nēse* **424a**

arturdı nėmeni nėmege “nesneyi nesneye kattı”; *hüle’ū̄lebe yamayi yamalā* **402b**

arturdı sözni “sözü artırdı”; *hüle’ū̄lebe ügeyi* **502b**

arturḳın “artık”; *hüle’ū̄n* **163b**

arturuştılar raḫtnıŋ bahāsını “birbirlerine eşyanın fiyatını arttırdılar”; *hüle’ū̄lebe raḫtni üneyini nim nikenēse* **509a**

aruġ boldı “zayıf oldu”; *turġan bolba* **362b**

aruġ gele “zayıf hayvan”; *turġan adūsun* **197a**

aruḳ boldı “zayıf oldu”; *turḳan bolba* **332b, 361a**

aruḳ boldı “zayıf oldu”; *turḳadaba* **212a, 313b**

aruḳ boldı anı dōstlıḳ “dostluk onu zayıf yaptı”; *turḳada’ūlba tū̄ni andaliḳ* **206a**

aruḳ boldı ḫatun “kadın arıkladı, Moğ. arık kadın”; *ėne turḳan ėme* **313b**

aruḳ boldı teni “teni zayıf oldu”; *turḳan bolba bėyeni* **206a**

aruḳ ḳıldı anı “onu arıklattı”; *turḳan kibe tū̄ni* **384b, 405a, 419a**

aruḳ tėve “zayif deve”; *turġan tėm[ē]n* **138a**

aruḳladı “zayıfladı”; *turḳadaba* **230b**

aruḳladı ḳoy “koyun zayıfladı”; *turḳadaba ḳonin* **202a**

aruḳlattı geleni “hayvanı zayıflattı”; *turḳada’ūlba adūsuni* **196b**

ārzūladı “istedi”; *küsebe* **505b**

ārzūladı anı “onu istedi”; *küsebe tūni* **279b, 475a**

ārzūlattı anı “onu isteklendirdi”; *küse’ūlbe tūni* **280a**

ārzūlıḳ [boldı anḳa] “ona istekli oldu”; *arzutu bolba tūndü* **208b**

ārzūlıḳ boldı uruḳlarıḳa “akrabalarına istekli oldu”; *kėrektü bolba uruḳturiyān* **187a**

ārzūluḳ boldı aŋa “ona istekli oldu”; *küseltü bolba tūndü* **478a**

ārzūluḳ boldı aşḳa “yemeğe istekli oldu”; *küseltü bolba idētü* **323b**

ārzūluḳ boldı ėtke “ete istekli oldu”; *küsütü → küseltü bolba miḳandu* **322a**

ārzūluḳ ḳıldı anı nėmeni “nesneyi onu isteklendirdi”; *küseltü kibe tūni yamayi* **448a-448b**

ārzūmand boldı anḳa “ona istekli oldu”; *ārzūtu bolba tūndü* **283b**

ārzūmand boldı sütke “süte istekli oldu”; *ārzūtu bolba sündü* **222a**

asdı anı “onu astı”; *ölgübe tūni* **168b**

asıġ ḳıldı anḳa ol nėme birle “ona fayda etti o nesne ile”; *tusa kürgebe tūndü tėre yama[lā]* **348b**

asıḳ aldı ėr “adam yararlandı”; *asiḳ abuba ėre* **403b**

asıḳ bėrdi anḳa “ona fayda verdi”; *tusa kibe tūndü* **402a**

asıḳ ḳıldı “kâr etti”; *asiḳ kibe* **300a, 374b**

asıḳ taptı andın “ondan yararlandı”; *asiḳ bolba tūnēse* **467b**

asıḳ taptı bilikdin “bilimden fayda buldu”; *tusa olba bilgēse* **520a**

asıldı aŋa “ona asıldı”; *ölgübe tūndü* **488a, 494b**

aşīllıġ boldı “soylu oldu”; *uca’ūrtu bolba* **354b**

asradı anı “onu besledi”; *asaraba tūni* **262b, 424a (2), 446b**

asradı anı “onu sakladı”; *asaraba tūni* **461a**

asradı nėmeni “nesneyi korudu, sakladı”; *asaraba yamayi* **386b**

asradı yėtīmni “yetimin bakımını üstlendi”; *asaraba öneçini* **258a**

astı andın ol nėmeni “ona o nesneyi astı”; *ölgübe tūnēse tėre yamayi* **278b**

astın “aşağı”; *dora* **159b**

astınraḳ “daha aşağı”; *dorāra* **159b**

asuḳtı → aşuḳtı anıŋ sarı “ona doğru koştu”; *cāraba tūni cük* **464a**

aş bėrgüçi ėr “yemek veren erkek”; *ide’ēn ögükçi ėre* **389a**

aş siŋedi → siŋmedi “yemek hazm olmadı”; *ide’ēn ėse şingebe* **319b**

aş tiledi andın “ondan yemek istedi”; *ide’ēn ėribe tūnēse* **515b**

āşkārā boldı anḳa iş “iş ona açık oldu”; *ile bolba tūnlē üyle* **222a**

āşkārā boldı nėme “nesne açık oldu”; *āşkārā bolba yama* **291b**

āşkārā boldı rāz “Çağ. sır açıldı, Moğ. herkes duydu”; *sonasba bügüde* **220a**

āşkārā boldı rāz “sır açığa çıktı”; *bėlgetü bolba sėtkil* **288a**

āşkārā ḳıldı anı “nesneyi açıkladı”; *āşkārā ḳildi yamayi* **424a**

āşkārā ḳıldı anı ol nėme birle “onu ol nesneyle tanıştırdı”; *āşkārā kibe tūni tėre yamalā* **342b**

āşkārā ḳıldı duşmanlıḳı “düşmanlığı açığa vurdu”; *ile kibe duşmanlıḳ* **451a**

āşkārā ḳıldı işni “işi açık yaptı”; *ile kibe üyleyi* **391a**

āşkārā ḳıldı sırnı “sırrı açıkladı”; *āşkārā kibe sėtkili* **405a**

āşkārā ḳıldı yaşurḳan nėme[ni] “gizli nesneyi açığa çıkardı”; *ile kibe ni’ūḳsan yamayi* **378b**

aşlıḳ kėtürdi “tahıl getirdi”; *nari’ān → tari’ān açaraba* **474b**

āşnālıḳ ḳıldı anıŋ birle “onunla arkadaşlık etti”; *tanilduba tūnlē* **455b**

aştı anḳa “ona aştı”; *ġarba tūndü* **302a**

aştı ėşikni “kapıyı açtı”; *nēbe ūdeni* **238a**

aştı ėşikni yol sarı “kapıyı yola doğru açtı”; *nēbe ė’ūdeni mör cük* **346b**

aştı şatuġa “merdivene çıktı”; *nēbe şatudu* **238a**

aştı şatuġa “merdivene çıktı”; *oraba şatudu* **505a**

aştı taḳḳa “dağa çıktı”; *ġarba ūladu* **425b**

aştı yükke “yükün üstüne çıktı”; *ġarba aça’ān dēre* **342b**

aşuḳḳın “acele et”; *cāra* **163b**

āşuḳmaḳ “acele etmek”; *cāraḳu* **173a**

aşuḳtı “acele etti”; *cāraba* **206a, 242a, 284b, 318a, 359b, 529a, 532a**

aşuḳtı anıŋ birle “onunla birlikte acele etti”; *cāraba tūnlē* **455b**

aşuḳtı anıŋ sarı “ona doğru koştu”; *cāraba tūni cük* **453b-454a, 492b**

aşuḳtı anıŋ sarı “ona doğru koştu”; *cāraba tūni cük* **492b**

aşuḳtı anḳa “ona koştu”; *cāraba tūndü* **415a**

aşuḳtı bahādın filān nėme[ni] “filan nesneye fiyattan acele etti”; *cāraba ünēse tėre yamadu* **434b**

aşuḳtı ḫıdmatḳa “hizmete acele etti”; *cāraba tabuḳtu* **173a**

aşuḳtı işde “işte acele etti”; *cāraba üyledü* **382b**

aşuḳtı nėmege “nesneye acele etti”; *cāraba yamadu* **495b**

aşuḳtı nėmege nėmege “nesneye (Moğ. nesne için ona) acele etti”; *cāraba tūndü yama tulada* **451a**

aşuḳtı yol yörümekde “yol yürümekte acele etti”; *cāraba yabḳudu* **480b**

aşuḳtı yörümekde “yürümekte acele etti”; *cāraba yabuḳudu* **383a, 395b**

aşuḳtılar “acele ettiler”; *cārabalar* **508a**

aşuḳturdı anı “onu acele ettirdi”; *cāra’ūlba tūni* **515b**

aşuḳturdı anı ol nėmeni “onu o işte acele ettirdi”; *cāra’ūlba tūni tėre üylēse* **387b**

aşuḳup barmaḳ “acele acele gitmek”; *cāraci orçiku* **263a**

at “ad”; *nėre* **155a**

aṭ “at”; *morin* **124b**

aṭ bėlgüsi “at belgisi”; *morin[u] bėlge* **126a**

aṭ ėrni “at dudağı”; *morin hurūl* **127a**

aṭ içegüsi “at bağırsağı”; *morinu gėtesün* **127b**

at ḳoydı anḳa “ona ad koydu”; *nėre talbiba tūndü* **423a**

at ḳoydı anḳa hem ol at “ona tam o adı koydı”; *nėre talbiba tūndü mön tėre nėreyi* **448a**

aṭ köküsi “at göğüsü”; *morinu çe’ėci* **127a**

aṭ ḳuyruḳı “at kuyruğu”; *morinu sü’ūl* **127a**

aṭ meŋi “at beni”; *morinu menge* **126b**

at tamġası “at damgası”; *morinu tamġa* **129b**

aṭ tėzeki “at tezeği”; *morin[u] harġal* **127b**

aṭ tuynaḳ[ı]nıŋ alı “at tuynağının önü”; *morinu turūnu manḳlay* **127b**

aṭ yalı “at yelesi”; *morinu dēl* **127a**

at yapuġı “at çulu”; *morinu nemėle* **129b**

ataldı ol nėme birle “o nesneyle adlandı”; *nėrelebe tėre yamalā* **505b**

atası ‘arabī aṭ “babası Arap atı”; *ėçigeni arabi morin* **125a**

atasız boldı “yetim kaldı”; *ėçige ügey bolba* **412a**

atasız oġulsız boldı ėr “adam babasız ve oğulsuz kaldı”; *ėçige ügey kūn ügey bolba ėre* **208a**

atıştılar taş birle “birbirine taş attılar”; *güri orkiba nim nikendēn* **415b**

aṭlarnıŋ yarışur yėri “atların yarış alanı”; *moridu urulduḳu ġacar* **127b**

atlıġlar “atlılar”; *morita[n]* **130a**

atlıḳ boldı “adlı oldu”; *tėre[tü] → nėretü bolba* **366a**

aṭlıḳ boldı ol nėme “o nesne adlı oldu”; *nėretü bolba tėre yama* **487b**

aṭnıŋ ayaḳı ėliki “atın ayağı eli”; *morinu ġar köl* **127b**

aṭnıŋ çüki “atın çükü”; *morinu ġirçang* **127a**

aṭnıŋ kakulı yalı kuyruk ḳılı “atın alın, boyun ve kuyruk kılı”; *morinu kakil dēl sūlin ḳilġasun* **127a**

aṭnıŋ sübesi “atın kaburgası”; *morinu sübē* **127a**

aṭnıŋ tört ayaḳı “atın dört ayağı”; *morinu dörben köl* **127b**

aṭnıŋ tuynaḳı “atın tuynağı”; *morinu turūn* **127b**

attı anı yavuḳdın “onu yakından attı”; *ḳarbuba tūni oyrāsa* **373a**

āvāza f “haber”; *kėlen* **155a**

avladı “avladı”; *abalaba* **183a**

avladı anı “onu avladı”; *abalaba tūni* **217b, 474a, 491b**

avladı avnı “avı avladı”; *abalaba abayi* **466a**

avladı sūsmārnı “kertenkeleyi (Moğ. yılanı) avladı”; *abalaba moġayyi* **466a**

avladılar “avladılar”; *abalalar* **502b**

avladılar avçı ḳuşlar avnı “avcı kuşlar avı avladı”; *abalaba abaçi şiba’ūn şiba’ūyi* **337b**

avladı kelesni “kertenkeleyi avladı”; *abalaba kelesi* **182b**

avlamadı avçı “avcı avlamadı”; *ėse abalaba avçi* **385a**

avlar ḳuş “avcı kuş”; *abalaḳu şiba’ūn* **150a**

avnı öltürür yėrni ḫaṭā ḳıldı “avı avlama yerini yanıldı”; *abayīn bayḳu abayīn bayġu ġacari ėndebe* **420b**

avuçladı sudın “sudan (Moğ. onu) avuçlad”; *a’ūçi’ān abuba tūnēse* **468a**

avuçladı sunı öz ėlik[i] birle “suyu kendi eli ile avuçladı”; *abuba uṣuni ōrīn ġarār* **190a**

ay tėŋri “ey Allah”; *ay tėngri f* **167a**

a[y]rıldı “ayrıldı”; *ḳa[ġa]çaba* **503b**

ayaça çin “avuç kadar”; *alaḳanu çintü* **167a**

ayaġını ayaḳıġa tolġattı “bacak bacak üstüne attı”; *köl köldü ḳuçiba* **524a**

ayaġını tart[t]ı iştin “ayağını işten çekti”; *köli’ēn tataba üylēse* **486b**

ayaġını[ŋ] baş [barmaġı suḳ] barmaḳıġa miŋgişti “ayağının başparmağı işaret parmağına bindi”; *kölün yėke ḳurūn dundadu ḳurūtu sundulaḳsan* **410a**

ayaḳ astıḳa bastı yėrni “yeri ayağının altıyla çiğnedi”; *köl dora giçkibe ġacari* **409a**

ayaḳ maŋdı “adım adımladı”; *kölēn alḳuba* **477a**

ayaḳ tart[t]ı işdin “işten ayak çekti”; *köl tataba üylēse* **532a**

ayaḳ üstige olturdı “ayak üstüne oturdu”; *kölīn dēre sūba* **518b**

ayaḳı aḳ ḳoy “ayağı ak koyun”; *köl çaġān ḳonin* **143b**

ayaḳıġa ḫalḫal saldı “ayağına halhal taktı”; *köldēn buḳa’ū okiba* **530b**

ayaḳıḳa yėtti ay “ay sona erdi”; *köldü kürbe sara* **341a**

ayaḳın[ı] köterdi [it] siymek üçün “köpek ayağını siymek için kaldırdı, Moğ. köpek ayağını kaldırdı siydi”; *noḳay kölēn örgübe şēbe* **342b**

aybad? eybed? “bumbar dolması”; *aybad? eybed? f* **111a**

ayçıġlandı → açıġlandı ėr “adam öfkelendi”; *a’ūrlaba ėre* **503a**

ayġır aṭ “aygır at”; *acirġa morin* **125a**

ayıb ḳoydılar “rezil ettiler”; *mū talbibalar* **168a**

ayıḳ “ayı”; *ötege* **146a**

ayıḳ balası “ayı yavrusu”; *ötegeyīn küçük* **146a**

ayırdı anı “onu ayırdı”; *ḳaġaça’ūlba tūni* **445b, 446a, 460a (2)**

ayırdı nėmeni “nesneyi ayırdı”; *ḳaḳalaba yamayi* **191b**

ayırdı nėmeni nėmedin “nesneyi nesneden ayırdı”; *ḳaḳalaba yama yamāsa* **218b**

ayırdı süt ėmgüçini anasıdın “süt emiciyi ayırdı annesinden”; *ḳaġaça’ūlba sün kökekçi ėkēse* **196a**

ayırdın → ayırdı süttin “memeden ayırdı”; *sünēse ḳaġaça’ūlba* **292b**

ayrıldı “ayrıldı”; *[ḳa]ġaçaba* **474b**

ayrıldı andın “ondan ayrıldı”; *ḳaġaçaba tūnēse* **222a, 247b, 498b;** *ḳaġaça’ūlba tūnēse* **454b**

ayrıldı nėme “nesne ayrıldı”; *ḳaġaçaba yama* **482a**

ayrıldı nėme nėmedin “nesne nesneden ayrıldı”; *ḳaġaçaba yama yamayi → yamāsa* **503a**

ayrıldı ösrüklikdin dağı ağrıḳlıḳdın dağı tėlbelıḳdın dağı bīhūşlıḳdın “sarhoşluktan ve hastalıktan ve delilikten ve baygınlıktan ayıldı”; *sėribe soḳtaḳsanāsa basa ėbeçinēse basa tėlbeligēse basa ėsēse* **400a-400b**

ayrıldı süyük “kemik ayrıldı”; *ḳaġaçaba yasun* **483b**

ayrıldı yėridin “memleketinden ayrıldı”; *ḳaġaçaba ġacarāsa* **196a**

ayrıldılar “ayrıldılar”; *ḳaġaçaldubalar* **416a, 468b**

ayrılıḳ saldı ėki nėme arasında “iki nesne arasında ayrılık koydu”; *ḳaġaça’ūlbaḳoyarin cūra* **247b**

ayrılıḳ saldı ėki nėmeniŋ arasında “iki nesnenin arasına ayrılık koydu”; *ḳaġaça’ūlḳuyi u’ūrba ḳoyari cūra* **255a**

ayrılıḳ saldı [ol] ėkiniŋ arasında “o ikinin arasına ayrılık koydu”; *[ḳa]ġaça’ūlba tėre ḳoyarīn cūra* **280b**

ayrılıştılar “ayrıldılar”; *ḳaġaçaldubalar* **509b**

ayrılmaḳ saldı nėmeler arasında “iki nesnenin arasında ayrılık koydu”; *ḳaġaça’ū[l]ḳuyi u’ūraba yamayi cūra* **433b**

ayrıştılar “ayrıldılar”; *ḳaġacaldubalar* **509b**

aytı anḳa ḳayġusını “ona kaygısını söyledi”; *kelebe tūndü ḳayġuyān* **391b**

aytılur bağladı ol kişi boyun bağını “söylenir, o kişi kendi boyun bağını bağladı”; *caḳu tuyaba → huyaba tėre kü’ūn kücūni’ēn ōrin* **475b**

aytılur raḫmat bolsun sanḳa “sana rahmet olsun! Denir”; *kėlekse[n] bolum raḫmat çimadu* **208b**

ayt[t]ı “söyledi”; *kelebe* **281b**

ayt[t]ı anḳa rāznı “sırrı ona söyledi”; *kelebe tū̄ni dotaraḳinān* **405a**

ayt[t]ı bismi’llāh “Allah’ın adıyla dedi”; *gėbe bismi’llāh* **525a**

ayt[t]ı sözni “sözü söyledi”; *kelebe ügey[i]* **502b**

aytursen sıġınur-men tėŋrige “Allah’a sığınırım! Diyorsun”; *kelem şitüm bi tėngridü* **275b**

az “az”; *cö’en* **122a**

az az içdi sunı “suyu azar azar içti”; *cō̄n cō̄n ūba uṣuni* **311a**

az az ködürdi → kirürdi anı işke “onu azar azar işe soktu”; *çō̄n çō̄n ora’ūlba tū̄ni üyledü* **423b**

az boldı “az oldu”; *çō̄n bolba* **358a**

az boldı nėme “nesne az oldu”; *çō̄n bolba yama* **207b**

az ḳıldı anı “onu azalttı”; **439b**

az ḳıldı anı “onu azalttı”; *cōn kibe tū̄ni* **425a**

az sanadı nėmeni “nesneyi az saydı”; *çō̄nlen tōlaba yamayi* **517b**

az sürük “az hayvan sürüsü, Moğ. deve”; *tėm[ē]n* **136b**

āzā ḳıldı ḳulnı “köleyi azat etti”; *āzād kibe bōli* **385b**

āzād boldı ḳul “köle özgür oldu, köle kurtuldu”; *ō̄rīn durār bolba bōl* **191b;** *āzād bolba bōl* **326b**

āzād ḳıldı ḳulnı “köleyi azat etti”; *āzād kibe bōli* **438b**

azadı anı şayṭān “şeytan anı azdırdı”; *tō̄ri’ūlbe tū̄ni ėlē* **492a**

āzār baġladı “kırgınlık bağladı”; *azar huyaba* **464a**

āzārladı atasını “babasını incitti”; *duran talbiba èçigeyēn* **268b**

azdı “doğru yoldan saptı”; *tō̄ribe* **207b, 232a**

azdı “bayıldı”; *tōribe* **315a**

azdı yābānda “bozkırda kayboldu”; *tōribe kēre* **468a**

azdı yolnı “yolu şaşırdı”; *endebe mörin* **371a**

azdurdı anı “onu azdırdı”; *tōrūlbe tūni* **523a**

azdurdı anı yoldın “onu yoldan azdırdı”; *tōri’ūlbe tūni orāsa* **393b**

azıḳlıḳ “yabani hayvan”; *ariyatu* **145b**

azḳurdı anı “onu azdırdı”; *tōri’ūlbe tūni* **420b, 439b**

azḳurdı anı şayṭān “şeytan onu azdırdı”; *ḳōri’ūlbe → tōri’ūlbe tūni ėlē* **517b**

azuḳ bėrdi anḳa “ona yiyecek verdi”; *künesün ögbe tündü* **273b, 286a, 442b**

azuḳ bėrdi mālını oġlanlarıġa “çocuklarına malını nafaka verdi, Moğ. kendi çocuklarına yiyecek verdi”; *künesü ögbe kü’ūn şiba’ūndān* **386a**

azuḳ bėrdi oġlanlarıġa “çocuklarına yiyecek verdi”; *künesün ögbe kūkettü* **281b;** *künesün ögbe kü’ūn şiba’ūndu* **283a**

azuḳ ḳıldı ol nėmeni “o nesneyi katık etti”; *künesün kibe tėre yamayi* **474a**

azuḳ kirerdi → köterdi “erzak kaldırdı”; *künesün örgübe* **501b**

azuḳsız boldı ėr “erkek erzaksız oldu, Moğ. halk erzak verdi”; *künesü ögbe irgen* **387b**

azuḳsız boldı ėr → ėl “halk erzaksız oldu”; *ḳünesün ügey bolba irgen* **420b**

azuluştılar → ayruluştılar “ayrıldılar”; *tasuraldubalar* **416b**

B

bāb bāb kıldı kitābnı “kitabı bölümlere ayırdı”; *bāb bāb kibe defteri* **442a**

bābūnī → mābūnī ‘illet “iktidarsızlık hastalığı”; *ėne ėrelik ‘illet* **369a**

baġdaş ḳurdı “bağdaş kurdu”; *cabilaba sūba* **492b**

baġdın → boġundın çıḳardı ėlikni “eli eklemden çıkardı”; *üyēsese ġarġaba ġari* **268b**

baġır → ‘āciz ḳıldı anı “onu aciz etti, Moğ. onu aciz oldu”; *dora bolba tūni* **452b**

bağladı anı “onu bağladı”; *huyaba tūni* **466b**

bağladı aŋa ol söz kim aytmaydur ėndi → ėdi “ona söylemediği sözü isnat etti”; *ḳudal kelebe tūndü ėse keleksen ügey* **502a-502b**

bağladı arıḳnı “arkı kesti”; *huyaba tatāli* **244a**

bağladı atnı “atı bağladı”; *huyaba morini* **185a**

bağladı başını “başını bağladı”; *huyaba hėkini* **425b**

bağladı başını ser-pençe → ser-bend bile “baş bağı ile başını bağladı”; *huyaba hėkini hėkin uyāsarlā* **169a**

bağladı dārū ḳarınnı “ilaç sürgünü kesti”; *huyaba ėm gėtesüni* **195b**

bağladı élniŋ élikini “halkın elini bağladı”; *huyaba irgeni ġari* **432b**

bağladı érniŋ élikini “erkeğin elini bağladı”; *huyaba éreyīn ġari* **190a**

bağladı éşikni “kapıyı kilitledi”; *huyaba e’ūdeni* **374b, 386a, 395a, 433b**

bağladı geleni olaŋ birle “hayvanı kolan ile bağladı”; *huyaba adūsuni olanggiyār* **198a**

bağladı ḳurnı bélke “beline kuşağı kuşandı”; *ḳuri büselebe béldēn* **468b**

bağladı oġlannı köküs bağı birle “çocuğu göğüs bağı ile bağladı”; *huyaba kūkeni çeçīn huyāsarār* **186a**

bağladı sözni “sözü bağladı”; *huyaba ügeyi* **425b**

bağladı su bendini “su bendini açtı”; *huyaba uṣuni [uyaḳsan]* **264a**

bağladı süyükni “kemiği bağladı”; *huyaba yasuni* **242b**

bağladı süyükni “kemiği bağladı”; *huyaba yasuni* **426a**

bağladı téveni tiz bağı birle “diz bağı ile deveyi bağladı”; *huyaba témēni öbüdügün huyāsar[ār]* **195b**

bağladı tulumnıŋ aġzını “tulumun ağzını bağladı”; *huyaba tulumīn amasari* **420a**

bağladı tügünni “düğümü bağladı”; *cayitba canḳi* **173b**

bağlamaḳ “bağlamak”; *huyaḳu* **169a**

bağla[n]dı söz aŋa “onun sözü bağlandı”; *huyaba tūndü üge* **515a**

baġlandı “bağlandı”; *huyaġdaba* **480a**

baġlandı anı →aŋa iş “iş ona bağlandı”; *huyaba tū̄ndü üyle* **515b**

baġlandı èşik “kapı kapandı”; *huyaba è’ū̄den* **481b, 482b**

baġlandı nème çīz “nesne bağlandı”; *huyaba yama* **480a**

baġlandı söz “söz bağlandı”; *huyaba üge* **374b, 515b**

baġrı ḳara “bağrıkara (bir tür kuş)”; *baġrı ḳara f* **152a**

bağırdı “bağırdı”; *bağırdı* **217a**

bahā ḳıldı raḫtnı “mala değer biçti”; *üne kibe māli* **444b, 475a**

bahādur boldı “bahadır oldu”; *bādur bolba* **302b, 307b**

bahādurluḳḳa nisbet ḳıldı anı “onu bahadırlığa saydı”; *bādurtu tēba tū̄ni* **431a**

bahāladı aŋa raḫtnı “onun için mala değer biçti”; *ünelebe tū̄ndü raḫti* **282b, 459b**

bahāne ḳıldı aŋa aġrıḳlıḳnı “hastalığı ona bahane etti”; *şiltaḳ kibe tū̄ndü èbeçinligi* **473a**

bahāsını tiledi ḳulnı “kölenin fiyatını sordu”; *üneyin[i] èribe bōlāsa* **522a**

bahāsız dāne “baha biçilmez inci”; *üne ügey dāna* **412a**

baḫışladı anı “onu bağışladı”; *soyurḳaba tū̄ni* **290a, 400a**

baḫışladı anḳa “ona bağışladı”; *ögbe tū̄ndü* **282a**

baḫışladı anḳa “onu affetti”; *nökçebe tū̄ndü* **320a**

baḫışladı anḳa māl “ona mal bağışladı”; *soyurḳaba tū̄ndü māl* **351a**

baḫışladı anḳa mālnı “ona malı bağışladı”; *soyurḳaba tū̄ndü māli* **256a**

baḫışlamaḳ tiledi andın nème “ondan nesneyi bağışlamak istedi”; *duralaba tū̄ndü yamayi* **518b**

baḫışlar aṭ “bahşiş at”; *soyurġal morin* **125b**

baḫīl ḳıldı anı “onu onu cimri etti”; *mudḫal kibe tū̄ni* **386b**

baḫīllıḳ ḳıldı anḳa māl içün “mal için ona cimrilik yaptı”; *madḳal bolba tū̄ndü māl tulada* **316b**

baḫīllıḳ ḳıldı nėmege “nesneye eli sıkılık etti”; *batu kibe yamadu* **203a**

baḫillıḳ ḳılıştılar ol nėmege “o nesneye cimrilik yaptılar”; *madḫalliḳ kibeler tėre yamadu* **417a**

baḫiş ḳıldı anıŋ birle “onunla bahse girdi”; *tėmeçebe tūnlē* **452a**

baḫtlıḳ boldı “talihli oldu”; *baḫttu bolba* **369a**

baḫtlıḳ boldı “talihli oldu”; *baḫttu bolba* **374b**

baḫtlik ḳıldı anı tėŋri “Allah onu talihli yaptı”; *baḫtu kibe tūni tėngri* **375b**

baḳ baḳ ḳıldı köverçken “güvercin bakbak etti”; *baḳ baḳ kibe dörçiken → kōrçiken* **526a**

bāḳī boldı aŋa “ona kalıcı oldu”; *dāyim bolba tūndü* **256b**

bāḳī ḳaldı “baki kaldı”; *ḳani’ā ḳoçaruḳsan* **330b**

baḳlan ḳozı “yağlı kuzu”; *baḳlan ḳuraġan* **142b**

baḳtı anı sarı “ona doğru baktı”; *hücebe tūni cük* **247a**

baḳtı anıŋ sarı “ona doğru baktı”; *ücebe tūni cük* **351b, 487b**

baḳtı anḳa “ona baktı”; *ücebe tūndü* **254a, 340a, 344b**

bal arısı “bal arısı”; *balun arı* **149b**

balçıḳ bile suvadı tamnı “duvarı balçıkla sıvadı”; *şibarār nilaba balġasuni* **446a**

balçıḳġa yıḳıldı “çamura düştü”; *şibartu unaba* **410b**

balçıḳlıḳ boldı yėr “yer çamur oldu”; *şibartu bolba ġacar* **312b**

balıḳ şorbaşı → şorbası “balık çorbası”; *ciġasuni şilen* **111b**

balınladı → yalınladı ot “ateş yalınladı”; *yalinlaba ġali → ġal* **470b**

bālnı tėrdi “balı sağdı”; *bali tūbe* **276b**

band-i kārd m “bıçak kemeri”; *band-i kārd m* **135a**

bāng-i namāz çarladı muḳri “müezzin ezan okudu”; *ḳaylaba bāng-i namāz muḳri* **436b**

banuzdı → baturdı suġa anı “onu suya batırdı”; *bulaba uṣundu tūni* **385b**

bar ėdi iş “iş vardı”; *bilē üyle* **283a**

bar ėdi ol iş filān kişi çaġıda “o iş filan kişi zamanında vardı”; *bilē tėre üyle tėre çaḳtur* **302b**

bar idük toyda “biz düğün ziyafetinde idik”; *bida ḳurimdu bilē* **386b**

bar kėçti andın “ondan vaz geçti”; *nökçibe tūnēse* **504b**

baranḳar “ordunun sağ kanadı”; *baranḳar f* **130a**

baranḳar cö’ēn ḳar “ordunun sağ ve sol kanadı”; *baranḳar cö’ēn ḳar f* **130a**

barça “bütün”; *bügüde* **165b**

barça çaġırnı içti içküçi “içkici bütün şarabı içti”; *bügüde bori ūba u’ūḳuḳçi → u’ūḳçi* **417b**

barça ėrenler “bütün erkekler”; *bügüde ėres* **166a**

barça ḫatunlar māl ėsi “mal sahibi bütün kadınlar”; *bügüde ėmes malun ėcent* **162b**

barça ḫatunlar özleri “bütün kadınların kendileri”; *bügüde ėmes ōsedi’ēn* **166a**

barça kėldiler alar “onların hepsi geldi”; *irebe tėde bügde* **167a**

barça mālnı aldı “bütün malı aldı”; *bügüde māli abuba* **451b, 518b**

barça mālnıŋ iyileri “bütün malın sahipleri”; *bügüde malun ėcent* **162b**

barça nėmeni aldı “her şeyi aldı”; *bügüde abuba yamayi* **515a**

barça urdılar “hepsi dövdüler”; *bügüde dėletbe* **158b**

bardı “vardı”; *orçiba* **218a, 225b, 481b;** *horçiba* **224b, 225b**

bardı anıŋ birle “onunla birlikte gitti”; *orçiba tūnlē* **459b, 461a**

bardı anıŋ kėybid → kėyinçe “onun arkasınca gitti”; *horçiba tūni ḳoynāsa* **290a**

bardı anıŋ sarı “ona doğru gitti”; *orçiba tūni cük* **336a;** *horçiba tūni cük* **344a**

bardı bir yėrdin bir yėrge “bir yerden başka yere gitti”; *orçiba niken ġacarāsa bişi ġacara* **452b**

bardı çėrik çėrikke “ordu orduya gitti”; *orçiba çėrik çėriktü* **348b**

bardı işde “işe gitti”; *obçiba → orçiba üyleyi* **468b**

bardı kėyinçe “arkasından gitti”; *orçiba ḳoynāsa* **267a**

bardı ol yėrge “o yere gitti”; *orçiba tėre ḫacara → ġacara* **482b**

bardı yėrde “yere vardı”; *horçiba ġacara* **168b;** *o[r]çiba kösere* **234b**

bardı yolda “yola gitti”; *orçiba mörtü* **255b**

bardılar ėvdin “evden gittiler”; *orçiba gėrēse* **206a, 517b**

bardılar ḳāżīġa “hâkime gittiler”; *orçiba ḳāżīn dėrgede* **415a**

barḫurdār ėr “mutlu erkek”; *barḫurdār ėre* **431b**

barḫurdārlıḳ bėrdi anḳa anıŋ bile “ona onunla mutluluk verdi”; *barḫurdārliḳ ögbe tū̄ndü tū̄nelē* **431b**

barḫurdārlıḳ bėrdi tėŋri oġulı birle “Allah oğlu ile (Moğ. oğluna) mutluluk verdi”; *sayinliḳ ögbe tėngri kü’ū̄ndü* **383a**

barḫurdārlıḳ taptı andın “ondan mutluluk buldu”; *sayinliḳ olba tū̄nēse* **514b**

barḫurdārlıḳ taptı aŋa “ondan mutluluk buldu”; *sayinliḳ olba tū̄nēse* **498a**

barḫurdārlıḳ taptı nėmeni “nesneden mutluluk buldu”; *sayinliḳ olba yamāsa* **493a**

barıdı → bar ėdi nėsne “nesne var idi”; *bilē baba → yama* **502b**

barış kėliş ḳıldı aŋa “ona gidip geldi”; *ireldübe orçilduba tū̄ndü* **498b**

bārī → bāzī yedi anıŋ birle “onunla birlikte aldandı”; *bāzī idebe tū̄nlē* **472a**

bariba tū̄ni bariba tū̄ni tėngri ėre’ū̄vēr **450b**

barmaḳlar uçı birle tuttı “parmaklarının ucuyla tuttu”; *ḳurūdīn ücū̄rē[r] bariba* **183a**

barmaḳlarnıŋ arasını kėŋ açtı “parmakların arasın geniş açtı”; *ḳurūdīn cūrayi okiba* **423b**

bars “pars”; *bars f* **146a**

barsçı “parsçı”; *barsçi f* **146a**

bastı duşmannı “bastı düşmanı”; *daruba duşmani* **269b, 342b**

baş aġrıḳ bėrdi anḳa “ona baş ağrısı verdi”; *hėkin ėbeçin ögbe tū̄ndü* **431a**

baş bıḳın tikildi “dimdik durdu”; *hėkin örübeybe* **177a**

baş bile tikildi aṭ “at başıyla şaha kalktı”; *hėkin urū bayba morin* **284a**

baş kėsken ḳoy “başı kesilmiş koyun”; *hėkin oḳtaluḳsan ḳonin* **447b**

baş köterdi “baş kaldırdı”; *hėkin örgübe* **531b**

baş tėben tuḳḳan “baş aşağı doğan”; *hėkin hurū töreksen* **397a**

baş yastuḳ “baş yastık”; *hėkinü dėre* **118b**

başak “ok başı, temren”; *başaḳ f* **134a**

başaḳçı “temrenci”; *başaḳçi f* **134b**

başı ėvrüldi çölde “çölde başı döndü”; *hėkin orçiba çöldü* **223a**

başı tezgindi “başı döndü”; *hėkini orçiba* **276a**

başıġa ḳaḳtı “onun başına kaktı”; *hėkindü dėletbe* **440a**

başını içkeri tart[t]ı kirpi “kirpi başını içeri çekti”; *hėkine → tonaḳsa (?) bataba → tataba cari’ān* **347b**

başını köterdi tėve “deve başını kaldırdı”; *hėkini örgübe tem[ē]n* **374b**

başını ḳuyı ėtdi “başını aşağı bıraktı”; *hėkinēn urū kibe* **385b**

başını ḳuyı ḳıldı rükū‘da “rükûda başını eğdi”; *hėkinēn urū kibe rukū‘du* **424a**

başını ḳuyı saldı “başını aşağı bıraktı”; *hėkinēn doraḳşi ūruba* **480b**

başını ḳuyı saldı “başını aşağı eğdi”; *hėkinēn urū orkibe* **530a**

başḳa başḳa tüzdi inçülerni “incileri teker teker dizdi”; *ėre ēe → ēre ēre küylebe subuṭi* **435a**

başḳa ḳoydı andın “ondan ayrı koydu”; *ēre talbiba tūni* **522b**

başḳa ḳoydı anıŋ ülüşini “onun payını ayrı koydu”; *ēre talbiba tūni kėşigi* **180a**

başladı anı “onu başladı”; *hėkilebe tūni* **467b, 514b**

başladı bitigni dilān nėme üçün “filan nesne için mektubu başladı”; *hėkilebe biçigi tėre yamayi cūra* **427a**

başladı filān işni ḳılurga “filan işi yapmaya başladı”; *ėkilebe tėre üyleyi kiküdür* **349a**

başladı işni “işi başladı”; *hėkilebe üyleyi* **241b, 333b, 371a, 462a, 486a**

başladı ve filān işni ḳıladur “başladı ve o işi yapıyor”; *hėkilebe tėre üyleyi dünem → kinem* **533a**

başlar ėdi filān işni “filan işe başlıyordu”; *hėkilem bile tėre üyleyi* **315a**

bat bat sözledi “çabuk çabuk söyledi”; *öter öter kelebe* **531a**

bat bat yiberdi bitikni “mektubu hemen hemen gönderdi”; *öter öter ilebe biçik* **458a**

baṭ f “kırmızı renkli ördek”; *fancir* **152b**

bat yasaġan nėme atlıḳ üçün “atlı için çabuk yapılmış nesne”; *öter casaḳsan yama morinlaḳuyīn tula* **495b**

bat yo bėrdi anḳa “ona hemen yol verdi”; *öter mör ögbe tūndü* **434b**

bāṭıl birle “haksız, yalan, boş ile”; *ügeyi* **182b**

bāṭıl boldı ḥüccet anıŋ “onun kanıtı boşa çıktı”; *ḳudal bolba ügeni tūni* **344a**

bāṭıl ḳıldı nėmeni “nesneyi batıl etti”; *bāṭil kibe yamayi* **387a, 405b**

batmanladı nėmeni ėlik birle “nesneyi eli ile tarttı”; *batmanlaba yamayi ġari’ār* **260b**

battı aŋa süŋü “mızrak ona battı”; *oraba tūndü cida* **216a**

battı kün “güneş battı”; *şingebe naran* **193a, 216a, 235b**

battı su yėrge “su yere battı”; *şingebe uṣun ġacartu* **276b**

battı suġa “suya battı”; *baḳtaba uṣundu* **234b, 278a, 480b**

battı suḳa “suya battı”; *baḳtaba uṣundu* **483a**

battı topraḳḳa “toprağa battı”; *baḳtaba şirūda* **217a**

battı yulduz “yıldız battı”; *şingebe hodun* **231a, 253b**

baturdı anı “onu batırdı”; *şinḳūlba tūni* **182a;** *baḳtāba tūni* **433b**

baturdı anı su “su onu kendisine çekti”; *bulaba tūni uṣun* **245b**

baturdı anı suḳa “onu suya batırdı”; *bulaba tūni uṣundu* **181b, 267b**

baturdı tėŋri alarnı yėrge “Allah onları yere batırdı”; *şinḳu’ūba tėngri tėdeni ġacara* **187b**

bavāsīrlik boldı “basurlu oldu”; *narin ėbeçitü bolba* **368a**

bay boldı “zengin oldu”; *bayan bolba* **210b, 331b, 397a, 404b, 502b**

bay boldı ėr “adam zengin oldu”; *bayan bolba ėre* **372a, 379b, 396a**

bay ḳıldı anı “onu zengin etti”; *bayan kibe tūni* **419a**

bayıdı “zenginleşti”; *bayaciba* **218a**

bayḳuş “baykuş”; *kėye* **152b**

bayramladılar “bayramlaştılar”; *bayramlabalar* **445a**

bāzār tapdı raḫt “mal Pazar buldu”; *bāzār olba ėt* **255a**

bāzergānlik ḳıldı “tüccarlık etti”; *orta’ūtliḳ kibe* **242b**

bed-baḫt boldı “kötü bahtlı oldu”; *bad-baḫt bolba* **330b**

bed-baḫt ḳıldı anı “onu”; *bed-baḫt kibe tūni* **406a**

bedel bėrdi anḳa ḳorḳunçıdın “ona korkudan haraç verdi”; *aralciba tūni ayḳuvāsa* **434b**

bėk “hâkim”; *noyan* **302b**

bėk ḳıldı anı alar üstüge “onu onlara hâkim yaptı”; *noyan kibe tūni tėdenü cūra* **426a**

bėkke ėlt[t]i anı “onu beye götürdü”; *noyandu abşu → abçu orçiba* **456a**

bėkleşti anıŋ birle “onunla duruştu”; *noyanlaba tūnlē* **453b**

bėkleştiler ḳāżīḳa “hâkim karşısında duruştular”; *noya[la]ldubalar ḳādidu* **416b**

bėklik ḳıldı “beylik etti”; *noyanliḳ kibe* **242a**

bėklik ḳıldı ėlge “halka beylik etti, Moğ. nesne birbirine yapıştı”; *ni’āba nim nikendü yama* **489b**

bėklik ḳıldı ėlge “halka beylik etti”; *noyanliḳ kibe irgendü* **242a**

bel baġ “kuşak, kemer”; *büse* **114a**

bel baḳ “kuşak”; *büse* **116b**

bėlgü ḳıldı ḥarfnı “harfi belirledi”; *bėlgü kibe ḥarfî* **170a**

bėlgüdedi anı filān işde “onu filan işte belgeledi”; *bėlgüdebe tūni tėre üylēse* **259a**

bėlgüge yetti oḳ “ok hedefe ulaştı”; *bėlgedü kürbe sumun* **215b**

bėlgüklük sözi ḳıldı “açık söz söyledi”; *bėlgetü kibe üyleyi → ügeyi* **403a**

bėlgüledi bāzargān tonnı “tacir elbiseyi; kürkü işaretledi”; *bėlgüdebe orta’ūt dēli* **259b**

bėlgü[lü]k ḳıldı rāznı “sırrı açtı”; *bėlgetü kibe sėkili* **402b**

bėlgülük boldı “belirdi”; *bėlgetü bolba* **491a, 505a**

bėlgülük boldı iş “iş belirdi”; *bėlgetü bolba üyle* **473b, 521a;** *bėlgürbe üyle* **343a**

bėlgülük boldı nėme “nesne belgili oldu”; *bėlgetü bolba yama* **503b**

bėlgülük ḳ[ıl]dım anı “onu buldum”; *bėlgetü kibe tūni* **503b**

bėlgülük ḳıldı anḳa duşmanlıḳnı “ona düşmanlığı belli etti”; *bėlgetü kibe tūndü duşmanliġi* **454b**

bėlgülük ḳıldı anḳa filān nėmeni “ona filan nesneyi belli etti”; *bėlgetü kibe tūndü tėre yamayi* **430a**

bėlgülük ḳıldı ḥaḳḳnı “gerçeği ortaya çıkardı”; *bėlgetü kibe ḥaḳḳi* **393a**

bėlgülük ḳıldı ḥüccetni dağı uruḳtı → uruḳnı “vesika ve soyu buldu”; *bėlgetü kibe ḥücceti basa uruġluḳi* **406b**

bėlgülük ḳıldı ‘uz̲ “özrü buldu”; *bėlgetü kibe ṭasuġuyi* **425b**

bėlgülük ḳıldı işni “işi belirdi”; *bėlgetü kibe üyleyi* **395a**

bėlgülük ḳıldı ḳurbān ḳılur tėveni “kurbanlık deveyi işaretledi”; *bėlge kibe ḳurbāni tėm[ē]n* **378b**

bėlgülük ḳıldı nėmeni “nesneyi belli etti”; *bėlgetü kibe yamayi* **404a, 447b**

bėlgülük sözledi sözni “sözü açık söyledi”; *bėlgetü kelebe ügeyi* **267a**

bėlgürdi “belirdi”; *bėlgetü bolba* **247b**

bėlgürdi anḳa işde bir rey “ona işte bir düşünce belirdi”; *bėlgürbe tūndü üyledü niken duran* **285b**

bėlgürdi iş “iş açığa çıktı”; *bėlgetü bolba üyle* **261b**

bėlgürdi nėme “nesne belirdi”; *bėlgürbe yama* **274a;** *bėlgetü bolba yamayi → yama* **285b**

bėlgürmes boldı nėme “nesne belgisiz oldu”; *bėlge ügey bolba yama* **532a**

bėlgürtmek tiledi andın “ondan belirtmesini (Moğ. bulmasını) istedi”; *olḳuyi ėribe tūnēse* **513b**

bėlgüsiz boldı “belgisiz oldu”; *bėlge ügey bolba* **480b**

bėlgüsiz boldı sarāy “saray belgisiz oldu, Moğ. belgisiz saray yaptı”; *bėlge ügey kibe balġasun gėr* **290a**

bėlgüsiz ḳıldı anıŋ izini “onun ayak izini yok etti”; *bėlge ügey kibe tūni möri* **447b**

bėlgüsiz ḳıldı sözni “sözü belgisiz kıldı”; *bėlge ügey kibe kėleni* **526b**

bėlgüsiz ḳıldı yėl sarāynı “rüzgar sarayı belgisiz yaptı”; *bėlge ügey kibe key balġasun gėri* **290a**

bėlgüsiz nėme “belgisiz nesne”; *bėlge ügey yama* **155a**

bėli aḳ ḳoy “beli ak koyun”; *dundani çaġān ḳonin* **143b**

bėli kėldi ḫatunnıŋ “kadının aybaşısı geldi”; *daḳama irebe ėmeyi* **219b, 237b, 371b**

bėli kėlmes ḫatun “ay başısı gelmez kadın”; *daḳama üle irekçi ėme* **240b**

bėlin baġladı işke “işe girişti”; *bėleyēn hulaba → huyaba üyledü* **496b**

bėrdi anḳa bėklikni “ona beyliği verdi”; *ögbe tūndü noyanlıḳ* **425b**

bėrdi anḳa filān nėmeni “filan nesneyi ona verdi”; *ögbe tūndü tėre yamayi* **401a**

bėrdi anḳa hediye “ona hediye (Moğ. nesne) verdi”; *yama ilebe tūndü* **404a**

bėrdi anḳa māl “ona mal verdi”; *ögbe tūndü māl* **345a, 403b, 405b, 444a**

bėrdi anḳa mālnı “ona malı verdi”; *ögbe tūndü māli* **385b**

bėr[d]i anḳa nėme “ona nesne verdi”; *ögbe tūndü yama* **283b**

bėrdi anḳa ol nėme “o nesneyi ona verdi”; *ögbe tūndü tėre yama* **459b**

bėrdi anḳa ot dağı bilik “ona ateş ve bilgelik verdi”; *ögbe tūndü ġal dağı biligi* **182a;** *ögbe tūndü ġal bilik* **380b**

bėrdi anḳa tėŋri ṣabırnı “Allah ona sabır verdi”; *ögbe tūndü tėngri amuri* **383a**

bėrdi manḳa bir avuç filān nėmeni “filan nesneden bana bir avuç verdi”; *ögbe nadu niken büte’ī̄ tėre yamāsa* **184b**

bėrdi tėŋri ta‘ālānı “yüce Allah’ı verdi, Moğ. yüce Allah’ı bir yaptı”; *niken kibe tėngri ta‘ālāni* **440a**

bereket bėrsün tėŋri sanḳa “Allah sana bereket versin”; *bereket ögbe tėngri çimadu* **455a**

bereket tiledi andın “ondan bereket diledi”; *bereket ėribe tūnēse* **495a**

bereketsiz ḳıldı tėŋri asıḳnı “Allah kazancı (Moğ. kazançlıyı) bereketsiz yaptı”; *bereket ügey kibe tėngri asiḳçi* **349a**

bėrge → bėrke boldı nėme “nesne sağlam oldu”; *batu bolba yama* **515b**

bėrge → bėrke boldı tėmür süŋüke “demir mızrağa sağlam oldu”; *batu bolba tėmür cidadu* **487a**

bėri kėlgin “beri gel”; *inaḳşi ire* **163b**

bėrk aṭ “güölü at”; *batu morin* **441a**

bėrk bağladıėşikni “kapıyı sağlam bağladı”; *batu uyaba e’ūdeni* **519a**

bėrk boldı “sağlam oldu”; *batu bolba* **360a, 493a**

bėrk boldı ‘ilimde “bilimde sağlam oldu”; *batu bolba biliktü* **341a**

bėrk boldı iş “iş sağlam oldu”; *batu bolba üyle* **367a, 482a;** *ḳata’ū bolba üyle* **488b**

bėrk boldı küçi “gücü sağlam oldu”; *batu bolba küçi* **517a**

bėrk dīn “sağlam din”; *batu dīn* **282b**

bėrk iş ḳıldı “sağlam iş yaptı”; *BOŞ* **197b**

bėr[k] ḳıldı “sağlam yaptı”; *batu kibe* **423a**

bėrk ḳıldı anı “onu sağlam yaptı”; *batu kibe tūni* **424b, 436b, 438b, 440b**

bėrk ḳıldı işni “işi sağlam yaptı”; *batu kibe üyleyi* **388b**

bėrke ḳıldı niyetini işke “işe sıkıca niyetlendi”; *batutḳaba sėtkili’ēn üyledü* **199a**

bėrk nėme “sağlam nesne”; *batu yama* **440b**

bėrk tedbīrlıḳ boldı “sıkı tedbirli oldu”; *batu tedbīrtü bolba* **365a**

bėrk yer “sağlam yer”; *batu ġacar* **380a**

bėrkedi “sağlamlaştı”; *bėrketbe* **287b**

bėrketti anı “onu sağlamlaştır-dı”; *bėki[t]kebe tūni* **396b**

bėrketti nėmeni “nesneyi sağlamlaştırdı”; *bėrketbe yamayi* **373b**

bėrketti tamnı “duvarı sağlamlaştırdı”; *bėrketbe balġasuni* **266b**

bėrkidi “sağlam oldu”; *batu[t]ba* **236b**

bėrkitti nėmeni “nesneyi sağlamlaştırdı”; *bėletkebe yamayi* **389a; *bėkitkebe yamayi* 390b**

bėrkitti nėmeni biliklik birle “nesneyi bilgi ile pekiştirdi”; *bėkitkebe yamayi bikigi’ēr* → *bitigi’ēr* **390b**

bėrklik ḳıldı anıŋ birle “onunla birlikte sağlamlaştır-dı”; *BOŞ* **458a**

bėrt[t]i anı anıŋ tili birle “onu onun diliyle incitti”; *bėrtebe tūni tūni kėlenēr* **191a**

bėrtti anı “onu incitti”; *bėrtebe tūni* **422b**

bėş “beş”; *tabun* **119b**

bėş bėş “beş kere beş”; *tabun tabun* **123a**

bėş burçluḳ nėme “beş köşeli nesne”; *tabun ciḳutu yama* **429a**

bėş miŋ “beş bin”; *tabun minḳan* **120b**

bėş ülüşdin bir ülüş “beşte bir hisse”; *taban ḳubi’āsa niken ḳubi* **122b**

bėş yaşar ḳoy “beş yaşındaki koyun”; *tabun nasutu ḳonin* **143a**

bėş yaşar uy “beş (Moğ. altı) yaşında sığır”; *cirġān nasutu üker* **141b**

bėş yaşḳa kirgen tėve “beş yaşına girmiş deve”; *tabun nasutu oraḳsan tėm[ē]n* **137b**

bėş yüz “beş yüz”; *tabun ca’ūn* **120b**

bėş yüz miŋ “beş yüz bin”; *tabun ca’ūn minḳan* **121b**

beşāret bėriştiler “birbirine göz aydını verdiler”; *nim niken duran asaḳbalar* **508a**

bėşinçi aṭ “beşinci at”; *tabutār morin* **128a**

bėşinçi boldı ėlge “halka beşinci oldu”; *tabunçi bolba irgen[dü]* **248a**

bėşinçi boldı ėrenlerge “halka beşinci oldu”; *tabunçi bolba irgendü* **181a**

bėyidi oġlan “çocuk büyüdü”; *yėke bolba kü’ūn* **335b**

bėyik boldı “büyük oldu”; *öndür bolba* **255b, 292b, 331b, 361a, 467a, 478a, 505b, 532a**

bėyik boldı anıŋ birle “onunla birlikte büyüdü”; *öndür bolba tūnlē* **461a**

bėyik boldı mertebeḳa “mertebede büyük oldu”; *öndür bolba noyanlıḳtu* **292a**

bėyik boldı taḳ “dağ büyük oldu”; *öndür bolba ūla* **341a**

bėyik boldı üni “sesi gür oldu”; *öndür bolba da’ūnni* **357a**

bėyik burunlıḳ boldı “büyük burunlu oldu”; *öndür ḳabartu bolba* **408b**

bėyik ḳıldı anı “onu büyüttü”; *öndür kibe tūni* **406b**

bėyik ḳıldı tamnı “duvarı yüksek yaptı”; *öndür kibe balġasun gėr* **425b**

bėyik ḳıldı tėŋri taġnı “Allah dağı yüksek yarattı”; *öndür kibe tėnri ūlayi* **404b**

bėyik köşk “büyük köşk”; *öndür balġasun gėr* **384a**

bėyik oḳudı ḳur’ānnı “Kur’ân’ı sesli okudu”; *ḳaylaçi ungşiba ḳur’āni* **342a**

bėyik söz sözledi “büyük söz söyledi”; *öndür kelebe üge* **529a**

bėzadi ḫatunnı “kadını süsledi”; *casaba ėmeyi* **448a**

bėzedi anı “onu süsledi”; *çimebe tūni* **524b**

bėzedi anı altun suyı ya kümiş suyı birle “onu altın ya gümüş suyu ile süsledi”; *çimebe tūni altan möngüni’ēr* **444b**

bėzedi ėlikini “elini süsledi”; *çimebe ġarān* **214a**

bėzedi ḳaṣīdeni “kasideyi süsledi”; *çimebe ḳaṣīdayi* **426a**

bėzedi nėmeni “nesneyi süsledi”; *çimebe yamayi* **249a, 429b**

bėzedi tonnı “elbiseyi; kürkü süsledi”; *çimebe dėli* **230a**

bėzengen boldı ḫatun “kadın süslü oldu”; *ōriyēn casaḳsan bolba bolba [ėme]* **330a**

bėzeti anı “onu süsledi”; *çimebe tūni* **222b**

bėzgek tut[t]ı “adamı sıtma tuttu”; *bizgelek → bizgek bariba ėreyi* **370a**

bezzāz f “kumaş satıcı”; *ėt ḳudalduḳçi* **113b**

bıçma ḫalvā “kesilmiş helva”; *ėçkeksen ḫalvā* **111b**

bıçma tutmaç “kesme tutmaç”; *ėçkeksen tusma* **111a**

[bıçma] ügre “erişte, kesme tel şehriye”; *ėçkeksen budān* **111a**

bırladı → yırladı “türkü söyledi”; *dūlaba* **448a**

bıtıydı → tıydı anı işdin “işten onu engelledi”; *itḳaba tūni üylēse* **443b**

bī-ḫāl boldı “halsiz oldu”; *bī-ḫāl bolba* **322b**

bi-guẕaşt māh m “ay geçti”; *nökçibe sara* **480a**

bicidi “raks etti”; *böcibe* **250a**

bicit[t]i oğlannı “oğlanı raksettirdi”; *böcibe kūkeni* **429b**

biçti özini “kendisini kesti”; *biçibe ōrēn* **476b**

bīhūde sözledi “boşa söyledi, Moğ. sen boşa söledin”; *uran ügey kelebe çi* **289b**

bīhūde sözledi sözde “konuşurken anlamaz konuştu”; *kėrek ügey ügelebe* **179a**

bildi “bildi”; *mėdebe* **224b**

bildi anı “onu bildi”; *mėdebe tūni* **244b, 321a**

bildi ‘ilimdin “bilimden bildi”; *mėdebe biligi’ēr* **400a**

bildi işni “işi bildi”; *mėdebe üyleyi* **303b, 324a, 411b**

bildi nėmeni “nesneyi bildi”; *mėdebe yamayi* **393a, 501b**

bildi sözni “sözü bildi”; *mėdebe ügeyi* **497b**

bildim anı “onu bildim”; *mėdebe tūni* **503b**

bildürdi anı işke “onu işe bildirdi”; *mede’ūlbe tüni üyledü* **378b**

bilezük saldı ėlikige “koluna bilezik taktı”; *bilezük u’ūrba ġartu* **442b**

bilgüçi boldı anḳa “ona bilir kişi oldu”; *mėdekçi bolba tūndü* **454b**

biliklik boldı dīn içinde “dinde bilgili oldu”; *bikiktü → biliktü bolba dīn dotara* **498a**

biliklik boldı dīn içinde “dinde bilgili oldu”; *biliktü bolba dīn dotutara → dotura* **513a**

biliklik boldı [ėr] “adam bilgili oldu”; *biliktü bolba ėre* **322a**

biliklik boldı oġlan “çocuk akıllı oldu”; *biliktü bolba kūken* **195b**

biliklik ḳıldı anı dīnde “dinde onu fakih yaptı”; *ünetü kibe tūni dīntü* **437b**

bilmeklik tiledi andın “ondan anlamak istedi”; *mėdeküyi ėribe tūnēse* **516a**

bilmes boldı ol nėmedin “o şeyden razı olmadı

bīma‘nā söz “anlamsız söz”; *kėrek ügey* **156b**

binā ḳıldı sarāy “saray yaptı”; *hėkilebe sarāyyi* **228b**

bir “bir”; *niken* **119a**

bir alṭun “bir altın”; *niken altan* **123a**

bir ayaḳı aḳ aṭ “bir ayağı ak at”; *niken köl çaġān morin* **126b**

bir baṭman “bir batman”; *niken baṭman* **124b (2)**

bir bir “bir bir”; *niken niken* **122b**

bir bir kėyinçe indedi indegüçi “çağırıcı birbiri arkasınca çağırdı”; *nim nikeni ḳoynāsa u[r]iba u[r]iḳçi* **442a**

bir birdi → bir biri bile dōstlaştılar “birbiriyle dostlaştılar”; *nim nikendü andulaldubalar → andalaldubalar* **510b**

bir biri bile aḳa ini boldılar “birbiriyle abi kadeş oldular”; *nim nikenlē aġa dū bolbalar* **510a**

bir biri bile iç sözini sözleştiler “birbirine sırlarını söylediler”; *nim nikenlē totaraḳi kėleyēn keleldübeler* **510a**

bir biri birle masḫaralıḳ ḳıldılar “birbiriyle alay ettiler”; *nin nikenēn şoḳraḳdubalar* **507b**

bir biri birle olturdılar “birbiriyle oturdular”; *nim nikendü sa’ūldubalar* **416b**

bir biri birle oynadılar “birbiriyle oynadılar”; *nim nikenlē natbalar* **507a**

bir biri birle sözleştiler “birbiriyle konuştular”; *nim nikenlē kėleldübeler* **509a**

bir biri birle uruştılar “birbşrşyle dövüştüler”; *nim nikendü kėreldübeler* **508a**

bir biri birle yanḳılmaḳ ėt[t]iler “birbiriyle bilmece ettiler”; *nim nikenlē unatḳulaldubalar* **510a**

bir biri kėyinçe bardılar kėçe dağı kündüz “gece gündüz birbirinin ardınca gittiler”; *nim nikeni ḳoynāsa orçiba üdür* **507a**

bir biri kördiler ėki bölük “iki bölük birbirini gördüler”; *ḳoyar bölük nim nikeni ücebe* **509b**

bir biri satḳun aldılar “birbirinden satın aldılar”; *nim nikeni ḳudalduci abubalar* **510a**

bir biri tėŋi “birbirinin dengi”; *nim niken tengten* **129b**

bir biri üstige ḳoydı yıġaçnı “odunları birbirinin üstüne koydu”; *nim niken dēre talbiba moduni* **425a**

bir biri üstüge ḳoydı tonnı “elbiseyi; kürkü birbirinin üstüne koydu”; *nim niken dēre talbiba dēli* **174a**

bir biri üstüge ḳoyḳan nėmeler “birbirinin üstüne koyulmuş nesneler”; *niken niken dēre talbiḳsan yamalar* **259b**

bir biri üstügey → üstüge ḳoydı nėmele[r]ni “nesneleri birbirinin üstüne koydu”; *niken niken dēre talbiba yamayi* **259b**

bir biridin aldılar satḳuçı dağı alġuçı bahānı dağı raḫtnı “satıcı ve alıcı birbirinden malı verip parayı aldılar”; *nim nikenēse abulçabalar abuḳçi dėki ḳudalduḳçi dėki* **508b**

bir biridin ayrılıştılar “birbirinden ayrıldılar”; *nim nikēse ḳaġaçaldubalar* **415a**

bir biridin ‘āriyet aldılar nėme[ni] “nesneyi birbirinden ödünç aldılar”; *nim nikenēse ġuyci abuba yamayi* **418b**

bir biridin taladılar “birbirini soydular”; *nim nikenēn talabalar* **507a**

bir biridin yıraḳ boldılar “birbirinden uzak oldular”; *nim nikendü ḳola bolbalar* **509b**

bir birige “bir birine, Moğ. birbirine soru sordular”; *asaġulçabalar* **415a**

bir birige bağladılar nėmeni “nesneleri birbirine bağladılar”; *nim nikenlē huyaba yamayi* **506b**

bir birige baḳıştılar “birbirine bakıştılar”; *nim nikendü üceldübeler* **415a**

bir birige barıştılar “birbirine varıştılar”; *nim nikennēn → nikenēn orçildubalar* **418b**

bir birige çıḳtılar sançışda “savaşta birbirine karşı çıktılar”; *nim nikendü irebeler ḳatḳuldāndu* **508b**

bir birige ėlçi yiberdiler “karşılıklı elçi gönderdiler”; *nim nikendü ėlçi ilebeler* **416a**

bir birige ḥased ḳıldılar “birbirine kıskandılar”; *nim nikeni ḳurġaldubalar* **507b**

bir birige ḳalınlaştılar “birbirine karşılıklı mukavemet ettiler”; *nim nikenlē cucāraldubalar* **416b**

bir birige ḳatıḳlıḳ ḳılıştılar “birbirine sert davrandılar”; *nim nikendü ḳatūliḳ kibeler* **508a**

[bir] birige ḳoluştılar “birbirine sordular”; *nim nikendü ġuyuldubalar* **507b**

bir birige ḳoşuḳ ḳoştı “birbirine şiir yazdılar”; *nim nikeni ḳoşaḳlaldubalar* **416a**

bir birige küç bėrdiler “birbirine güç verdiler”; *nim nikendü küçin ögbe ler* **508a**

bir birige küç bėrdiler “birbirine güç verdiler”; *nim nikendü küçin ögbe ler* **508a**

bir birige nörüştüler → yörüştiler “birbirine yürüdüler”; *nim nikendü yabuldubalar* **510a**

bir birige ögrendiler “birbirine alıştılar”; *nim nikenlē surbalar* **508b**

bir birige ögüt bėrdiler “birbirine öğüt verdiler”; *nin nikendēn bilik ögbe ler* **507b**

bir birige öntüç bėrdiler “birbirine ödünç verdiler”; *nim nikeni aḳşuldubaar* **509b**

bir birige saldılar işni “işi birbirlerine yüklediler”; *nim nikendü orkibe üyleyi* **418a**

bir birige tėbindiler “birbirlerine hücum ettiler”; *nim nikendü dobtulbalar* **470b**

bir birige tėgdi nėme “nesne birbirine yetti”; *nim nikendü kürbe yama* **468b**

bir birige va‘da bėriştiler “birbirine süre verdiler”; *nim nikendü bolcal ögbe ler* **418a**

bir birige yaman at ḳoydılar “birbirine kötü ad koydular”; *nim nikendü mūlaldubalar* **508b**

bir birige yārī bėrdiler “birbirlerine yardım ettiler”; *nim nikendü nökçebeler* **509a**

bir birige yavuḳ boldılar “birbirlerine yakın oldular”; *nim nikendü oyra bolbalar* **507a, 511a**

bir birini aldadılar “birbirini aldattılar”; *nim nikenēn aldabalar* **415a**

bir birini kėterdiler “birbirini gönderdiler”; *nim nikenēn ilebeler* **415a**

bir birini ḳopardılar işke “birbirini işe kaldırdılar”; *nim nikennēn → nikenēn bosḳabalar üyledü* **417b**

bir birini ḳopart[t]ılar “birbirini kaldırdılar”; *nim nikeni bosḳabalar* **417a**

bir birini [kör] ḳılıştılar “birbirini kör ettiler”; *nim nikenēn soḳur kibeler* **511a**

bir birini melāmet ḳıldılar “birbirlerini ayıpladılar”; *nim nikendü melāmet kibe* **509a**

bir birini talavdılar → taladılar “birbirini yağmaladılar”; *nim nikeni talābalar* **418b**

bir birini tıydılar yaman işdin “kötü işten birbirlerini vazgeçirdiler”; *nim nikeni itḳaba mū üylēse* **511a**

bir birisi bile kişenledi alarnı “onları birbiriyle kösteklendi”; *ḳoyari çide[r]lebe alarni* **437a**

bir birisidin tartıştılar “birbirini çekiştiler”; *nim nikenēse tatalduba* **506b**

bir birisige bitiştiler “birbirine yazıştılar”; *nim nikenēn biçibeler* **507a**

bir birisige küç bėrdiler “birbirine yardım ettiler, Moğ. birbirini çekiştirdiler”; *nim nikenēse tatalduba* **506b**

bir dang yarım “bir buçuk dang”; *niken carim möngü* **123a**

bir ḳolı aḳ aṭ “bir kolu ak at”; *niken ġar çaġān morin* **126b**

bir köz birle baḳtı “bir gözüyle baktı”; *niken nidüdü ücebe* **418b**

bir közi aḳ bir közi ḳara ḳoy “bir gözü ak bir gözü kara koyun”; *niken nidüni ḳara niken nidüni çaġān* **143a**

bir mışrā‘ [ḳıldı] ḳoşuḳnı “beyti tek mısra yaptı”; *niken mışrā‘ kibe ḳoşaḳi* **431a**

bir renklik nėme “bir renkli nesne”; *niken öngetü yama* **155a**

bir renlik aṭ “tek donlu at”; *niken öngetü morin* **126b**

bir sarı boldı “bir yana oldu”; *niken cük bolba* **449a, 469b, 487b**

bir sarı boldı aṭnıŋ yapuḳı “atın çulu bir yana düştü”; *morini nėmele kebelibe* **509b**

bir sarı boldı ėldin “halktan ayrı taraf oldu”; *niken cük bolba irgenēse* **464a**

bir sarı boldı yanı töşekdin “onun böğrü döşekten bir tarafa çıktı”; *niken cük bolba ulani debiskerēse* **289b**

bir sarı koydı barçadın “onu hepsinden ayrı bir yana koydu”; *niken cük talbiba tūni bügüdēse* **195a**

bir sėr “bir sir (1 sir = 15 miskal, 52,5 gr)”; *niken şicir* **124b**

bir tamlıḳ boldı anıŋ birle “onunla bir duvarlı oldu, onunla komşu oldu”; *niken balġasutu tolba → bolba tūnlē* **452a**

bir yan boldılar ėl “halk bir taraf oldu”; *niken cük bolba irgen* **481a**

bir yılga tėrge tuttı alġuçı “onu bir yıllığına kiraladı”; *niken hondur kölesün bariba tūni* **457a**

bir yılge tėrge tuttı anı “onu bir yıllığına kiraladı”; *niken hodu → honu kölesün bariba tūni* **459b**

bir yıllıḳ boldı sarāy “saray bir yıl sürdü”; *niken hon bolba balġasun gėr* **400b**

birbiridin ötüştiler āḫırıġa “birbirinden sonunda geçtiler”; *nim nikenēse öngereldübeler* **415b**

birbirige çın aytıştılar “birbirine doğru söylediler”; *ünen ḳari’ūldubalar* **415b**

birbirindi[n] ḳaçtılar “birbirinden kaçtılar”; *nim nikēse* **508a**

birerte bitik yiberür “bir bir mektup gönderdi, Moğ. mektup gönderen mektup alır”; *nikete biçik ilem nikete irem* **391b**

birge bir çıḳıştı sançışda “dövüşte teke tek çıkıştılar”; *nikendü niken ġarba ḳatḳulduḳudu* **452b**

biryān boldı ėt “et kebap oldu”; *biryān bolba miḳan* **484a**

biryān ḳıldı ėrni “erkeği kebap etti”; *biryān kibe ėreyi* **479a**

biryān ḳıldı ėtni “eti kızarttı”; *şiraba miḳani* **174a**

bit “bit”; *bö’ēsün* **148b**

bit tiledi başıda dağı tonıda “başında ve elbisesinde; kürkünde bit aradı”; *bö’ēsün ėribe hėkindü dağı dēldü* **227b**

bitidi “yazdı”; *biçibe* **176a, 229b, 235b, 244a, 464b**

bitidi anıŋ atını dīvānda “onun adını demirbaşa yazdı”; *biçibe tūni nèreyi defterdü* **373b**

bitidi bitikçi “yazıcı yazdı”; *biçibe biçeçi* **438b**

bitidi bitikni “mektubu yazdı”; *biçibe biçiki* **176a**

bitidi çörçeklerni “efsaneleri yazdı”; *biçibe onatḳani* **462b**

bitidi kitābı “kitabı yazdı”; *biçibe defteri* **259b**

bitidi kitābnı “kitabı yazdı”; *biçibe defteri* **341a, 463b**

bitidi ol “o yazdı”; *biçibe tère* **267b**

bitik içinde filān nème bitidi “filan nesneyi mektuba yazdı”; *biçik dotura tère yama biçibe* **497a**

bitik yiberdi anḳa “ona mektup gönderdi”; *biçik ilebe tūndü* **449b**

bitiklerni bir bir kèyinçe yiberdi “kitapları ardı ardına gönderdi”; *biçigi nim niken ḳoynāsa ilebe* **453b**

bitimek tiledi andın “ondan yazmak istedi”; *biçiküyi èribe tūnēse* **512a**

bitlik boldı “bitlendi”; *bö’ēsütü bolba* **318b**

bitmek tiledi andın kitāb “ondan kitap yazmasını istedi”; *biçiküyi èribe tūnēse defteri* **512b**

bitüt[t]ürdi anḳa ḳaṣīdeni “kasideyi ona yazdırttı”; *biçe’ūlbe tūndü urtu ḳolbāyi* **373a**

biz “biz”; *bida* **157a**

bīzār boldı andın “ondan nefret etti”; *bīzār bolba tūnēse* **486a**

bīzār boldı andın borç üçün “borçtan dolayı ondan kaçınır oldu”; *bīzār bolba tūnēse öri tulada* **293b**

bīzār ḳıldı anı “onu nefret ettirdi”; *bīzār kibe tūni* **421a**

bizim birle “bizimle birlikte”; *bidanlā* **160b**

bizim ḳulumız “bizim kölemiz”; *bidani bōl* **158a**

bizlerġa “bize”; *bidandur* **157b**

bo boġḳan “bu boğan”; *ène bo’ōḳsan* **433a**

boġar → boġaz boldı ḫatun dağı yıġaç “kadın gebe oldu ve ağaç”; *boġār → boġāz bolba ėme dağı modun* **194a**

boġaz boldı [tişi] tėve “dişi deve gebe kaldı”; *boġāz bolba ingen* **300b**

boġaz ḳıldı ėrkek tişi tėveni “buğra dişi deveni gebe bıraktı”; *boġār kibe ėre tėmėn ingeni* **375a**

boġaz tėve “gebe deve”; *boġar tėm[ē]n* **137b**

boġdı anı “onu boğdu”; *bōba tūni* **433a**

boġraḳ ḳayıġan tėve “erkeğine meyleden deve”; *ḳaymal ingen* **138a**

boġuldı “boğuldu”; *bōba* **481b**

boġundın çıḳtı süyek → süyük “kemik eklemden çıktı”; *üyēse ġarba yasun* **483a**

boġuz aṭ “gebe at”; *boġur morin* **126a**

boġuzladı boġuzlar nėmeni “boğazlanan nesneyi boğazladı”; *bo’ōrlaba bo’ōrlaḳu yamayi* **447b**

boġuzladı ḳoynı “koyunu boğazladı”; *bo’ārlaba ḳonini* **337b**

boġuzlaştılar “birbirinin boğazını kestiler”; *bo’ōrlaldubalar* **507a**

boḳavladı anı “onu prangaya vurdu”; *boḳa’ūlaba tūni* **445a**

bolca tiledi andın “ondan vade istedi”; *bolcal ėribe tūnēse* **520a**

bolcal bėrdi “süre verdi”; *bolcal ögbe* **247b**

bolcal bėrdi anḳa “ona süre verdi”; *küliçebe tūndü* **379b;** *bolcal ögbe tūndü* **435a**

bolcal bėrdi borçnı “bordu vadeli verdi”; *bolcal kibe öridü* **371b**

bolcal bėrdi ötünçlükke “borçluya süre verdi”; *bolcal ögbe aḳsuḳsani* **388b**

bolcal bėrdi tėŋri anıŋ yaşıġa “Allah onun ömrüne belirli bir süre verdi”; *bolcal ögbe tėngri tūni nasundu* **419a**

bolcal tiledi andın “ondan süre istedi”; *bolcal ėribe tūnēse* **513b, 515b**

bolcar ḳoydı anḳa “ona süre koydu”; *bolcar kibe tūndü* **440a**

boldı → toldı açığı “siniri yükseldi”; *dü’ūrbe a’ūşkini* **486b**

boluştı anga → aŋa “ona hâkim oldu”; *ėrketü bolba tū̄ndü* **487b**

borcal ḳoydı anḳa “ona süre koydu”; *borcal kibe tū̄ndü* **434a**

borç bėrdi anḳa “ona borç verdi”; *öri ögbe tū̄ndü* **403a**

borç bėrdi aŋa özge kişi “başkası ona borç verdi”; *öri ögbe tū̄ndü bişi kü’ū̄n* **222b**

borçluḳ kişi “borçlu kişi”; *öritü kü’ū̄n* **222b**

borġu “boru”; *borġu f* **131a**

boş ḳarı boldı ẖatun “kadının karnı boşaldı”; *sula bolba kēlitü ėme* **231a**

boşadı “boşaldı”; *sulatba* **245b, 306a, 360a, 367b**

boşadı ėv “ev boşaldı”; *hulatḳaba gėr* **231a**

boşadı menzil idi[di]n “sahibinden konak boşaldı”; *sulatba ġacar ėcenēse* **291b**

boşadı sarāy “saray boşaldı”; *sula bolba balġasun gėr* **420b**

boşaldı “boşaldı”; *sulatba* **505b**

boşaldı işde “işte boşaldı”; *sulatba üyledü* **214b**

boşat[t]ı anı “onu boşalttı”; *ssulatḳaba tū̄ni* **420b**

boşattı anıŋ mekrini “onun hilesini boşa çıkarttı”; *sulatḳaba tū̄ni mekrini* **441a**

boşattı işni “işi boşalttı”; *sulatḳaba üyleyi* **397a**

boşattı yėrni “yėri boşalttı”; *sulanḳaba → sulatḳaba ġacari* **406b**

bota “deve yavrusu”; *botaġan* **137a**

bota “hedef”; *bėlge* **134b**

bota kėltürmaḳ → kėltürmek “deve yavrusu getirmek”; *botaġan açara* **171b**

botaladı tişi tėve “dişi deve doğurdu”; *botaġalaba ingen* **171b**

boy “boy”; *bėye* **115a**

boyadı barmaḳınıŋ basını → başını “parmağının ucunu boyadı”; *buduba ḳuru’ūyīn hėkinni* **422a**

boyadı özini “kendisini boyadı”; *buz̲uba → buduba ōriyēn* **462b**

boyadı saçnı “saçı boyadı”; *üsüni buduba* **168b**

boyadı tonnı “elbiseyi; kürkü boyadı”; *buduba dēli* **251b**

boyaġan yüŋ “boyalı yün”; *buduḳsan unḳasun* **144a**

boyaḳ süzük oldı “boya süzüldü”; *buduḳ tunḳulan bolaba → bolba* **251b**

boyaḳlıḳ boldı “boyalı oldu”; *buduḳtu bolba* **502b**

boyamaḳ “boyamak”; *buduḳu* **168b**

boyat[t]ı anı “onu boyattı”; *buduba tūni* **444b**

boyın bağı “boyun bağı”; *kü[cū]ni uyāsar* **139b**

boyın bağı bağladı itke “köpeğe tasma taktı”; *ġariḳa huyaba noḳaydu* **528a**

boyın baḳı ḳoydı anḳa “ona boyun bağı bağladı”; *kücūtü huyāsar talbiba tūndü* **440a**

boyın sundı anḳa “ona boyun eğdi”; *kücūn sunaba tūndü* **275b; 400a;** *kücü’ūn sunaba tūndü* **222b**

boyın sundı buyruḳıġa “onun buyruğuna (Moğ. ona) boyun eğdi”; *kücü’ūn sunaba tūndü* **470a**

boyın sundı tėŋriga “Allah’a boyun eğdi”; *kücūn sunaba tėngridü* **373b**

boyın sundı tėŋriniŋ buyruḳıġa “Allah’ın buyruğuna boyun eğdi”; *kücü’ūn sunaba tėnrīn carliḳtu* **389a**

boyın sunḳan ėr “boyun eğen erkek”; *kücūn sunaḳsan ėre* **400a**

boyın sunmadı “boyun eğmedi”; *kücūn ėse sunaba* **240a**

boyın sunmadı aŋa “ona boyun eğmedi”; *kücūn ėse sunaba tūndü* **521a**

boy[n]sundı aŋa fulān iş üçün “ona filan iş için boyun eğdi”; *kücūn sunaba tūndür tėre üyle tulada* **459a**

boynı ḳara ḳoy “boynu kara koyun”; *gücūnin ḳara ḳonin* **143b**

boynı sındı “boynu kırıldı”; *kücūni ḳuḳaraba* **212a**

boynı yoġan boldı “boynu kalın oldu”; *kücūni inu bidūn bolba* **297b**

boyun bağı “boyun bağı”; *kücü’ūn huyāsa* **475b**

boyun bağı astı anıŋ tonıġa “onun elbisesine; kürküne boyun bağı bağladı”; *kücn̄ huyasār ögübe tūni dēldü* **499b**

boyun bağını boynıġa saldı ḫatun “kadın boyun bağını boynuna bağladı”; *kücn̄i huyāsari ėme kücn̄dēn orḳiba* **489b**

boyun sundı aŋa “ona boyun eğdi”; *kücü’n̄ sunaba tūndü* **483b, 499a**

boyun sundı öz işige “kendi işine boyun eğdi”; *kücü’n̄ sunaba ōrīn üyledēn* **515b**

boyun sundı tėŋri buyruḳıġa “Allah’ın buyruğuna boyun eğdi”; *kücn̄ sunaba tėngri carliḳtu* **435b**

boyun süzdi “boyun eğdi”; *kücü’n̄ sunaba* **492b**

boyun tart[t]ı andın “ona (Moğ. işte) boyun eğmedi”; *kücn̄ tataba tūnēse üylēse* **352a**

boyun tolġadı → bulġadı “isyan etti”; *kücü’n̄ hur[ba]ba* **489b**

boyu[n] sundı anḳa “ona boyun eğdi”; *kücn̄ sunaba tūndü* **390b**

boyu[n] sundı tėŋrige “Allah’a boyun eğdi”; *kücn̄ sunaba tėngridü* **345a**

boz boldı aṭ “at boz oldu”; *bora bolba morin* **484b, 485b**

boz ḳarluġaç “boz kırlangıç”; *bora ġarluġaç* **151b**

bozladı tėve “deve böğürdü”; *buylaba tėm[ē]n* **289a**

bökeydi “eğildi”; *bökeybe* **523a**

böküldi ḳarı “yaşlının beli büküldü”; *bökeybe öbügen* **532a**

böldürge “kırbacı sapa bağlayan ilmik”; *böldürge f* **135b**

börek → bėrk boldı şeher “şehir sağlam oldu”; *batutḳaba şeher* **365a**

böri “kurt”; *çinā* **145b**

böri balası “kurt eniği”; *çināyīn küçük* **146a**

börk “börk”; *maḳalay* **114b**

börk tikküçi “börk dikici”; *maḳalay oyaḳçi* **114b**

bötekesini toldurdı tavuḳ “tavuk kursağını doldurdu”; *bötekeyēn dü’ūrgebe şiba’ūn* **528a**

böy “zehirli örümcek, tarantula”; *böy f* **147b**

böz “yoğun pamuk bezi”; *böz f* **113b**

böz azḳağı “bez argaçı”; *bözīn arḳaḳ* **113b**

bu “bu”; *ėne* **278b**

bu ābādān “bu bayındır”; *ėne ābādān* **193b, 358a**

bu ābādān ḳılġan “bu ihya etmiş”; *ėne ābādān kiksen* **193b**

bu ābādān ḳılġuçı “bu ihya eden”; *ėne ābādān kikçi* **193b**

bu aç “bu aç”; *ėne öleskü* **234b;** *ėne öleskülen* **298b;** *ėne öles* **333a**

bu açıġ “bu öfke (Moğ.öfkelendi)”; *ėne a’ūrla’ūlba* **382a**

bu açıġlagan “bu öfkelenen”; *ėne a’ūrlaḳsan* **310b**

bu açıġlıġ “bu öfkeli”; *ėne a’ūrtu* **369a**

bu açıḳ “bu acı”; *ėne ġaşūn* **407a**

bu açıḳ ḳaşlıḳ “bu açık kaşlı”; *ėne hanisḳa nėkü* **299a**

bu açıḳ yutḳuçı “bu acı yutucu”; *ėne ġaşūn calġiġsan* **199b**

bu açıḳlaḳan ḫatun “bu sinirlenen kadın”; *ėne ha’ūltu ėme* **297b**

bu açıḳlıḳ “bu sinirli”; *ėne ha’ūrtu* **297b**

bu açlıḳ “bu açlık”; *ėne öleskülen* **278b**

bu açlıḳdın inçke ḳarınlıḳ ḫatun “bu, açlıktan ince karınlı kadın”; *ėne öleskülengēse gėtesüni narin boluḳsan ėme* **249b**

bu açlıḳdın inçke ḳarınlıḳ kişi “bu, açlıktan ince karınlı kişi, Moğ. bunun açlıktan karnı inceldi”; *ėne öleskülengēse gėtesüni narin boluḳsan* **249b**

bu açuḳ yüzlük “bu açık yüzlü”; *ėne nigūkü nūrtu* **176b**

bu açuḳ yüzlük “bu parlak yüzlü”; *ėne gėgēn ni’ūrtu* **361b, 407a**

bu adablıḳ “bu edepli”; *ėne aburitu* **295a**

bu ağır “bu ağır”; *ėne kündü* **362a**

bu aġırlıḳ “bu ağırlık”; *ėne kündülük* **362a**

bu aġırsız “bu değersiz”; *ėne kündü ügey* **257a**

bu aġız birle töker dārū “bu, ağıza konacak ilaç”; *ėne amanaur → amandur kikü ėm* **408a**

bu aġızġa ḳoyar dārū “ağza konan ilaç”; *ėne amandu talbiḳu ėm* **211b**

bu aġrıḳ “bu hasta”; *ėne ėbeçin* **310a, 320b, 332b, 384a**

bu aġrıḳ “bu hastalık”; *ėne ėbeçin* **319b**

bu aġrıḳan “bu hastalanan”; *[ėne] ėbedüksen* **328a**

bu aġrıḳan köz “bu hasta göz”; *ėne ėbedüksen nidün* **301b**

bu āhista “bu yavaş”; *ėne āhista* **212a**

bu āhista yörimek “bu ağır yürümek”; *ėne alġu yabuḳu* **283b**

bu āhistalıḳ “bu yavaşlık”; *ėne alġūr* **473b**

bu āhistalıḳ “bu yavaşlık”; *ėne alġur* **505b**

bu aḫmaḳ “bu ahmak”; *ėne aḫmaḳ* **314b, 412b, 413b**

bu aḫtalaġan “bu iğdiş edilmiş”; *ėne aḫtalaḳsan* **226a**

bu aḳ saḳal “bu ak sakal”; *ėne çaḳān saḳal* **215b**

bu aḳar burun “bu akar burun”; *ėne urusḳu ḳabar* **209a**

bu aḳlıḳ “bu aklık”; *ėne çaġatu* **485b**

bu aḳsaḳ “bu topal”; *ėne doḳulan* **299b**

bu ala “bu ala”; *ėne ala* **309b**

bu ala köz “bu ela gözlü”; *ėne ala nidün* **327a**

bu aldaġan “bu aldatan”; *ėne aldaḳsan* **265a, 344b-345a**

bu aldaġan ʻaḳil u rāy “bu akil ve fikri aldatan”; *ėne aldaḳsan ʻaḳiltu rāytu* **201a**

bu alp “bu alp”; *ėne alb* **357a, 359b**

bu altançı “bu kuyumcu, bu altıncı”; *ėne altaçi* **279a**

bu andın yamanraḳ-tur “bu ondan daha kötüdür”; *ėne tūnēse mū bī* **326b**

bu andlıḳ “bu andlık”; *ėne andaġā[r]tu* **187b**

bu anıŋ antlaşı-turur “onunla antlaştı, Çağ. bu onun antlaşmasıdır”; *andaġaraba tūnlē* **456a**

bu anıŋ dōstı “bu onun arkadaşı”; *ėne tūni andani bī* **271b**

bu anıŋ ḳavlıġa yėtken “bu onun sözüne gelen”; *ėne tūni ügedü kürüksen* **398a**

bu anıŋ şāgirdi-turur “bu onun öğrencisidir”; *ėne tūni şabi bī* **423b**

bu anıŋ turnaġanı → tanlaġanı-turur “bu onun seçtiğidir”; *ėne tūni sonḳuḳsani bī* **461a**

bu anıŋ tüşer yėri-turur “bu onu inecek yeridir”; *ėne tūni būḳu ġacarni bī* **351b**

bu ant “bu ant”; *ėne andaġar* **390a, 406a, 477b**

bu antḳa tubulġan → tutulġan “bu anda bağlı”; *ėne andaġārtu bariḳsan* **298b**

bu anuḳ “bu hazır”; *ėne bėlen* **376a**

bu anuḳluḳ “bu hazırlık”; *ėne bėlenlik* **392a**

bu ara turġan “bu aracı duran”; *ėne cūra bayiḳsan* **196a, 323a**

bu arada turġan “arada duran, aracı duran”; *ėne cūra bayiḳsan* **258a, 259b**

bu ārāyīş “bu süs”; *ėne çime* **524b**

bu arçı “bu ardıç”; *ėne arçi* **176b**

bu arġan “bu yorgun”; *ėne èçeksen* **211a**

bu arıḳ “bu temiz”; *ėne ariyūn* **290b;** *ėne ari’ūn* **330a**

bu arıḳ tėŋri “bu münezzeh Allah”; *ėne aritun → ari’ūn tėngrii* **429a**

bu arıḳ yanbaş “bu dar kalça”; *ėne sūcīn turuḳsan* **408a**

bu arıḳ yėr “bu temiz yer”; *ėne ari’ūn ġacar* **324b**

bu arıḳsız “bu kirli”; *ėne burtaḳ* **306b, 308a, 308b, 356a**

bu arıḳsız nėme “bu kirli nesne”; *ėne burtaḳ yama* **309a**

bu arıtḳan altun kümüş “bu arıtılmış altın gümüş”; *ėne arçiḳsan altan möngü* **192b**

bu arḳan “bu yorgun”; *ėne ėçeksen* **300a**

bu artıḳlıḳ “bu artıklık”; *ėne hülūlik* **257b**

bu aruġ “bu arık”; *ėne turḳan* **362b**

bu aruḳ “bu arık”; *ėne turḳan* **319a, 331b, 333a, 361a**

bu aruḳ ėr “bu zayıf erkek”; *ėne turḳan ėre* **313b**

bu aruḳ ḳoy “bu zayıf koyun”; *ėne turḳan ḳonin* **202a**

bu aruḳ tėve “bu arik deve”; *ėne turġan tėm[ē]n* **405a**

bu ārzūladı → ārzū “bu istek (Moğ. istemek)”; *ėne güse* **505b**

bu ārzūluḳ “bu istekli”; *ėne ārzūtu* **222a**

bu ārzūluḳ ḫatun “bu istekli kadın”; *ėne ārzūtu ėme* **222a**

bu asıḳ “bu yarar”; *ėne asiḳ* **275a**

bu asılmaḳ “bu asılmak”; *ėne ölgükü* **494b**

bu aṣīl “bu soylu”; *ėne uca’ūrta* **354b**

bu aṣḳan “bu aşan”; *ėne ġaruḳsan* **302b**

bu āṣkārā “bu açık”; *ėne āṣkārā* **291b, 424a;** *ėne ile* **222a**

bu aṣuḳḳan “bu acele eden”; *ėne cāraḳsan* **359b, 318a**

bu atasız oġulsız “bu babasız oğulsuz”; *ėne ėçigey ügey kūn ügey* **208a**

bu atlıḳ “bu adlı”; *ėne tėre[tü] → nėretü* **366a**

bu atlıḳ “bu atlı”; *ėne moritu* **358b**

bu av “bu av”; *ėne aba* **183a**

bu avḳa ögrengen “bu ava alışan”; *ėne abadu suruḳsan* **328b**

bu avuç su “bu avuç su”; *ėne bütün uṣun* **190a**

bu a[y]rılḳan “bu ayrılan”; *ėne ḳaçaḳsan → ḳaġaçaḳsa* **522b**

bu ayaġnıŋ bağı “bu ayak bağı”; *ėne kölīn huyāsa* **185a**

bu ayaḳ ayaḳḳa tolġamaḳ “bu ayak ayak üstüne atmak”; *ėne köl köldü ḳuçiḳu* **524a**

bu ayıp ḳılḳuçı kėyinçe “bu arkadan ayıplayıcı”; *ėne mūlaḳçi ḳoynāsa* **180b**

bu aynıŋ başı turur “buayın başıdır”; *ėne sarayīn hėkin ni → bī* **517b**

bu ayran “bu ayran”; *ėne unda’ān* **184b**

bu az “bu az”; *ėne çō̄n* **207b-208a, 358a**

bu az nėme “bu az nesne”; *ėne hüçī̄ken yama* **493a**

bu az nėmelik ėr “bu az varlıklı erkek”; *ėne cō̄[n] yamatu ėre* **251a**

bu āzād “bu hür”; *ėne durār* **191b;** *ėne āzād* **326b**

bu azġan (1) “bu baygın”; *ėne ayariḳsan* **315a**

bu azġan (2) “bu kaybolmuş”; *ėne tō̄riksen* **371a**

bu azġan (3) “bu doğru yoldan sapmış”; *ėne tō̄riksen* **232a**

bu azuḳ “bu erzak”; *ėne künesün* **273b**

bu bahādın öksütken “bu, fiyattan indirilmiş”; *ėne ünēse tutaġlaḳsan* **267b**

bu bahādur “bu bahadır”; *ėne bādur* **303a, 307b**

bu baḫışlaḳan “bu bahışlayan”; *ėne soyurḳaḳsan* **172a**

bu baḫışlamaḳ “bu bağışlamak”; *ėne ögüksen* **282a**

bu baḫīl “bu cimri, bu eli sıkı”; *ėne batu* **203a;** *ėne madḳal* **316b**

bu baḫillıḳḳa ‘ahdlıḳ-turur “bu, cimrilikte anlaşma”; *ėne baḫilliḳtu citu bi* **450b**

bu baḫtsız “bu bahtsız”; *ėne baḫt ügey* **309a**

bu bāḳī “bu kalıcı, bu sürekli”; *ėne dāyim* **256b**

bu bāḳī ḳalġan “baki kalan”; *ėne ḳoçaruḳsan* **330b**

bu baḳḳu yėr “bu bakacak yer”; *ėne ücekü ġacar* **351b**

bu balçıḳġa yıḳılġan “bu, çamura düşmüş”; *ėne şibartu unaḳsan* **410b**

bu balçıḳlıḳ “bu balçıklı”; *ėne şibartu* **312b**

bu barḫurdārlıḳ “bu mutluluk”; *ėne sayinliḳ* **383a**

bu barmaḳ yarım kėçe “bu, gece yarısı gitmek”; *ėne carim söni yabuḳsan* **374b**

bu baş üzüm “bu baş üzüm”; *ėne hėkin cimişi* **190a**

bu batḳan “bu batan”; *ėne baḳtaḳsan* **315a**

bu bavāsīrlik “bu basurlu”; *ėne narin ėbeçitü* **368a**

bu bay “bu zengin”; *ėne bayan* **331b, 396a, 404b**

bu baylıḳ “bu zenginlik”; *ėne payantu → bayantu* **397a;** *ėne ḳayġu ügey* “bu kaygısızlık” **419b**

bu bāzergān “bu tüccar”; *ėne orta’ūt* **242b**

bu bed-baḫt “bu kötü bahtlı”; *ėne bad-baḫt* **330a**

[bu] bed-baḫt kişi “bu kötü bahtlı kişi”; *ėne bed-baḫt kü’ūn* **454a**

bu belā “bu bela”; *ėne belā* **298a**

bu bėlgü ḳurbānı “seçilmiş kurban”; *ėne bėlge ḳurbān* **378b**

bu bėlgülük “bu belgili”; *ėne bėlgetü* **261b**

bu bėli kėlgen “bu aybaşısı gelen”; *ėne daḳama ireksen* **219b, 371b**

bu bėli kėlgen ḫatun turdı “bu aybaşısı gelen kadın durdu”; *ėne daḳama ireksen ėme bayba* **237b**

bu bėli kėlib arığan ḫatun “bu aybaşısından temizlenmiş kadın”; *ėne daḳamayi ireçi ariyun boluḳsan ėme* **245a**

bu bend “bu bend”; *ėne huyāsa* **264a**

bu bend “bu pazubent”; *ėne huyāsa* **244a**

bu bėrgü māl “bu verilecek mal”; *ėne ögük māl* **444a**

bu bėrk “bu sağlam”; *ėne batu* **360a, 367a**

bu bėrk tanuḳlar “bu sağlam tanıklar (Moğ. dağlar)”; *ėne bürke → bėrke ūlas* **287b**

bu bėrk terbīrlıḳ ėr “bu sıkı tedbirli erkek”; *ėne batu tedbīrtü ėre* **365b**

bu bėrklik “sağlamlık”; *ėne batulik* **493a**

bu bėyigen “bu büyümüş”; *ėne yėke boluḳsan* **335b**

bu bėyik “bu büyük”; *ėne öndür* **292a (2), 361b**

bu bėyik burunluḳ “bu büyük burunlu”; *ėne öndür ḳabartu* **408b**

bu bėyik ünlük “bu gür sesli”; *ėne öndür da’ūtu* **357a**

bu bėzek “bu süs”; *ėne çime* **222b**

bu bėzengen ḫatun “bu süslü kadın”; *ėne casaḳsan ėme* **331a**

bu bėzgek aġrıḳı “bu sıtma”; *ėne bizgek ėbeçin* **370b**

bu bīhūde “bu boşuna”; *ėne kėrek ügey* **179b**

bu bīhūde aytḳuçı “boş konuşucu”; *ėne kėrek ügey kelekçi* **179b**

bu bīhūde söz “boş söz”; *ėne uran ügey* **289b**

bu bile olturḳuçı “bu birlikte oturucu”; *ėne ḳamtu sa’ūḳçi* **452b**

bu biliklik “bu bilgili”; *ėne biliktü* **322a**

bu bilmes kişi “bu bilgisiz adam”; *ėne üyle mėdekü [kü’ūn]* **317a**

bu bilür [a]nı “bu onu bilir”; *ėne mėdem tūni* **304a**

bu bilür kişi “bu bilir kişi”; *[ėne o]yuna kü’ūn* **303b;** *ėne mėdekü kü’ūn* **321a**

bu bir kėsek bilikdin “bu bilgelikten bir parça”; *ėne niken kėsek biligi* **190b**

bu birle yatmaḳ “bu birlikte yatmak”; *ėne ḳamtu kėbtekü* **454a**

bu bitik “bu yazı”; *ėne bitik* **176a**

bu biti[l]gen bitik “bu yazılmış mektup”; *ėne biçiksen biçik* **176a**

bu bitlik “bu bitli”; *ėne bö’ēsütü* **318b**

bu biy‘at “bu anlaşma, bu biat”; *ėne cilal* **460a**

bu biz “bu ayakkabıcı bizi”; *ėne şibüge* **187b**

bu bīzār “bu nefret”; *ėne bīzār* **293b**

bu boġazı tutulġan “bu boğazı tıkanan”; *ėne ḳōlay ḳaḳaḳsan* **407b**

bu boġazlaḳan ḳoy boġazladı “bu boğazlayıcı koyun boğazladı”; *ėne bōrlaḳsan ḳonin bo’ōrlaba* **337b**

bu boġuzlamaḳ “bu boğazını kesmek”; *ėne bo’ōlaḳu* **447b**

bu boḳ “bu boḳ”; *ėne bāsun* **294a**

bu bolcal “bu süre, mühlet”; *ėne küliçebe* **379b;** *ėne bolcal* **388b**

bu borbay kėsken “ve bu kesilen ayak siniri”; *ėne borbay oḳtaluḳsan* **177b**

bu borç “bu borç”; *ėne öri* **222b**

bu boş “bu boş”; *ėne sulat* **306a, 360b, 367b,**

bu boyaḳ “bu boya”; *ėne buduḳ* **251b**

bu boyın sunmaġan “bu boyun eğmeyen”; *ėne kücü’ün̄ ėse sunaḳsan* **240b**

bu boz “bu boz”; *ėne bora* **484b**

bu böksesi uluġ [bolġan] ẖatun “bu, kalçası büyük olan kadın”; *ėne bökse yėke boluḳsan ėme* **307b**

bu bölük ėrenler “bu bölük erkekler”; *ėne bölük eres* **161a**

bu bölük ėrenler barça “bütün bu bölük erkekler”; *ėne bügüde bölük ėres* **160b**

bu bölük ẖatunlar “bu bölük kadınlar”; *ėne bölük ėmes* **161a**

bu börk → bėrk “bu sağlam”; *ėne batu* **365a**

bu buġaz ẖatun “bu gebe kadın”; *ėne kēlitü ėme* **317a**

bu buġday öŋlük “bu buğday renkli”; *ėne buġday öngetü* **319b**

bu buġday öŋlük boldı → buġday öŋlük boldı “buğday renkli oldu”; *buġday öngetü bolba* **319b**

bu bulġançaḳ su “bu bulanık su”; *ėne bulanḳir uṣun* **314b**

bu burnı kėsük “bu burnu kesik”; *ėne ḳabar oḳtaluḳsan* **344b**

bu burun “bu burun”; *ėne ḳabar* **178b, 181b**

bu burun ḳanı “bu, burun kanı”; *ėne ḳabarun çisun* **253a**

bu burunduḳ “bu deve burunduğu”; *ėne buyla* **198b**

bu buzḳan “bu bozan”; *ėne ėbdereksen* **200a**

bu bügri “bu kambur”; *ėne böketü* **295b**

bu bükken yėr “bükülen yer”; *ėne büçiksen ġacar* **262a**

bu bütken iş “bu bitmiş iş”; *ėne bütüksen üyle* **356b**

bu bütün “bu bütün”; *ėne bütü[n]* **203a**

bu cavānmard “bu cömert”; *ėne cūmard* **338b**

bu cavānmardlıḳ “bu cömertlik”; *ėne cavānmard* **364a**

bu cavānmardlıḳḳa ʻahdlıḳ-turur “bu, cömertlikte anlaşma”; *ėne cavānmardlıḳtu çitu bi* **450b**

bu cehd ḳılġança “bu gücü oranında”; *ėne çidaḳuyār* **301a**

bu coçin “bu konuk”; *ėne coçin* **196b**

bu cürügen süyük “bu çürümüş kemik”; *ėne hü’ūksen yasun* **307a**

bu çadır “bu peçe”; *ėne çaçir* **530a**

bu çaḳmaḳ taş “bu çakmak taşı”; *ėne keteyīn güri* **168a**

bu çālāk “bu becerikli”; *ėne bişūn* **301a**

bu çarḫ “bu dönen, bu çark”; *ėne çarḫ* **276a**

bu çarlamaḳ “bu bağırmak”; *ėne ḳaylatu → ḳaylaḳu* **527b**

bu çayan nişi “bu akrep iğnesi”; *ėne çayanu ḳatḳūr* **174b**

bu çėçeklik “bu çiçekli (çiçek hastalığı)”; *ėne çėçektü* **368a**

bu çek “bu çek”; *ėne çek* **268b**

bu çıçḳan sikerde “bu sikerken çok sıçan”; *ėne bāba oḳaḳudu* **529a**

bu çıḳġan köz “bu çıkan göz”; *ėne ġaruḳsan nidün* **344b**

bu çıḳḳan cān “bu çıkmış can”; *ėne ḳaruḳsan amin* **314b**

bu çın “bu gerçek”; *ėne ünen* **203b**

bu çın aytḳuçı “bu doğru konuşan”; *ėne ünen kelekçi* **254b**

bu çıray “bu surat”; *ėne çiray* **247a**

bu çıtuḳ yüzlük “bu çatık yüzlü”; *ėne hümerikü çiraytu* **363a**

[bu çinek, ölçek] “bu birim, ölçek”; *ėne çinēkü* **219a**

bu çoḳur közlük “bu çakır gözlü”; *ėne çōḳur nidütü* **413a**

bu çolaḳ ḫatun “bu çolak kadın”; *ėne çolaḳ ėme* **408a**

bu çökerür yėr “bu çökük yer”; *ėne çökerkü ġacar* **398b**

bu çörçek “bu efsane, efsane”; *ėne onatḳan* **244a**

bu çörçek aytḳuçı “bu efsaneci”; *ėne onatḳan kelebe kelekçi* **451b**

bu çürügen süyük “bu çürümüş kemik”; *ėne çürügen yasun* **208b**

bu daġan → yadaġan “bu, hiçbir şey yapamayan”; *ėne yadaḳsan* **333a**

bu dārūlıḳ “bu ilaçlık”; *ėne ėmtü* **250b**

bu debbe “bu fıtık”; *ėne tėşik* **303a**

bu destār “bu sarık”; *ėne dastār* **499b**

bu dōst “bu dost (Moğ. dostluk)”; *ėne andaliḳ* **201a, 457b**

bu dōstlaşmaḳ “bu dostluk kurmak”; *ėne andaliḳ* **454b**

bu dōstluḳ “bu dostluk”; *ėne andaliḳ* **457b**

bu duşman “bu düşman”; *ėne duşman* **456a**

bu duşman tutar ḫatun “bu düşman tutan kadın”; *ėne duşman bariḳu ėme* **183b**

bu duşman tutġan “bu düşman olan”; *ėne duşman kiksen* **359a**

bu duşmanlıḳ “bu düşmanlık”; *ėne duşmantu* **460b**

bu duşmanlıḳ “du düşmalık”; *ėne duşmantu* **359a**

bu duşvār “bu güç”; *ėne duşḫuār* **306b, 354b**

bu ėgilgen “bu eğilmiş”; *ėne bökeyiksen* **188b**

bu ėgri “bu eğri”; *ėne murū* **412b (2)**

bu ėgri ağızlıḳ “bu çarpık ağızlı”; *ėne murū amantu* **320b**

bu ėgri boyunluḳ “bu eğri boyunlu”; *ėne murū kücūtü* **413a**

bu ėgri köz[lük] “bu şaşı gözlü”; *ėne murūn nidün* **318b**

bu ėgri töşlük “bu eğri göğüslü”; *ėne murū ėbçūtü* **412b-413a**

bu ėki ėr “bu iki erkek”; *ėne ḳoyar ėre* **160b**

bu ėki ḫatun “bu iki kadın”; *ėne ḳoyar ėme* **161a**

bu ėki ḳat ḳılġan “iki misli yapan”; *ėne ḳoyar dabḳur kiksen* **448a**

bu ėki tizi bir birige urunur ėşek “bu, iki dizi birbirine vuran eşek”; *ėne ḳoyar öbüdügēn nim nikendü düledüksen → dėledüksen ėlcigen* **408a**

bu ėkin “bu ekin”; *ėne tari’ān* **237a**

bu ėlçiliḳ “bu elçilik”; *ėne ėlçitü* **387b**

bu ėlik birle silikken “bu, el ile silkilmiş”; *ėne kurār → ġarār gübiksen* **250b**

bu ėlik[ke] öşrenge[n] oġlaḳ “bu, insana alışmış oğlak”; *ėne ġartu suruḳsan ünügün* **260b**

bu ėlniŋ aşıl “insanların aslı”; *ėreyīn uca’ūr* **354b**

bu ėlniŋ uluġı-urur “bu halkın büyüğüdür”; *ėne irgeni yėkeyi* **453b**

bu ėmgek “bu eziyet”; *ėne cobalang* **374a**

bu ėŋek “bu eziyet”; *ėne cobalang* **494a**

bu ėr “bu erkek”; *ėne ėre* **160b**

bu ėr ḫatun cünüb “bu, cünüp karı koca”; *ėne [ė]re ėme bayba burtaḳ* **354b**

bu ėrini duşman tutḳan [ḫatun] “bu, kocasını düşman tutan kadın”; *ėne ėreyēn duşman bariḳsan ėme* **316b**

bu ėrklik “bu güçlü”; *ėne ėrketü* **178a**

bu ėrliksiz “bu iktidarsız”; *ėne ėrelik ügey* **369a**

bu ėrni oġli ölgen “bu adamın oğlu ölmüş, Moğ. bu adamın hangi oğlu ölmüş”; *ėne kü’ūn üküksen ėre* **317a**

bu [ėr]siz ẖatun “bu kocasız kadın”; *ėne ėre ügey ėme* **355a**

bu ėrteki “eskimiş”; *ėne ėrteki* **364a**

bu ėsi öksük “bu aklı eksik”; *ėne ės ügey* **369a**

bu ėsir[ge]gen “bu esirgeyen”; *ėne ḳayralaḳsan* **314a**

bu ėsirgegen “bu esirgeyen”; *ėne ḳayralaḳsan* **314a**

bu ėski “bu eski”; *ėne ḳūçin* **361a, 361b**

bu ėski ton “bu eski elbise; kürk”; *ėne ėleksen dēl* **202a**

bu ėslik “bu akıllı”; *ėne ėstü* **295b, 325b, 348b, 360a, 363b, 365a, 367b, 447b**

bu ėslik ẖatun “bu akıllı kadın”; *ėne ėstü ėme* **365a**

bu ėssiz “bu akılsız”; *ėne ės ügey* **323a, 323b, 360a, 365b**

bu ėssiz ẖatun “bu akılsız kadın”; *ėne ės ügey ėme* **365b**

bu ėşitken “bu duymuş”; *ėne sona[su]ḳsan* **311b**

bu ėtlik “bu etli”; *ėne miḳatu* **364b**

bu ėtlik ėr “bu etli (şişman) erkek”; *ėne miḳatu ėre* **260a**

bu ėtlik ẖatun “bu şişman kadın”; *ėne tarġun ėme* **260a**

bu ėtmek birle yėr nėme “ekmekle yenilen yiyecek”; *ėne ėtmekelē → ėtmeklē idekü maya → yama* **467b**

bu feryādıġa yėtken “bu feryadına yetişen”; *ėne feryādtu yėtiksen* **375a**

bu fikir “bu merak”; *ėne ona[ba]* **428a**

bu fitne “bu fitne”; *ėne tūlan* **201a**

bu ġallet kėltürgen “bu tahılı getiren”; *ėne çīr açiraḳsan* **218b**

bu ġanīmet “bu ganimet”; *ėne ġanīmet* **465b**

bu ġavr “bu dip, bu esas, bu hakikat, Moğ. bu söz”; *ėne ügedēn* **277a**

bu ġazan bulġaġuçı “kazan karıştırıcı, kepçe”; *ėne toġān ḳutḳuçi* **278b**

bu gele kėltürgen “bu hayvan getiren”; *ėne adūsun açiraḳsan* **168a**

bu gele yėr nėme “bu, hayvan yiyeceği nesne”; *ėne adasun idekü yama* **468a**

bu girev “bu rehin, bu ipotek”; *ėne dang* **350a**

bu gustāḫ uruşda “bu, kavgada küstah olan kişi”; *ėne ustāḫ kėre’ūrtü* **390a**

bu güng “bu dilsiz”; *ėne kel[e]gey* **307b**

bu ḫ˘ār “bu horlanan”; *ėne ḫor* **306a, 311b, 329a, 357a, 366a**

bu ḫabarsız “bu habersiz”; *ėne kėlen ü[gey]* **303a**

bu ḫaḳīḳat “bu gerçek”; *ėne ḫaḳīḳat* **206b**

bu ḫākim “bu hâkim”; *ėne noyan* **196a**

bu ḫalīfa “bu halife”; *ėne ḫalīfa* **252a**

bu ḫanlıḳ “bu hanlık”; *ėne ḫantu* **192b**

bu ḫarāb “bu harap”; *ėne ḫarāb* **379b**

bu ḫarāb “bu yıkık”; *ėne ėbderkey* **422a**

bu ḫarām “bu haram, bu yasak”; *ėne ḫarām* **258b**

bu harġan “bu yorgun”; *ėne ėçeksen* **480a**

bu harḳan “bu yorgun”; *ėne ėçeksen* **175a**

bu hārūn “bu inatçı at”; *ėne hārūn* **248b, 260b**

bu ḫaşbalıḳ “bu kızamıklı”; *ėne ḫaşbatu* **367b**

bu ḫaṭ “bu yazı”; *ėne biçik* **244a**

bu ḫaṭā ḳılġan yėr “bu yanlış yapılan yer”; *ėne ėndeksen ġacar* **420b**

bu ḫatun “bu kadın”; *ėne ėme* **161a (2)**

bu ḫatun arıḳ yanbaş “bu kalçası dar kadın”; *ėne sūcīn turḳadaba [ėme]* **408a**

bu ḫatun inçke bėllik “bu beli ince kadın”; *ėne narin büsetü ėme* **325a**

bu ḫatunsız “bu kadınsız”; *ėne ėme ügey* **355a**

bu havādārlar “bu taraftarlar”; *ėne havādārut* **503a**

bu havādārlar bölük “bu taraftar kalabalığı”; *ėne bölük dayġaġan* **292b**

bu ḫayrān “bu şaşkın”; *ėne ḫayrān* **309b, 414b**

bu ḫāżır “bu hazır”; *ėne ḫāżir* **243a**

bu ḫazīna “bu hazine”; *ėne ḫazina* **200b**

bu hediye “bu hediye”; *ėne soyurġal* **383b**

bu ḫekīm “bu hekim”; *ėne otaçı* **363a**

bu helāk “bu ölüm”; *ėne ükül* **275b, 426a;** *ėne helāk* **426b**

bu helāk bolġan “bu ölmüş”; *ėne ükül bariḳsan* **313a, 327b**

bu helāk ḳılur belā “bu öldürücü bela”; *ėne ükül kikçi belā* **281b**

bu ḫelāl “bu helal”; *ėne ḫelāl* **207a**

bu ḫıyānat “bu hiyanet”; *ėne murū* **229a**

bu hicī “bu kelime düzme”; *ėne üjük* **504a**

bu honusı sınġan “bu temreni kırık”; *ėne honi ḳuḳaraḳsan* **413b**

bu ḫoş-dil bolġan “bu neşeli olmuş”; *ėne tālaḳsan* **329b**

bu ḫoşnūdlıḳ “bu sevinçlilik”; *ėne tālaḳu* **329b;** *ėne bayasḳabatu* **372b**

bu hüküm “bu hüküm”; *ėne carliḳ* **226a**

bu ḫürmetlıḳ “bu saygılı”; *ėne ḫürmettü* **357b**

bu ḫürmetlik “bu saygılı”; *ėne ḫürmettü* **367a**

bu ḫürmetsiz “bu saygısız”; *ėne ḫürmet ügey* **362b**

bu ‘āciz ḳıldı anı “bu onu aciz bıraktı, Moğ. bu aciz”; *ėne doraytūlḳu üyle* **380a**

bu ‘āciz ḳılur iş “bu aciz bırakan iş, Moğ. saray kendi mutluluğuna son verdi”; *ḳaḳalaba kėşigēn balġasan gėr* **380a**

bu ‘adl “bu doğruluk, bu adalet”; *ėne ‘adl* **435a**

bu ‘ahd “bu ahit”; *ėne cilal* **302b**

bu ‘ahd saḫlaḳuçı “bu, ahdi yerine getiren”; *ėne çi saḳiḳçi* **175b**

bu ‘ār “bu utanç”; *ėne ‘ār* **313a**

bu ‘āşıḳ “bu âşık”; *ėne ‘āşiḳ* **314a, 315a, 325a**

bu ‘āşıḳ ḳılġan “bu âşık olan”; *ėne duratu kiksen* **396a**

bu ‘āşiḳ bolġan ḫatun “bu âşık olan kadın”; *ėne ‘āşiḳ boluḳsan ėme* **411a**

bu ‘ayıb “bu ayıp”; *ėne mū* **168a, 491b**

bu ‘azīz “bu kutlu”; *ėne ‘azīz* **360a**

bu ıdıḳan “bu kokan”; *ėne hünisüksen* **290a**

bu ıdlaġu[çı] “bu koklayıcı”; *ėne hüniskü* **270b**

bu ılınġan “bu yılmış, zayıf düşmüş”; *ėne turuḳsan* **298a**

bu ırcayḳan “bu dişlerini gösteren, bu gülümseyen”; *ėne ircayiḳsan* **197b**

bu ısıġ yaşlıḳ köz “bu sıcak yaşlı göz”; *ėne ḳula’ūn → ḳala’ūn nilbusutu nidün* **261a**

bu ısıḳlıḳ “bu sıcaklık”; *ėne ḳala’ūtu* **294a**

bu ısıtġan yėgülük nėme “bu ısıtılmış yiyecek nesne”; *ėne ḳula’ūtḳaḳsan → ḳala’ūtḳaḳsan idekü yama* **261a**

bu ışanġan ėr dağı ḫatun “bu, güvenen (Moğ. gelen) erkek ve kadın”; *ėne ireksen ėre ėme* **353b**

bu ışanmaḳ “bu güvenmek”; *ėne itegüksen* **464a**

bu içegü tola ḳan “ve bu karnı dolu kan”; *ėne gėtesün dūren çisun* **174a**

bu igine “bu iğne”; *ėne ce’ūn* **340b**

bu i‘rāb “bu, arapça kelime sonlarına konulan ünlü işaretleri”; *ėnė i‘rāb* **257a**

bu iklik “bu hasta”; *ėne ėbeçitü* **409b**

bu ilgeri barġuçı “bu ileri gidici”; *ėne urukşi orçikçi* **251a**

bu ilgeri yörigüçi “bu ileri yürüyücü”; *ėne urukşi yabuḳçi* **476a**

bu ilgeri yörür kişi “bu önde yürüyen kişi”; *ėre urukşi yabuḳu kü’ūn* **476b**

bu inçke “bu ince”; *ėne narin* **206b**

bu inçke bėllik “bu ince belli”; *ėne narin büsetü* **325a, 327a**

u inçke ḳarın “bu ince karınlı”; *ėne narin gėtesün* **249b**

bu in‘ām “bu bağış”; *ėne soyurġal* **173a, 286a, 350a, 376a, 405b**

bu ip “bu ip”; *ėne utasun* **255b**

bu irik sözlük “bu kaba sözlü”; *ėne şirū̄ kėletü* **408a**

bu iriŋlik “bu irinli”; *ėne indērtü* → *idērtü* **307b**

bu isitken “bu sıtma tutan”; *ėne ḳala’ūçaḳsan* **370a**

bu islik “pis kokulu elbise; kürk”; *ėne sisūtu dēl* **322b**

bu iş ḳayġuluḳ ḳılur mėni “bu iş beni kaygılandırı-yor, Moğ. bu iş beni kaygılandırdı”; *ėne üyle ḳayġutu kibe namay* **260b**

bu işlegüçi “bu çalışkan”; *ėne üyledükçi* **318a**

bu işniŋ ayaḳı “bu işin sonu”; *ėne üryleyīn* → *üyleyīn köl* **235a**

bu işniŋ bėrkelıġı “bu işin güçlüğü”; *ėne üyleyīn bėrke* **193a**

bu işsizlik “bu işsizlik”; *ėne üyle ügey* **495b**

bu itürgen tėve “bu kaybedilen deve”; *ėne cabḳaḳsan tėm[ē] n* **394a**

bu iyelegen “bu sahip olan”; *ėne ėceleksen* **353b**

bu içil ḳılḳuçı ḫatun “bu iyi geçinen kadın”; *ėne icil kikçi ėme* **180b**

bu ḳabarġan ėlik “bu kabaran el”; *ėne ḳabaduḳsan ġar* **258b**

bu ḳabarġan ėlik “bu kabarmış el”; *ėne ḳaruḳsa* → *ḳabaruḳsan ġar* **310b**

bu ḳabūl ḥacc “bu kabul olmuş hacc”; *ėne ḳabūl ḥacc* **369b**

bu ḳabūl ḳılġan “bu kabul eden”; *ėne abuḳan* **318b**

bu ḳaçḳan “bu kaçmış”; *ėne tutāḳsan* **200a**

bu kāfir birle sançış “kâfirle meydan savaşı”; *ėne ḳatḳuldān kāfirlā* **287a**

bu kāhil “bu tembel”; *ėne ḳaşang* **301a**

bu kāhil “bu tembel”; *ėne ḳaşang* **364b**

bu kāhil ėr “bu tembel erkek”; *ėne ḳaşang ėre* **318b**

bu kāhil ḫatun “bu tembel kadın”; *ėne ḳaşang ėme* **318b-319a**

bu ḳaḫṭ “bu kıtlık”; *ėne öleskü* **381b, 388b;** *ėne öleskülen* **372a**

bu Ka‘beniŋ mücavirleri “bu, Kabe’nin hizmetçileri”; *ėne Ka‘beyīn saḳiḳçilar* **261a**

bu ḳalam çarlaḳan “bu gıcırdayan kalem”; *ėne üjük ḳaylaḳsan* **204b**

bu ḳalçıġay “bu kel”; *ėne ḳalçiġay* **313b, 323b, 330a**

bu ḳalçaġan → ḳalçaġay baş “bu kel baş”; *ėne ḳalçaġan → ḳalçaġay hėkin* **300a**

bu ḳalçıġay ḫatun “bu kel kadın”; *ėne ḳalçiġay ėme* **313b, 330a**

bu ḳalın “bu kalın”; *ėne cuca’ān* **360b**

bu ḳalın ḳaşlıḳ “bu kalın kaşlı”; *ėne cucān hanisḳa* **325a, 410a**

bu ḳalın to[ḳu]ġan “bu kalın dokunmuş”; *ėne cuca’ān nėkeksen* **364b**

bu ḳamaḳan “bu toplanan”; *ėne ḳarmaḳsan* **235a**

bu ḳamaḳan tiş “bu dişleri kamaşmış”; *ėne ḳamaba şidün* **308a**

bu ḳan bahā “bu kan bahası”; *ėne çisu[nu] üne* **195b**

bu ḳan kėlürde toḳḳan oġlan “kan geldiği zaman doğan bebek”; *ėne çisun ireksendü töreksen kūken* **309a**

bu ḳanā‘at ḳılġan “bu kanaat eden”; *ėne ḳanā‘at kiksen* **312b**

bu ḳanġa bulḳaşḳan nėme “kana bulaşmış nesne”; *ėne cisundu ḳutḳuḳsan [yama]* **331a**

bu ḳannıŋ dağı yaşnıŋ saçraḳanı “bu dökülen kan ve göz yaşı”; *ėne çisuni nilbusuni çaçaraḳsan* **266a**

bu ḳara “bu kara”; *ėne ḳara* **485a**

bu ḳara köz “bu kara göz”; *ėne ḳara nidün* **299b**

bu ḳara közlük “bu kara gözlü”; *ėne ḳara nidütü* **332b, 412b**

bu ḳaranḳu “bu karanlık”; *ėne ḳaranḳu* **284b**

bu ḳarasıman ḫatunlıḳ → ḫatun “bu kara dudaklı kadın”; *ėne ḳara hurūl [ėme]* **331a**

bu ḳarı “bu yaşlı”; *ėne ötegü* **307a**

bu ḳarıḳan inek “bu kart inek”; *ėne ötegü üne’ēn* **184a**

bu ḳarın yüki “göbek yükü”; *ėne gücēni aça’ān* **194a**

bu ḳarı[n] baġlar dārū “mideyi düzelten ilaç”; *ėne gėtesün uyaḳu ėm* **195b**

bu ḳarını iklik “bu midesi hasta”; *ėne gėtesün ėbeçin* **369a**

bu ḳarışḳan köz “tedirgin bakışlı göz”; *ėne ḳamaḳsan nidün* **531b**

bu ḳartlıḳ “bu rişte hastalıklı (çıbanlı)”; *ėne gücütü* **300b**

bu ḳaruḳan → ḳorḳḳan “bu korkmuş”; *ėne ayiḳsan* **315a**

bu ḳatıḳ “bu katı”; *ėne ḳata’ū* **355a**

bu ḳatıḳ aġrıḳ “bu ağır hasta”; *ėne ḳata’ū ėbedüksen* **310a;** *ėne ḳata’ū ėbeçin* **313a**

bu ḳatıḳ ėser yėl “bu katı esen rüzgâr”; *ėne ḳata’ū keysksen key* **412b**

bu ḳatıḳ ḫuşūmatlik “bu katı husumetli”; *ėne ḳata’ū duşmanliḳ* **325b**

bu ḳatıḳ ısıḳ “bu çok sıcak”; *ėne ḳata’ū ḳala’ūn* **409b**

bu ḳatıḳ iş “bu zor iş”; *ėne ḳata’ū üyle* **312a**

bu ḳatıḳ kişi “katı kişi, cimri adam”; *ėne ḳata’ū kü’ūn* **209a**

bu ḳatıḳ köŋül “bu katı gönül”; *ėne ḳata’ū duran* **287b**

bu katıḳ kün “bu dehşetli gün”; *ėne ḳata’ū üdür* **523b;** *ġaşūn bolba ni’ūr* “yüz sünürlü oldu” **532a**

bu ḳatıḳ toḳuġan “sık dokunmuş”; *ėne ḳata’ū toḳuḳsan* **361b**

bu ḳatıḳ yüzlük “bu katı yüzlü”; *ėne ḳata’ū ni’ūrtu* **366b**

bu ḳatıḳlıḳ “bu katılık, bu zorluk”; *ėne ḳata’ūliḳ* **265a**

bu ḳatıḳlık ḳılur kişi “bu sert davranan kişi”; *ėne ḳata’ūliḳ kikçi kūn* **313b**

bu ḳatış “bu karış”; *ėne neyle* **185a**

bu ḳatışḳan iş “bu karışık iş”; *ėne ḳoliḳ[s]an üyle* **300a**

bu ḳatışturġan “bu karıştırılmış”; *ėne ḳoliḳsan* **238a**

bu ḳaṭrān “ve bu katran”; *ėne ḳatran* **168a**

bu ḳavuġı taşlıḳ “bu sidik torbası taşlı”; *ėne dabasun güritü* **370b**

bu ḳayġu “bu kaygı”; *ėne ḳayġu* **270b, 322b**

bu ḳayġuluḳ “bu kaygılı”; *ėne ḳayġutu* **297b, 302b, 312b, 329a**

bu ḳayġuluḳ ėr “kaygılı erkek”; *ėne ḳayġutu ėre* **260b**

bu ḳayḳu “bu kaygı”; *ėne ḳayġu* **235b**

bu ḳayḳudın küygen “bu, kaygıdan azap çeken”; *ėne ḳayġuvāsa tüleksen* **332a**

bu kābīn “bu çeyiz”; *ėne kebin* **343b**

bu kėçmek “bu geçmek”; *ėne gütülkü* **399b**

bu kėden “bu kibirli”; *ėne kėden* **357a, 370b;** *ėne nalim* **303a**

bu kėdenlıḳ “bu kibirlilik”; *ėne kėdertü* **490b**

bu kėdenlıḳdın evürülgen [yüz] “bu, mütekebbirlikten çevrilmiş yüz”; *ėne kėderligēse hurbaḳsan ni’ūr* **306a**

bu kefçe bilen yėr dārū “bu kaşıkla içilecek ilaç”; *ėne ḳalbuġa idekü ėm* **316a**

bu kefen soyġuçı “bu kefen soyucu”; *ėne kefen ḳulaġuḳçi* **477a**

bu kėgir “bu geğirme”; *ėne kėkir* **486b**

bu kėlegey “bu keke”; *ėne kėlegey* **312b, 320a, 409a**

bu kėlegey kişi “bu keke kişi”; *ėne kėlegey* **364a**

bu kėlgen “bu gelen”; *ėne ireksen* **322a**

bu kėltük “bu gedik”; *ėne kėlterkey* **399a**

bu kėlür barur ol kişige “o kişiye gelir gider”; *ėne yirem orçim tėre kü’ūndü* **467b**

bu kėmirgen süyük “kemirilecek kemik”; *ėne kėmileksen yasun* **191b**

bu kėnen “bu tasasız”; *bu gėnen* **327b**

bu kenes “bu şaşkın”; *ėne tang* **323b**

bu kėŋ “bu geniş”; *ėne ū* **296a, 410a**

bu kėŋ ağızlıḳ “bu geniş ağızlı”; *ėne ū amantu* **414a**

bu kėŋ köz “bu geniş göz”; *ėne nidün* **319a**

bu kėŋ közlük “bu geniş gözlü”; *ėne ū nidütü* **319a**

bu kėŋ ni‘met “bu bol nimet”; *ėne ū idētü* **372a**

bu kėŋ tiriklik kişi “bu geniş ömürlü kişi”; *ėne ū amidutu kü’ūn* **301b**

bu kėŋ tişlik “bu geniş dişli”; *ėne ū şidütü* **423b**

bu kėŋ yėr “bu geniş yer”; *ėne ū ġacar* **339b**

bu kėŋlik “bu ferahlık”; *ėne ūliḳ* **429b**

bu kerī → bu tėri “bu ücret”; *ėne kölesü* **404b**

bu kėsek kėsken “bu kesilmiş parça”; *ėne oḳtaluḳsan* **347b**

bu kėselmek “bu kesilmek”; *ėne oḳtalḳu* **198b**

bu kėsken tırnaḳ “bu kesilmiş tırnak”; *ėne oḳtaluḳsan ḳimusun* **199b**

bu kėsük ḳūyruḳ “bu kesik kuyruk”; *ėne oḳtarḳay sü’ūl* **303a**

bu kėtük “bu gedik”; *ėne kėltereksen* **197b, 472b**

bu kėtük tiş “gedik diş”; *ėne kėltegey şidün* **301b**

bu kevşemek “bu gevşemek”; *ėne kėblesen* **472a**

bu kėyer ton “bu giyilecek elbise; kürk”; *ėne ömüskebe dēl* **288a**

bu kėyin ḳalġan “bu sonraya kalmış”; *ėne ḳoyna [ḳo]çaruḳsan* **252a**

bu kėyin ḳalġan yaḫşı “bu sonda kalan iyi”; *ėne ḳoyna ḳoçaruḳsan sayin* **252a**

bu kėyin salġuçılar “bu geriye erteleyiciler”; *ėne ḳoyna orḳikçilar* **371a**

bu kėyinçe barḳan “bu arkadan giden”; *ėne ḳoynāsa yabukçi* **311a**

bu ḳıçḳırmaḳ “bu bağırmak, Moğ. kadın bağırdı”;

bu ḳıçḳırmaḳ “bu bağırmak”; *ėne ḳaylaba* **401a;** *ḳaylaba ėme* “kadın bağırdı” **401a;** *ėne ḳaylaḳsan* “bu bağıran” **372a**

bu ḳılıç yarası “bu, kılıç yarası”; *ėne hildüyīn cara* **168b**

bu ḳılıçnıŋ kėtüki “bu, kılıcın kertiği”; *ėne hildüyīn kėltegey* **269b**

bu ḳılmaḳ “yapmak”; *ėne kikü* **349b**

bu ḳınḳraḳı [bile sözlegüçi] “bu, geniziyle konuşan”; *ėne ḳabarār ng kelekçi* **408b**

bu ḳırġıl “bu kırçıl”; *ėne boron* **310b**

bu ḳısḳa “bu kısa”; *ėne oḳar* **357b, 366b**

bu ḳısḳa boyunluḳ “bu kısa boyunlu”; *ėne oḳar kücūtü* **410a**

bu ḳısḳa ḳasīde “bu kısa kaside”; *ėne oḳar ḳolbā* **248a**

bu ḳısḳan → ḳısḳa boldı “kısa oldu”; *oḳar bolba* **357b**

bu ḳısḳan → ḳısḳa burunluḳ “bu kısa burunlu”; *ėne aḳar → oḳar ġarbatu* **307b**

bu ḳıyāmat küni “bu kıyamet günü”; *ėne ḳiyāmatīn üdür* **270b, 351b**

bu ḳıyın “bu azap”; *ėne ḳiyin* **422b**

bu ḳızıl çaġır “bu kırmızı şarap”; *ėne hulān bor* **297a**

bu ḳızıl renklik “bu kırmızı renkli”; *ėne hulān öngetü* **297a**

bu ḳız[ıll]ıḳ “bu kırmızılık”; *ėne huli’ān* **484b**

bu kiçik “bu küçük”; *ėne hüçūken* **357b**

bu kiçik burunlıḳ ėr “bu küçük burunlu erkek”; *ėne hüçūken ḳabartu ėre* **313b**

bu kiçik tişlik “bu küçük dişli”; *ėne hüçūken şidütü* **407a**

bu kiçik yaşlıḳ “bu küçük yaşlı”; *ėne hüçūken nasutu* **355b**

bu kirlik “bu kirli”; *ėne kirtü* **409b**

bu kişi tuġurur yėr “bu, adam doğuran yer”; *ėne kü’ūn törekü ġacar* **250b**

bu kitāb “bu kitap”; *ėne biçik* **341a**

bu ḳorḳaḳ “bu korkak, Moğ. bu kalkan”; *ėne bosuḳsan* **312a**

bu ḳorḳḳan “bu korkan”; *ėne ayiḳsan* **303b, 410b, 413a, 478b**

bu ḳorḳmaḳ “bu korkmak”; *ėne ayḳu* **470a, 478b**

bu ḳorḳunçı “bu korkutucu”; *ėne aybl* **379b**

bu ḳorḳunçlar “bu korkutanlar”; *ėne ayilġaḳu* **282a**

bu ḳorḳutur “bu kokulan”; *ėne aylġaḳu* **395a**

bu ḳoşuḳ “bu şiir”; *ėne ṭūba* **184b;** *ėne ḳolbaba* **248a**

bu ḳoşuḳ aytḳan “bu şiir söylemiş”; *ėne tūba keleksen* **377a**

bu ḳoşup söggüçi ėr “bu hicvedici erkek”; *ėne ḳolbaci sökükçi ėre* **285a**

bu ḳotur “bu uyuz”; *ėne dulanḳir* **295b**

bu ḳoy közlük “bu koyun gözlü”; *ėne ḳonin nidütü* **318a**

bu ḳoyar yėr “bu koyacak yer”; *ėne talbiḳu ġacar* **351a**

bu ḳoyġan “bu koymuş”; *ėne talbiḳsan* **385b**

bu ḳoyḳan vaḳt “bu koymuş vakit”; *ėne talbiḳsan çaḳ* **209b-210a**

bu ḳoyuḳ bāl “bu koyu bal”; *ėne betken → ötken bāl* **376a**

bu ḳoyulġan ḫatun “bu dul kadın, bu boşanmış kadın”; *ėne talbiḳsan ėme* **254b**

bu köç “bu göç”; *ėne nūbe* **350b;** *ėne nūri* **470a**

bu kök “bu mavi”; *ėne köke* **484b**

bu kök ot “bu yeşil ot”; *ėne köke ėbesün* **304a**

bu kökdin çaḳılġan ot “gökten çakan ateş”; *ėne kökēse çaḳiluḳsan ḳal* **253b**

bu köksegen “bu azgın”; *ėne kökseksen* **213a, 311b**

bu köksi uluġ “bu göğsü büyük”; *ėne çēci yėke* **308b**

bu köŋgülde tutḳan “bu gönülde tutan”; *ėne sėtḳildü bariḳsan* **463b**

bu köŋlek “bu gömlek”; *ėne çamçay* **525a**

bu köŋli tar “hırçın, öfkeli”; *ėne sėtkil uytan* **306a**

bu köp “bu çok”; *ėne olan* **358a**

bu köp çėrik “bu çok ordu”; *ėne olan çėrik* **348b**

bu köp raḥim ḳılġuçı “bu çok merhamet edici”; *ėne olan ėnerikçi* **320a**

bu köp suluḳ ḳuduḳ “bol sulu kuyu”; *ėne olan sutu ḳuduḳ* **208a**

bu köp sütlıḳ “bu çok sütlü”; *ėne olan sütü* **357b**

bu köp uluġ tınar kişi “bu çok büyük dinlenen kişi”; *ėne olan yėke amuḳçi kü’ūn* **502b**

bu köp yėgüçi aġrıḳ “bu oburluk hastalığı”; *ėne yėke idekçīn ėbeçin* **267b**

bu kör “bu kör”; *ėne soḳar* **326b, 331a, 413a**

bu kör ḫatun “bu kör kadın”; *ėne soḳar ėme* **276b**

bu kör köz “bu kör göz”; *ėne soḳar nidün* **276b**

bu körksiz “bu çirkin”; *ėne körk ügey* **356a, 356b, 414a**

bu körksiz ḫatun “bu çirkin kadın”; *ėne körk ügey ėme* **414a**

bu körksiz yüzlük “çirkin yüzlü”; *körk ügey ni’ūri* **324b**

bu köse “bu köse”; *ėne köse* **407b**

bu kötürgen nėme “bu kaldırılan nesne”; *ėne örgüksen yama* **251a**

bu köz yaşı “bu gözyaşı”; *ėne nilbusun* **513b**

bu közi aḳı uluġ kişi “bu, gözünün akı iri kişi”; *ėne nidüni çaġān yėke kü’ūn* **299a**

bu közi ḳapaġı evürülgen “bu göz kapağı evrilen”; *nidün kömüske [hurbaḳsan]* **306a**

bu közsiz “bu gözsüz, sokur”; *ėne nidün ügey* **369b**

bu közsiz toḳ[ḳ]an “bu gözsüz doğan”; *ėne nidün ügey töreksen* **324b**

bu ḳul “bu köle”; *ėne bōl* **192b**

bu ḳulunç tutulġan “bu kulunç olmuş”; *ėne ḳulunç tutulġan* **368a**

bu ḳumār “bu kumar”; *ėne ḳumā[r]* **214b**

bu ḳurbānlıḳ “bu kurbanlık”; *ėne ḳurbāntu* **256a, 446b**

bu ḳuruḳ “bu kuru”; *ėne ḳo’āsun* **411b**

bu ḳusḳan “bu kusan”; *ėne bö’ölceksen* **182a**

bu ḳutulġan “bu kurtulmuş”; *ėne toniluḳsan* **320b**

bu ḳuturġan “bu kudurmuş”; *ėne ḳalçaruḳsan* **297b**

bu ḳuturġan it “bu kudurmuş köpek”; *ġalcūraba noḳay* **297b**

bu ḳuyruḳ kötürgüçi “bu kuyruğunu kaldıran”; *ėne se’ūlēn örgükçi* **281a**

bu küç “bu güç”; *ėne küç* **393a (2);** *ėne küçin* **198b**

bu küçe[n]gen “bu zorlanan”; *ėne küçileksen* **391a**

bu küçlük “bu güçlü”; *ėne küçitü* **365b**

bu kükdürür → küldürür nėme “bu güldürücü nesne”; *ėne inē’ūlkü yama* **316a**

bu külde pişürgen ėtmek “külde pişirilmiş ekmek”; *ėne hünesündü çinaḳsan ötmek* **269b**

bu kün tuġar yėr “burası gün doğusu yeri”; *ėne naran urġuġu ġacar* **251a**

bu künc f “ve bu köşe”; *ėne künc f* **180a**

bu künde kėyer tonları-turu[r] “bu gündelik elbiseleridir; kürkleridir”; *üdürtü ömüskü dēller* **469a**

bu küniçi ḫatun “bu kıskanç kadın”; *ėne cöyerçi → cöterçi ėme* **327a**

bu küven “bu hava atma”; *ėne kö’ōrkem* **343a**

bu küvenmek “bu hava atmak”; *ėne kö’ōrküksen → kö’ōrkeksen* **475a**

bu küygen “bu yanmış”; *ėne tüleksen* **384b, 432b, 468b**

bu la‘net “bu lanet”; *ėne la‘net* **350b**

bu la‘net “bu lanet”; *ėne la‘net* **469a**

bu laḳvalıḳ “bu yüz felçli”; *ėne laḳvatu* **370b**

bu lāyıḳ “bu lâyık”; *ėne lāyiḳ* **357a**

bu lāyıḳ bolġan “bu lâyıktır”; *ėne coḳistu bi* **361a**

bu lāyıḳ-turur “bu lâyıktır”; *ėne coḳistu bi* **369b**

bu lāyıḳ-turur ol nėmege “bu, o nesneye lâyık olan”; *ėne coḳistu bi tėre üyledü* **328a**

bu luḳma “bu lokma”; *ėne tikke* **256a**

bu maḫmūr “bu mahmur”; *ėne maḫmūr* **368a**

bu mālsız “bu varlıksız”; *ėne māl ügey* **233b**

bu manḳa kėŋ “bu geniş adımlı”; *ėne ū alḳuḳçi* **299b**

bu manḳış “bu adım”; *ėne alḳuḳu* **288b**

bu meclis “bu toplantı”; *ėne meclis* **476a**

bu meded “bu yardım”; *ėne meded* **392a**

bu meded bėrgen “bu yardım eden”; *ėne nökeçekçi* **334b**

bu meflūc bolġan “felçli olan”; *[ėne] beçel boluḳsan* **368a**

bu melāmet “bu ayıplama”; *ėne melāmet* **283a**

bu mėŋzeş “bu benzer”; *ėne adali* **455b**

bu mėyige yėtken yara “bu beyne varan yara”; *ėne yara meyidü kürüksen* **270a**

bu mezelıḳ “bu tatlı”; *ėne amtatu* **326a**

bu mihribān “bu şefkatli”; *ėne ėneriksen* **385a**

bu mihribān turur anḳa “bu ona şefkat gösterendir”; *ėne tīndür ėnerikünі* → *ėnerikü* **289b**

bu mihribānlıḳ “bu şefkat”; *ėne ėnerikü* **385a**

bu mingen kişi “bu binmiş kişi”; *ėne unuḳsan kü’īn* **296b**

bu minnet “bu iyilik”; *ėne minnet* **419b**

bu miŋeşken “birlikte bir ata binen”; *ėne sundulaḳsan* **313b**

bu mīrās māl “miras mal”; *ėne gėrēs̲ māl* **353a**

bu mīrās̲ yėgüçi “bu mirasyedi”; *ėne gėrēs̲ idekçi* **353a**

bu misvāk “bu misvak”; *ėne misvāk* **280a**

bu muḫaram → ḫarem “bu harem”; *ėne ḫarem* **389a**

bu muŋsız “by kaygısız”; *ėne mung ügey* **331b**

bu musāfirler “bu yolcular”; *ėne musāfirlar* **451b**

bu mühür “bu mühür”; *ėne tamġa* **259a**

bu mükāten ḳılġan “bu serbest bırakan”; *ėne mükāteb kiksen* **450a**

bu müŋüzsüz ḳoy “bu bounuzsuz koyun”; *ėne öber ügey ḳonin* **408b**

bu müşük közlük “bu kedi gözlü”; *ėne miş nidütü* **314b**

bu nā-cavānmard “bu cimri”; *ėne cūmard [ügey]* **366a**

bu naḥs yulduz[lar] “bu uğursuz yıldızlar”; *ėne naḥs hodut* **309a**

bu namāzlıḳ “bu seccade”; *ėne namāz kikü* **240a**

bu nār ėmçeklik “bu nar memeli”; *ėne nār kökentü* **241b**

bu nār ök ėmçeklıḳ ḳız “bu nar gibi memeli kız”; *ėne nārdu adali köketü ökin* **236a**

bu narḫ “bu fiyat”; *ėne nerḫ* **427a**

bu nayar → yanar yėr “bu dönecek yer”; *ėne ḳariġu ġacar* **272b**

bu nāz ḳılur ḫatun “bu cilveli kadın”; *ėne nāz kikçi ėme* **299b**

bu nėme salġan aġzıdın “bu, ağzından nesne atmış”; *ėne yama orkiksan amanāsa* **263b**

bu nėme tėgmes bu bahāga “bu mal bu bahaya değmez”; *ėne yama türü ünedü üle kürüm* **461b**

bu nėmeniŋ köpreki “bu nesnenin daha çoğunluğu”; *ėne yamayīn olan* **524b**

bu nėmeniŋ uluġluġı “bu, nesnenin büyüklüğü”; *ėne yamayīn yėkelik* **358a, 363b**

bu nihāla “bu fidan”; *ėne nihāl* **181b**

bu ni‘met “bu nimet”; *ėne ide’ēn* **497a**

bu ni‘metlıḳ “bu nimetli (Moğ. meyveli)”; *ėne cimiştü* **414b**

bu nīk baḫtlıḳ “bu iyi talihli”; *ėne sayin baḫttu* **374b**

bu nīk-baḫt “bu iyi talihli”; *sayin ciyātu* **302a**

bu nisbet “bu oran”; *ėne adali* **236a**

bu niyet ḳılḳan yėr “bu kastedilen yer”; *ėne sėtkiksen ġacar* **232b**

bu nuḳta “bu nokta”; *ėne nuḳta* **251a**

bu oġlan kötermek “bu çocuk taşımak”; *ėne kū̄ken örgükü* **258a**

bu oġlan salġan “bu çocuk düşürmüş”; *ėne kü’ū̄n ūruḳsan* **381b**

bu oġlandın sonŋra kėlgen ḳan “bu, çocuktan sonra gelen kan”; *ėne kū̄kenēse ḳoyna ireksen çisun* **309a**

bu oġul oġlanları “bu oğulun çocukları”; *ėne kū̄ni kü’ū̄t* **333b**

bu oġulsız ḫatun “bu çocuksuz kadın”; *ėne kü’ū̄n ügey ėme* **317a**

bu oġurluḳ “bu hırsızlık”; *ėne ġulaġaytu* **499a**

bu oḳşaġan “bu benzeyen”; *ėne adali* **391a**

bu oḳuġan “bu okumuş”; *ėne ungşiḳsan* **335a**

bu olca “bu ganimet”; *ėne olca* **174b, 321b**

bu onġay “bu kolay”; *ėne ḳilbar* **362b**

bu onḳa[y] “bu kolay”; *ėne ḳilbar* **283b**

bu orta “bu orta”; *ėne dunda* **366b**

bu ortaḳ “bu ortak”; *ėne ortaḳ* **316a**

bu ortamaḳ → ortaḳ “bu ortak”; *ėne ortaḳ* **455a**

bu orun “bu yer”; *ėne oran* **503a**

bu orunluġ “bu yerli”; *ėne orantu* **365b**

bu ot “bu ot”; *ėne ėbesün* **371b**

bu ot tilemek “bu ot istemek”; *ėne ėbesün ėrikü* **467a**

bu otaçı “bu hekim”; *ėne otaçi* **325a**

bu otlaḳ “bu otlak”; *ėne bėlçil* **352a**

bu otlaḳḳa ḳoyġan geleler “otlağa bırakılmış hayvanlar”; *ėne ėbesündü tabiḳsan adūsun* **338a**

bu otlar geleler “otlayan hayvanlar”; *ėne ėbesülekü adūsun* **282b**

bu otluḳ yėr “bu otlu yer”; *ėne ėbesütü ġacar* **373a**

bu otun ot tutuşturġuçı “bu odun ateş tutuşturucu”; *ėne tülēn ġal barildūluḳçi* **211a**

bu oyġaḳ “bu uyanık”; *ėne seri’ūn* **411b**

bu oyġaḳ ḫatun “bu uyanık kadın”; *ėne sėrgek ėme* **412a**

bu oynamaḳ “bu oyunamak”; *ėne nātḳu* **527b**

bu öçeşken “bu kavgalaşan”; *ėne mėlceldüksen* **203a**

bu ögken “bu öven”; *ėne maḳtaḳsan* **340a, 419a**

bu ögreŋen “bu öğrenen”; *ėne suruḳsan* **207a, 313a**

bu ögüt “bu öğüt”; *ėne ügüt* **340b**

bu öl “bu yaş”; *ėne noytan* **328a, 354b**

bu ölçek “bu ölçek”; *ėne çinēkü* **178a**

bu öldürmek “bu öldürmek”; *ėne alaḳu* **399a**

bu ölek → ölmek ḫabarı kėltürgen “bu, ölüm haberi getirmiş”; *ėne ükü̈ksen kėlen açaraba* **352b**

bu ölgen “bu ölen, Moğ. bu öldüren”; *ėne alaḳsan* **258a**

bu ölmek “bu ölmek”; *ėne ükül* **506a**

bu ölük “bu ölü”; *ėne ükü̈ksen* **273b**

bu ölümniŋ ḳatıḳlıḳı “bu ölümün acımasızlığı”; *ėne ükülün ḳadūni* **305a**

bu öntüç “bu ödünç”; *ėne aḳsuci* **381a, 384a;** *ėne aḳsuḳsan* **335b**

bu öpmek “bu öpmek”; *ėne ocatu → ocaḳu* **435a**

bu ösürük “bu sarhoş”; *ėne soḳtanḳi* **288a, 305a**

bu ösürük ḫatun “bu sarhoş kadın”; *ėne soḳtanḳi ėme* **305a**

bu öter yėr “bu geçecek yer”; *ėne nökçikü ġacar* **277a**

bu ötmaḳ “bu geçmek”; *ėne öngerekü* **404a**

bu ötmes “bu kesmez”; *ėne moḳadaḳ* **208a**

bu övürtlamak **“bu bu yudumlama”;** ***ėne o’ūrçiḳu*** **287b**

bu özi körmek “bu kendine bakan”; *ėne ōriyēn üceksen* **373a**

bu pārsā ḫatun “bu iffetli kadın”; *ėne ari’ūn ėme* **365a, 390b**

bu pārsālıḳ “bu zahitlik”; *ėne pārsāliḳ* **503b**

bu penāh “bu sığınacak yer”; *ėne [penāh]* **213b**

bu perde “bu perde”; *ėne köşige* **244a**

bu perhīz “bu perhiz”; *ėne perhīz* **478a**

bu perhīzkār “bu perhizkar”; *ėne perhīzkār* **206b**

bu pīşe “bu meslek”; *ėne ėrdem* **467b**

bu pişken “bu olgunlaşan”; *ėne boluḳsan* **300a**

bu pişken üzüm “bu olgunlaşmış üzüm”; *ėne boluḳsan cimiş* **397a**

bu purza “bu kesim”; *ėne purza* **524b**

bu raġbetlıḳ “bu rağbetli”; *ėne duratu* **310b**

bu rāḥat “bu rahat”; *ėne amūlan* **238a**

bu raḥim “bu şefkat”; *ėne ėneribe* **406a**

bu raḥim ḳılġuçı “bu merhamet edici”; *ėne raḥim kikçi* **252b;** *ėne ėbedekçi* → *ėnerikçi* **320a**

bu rāstlıḳ “bu doğruluk”; *ėne ünenliḳ* **381b, 384b**

bu rāz “bu sır”; *ėne rāz* **392b**

bu rufū ḳılġuçı “bu yamacı”; *ėne torlaḳçı (belki torġaḳçı)* **289b**

bu rūze açar ṭa‘ām “bu oruç açan yemek”; *ėne aman nēkü ide’ēn* **379a**

bu rūzī “bu rızık”; *ėne rūzī* **254a**

bu ṣabır “bu sabır”; *ėne küliçebe* **489a, 504b**

bu ṣabırsız “bu sabırzıs”; *ėne amur ügey* **312b**

bu saç “bu saç”; *ėne üsün* **176b**

bu saçaḳ “bu saçak, püskül”; *ėne saçaḳ* **387a, 487a**

bu saġlaġuçı “bu bekçi”; *ėne saḳiḳçi* **311a**

bu saġrav “bu sağır”; *ėne düley* **408b**

bu saḫlaġuçı “bu bekçi”; *ėne saḳiḳçi* **528b**

bu saḫlaġuçı[lar] “bu koruyucular”; *ėne saḳiḳçilar* **248a**

bu saḫlaḳuçı “bu bekçi”; *ėne saḳiḳçi* **266a**

bu sa‘īd yulduzlar “bu iyi bahtlı yıldızlar”; *ėne sa‘[ī]d hodud* **302a**

bu sa‘y “bu çaba, bu gayret”; *ėne sa‘y* **352b**

bu saḳ kişi “bu sağlıklı kişi”; *ėne ėne ėle’ūr kü’ūn* **228b**

bu saḳal boyaḳı “bu, sakal boyası”; *ėne saḳalun buduḳ* **168b**

bu saḳalı kalın “bu kaba sakallı (Moğ. sakal)”; *ėne olan saḳal* **325b**

bu saḳınmaḳ “bu düşünmek”; *ėne sėtktkü* → *sėtkikü* **441b**

bu saḳlaḳuçı nėmeni “bu nesneyi saklayan”; *ėne saḳiḳçi yamayi* **230b**

bu saḳlaḳuçı “bu bekçi”; *ėne saḳiḳçi* **234b**

bu saḳlar yėr “bu saklama yeri”; *ėne saḳiḳu ġacar* **228a**

bu san “bu sayı”; *ėne tōni* **387a**

bu sanan → sanaḳ “bu hesap”; *ėne to’ān* **264a**

bu sarāy anıŋ yanında-dur “bu saray onun (Moğ. evin) yanındadır”; *ėne balġasun gėr dėrgede bi* **315a**

bu sarāynıŋ ḥadları “bu sarayın sınırları”; *BOŞ* **263b**

bu sarıḳ “bu sarı”; *ėne şira* **485a**

bu sasıḳ aızlıḳ “bu kokar ağızlı”; *ėne hümekey amantu* **303b**

bu sasıḳ tillik “bu kokar dilli”; *ėne hümekey kėletü* **286b**

bu satmaḳ “bu satmak”; *ėne ḳudalduḳu* **433a**

bu savuġat “bu hediye”; *ėne savġat* **430a**

bu sėbir dārū “bu serpilen ilaç”; *ėne çaçiḳu ėm* **264b**

bu sėkkiz yaşlıḳ toḳuz yaşḳa kirgen tėve “bu, dokuz yaşa girecek sekkiz yaşında olan deve”; *ėne nayman nasutu yėsün nasundu oraḳsan tėm[ē]n* **256a**

bu sėkrimek “sıçramak”; *ėne dūlikü* **171b**

bu sėkrir ʻillat “bu salgın hastalık”; *ėne dūlikü ėbeçin* **287a**

bu selem “bu peşin para”; *ėne selem* **389a**

bu sėmridi → sėmiz “bu şişman”; *ėne tarġul* **322b**

bu sepkil yüzlük “bu çil yüzlü”; *ėne sėbkil yüztü* **314a**

bu ṣevāb “bu sevap”; *ėne ṣavāb* **397b**

bu sėvgüçi “bu seven”; *ėne tālaḳçi* **333a**

bu sėvinç “bu sevinç”; *ėne bayasḳulan* **265a, 513a;** *ėne bayas* **242b**

bu sėvinç ḫabar “bu sevinç haberi”; *ėne bayasḳulan üge* **242a**

bu sėvinçlik ėr “bu sevinçli adam”; *ėne bayasḳulanliḳ ėre* **242b**

bu sėvingen “bu sevinen”; *ėne bayasḳulan* **299a, 300a, 317a, 412a, 474a,**

bu sėvingen duşmanıḳa “bu, düşmanına sevinen”; *ėne bayasuḳsan duşmanduri’ān* **298a**

bu sėvingen ḫatun “bu sevinen kadın”; *ėne bayasḳulan ėme* **300b, 317a**

bu sėvmek “bu sevmek”; *ėne tālaḳu* **391b**

bu sėyrek tişi “bu seyrek diş”; *ėne sėyrek şidün* **299b**

bu sėzik ėltken “bu kuşku duyan”; *ėne sėrengleksen* **358b**

bu sėziksiz “bu şüphesiz”; *ėne sėzik ügey* **397b**

bu sıḳıç “bu sığınak”; *ėne şinu* **231a**

bu sıḳ[ḳ]an “bu sıkmış”; *ėne şiḳakşan* **177a**

bu sınaḳan “bu sınamış”; *ėne sinaḳsan* **434a**

bu sınamaḳ “bu sınamak”; *ėne sinaḳu* **471a**

bu sınanamaġan işlik ėr “işle denenmemiş adam”; *ėne ėse sinaḳsan üyletü ėre* **357b**

bu sınar belā “sınayan bela”; *ėne sinaḳsan belā* **291a**

bu sınġan ‘ahd “bu kırılan söz”; *ėne ḳuḳuluḳsan çi* **237b**

bu sil aġrıḳ tutulġan “bu verem hastalığına tutulmuş”; *ėne sil ėbeçin bariḳsan* **369b-370a**

bu siŋilmegen “bu sinilmeyen”; *ėne şingeksen* **410b**

bu siŋürgen “bu sindirmiş”; *ėne şingēksen* **200b**

bu siŋürgüçi “bu emici, bu emen”; *ėne şingekçi* **167b**

bu siydüki tutulġan “bu sidiği tutulmuş”; *ėne şēsüni bariḳsan* **368a**

bu sorġan “bu sormuş olan”; *ėne asaġūḳsan* **349b**

bu soyurġal yėr “bu tımar arazisi”; *ėne soyurġal ġacar* **382b**

bu soyurḳaba “bu merhamet”; *ėne soyurḳaba* **188b**

bu sögünç “bu sövünç”; *ėne sög[ē]r* **198b;** *ėne sög[ē]l* **262b**

bu söz “bu söz”; *ėne üge* **186b, 281b, 436b, 453b, 460b**

bu söz ėşitmes “söz dinlemez”; *ėne ülü sonasuḳçi* **352a**

bu sözlük “bu sözlü”; *ėne ügetü* **359b**

bu sözni ėşitmes “bu sözü duymaz”; *ėne ügeyi ėse sonasba* **226a**

bu su aḳar burun “su akan burun”; *ėne uṣun urusḳu ḳabar* **209a**

bu su tartġuçı tişi tėve “bu, su taşıyıcı dişi deve”; *ėne uṣun tataḳçi ingen* **292b**

bu su ülüşi “bu, suyun bir kısmı”; *ėne uṣunu kėşik* **296b**

bu suçıġan “sıçramış at”; *ėne tuylaḳsan* **337b**

bu sudın ḳanġan “bu suya doymuş”; *ėne uṣunāsa ḳanuba* **332b**

bu sudın ḳanġan ḫatun “bu, suya doymuş kadın”; *ėne uṣsunāsa ḳanuba ėme* **332b**

bu sulaḳ “bu suvat”; *ėne oralġa* **210b, 346a**

bu sunı yėgen yer “bu suyu emen yer”; *ėne uṣuni ideksen ġacar* **314a**

bu ṣūrat ḳılġuçı “bu ressam”; *ėne süme kikçi* **443a**

bu susaġan “bu susamış”; *ėne undāsuḳsan* **326b, 328a**

bu susaġan ėr “bu susaöış adam”; *ėne undāsuḳsan ėre* **309b**

bu susaġan ḫatun “bu susamış kadın”; *ėne undāsuḳsan ėme* **309b, 326b, 328a**

bu susamaḳ “bu susamak, Moğ. bu susuzluk”; *ėne undāsḳulan* **294b (2)**

bu sustaġan “bu kuvetten düşen”; *ėne sustayiḳsan* **370b**

bu suvamaḳ “bu sıvamak (Moğ. sıvalı)”; *ėne subaḳsan* **432b**

bu süŋü urġuçı “bu mızrak atıcı”; *ėne cida ögükçi* **261b**

bu süŋülgen mamuḳ “bu hallaçlanmış pamuk”; *ėne son kakân kepner* **171a**

bu süpürgü “bu süpürge”; *ėne şi’ūr* **270a**

bu süpürgü “bu süpürge”; *ėne şi’ūr* **270b**

bu sürgen “bu süren”; *ėne keliksen* **240a, 425a**

bu sürtülgen ayaḳ “sürçen ayak”; *ėne sürçiksen köl* **332a**

bu süt bėrġüçi ḫatun “bu süt verici kadın”; *ėne sūn → sün ögükçi ėme* **382a**

bu sütlük [tişi] tėve “bu sütlü dişi deve”; *ėne sütü ingen* **281a**

bu süttin aıyrdı “bu memeden ayırdı”; *ėne sünēse ġaḳaça ’ūlba* **199a**

bu süyükler “bu kemikler”; *ėne yasunlar* **208b**

bu şart “bu anlaşma, bu idia”; *ėne ci* **185b**

bu şefā‘at ḳılġuçı “şefaat edici”; *ėne şütü’ēn boluḳçi* **346b**

bu şehīdlıḳ “bu şehid”; *ėne şehīd* **512b**

bu şerḥa ḳılġan ėt “bu kesilmiş et”; *ėne ile kiksen miḳan* **339a**

bu şirk “bu şirk”; *ėne şirk* **386b**

bu şoḫ “bu neşeli, oynak, küstah”; *ėne şoḫ* **244b**

bu şükür aytġuçı “bu şükredici”; *ėne şükür kikçi* **301b**

bu ta‘ziyat tonı “bu yas elbisesi; kürkü”; *ėne bėlbüsü[n]i dēl* **487a**

bu ta‘ziyat tonnı “bu yas elbisesi; kürkü”; *ėne bėlbüsün dēl* **392a**

bu ta‘ziyat tutḳan ḫatun “bu yas tutan kadın”; *ėne bėlbüsüreksen ėme* **392a**

bu talaġan “bu yağmalamış”; *ėne talaḳsan* **336b**

bu ṭalāḳ bėrgen ḫatun “bu dul kadın”; *ėne talbiḳsan ėme* **264a**

bu talan “bu yağmalama”; *ėne talan* **336b**

bu talḳan “bu talkan”; *ėne talḳan* **300b**

bu ṭama‘ ḳılġuçı “bu imrenen”; *ėne ṭama‘ kikçi* **312a**

bu tamġa “bu mühür”; *ėne tamġa* **444a**

bu tamġan su “bu damlayan su”; *ėne dusuḳsan uṣun* **296b**

bu tamḳuçı “ve bu tamgıçı”; *ėne dusuçi* **189a**

bu tanıġan-turur “bu tanıdıktır”; *ėne taniḳsan bī* **415b**

bu tanlaḳan “bu seçen”; *ėne sonḳuḳsan* **355b**

bu tanuḳ “bu tanık”; *ėne gėre* **302a**

bu taŋ iş “bu şaşılacak iş”; *ėne ġayġamşi üyle* **297b**

bu taŋ uyḳusı “bu tan uykusu”; *ėne ürteyīn noyir* **488b**

bu taŋlıḳ “bu acayiplik”; *ėne tangliḳ* **528b**

bu tapışmaḳ “bu bilmece”; *ėne ta’ālduḳu* **380a**

bu tapḳan “bu bulunan”; *ėne oluḳsan* **386b**

bu tar “bu dar”; *ėne uytan* **221a**

bu tar köŋüllük “bu dar gönüllü”; *ėne uytan sėtkiltü* **303b**

bu tar köŋüllük “bu hırçın, öfkeli”; *ėne uytan duratu* **299b**

bu tar közlük “bu çekik gözlü”; *ėne uytan nidütü* **309b;** *ėne uytan nidün* **413a**

bu tar tiriklik “bu sıkıntılı hayat”; *ėne uytan amiduliķ* **316a**

bu tarīt “bu tirit”; *ėne tarīt* **239a**

bu ţarrār “bu dolandırıcı”; *ėne ţarrār* **325a**

bu tartarı “bu çekmesi”; *ėne tataķuyi* **168a**

bu taşġın “bu su taşkını”; *ėne taşķin* **264b**

bu taşlanmış taş “bu bırakılmış taş”; *ėne orķiķsan güri* **259a**

bu tatlıķ nėme “tatlı nesne”; *ėne amtatu yama* **291b**

bu tayılçaķ “bu kayıp düşmüş”; *ėne ķaltaraķsan* **314b**

bu tayılmaķ “bu kaymak”; *ėne ķaltariķu* **492a**

bu taz “bu kel”; *ėne taraġay* **312a**

bu tāze “bu taze”; *ėne tāza* **328b**

bu tāze süt “bu taze süt”; *ėne şini sün* **234a**

bu tāze yaşarķan “bu yeni yeşermiş”; *ėne şini kökereksen* **247a**

bu tāze yigit “bu yeni delikanlı”; *ėne şini calū* **469b**

bu tėbinişmaķ “bu birbirine hucüm etmek”; *ėne dobtulķu* **507b**

bu tėgirmen tīşesi “bu değirmen çekici”; *ėne tėgirmeni çeküç* **247b**

bu tėgürmek “bu ulaştırmak (Moğ. koparmak)”; *ėne tasulaba* **446b**

bu tėk turķan “bu uslu duran”; *ėne sem bayıķsan* **298a**

bu tekebbür “bu kibirli”; *ėne kėden* **489b**

bu tėlbe “bu deli”; *ėne tėlbe* **368b, 370a**

bu tėŋ “bu denk”; *ėne çaça* **354a;** *ėne tėng* **455b**

bu tėŋ tutmaķ “bu denk görmek”; *ėne tėng bariķu* **453a**

bu tėŋi yoḳ-turur “Bu eşi yok”; *ėne tėng ügey* **172a**

bu tėŋri dīni “bu Allah’ın dini”; *ėne tėngrīn dīn* **252a**

[bu] tėŋriniŋ uluġluġı “Allah’ın yüceliği”; *ėne tėngriyīn yėkelik* **358a**

bu tėr “bu ücret”; *ėne kölesün* **513a**

bu tėr ḳazġanmaḳ “bu ücret kazanmak”; *ėne kölesün cōksen* **462a**

bu tėreŋ “bu derin”; *ėne tėreng* **254b**

bu tėrge bėrmaḳ “bu kiraya vermek”; *ėne kölesündü ögbe* **377b**

bu tėri “bu deri”; *ėne arasun* **285a**

bu tėri soyġan “bu deri soyan”; *ėne arasun öbçiksen* **341a**

bu tėriniŋ otu “bu deri sepileme otu”; *ėne nėkeyn ėbesün* **187a**

bu tėrken mīve “bu toplanmış meyve”; *ėne t tü’ūkse çimiş* **229a**

bu tesbiḥ barmaḳı “bu şehadet parmağı”; *ėne tasbiḥyīn ḳurūn* **399a**

bu tėşük “bu çukur, bu delik”; *ėne nüken* **233a, 264a**

bu tėve yüki “bu deve yükü”; *ėne tėmēnü aça’an* **213b**

bu tėzek “bu tezek”; *ėne harġal* **273b**

bu tınġan “bu dinlenmiş”; *ėne amuḳsan* **261a, 532a**

bu tınġan [ėr] “bu dinlenmiş erkek”; *ėne amuḳsan [ėre]* **214a**

bu tınġan ḫatun “bu dinlenmiş kadın”; *ėne amuḳsan ėme* **214a**

bu tınḳuçı “bu dinlenen”; *ėne amuḳçi* **354a**

bu tınmaḳ “bu dinlenmek”; *ėne amuḳsan* **398b;** *ėme amuḳu* **519b**

bu tıyġan “bu engellenmiş”; *ėne [i]tḳaḳsan* **243a**

bu til tiklengen “bu dili tutulmuş”; *ėne kėyen → kėlen bariḳdaḳsan* **469b**

bu tilegen nėme “bu istenen nesne”; *ėne ėriksen yama* **349b**

bu tilekler “bu dilekler”; *ėne ėriltüler* **295b**

bu tiler yėr “bu aradığı yer”; *ėne erikü ġacar* **265b**

bu tilini çıḳarġan it “bu dilini çıkaran it”; *ėne kėlen ġarġaḳçi noḳay* **299a**

bu tillik “bu dilli”; *ėne kėlentü* **323a**

bu tilniŋ tutulġanı “bu dilin tutuluşu”; *ėne kėlen bariḳdaḳsan* **195b**

bu tirik “bu diri”; *ėne amidu* **332b**

bu tiriklik “bu hayat”; *ėne amidulik* **452a**

bu tişi sarıġ “bu dişi sarı, Moğ. Bu sarı diş”; *ėne şira şidün* **300b**

bu titremaḳ “bu titremek”; *ėne şilgütkü* **463b;** *ėne şilgüdüksen* **466a**

bu tizgen inçü “bu dizilmiş inci”; *ėne küylekse[n] subuṭ* **255a**

bu toḳ ėr “bu tok adam”; *ėne çatḳulan ėre* **311b**

bu toḳ ḫatun “bu tok kadın”; *ėne çatḳulan ėme* **311b**

bu toḳılmış navār “bu dokunmuş kuşak”; *ėne toḳuḳsan ḳur* **214b**

bu toḳtar yėr “bu duracak yer”; *ėne toḳtaḳu ġacar* **204b**

bu tola “bu dolu”; *ėne dūren* **295a**

bu tola tiŋgiz “bu dolu deniz”; *ėne dü’ūren mören* **262b**

bu ton “bu elbise; kürk”; *ėne dėl* **308b**

bu ton yaraşmas manḳa “bana bu elbise; kürk yakışmıyor”; *ėne dēl üle coḳim nadu* **348a**

bu tonḳḳan “bu donmuş”; *ėne dāraḳsan* **369b**

bu tonnıŋ kėseki “bu, elbisenin; kürkün bir parçası”; *ėne dēli kėsek* **268a**

bu topraḳḳa bulġanġan burun “bu, toprağa bulaşan burun”; *ėne şirūdu ḳutḳuḳsan ḳabar* **259b**

bu ṭoruḳ “bu doru”; *ėne kehēr* **484b**

bu toz renklik “bu toz renklik”; *ėne ḳobi’āsun önge* **485a**

bu tökülgen saç “bu dökülen saç”; *ėne unaḳsan üsün* **310b**

bu tökülgüçü “bu dökülen”; *ėne asḳaḳçi* **197a**

bu tölcen ḳz “bu büyümüş kız”; *ėne töleciksen ökin* **379a**

bu tölegen kişi “bu ödeyen kişi”; *ėne töleksen kü’ün* **321b**

bu tölek “bu ücret”; *ėne töle’ēn* **321b**

bu töŋterilgen kėntler “yıkılmış köyler (Moğ. şehirler)”; *ėne tünteri’ūksen → tünterilüksen balġasut* **469a**

bu törür → yörür kėme “bu yüzen gemi”; *ėne yabuḳçi onḳaça* **224b**

bu töşek “bu döşek”; *ėne dėbisker* **249a**

bu tözmek “bu göğüş germek, katlanmak”; *ėne tözkü* **410a**

bu tuġurmaḳ vaḳt[ı] “doğurma vakti”; *ėne töre’ūlkü çaḳ* **211a**

bu tuġurmas ŋatun “bu doğurmaz kadın”; *ėne töre’ūlkü ėme* **306b;** *ėne ülü töre’ūlkü ėme* **321a**

bu tulġan → tutḳaḳ tutulġan “bu buhran tutmuş”; *ėne ḳuçitu bariḳsan* **368a**

bu tumaḳ bolġan “bu nezle olmuş”; *ėne tuma’ū boluḳsan* **368b**

bu turġan su “bu durgun su”; *bayiḳsan uṣun* **282a**

bu turmaḳ “bu durmak”; *ėne bayiḳsan* **467a**

bu turur yėr “bu duracak yer”; *ėne bayḳu ġacar* **282b**

bu tutaş ḳaşlıḳ “bu bitişik kaşlı”; *ėne hanisḳanitu → hanisḳatu* **323a**

bu tutḳun “bu tutulan”; *ėne bariḳsan* **243a**

bu tuvaḳlıḳ “bu kapaklı”; *ėne bürke’ūtü* **436a**

bu tuzaḳ “bu tuzak”; *ėne uruḳa* **218a**

bu tuzluk “bu tuzlu”; *ėne dabusutu* **356b**

bu tuzluk sözler “bu tuzlu sözler”; *ėne dabusu ügetü* **356b**

bu tüblendürür belā “bu dipten sokan bela”; *ėne tüyeküye?* **474a**

bu tügen “bu dağlama”; *ėne tö’ēne* **214a, 232a**

bu tüg[k]en ḳuyruḳ “düğümlü kuyruk”; *ėne cayduḳsan sü’ūl* **290b**

bu tügün ḳulaġı “bu düğüm ucu”; *ėne canḳīn çiḳin* **186b**

bu tükel “bu bütün”; *ėne maraḳsan → baraḳsan* **359b**

bu tükengen “bu bütün, tamam”; *ėne baraḳsan* **196b**

bu tüksiz “bu tüysüz (saçsız)”; *ėne üsün ügey* **301a**

bu tükürük “bu tükürük”; *ėne nilbuḳsan* **493a; *ėne niktuba → nilbuba* 497a**

bu tünde körmes ḫatun “bu, geceleyin görmez kadın”; *ėne söni üle ücekçi ėme* **329a**

bu tünd[e] basmaḳ “bu, gece baskını”; *ėne söni darutu → daruḳu* **445a**

bu tüŋülgen “bu umutsuz olmuş”; *ėne tüngüleksen* **186a, 411b**

bu tüptüz “bu düpdüz”; *ėne tübşin* **308b**

bu tüş “bu düş”; *ėne cūdü* **470b**

bu tüşe[n] belā “bu düşecek bela”; *ėne ulaḳu → unaḳu tulan* **196b**

bu tüz “bu düz”; *ėne tübşin* **362b**

bu tüz ḳılıḳlıḳ “bu düzgün tabiatlı”; *ėne tübşin aburitu* **479a**

bu tüz yol tapḳan “bu düz yol bulan”; *ėne tübşin mör oluḳsan* **239b**

bu tüzüklük “bu düzlülük”; *ėne tü[b]şinlik* **479a**

bu ucavūrlıḳ “bu soylu”; *ėne uca’ūrtu* **361b, 362a (2)**

bu uça yüki “bu arka yükü”; *ėne ūçayīn aça’ān* **194a**

bu uçası küçlük “bu arkası güçlü”; *ėne ūça küçitü* **357b**

bu uçası yaġır bolġan [gele] “arkası yara olmuş hayvan”; *ėne ūçani [dāri] bolġan → boluḳsan adūsun* **304a**

bu uçuz “bu ucuz”; *ėne köngen* **359a**

bu uġramaḳ “bu görüşmek”; *ėne uġraba* **199a**

bu ulaşu körgüçi ıraḳını “bu sürekli uzağa (Moğ. uzaktan) bakan”; *ulam ücekçi ḳolāsa* **339a**

bu uluġ “bu büyük”; *ėne yėke* **206b, 241a, 253a, 287a, 358a, 362a, 363a, 363b (2)**

bu uluġ iş “bu büyük iş”; *ėne yėke üyle* **207a**

bu uluġ ḳarınlıḳ “bu büyük karınlı”; *ėne yėke gücētü* **364b**

bu uluġ kişiler “büyük kişiler”; *ėne yėke kü’ūn* **292a**

bu ulugan til “anlaşılmaz dil”; *aylburaḳsan kėlen* **368b**

bu umunç “bu umut”; *ėne umunç* **256a**

bu un “bu un”; *ėne ġulir* **350a**

bu unutḳuçı “bu unutucu”; *ėne martaḳçi* **329a**

bu uruş “bu kavga”; *ėne kėre’ūr* **324b, 330a**, 455a

bu ustādlıḳ “bu ustalık”; *ėne uranliḳ* **393b**

bu uşaḳ “bu ufak”; *ėne uşaḳ* **505a**

bu uşaḳlar “bu ufaklar”; *ėne uşaġlar* **263a, 268a**

bu utru kėlür iş “ortaya çıkan iş”; *ėne uruḳşi irekü üyle* **184a**

bu uyalġan “bu utanan”; *ėne içiksen* **332b**

bu uyatsız “bu utanmaz”; *ėne üçeri → içeri ügey* **359b**

bu uyḫusız “bu uykusuz”; *ėne noyur ügey* **314a**

bu uyıḳan “bu uyumuş”; *ėne untaḳsan* **328b**

bu uyuḫlaḳan ayaḳ “bu uyumuş ayak”; *ėne untaraḳsan köl* **304a**

bu uzun “bu uzun”; *ėne urtu* **367a**

bu uzun boyun “bu uzun boyun”; *ėne urtu kücü’ūn* **412b**

bu uzun boyunluḳ “bu uzun boyunlu”; *ėne urtu kücūntü* **414b**

bu uzun saçlıḳ “bu uzun saçlı”; *ėne urtu üsünü* **312a**

bu uzun tişlik “bu uzun dişli”; *ėne urtu şidütü* **413b**

bu uzun yaş[lıḳ] “bu uzun ömürlü”; *ėne urtu nasutu* **306b**

bu ülüş “bu pay”; *ėne kėşik* **199a**

bu ülüşluḳ “bu hisseli”; *ėne keşiktü* **329b**

bu ülüşlük “bu hisseli”; *ėne kėşiktü* **407b**

bu ün “bu ses”; *ėne da’ūn* **442a**

bu üni tutulġan “bu sesi tutulan”; *ėne da’ūn bariḳsan* **325b**

bu ünlük bulut “bu gürültülü bulut”; *ėne da’ūtu ūlen* **273a**

bu üylek ısıġı “bu öğle sıcağı”; *ėne üdür düleyī ḳala’ūn* **428b**

bu üzülgen yėr-turur “bu kopmuş yerdir”; *ėne tasuraḳu ġacar* **348a**

bu vafā-dār “sözünü tutmuş”; *ügedēn kürüksen* **230a**

bu va‘da vaḳtı “bu vad vakti”; *ėne ca’āḳsan çaḳ* **211a**

bu vaḳıf “bu vakıf”; *ėne vaḳf* **380b**

bu vekīl “bu vekil”; *ėne dönge* **441a**

bu vesvese “bu vesvese”; *ėne vesvese* **527a**

bu vezīr “bu bakan”; *ėne ınaḳ* **211b**

bu yaġır ḳılġuçı eyer “bu yara yapıcı eyer”; *ėne dāri kikçi ėm[ē]l* **177b**

bu yaḫşı “bu iyi”; *ėne sayin* **238b (2), 299a, 332a, 351a, 360b, 362a, 365a**

bu yaḫşı arıḳ “bu ter temiz”; *ėne sayin ari’ūn* **361a**

bu yaḫşı baḫtlıḳ “bu iyi talihli”; *ėne sayin baḫttu* **369a**

bu yaḫşı çıraylıḳ “bu güzel yüzlü”; *ėne sayin çiraytu* **356a**

bu yaḫşı ḫatun “bu iyi kadın”; *ėne sayin ėme* **365a**

bu yaḫşı işlegüçi “bu iyi çalışan”; *ėne sayin üyledükçi* **502a**

bu yaḫşı işlik raḥmatlıḳ “hayırsever ve merhametli”; *ėne sayin üyletü raḥmattu* **361a**

bu yaḫşı sorġan andın “ondan, bu iyi sormuş”; *ėne sayin asaḳuḳsan tūnēse* **330b**

bu yaḫşı ṭab‘lıḳ “bu iyi tabiatlı”; *ėne sayin ünetü* **324b**

bu yaḫşılıḳ “bu iyilik”; *ėne sayinliḳ* **388a, 390b**

bu yaẖşılıḳ ḳılġan “bu iyilik etmiş”; *ėne sayinliḳ kikse[n]* **326a**

bu yaḳa “bu yaka”; *ėne caḳa* **438a**

bu yalanḳ ayaḳ “bu yalın ayak”; *ėne köl biçügün* **329b**

bu yalanḳaç “bu çıplak”; *ėne nüçürgen → nüçügen* **328b**

bu yalanḳaç ẖatun “bu çıplak kadın”; *ėne nüçügen ėme* **328b**

bu yalbarġuçı “bu yalvaran”; *ėne calbariġçi* **312a**

bu yalġan “bu yalan”; *ėne ḳudal* **425b, 476b**

bu yalġuz “bu yalnız”; *ėne ġaḳça* **210b, 376b**

bu yalġuz saġınġan yamanlıḳ saẖladı anı “onu yalnızca kötü niyet korudu”; *ėne ġaḳçayār sėtkiksen mūliḳ saḳiba tūni* **266a**

bu yalın “bu alev”; *ėne yalin* **477a**

bu yalḳuzluḳ “bu yalnızlık”; *ėne ġalçaḳliḳ* **469b**

bu yaltırḳan yulduzlar “bu parlayan yıldızlar”; *ėne gileçikü hodut* **182a**

bu yaman “bu kötü”; *ėne mū* **240b, 326b, 354a, 358b, 364b**

bu yaman bolġan “bu kötü olmuş”; *ėne mū boluḳsan* **240b**

bu yaman çıraylıḳ “bu kötü çehreli”; *ėne çiraytu* **208b**

bu yaman ırḳ “bu kötü fal”; *ėne mū ira* **503a**

bu yaman iş “bu kötü iş”; *ėne mū üyle* **272a**

bu yaman işlik “bu kötü davranışlı”; *ėne mū üyletü* **326b**

bu yaman işlik “kötü davranışlı”; *ėne mū üyledü* **272a**

bu yaman ḳılġan filān dur “bu, kötü yapan filan kişidir”; *ėne mū kiksen tėre bī* **347a**

bu yaman ḳılıḳ[lıḳ] “bu kötü ahlaklı”; *ėne mū aburitu* **308a**

bu yaman mezelıḳ “bu kötü tadımlık”; *ėne mū amtatu* **311a**

bu yamġursız yėr “bu yağmursuz yer”; *ėne ḳura ügey ġacar* **368b**

bu yanġan bilmeslıḳıdın “bu bilmezliğin-den dönmüş”; *ėne ḳariḳsan ülü medeküyīn tula* **485b**

bu yanḳan yėr “bu dönülen yer”; *ėne ḳariḳsan ġacar* **245a**

bu yanḳa[n] yulduz “bu dönen yıldızlar”; *BOŞ* **181a**

bu yanḳılmaḳ “bu bilmece”; *ėne unatḳu* **510a**

bu yanḳşaḳ “bu geveze”; *ėne yangşaḳsan* **338b**

bu yanut “bu cevap”; *ėne ḳari’ū* **397b**

bu yaŋı “bu yeni”; *ėne şini* **360b;** *ėne sine* **382a**

bu yaŋı iş “bu yeni iş”; *ėne şine üyle* **237a**

bu yapaġu şaçlık “bu keçe saçlı”; *ėne dāḳi üsüntü* **407b**

bu yapılmaḳ “bu kapanmak”; *ėne bürkükü* **330b**

bu yapışḳan “bu yapışmış”; *ėne nūçaḳsan* **315a, 322a**

bu yapışur balçıḳ “yapışkan balçık”; *ėne ni’āḳçi balçiḳ* **297b**

bu yapraḳlarnı “yaprakları”; *ėne burġasut* **263a**

bu yār “bu arkadaş”; *ėne nöker* **297a**

bu yara “bu yara”; *ėne yara* **199b, 337b**

bu yaraşmaġan ḫatun “bu geçimsiz kadın”; *ėne caḳulduḳsan ėme* **180b**

bu yaratı[l]ḳan “bu yapılış”; *ėne cayaḳsan* **191a**

bu yarı → yanı aġrıḳ tutḳan “bu kaburga ağrısı tutan”; *ėne ḳabirġa ėbeçitü tutuḳsan* **367b**

bu yarılġan “bu yarılmış”; *ėne ḳaḳaraḳsan* **321b**

bu yarımçuḳ pişken ėt “bu, yarım yamalak pişmiş et”; *ėne carimtu boluḳsan [miḳan]* **295a**

bu yarınur → tartur “bu çekecek, sürükleyecek şey”; *ėne tataḳu* **353b**

bu yārī “bu yardım”; *ėne nökeçebe* **401b**

bu yārī bėrgüçi “bu yardım eden”; *ėne nökeçekçi* **452a;** *ėne nöker boluḳçi* “ bu arkadaş olan” **247a**

bu yarma “bu yarma / bulgur”; *ėne yarma* **266a**

bu yaruḳ köz “bu parlak göz”; *ėne gėgēn nidün* **204b**

bu yasa[ġa]n kėlin “bu süslenmiş gelin”; *ėne casaḳsan bėri* **478a**

bu yasanur nėmesiz ḫatun “bu, süs eşyasız kadın”; *ėne casaḳu yama ügey ėme* **318a**

bu yası “bu yassı”; *ėne ḳab[t]a[ġa]y* **359a**

bu yası burunluḳ “bu yassı burunlu”; *ėne ḳabtaġay ḳabartu* **308a**

bu yasıġan “bu yassılamış”; *ėne kidālan* **359a**

bu yaş oġlanlıḳ ḫatun “yeni çocuklu kadın”; *ėne nilḳa kūtü ėme* **387b**

bu yaşıllıḳ “bu yeşillik”; *ėne yaşiltu* **484b**

bu yaşlıḳ ża‘īf köz “yaş dolu zayıf göz”; *ėne nidün dora nilbusutu* **309b**

bu yaşurġan “bu saklanan”; *ėne nuyūḳsan* **342a**

bu yaşurḳan nėme “bu saklanan nesne”; *ėne nuyūḳsan yama* **334a**

bu yatḳurmaḳ “bu yatırmak”; *ėne unta’ūlḳu* **382b**

bu yavaş “bu yavaş”; *ėne nomuġan* **363a**

bu yavuḳ “bu yakın”; *ėne oyra* **355b**

bu yavuḳluḳ “bu yakınlık”; *ėne oyratu* **384a**

bu yay ḳaşlıḳ “bu yay kaşlı”; *ėne numun hanisḳatu* **325b**

bu yayaḳ “bu yaya”; *ėne yabuġan* **317b**

bu yayaḳ ḫatun “bu yaya kadın”; *ėne yabuġan ėme* **317b**

bu yayġan “bu yayılacak”; *ėne dėlgeksen* **250b**

bu yayılḳan saç “bu dağınık saç”; *ėne dėlgeksen [üsün]* **298b**

bu yazuḳ “bu günah”; *ėne ėrū̄* **388b**

bu yazuḳ ḳılġan “bu günah işleyen”; *ėne ėrūtü* **319b**

bu yazuḳlar “bu günahlar”; *ėne ėrūler* **294a**

[bu] yazuḳluḳ “bu günahlı”; *ėne ėrūtü* **299b**

bu yėlpügüç “bu yelpaze”; *ėne yėlbügüç* **442b**

bu yėŋgil “bu hafif”; *ėne köngen* **206a**

bu yėŋil “bu hafif”; *ėne köngen* **311a**

bu yėŋil baş “bu düşüncesiz kafa”; *ėne köngen hėkin* **297a**

bu yėŋillıḳ sėvinmekdin “bu, sevinmekten hafiflik”; *ėne köngenlik bayasḳul[ang]āsa* **372b**

bu yėrdin çıḳḳan [ėl] “buradan çıkan halk, Moğ. bu çıkan halk”; *ėne ġaruḳsan irgen* **291a**

bu yėşilġan saç “bu çözülmüş saç”; *ėne aldaraḳsan üsün* **310a**

bu yėtken belā “başa gelen bela”; *ėne kürüksen belā* **273a**

bu yėtkürmek “bu ulaştırmak”; *ėne kürgekü* **431b**

bu yıdlanġan “bu kokan”; *ėne hünisüksen* **299a**

bu yıġar kün “bu, toplanma günü”; *ėne ḳuri’āġu üdür* **175a**

bu yıġılur yėr “bu toplantı yeri”; *ėne ḳuriḳsan ġacar* **504b**

bu yıġḳan “bu toplanmış”; *bu ḳuyāruḳsan* **344b**

bu yıḳılġan “bu yıkılmış”; *ėne unaḳsan* **413a**

bu yırak “bu uzak”; *ėne ḳola* **254a, 288b, 356b**

bu yıraḳ ḳılur anı “bu onu uzaklaştırır, Moğ. onu seçti”; *sonġuba tūni* **461a**

bu yırıḳan → yırtḳan “ve bu yırtılan”; *ėne tamturaḳsan* **189b**

bu yırtılġan “bu yırtılmış”; *ėne tamturaḳsan* **182a**

bu yırtılġan “bu yırtılmış”; *ėne tamturaḳsan* **361a**

bu yıruḳ (1) “bu çatlak”; *ėne sėterekey* **300b**

bu yıruḳ (2) “bu yırtık”; *ėne tamturḳay* **345b**

bu yigit “bu delikanlı, genç”; *ėne calū* **201b, 355b, 397a**

bu yinçke aġrıḳlıḳ “bu veremli”; *ėne narin ėbeçitü* **369b**

bu yitik “bu keskin”; *ėne ḳurça* **360a**

bu yitik açıḳlıḳ “bu keskin öfkeli”; *ėne türgen ġaşūtu* **301a**

bu yoġan “bu kalın”; *ėne bidūn* **363a, 363b**

bu yoġan boyunluḳ “bu kalın boyunlu”; *ėne bidūn kücūtü* **297b**

bu yoġlıḳ → yaġlıḳ “bu yağlı”; *ėne tosutu* **363b**

bu yoḳ bolġan “bu kaybolan”; *ėne cabḳaraḳsan* **216a**

bu yoḳlaḳan “bu kaybeden”; *ėne ėndeksen* **207b**

bu yoḳsız “bu fakir”; *ėne ügey* **362b;** *ėne üge’ü* **529b**

bu yoḳsuz “bu fakir”; *ėne ügey* **248a, 465a**

bu yol başı “bu yol başı”; *ėne mörin hėkin* **239b**

bu yol körgüzküçi “bu yol gösteren”; *ėne mör ücelükçi* **269a**

bu yötel “bu öksürük”; *ėne yötel* **349b**

bu yuġan su “bu yıkayacak su”; *ėne uġaḳsan uṣun* **195b**

bu yumşaḳ “bu yumuşak”; *ėne cōlen* **223a, 298b, 355b, 366a**

bu yumşaḳ ėliklik “bu yumuşak elli”; *ėne cōlen ġartu* **254a**

bu yumşaḳ süŋü “esnek mızrak”; *ėne cōlen cida* **365b**

bu yumşak töşek “bu yumuşak döşek”; *ėne cōlen debisker* **440a**

bu yumşaḳ ünluḳ “yumuşak sesli”; *ėne cōlen da’ūtun* **363a**

bu yumurtḳalaḳuçı “bu yumurtlayıcı”; *ėne ömdegelekçi → öndegelekçi* **219b**

bu yupḳa “bu ince”; *ėne nimgen* **206b**

bu yupḳa saçlıḳ “bu ince saçlı”; *ėne nimgen üsütü* **312b**

bu yupḳa saçlıḳ ẖatun “bu ince saçlı kadın”; *ėne nimgen üsütü ẖatun* **312b**

bu yupḳa tėrilik “bu ince derili”; *ėne nimgen arasutu* **205b**

bu yupḳa tėrilik ḫatun “bu ince derili kadın”; *ėne nimgen arasutu ėme* **205b**

bu yügürmek “bu koşmak (Moğ. koşan)”; *ėne güyüksen* **378a**

bu yügürük tėve “bu hızlı deve”; *ėne ḳurdun tėm[ē]n* **179b**

bu yüklük ḫatun “bu gebe kadın”; *ėne açi’ātu ėme* **194a**

bu yüküngen “bu diz çöken”; *ėne sögedüksen* **284a**

bu yüreklik “bu yürekli”; *ėne cürüketü* **185a, 354a,362a, 367b**

bu yüreksiz “bu yüreksiz”; *ėne cürüken ügey* **205b, 364b, 366b**

bu yüz ėvürgen “bu yüz çeviren”; *ėne ni’ūr ur[b]aḳsan* **378a**

bu yüzi körüklük “bu yüzü güzel”; *ėne ni’ūr ġo’atu* **366a**

bu zangār çıḳarġan “bu pas tutmuş”; *ėne tot bariḳsan* **294b**

bu za’ferān “bu safran”; *ėne za‘farān* **528b**

bu zelzele “bu deprem”; *ėne ġacar ködelüksen* **252b**

bu zinā ḳılġan “bu zina eden”; *ėne ḳuyāli kiksen* **343a**

bu zinā ḳılġuçı ḫatun “bu zina eden kadın”; *ėne ḳuyāli kikçi ėme* **356a**

bu ziyān ḳılġan “bu zarar eden”; *ėne ḳor kiksen* **304a**

būdana “bıldırcın”; *būdana f* **153a**

buġaz boldı ḫatun “kadın gebe kaldı”; *kēkitü → kēlitü bolba ėme* **317a**

buġu “erkek geyik”; *buġu f* **145a**

buġunıŋ buzavı “geyiğin buzağısı”; *buġuyīn tuyul* **145a**

bulamaḳ “un ile bulamış yemek, bulamaç”; *bulamaḳ f* **111a**

bulġadı anı “onu buladı”; *ḳutḳuba tūni* **341a, 442a**

bulġadı anı ḳanġa “onu kana buladı”; *ḳutḳuba tūni çisundu* **430b, 434b**

bulġadı anı [to]praḳḳa “onu toprağa buladı”; *ḳutḳuba tūni şirūndu* **427b**

bulġadı ḳazannı “kazanı karıştırdı”; *ḳutḳuba toġāni* **278b**

bulġançaḳ boldı su “su bulanık oldu”; *bulanḳir bolba uṣun* **307a**

bulġançaḳ boldı su “su bulanık oldu”; *bulanḳir bolba uṣun* **314b**

bulġandı balçıḳḳa “balçığa bulandı”; *ḳutḳuba şibartu* **501a**

bulġandı köŋli “gönlü bulandı”; *ḳutḳuba sėtkil* **219a**

bulġandı tiriklik “hayat karıştı”; *ḳutḳuba amiduliġi* **307a**

bulġandurdı anı ḳanḳa “onu kana buladı”; *ḳutḳuba tīni çisundu* **423b**

buluṭdın kölege ḳıldı alarġa tėŋri “Allah onlara buluttan gölge yaptı”; *ė’īdenēse se’īder kibe tėngri tedendü* **439b**

bulutlandı kök “gök bulutlandı”; *īletübe köke* **222a, 403a, 503b**

bunyād ḳıldı tamnı “duvarı yapmaya başladı”; *hėkilebe balġasuni* **438b**

burnıġa su aldı “burnuna su aldı”; *ḳabarān uṣun abuba* **515a**

burnını arıttı “burnunu temizledi”; *ḳabarān arçiba* **466b, 492a,**

burun “önce”; *uridu* **159a**

burun bağı “burun bağı”; *buruntuġun dēsün* **198b**

burunduḳ tağtı tėveni “deveye burunduk taktı”; *buyla taḳiba tėmėndü* **198a**

burunduḳ taḳtı tėvege “deveye burunduruk taktı”; *buyla taḳiba tėmėndü* **270a**

burunladı andın “onu geçti”; *uruḳşilaba tīnēse* **454b**

buruştı tėrisi “derisi buruştu”; *hümeribe arasuni* **499b**

buruştı yüzi “yüzü buruştu”; *ümeribe çirayān* **299b;** *hurniba ni’ūr* **323a**

buşaḳ → yumşaḳ taptı ulaġnı dağı töşekni “atı ve döşeği yumuşak buldu”; *cōlen olba hulāni dėbisker* **518a**

but bağı “kalça kayışı”; *ġuyayīn uyāsa* **116b**

buta atar oḳ “nişana atılan ok”; *bėlge ḳarbuḳu sumun* **134a**

butadı ḫurmā yıġaçınıŋ tikenni “hurma ağacının dikenini budadı”; *butaba ḫurmāyīn moduni örgesüni* **422b**

butadı tāknı “asmayı budadı”; *butaba cimişīn modun* **422b**

būtaġa yėt[t]i oḳ “ok potaya ulaştı”; *būdatu kürbe sumun* **429a**

butıġa çalıḳ aḳ aṭ “kalçaya kadar ak at”; *ġuyadu çaġān morin* **126b**

butınıŋ arasında tuttı süŋüni “mızrağı butunun arasına sıkıştırdı”; *ġuya cūra ḳabçiba cidayi* **469b**

butradı “dağıldı”; *butaraba* **201b, 483a, 487a, 492b**

butradı alarnı rūzgār “kader onları dağıttı”; *butara’ūlba tūni → tėdeni rūzgār* **526a**

butradı iş “iş dağıldı, bozuldu”; *butaraba üyle* **498b**

butradı yol “yol dağıldı”; *butaraba mör* **479b**

butradılar “dağıldılar”; *butarabala* **498a, 531b;** *butaraldubalar* **494b**

butraġan “dağılan”; *butaraḳsan* **202a;** *butraġan f* **167a**

butraldı “dağıldı”; *butaraba* **531b**

butrat[t]ı alarġa talanı “yağmayı onlara dağıttı”; *butra’ūlba tėdendü talani* **271a**

butrattı alarnı rūzgār “kader onları dağıttı”; *butara’ūlba tėdeni rūzgār* **497a**

butrattı anı “onu dağıttı”; *butra’ūlba tūni* **438a (2)**

buturḳandur “dağınıktır”; *buturḳandur f* **163b**

buyanur borcıdın “borcundan geciktirdi, borcundan kaçındı”; *bultarim öri’ēse* **258b**

buyla yıġaçı “devenin burnuna takılan ağaç kıskaç”; *tėm[ē]nü ḳabardaġi bu[y]la* **139a**

buyruḳını ėşit[t]i “buyruğuna itaat etti”; *ügey[i] sonasba* **464a**

buyurdı anı ol işke “ona o işi buyurdu, onu o işe göderdi”; *caruba tūni tėre üyledü* **497b**

buyurdı anḳa “Çağ. ona buyurdu, Moğ. onu o nesneye buyurdu”; *caruba tūni tėre yamadu* **399a**

buyurdı anḳa bėk ki ḳılsa ol işni “bey ona o işin yapmasını buyurdu”; *ca’ūrba tūndü noyan tėre üyke → üyle kikidü* **436a**

buyurdı aŋa filān işni “filan işi ona buyurdu”; *caruba tūni tėre üyledü* **242a**

buyuruḳ ḳıldı ėr arasında “insanlar arasında buyruk verdi, Çağ. erkek arasında buyruk verdi”; *nolaba → noyalaba irgenü cūra* **258b**

buzavu “buzağı”; *tuġul* **141b**

buzdı dōstluḳnı “dostluğu bozdu”; *mū kibe andaliġi* **194a**

buzdı ėvni “evi yıktı”; *ėbdebe gėrleri* **436b**

buzdı ‘izzetni “izzeti bozdu”; *ėbdebe kündüleküyi* **469a**

buzdı mühürni “mühürü kırdı”; *ḳutḳulba tamġayi* **267a**

buzdı nėmeni “nesneyi bozdu”; *ėbdebe yamayı* **183b**

buzdı sarāynı “sarayı bozdu”; *ėbdebe sarayyi* **200a**

buzdı satıḳnı “satışı bozdu”; *ėbdebe ḳudalduḳuyi* **341a**

buzdı satıḳnı “satışı bozdu”; *ėbdebe ḳudalduyi* **401a**

buzdı sonḳı sözi burunḳu sözini “önceki sözünü (Moğ. sözü) sonraki sözü (Moğ. söz) bozdu”; *ėbdebe ḳoytu üge uridu ḳoyar ügeyi* **453a**

buzdı tamnı “duvarı yıktı”; *ėbdebe balġasun[i]* **443a**

buzladı → buzdı satıḳnı “satışı bozdu”; *ėbdebe ḳudalduyi* **417b**

buzuḳlıḳ ḳıldı dīv alar arasında “şeytan onların arasında fitne çıkardı”; *ėbderekü kibe ėlē tėdeni cūra* **187a**

buzuḳmaḳ tiledi satıḳda “satışın feshini istedi”; *ḳudaldu ėribe ėbdeküyi* **521a**

buzuldı “bozuldu”; *ėbderebe* **466b, 492a**

buzuldı sarāy “saray yıkıldı”; *sarāy ėbderebe* **395b**

buzuldı satıḳ “satış bozuldu”; *ėbderebe ḳudaldu* **480a**

bübiş “ibibik, çavuşkuşu”; *bübük* **152b**

bügri boldı “kambur oldu”; *böketü bolba* **295b**

bügri boldı ḳazı → ḳarı “yaşlı kambur oldu”; *bögetü bolba ötegü* **443a**

büḳkerdi → bütkerdi [anı] “onu iyileştirdi”; *bütebe tūni* **438a**

bükti bitikni “mektubu dürdü”; *ėbkebe biçigi* **231b**

bükti filān yėrde “filan yerde büktü”; *büçibe tėre ġacara* **262a**

bürge “pire”; *bürge f* **148b**

bürkendi tonnı “elbiseyi; kürkü giyindi”; *bürkübe dēli* **469b, 493a**

bürkesün “körpece, eyerin üstüne konulan geretiğinde yorgan / döşek olarak kullanılan kuzu derisi”; *bürkesün f* **129a**

bürküt “kızıl kartal”; *bürküt f* **150b**

bürünçek “peçe”; *bürünçek f* **117a**

bürünçek kėydürdi anḳa “ona duvak giydirdi”; *bürünçek ömüskebe tūndü* **431a**

bürünçek kėydi ḫatun “kadın duvak giydi”; *bürünçek ömüsbe ėme* **464b, 490a, 493a**

bütkerdi oṣal bolġan işni “hatalı işi bitirdi”; *bütēbe obuḳsan üyleyi* **510b;** *tütēbe* → *bütēbe oṣal kiksen üyleyi* **515a**

bütkermek tiledi tamnı “duvarı bitirmek istedi”; *bütēküyi ėribe balġasun* **518a**

bütti iş “iş bitti”; *bütübe üyle* **219b**

bütün boldı “bütün oldu”; *bütün bolba* **203a**

bütün boldı anıŋ ḳatında iş “iş onun yanında bitti”; *bütübe tūni dėrgede üyle* **499a**

bütün ḳur “bütün kuşak”; *bütün büse* **163b**

C

cādūlıḳ ḳıldı anḳa “ona büyü yaptı”; *cādū kibe tūndü* **426b**

cādūlıḳ ḳıldı közige “onun gözüne büyü yaptı”; *cādū kibe nidündü* **342b**

caḫāş c “eşek yavruları, Moğ. ahır”; *āḫur* **140b**

cammāza-bān f “deve saklayıcı”; *cammaza-bān f* **179b**

camna, çımna? “deri kese, deri cüzdan”; *camna, çımna? f* **136b**

camnā? “cüzdan”; *camnā f* **114a**

canbar f “eksen”; *töngelik modun* **139b**

carlıḳ “kararname”; *carlıḳ f* **129a**

cavāb ayt[t]ı ol kişiniŋ ḳoşuḳını anıŋ tėk “o kişinin şiirini onun gibi cevap verdi”; *ḳarū kelebe tėre kü’ūni ḳoşaḳtu tūndü adali* **399b**

cavāb bėrdi aŋa “ona cevap verdi”; *ḳari[’ū] ögbe tūndü* **458b**

cavāb biliştiler → bėriştiler “birbirine cevap verdiler”; *nim nikendü ḳarū kelebeler* **418b**

cavānmard boldı “cömert oldu”; *cavānmard bolba* **364a**

cavānmard ėl “cömert halk”; *cavānmard ėl* **364a**

cavānmard ėr “cömert erkek”; *cūmard ėre* **274b**

cavānmardlıḳ ḳıldı anıŋ birle “onunla cömertlik yaptı”; *cavānmardliḳ kibe tūnlē* **450a**

cavānmardlıḳ ḳıldı anḳa [anıŋ] mālı bile “onun malıyla ona cömertlik yaptı”; *cavānmardliḳ kibe tūndü māli tūni* **274b**

cavānmardlıḳ ḳıldı filān nėmeni “filan nesneyi ona cömertlik yaptı”; *cūmardliḳ kibe tėre yamadur* **285b**

cavānmardlıḳ ḳıldı mālḳa “mala cömertlik gösterdi”; *ū bülgetü bolba māltu* **338b**

cavānmardlıḳ ḳıldılar “cömertlik ettiler”; *cavānmarliḳ kileldübeler* **507a**

cazm ḳıldı mużāri‘ni “gelecekten emin oldu”; *cazm kibe mużāri‘ī* **197b**

cėbekliler “silahlılar”; *cėbeten* **131b**

cėbesiz ėr “silahsız erkek”; *cėbe ügey ėre* **132a**

cefā ḳılġuçı dėdi anı “ona zalim dedi”; *mūliḳ kikçi gėbe tūni* **522a**

cehd ḳıldı “çabaladı, gayret etti”; *cidkübe* **301a**

cehd ḳıldı işde “işte gayret etti”; *kiçebe üyledü* **203b;** *küçilebe üyleyi* **391b**

cehd ḳıldılar “gayret ettiler”; *cidkübeler* **463b**

cėrge tuttılar “sıra tuttular”; *cėrge baribalar* **472b**

cergeledi ėlni “insanları sıraya dizdi”; *cėrge baylġaba irgeni* **267b**

cerḥ ḳıldı ḳāżī tanuḳnı “hâkim tanığı dinlemedi”; *ėse sonasba ḳādi gėreyi* **337b**

ceyran “ceylân, elik”; *ceyran f* **145a**

cezā bėrdi anḳa “ona ceza verdi”; *sarayīn → sezāyīn ögbe tūndü* **460b**

cılışdı anıŋ birle “onunla anlaşma yaptı”; *cilalduba tūnlē* **454b**

ciftleşti anıŋ birle “onunla çiftleşti”; *ḳolbaba tūnlē* **458b**

cild ḳıldı kitābnı “kitabı cilt yaptı”; *cild kibe defteri* **424b**

cīle → ḥīle ḳıldı “hile yaptı”; *cīle → ḥīle kibe* **246b**

cirim ḳıldı “kemer yaptı”; *cirim kibe* **248b**

coçınladı anı “onu konuk etti”; *coçinlaba tūni* **446a**

cöŋ saldılar “yazı tuğra attılar”; *tölge ücebeler* **467a**

cöŋ salışdı anıŋ birle “onunla yazı tuğra attı”; *tölge okiba tūnlē* **456a**

cöŋ salıştılar “kur’a atıştılar”; *cöng orkibalar* **415a**

cö’ēn ḳar “ordunun sol kanadı”; *cö’ēn ḳar f* **130a**

cucay “gem ağzı”; *cūcay* **128b**

cucaynıŋ ḥalḳası “gemin halkası”; *cucāyn tügenlik* **128b**

cuhūd boldı “yahudi oldu”; *cuhūd bolba* **275b**

cuhūdī boldı ėr “erkek yahudi oldu”; *cuhūd bolba ėre* **501b**

culġadı nėmeni nėmege “nesneyi nesneye doladı”; *ḳuçiba yamayi yamalā* **268a**

cübbe kėydi “cübbe kiydi”; *cübbe ömüsbe* **498a**

cüft f “çift”; *cüft f* **121b**

cünüb boldı “cünüp (Moğ. pis) oldu”; *bayba burtaḳ bolba* **354b**

cünüb boldı “cünüp oldu”; *cünüb bolba* **372a**

Ç

çadır kėydi “peçe giydi”; *çaçir ömüsbe* **530a**

çadır kėydürdi ölükke “ölüye kefen giydirdi”; *çaçir ömüskebe üküksendü* **446b**

çādur tikti yėrde “yere çadır dikti”; *çādur bosḳaba ġacara* **503b**

çaġdavūl “artçı”; *çaġdavūl f* **130a**

çaġır içküçi ėr “şarap içici adam”; *bor ūḳçi kü’ūn* **296b**

çaġır içti anıŋ birle “onunla birlikte şarap içti”; *bor ūba tūnlē* **449b**

çaġır iştiler “şarap içtiler”; *bor ūbalar* **510b**

çaġtı anı duşman ḳatında “düşman yanında onun aleyhinde konuştu, düşman yanında ona iftira attı, düşman yanında onu karaladı”; *çaḳiba tūni duşman dėrgede* **352b**

çaḳ boldı sanḳa [filān] işni ḳılsaŋ “senin için filan işi yapmanın zamanı geldi”; *çaḳ bolba çimadu kibe tėre üyleyi kikü* **228b**

çaḳışturdı anı “onu kışkırttı”; *caḳiba tūni* **404b**

çaḳtı anı “onu çaktı”; *çaḳiba tūni* **230a**

çal boldı “kırçıl oldu”; *būrul bolba* **470a**

çala pişdi ėt “et yarım pişti”; *carimtu bolba miḳan* **531a**

çālāk boldı “çevik oldu”; *bişūn bolba* **301a;** *çalak bolba* **324a;** *çalaklik kibe* “çeviklik yaptı” **489a**

çalma “sarık”; *dastār* **114a**

çaŋ “büyük zil”; *çang f* **131a**

çaŋıldadı tėmür ḳazuḳ “demir kazık çangırdadı”; *çangaldaba tėmür ḳadāsu* **207b**

çapdar aṭ “ala at”; *çapdar morin* **126b**

çaptı [anı] ḳılıç birle “onu kılıç ile kesti”; *çaçiba [tūni] hildüvēr* **288b**

çapuḳ “elbise yarığı”; *çabuḳ f* **115a**

çarladı “bağırdı”; *ḳaylaba* **172b, 176b, 504a, 215a, 442a, 512a, 526b**

çarladı anı “onu çağırdı”; *ḳaylaba tūni* **189a**

çarladı anı işke “onu işe çağırdı”; *ḳaylaba tūni üyledü* **286a**

çarladı baḳḳa “kurbağa vırlakladı”; *ḳaylaba mėnekey* **206b, 526b**

çarladı böri “kurt uludu”; *uliba çinā* **527b**

çarladı çıpçuḳ “serçe cıvıldadı”; *ḳaylaba tari’āçi* **526b**

çarladı ėşek “eşek anırdı”; *ḳaylaba ėlcigen* **191b**

çarladı ḫorōs “horoz öttü”; *ḳaylaba taḳi’ā* **339a, 346a**

çarladı horōs “horoz öttü”; *ḳaylaba taḳi’ā* **346a**

çarladı ḫorōs tağı bayġuşı → bayḳuş “horos ve baykuş öttü”; *ḳaylaba taḳi’ā dağı ūli* **227a**

çarladı it “it havladı”; *ḳuçaba noḳay* **527b**

çarladı itni “köpeğe bağırdı”; *ḳaylaba noḳayyi* **406b**

çarladı ḳaçır “katır anırdı”; *ḳaylaba lūsa* **171b**

çarladı ḳalam dağı ėşik “kalem gıcırdadı ve kapı da”; *ḳaylaba üjük dağı e’ūden* **204b**

çarladı ḳarçıġay “şahin çığırdı”; *ḳaylaba ḳarçiġay* **525b**

çarladı ḳarḳa “karga gakladı”; *ḳaylaba kėri’ē* **170a**

çarladı ḳarluġaç “kırlangıç cıvıldadı”; *ġaylaba → ḳaylaba ḳarluġaç* **527a**

çarladı ḳoŋ “karga gakladı”; *ḳaylaba ḳong* **171b**

çarladı ḳoyçı ḳoylarġa “çoban koyunlara bağırdı”; *ḳaylaba ḳoniçi ḳonin* **192a**

çarladı köverçken “güvercin öttü”; *ḳaylaba köçörken* **425b**

çarladı ḳumrı “kumru öttü”; *ḳaylaba ḳumrī* **196b**

çarladı ḳuş “kuş (Moğ. tavuk) gıdakladı”; *ḳaylaba taḳi’ā* **290b**

çarladı ḳuzgun “karga gakladı”; *ḳaylaba ḳong keri’ē* **192a**

çarladı müşük “kedi miyavladı”; *ḳaylaba miş* **289a**

çarladı oġlan toġururda “çocuk doğururken bağırdı”; *ḳaylaba kūken töre’ūlküdü* **518a**

çarladı su “su şırıldadı”; *ḳaylaba uṣun* **205a**

çarladı tėve “deve bağırdı”; *ḳaylaba tėm[ē]n* **179a, 202b**

çarladı tişi tavuḳ “dişi tavuk gidakladı”; *ḳaylaba ėme taḳi’ā* **527b**

çarladılar “bağırdılar”; *ḳaylabalar* **463b**

çarladılar ėr → ėl “halk bağırdı”; *ḳaylabalar irgen* **527b**

çarladılar ḳopuzlar “kopuzlar çınladı”; *da’ūn ögbe ḳu’ūrlar* **190a**

çarladılar periler “periler seslendi, Moğ. şahinler öttü”; *ḳaylabalar ėl[ē]s* **188b**

çarlaġuçı ḳuş “öten kuş, Moğ. kuş öttü”; *ḳaylaba şiba’ūn* **425b**

çarlamaḳ “bağırmak”; *ḳaylaba* **170a, 171b**

çarlamaḳ tiledi andın “ondanbağırmasını istedi”; *ḳaylaḳu ėribe tūnēse* **519b**

çarlaşdı ėl “halk bağırıştı”; *ḳaylalduba irgen* **202b**

çarlaştı bir birige böriler “kurtlar birbirine uludu”; *uliba nim nikendü çinālar* **511b**

çarlaştılar “bağırıştılar”; *ḳaylaldubalar* **462b, 509a**

çarlaydur “bağırıyor”; *ḳaylanam* **170a**

çarlaydur “bağırıyor”; *ḳaylanam* **172b**

çāşt-gāh boldı “kuşluk vakti oldu”; *çāşt-gāh bolba* **404a**

çatba “doydu”; *çatba* **311b**

çayan “akrep”; *çayan f* **147b**

çayan aġusı “akrep zehiri”; *çiyanu ġora* **147b**

çayan ḳuyruġı “akrep kuyryğu”; *çayanu sūl* **147b**

çayan müŋüz “akrep boynuzu”; *çayanu hėber* **147b**

çayan nişteri “akrep iğnesi”; *çayanu şibege* **147b**

çaynadı anı “onu çiğnedi”; *cacilba tūni* **175a**

çaynadı ėtmekni “ekmeği çiğnedi”; *cacilba ėtmegi* **488a**

çaynadı saḳızını “sakızı çiğnedi”; *cacilba dabirḳayi* **252a**

çaynanı → çaynadı at yügen[n]i “at gemi çinedi”; *cacilba morin ḳadāri* **255b**

çėçekledi yıġaç “ağaç çiçekledi”; *çėçeglebe modun* **378a**

çėçeklendi yıġaç “ağaç çiçeklendi”; *çėçeglebe modun* **443a**

çėçeklik boldı “çiçek hastalığına yakalandı”; *çėçektü bolba* **368a**

çėçeklik ḳıldı anıŋ birle “onunla akıllı geçindi”; *çėçer → çėçen kibe tūnlē* **460a**

çek bitidi anḳa filān nėme üçün “filan nesne için ona çek yazdı”; *çek bariba tūndü tėre yamayīn tulada* **268b**

çėrik “asker, ordu”; *çėrik f* **129b**

çėrik tiledi “asker istedi”; *çėrik ėribe* **520b**

çėrike → çėrik yasadılar sançışda “savaşta asker düzenlediler”; *çerigi casaba ḳatḳulduḳunīn → ḳatḳulduḳuyīn tūnlē* **457b**

çevgen oynadı “çevgen oynadı”; *çevgen natbā* **287a**

çevürtke “çekirge”; *çü’ūrtken* **149b**

çıdadı anḳa “ona muktadir oldu”; *çidaba tūndü* **400a**

çıdadı işge → işke “işe muktedir oldu”; *çidaba üyledü* **520b**

çıdaġanıça ḳıldı “elinden geldiğince yaptı”; *çidaḳu’āran kibe* **512b;** *çidaḳu’āran caruba* **514b**

çıdamal boldı anḳa “ona muktedir oldu”; *çidamal bolba tūndü* **465a; aŋa 467a**

çıdamal boldı işke “işe müktedir oldu”; *çidamal bolba üyledü* **497a**

çıġardı sunı yėrdin “çıkardı suyu yerden”; *ġarġaba ġacarāsa uṣuni* **381b**

çıġay “yoksul”; *ügey* **218a**

çıġdı tamġa “çatıya çıktı”; *ġarba balġasundu* **330b**

çıġdı tėŋri hükmidin “Allah’ın hükmünden çıktı”; *ġarba tėngriyīn carliġāsa* **192a**

çıġırdadı pālān “eyer gıcırdadı”; *cirḳaraba* **205b**

çıġtı anıŋ cānı “onun canı çıktı”; *ġarba tūni amin* **314b**

çıḳardı alarnı yurtlarıdın “onları yurtlarından çıkarttı”; *ġarbiya → ġarba tėdeni nutugāsa* **406b**

çıḳardı andın → anı “onu çıkardı”; *ġarġaba tūni* **512a**

çıḳardı anı → andın tonnı “ondan elbiseyi; kürkü çıkardı”; *tataba tūnēse dēli* **345a**

çıḳardı anı filān sarı “onu filan yöne yola çıkardı”; *ġarġaba tūni tėre ġacara* **374a**

çıḳardı anı filān sarı “onu filan yöne yola çıkardı”; *ġarġaba tūni tėre ġacara* **374a**

çıḳardı kelimeni kelimedin “kelimeden kelime çıkardı”; *ġarġaba kelimeyi kelimēse* **472b**

çıḳardı ḳuduḳ suyını “kutunun suyunu boşalttı”; *ġarġaba ḳuduġīn uṣun* **190b**

çıḳardı nėme “nesne çıkardı”; *yama ġarġaba* **514a**

çıḳardı nėmeni “nesneyi çıkardı”; *ġarcaba → ġarġaba yamayi* **477a**

çıḳardı tikenni ayaḳdın ḳısḳuçı birle “cımbızılla ayaktan dikeni çıkardı”; *ġarġaba örgesüni kölēse eskegi’ēr* **249a**

çıḳardı ton[n]ı ėgnidin “elbiseyi; kürkü omuzundan çıkardı”; *ġarġaba dēli möri’ēse* **288b**

çıḳardı tulumnıŋ yėlini “tulumun havasını boşalttı”; *ḳarġaba tulumun keyyi* **266b**

çıḳçadı yėrni yıġaç birle “yeri ağaç ile eşti”; *çiḳçilaba ġacari moduni’ār* **237a**

çıḳdı su yėrdin “yerden su çıktı”; *ġaraba uṣun ġacarāsa* **187a**

çıḳtı [anıŋ] közi “onun gözü çıktı”; *ġarba tūni nidün* **344a**

çıḳtı boyaḳ “boya çıktı”; *ġarba buduḳ* **258b**

çıḳtı buluṭ “bulut çıktı”; *ġarba ė’ūlen* **335b**

çıḳtı dīnidin “dininden çıktı”; *ġarba dīnēse* **335a**

çıḳtı dōstluḳdın “dostluktan çıktı”; *ġarba andaliġāsa* **292a**

çıḳtı ėr ṭā‘atdın “erkek taatten çıktı”; *ġaraba ėre calbariḳuyāsa* **255a**

çıḳtı ėvdin “evden çıktı”; *ġarba gėrēse* **238a**

çıḳtı ḳılıç ḳınıdın “kılıç kınından çıktı”; *ġarba hildü ḳināsa* **483a**

çıktı kün “güneş çıktı”; *urġuba naran* **251b**

çıḳtı maḥrem ḥaremdin “mahrem haremden çıktı”; *ġarba maḥrem haremāsa* **207a**

çıḳtı mıyıġı “bıyığı terledi”; *ġarba miyiġi* **265a**

çıḳtı ot “ot çıktı”; *ġaraba ėbesün* **237a**

çıḳtı su “su çıktı”; *ġarba uṣun* **228a**

çıḳtı süyük “kemik çıktı”; *ġarba yasun* **335b**

çıḳtı şatuġa “merdivene çıktı”; *‘arba → ġarba şatudu* **477b**

çıḳtı taḳḳa “dağa çıktı”; *ġarba üladu* **232b**

çıḳtı tamġa “duvara çıktı”; *ġarba balġasundu* **494b**

çıḳtı yazuḳdın “günahtan çıktı”; *ġarba ėre’ū’ēse* **496a**

çıḳtı? çaḳtı? ėr “erkek icat etti”; *cicibe? ėre* **374a**

çıḳtılar ėvlerdin “evlerinden çıktılar”; *ġarbalar gėrēs[ē]n* **291a**

çılbuḳ boldı közi “gözü çapaklandı”; *çilbuḳ bolba nidün* **309b**

çılbur “yuların sapı, çılbır”; *çılbur f* **128b**

çın ant “gerçek ant”; *ünen andaġā* **326a**

çın ayt[t]ı anḳa ḫabarnı “ona haberi doğru söyledi”; *ünen kėlebe tūndü kėleni* **254b**

çın bildi işni “işi doğru bildi”; *ünen mėdebe üyleyi* **268a**

çın boldı anıŋ sözi “onun sözü gerçek oldu”; *ünen bolba tūni ügey* **203b**

çın boldı antı “andı gerçek oldu”; *ünen bolba andaġār* **326a**

çın boldı iş “iş doğru oldu”; *ünen bolba üyle* **203b, 499a**

çın ‘azīmet ḳıldı işke “işe tam girişti, Moğ. gerçekten iş hakkında düşündü”; *ünen sėtkibe üyledyi* **439b**

çın rāy tiledi “gerçek öğüt istedi”; *ünen sėtkil ėrebe* **463b**

çın söz “gerçek söz”; *ünen ügey* **203b**

çın tevbe “gerçek töve”; *ünen tevbe* **340b**

çındur “gerçektir”; *ünen bī* **164b**

çınlıḳ ḳıldı antıda “andında sadıklık etti”; *ünenlik kibe andaġārtu* **326a**

çınlıḳ ḳılıştılar “birbirlerine dürüst davrandılar”; *ünenlik kibeler* **415b**

çıŋıgday → çıŋıldadı çibin çıŋıldadı ṭaşt “sinek vızıldadı leğen çingildedi”; *ġunḳinaba şimūl çingildebe ṭaşt* **209a**

çıpçurġa “kamçının destesine dikilen deri parçası”; *çipçurġa f* **135b**

çırayı çat[t]ı “suratını astı”; *çirayi hümeri bolba* **181b**

çırayını çıttı “suratını astı”; *çirayān hümeri’ūlbe* **231b, 491a, 496b;** *çirayān hümeribe* **429a**

çıştı “sıçtı”; *çiçibe* **294a;** *bāba* **502a**

çıştı ėr sikerde “adam sikerken sıçtı”; *bāba oḳaḳudu ėre* **529a**

çıttı çıraynı “çehresini buruşturdu”; *hümeri’ūlbe çirayān* **231b;** *çirayān hümeri’ūlbe* **424b**

çıttı ėki közinіŋ arasını “iki kaşının arasını çattı”; *hümerülbe ḳoyar nidünü cabsar* **169b;** *hümeri’ūlbe ḳoyar nidüni cabsar* **422b**

çıtuḳ boldı yüzi “yüzü çatık oldu”; *hümerikü çiraytu* **363a**

çıtuḳ çıray birle söz sözledi “çatık çehreyle söz söyledi”; *hümerikü çirayār kelebe* **496b**

çıtuḳ çıraylıḳ boldı “çatık çehreli oldu”; *kütün çiraytu bolba* **340a**

çibin “sinek”; *şimūl* **150a**

çiftleşdiler “çiftleştiler”; *çiftleldübeler* **474a**

çilek oynadı “çelik çomak oyunu oynadı”; *çilek nātba* **292b**

çinedi anı “onu ölçtü”; *çinēbe tūni* **216b**

çinedi anḳa nėme[ni] “ona nesneyi ölçtü”; *çinēbe tūndü yamalā → yamayi* **402a**

çinedi ḫurmānı “hurmayı ölçtü”; *çinēbe ḫurmāyi* **249a**

çinedi ışlıḳ → aşlıḳ[nı] keyl birle “tahılı kile ile ölçtü”; *çinēbe tari’āni savluġa* **221b**

çinedi işni “işi ölçtü”; *çinēbe üyleyi* **229b**

çinedi nėmeni “nesneyi ölçtü”; *çinēbe yamayi* **170a, 178a**

çinedi yėrni “yeri adımladı”; *çinēbe ġacari* **340b**

çinemek “ölçmek”; *çinēkü* **170a**

çirāġ yandurdı “meşale yaktı”; *cula şitāba* **512a**

çirayı çıttı “suratını astı”; *çirayān hümeribe* **242a**

çoban aldaġucı “çopan aldatan, kuyruk sallayan kuş”; *çoban adaldakçi* **153b**

çoḳur közlük boldı “çakır gözlü oldu”; *çōḳur nidütü bolba* **413a**

çolaḳ boldı ḳolı “kolu çolak oldu”; *çolaḳ bolba ġarni* **408a**

çomaḳ “büyük sopa, Ar. gürz, büyük sopa”; *bula’ū* **135b**

çöje “civciv”; *culcaġan* **215a**

çöje çıḳardı tavuḳ “tavuk civciv çıkardı”; *culcaġan ġarġaba taḳi’ā* **424b**

çöjeledi tavuḳ “tavuk civcivledi”; *çulcaġalaba taḳi’ā* **375a**

çökerdi tėveni “deveyi çökürdü”; *çökebe tėmēni* **398b**

çökti tėve “deve çöktü”; *çükebe tėmēn* **255a**

çökti tėve “deve çöktü”; *çükebe tėmēn* **520a**

çölge kirdiler ėl “halk çöle girdi”; *çöldü irebe irgen* **286a**

çömelüp olturdı it “it çömelip oturdu”; *çuçayci sūba noḳay* **405b**

çörçek aytḳuçılar “efsane anlatıcılar”; *onatḳan kelekçiler* **244a**

çörçek ayt[t]ı anḳa kėçe “gece ona efsane anlattı”; *onatḳan kelebe tūndü söni* **451b**

çörçek ayt[t]ı kėçede “gece efsane anlattı”; *onatḳa kelebe söni* **244a**

çörgedi özini ton bile “kendisini elbiseyle; kürkle bürüdü”; *ḳuçiba ōriyēn dēller* **475b**

çörgedi özini tonlarġa “kendisini elbiselere; kürklere bürüdü”; *ḳuçiba ėriyēn → ōriyēn dēllertü* **495b**

çörgendi kitāb “kitap dürüldü”; *ḳuçiba defter* **484a**

çörgeşti “sarmaştı”; *ḳuçilduba* **479a**

çūja f “civciv”; *çūza f* **154a**

çulġadı destārnı “sarığı sardı”; *ḳuçiba destār* **443a**

çulġadı destārnı başıġa “başına sarık sardı”; *ḳuçiba destāri hėkindēn* **274a, 277a**

çıpçuḳ “serçe”; *tari’āçi* **151a**

çūza f “civciv”; *çūza f* **153b**

çüçük “tatlı”; *amtatu* **111b**

çüçük boldı nėme “nesne tatlı oldu”; *amtatu bolba yama* **523b**

çüçük boldı nėme anıŋ aġzıġa “nesne onun ağzına tatlı geldi”; *amtatu bolba yama tūni amandu* **522b**

çüçük boldı su “su tatlı oldu”; *amtatu bolba uṣun* **512a**

çüçük sanadı andın → anı “onu tatlı saydı”; *amtatu tōba → tōlaba tūni* **522b**

çük ḫaṣṣası “çük özeli”; *ocaġayn ḫaṣṣa* **138b**

çükürdi “hapşırdı”; *hanisḳaba* **181b**

çüridi saḫtiyān “gön çürüdü”; *yulburaba ilġin* **319a**

çüridi süyük “kemik çürüdü”; *hūbe yasun* **307a**

çürid[i] ėt “et çürüdü”; *hūbe miḳan* **488b**

D

dād bėrür kün “adalet günü”; *noyalaḳu üdür* **198b**

dād tiledi andın “ondan adalet istedi”; *dād ėribe tūnēse* **497b**

dād tiledi sulṭāndın “hakandan adalet istedi”; *dād ėribe ḫanāsa* **521b**

dadeklendi küngni “hizmetçiyi cariye edindi”; *bo’ōllaba şibekçin* **223a**

dādını bėrdi “hakkını verdi”; *dādni ögbe* **404a**

da‘vā ḳıldı aŋa ol nėmege “o nesne için onunla tartıştı”; *ḳarġaşa kibe tūndü tėre yamayi* **477a**

daldaġa kėltürdi nėmeni “nesneyi gizli taşıdı”; *daldadu açaraba yamayi* **380a**

dāngi f “altıda bir hisse, Moğ. gümüş”; *möngü* **123a**

dapşıdı geleni ėki ayaḳı birle “iki ayağıyla hayvanı tepikledi”; *dabşiba adūsuni ḳoyar kölēr* **250a**

dapşıdı geleni ėki ayaḳıdın bir ayaḳı birle “iki ayağından biriyle hayvanı tepikledi”; *dabşiba adūsuni ḳoyar kölēse nikeni’ērlē* **257a**

dapşıdı tėveni ayaḳı birle “ayağıyla deveyi tepikledi”; *dabşiba tėmēni kölēr* **250a**

dārġa asadur anı “onu darağacına asıyor”; *dartu ölgüm tūni* **168b**

darġa asmaḳ “darağacına asmak”; *dartu ölgükü* **168b**

dārġa astı kişilerni “kişileri darağacına astı”; *dārtu ölgübe irgeni* **422b**

dārū ḳıldı yaranı “yarayı ilaç yaptı”; *ėm kibe yaradu* **287a**

dārū ḳuydı burunıġa “onun burnuna ilaç damlattı”; *em kibe ḳabartu* **250b**

dārū saçtı ölükke “ölüye ilaç serpti”; *ėm talbiba ükūksendü* **430b**

dasmāl f “mendil”; *dasmāl f* **114b**

dastar-ḫ̆ān f “sofra”; *dastar-ḫ̆ān f* **114a**

davūlġa “miğfer”; *davūlġa f* **136a**

dāyım “daima”; *cubari* **160a**

dāyım aġrıḳ bolur ėr “hep hastalanan adam”; *dāyīm ėbeçin boluḳçi ėre* **310a**

dāyım bekr çıḳḳuçı-turur “Bekr daima çıkar”; *dāyi bekr çıḳçı-turur* **533a**

dāyım boldı ėr iş[de] “adam işte sürekli oldu”; *ülgürci bolba ėre üyleyinde* **282a**

dāyım ‘amel tėŋri üçün ḳıldı “Allah için sürekli amel işledi”; *ülgürçi üyle kibe tėngrīn tulada* **434b**

dāyım içti çaġır “daima şarap içti”; *ülgürçi ūba bori* **452a**

dayım ḳıldı anḳa tėŋri “Allah ona (Moğ. onu) daim yaptı”; *ülgürci kibe tūni tėngri* **425a**

dayım ḳıldı bu işni “bu işi daima yaptı”; *ülgürçi kibe tėre üyledü* **458a**

dāyım ḳıldı işni “işi sürekli yaptı”; *ülgürci kibe üyleyi* **390b, 401a**

dāyım ḳoydı tėŋri anı uçmaḳda uçmaḳda “Allah onu cennette ebedi koydu”; *talbiba tėngri u[çmaḳtu] uçmaḳtu* **375a-375b**

dāyım tuttı anı ısıtmaḳ “onu sürekli sıtma tuttu”; *ülgürçi bariba tūni ḳala’ūçaḳu* **385b**

dāyım yaḫşılıḳ tiledi “daima iyilik istedi”; *ülgürçi sayinliḳ ėribe* **521a**

dāyım zeyd tėŋ turur “Zeyd daima denk durur”; *ülgürçi zeyd çaçançi baym* **532b**

dāyım zeyd turġan-turur “Zeyd daima denk ayakta durur”; *ülgürçi zeyd çaçançi yabım → baym* **533a**

debbe boldı “fıtık oldu”; *tėşik bolba* **303a**

dėbretti tėve ḳuyruġnı “deve kuyruğunu salladı”; *ködelgėbe tėm[ē]n sūli* **175b**

delīl tut[t]ı anı anḳa “onu ona delil getirdi”; *adalitḳba tūni tūndü* **517b**

dėltü “sırtlan”; *dėltü f* **146a**

dėltü balası “sırtlan yavrusu”; *dėltüyin küçük* **146a**

derzsiz yavurḳan “dikişsiz yorgan”; *cabsar ügey köncile* **117a**

destār baġladı anıŋ başıġa “onun başına sarık sardı”; *dastār ḳuçiba tūndü hėkindü* **440a**

destār çulġadı “sarık sardı”; *dastār ḳurçiba → ḳuçiba* **473a**

destār çulġandı “sarık sarındı”; *dastār ḳuçiba* **499b**

destār saçaġı “sarık püskülü”; *destārīn çaçaḳ* **119a**

destūr boldı aŋa iş “iş ona müsaaede edildi”; *destūr bolba tūndü üyle* **474b**

devlet anḳa boldı “kut onun oldu”; *buyan tūndü bolba* **280b**

devlet bėrdi tėŋri anḳa duşmanıdın “Allah ona düşmanından nusret verdi”; *buyan ögbe tėngri tūndü duşmanāsa* **400b**

dībā f “ipek”; *kėmḫā* **114a**

dīnār ġirām f “dinar gram”; *dīnār ġirām f* **123a**

diram f “dirhem”; *diram m* **123b**

dīv “şeytan, iblis”; *BOŞ* **181a**

dobtuldı anı urġalı “onu vurmak için dört nala at sürdü”; *dobtulba tūni ökkü* **279a**

dobtuldı anḳa “ona dört nala at sürdü”; *dobtulba tūndü* **265b**

dobtuldı anḳa “ona dört nala at sürdü”; *dobtulba tūndü* **281a**

dōst ḳıldı anı īmān “iman onu arkadaş etti”; *anda kibe tūni īmān* **437b**

dōst tuttı anı “onu arkadaş edindi”; *anda bariba tūni* **271b**

dōst tuttı işni “işi sevdi”; *amraḳ bariba üyleyi* **411a**

dōstlanıştı anıŋ birle “onunla dostluk etti”; *andalalduba tūnlē* **461b**

dōstlaştı anıŋ birle “onunla dostluk etti”; *andalalduba tūnlē* **454b**

dōstlıḳ saldı ėkisiniŋ arasında “ikisinin arasına dostluk saldı”; *andaliḳ u’ūrba ḳoyarīn cūra* **201a**

dōstlıḳdın bėrdi anḳa nėme “dostluktan dolayı ona nesne verdi”; *andaliġāsa ögbe tūndü yamayi* **372b**

dōstluḳ ḳıldı anıŋ birle “onunla dostluk kurdu”; *andaliḳ kibe tūnlē* **449b, 457a, 457b**

dōstluḳ lörküzdi → körküzdi aŋa “ona dostluk gösterdi”; *andaliḳ üce’ūlbe tūni cük* **498a**

dōstluḳ saldı ėkiniŋ arasında “ikisinin arasına dostluk saldı”; *andaliḳ orkiba ḳoyarīn cūra* **461b**

dönen “üç yaşındaki (at)”; *dönen f* **125b**

dönen uy “dört yaşında sığır”; *dönen üker* **141b**

dört “dört”; *dörben* **119b**

dört yaşar uy “dört yaşında sığır”; *dörben nasutu üker* **141b**

dūġ-bā “yoğurtlu çorba”; *undānu budān* **111a**

duhul f “davul”; *duhul f* **131a**

duhul urar yıġaç “davul sapı”; *duhul deletkü modun* **131a**

duhulçı “davulcu”; *duhulçi f* **131a**

du‘ā ayt[t]ı çüşkürgenge “hapşırana ömür diledi”; *hirēbe hanisḳaḳsan* **423a**

dūlġalıḳ ėr “miğferli erkek”; *du’ulgatu ėre* **131b**

dūlġasız ėr “miğfersiz erkek”; *du’ulga ügey ėre* **131b**

durdı gele “hayvanlar durdu”; *bayba adu’ūsun* **283a**

durdı su dağı yėl “su ve rüzgâr dendi”; *bayba uṣun tagi key* **239b**

duşman ḳıldı anı anḳa “onu ona düman etti”; *duşman kibe tū̄ni tū̄ndü* **430a**

duşman ḳıldı anı küfr “inançsızlık onu düşman etti”; *duşman kibe tū̄ni küfr* **437b**

duşman ḳılıştılar “düşmanlık ettiler”; *duşmanliḳ kibeler* **510a**

duşman tut[t]ı anı “onu düşman tuttu”; *duşman bariba tū̄ni* **228a**

duşman tut[t]ı ḫatun ėrini “kadın kocasını düşman tuttu”; *duşman bariba ėme ėreyi* **316a**

duşman tuttı anı “onu düşman tuttu”; *duşman bariba tū̄ni* **237a, 294a, 381a**

duşman tuttı işni “işi düşman gördü”; *duşman bariba üyleyi* **310b, 359a**

duşman tuttı nėmeni “nesneyi düşman tuttu”; *duşman bariba yamayi* **324b**

duşman tuttı şeherni “şehri düşman tuttu”; *duşman bariba şeheri* **478b**

duşmanlaştı anıŋ birle “onunla birbirine düşman oldu”; *duşmanlaşba tū̄nlē* **457b**

duşmanlaştı anıŋ birle “onunla düşmanlaştı”; *duşmanlalduba tū̄nlā* **450b**

duşmanlaştılar birbirini “birbirini düşman tuttular”; *duşmanlalduba-lar nim nikeni* **508b**

duşmanlıḳ ḳıldı anıŋ birle “onunla düşmanlık etti”; *duşmanliḳ kibe tū̄nlē* **449b, 456a, 460b (3), 462a;** *duşmanlik kibe tū̄nlē* **456a, 457a**

duşmanlıḳ ḳıldı anḳa “ona düşmanlık etti”; *duşmanliḳ kibe tū̄ndür* **170a**

duşmanlıḳ ḳıldı aŋa “onunla düşmanlık etti”; *BOŞ* **460b**

duşmanlıḳ yörküzdi → körgüzdi “düşmanlık gösterdi”; *duşmanliḳ üce’ū̄lbe* **492a**

duşvār boldı anḳa iş “iş ona güç oldu”; *duşḫuār bolba tū̄ndü üyle* **387b**

duşvār boldı anḳa nėme “nesne ona ağır oldu”; *duşḫuār bolba tū̄ndü yama* **421a**

duşvār boldı iş “iş güç oldu”; *duşḫuār bolba üyle* **354b, 388a;** *duşvār bolba üyle* **306a**

E, Ė

ėgdi anı “onu eğdi”; *bökeylgebe tū̄ni* **229a**

ėgdi yıġaçnı “ağacı eğdi”; *bökeybe moduni* **188b**

ėgedi tėmürni “demiri eğeledi”; *ėkebe tėmüri* **271a**

ėgekledi tėmürni ėgek birlen “demiri eğe ile eğeledi”; *ėkektebe → ėkeklebe tėmüri ėkegi’ērlē* **239a**

ėgildi “eğildi”; *bökeybe* **221b, 464a, 484a**

ėgildi anḳa “ona eğildi”; *bökebe → bökeybe tūndü* **423b;** *bökeybe tūnlē* “onunla eğildi” **460a**

ėgildi aŋa “ona eğildi”; *bökeybe tūndü* **483b, 520a**

ėgildi butaḳ “dal eğildi”; *bökeybe burġasun* **489a**

ėgildi yazuḳḳa “günaha saptı”; *bökeybe ėrūdü* **415a**

ėgilmes hīç kişige “hiç kimseye eğilmez”; *duran ülü ögüm hiç kü’ūn* **232b**

ėglendi “dinlendi”; *amuba* **216b**

ėgnige salur nėme “omuza koyacak nesne”; *möridü orḳiḳu yama* **116b (2)**

ėgniŋe saldı tonnı “kürkü omuza attı”; *möridēn orkiba dēli* **475b**

ėgrendi nėmedin “nesneden döndü”; *buyasba yamāsa* **490b**

ėgri boldı “eğri oldu”; *murū bolba* **412b**

ėgri boldı aġzı “ağzı eğri oldu”; *murū bolba amani* **320b**

ėgri boldı iş “iş eğri oldu”; *murū bolba üyle* **412b**

ėgri boldı közi “gözü şaşı oldu”; *murū bolba nidün* **318b, 485a, 486a**

ėgri bo[ld]ı nėme “nesne eğri oldu”; *hurū → murū bolba yama* **501a**

ėgri boldı saç “saç eğri oldu”; *murū bolba [üsün]* **485a**

ėgri boldı yıġaç “ağaç eğri oldu”; *murū bolba modun* **412a, 501a**

ėgri boyunluḳ boldı “eğri boyunlu oldu”; *murū kücūtü bolba* **413a**

ėgri ḳıldı anı “onu eğri yaptı”; *murū kibe tūni* **442a**

ėgri ḳıldı yüzini kėdenlikdin “kibirliktenyüzünü çevirdi”; *murū kibe ni’ūri kėdegigēse → kėderligēse* **451b**

ėgri ḳıldı yüzini tekebbürlıḳdın “kibirden yüzünü çevirdi”; *huran kibe ni’ūran kėderlikēse* **427a**

ėgri közlük boldı “şaşi gözlü oldu, Moğ. göz şaşı oldu”; *ḳilcir bolba nidün* **413b**

ėgri töşlük boldı “eğri göğüslü oldu”; *murū ėbçūtü bolba* **412b**

ėgrilik ḳıldı anḳa “ona yanlış yaptı”; *burū kibe tūndü* **218b**

ejdehā f “ejderha”; *ejdehā f* **148a**

ėki “iki”; *ḳorya* → *ḳoyar* **119a**

ėki ança “yalnızca iki”; *ḳoyar tödū* **156b**

ėki ança boldı ėl “halk iki misli oldu”; *ḳoyaridu bolba irgen* **384b**

ėki ayaḳı bıḳını dėgınçe aḳ ḳoy”; iki ayağı kasığa değin ak koyun”; *ḳoyar köl bökse kürtel çaġān ḳonin* **143b**

ėki boġun arası “iki eklem arası”; *ḳoyar üyeyīn cabsar* **133b**

ėki böldi anıŋ birle mālnı “malı onunla ikiye böldü”; *ḳoyar ḳubi kibe tūnlē māli* **451b**

ėki dang “iki dang”; *ḳoyar möngü* **123a**

ėki ėki “iki kere iki”; *ḳoyar ḳoyar* **122b**

ėki ėr ḳatında “iki erkeğin yanında”; *ḳoyar ėre dėrgede* **160a**

ėki ‘alemlıḳ ton “kolu iki sırma şeritli elbise; kürk”; *ḳoyar ‘almtu dēl* **116a**

ėki ḳat boldı butaḳ “dal iki misli oldu”; *ḳoyar dabḳur bolba butaḳ* **505b**

ėki ḳat ḳıldı in‘āmnı “bahşişi iki kat yaptı”; *ḳoyarta soyurḳaba* **432a**

ėki ḳat ḳıldı nėmeni “nesneyi iki misli yaptı”; *ḳoyar dabḳur kibe yamayi* **384b**

ėki ḳat ḳıldı nėmeni “nesneyi iki misli yaptı”; *ḳoyar dabḳu[r] kibe yamayi* **448a**

ėki ḳat ḳılġan nėme “iki misli yapılmış nesne”; *ḳoyar dabḳur kiksen yama* **360b**

[ėki] ḳulaḳnıŋ arasıdaġı süyük “iki kulağın arasındaki kemik”; *ḳoyar çiḳin cūraḳi yasun* **127a**

ėki māl ėgesi ėr “iki mal sahibi erkek”; *ḳoyar malun ėcen* **162b**

ėki māl ėsi ḫatun “iki mal sahibi kadın”; *ḳoyar ėme malun ėcen* **162b**

ėki miŋ “iki bin”; *ḳoyar minḳan* **120b**

ėki nėmeniŋ ıraḳlık[ı] “iki nesnenin ayrımı”; *ḳoyar üyleyi ḳaġaçaḳ u* **156b**

ėki söz bir birini buzdılar “iki söz birbirini bozdu”; *ḳoyar üge nim nikeni ėbdebeler* **415a**

ėki tizi bir birige urdı ėşek “eşek iki dizini birbirine dayadı”; *ḳoyar öbüdügēn nim niken dėletbe ėlcigen* **408a**

ėki tizini bir birige yėtkürdi “iki dizini birbirine dayadı”; *ḳoyar öbüdügi kürgebe nim nikendü* **472b**

ėki ton “iki elbise; kürk”; *ḳoyar dēl* **117a**

ėki tonnı bile kėydi “iki elbiseyi; kürkü birden giydi”; *ḳoyar dēli nikete ömüsbe* **452a**

ėki tuġurdı ḫatun “kadın ikiz doğurdu”; *inkirlebe → ikirlebe ėme* **388b**

ėki yamġur yaḳḳan yėr “iki kez yağmur yağmış yer”; *ḳoyar ḳura oraḳsan ġacar* **230b**

ėki yardı nėmeni “nesneyi ikiye yardı”; *ḳoyar ḳa[ḳa]laba yamayi* **244b**

ėki yarım ḳıldı anı “onu ikiye böldü”; *ḳoyar [yar]im kibe tūni* **432b**

ėki yaşar tişi tėve “iki yaşında dişi deve”; *ḳoyar nasu[t]u ėme tėm[ē]n* **137a**

ėki yaşḳa kirgen bota “iki yaşına girmiş deve”; *ḳoyar nasutu oraḳsan tėm[ē]n* **137a**

ėki yaynıŋ tutḳasıça “iki yayın arası kadar”; *ḳoyar numunu bari’ūr* **167a**

ėki yüz miŋ “iki yüz bin”; *ḳoyar ca’ūn minḳan* **121b**

ėkide aġrıḳ boldı “iki kez hasta oldu”; *ḳoyarta ėbeçin bolba* **368b**

ėkilesi ḫatun urdılar “iki kadın dövdüler”; *ḳoyarlā dėletbe ėme* **158b**

ėkilesi urdılar “ikisi dövdüler”; *ḳoyarlā dėletbe* **158b**

ėkinçi aṭ “ikinci at”; *ḳoyarçin morin* **127b**

ėkinçi ḳatla su bėrdi aŋa “ona ikinci kez su verdi”; *ḳoyarta uṣun ögbe tūndür* **207b**

ėkinçi yamġur yaġdı yėrge “yere ikinci yağmur yağdı”; *ḳoyar ḳura oraba ġacartu* **230b**

ėkininiŋ yapraġını kėsti “ekininin yaprağını kesti”; *tari’ānu nabçin oḳtalba* **529a**

ėkisi arasında ayrılıķ-tur “ikisinin arasında ayrılık var”; *ķoyarīn cūra ķaġaça’ūl bi* **247b**

ėkisiniŋ arasında bir kėçe kündüz yolturdı → turur “ikisinin arasında bir günlük yol var”; *ķoyarīn cūra niken söni üdür mö → mör nī → bī* **218a**

ėksütti anıŋ ḫaķķını “onun payını (Moğ. nesnesini) eksiltti”; *tuta’ūlba tū̄ni yamayi* **211a**

ėkti “ėkti”; *tariba* **237a**

ėkti anıŋ birle yėrni “onunla yeri ekti, Moğ. onun için yeri ekti”; *tariba tū̄ni tulada ġacar* **453b**

ėkti yėrdi → yėrni “yeri ekti”; *tariba ġacar[i]* **345b**

ėl arasında kirdi “insanların arasına girdi”; *irgenü cūra oraba* **499a**

ėl arasında olturdı “halkın arasına oturdu”; *irgenü cūra sa’ūba* **212a**

ėlçi yiberdi aŋa “ona elçi gönderdi (Moğ. verdi)”; *ėlçi ögbe tū̄ndü* **515a**

ėlgedi unnı “unu eledi”; *ėlgebe ġuluri* **258b**

ėligi astıġa kėktürdi → kėlürdi anı “onu el altına getirdi”; *ġa[r] dora açaraba tū̄ni* **185b**

ėlik andın kötermes “ondan elini kaldırmaz”; *ġarān tū̄nēse üle örgüm* **351a**

ėlik birle yapıştı aŋa “ona eliyle yapıştı”; *ġarār ķarmaba tū̄ndü* **515b**

ėlik kötergin Zeyddin “Zeyd’ten el çek”; *ġar örgübe zeydi’ēse* **163a**

ėlik sundı nėmege “nesneye el uzattı”; *ġar sunaba yamadu* **421a**

ėlik sürtti [anķa] “ona elini sürdü”; *ġar sürçibe tū̄ndü* **407a**

ėlik tart[t]ı andın “elini ondan çekti”; *ġar ta[ta]ba tū̄nēse* **448a**

ėlik urdı aŋa “ona el vurdu”; *ġar dėletbe tū̄ndü* **470b; *ġar okiba tū̄ndü* 515a**

ėlik uzattı “el uzattı”; *ġar sunuba* **418b**

ėlik uzattı nėmege “nesneye el uzattı”; *ġar sunuba yamadu* **288b**

ėlik uzttı “el uzattı”; *ġarān sunuba* **509a**

ėlik yağlık-ķ “el bezi”; *ġarin arçi’ūr* **114b**

ėlikdin ėlikke ėvürdi nėmeni “nesneyi elden ele evirip çevirdi”; *ġarāsa ġartu orçi’ūlba yamayi* **509a**

ėliki açuḳ ėr “eli açık erkek”; *ġar nēksen ėre* **310b**

ėliki ḳabardı “eli kabardı”; *ġarān ḳabarçuḳlaba* **492a**

ėliki yėt[t]i ḳazuḳḳa “eli kazığa ulaştı”; *ġarni kürbe ḳatasundu* **327b**

ėlikini destārġa arıttı “elini havlıyla temizledi”; *ġari’ān dastartu arçiba* **496a**

ėlikini köküside ḳoydı namāzda “namaz kılarken elini göğsüne kamet bağladı”; *ġaran çe’ēcidēn bariba namāzda* **343b**

ėlikini yastandı “eline yaslandı”; *ġarān dėrelebe* **500a**

ėlikini yėrge urdi tėve “deve ayağını yere vurdu”; *ġarān dėletbe tėmēn ḳacartu* **185a**

ėlikke ögrengen öçkü “insana alıştırılan keçi”; *ġartu suruḳsan ima’ān* **142b**

ėlikke ögzeydi → ögrendi oġlaḳ “oğlak insana alıştı”; *ġartu surba ünügün* **260b**

ėllik “elli”; *tabin* **120a**

ėllik miŋ “elli bin”; *tabin minḳan* **121a**

ėlniŋ arasıda “halkın arasında”; *irgenü cūra* **160b**

ėlniŋ arasında kirdi “halkın arasına girdi”; *irgeni cūra oraba* **500a**

ėlt[t]i anı “onu götürdü”; *abçi orçiba tūni* **372a, 421a, 445b**

ėlt[t]i anı at “at onu götürdü”; *abçi orçiba tūni morin* **339a**

ėlt[t]i anı ġul “gulyabani onu götürdü”; *abçi orçiba tūni kėyēr* **281b**

ėmdi “şimdi”; *BOŞ* **160b**

ėmdi anı “onu emdi”; *kökebe tūni* **467b**

ėmdi ėmçekni “memeyi emdi”; *kökebe kökeni* **186b**

ėmdi sunı “suyu emdi”; *kökebe uşuni* **267a**

emen ḳıldı anı yamanlıḳdın “onu kötülükten emin kıldı”; *amuġūlba tūni mūliyāsa* **390a**

ėmgek “sıkıntı”; *cabalan → cobalan* **156b**

ėmgek[k]e saldı anı “onu sıkıntıya attı”; *cabalangdu → cobalangdu ūrba tūni* **374a**

ėmgekke tüşdi “sıkıntıya düştü”; *cobalangdu unaba* **298a**

ėmgeklik boldı “eziyet oldu”; *cobalantu bolba* **298a**

ėmgendi andın “ondan eziyet çekti”; *cobaba tūnēse* **504b**

ėmgendi işde “işte sıkıntı çekti”; *cobaba üyledü* **496b**

ėmgetti anı “onu sıkıntıya attı”; *cobaba tūni* **264b, 341b, 372a, 373b, 448a**

ėmget[t]i özüni yörümekde “yürürken kendisine eziyet etti”; *cobaba bėyeyēn yabuḳudu* **194a**

emīn ḳoydı anı ol işke “o işi ona emanet etti”; *emīn itegebe tūndü tėre üyleyi* **471a**

ėmlik aṭ “binilmemiş at”; *ėmlik morin* **125b**

ėndi “indi”; *būba* **186b, 480a, 481a**

ėndi anḳa “ona indi”; *būba tūndü* **394b**

ėndi bėyiklikdin soŋray “yükseklikten tekrar indi”; *būba öndürēse ḳoyna* **483a**

ėndi ḳarçıḳay “şahin indi”; *unaba ḳarçiḳay* **483a**

ėndi yaş közidin “gözünden yaş aktı”; *unaba nilbusun nidünēse* **490a**

endīşe ḳıldı işni “işi merak etti”; *onaba üyleyi* **490a**

ėndürdi anı “onu indirdi”; *bu’ūlaġba tūni* **381b**

ėndürdi anı ḳorġandın “onu kaleden indirdi”; *ba’ūlġaba tūni ġorġanāsa* **515b**

ėŋ burun barçadın “hepsinden en önceki”; *eng uridu bügüdedin* **166b**

ėŋ kėyinki ḳalġan aṭ “en arkaya kalan at”; *anḳani ḳoyna ḳoçuruḳsan morin* **128a**

ėŋedi işge → işde “işte sıkıntı çekti”; *cobaba üyledü* **494a**

ėŋetti anı “onu sıkıntıya attı”; *cobaba tūni* **424a**

eŋsesi aḳ aṭ “ensesi ak at”; *gecige çiġan morin* **126a**

[ėnükledi] böri “kurt enikledi”; *culcaġalaba çinā* **196b**

ėr ḳatında “erkeğin yanında”; *ėreyīn dėrgede* **160a**

ėrenler māl ėgesi “mal sahibi erkekler”; *ėres malun ėcen* **162b**

ėridi muz “buz eridi”; *gesbe mölsün* **272b**

ėridi nėme “nesne eridi”; *şimetbe yama* **220b**

ėrinçe → ėgniçe yöridi “omuz omuza yürüdü”; *möri’ēr yabuba* **477b**

ėrit[t]i “eritti”; *gėsėgebe* **397b**

erke[b]çi “okçulukta koruyucu olarak takılan baş parmak yüzüğü, yüksük”; *erkebçi f* **134b**

ėrkek baykuş “erkek baykuş”; *ėre kėye* **152b**

ėrkek çevürtke “erkek çekirge”; *ėre çü’ūrtken* **149b (2)**

ėrkek keklik “erkek keklik”; *ėre keklik* **152a**

ėrkek ḳonḳuz “erkek böcek”; *ėre ḳonġuz* **149a**

ėrkek köverçkeni → köverçken “erkek güvercin”; *ėre kö’ōrçken* **151b**

erkek ḳulun “erkek kulun”; *ėre unuġan* **125a**

ėrkek ḳumrı “erkek kumru”; *ėre ḳumri* **152a**

ėrkek salbar “erkek akbaba”; *ėre salbar* **153a**

ėrkek sarık ḳuş “erkek puhu kuşu”; *ėre şira şiba’ūn* **153a**

ėrkek sıçḳan “erkek sıçan”; *ėre ḳulġuna* **148a**

ėrkek tavışḳan “erkek tavşan”; *ėre tūlay* **145a**

ėrkek tėve “erkek deve”; *ėre tėm[ē]n* **137a, 137b**

ėrkek tėve kuş “erkek devekuşu”; *ėre tėm[ē]n ḳuş* **152b**

ėrkek tiledi tişi it dağı tişi müşük “kancık it ve kancık kedi erkek istedi”; *ėre ērebe ḳançiḳ noḳay ėme miş* **387a**

ėrkek toġdaḳ “erkek toy kuşu”; *ėre toġday* **152a**

ėrkek tülkü “erkek tilki”; *ėre ünegen* **146a**

ėrke[le]di ḫatun “kadın cilvelendi”; *nāzlaba ėme* **488a**

ėrklik boldı anḳa “ona hâkim oldu”; *ėrketü bolba tūndü* **178a, 428b**

ėrklik boldı aŋa “ona hâkim oldu”; *ėrketü bolba tūndü* **523a**

ėrklik boldı aŋa şayṭān “şeytan ona hâkim oldu”; *ėrketü bolba tūndü ėlē* **520a**

ėrklik boldı ėlge “halka hâkim oldu”; *ėrkedü bolba irgendü* **491a**

ėrklik boldı ėr ėlge “erkek halka hâkim oldu”; *ėrketü bolba ėr irgendü* **528b**

ėrklik boldı nėmege “nesneye (Moğ. nesneyle) hâkim oldu”; *ėrketü bolba yamalā* **479a**

ėrklik ḳıldı anı anıŋ üstüg[e] “onu onun üstüne hâkim kıldı”; *ėrketü kibe tūni tėre dėrgede* **430b**

ėrlik suyı tüşürdi sikküçi “sikici döl suyu döktü”; *ėreligen asḳaba oḳakçi* **388b**

ėrlik suyını tökti “döl suyunu döktü”; *ėrelik asḳaba* **419b**

ėrliksiz boldı “iktidarsız oldu”; *ėrelik ügey bolba* **369a**

ėrniŋ burnıdın su aḳtı “erkeğin burnundan su aktı”; *ėreyī[n] ḳabarāsa uṣun* **209a**

ėrniŋ işi bütti “adamın işi bitti”; *ėreyīn üyle butuba* **356b**

ėrte aşı bėrdi anḳa “ona sabah kahvaltısı verdi”; *ėrteyin ideyēn ögbe tūndü* **447a**

ėrte bardı “erken gitti, sabah gitti”; *ėrte orçiba* **242b**

ėrte çaġır bėrdi anḳa “ona sabah şarabı verdi”; *ėrteyin bor ögbe tūndü* **339a**

ėrte çaġır içti “sabahleyin şarap içti”; *ėrte bor ūba* **463a**

ėrte kėldi “sabah geldi”; *ėrte irebe* **286b, 374b**

ėrte kėldi anḳa “ona sabah geldi”; *ėrte irbe tūndü* **451a, 460b**

ėrte ḳobtı “erken kalktı”; *ėrte bosba* **426a**

ėrte suġa kėldiler “suya sabah geldiler”; *ėrte uṣundu irebeler* **429a**

ėrte yattı “sabah uyudu”; *ėrte untaba* **488a**

ėrtedin bar ėdi anḳa dōstluḳı “ona muhabbeti önceden vardı”; *ėse → ėrtēse bilē tūnlē andaliḳni* **405b**

ėrteki boldı “eskidi”; *ėrteki bolba* **364a, 390b**

eşer ḳıldı anḳa “ona iz bıraktı”; *bėlgetü kibe tūndü* **425b**

e̲ser ḳıldı aŋa söz “söz ona iz bıraktı”; *üge tū̄ndü şingebe* **221b**

ėsi öksük boldı “aklı eksik oldu”; *ės ügey bolba* **369a**

ėsiŋde bol “aklında (Moğ. akılda) olsun”; *oyndān bol* **163a**

esīr ḳıldı “onu esir etti”; *olcaba tū̄ni* **513a**

ėsirgedi anḳa “ona ihsan etti”; *ḳayralaba tū̄ndü* **314a, 490a**

ėsirgendi “üzüldü”; *ḳalūçaba* **494a**

ėskerdi tamlar dağı ton “duvarlar ve elbise; kürk eskidi”; *ilebe balġasun dēl* **510b**

ėski boldı “eskidi”; *ḳūçin bolba* **330a, 361a**

ėski boldı nėme “nesne eskidi”; *ḳāçin → ḳūçin bolba yama* **523b**

ėski boldı ton “elbise; kürk eskidi”; *ḳūçin bolba dēl* **361b, 385a**

ėski çağır “eski şarap”; *ḳūçin bor* **433b**

ėski ḳıldı mālnı “malı eskitti”; *ḳūçin kibe māli* **375a**

ėski ḳıldı tonnı “elbseyi eskirtti”; *ḳūçin kibe dēli* **406b**

ėski latta “eski bez”; *ḳūçin nabtasun* **116b**

ėski mamuḳ “eski pamuk”; *ḳūçin kibiz* **118b**

ėski ton “eski elbise; kürk”; *ḳūçin dēl* **119a**

ėski ton satġuçı “eski elbise; kürk satıcı”; *ḳūçin ton ḳudaldukçi* **119a**

ėskirdi ėv “ev eskidi”; *ėle[be] gėr* **243b**

ėskirdi ton “elbise; kürk eskidi”; *ėlebe dēl* **202a**

ėskirttim mėn “ben eskittim”; *ėle’ūlbe bi* **385a**

ėslemedim andın “ona dikkat etmedim”; *ėse sengerebe tū̄nēse* **214b**

ėslemesmen andın “ondan korkmam”; *üle ėslem bi tū̄ni* **461a**

ėslemey ḳıldılar “birbirine dikkat etmediler”; *ėse ėsleldübeler* **417a**

ėslemey kirdi işke “işe düşünmeden girdi”; *üle sengeren oraba üyledü* **501b**

ėslıḳ ḳıldı “akılılık etti”; *ėstü kibe* **503a**

ėslik boldı “akıllı oldu”; *ėstü bolba* **295b, 325a, 360a, 363b, 365a, 367b, 447b**

ėslik boldı işde “işte akıllı oldu”; *duratu bolba üyledü* **261b**

ėslik boldı oġlan “çocuk akıllı oldu”; *ėstü bolba kūken* **348b**

ėsnedi “esnedi”; *uyasba* **506b**

ėssiz boldı “akılsız oldu”; *ės ügey bolba* **323a, 323b, 360a, 365b**

estı → astı anı anḳa “onu ona astı”; *ölgübe tūni tūndü* **433b**

ėsti yėl “yel esti”; *keysbe key* **262b**

ėş tuttı anı “onu eş tuttu”; *nöker bariba tūni* **464a**

ėşdi “eğirdi”; *tomuba* **348a**

ėşdi ipni “ipi eğridi”; *tomuba dēsüni* **186a, 232a;** *dombaba dēsüni* **402a**

ėşek “eşek”; *ėlçigen* **140a**

ėşek çibini “eşek sineği”; *ėlçigenü şimūl* **150a**

ėşek çüki “eşek çükü”; *ėlçigenü ġirçang* **127a**

eşek ḳurt “eşek kurdu”; *ėlçigenü ḳoraġay* **149a**

ėşek pālānı “eşek palanı”; *ėlçigenü pālān* **141a**

ėşildi ip “ip eğirildi”; *tamturaba → tamtulaba dēsün* **482a**

ėşit[t]i “duydu”; *sonasba* **492b**

ėşit[t]im ol söz bile aġzınıŋ yaruḳıdın “o sözle ağzının arasından duydum”; *sonasba tėre ügeyēr amani ḳaḳar[ḳ]ayāsa* **192a**

ėşit[t]ürdi anḳa ol nėme[ni] “o nesneyi (Moğ. işi) ona duyurdu”; *sonasḳaba tūndü tėre üyleyi* **382b**

ėşitti “duydu”; *sonasba* **311a**

ėşitti anı “onu duydu”; *sonasba tūni* **182b**

ėşti ipni “ipi eğirdi”; *tatomuba → tomuba dēsüni* **195b**

et bile pişürġan bulamaḳ “et ile pişirilen bulamaç”; *miḳanār çinaḳsan bulamaḳ* **112a**

ėtek “etek”; *ḳormay* **115a (2)**

etėşdi → tėşdi ḳavunnu “kavunu deşti”; *ça’ūlba ḳa’ūni* **443a**

ėtlik boldı “etli oldu”; *miḳatu bolba* **364b, 496b**

ėtmek bėrdi ėlge “halka ekmek verdi”; *ėtmek ögbe irgendü* **179b**

ėtmek birle nėme yedi “ekmek ile bir şey yedi”; *ėtmek idebe yamalā* **197a**

ėtmek birle yėdi sirkeni “sirkeyi ekmekle birlikte yedi”; *ėtmek[lē] idebe sirkeyi* **470a**

ėtmek birle yėgen nėme “ekmekle yenilen yiyecek”; *ėne ėtmek ḳamtu ideksen* **197a**

ėv köverçkeni “ev güvercini”; *gėrīn köröçken → kö’ōrçken* **151b**

ėv tuttılar “ev tuttular”; *gėr baribalar* **501a**

ėv yasadı ḳuş “kuş yuva yaptı”; *üder → e’ūr kibe şiba’ūn* **438b**

ėvderdi → ėvdürdi tėgirmen[n]i “değirmeni çevirdi”; *orçi’ūlba tėgirmeni* **399a**

ėvige kirdi kėyik “geyik, evine girdi”; *gėrtü oraba görēsün* **491a**

ėvlendi “evlendi”; *gerlebe* **193b**

ėvniŋ tėrini aldı “evin kirasını aldı”; *gėrīn kölesün abuba* **517b**

ėvrüldi “döndü”; *urbaba* **529b**

ėvürdi “çevirdi”; *hurba’ūlba* **432a**

ėvürdi andı[n] yüzi[ni] “ondan yüzünü çevirdi”; *horçiba tūnē ni’ūr* **170b**

evürdi anı “onu çevirdi”; *tōri’ūlba tūni* **169b;** *urba’ūlba tūni* **401a;** *hurba’ūlba tūni* **445b**

ėvürdi anı andın “onu ondan döndürdü”; *hurba’ūlba tūnēse tūni* **188a**

ėvürdi anı ol nėmege “onu o nesneye çevirdi”; *orça’ūlbe tūni tėre yamadu* **445b**

ėvürdi anı yėr sarı “onu yere doğru çevirdi”; *hurba’ūlba tūni ġacar cük* **375b**

ėvürdi anıŋ sarı “ona doğru çevirdi”; *orça’ūlba tūni cük* **376b**

ėvürdi çaynaġan ėtni aġzıda “çiğnediği eti ağzında çevirdi”; *horçi’ūlba caciluḳsan miḳani amandu* **525b**

ėvürdi nėmeni “nesnei çevirdi”; *horçi’ūlba yamayi* **423a**

ėvürdi nėmeni dağı sözni “nesneyi ve sözü çevirdi”; *hurba’ūlba yamayi ügeyi* **181b**

ėvürdi sözni “sözü çevirdi”; *urba’ūlba ügeyi* **400b**

ėvürdi sözni özindin “sözü yerinden çevirdi”; *hurba’ūlba ügeyi oranāsa* **431b**

ėvürdi taşnı “taşı çevirdi”; *ho[r]çu’ūlba güri* **527b (2)**

ėvürdi tėŋri anıŋ şūratını bėçin sūratıġa “Allah onun suretini maymun suretine çevirdi”; *orça’ūlba tūni tėngri ni’ūrun bėçindü* **341a**

ėvürdiler başlarını “başlarını çevirdiler”; *horça’ūlba hėkindēni* **449a**

ėvürmek “çevirmek”; *horciḳu* **170b**

ėvürüldi “döndü”; *hurbaba* **276a;** *horçiba* **502a**

ėvürüldi çırāğı “yüzü döndü”; *horçiba çirayni* **259b**

ėvürüldi ėki soġunçaḳı birle “iki ökçesiyle döndü”; *tōriba ḳoyar ösügeylē* **183b**

ėvürüldi ėv tėgresige “ev çevresinde dolandı”; *orçiba ürgörīn → gėrīn cūra* **279b**

ėvürüldi ḥālıdın “durumu değişti”; *öngerebe çaġasān* **503a**

ėvürüldi kölege “gölge döndü”; *hurbaba se’ūder* **215a**

evürüldi susaḳan su tėgreside “susayan su çevresinde dolandı”; *orçiba undāsuḳsan uṣun ḳicāra* **282a**

ėvürüldi tėgirmen “değirmen döndü”; *hėrgibe tėgirmen* **520a**

evürüldi yüzi kėdenlikdin “yüzü kabalıktan döndü”; *hurbaba yüzi kėderligēse* **306a**

ėvürüldi çırayı “yüzü döndü”; *horçiba çirayyi* **235a**

evvel çaġır içti “ilk kez içki içti”; *urada ūba bori* **319a**

eyer “eyer”; *ėm[ē]l* **128b**

eyer köki “eyerin bağı”; *ėm[ē]līn köke* **128b**

eyer ornı “eyer yeri”; *ėmēlün oran* **127a**

eyer yaġır ḳıldı geleni “eyer hayvanın sırtını yara etti”; *ėm[ē]l dāri kibe adūsuni* **177b**

eyerledi geleni “hayvanı eyerledi”; *em[ē]llebe adūsuni* **374b**

eyerniŋ iley ḳaşı “eyerin ön kaşı”; *ėm[ē]līn ömünedü bü’ūrge* **128b**

eyerniŋ iley ḳaşı kėyi ḳaşı “eyerin ön kaşı arka kaşı”; *ėm[ē]līn uridu bü’ūrge ḳoytu bü’ūrge* **128b**

eyerniŋ kėyin ḳaşı “eyerin arka kaşı”; *ėm[ē]līn ḳoytu bü’ūrge* **128b**

ėyildi → ėgildi “eğildi”; *bökeybe* **532a**

eyledi tėrini “deriyi işledi”; *ėdelebe nėkeyni* **187a**

ėylendi kėyik tuzaḳḳa “geyik tuzağa düştü”; *torba görēsün uruḳudu* **298a**

ėylendi tėri “deri işlendi”; *ėdelebe nėkey* **481b**

F

faḫır ḳılıştı anıŋ birle “onunla birbirlerini övdüler”; *faḫir ḳilalduba tūnlē* **452a**

faḫır ḳılıştılar bir birige “birbirlerine karşı övündüler”; *faḫir kibe nim nikendü* **511a**

fāḫta f “guguk kuşu”; *kökū* **153a**

faḳīh boldı ėr “erkek fıkıhlı oldu”; *faḳīh mėdekçi ėre* **324a**

fāl tuttı ḳuş birle “kuşla fal tuttu”; *yėrge kibe şiba’ūnlā* **221a;** *tölge bariba şiba’ūnlā* **243b**

fāl urdı “fal açtı”; *tölge üceye → ücebe* **262a**

fāl urdı uşaḳ taş birle “küçük taşla kur’a attı”; *ėrke u’ūrba uşaḳ güri’ēr* **254b**

farci f “bir tür elbise; kürk”; *farci f* **114b, 115b**

fāriġ boldı “serbest oldu”; *fāriġ bolba* **493a, 495b**

fārıġ boldı işdin “işten kurtuldu, işi bitirdi”; *tonilba üylēse* **252a**

fāriġ ḳıldı anı “onu kurtardı”; *amūlba tūni amalāsa* **431b**

farīża ḳıldı tėŋri namāznı “Allah namazı farz kıldı”; *farīża kibe tėngri namāzi* **466b**

farīża ḳıldı tėŋri namāznı “Allah namazı farz kıldı”; *farz kibe tėngri namāzi* **184a**

farīża ḳıldı tėŋri sūreni “Allah süreyi farz kıldı”; *farīża kibe tėngriyīn sūreyi* **430a**

fāsıḳ ayt[t]ı anı “ona fasık dedi”; *fāsiḳ kelebe tū̄ni* **433b**

fāydasız boldı [yėl] “rüzgâr faydasız oldu”; *tusa ügey key* **321a**

ferecī kėydi “ferace giydi”; *fereci ömüsbe* **492b**

fermān berdārıŋ-durmen “senin emrindeyim”; *çini kikseni sonasuḳçi bi* **164b**

fermān berdārlıḳ ḳıldı anḳa “ona itaat etti”; *ügeyini sonasba tū̄ni* **279a**

fermān berdārlıḳ ḳıldı anḳa iş ileyide “ona işten önce itaat etti”; *ügeyini sonasba tū̄ndü üyleyīn ömüne* **443b**

fermān berdārlıḳ ḳıldı tėŋri buyruḳ[ı]nı “Allah’ın buyruğuna boyun eğdi”; *sonasba tėngrī carliḳi* **346b**

feryādıġa yėtti “feryadına yetişti”; *feryādtu kürbe* **375a**

fetvā bėrdi ‘ālim “müftü fetva verdi”; *fetvā ögbe ḫocam* **403b**

fetvā tiledi dānişmenddin “müftüden fetva istedi”; *fetvā ėribe danişmanāsa* **521b**

fırḳırdı ėşek “eşek anırdı”; *firḳiraba ėlçigen* **178b**

fidā bėrdi aŋa “ona fidye verdi, onu esirlikten geri satın aldı”; *fidā ögbe tū̄ndü* **460b**

fikir birle oḳudı ḳur’ānnı “Kur’an’ı düşünerek okudu”; *onār ungşibe ḳurāni* **490a**

fikir ḳıldı “merak etti”; *onaba* **428a**

fikir ḳıldı işke “işe düşündü”; *onaba üyledü* **490b**

fikir ḳıldı nėmege “nesneye düşündü”; *fikir unaba yamadu* **495a**

fikrini tüz taptı “fikrini doğru buldu”; *tübşin olba sėtkili* **519b**

filān nėmeni “o nesneyi”; *tėre yamayi* **377a**

firnī f “süt ile hazırlanan puding”; *firnī f* **112a**

fişārladı anu suālda “onu soruyla sıkıştırdı”; *ḳabçiba tū̄ni ügedü* **405b**

fitnege saldı anı “onu sıkıntıya düşürdü”; *tulandu ūrba tū̄ni* **201a**

fūlād ḳılıç “çelik kılıç”; *fūlād hildü* **132b**

G, Ġ

ġabḳa suḳtı muṣḥafnı “Kur’an’ı ḳılıfa ḳoydu”; *ūtadu dürübe muṣḥafi* **432b**

ġāfil ḳıldı anı filān nėmedin “filan nesneden onu habersiz bıraktı”; *ġėnen kibe tūni tėre üylēse* **387b**

ġafletḳa nisbet ḳıldı ėr “gaflete nisbet etti erkek”; *ġaflet adalitḳaba ėre* **435a**

gāh bir ayaġıḳa turdı gāh bir ayaḳıġa “kâh bir ayağıyla durdu kâh bir öbür ayağıyla”; *nikene niken kömlēr bayba nikene niken kölēr* **458b**

ġalbīlledi topraḳtı → topraḳnı “toprağı kamburdan geçirdi, toprağı eledi”; *ġalbīllebe şir’ūyi* **525a**

ġaldıradı tėgirmen “değirmen seslendi”; *ġaldiraba tėgirmen* **526a**

ġālib boldı yazuḳ anıŋ köŋlike “günah onun gönlünü elde etti”; *yėke bolba ėre’ū̄ tū̄ni sėtkildü* **222b**

ġamsız boldı anı → andın “onu kaygısız yapttı”; *ḳayġu ügey bolba tū̄nēse* **419a**

ġanīmet tuttı fırṣatnı “fırsatı ganimet bildi”; *ġanīmet bariba kökiciküyi* **465b**

ġar ḫatun “günahkâr kadın”; *kirīn ėme* **226b**

gardan-band-i sag ″ “it boyun bağı”; *gardan-band-i sag ″* **146b**

ġarġara ḳıldı “gargara yaptı”; *ġarġara kibe* **530a**

ġarġara ḳıldı sunı ağzıda “ağzında suyu gargara yaptı”; *ġarġara kibe uṣuni amandu* **525b**

ġarīb boldı “garip oldu”; *ġarīb bolba* **355a**

ġarīb boldı sözi “sözü garip kaldı”; *ġarīb bolba ügeni* **355a**

ġarīb sanadı anı “onu garip zanetti”; *ġarīb sanaba tū̄ni* **512a**

ġarīb sözledi sözi içinde “konuşurken sözü garip söyledi”; *ġarīb kelebe üge dotara* **373a**

ġarīn boldı “garip oldu”; *ġarīb bolba* **462b**

gāv-meş f “bizon”; *gāv-meş f* **142a**

ġavriḳa yėtti ėr “erkek dibe ulaştı, Moğ. adam ahdine vefa gösterdi”; *ügede’ēn kürbe ėre* **277a**

ġaybat ḳıldı anı “onu gıybet etti”; *ḳoyna kelebe tū̄ni* **474a**

gec birle suvadı tamnı “duvarı kireç ile sıvadı”; *geci’ēr subaba balġasuni* **445a**

gec suvadı ėvni “evi kireçle sıvadı”; *gec subaba gėri* **439a**

gedāy m “bu dilenci”; *gedāy m* **530a**

gele “hayvan sürüsü”; *adu’ūsun* **136b**

gele yėr ot “hayvanın yiyeceği ot”; *adūsun idekü ėbesün* **141a**

ge[le]niŋ uçası yaġır boldı “hayvanın sırtı yara oldu”; *adūsuni ūça dāri bolba* **304a**

ġelebe ḳıldı anḳa filān nėme üçün “onu filan nesne için alt etti”; *kücilebe tūndür tėre yamalā* **169a**

geleni ‘ilāc ḳıldı geleni baḳ[ḳ]uçı “hayvan bakıcı hayvanı tedavi etti, Moğ. hayvan bakıcı iyi baktı”; *adūsun ücekçi sayin ücebe* **528a**

geleniŋ ėki ḳulaġı arasında urdı “hayvanın iki kulağı arasında vurdu”; *adūsuni ḳoyar çiḳin cūra ügibe* **528a**

gile ḳıldı ayka → aŋa “ona şikayet etti”; *mūlaba tūndü* **477b**

gile ḳıldı filān kişidin filānḳa “filan kişiden filan kişiye şikayet etti”; *mūlaba tėre kūnēse tūndü* **290b**

gilīm f “halı, kilim”; *kibiz* **117a**

girda f “bir tür kek”; *girda f* **112a (2)**

girev aldı andın nėme “ondan nesneyi epotik aldı”; *tutuḳ abuba tūnēse [yama]* **471a**

girev ḳıldı anḳa nėmeni “nesneyi ona rehin koydu”; *dang talbiba tūni dėrgede yamayi* **350a**

girev ḳoydı ol nėme üçün “o nesne için ipotek koydu”; *dang talbiba tūndü tėre yama tulada* **390b**

ġol “ordu merkezi”; *ġol f* **130a**

ġulū ḳıldılar aŋar “ona haddini aştılar”; *kömüklebeler tūndüler* **470b**

ġunan “iki yaşındaki (at)”; *ġunan f* **125b**

ġunan uy “üç yaşında sığır”; *ġunan üker* **141b**

gurz m “gürz”; *bula’ū* **135b**

gustāḫ ḳıldı anı anḳa “onu ona küstah etti”; *gustāḫ kibe tūni tūndü* **421a**

gustāḫlıḳ ḳıldı anḳa “ona küstahlık etti”; *ustaḳ bolba tūndü* **389b;** *gustāḫliḳ kibe tūndü* **487a**

gustāḫlıḳ ḳıldı aŋa “ona küstahlık etti”; *gustāḫliḳ kibe tūndü* **481a;** *gustāḫī kibe tūndü* **508a**

ġusul ḳıldı “gusül etti”; *uṣundu oraba* **469b**

güng boldı “dilsiz oldu”; *kel[e]gey bolba* **307b**

H, Ḥ, Ḫ

ḫˇāca ġoncı? “burka”; *ḫˇāca ġoncı? ƒ* **116b**

ḫˇār boldı “horlandı”; *ḫor bolba* **311b, 329a, 342a, 357a, 365b, 473b;** *ḫˇār bolba* **207a**

ḫˇār boldı ėr “erkek horlandı”; *ḫor bolba [ėre]* **530b**

ḫˇār ḳıldı anı “onu horladı”; *ḫor kibe tūni* **401b;** *ḳor kibe tūni* **404b (2);** *doramcilaba tūni* **439b;** *ḫor bariba tūni* **517b**

ḫˇār tuttı “küçük gördü”; *doramcilaba* **393b**

ḫˇār tuttı anı “onu hakir gördü”; *ḫor bayba tūni* **513b;** *çasun bariba tūni* “onu kar tuttu” **464b;** *ḫˇār bariba tūni* **509a;** *doramcilaba tūni* **521b**

ḫˇārladı anı “onu küçümsedi”; *daramcilaba tūni* **426a**

ḫˇatunıġa → ḫatunıġa ayt[t]ı kim sėniŋ uçaŋ mėnim ḳatımda anam uçası tėk turur “karısına seni sırtın bana annemin sırtı gibi geliyor dedi (zıhar)”; *ėmedēn kelebe çini ūça çini mini ėkeyīn mini ūçadu adali bī* **508a**

ḫabar bėrdi anḳa iş “işi ona haber verdi”; *kėlen ögbe tūndü üyle* **378a**

ḫabar ḳıldı anı “ona haber verdi”; *kėlen gėr kibe tūni* **426b**

ḫabar sordı andın “ondan haber sordu”; *kėlen asaḳaba tūnēse* **511b, 513b**

ḫabarsız boldı “habersiz oldu”; *kėlen ügey bolba* **303a**

ḫabarsız boldı ėr “erkek habersiz oldu”; *kėlen ügey bolba ėre* **404a**

ḫac ḳıldı ka‘ba ėvini “kabe evini hac etti”; *ḫac kibe ka‘bayīn* **263a**

ḥad ėt[t]i sarāynı “sarayın sınırını buldu”; *BOŞ* **263b**

ḥad urdı mastnı “sarhoşu cezalandırdı, kamçıladı”; *bėrēdebe saḳtanḳi* **263b**

ḥaddıdın aştı “haddinden aştı”; *ḥaddāsa öngrebe* **418b;** *ciġāsa öngere’ūlbe* **504b**

ḥaddıdın aştı kāfir “kafir haddinden aştı”; *ḥaddāsa öngere’ūlbe kāfir* **352b**

ḥaddıdın aştı yamanlıḳda “kötülükte haddini aştı”; *ḥaddāsa öngere’ūlbe mūliḳ* **510a**

ḥaddıdın aşurdı işdin “işi haddinden aşırdı”; *çaġāsa öngere’ūlbe üyleyi* **381b**

ḥaddıdın kėçti işde “işi haddinden aşırdı”; *çaġāsa öngere’ūlbe üyleyi* **384a**

ḥaḳ bağladı ḫatun[nı] “kadını hak mecbur etti”; *ḥaḳ uyaba ėmeyi* **172b**

ḥaḳ bağlamaḳ “nikah kıymak”; *ḥaḳ kikü* **172b**

ḫalīfalıḳ ḳıldı anḳa “ona halifelik etti”; *ḫalīfaliḳ kibe tūndü* **252a**

ḫalīfe boldı aŋa “ona halifelik etti”; *noyanliḳ kibe tūndü* **514b**

ḫāliş ḳıldı anı tiriklik içinde “hayatta onu temiz yaptı”; *ari’ūn kibe tūni amidurdu* **453a**

ḥalvā satġuçı “helva satıcısı”; *ḥalvā ḳudalduḳçi* **112a**

halvā uşaḳ “helva kırıntısı”; *ḥalvāyīn uşaḳ* **111b**

ḫamīr f “hamur”; *ḫamīr f* **112b**

ḫamīr-māya f “hamur mayası”; *körenge* **112b**

hamzaladı ḥarfnı “harfe hemze koydu”; *hamza kibe ḥarfi* **180b**

hanı → honı “gez, yiv”; *honı f* **134b**

ḫarāb boldı yėr “yer harap oldu”; *ḫarāb bolba ġacar* **379a**

ḫarāb ḳıldı anı “onu yıktı”; *ėbdebe tūni* **422a**

ḥarām boldı nėme “nesne yasak oldu”; *ḥarām bolba yama* **258b**

ḥaram ḳıldı anḳa “ona yasakladı”; *ḥarām kibe tūni* **243a**

ḥarām ḳıldı anḳa nėmeni “ona nesneyi yasakladı”; *ḥarām kibe tūndü yamayi* **435b**

hardı “yoruldu”; *ėçebe* **480a, 513a**

hardn → hardı yörümekde “yürümekten yoruldu”; *hėçebe yabuḳu’āsa* **421a**

harḳuzdı anı işdin “onu işten yordu”; *ėçe’ūlbe tūni üylēse* **421a**

hārūn boldı gele “hayvan inatçı oldu”; *hārūn bolba adūsun* **260a**

hārūnladı gele “at inatçı oldu”; *hārūn bolba adu’ūsun* **248b**

ḫāṣ ḳıldı anı ol nėmege “onu o nesneye özgü etti”; *ḫāṣ kibe tūni tėre yamadur* **266b**

ḫaṣba boldı “kızamık oldu”; *ḫaṣba bolba* **367b**

ḫasedledi anḳa “onu kıskandı”; *ücebe dam tūni* **172b**

ḫāṣıl ḳıldı anı “onu elde etti”; *olba tūni* **434b**

ḫāṣṣa ḳıldı anı ol nėme birle “onu o nesneyle özdeşleştirdi”; *ḫāṣṣa kibe tūni tėre yamala* **472a**

ḫāṣṣası “özeli”; *ḫāṣṣası f* **127b**

ḫatab “eyerin ağaç aksamı”; *ḫatab f* **140a**

ḫaṭāḳa nisbet ḳıldı anı “onu yanlışa sürükledi”; *burūdu adalitḳaba tūni* **421a**

ḫaṭīb boldı “hatip oldu”; *ḫaṭīb bolba* **234a**

ḫaṭīblıḳ “hatiplik”; *ḫaṭībtu* **234a**

ḫaṭlıḳ kilīm “çizgili kilim”; *curi’ātu kilīm* **439a**

ḫatlıḳ süŋü “Hatlı mızrak”; *ḫattu cida* **133a**

ḫatm ḳıldı ḳur’ānnı “kur’anı bitirdi”; *ḫatm kibe ḳur’āni* **470b**

ḫatne sūr ḳıldı oġlannı “oğlanı sünnet etti”; *helāl kibe kūkeni* **177a**

ḫatun başını satḳun aldı abışḳasıdın “kadın kocasından kendi başını satın aldı”; *ėme hėkinēn ḳudalduci abuba ėrēs* **467a**

ḫatun bėrdi anḳa “ona kadın verdi”; *ėme ögbe tūndü* **386b**

ḫatun ḳoldı “kadın istedi”; *ėme ġuyba* **495a**

ḫatun ḳoşup yıġladı ölük[k]e “kadın ölüye ağıt yakıp ağladı, Moğ. kadın ölüye ağladı”; *uylaba üküksendü ėme* **274a**

ḫatun özini yasadı “kadı kendisini süsledi”; *ėme ōriyēn casaba* **488a**

ḫatun urdı “kadın dövdü”; *ėme dėletbe* **158b**

ḫatunıġa ayt[t]ı k’m sėn’ŋ u.aŋ mėnim ḳatımda ayamnıŋ → anamnıŋ uçası dėk yurur → turur “karısına senin sırtın bana annemin sırtı gibi geliyor dedi”; *ėmedēn kelebe çini ūça mini dėrgede ėkeyīn mini ūçadu adali bi* **452a**

ḫatunlar barça urdılar “bütün kanınlar dövdüler”; *bula’ūdaba bügüde ėmes* **158b**

ḫatunlar kėyer çadır “kadınların giydiği peçe”; *ḫatundu ömüskü çaçir* **114b**

ḫatunlar māl ėgesi “mal sahibi kadınlar”; *ėmes malun ėcen* **162b**

ḫatunnı saḳladı özi üçün “kadını kendisi için sakladı”; *ėmeyēn saḳiba ōriyēn tulada* **386b**

ḫatunnıŋ başını sattı “kadının başını sattı”; *ėmeyīn hėkini ḳudalduba* **345a**

ḫatunnıŋ ėmçegi sütlük boldı “kadının memesi sütlü”; *ėmeyīn kökeni sütü bolba* **434a**

ḫatunnıŋ yasanur nėmesi kal[m]adı “kadının süslenecek nesnesi kalmadı”; *ėmeyīn casaḳu yama ėse ḳoçaraba* **495b**

ḫatunsız boldı “kadınsız kaldı”; *ėme ügey bolba* **355a**

havādārlıḳ ḳıldı “taraftarlık etti”; *havādārliḳ kibe* **503a**

ḫavāle ḳıldı anı filān kişige miŋ direm miŋ direm “bin dirhemi filan kişiye gönderdi”; *ni’ūrla’ūlba tūni tėre kü’ūnlē mingan altan* **400b**

ḫayāl köründi anḳa filān nėme “filan nesne ona hayal göründü”; *ḫayāl ücegdebe tūndü tėre yama* **446a**

ḫayrān boldı “şaşkın oldu”; *ḫayrān bolba* **414b**

ḫayrān boldı yābānda “çölde şaşırdı”; *ḫayrān bolba kērtü* **222a**

ḫayrān ḳaldı “şaşırdı”; *ḫayrān baḳalaba* **309b**

ḫayye ‘ale’l-felāḥ ayt[t]ı “ḫayye ‘ale’l-felāḥ dedi”; *ḫayye ‘ale’l-felāḥ kibe* **528b**

ḫāżır boldı meclisge “toplantıya hazır oldu”; *büçirbe meclistü* **302a**

ḫāżır boldı yėrde “yerde hazır oldu”; *ḫāżir bolba ġacara* **243a**

ḫażır boldılar çaġırda “şaraba hazır oldular”; *icireldebe → ireldebe bortu* **464a**

ḫazīna[ġa] ḳoydı mālnı "malı hazineye koydu"; *ḫazinadu talbiba māli* **200b**

hediye bėriştiler "hediyeleştiler"; *nim nikendü yama ögülçebeler* **510a**

hediye tiledi "hediye istedi"; *soyu[r]ḳal ėribe* **522a**

hedyie bėrdi anḳa "ona hediye verdi"; *sorġaba tūndü* **383b**

ḥekīm boldı "hekim oldu"; *otaçı bolba* **363a**

helāk boldı (1) "öldü"; *ükül bolba* **193a, 201a, 213a, 217a, 217b, 257b, 301a, 307b, 313a, 327b, 332a;** *helāk bolba* **419b**

helāk boldı (2) "mahvoldu"; *helāk bokba → bolba* **481b**

helāk ėt[t]i anı "onu öldürdü"; *ükül kibe tūni* **242b**

helāk ḳıldı alarnı tėŋri "Allah onları helak etti"; *ükü'ūlbe tėdeni tėngri* **526b**

helāk ḳıldı anı (1) "onu öldürdü"; *ükül kibe tūndü* **223a, 383b, 386b, 396b (2), 399a, 437b, 440b, 442b, 475a, 515a, 525b;** *helāk kibe tūni* **404a, 419a, 426b**

helāk ḳıldı anı (2) "onu mahvetti"; *helāk kibe tūni* **380a**

helāk ḳıldı anı tėŋri "Allah onu öldürdü"; *ükül kibe tūni tėngri* **285a, 402a**

helāk ḳıldı dārū içni "ilaç, içi tahrib etti"; *ükül kibe ėm dotari* **230a**

helāk ḳıldı ėlni "halkı helak etti"; *ükül kibe irgeni* **426a**

ḥelāl boldı anḳa nėme "nesne ona helal oldu"; *ḥelāl bolba tūndü yama* **207a**

ḥelāl ḳıldı ḥarāmnı "haramı helal etti"; *ḥelāl kibe ḥarāmi* **393b, 517b**

ḥelāl ḳıldı nėmeni "nesneyi helal etti"; *ḥelāl kibe yamayi* **439b**

her ḳaçan "istediğin zaman"; *kėcē kėrek* **159b**

her ḳanda "her yerde, nerede olursa olsun"; *her ḳāna* **159b**

her ḳayan bardı at "at her yere gitti"; *ali cük orçiba morin* **218b**

her-āyine f "gerçekten, cidden"; *her-āyine f* **166b**

hergiz f "asla"; *oḳta* **160a**

ḫılāl ḳıldı barmaḳlarnı vużū ḳılurda "abdest alırken parmakları-nın arasını hilalledi"; *sürçibe tahārat kiküdü ḳurūni cūra* **439b**

ḫıyānat ḳıldı “hainlik etti”; *mū kibe* **266b;** *mūliḳ kibe* **283a**

ḫıyānat ḳıldı anḳa “ona hainlik etti”; *mūlik kibe tūndü* **177b**

ḫıyānatḳa mėŋzet[t]i anı “onu ihanete benzetti”; *mūliḳtu adalitḳaba tūni* **444b**

ḫıyānatlıḳ sanadı anı “onu hain sandı, Moğ. ona hainlik düşündü”; *itegel ügey sėtkibe tūni* **517a**

ḫicāmat ḳıldı “hacamat atti”; *ḫicāmat kibe* **470a**

ḫicāmat ḳıldı anı ḫicām “haccam onun sırtına kupa koydu”; *ḫicāmat kibe tūni ḫicām* **258b**

hicī ḳıldı kelīmeni “kelimeyi yapısına göre düzdü”; *üjüklebe kelīmeyi* **504a**

hicret ḳılıştılar “birlikte göç ettiler”; *hicret kibeler* **508a**

hīç boldı nėme “nesne yok oldu”; *hīç bolba yama* **256a**

hīç ėslemes-men andın “onu hiç dikkate almam”; *hīç ül sengerem tūnēse* **463a**

hīç söz aytmadı “hiç söz söylemedi”; *ügey ėse kelebe* **182b**

hīç uyımadım “hiç uyumadım”; *ėse untaba* **430a**

ḫimāyet ḳıldı anı bėk ḳatında “onu bey yanında korudu”; *ḫimayetlaba tūni noyan dėrgede* **492b**

Hindūstān ḳılıçı “Hint kılıcı”; *Hindūstānu hildü* **132a**

ḫisāb ḳıldı “hesap etti”; *şibaḳlaba* **524b**

ḫiştak “pantolon ağı”; *ḫiştak* **115a**

ḫiyānat ḳıldı özige “kendisine ihanet etti”; *mūliḳ kibe ōriyēn* **475a**

honı ḳoydı oḳḳa “oka termen koydu”; *honi talbiba sumundu* **443b**

ḫor boldı “horlandı”; *ḫor bolba* **306a**

ḫorōs f “horoz”; *ėre taḳi’ā* **153b**

horōs tezgindi māki’ānga → māki’ānġa “horoz tavuğun çevresinde döndü”; *ėre taḳi’ā tōriba ėme taḳi’ādu* **526a**

ḫorōs yüpügi “horoz ibiği, Moğ. ibikli horoz”; *boḳtatu ḫoros* **153b**

ḫoruldadı uyuġan kişi “uyuyan kişi horuldadı”; *ḫurḳuraba untaḳsan kü’ün* **203a**

ḫoruldadı uyuḳan “uyuyan horuldadı”; *ḫurḳuraba untaḳsan* **205b**

ḫoş kėldi anḳa nėme “nesne ona hoş geldi”; *sayin irebe tündü yama* **372b**

ḫoş ḳıldı nėmeni “nesneyi beğendi”; *sayinlaba yamayi* **401b**

ḫoşladı anı “onu beğendi”; *tālaba tüni* **329b**

ḫoşnūd ḳıldı anı “onu sevindirdi”; *bayasḳaba tüni* **372b**

ḫödük “eşek yavrusu”; *unaġan* **140b**

ḫuḳna kibe “tenkiye yaptı”; *ḫuḳna kibe* **471a**

ḫurḫıradı arıḳnıŋ köküsi “hastanın göğüsü hırladı”; *ḫurḫiraba ėbeçin çiyēci* **524a**

ḫurmā bilr yüklenmiş yıġaç “hurma yüklü ağaç”; *ḫurmā sėlte açiḳsan modun* **395b**

ḫurmā caḳırı ḳıldı “hurma şarabı yaptı”; *ḫurmayīn bor kibe* **174b**

ḫuşūmat ḳılıştılar “düşmalık ettiler”; *duşmanliḳ kibeler* **470b**

ḫoşnūd boldı andın “ondan hoşnut oldu”; *ḫoşnūd bolba tünēse* **476b**

ḫoşnūdlıḳ tiledi andın “ondan hoşnutluk istedi”; *ḫoşnūdliḳ ėribe tünēse* **512a**

ḫuṭba oḳudı ḫaṭīb ėlge “hatip cemaate hutbe okudu”; *ḫuṭba ungşiba ḫaṭīb irgende → irgendü* **234a**

ḫüccet ėtiştiler “karşılıklı olarak ispat ettiler”; *hüccet kildübeler* **417a**

ḫüccet kėltürdi anḳa ol işige “ona o işinde ispat getirdi”; *ḫüccet açaraba tündü tėre yamadu* **471b**

ḫüccetleşti anıŋ birle “onunla iddialaştı”; *ḫüccetlebe tünlē* **457a**

ḫükm ḳıldı anıŋ mālıga “onun malına hüküm getirdi”; *ḫükm kibe tüni māldu* **470a**

hüküm bėrdi anı mālıga “onun malına hükmetti”; *carliḳ ögbe tüni maldu* **435b**

hüküm ḳıldı anı anḳa “ona onu hükmetti”; *carliḳ kibe tüni tündü* **226a**

hüner ḳıldı sançışda “süngüşmekte hüner gösterdi”; *ėrdem kibe ḳatkulduḳudu* **406b**

hürdi buġun[n]ı “buharı üfledi”; *hüylēbe buġuni* **247b**

hürdi it “it ürdü”; *ḳaçaba → ḳuçaba noḳay* **204b**

hürdi tulumḳa dağı otḳa “körüğe ve ateşe üfledi”; *hüylebe tuluçi → tulumi dağı ġali* **239a**

hürdi tügünge “düğüme üfledi”; *hülēbe canḳı* **171a**

hürgen “üfleyen, Moğ. üfledi”; *hülēbe* **171a**

hürkti tėve “deve ürktü”; *hürgübe tėm[ē]n* **204a**

ḫürmet tut[t]ı aŋa “ona saygı gösterdi”; *kündülebe tūndü* **470a**

ḫürmetlıḳ boldı “saygılı oldu”; *ḫürmettü bolba* **357a, 362b**

ḫürmetlik boldı “saygılı oldu”; *ḫürmettü bolba* **367a**

ḫürmetsiz boldı “saygısız oldu”; *ḫürmet ügey bolba* **362a**

‘

‘acemçe sözledi “Farsça konuştu”; *‘acemī üge kelebe* **456b**

‘āciz ḳıldı anı “onu aciz bıraktı”; *doray kibe tūni* **380a;** *orkibe tūni* “onu bıraktı” **429a**

‘āciz ḳıldı anı tilek “istek onu güçsüz yaptı”; *‘āciz kibe tūni ėrikü* **399b-400a**

‘ahd ḳıldı anıŋ birle “onunla anlaşma yaptı”; *cilalduba tūnlē* **302b, 450b**

‘ahd ḳıldı anıŋ birle ol nėmege “o nesneye onunla anlaşma yaptı”; *cilalduba tūnlē tėre yamadu* **450b**

‘ahd ḳılıştılar “ahitleştiler”; *andaġarlalduba-lar* **507b;** *şarṭlaldubalar* “birbirine şart koştular” **509b**

‘aḳīllik boldı “akıllı oldu”; *ėstü bolba* **322b**

‘aḳreb “çengel, yular altındaki çengel”; *‘aḳreb* **128b**

‘alem tikti tonġa “elbiseye; kürke şerit dikti”; *‘alem oyaba dēlidü* **428b**

‘alemledi ton[n]ı “elbiseyi; kürkü şeritledi”; *‘alemlaba dēli* **402a**

‘alemlıḳ ton “şeritli elbise; kürk”; *‘alemtu dēl* **445b**

‘aŋradı ėşek “eşek anırdı”; *‘anḳraba ėlcigen* **192a**

‘arabça sözledi ‘acemī “Fars Arapça konuştu”; *‘arabça kellebe ‘acemī* **374b**

‘arabīḳa ėvürdi pārsīni “Farsçayı Arapçaya çevirdi”; *‘arabīdu ye’ūtkebe pārsīdu* **422b**

‘āriyet bėrdi anḳa “ona borç verdi”; *ġuyuldu ögbe tūndü* **399b**

‘ār[iy]et bėrdi anḳa nėmeni “nesneyi ona ödünç verdi”; *ḳumci → aḳsuci abuba tūndü yamayi* **459a**

‘āriyet tiledi nėmeni “nesneyi ödünç istedi”; *aḳsuci ėribe yayayi* **520b**

‘ārladı işdin “işten utandı”; *‘ārlanba üylēse* **313a**

‘ārlandı andın “ondan utandı”; *‘ārlanba tūnēse* **515a**

‘āşıḳ boldı “âşık oldu”; *‘āşiḳ bolba* **325a, 495b**

‘āşıḳ boldı anı ḫatun “kadın ona âşık oldu, Moğ. kadın onu âşık etti”; *‘āşiḳ kibe tūni ėle → ėme* **521a**

‘āşıḳ boldı anḳa “ona âşık oldu”; *‘āşiḳ bolba tūndü* **300a, 313b, 315a**

‘āşıḳ boldı aŋa “ona âşık oldu”; *‘āşiḳ bolba tūndü* **521a**

‘āşıḳ boldı ḫatunġa “kadına âşık oldu”; *‘aşiḳ bolba ėmedü* **494b**

‘āşıḳ boldı ḫatunḳa “kadına âşık oldu”; *‘āşiḳ bolba ėmedü* **349a**

‘āşıḳ boldı köŋli “gönlü âşık oldu”; *‘āşiḳ bolba sėtkil* **222a**

‘āşıḳ boldı ol kişige “o kişiye âşık oldu”; *‘āşiḳ bolba tėre kü’ūndü* **471a**

‘āşıḳ ėr “âşık erkek”; *‘āşiḳ ėre* **446a**

‘āşıḳ ḳıldı anı “onu âşık etti”; *‘āşiḳ ḳibe tūni* **221b**

‘āşıḳ ḳıldı anı felān nėmege “onu filan nesneye âşık etti”; *duratu kibe tūni tėre yamadu* **396a**

‘āşiḳ boldı ḫatun “kadın âşık oldu”; *‘āşiḳ bolba ėme* **410b**

‘ayb f “kusur”; *kaft? gem* **155a**

‘ayıb ḳıladur “ayıplıyor”; *mūlanam* **168a**

‘ayıb ḳıldı anı “onu suçladı”; *mūlaba tūni* **445a**

‘ayıb ḳılġuçı ėr “ayıplayıcı erkek”; *mūlaḳçi ėre* **216a**

‘ayıbladı anı “onu suçladı”; *mūlaba tū̄ni* **168a, 221b, 222b, 491b**

‘ayıbladı anı anıŋ kėyniçe “onu onun arkasından ayıpladı”; *mūlaba tū̄nü ḳoyna* **180b**

‘ayıp ḳoydı anḳa “onu rezil etti”; *mū talbiba tū̄ndü* **180a**

‘azab boldı “bekar kaldı”; *‘azab bolba* **487a**

‘aẕāb yamġurı tėŋri yaġdurdı alarġa “onlara Allah bela yağmuru yağdırdı”; *ėre’ū̄yīn ḳurayi tėngri tėdendü* **379b**

‘azīz boldı “kutlu oldu”; *‘azīz bolba* **205a, 360a, 498b**

‘azīz ḳıldı anı “onu aziz tuttu”; *‘azīz kibe tū̄ni* **393a;** *kündülebe tū̄ni* **438b**

‘azīz oldı anḳa “ona değerli oldu”; *kündülebe tū̄ndü* **472a**

‘ışḳbāzīlıḳ ḳıldı “(Moğ. onunla) aşk oyunu oynadı”; *duralduba tū̄nlē* **455b**

‘ibāret ḳıldı filān nėmeni “filan nesneyi yorumladı”; *ėberleci kibe tėre yamāsa ta‘bīr* **427a**

‘ibret boldı → aldı andın “ondan ibret aldı”; *‘ibret abuba tū̄nēse* **464b**

‘iddet tuttı ḫatun “kadın iddetini bekledi”; *‘iddet bariba ėme* **471b**

‘ilāc ḳıldı anıŋ ik[li]kidin “onu hastalığından iyileştirdi, Moğ. hastalıktan”; *ėbeçinēse* **450a**

‘ilāc tiledi ikige “hastalığına ilaç istedi”; *ḫali ėribe ėbeçindēn* **516b**

‘imāret ḳıldı anı “onu mamur etti”; *ābādānlaba tū̄ni* **513b**

‘imāret ḳıldı sarāynı “sarayı inşa etti”; *casaba balġasun gėri* **245b**

‘itāb ḳıldı anḳa “onu kınadı”; *‘itāb kibe tū̄ndü* **449b**

‘iveż bėrdi anḳa baḫşışlamaḳdın bir nėme “bağışlamasın-dan dolayı ona bir karşılık verdi”; *ōrēndü ögbe nökçiksenēse niken yama* **278a**

‘izzet tuttı ḳazını → ḳarını “yaşlıya saygı gösterdi”; *kündülebe ötügeyi* **440b**

‘öẕr ḳıldı yaẕuḳdın “günahından özür diledi”; *‘özr kibe tū̄ndü ėre’ū̄ēse* **465a**

‘rāḳḳa bardı “Irak’a gitti”; *‘irāḳtu orçiba* **385b**

‘unvān bitid[i] bitiki → bitikni “mektuba başlık yazdı”; *‘unvān biçibe biçigi* **529a**

‘uşr ḳoydı muṣḥafḳa “Kur’an’a ondalık aşir işareti koydu”; *‘uşr talbiba muṣḥaftu* **427b**

I

ıd bėrdi ıpar “misk, koku yaydı”; *hünir ögbe cār* **340b**

ıdladı anı “onu kokuladı”; *hünisbe tūni* **270a, 473a**

ıdladı ıdnı “kokuyu kokladı”; *hünisbe hüniri* **497a**

ıd[l]adı ıpar “misk kokladı”; *hünisbe cār* **290a**

ıdlandı ėt “et koktu”; *hūbe miḳan* **320a, 391b;** *hünisbe miḳan* **391a, 398b**

ıdlandı ısar → ıpar “misk koktu”; *hünisbe cār* **502a**

ıdla[n]ġan su “kokulandırılmış su”; *hünirtü uṣun* **200b**

ıltıradı → yıltıradı “parladı”; *yiltiraba* **468b**

ıltıradı yaşın “şimşek parladı”; *iltiraba yaşin* **530a**

ıltıradı yüzi “yüzü parladı”; *iltiraba ni’ūr* **518a**

ınandı anıŋ sözige “onun sözüne inandı”; *bütübe tūni ügedü* **390a**

ınandı ḥaḳġa “hakka inandı”; *bütübe tėngridü* **272a**

ıpar birle bulġadı nėmeni “nesneyi misk kokulu yaptı”; *ca’ār ḳutḳuba yamayi* **434a**

ıraḳ boldı andın “ondan uzak oldu”; *ḳola bolba tūnēse* **507b**

ırcaydı “dişlerini gösterdi, gülümsedi”; *ircayba* **197b**

ısıdı künimiz “günümüz ısındı”; *ḳala’ūn bolba üdür bidani* **204a**

ısıdı ot “ateş ısındı”; *ḳala’ūn bolba ġal* **331a, 478a**

ısıdı yėr “yer ısındı”; *ḳala’ūn bolba ġacar* **294a**

ısıġ boldı nėme “nesne ısındı”; *ḳula’ūn → ḳala’ūn bolba yama* **261a**

ısıġ su “sıcak su”; *ḳula’ūn → ḳala’ūn uṣun* **261a**

ısıġ yaşlıḳ boldı közi “gözü sıcak yaşla doldu”; *ḳala’ūn nilbusutu bolba nidün* **261a**

ısıḳ dārū ḳıldı ḳazanḳa “kazana baharat koydu”; *ḳala’ūn em orkibe toġāndu* **426a**

ısıḳ ot “sıcak ateş”; *ḳala’ūn ġal* **331a**

ısıḳ ot saldı ḳazanġa “kazana hardal otu attı”; *ḳala’ūn ėbesün orkibe* **528a**

ısıḳlıḳnı kėçürdi “sıcaklığı geçirdi”; *ḳala’ūn nökçēbe* **503a**

ısırġa astı ḫatun ḳulaġıġa “kadın kulağına küpe taktı”; *süyke dürübe ėme çiḳinduri’ān* **430b**

ısırġa ḳulaġıġa saldı “kulağına küpe taktı”; *süyke çiḳindü ūraba* **432a**

ısırġa ḳulaġıḳa saldı ḫatun “kadın kulağına küpe taktı”; *süyke ölgübe çiḳindān ėme* **493b**

ısırġa ḳulaḳıḳa saldı ḫatun “kadın kulağına küpe taktı”; *süyke çiḳindān ölgübe ėme* **492a**

ısıttı anı “onu ısıttı”; *ḳala’ūtḳaba tūni* **371a**

ısıt[t]ı anıŋ üçün tamġanı “onun için damgayı kızdırdı”; *ḳula’ūtḳa → ḳala’ūtḳaba tūni tulada tamġayi* **419a**

ısıttı şorbānı “çorbayı ısıttı”; *ḳala’ūtḳaba şileni* **437a**

ışandı anḳa “ona güvendi”; *itegebe tūndü* **353b, 444a**

ışandı anḳa işde “ona güvendi”; *itegebe tūndü üyledü* **464a**

ışandı aŋa “ona güvendi”; *itegebe tūndü* **500b**

ıştan “pantolon”; *tutaçi* **116a**

ıştan aġı “uçkur yeri”; *tutaçīn aġ* **116a**

ıştan bağı “uçkur”; *tutaçīn uyāsar* **116a**

ıştan kėydi “pantolon giydi”; *ömüdün ömüsbe* **531a**

ıştan kėydürdi aŋa “ona pantolon giydirdi”; *tutaçi ömüskebe tūndü* **529a**

ıştan pāyçası “pantolon paçası”; *tutaçīn buçḳaḳ* **116a**

ıştan yaḳası “pantolon beli”; *tutaçīn caḳa* **116a**

İ

icābet ḳıldı tėŋri du‘āsını “Allah duasını kabul etti”; *tėngri ögübe tūni hirēr* **519b**

icāzet tiledi bėkke kirmek üçün “beye girmek için izin istedi”; *üge ėribe noyandu orḳuyīn tulada* **516a**

icāzet tiledi işke “işte ondan izin istedi”; *üker ėribe tūnēse üyledü* **516a**

icil boldı anıŋ birle “onunla alıştı”; *icil bolba tūnle* **180b**

iç ḳabuġı “iç kabuğu”; *dotarun ḳabusun* **154a**

içi ötti “içi geçti”; *dotar nökçibe* **515a**

içki ton “iç çamaşırı”; *otadu → dotaru dēl* **119a**

içti sunı “suyu içti”; *ūba uṣuni* **296b**

idişke suḳtı mālnı “malı kapa soktu”; *sabadu dürübe māli* **420a**

idledi ėşek tėzekni “eşek tezeği kokladı, Moğ. kopuzlar çınladı”; *da’ūn ögbe ḳu’ūrlar* **190b**

igrendi andın “ondan iğrendi”; *igrenbe tūnēse* **496b**

igrendürdi anı “onu iğrendirdi”; *çēr kibe tūni* **394a**

igrendürdi işler birle “yaptıklarıyla nefret uyandırdı”; *igre’ūlbe tūni üylēr* **388b**

iḥrām baġladı “ihram bağladı”; *iḥrām huyaba* **389a**

iḥrāmdın çıḳtı muḥrim “ihrama giren ihramdan çıktı”; *iḥrāmāsa ġarba muḥrim* **393b**

iḫtilāf ḳıldılar aŋa “onunla anlaşmazlığa düştüler”; *iḫtilāf kibeler tūndü* **467b**

ihtimām ḳıldı anıŋ tilekini “onu isteğinin üstünde durdu”; *ihtimām kibe tūni ėrildü* **478a**

ihtimām ḳıldı işige “işine özen gösterdi”; *cidlebe → cidkübe üyledü* **473a**

iḫtiyār bėrdi anḳa ėki nėmeniŋ arasında “iki nesnenin arasında seçti”; *iḫtiyāar ögbe tūndü ḳoyar yamayi cūra* **445b**

iḫtiyāṭ ḳıldı işde “işte tedbir aldı, Moğ. o işi sağlamlaştırdı”; *bėkit[k]ebe tūni üyle* **474b**

i‘rān → i‘rāb urdu kitābḳa “kitaptaki Arapça kelime sonlarına dil bilgisi bakımından ünlü işaretleri koydu”; *i‘rāb dėletbe deftertü* **257a**

iki yüz “iki yüz”; *ḳoyar ca’ūn* **120a**

ikildi → ilikdi anḳa “ona meyl etti”; *mürebe tūndü* **289a**

iklik boldı “hasta oldu”; *ėbeçitü bolba* **409b, 496b, 500a**

iklik ḳıldı “hasta etti (Moğ. oldu)”; *ėbeçitü bolba* **347b**

iklik ḳıldı anı “onu hasta etti”; *ėbeçin kibe tīni* **394a, 396a**

ikrāh ḳıldı sarāy satmaḳḳa “saray satmaya zorladı”; *ikrāh kibe sarāy ḳudalduḳdu* **421a**

iḳrār kėltürdi yazuḳını “günahını itiraf etti”; *mėdere’ülbe ėre’üyi* **468a**

i[l]geri kėldi aŋa “ona önce geldi”; *uruḳşi irebe tīndü* **492a**

īlā[’] ḳıldı ḫatunıġa “bir müddet karısına yaklaşmamak üzere yemin etti (fıkıh)”; *īlā[’] kibe ėmedü* **406a**

iley saçıdın tarttı “ön saçından çekti”; *manḳlay üsüni tataba* **346a**

ileyinde turdı “önünde durdu”; *emüne bayba* **258a**

ilgeri “önceden, eskiden”; *urida* **159b**

ilgeri bardı anı → andın “ondan ileri gitti”; *uruḳşi orkiba tīnēse* **260a**

ilgeri bardı ḫavżḳa “havuzda ilerledi”; *uruḳşi orçiba köldü* **251a**

ilgeri boldı ėr “adam ileri geçti”; *uruḳşi bolba ėre* **516a**

ilgeri çıḳmaḳnı talaşdı “birbiriyle öne çıkışı tartıştılar”; *urida ġarḳuyi tėmeçeldübe* **468b**

ilgeri kėldi anga → aŋa “ona önce geldi”; *uruḳşi irebe tīndü* **484a**

ilgeri kėldi anḳa “ona önce geldi”; *uruḳşi irebe tīndü* **330a, 466a**

ilgeri kėldiler fılān kişige “o kişiye önce geldiler”; *uruḳşi irebe tīndü kü’ün* **477b**

ilgeri ḳıldı anı “onu ileri gönderdi”; *uruḳşi kibe tīni* **436a**

ilgeri saldı anı “onu ilerletti”; *uruḳşi okiba tīni* **516a**

ilgerigi aṭ çapḳanda “öndeki at koşarken”; *uridu morin ha’ūlḳudu* **127b**

ilgerilıḳ ḳıldı işniŋ āḫırıḳa “işi sonuna yaklaştırdı”; *uruḳşi kibe üyleyīn hica’ūri* **191a**

ilgük “düğme iliği”; *ėme tobçi* **115a**

ilikdi anḳa “ona ilişti”; *cüglebe tīndü* **260b**

imāmet ḳıldı élge “halka imamlık etti”; *imāmlıḳ kibe irgendü* **269b**

īmān kéltürdi téŋrige “Allah’a inandı”; *īmān açaraba ténridü* **390a**

imlā ḳıldı anıŋ üçün kitāb[nı] “onun için kitabı yazdı”; *imlā kibe tūni tulada defteri* **394a**

imlā ḳıldı anḳa kitābnı “kitabı ona yazdı”; *imlā kibe tūndü defteri* **419a**

imlā tiledi tiledi kitābnı “kitabı yazmak istedi”; *sübillebe defteri* **522b**

inçeklik ḳıldı bāzargān “tüccar kurnazlık yaptı”; *narinlaba orta’üt* **433a**

inçke baḳtı anḳa “ona kurnazca baktı”; *narin ücebe tūndü* **393a**

inçke béllıḳ ḳıldı atnı “atı ince belli etti”; *narini béltü kibe morini* **427a**

inçke béllik boldı “ince belli oldu”; *narin béltü bolba* **245a, 325a, 327a**

inçke béllik ér “ince belli erkek”; *narin béltü ére* **436b**

inçke béllik ḫatun “beli ince kadın”; *narin büsetü éme* **250a**

inçke bıḳın “ince böğür”; *narin sübē* **426b**

inçke boldı ay “ay inceldi”; *narin bolba sara* **520b**

inçke boldı béli “beli inceldi”; *narin bolba büse* **464b**

inçke boldı néme “nesne ince oldu”; *narin bolba yama* **517b**

inçke ét[t]i [anı] “onu ince yaptı”; *narin kibe tūni* **439a**

inçkelik ḳıldı anıŋ birle sanarda “onunla olan hesapta kurnazlık yaptı”; *narinlik kibe tūnlē to’āndu* **453a**

inçkerdi “inceldi”; *narin bolba* **206b, 280a**

inçkerdi ḳarnı açlıḳdın “açlıktan karnı inceldi”; *narin bolba gétesün öleskülengēse* **249b**

inçüluḳ tāc “incili taç”; *subuṭ[t]u tāc* **431a**

indedi andın “onu çağırdı”; *uriba tūni* **522a**

indedi anı “onu çağırdı”; *uriba tūni* **443a**

indedi anı iş üçün “onu iş için çağırdı”; *éribe tūni üyledü* **236a**

indedi anı ol işke “o işe onu çağırdı”; *uriba tūni tère üyledü* **462b**

indedi anı toyġa “onu düğüne çağırdı”; *uriba tūni ḳurindu* **289a**

indedi anı toyḳa “onu düğüne çağırdı”; *uriba tūni ḳurindu* **289a**

indedi coçını “konuğu çağırdı”; *uriba coçini* **513a**

indedi ėrni “erkeği davet etti”; *uriba ėreyi* **289a**

indemey kirdi içküçiler ḳatıḳa “içki içenlerin yanına çağrılmadan girdi”; *ėse urici oraba ūḳsani irgeni dėrgede* **213b**

indeştiler “birbirlerine seslendiler”; *urildubalar* **510a, 510b**

inek “inek”; *üneyēn* **141b**

ingen “dişi deve”; *ingen f* **137b**

ingen amı “dişi deve amı”; *ingenü hütügün* **138b**

in‘ām bėrdi anḳa “ona bağış verdi”; *soyurḳaba tūndü* **286a, 404a, 445a;** *soyurġaba tūndü* **376a;** *soyurḳaba tūni* **173a;** *soyurġal ögbe tūndü* **390a;** *soyurḳal ögbe tūndü* **350a, 444a**

in‘ām bėrdiler “bağış verdiler”; *soyurḳablar* **507b**

in‘ām tiledi andın “ondan bağış istedi”; *ė’ūlge ėribe tūnēse* **475b, 477b;** *soyurḳal ėribe tūnēse* **512b, 520a, 522a**

iŋe[n]niŋ borbayyını kėsti “dişi devenin ayak sinirini kesti”; *ingenü borbay oḳbalba → oḳtalba* **177b**

iŋredi ḳatıḳ “korkunç inledi”; *ėngrebe ḳata’ū* **176a**

iŋrendi “inledi”; *ingrebe* **505a;** *ingrenbe* **394b**

iŋrendi aġrıḳ “hasta inledi”; *ėngrebe ėbeçin* **208b**

iŋrendi aġrıḳ aġrıḳıdın “hasta acıdan inledi”; *ėngrebe ėbeçin ėbeçinēse* **290b**

iŋrendi andı[n] “ondan inledi”; *ėngrebe tūnēse* **320a**

iŋrendi ḫatun “kadın inledi”; *ėngrebe ėmen* **209a**

ip “ip”; *dēsün* **139b, 340b**

ip kėseki “ip paarçası”; *dēsün kėsek* **139b**

ipçi “ipçi”; *dēsünçi* **139b**

ipek ton “ipekli elbise; kürk”; *tord dēl* **114a**

ipni ignege saydı “ipi iğneye geçirdi”; *utasuni cū̄ndü sübelebe* **255b**

irik boldı anḳa yatur yėr “yatacak yer ona sert oldu”; *şirün bolba tū̄ndü kėbtekü ġacar* **393a**

irik boldı nėme “nesne kaba oldu”; *sirū̄n bolba yama* **523b**

irik dėdi anı “onu kaba dedi”; *şirū̄n kibe tū̄ni* **516a**

irik ötmek “kaba ekmek, bayat ekmek”; *şirū̄n ötmek* **112b**

irik sözlük boldı “kaba sözlü oldu”; *ḳata’ū ügetü bolba* **408a**

iriklik ḳıldı anıŋ birle “onunla kabalık etti”; *şirū̄n kibe tū̄nlē* **456b**

iriklik ḳıldı anḳa “ona kabalık yaptı”; *sire’ū̄n bolba tū̄ndü* **359a;** *sire’ū̄nlik kibe tū̄ndü* **430b;** *şirū̄lik kibe tū̄ndü* **432a**

irinlik boldı “irinli oldu”; *indērtü → idērtü bolba* **307b**

iriŋledi ḳa[r]t “çıban irinledi”; *idērilebe gücün* **392a**

iriŋledi yara “yara irinledi”; *idēlebe yara* **502b**

isit[t]i “sıtma tuttu”; *ḳala’ūçaba* **370a**

islik boldı ton “elbise; kürk pis kokulu oldu”; *sisūtu bolba dēl* **322b**

isnād ḳıldı ḥadīs̲ni payġambar[ġa] “hadisi peygambere isnat etti”; *isnād kibe ḥadīs̲i payġambar* **375b**

isnād ḳılġan ḥadīs̲ “isnat edilmiş hadis”; *isnād kiksen ḥadīs̲* **376a**

istinā → istis̲nā ḳıldı ant içinde “antta istina koydu”; *istinā → istis̲nā kibe andaġ’ār* **439b**

istincā ḳıldı “istinca etti”; *işstincā kibe baḳsan* **519b, 521b**

istis̲nā ḳıldı anı “onu istisna etti”; *isti[s̲n]ā ögbe tū̄ni* **461a**

iş “iş”; *üyle* **156a**

iş başı “iş başı”; *üyleyīn hėkin* **155b**

iş buyurddı anḳa “ona iş buyurdu”; *üyledü caruba nūndü → tūndü* **448b**

iş ėmgekini anḳa ḳoydı “işin sıkıntısını ona bıraktı”; *üyleyīn cobalanḳı tūndü talbiba* **432b**

iş içi “işin konusu”; *üyleyīn dotar* **256b**

iş işledi “çalıştı”; *üyle kibe* **318a**

iş ḳıldı “iş yaptı”; *üyke → üyle kibe* **347a**

iş tiledi andın “onda iş istedi”; *üyle ėribe tūnēse* **515b**

iş tüşdi anḳa “ona iş düştü”; *üyle unaba tūndü* **209a, 287a**

iş ziyān ḳılġuçı yėrde “ziyan veren iş yerde”; *üyle ḳor kikçi orandān* **265a**

işāret ḳıldı anḳa “ona işaret etti”; *dalaba tūndü* **420b;** *dalaba tūni* “onu işaret etti” **180a;** *imlebe → ilebe tūndü* “ona gönderdi” **394b**

işāret ḳıldı anḳa barmaḳ birle “ona parmak ile işaret etti”; *dalaba tūni ḳurūnār* **399a**

işde bol “işte ol”; *üyledü bol* **163a**

işde ḳaldı “işte kaldı”; *üyledü ḳoçarba* **529b**

işiŋ → işniŋ tübige kirdi “işte çok ileri gitti”; *üyledü oralduba* **391a**

işke tüşdi “işe düştü”; *üyledü unaba* **458a**

işledi anḳa ögüt “ona öğüt yaradı”; *ületbe → üyletbe tūndü ügüt* **348b**

işleştiler “birlikte çalıştılar”; *üyledübeler* **507a**

işletti anı “onu çalıştırdı”; *caruba tūni* **388a, 469a;** *üyletbe tūni* **471a**

işni kėçe saġındı “işi gece düşündü”; *üyleyeyi → üyleyi söni sėtkibe* **445a**

işni küç bile işledi “işi zorla yaptı”; *ü[y]lüyi küçiy[ē]r üyletbe* **178b**

işni sınamaġan ėr “işi denememiş erkek”; *üyleyi ėse sinaḳsan ėre* **204b**

işniŋ āḫırı “işin sonu”; *üyleyīn ḳoytu* **156a**

işniŋ bėrkeligi “işin güçlüğü”; *üyleyīn bėrkeni* **282b**

işni[ŋ] ėmgekini tart[t]ı “işin sıkıntısını çekti”; *üyleyīn cobala[n]ḳi [tataba]* **320a**

işniŋ ėşi boldı “iş arkadaşı oldu”; *üyleyīn nöker bolba* **478b**

işniŋ içige kirdi “işin içine girdi”; *üyleyīn totara oraba* **497b**

işniŋ kėyinçe bardı “işin ardınca gitti”; *üyleyīn ḳoynāsa orçiba i* **492b**

işsiz ėt[t]i anı “onu işsiz etti”; *üyle ügey kibe tūni* **437a**

iştan baġ[ı] satġuçı “uçkur satıcı”; *tutacin uyāsar ḳudalduḳçi* **116a**

it “it”; *noḳay* **146b**

it aġzını idişke suḳtı “it ağzını kaba soktu”; *noḳay amanān sabadu dürübe* **396b**

it başını idişke suḳtı “köpek başını kaba soktu”; *noḳay hėkinēn sabadu dürübe* **212b**

it çibin “it sineği”; *noḳayn şimūl* **150a**

it hürdi “it havladı”; *noḳay ḳuçaba* **172a**

it ḳuyruġını ėki [butı]nıŋ arasında suḳtı “it kuyruğunu iki bacağının arasına soktu”; *noḳay se’ūlēn ḳoyar ġuya cūra dürübe* **513a**

it tėbredi ḳuyruġını “it kuyruğunu salladı”; *noḳay ködelgebe se’ūli* **525b**

itanmadı → inanmadı işni “işe inanmadı”; *ėse ibegebe → itegebe üyleyi* **423a**

itçi “itçi”; *noḳayçin* **146b**

itelgü “akdoğan, sungur”; *itelgü f* **150b**

itik boldı bāzār “Pazar kalabalık oldu”; *türgen bolba bāzār* **283a**

itik ḳılıç “keskin kılıç”; *ḳurça hildü* **132a (2)**

itit[t]i anı “onu keskin etti”; *ḳu[r]çitḳaba tūni* **422a;** *ḳurçatḳaba tūni* **438a**

ittifāḳ ḳıldılar aŋa “ona birlik ettiler”; *ituldubalar tūndü* **473b**

ittifāḳ ḳıldılar işke “işte birlik ettiler”; *itulduba üyledü* **417b**

ittifāḳ ḳılıştılar “ittifak ettiler”; *cilaldubalar* **418a;** *ituldubalar* **415b**

itürdi ėvni “evi şaşırdı”; *cabḳaba gėri* **207b**

itürdi tėveni “deveyi kaybetti”; *cabġaba tėmēni* **394a**

itürdi yėl sarāynı “rüzgâr sarayı kaybetti”; *cabḳaba key balġasun gėri* **248b**

iyeledi işni “işi sahipledi”; *ėcelebe üyleyi* **506a**

iyeledi işni “işi sahiplendi”; *ėcelebe üyleyi* **353b**

izācet → icāzet tiledi “izin istedi”; *icāzat ėribe* **513a**

izār bağladı “izar, peştemal bağladı”; *izār huyaba* **489b**

K, Ķ

ķabadılar anı “onu (Moğ. halkı) çevirdiler”; *bōçibe irgeni* **384b**

ķabardı ėlik “eli kabardı”; *ķabarba ġari* **258a**

ķabardı ėliki “eli kabardı”; *ķabarçuķlanba ġar* **310b**

kābīn bėrdi ḫatunķa “kadına çeyiz verdi”; *kābīn ögbe ėmedü* **343a, 343b, 385b**

kābīn ķıldı ḫatunnı “kadını nikahladı”; *kābīn kibe ėlyi → ėmeyi* **379b**

ķabūl boldı ḥaccı “haccı kabul oldu”; *ķabul bolba ḥaccini* **369b**

ķabūl bolsun sanķa yaḫşı baḫtlıķ “sana iyi talih kabul olsun”; *BOŞ* **164a**

ķabūl ķıldı nėmeyi “nesneyi kabul etti”; *abuba yamayi* **318b**

ķabūl ķıldı ṭā‘atnı “taati kabul etti”; *ortan → ortaķ bariba ṭā‘ati* **495b-496a**

ķabūl ķıldı tėŋri anıŋ ḥaccını “Allah onu haccını kabul etti”; *ķabūl kibe tėngri tūni ḥaccini* **392a**

ķaçan “ne zaman”; *kėcē* **160a**

ķaçdı gele “hayvan kaçtı”; *tutāba adu’ūsun* **179a**

ķaçdı ķul “köle kaçtı”; *horġuba bol* **189a**

ķaçır “akbaba, kerkes”; *ķaçir f* **150b**

ķaçır “katır”; *lūsa* **140a**

kāçī f “kadayıf”; *kāçī f* **112a**

ķaçtı “kaçtı”; *tutāba* **204b, 514a**

ķaçtı çėrik “ordu kaçtı”; *tutāba çerik* **482b**

ḳaçurdı anı “onu kaçırdı”; *horġu’ūlba tūni* **514a**

ḳaçurdı çėrikni “orduyu kaçırdı”; *tuta’ūlba çėrigi* **200a**

ḳadaġa ḳıldı işde “işte gayret etti,”; *ḳadaḳalaba üyledü* **292b**

ḳadrsiz boldı “değersiz oldu”; *kündü ügey bolba* **205a**

ḳadrsiz ėr “değersiz erkek”; *künd[ü] ügey ėre* **205a**

kāfir ayt[t]ı anı “ona kafir dedi”; *kāfir kelebe tūni* **428b**

ḳaftan “kaftan”; *ḳaftan f* **115b**

ḳaftan kėydi “kaftan giydi”; *ḳaftan amuba → emüsbe* **504a**

kāġaẕnı urdı atımçı “atıcı kâğıdı deldi”; *ḳarbuba çālsuni ḳarbuḳçi* **524b**

kāhil boldı “tembel oldu”; *ḳaşang bolba* **301a, 318b, 364b**

kāhillıḳ ḳıldı “tembellik etti”; *ḳaşan[g]lik kibe* **416b**

ḳaḥṭḳa tüştiler ėl “halk kıtlığa düştü”; *öleskülendü unaba irgen* **368b, 381b**

ḳaḥṭlıḳ boldı yėr “ülkede kıtlık oldu”; *öleskülen bolba ġacar* **388a**

ḳaḥṭlik boldı ėlniŋ yėri “halkın toprağı verimsiz oldu”; *öleskülen bolba irgeni ġacar* **372a**

kāk f “bir tür ekmek”; *kāk f* **112b (2)**

ḳaḳ ḳıldı ėtni “eti kuruttu”; *ḳatḳaba miḳani* **433a**

ḳaḳladı ėtni “eti kuruttu”; *ḳatḳaba çiḳani → miḳani* **438b**

ḳalam “kalem”; *üjük* **176a**

ḳalcaḳçın “yaban keçisinin dişisi”; *ḳalcaḳçin f* **144b**

ḳalçaġan → ḳalçaġay boldı “kel oldu”; *ḳalçaġan → ḳalçaġay bolba* **300a**

ḳalçıġay boldı “kel oldu”; *ḳalçiġay bolba* **311b, 313b, 323b, 330a**

ḳaldı andın “ondan geri kaldı”; *ḳorçarba tūnēse* **428a**

ḳaldı sözde “sözde kaldı”; *ügedü ḳoçarba* **530a-530b**

ḳalın baġlar “kalın bağlar”; *cucān baġūt* **472b**

ḳalın boldı “kalın oldu”; *cuca’ān bolba* **360b**

ḳalın ḳaşlıḳ boldı “kalın kaşlı oldu”; *cuca’ān hanişḳatu → hanisḳatu bolba* **410a**

ḳālın kėmḫā “kalın ipek kumaş”; *cucān torḳa* **114a**

ḳalın ḳıldı saçnı “saçı kalın yaptı”; *cucān kibe üsüni* **425a**

ḳalın saḳal[lıḳ] boldı “kaba sakallı oldu”; *curcān → cucān saḳaltu bolba* **325b**

ḳalın to[ḳu]ġan boldı ton “elbise; kürk kalın dokunmuş oldu”; *cuca’ān nėkeksen bolba dēl* **364b**

ḳalınladı anḳa “ona büyüklendi”; *olatḳaba tūndü* **449b**

ḳalınladı yaş ot “yaş ot kalınlaştı”; *cucalaba nilḳa ėbesün* **472b**

ḳalınla[n]dı nėme “nesne kalınlaştı”; *cucāraba yama* **415b**

ḳalī m “halı”; *ḳālī m* **118a**

ḳalḳan “kalkan”; *ḳalḳan f* **136b**

ḳalḳan birle saḫladı özini andın “ondan kendisini kalkanla korudu”; *ḳalḳanlā asaḳiba → saḳiba ōri’ēn [tūnēse]* **478b**

ḳalḳan yasaġuçi “kalkan yapıcı”; *ḳalḳan casaḳçi* **136b**

ḳalḳanlıḳ ėr “kalkanlık erkek”; *ḳalḳatu ėre* **131b**

ḳalḳansız ėr “kalkansız erkek”; *ḳalḳan ügey ėre* **131b**

ḳalpḳa oḳşattı yarmaḳlarnı “akçeleri sahteye benzetti”; *burtaḳtu adalitḳaba altani* **445b**

ḳaltabān “kaltaban”; *ḳaltabān* **275b**

[ḳaltabān]lıḳ ḳıldı ḫatunġa “kadına kaltabanlık etti”; *ḳaltabānliḳ kibe ėmedür* **275b**

ḳalun aṭ “kuyruğu sarı yelesi ak at”; *ḳalūn morin* **126b**

ḳamadı “gözü kamaştı”; *ḳamaba nidün* **253b**

ḳamadı [közi] “gözü kamaştı”; *ḳamaba nidun* **208a**

ḳamadı közlerimiz “gözlerimiz kamadı”; *tularaba nidünler* **427a**

ḳamadı tişleri “dişleri kamaştı”; *ḳamaba şidün* **308a**

ḳamçı “kamçı”; *minā* **135b**

ḳamçıladı anı sulṭānı “hakanı (Moğ. hakan) onu kamçıladı”; *bėrēdebe tūni ḫān* **172b**

ḳamçıladı geleni “hayvanı kamçıladı”; *minādaba adūsuni* **278b**

ḳāmet ayttı mü’ez̲z̲in “müezzin kamet söyledi”; *ḳamet kelebe mü’az̲z̲in* **401b**

ḳan bahā bėrdi öldürgenge “öldürene kan bahası ödedi”; *çisunu üne öbke alaḳsandu* **195b**

ḳan bahā bėrdi öldürgüçi “katil, kan bahası verdi”; *çisuni üne ögbe alaḳsandur* **229b**

ḳan bahā bėrdi ölgeŋe “ölen için kan bahası ödedi”; *çisunu üne öbke üküsendü* **195b**

ḳan bahā bėrmek “kan bahası vermek”; *çisuni üne ökü* **230a**

ḳan bahāsı “kan parası”; *çisunu üne* **156b**

ḳan kėldi burunıdın “burnundan kan geldi”; *çisun irebe ḳabarāsa* **252b**

ḳanā‘at ḳıldı “kanaat etti”; *ḳanā‘at kibe* **312a**

ḳanā‘at ḳıldı anıŋ birle “onunla yetindi”; *ḳanā‘at kibe tūnlē* **462a, 477b**

ḳanā‘at ḳıldı az nėme birle “az nesneyle yetindi”; *ḳanā‘at kibe hüçūkendü* **493a**

ḳanā‘at ḳıldı geleler kök ot birle sudın “hayvanlar otla suya kanaat etti (doydu)”; *ḳanā‘at kibe adūsunlar köke ėbesün uṣuni’ār* **293b**

ḳanā‘at ḳıldım men “ben kanaat ettim”; *ḳanā‘at kibe bi* **293b**

ḳanatnıŋ pıçaġı “kanadın ön yanı”; *ḳanat ḳutuda* **154a**

ḳanda “nerede”; *ḳāna* **159b, 162a**

ḳanda “nerede”; *ḳāna* **162a**

ḳandın → ḳandı sudın “suya doydu”; *ḳanaba uṣunāsa* **332b, 506b**

ḳandurdı anı sudın “onu suya doyurdu”; *ḳanḳaba tūni uṣunāsa* **420b**

ḳandurdım anı sundı → sudın “onu sudan doydurdum”; *ḳanġaba tūni u[ṣ]unāsa* **448b**

ḳanġa bulġadı anı “onu kana buladı”; *çisundu ḳutḳuba tūni* **448a**

ḳanġa bulġaştı “kana bulaştı”; *çisundu ḳutḳuba* **331a**

ḳanını aldı andın “ondan kanını aldı”; *çisuni abuba tūnēse* **393a**

ḳanlıḳnı öltürdi “davalısını öldürdü”; *çisutuyi alaba* **472b**

ḳap ḳara “simsiyah”; *ḳap ḳara f* **154a**

ḳapadı anı “onu kapadı”; *ḳababa tūni* **400a**

ḳapadı anı duşman “düşman onu kapadı”; *ḳayaba → ḳababa tūni duşman* **494a**

ḳapadı duşmannı “düşmanı kapadı”; *ḳababa duşmani* **451a**

kapān f “terazi”; *cing* **124a**

kapān pellesi “terazi gözü”; *cingīn pelle* **124a**

ḳapladılar anı “onu kapattılar”; *ḳābalar tūni* **468a**

ḳaplan “kaplan”; *ḳaplan f* **146a**

ḳaplan yünlük aṭ “kaplan donlu at”; *ḳablan üsütü morin* **126b**

ḳapnı bėrketür ḳazuḳ “çuvalı sıkıştıracak kazık”; *ūtayi bekittü ḳatasun* **128a**

ḳar yaḳdı kökdin bizge “gökten bize kar yağdı”; *çasun oraba kökēse bidandu* **237b**

ḳara aldı divītdin “divitten mürekkep aldı”; *bėke abuba devītēse* **516b**

ḳara aṭ “yağız at”; *ḳara morin* **126b**

ḳara balçıḳ bolġan bulaḳ “kara balçığa bulanmış pınar”; *ḳara balçik boluḳsan bulaḳ* **293b**

ḳara balçıḳlıḳ boldı bulaḳ “kaynak kara balçıklı oldu”; *ḳara bulanḳir bolba bulaḳ* **293b**

ḳara başlıḳ ḳoy “siyah başlı koyun”; *ḳara hėkitü ḳonin* **143a**

ḳara boldı “kara oldu”; *ḳara bolba* **485a, 486a, 524a**

ḳara boldı köz[i] “onun gözü kara oldu”; *ḳara bolba nidün[i]* ۴**85a**

ḳara boldı saçı “saç kara oldu”; *ḳara bolba üsün* **356b**

ḳara buġra “erkek deve”; *ḳara buġra f* **131b**

ḳara ḳıldı ton[n]ı “elbiseyi; kürkü siyah yaptı”; *ḳara kibe dēli* **442b**

ḳara kilīm “siyah kilim”; *ḳara kibėz* **114a**

ḳara ḳoydı divītke “devite mürekkep koydu”; *ḳara üraba devettü* **392a**

ḳara köz boldı “kara gözlü oldu”; *ḳara nidüntü bolba* **412b**

ḳara közlük boldı “kara gözlü oldu”; *ḳara nidütü bolba* **299b, 332a**

ḳara ḳulaḳ “kara kulak”; *ḳara ḳulaḳ* **147a**

ḳara ḳurut “kara kurut”; *ḳara ḳurut f* **113a**

ḳara yılan “kara yılan”; *ḳara moġay* **148a**

ḳaradı ėlni “halka baktı”; *ḳarlaba → ḳaraba irgeni* **334b**

ḳaranḳu boldı anḳa kėçe “gece ona karanlık oldu”; *ḳaranḳu bolba tūndü söni* **270b, 394b**

ḳaranḳu boldı kėçe “gece karanlık oldu”; *ḳaranḳu bolba söni* **248b, 284b (2), 287b, 389a, 525b**

ḳaranḳu boldı tiriliki “hayatı karardı”; *ḳarangu bolba ödürni* **490b**

ḳaranḳu kėçe “karanlık gece”; *ḳaranḳu söni* **248b**

ḳaranḳu ḳıldı tėŋri kėçeni “Allah geceyi karanlık yaptı”; *ḳaranḳu kibe tėngri söni* **380b**

ḳarār ḳıldı anıŋ birle ol nėmede “o nesnede (Moğ. o işte) onunla birlikte şart yaptı”; *bolcalduba tūnlē tėre üyleyi* **457a**

ḳarār tuttı iş[te] “işte rahat etti”; *duran bariba üyledü* **498b**

ḳarārsız ḳıldı anı “onu rahatsız etti”; *cali ügey kibe tūni* **386a**

ḳarasıman boldı ėrni “dudağı karamsı oldu”; *ḳara öngetü bolba hurū[l]ni* **331a**

ḳaravūl “bekçi”; *ḳaravūl f* **130a**

ḳarbuġaç → ḳarluġaç “kırlangıç”; *ḳarluġaç f* **151b**

ḳarça “çayır çekirgesi”; *ḳarça f* **151a**

ḳarçıġay “atmaca, şahin”; *ḳarçiġay f* **150a**

ḳarçıġaynıŋ salur baġları “şahine bağlanan bağ”; *ḳarçiġayn orkiku uyāsa* **150b**

kārd-i dū-rūy f “hançer”; *ḫancer* **135a**

ḳardaşlıḳ saldı ėkiniŋ arasında “iki kişi arasında kardeşlik kurdu”; *uruġluḳ orkiba ḳoyarīn cūra* **460b**

ḳarı aṭ “kart at”; *ötegü morin* **125b**

ḳarı boldı “yaşlandı”; *ötegü bolba* **307a**

ḳarı boldı ḫatun “kadın yaşlandı”; *ötegü bolba ėme* **429a**

ḳarı ingen “yaşlı dişi deve”; *ötegü ingen* **138a**

ḳarı ḳaçır “yaşlı akbaba”; *ötegü ḳaçir* **150b**

ḳarı ḳıldı anı “onu yaşlandırdı”; *ötegü kibe tīni* **445a**

ḳarı tėve “yaşlı deve”; *ötegü tėm[ē]n* **137b**

karıdı “kocadı”; *ötelbe* **217b, 394b, 445a**

ḳarıdı at “at kocadı”; *ötelbe morin* **238b**

ḳarıdı inek “yaşlandı inek”; *ötelbe üne’ēn* **184a**

ḳarıdı tişi tėve “dişi deve kocadı”; *ötelbe ingen* **445a**

ḳarıladı ton[n]ı “elbiseyi; kürkü dirsekle ölçtü”; *ḳarilaba dēli* **345a**

ḳarın bağı “göbek bağı”; *gücēnü uyāsar* **139b**

ḳarın tiledi ḳāżī “hâkim rüşvet istedi”; *kēli abuba ḳāżī* **522a**

ḳarındın çıḳḳan “karından çıkan”; *gėtesünēse ġaruḳsan* **284b**

ḳarını aḳ ḳoy “karnı ak koyun”; *gėtesüni çaġān ḳonin* **143b**

ḳarını iklik boldı “karnı hastalandı”; *gėtesün ėbeçitü bolba* **369a**

ḳarınını yumşattı dārū üçün “midesini boşalttı ilaç için”; *gėtesüni’ē[n] sulatḳaba ėm tulada* **500a**

ḳarışça çin “karış kadar en”; *tövēçe ḳatū çin* **167a**

ḳarışladı tonnı “elbiseyi; kürkü karışladı”; *tōlebe dēli* **176b**

ḳarıştı köz “göz utandı”; *ḳamaba nidün* **531b**

ḳarıt[t]ı anı tėŋri “Allah onu yaşlandırdı”; *ötelgebe tūni tėngri* **436b**

ḳarḳtı andın “ondan korktu”; *ayba tūnēse* **413a**

ḳarmadı “kaçırdı, yağmaladı”; *ḳarmaba* **235a, 462b, 493b**

ḳarmadı anı “onu kaçırdı, yağmaladı”; *ḳarmaba tūni* **188a, 265b, 465b, 467b**

ḳarmadı anı → andın nėmeni “ondan nesneyi çaldı”; *ḳarmaba tūnēse yamayi* **452b**

ḳarnı aḳ aṭ “karnı ak at”; *gėtesün çaġān morin* **126a**

ḳarnı aştı “karnı acıktı”; *ölesbe* **502a**

ḳars urdı “avuç şaplattı”; *alaḳan dėletbe* **447a**

ḳarş urdı “avuç vurdu”; *ḳarş dėletbe* **433a**

ḳartlıḳ boldı “rişte hastalıklı (çıbanlı) oldu”; *gücütü bolba* **300b**

ḳarunḳu → ḳaranḳu bolba kėçe “gece karanlık oldu”; *ḳaranḳu bolba söni* **209b**

ḳaşd ḳıldı anḳa (1) “ona kastetti”; *mū sėtkibe tūndü* **270a**

ḳaşd ḳıldı anḳa (2) “ona yöneldi”; *sėtkibe tūndü* **285b**

ḳaşd ḳıldı aŋa “ona kastetti”; *mū sėtkibe tūndü* **475b**

ḳaşd ḳıldı işke “işe niyet etti”; *cidkübe üyledü* **270b**

kasid bāzār “kesat Pazar”; *kasid bāzār f* **240b**

ḳaşang “tembel oldu”; *ḳaşang bolba* **488b**

ḳaşavuç “kaşağı”; *ḥanūr?* **129b**

ḳaşı açıḳ boldı “kaşı açık oldu”; *hanisḳa nėkü bolba* **299a**

ḳaşı ḳalın boldı “kaşı kalın oldu”; *hanisḳa cucān bolba* **325a**

ḳaşıdı geleni “hayvanı kaşağıladı”; *māciba adūsuni* **525a**

ḳaşıdı geleni ḳaşuḳuç birle “hayvanı kaşağı ile kaşağıladı”; *māciba adūsuni ḳaşi’ūrār* **266a**

ḳaşıdı ḳartnı “rişte hastalığı (ülser, çıban) kaşıdı”; *māciba gücüni* **268b, 336a**

ḳaşḳa aṭ “dazlak at”; *ḳalcan morin* **126a**

kāşki bilsemendi → bilsemdi “keşke bilseydim”; *kāşki mėdēse bilē bi* **244b**

ķaşnıŋ tükiti → tükini yoldı “kaşın tüyünü kopardı”; *hanisķayīn üsüni ügtebe* **492a**

ķaştı “kaçtı”; *tutāba* **219b, 236b**

ķaştı andın “ondan kaçtı”; *tutāba tūnēse* **219b**

ķaştı işdin “işten kaçtı”; *tutaba üylēse* **336b**

ķatıġ boldı anķa iş “iş ona ağır geldi”; *ķata’ū bolba tūndü üyle* **268a**

ķatıġ iş “zor iş”; *ķata’ū üyle* **388a**

ķatıķ aġrıķ boldı “ağır hasta oldu”; *ķata’ū ėbeçin bolba* **310a, 313a**

ķatıķ baġladı nėmeni “nesneyi sağlam bağladı”; *ķata’ū huyaba yamayi* **264a**

ķatıķ boldı “katı oldu”; *ķata’ū bolba* **471b;** *ķata’ūlba* **355a**

ķatıķ boldı aŋa iş “iş ona zor oldu”; *ķata’ūlba tūndü üyle* **512a**

ķatıķ boldı iş “iş zor oldu”; *ķata’ū bolba üyle* **312a, 358a, 416b, 490b**

ķatıķ boldı köŋüli “gönlü katı oldu”; *ķata’ū bolba cürüken* **287b**

ķatıķ boldı ķum “kum katı oldu”; *ķata’ū bolba ķuyaķi → ķumaķi* **489a**

ķatıķ boldı kün “gün dehşetli oldu”; *ķata’ū bolba üdür* **523b, 532a**

ķatıķ boldı savuķ “katı soğuk oldu”; *ķata’ū bolba küyten* **531b**

ķatıķ boldı taş “taş katı oldu”; *ķata’ū bolba güri* **408b**

ķatıķ boldı yol “yol zorlaştı”; *ķata’ū bolba mör* **211b**

ķatıķ çüşkürdi “katı hapşırdı”; *ķata’ū hanisba* **488b**

ķatıķ ėsti yėl “rüzgâr katı esti”; *ķata’ū keysbe key* **188b, 412b**

ķatıķ ėşti ipni “ipi sık eğirdi”; *ķata’ūl tėlibe dēsüni* **388b**

ķatıķ ḫuşūmatlik boldı “katı husumetli oldu”; *ķata’ū duşman[liķ bolba]* **325b**

ķatıķ ḫuşūmatlik ėl “katı husumetli insanlar”; *ķata’ū duşmantu kü’ūn* **325b**

ķatıķ ısık boldı [kün] “gün çok sıcak oldu”; *ķata’ū ķala’ūtu bolba naran* **409b**

ḳatıḳ iş ḳıldı “zor işi yaptı”; *ḳata’ū üyle kibe* **340a**

ḳatıḳ işke kirdi “zor işe girdi”; *ḳata’ū üyledü oraba* **386a**

ḳatıḳ ḳarıdı “çok yaşlandı”; *ḳata’ū ötelbe* **284a**

ḳatıḳ ḳarıdı ėr “erkek çok yaşlandı”; *ḳata’ū ötelbe ėre* **528a**

ḳatıḳ ḳıldı anḳa işni “işi ona zorlaştırdı, Moğ. iş ona zor oldu”; *duşḫuār bolba tūndü üyle* **427b**

ḳatıḳ ḳıyın “aşırı işkence”; *ḳata’ū ḳiyin* **358b**

ḳatıḳ ḳızardı “çok kızardı”; *ḳata’ū hulaba → hulayba* **335a**

ḳatıḳ küldi (1) “yüksek sesle güldü”; *ḳata’ū inēbe* **527a**

ḳatıḳ küldi (2) “çok güldü”; *ḳata’ū inēbe* **512a**

ḳatıḳ sınḳuçı “zor kırılan”; *ḳata’ū ḳuḳaraḳu* **178b**

ḳatıḳ sözler sözledi aŋa “ona katı sözler söyledi”; *ḳata’ū kelebe tūndü* **498a**

ḳatıḳ tėbrendi “katı deprendi”; *ḳata’ū ködelbe* **462b**

ḳatıḳ toḳuldı ton ton “elbise; kürk sık örüldü”; *ḳata’ū nėkebe dēl* **361b**

ḳatıḳ tut[t]ı anı “onu siki tuttu”; *ḳata’ū bar’ba tūn’* **182b**

ḳatıḳ yėl “katı rüzgâr”; *ḳata’ū key* **188b**

ḳatıḳ yol “katı yol”; *ḳata’ū mör* **211b**

ḳatıḳ yüzlük boldı “katı yüzlü oldu”; *ḳata’ū ni’ūrtu bolba* **366a**

ḳatıḳ yüzlük ėr “katı yüzlü erkek”; *ḳata’ū ni’ūrtu ėre* **361b**

ḳatıḳ[lıḳ] bolsun sanḳa “sana zor olsun”; *ḳata’ū boltuġay çimadu* **164b**

ḳatıḳlıḳ ḳıldı anıŋ birle “onunla şiddet uyguladı”; *ḳata’ūliḳ kibe tūnlē* **452a, 457a**

ḳatıḳlıḳ ḳıldı anḳa “ona zalimlik etti”; *ḳata’ūliḳ kibe tūndü* **313b**

ḳatıḳlıḳ ḳıldı filān kişi filān kişige “filan kişi filan kişiye güçlük çıkardı”; *ḳata’ūliḳ kibe tėre kü’ūn tėre kü’ūnle* **268a**

ḳatıḳlıḳ ḳıldı iş üçün “işte sıkıntı çıkardı”; *ḳata’ūçiba üyledü* **498b**

ḳatıḳlıḳ ḳıldı tilemekde “ricada aşırıya gitti”; *ḳata’ūliḳ kibe ėriküdü* **384b**

ḳatıldı anıŋ birle “onunla birleşti”; *neylebe tūnlē* **453a**

ḳatıldı iş alar arasında “onların arasındaki iş iyi”; *neylebe üyle tėdeni cūra* **244b**

ḳatılış “karışık”; *neylebe* **167a**

ḳatılışdı ėl “halk birleşti”; *neylebe irgen* **274a**

ḳatılışḳan uruḳ “karışan soy”; *nėyleldüksen uruḳ* **469a**

ḳatılıştı “birleşildi”; *neyleldübe* **466b**

ḳatılıştı anıŋ birle “onunla birleşti”; *neylebe tūnlē* **463a;** *ney[l]eldü[be] tūnlē* **451b**

ḳatılıştılar ėki nėme bir biri birle “iki nesne birbiriyle birleşti”; *neyleldübe ḳoyar yama nim nikenlē* **507a**

ḳatımda “yanımda”; *dėrgede* **160a**

ḳatımızda “yanımızda”; *bidanu dėrgede* **160a**

ḳatışdı iş “iş karıştı”; *ḳoliba üyle* **300a**

[ḳatışdı] köŋülige anıŋ sevgülügini “onun sevgisini gönlüne kattı”; *ḳoli[ba] sėtkil tūni talāḳuy* **372b**

ḳatıştı iş “iş karıştı”; *beyleldübe → neyledübe üyle* **523b**

ḳatışturdı barmaḳlarnı “parmakları birbirine geçirdi”; *sundulalduba ḳurūġan* **434a**

ḳatışturdı çaġırnı “şarabı karıştırdı”; *ḳoliba bori* **169b, 238a;** *neyle’lbe bōri* **526a**

katışturdı ḥaḳnı “hakkı karıştırdı”; *ḳoli’ūlba sėtkil yēr ünen* **182a**

ḳatışturdı işni “işi karıştırdı”; *ḳoli’ūlba üyleyi* **430b**

ḳatışturmaḳ “birleştirmek”; *ḳamtutḳaḳu* **171b**

ḳatışturur (1) “birleştirir”; *ḳamtutḳaba* **171b**

ḳatışturur (2) “karıştırır”; *ḳolim* **169b**

ḳatışturur tėŋri ėki tėŋizni “allah iki denizi karıştırır, Moğ. karıştırdı”; *neyle’ūlbe tėngri ḳoyar möre’īn* **238a**

ḳattı dārūlarnı “ilaçları karıştırdı”; *ḳoliba bügüde ėmi* **279b**

ḳattı nėmeni nėmege “nesneyi nesneye karıştırdı”; *ḳoliba yamayi yamadur* **270b;** *neyle’ūlbe yama yamadu* **185a**

ḳattı sütni suġa “sütü suya karıştırdı”; *ḳoliba uṣuni sündü* **273a**

ḳatuşturdı anı “onu karıştırdı”; *ḳoli’ūlba tūni* **171b**

kāvāk nėme “içi boş nesne”; *köngdey yama* **443b**

ḳavuġı taşlıḳ boldı [ėr] “adamın sidik torbası taşlı oldu”; *dabasun gürisün bolba ėre* **370b**

ḳavurçaḳlıḳ baḳa “kaplumbağa”; *ḳabusutu mėnekey* **147b**

ḳavurdı buġdaynı tābāda “buğdayı tavada kavurdu”; *ḳa’ūrba buġdayyi tābādur* **228a**

ḳavurdı yumurtḳanı “yumurtayı tavaladı”; *ḳa’ūrba ömdegeni* **191b**

ḳayçı “makas”; *ḳayçi f* **144a**

ḳayġu yėdürdi anḳa “ona kaygı verdi”; *ḳayġu ide’ūlbe tūndü* **430b**

ḳayġu yėtkürdi anḳa “ona kaygı verdi”; *ḳayġu kürgebe tūndü* **394b**

ḳayġu yėtkürdi anḳa “ona kaygı verdi”; *ḳayġu kürgebe tūndü* **447a**

ḳayġudı[n] çıġardı “kaygıdan kurtardı”; *ḳayġu[ā]sa ġarġaba* **448a**

ḳayġulıḳ boldı “kaygılı oldu”; *ḳayġutu bolba* **462b, 473a**

ḳayġulıḳ ḳıldı “kaygılandırdı”; *ḳayġutu kibe* **383a, 395b**

ḳayġulıḳ ḳıldı anı ol iş “o iş onu kaygılandırdı”; *ḳayġutu kibe tūni tėre üyle* **272a**

ḳayġuluḳ boldı “kaygılı oldu”; *ḳayġutu bolba* **260b, 297b, 302b, 465b, 493a**

ḳayġuluḳ boldı anıŋ üçün “onu için kayglı oldu”; *ḳayġutu bolba tūni dulada* **312b**

ḳayġuluḳ boldı filāṅġa “filan kişiye üzüldü”; *ḳayġutu bolba tėre yamadu* **329a**

ḳayġuluḳ ḳıldı anı iş “iş onu kaygılandırdı”; *ḳayġutu kibe tūni üyle* **270b**

ḳayġu[r]dı aŋa “ona kaygılandı”; *ḳayġuraba tūndü* **493b**

ḳayġusını ayt[t]ı aŋa “ona kaygısını söyledi”; *ḳayḳuyān kelebe tūnlē* **457a**

ḳayġusız boldı “kaygısız oldu”; *ḳayġu ügey bolba* **505b**

ḳayıḳ “dikiş, ilmik”; *ḳayiḳ* **115b**

ḳayıldı kün “güneş kaydı”; *naran kebelibe* **255b**

ḳayḳudın küydi “kaygıdan azap çeti”; *ḳayġuvāsa tülebe* **332a**

ḳayḳuluḳ boldı “kaygılı oldu”; *ḳayġutu bolba* **322b**

ḳayḳuluḳ boldı anḳa “ona üzüldü”; *ḳayḳutu bolba tūndü* **210b**

ḳayḳuluḳ ḳıldı anı “onu kaygılandırdı”; *ḳayġatu → ḳayġutu kibe tūni* **284b**

ḳaynadı ḳazan “kazan kaynadı”; *buçalba toġān* **205a, 219a, 227b, 277a**

ḳaynattı ḳazannı “kazan kaynadı”; *buçalba toġān* **406b**

ḳayralaba yamayi “nesneyi ihsan etti”; *ėsirgedi nėmeni* **209a**

ḳaysı alar barça ėrenlerdin “bütün erkeklerden hangisi”; *ali tėdenēse bügüde ėres* **162b**

ḳaysı alardın barça ḫatunlar “bütün kadınlardan hangisi”; *ali tėdenēse bügüde ėmes* **162b**

ḳaysı alardın ėki ėr “onların arasındaki iki erkek”; *ali tėdenēse ḳoyar ėre* **162b**

ḳaysı alardın ėki ḫatun “iki kadın onlardan hangisi”; *ali tėdenēse ḳoyar ėme* **162b**

ḳaysı ėr “hangi adam”; *ali ėre* **162b, 163a**

ḳaysı ḫatun “hangi kadın”; *ali ėme* **162b, 163a**

[ḳaysı] ol ėki ḫatun “iki kadından hangisi”; *ali tėre ḳoyar ėme* **166b**

ḳaytardı anı “onu geri döndürdü”; *ḳari’ūlba tūni* **264a**

ḳaytulıḳ → ḳayḳulık ḳıldı anı iş “iş onu kaygılandırdı”; *ḳayġutu kibe [tūni] üyle* **235b**

ḳayu saldı başını “başını eğdi”; *doruḳşi ūruba hėkine → hėkini* **248b**

ḳazdı ḳuduḳnı “kuyuyu kazdı”; *uḳuba ḳuduġi* **175a;** *uḳuba ḳuduḳi* **464a**

ḳazdı yıġaçnı “ağacı kazdı”; *uḳuba moduni* **247b**

ḳazġandı anı “onu elde etti”; *cōbe tölēni* **169b**

ḳazġandı mālnı “malı kazandı”; *cōbe māli* **478a**

ḳazġandı yamanlıḳnı “kötülüğü kazandı”; *cōbe muluġi* **468a**

ḳazġandı yamanlıḳnı “kötülüğü kazandı”; *cōbe mūrilġāsa → mūliġāsa* **463a**

ḳazīna “ham ipek, kötü ipek”; *ḳazīna f* **113b**

ḳazīna satġuçı “ham ipek satıcı, kötü ipek satıcı”; *ḳazīna ḳudaluḳçi* **113b**

ḳazmadı → ḳarmadı anı “onu kaçırdı, yağmaladı”; *ḳarmaya → ḳarmaba tūni* **472a**

ḳazuḳ ḳoydı èşikke “kapıya kazık koydu”; *ḳatasun talbiba è’ūdendü* **427a**

kebiz “halı”; *kebiz f* **118a**

keç “geç”; *öni* **167a**

kèç kördi anı “onu geç gördü”; *öni ücebe tūni* **519b**

kèç taptı anı “onu geç buldu”; *öni olba tūni* **511b**

kèçdi anḳa yıl “yıl ona geçti”; *nökçibe tūnēse hun* **280b**

kèçdi ay “ay geçti”; *nökçibe sara* **292a**

kèçdi ḫayāl “hayal geçti”; *öngerebe sètkil* **221a**

kèçdi köŋlinde nème “gönlünden nesne geçti”; *sètkibe durandān yama* **182b**

kèçe → kèçti anḳa “ona geçti”; *nökçibe tūndü* **474b**

kèçe bardı “gece gitti”; *söni orçiba* **225a**

kèçe çarlaġusı “gece bağıran”; *söni ḳaylaḳçi* **149b**

kèçe ḥācılarnıŋ minādın mekke[ge] barurı “hacıların Minâ’dan Mekke’ye gittikleri gece”; *söni ḥāciyīn mināsa mekkedü* **179a**

kèçe kèldi “gece geldi”; *söni irebe* **405a**

kèçe keldi anḳa “ona gece geldi”; *söni irebe tūndü* **254b**

kèçe keldi yā bardı “gece geldi ve gitti”; *söni irebe ca horçiba* **274a**

kèçe kèltürdi ḳoylarnı “koyunları gece getirdi”; *söni açaraba ḳonin* **398b**

kèçe körmes ḳıldı anı tèŋri “Allah onu geceleyin görmez yarattı”; *söni soḳar kibe tūni tèngri* **405a**

kėçe kündüz artınça bardı “gündüz ardınca gece gitti”; *üdür söni ḳoynāsa orçiba* **235a**

kėçe kündüz artınça kėldi “gündüz ardınca gece geldi”; *üdür söni ḳoynāsa oraba* **252b**

kėçe namāz ḳıldı “gece namaz kıldı”; *söni namāz kibe* **489b**

kėçe püşdi → tüşdi “gece indi”; *söni ba’ūba* **429a**

kėçege bardı “geceye erdi”; *sönidü orçiba* **404b**

kėçege tėgürsün tėŋri sėni yaḫşılıḳ birle “Allah seni sağ salim akşama ulaştırsın”; *hüdeşi kürgetügey tėngri çimayi sayinlā* **447a**

kėçesi kėçürdi anıŋ tėŋri yaḫşılıḳ birle “Allah onun gecesini (Moğ. geceyi) iyilik ile geçirdi”; *söni öngre’ūlbe tėngri tüniliġayar → sayinliġayār* **401b-402a**

kėçikdi yėre “yere gecikti”; *udaba ġacara* **298b**

kėçikti “gecikti”; *udaba* **488a, 496a, 486a, 492a**

kėçikti andın “ondan gecikti”; *udaba tūnēse* **506b**

kėçikti bitikniŋ kėlüri “mektubun gelmesi gecikti”; *ireküyini udaba biçik* **510a**

kėçikti işde “işte gecikti”; *udaba üylēse* **371a**

kėçiktürdi anı “onu geciktirdi”; *uda’ūlba tūni* **423b**

kėçti “geçti”; *nökçibe* **245b**

kėçti andın fālı “falı ondan geçti”; *nökçibe tūnēse tölgeni* **337a**

kėçti anḳa “ona geçti”; *nökçibe tūndü* **265b**

kėçti arıḳdın “arktan geçti”; *gütülbe tatāli* **459a**

kėçti ėr ḥaddıdın “erkek haddinden aştı”; *hüle’ūlebe ėre ösünēse* **286a**

kėçti saydın “küçük yardan geçti”; *gütülbe say’āsa* **245a**

kėçti yıllar “yıllar geçti”; *nökçibe honlar* **496b**

kėçürdi andın “onu affetti”; *öngere’ūlbe tūnēse* **339a**

kėçürdi anı “onu geçirdi”; *gütülgebe tūni* **447a**

kėçürdi anı sudın “onu sudan geçirdi”; *gütülgebe tūni uṣunāsa* **399b**

kėçürdi anıŋ yazuḳ[ı]nı “onun günahını affetti”; *öngere’ūlbe tūni ėre’ūyi* **401a**

kėçürdi işni “işi affetti”; *öngere’ūlbe üyleyi* **405a**

kėçürdi yazuḳınıŋ anıŋ “onun suçunu bağışladı”; *nökçe’ūlbe tūni ėre’ūyi* **405a**

kėçürmek tiledi yazuḳnı “günahı affettirmek istedi”; *öngere’ūlkü ėribe ėrūyi* **521a**

kėden boldı “kibirli oldu”; *kėden bolba* **357a;** *kėder bolba* **370b;** *nalim bolba* **303a;** *saydaka? bolba* **303b**

kėden boldı ėr “adam kibirli oldu”; *kėden bolba ėre* **370a**

kėdenlıḳ ḳıldı (1) “kibirlilik yaptı”; *kėderlik kibe* **490b, 513b**

kėdenlıḳ ḳıldı (2) “öfkelendi, inat etti”; *kėdenlik kibe* **487b**

kėdenlik ḳıldı “kibirlilik etti”; *kėdenlik kibe* **489b**

kėdenlıḳ ḳıldı ėr “adam sinirlendi, öfkelendi”; *kėden bolba ėre* **239b**

kefāret berdi “kefaret verdi”; *kefāret ögbe* **428b**

kefenḳa ḳıldı anı “onu kefen yaptı”; *kefen kibe tūndü* **437a**

kėgirdi “geğirdi”; *kėkerebe* **486b**

keklik “keklik”; *keklik f* **152a**

kėldi anḳa “ona geldi”; *irebe tūndü* **215a, 223a**

kėldi aŋa “ona geldi”; *irebe tūndü* **458a, 461b**

kėldi bölük ėrenler bėkke “bir takım erkekler beye geldi”; *irebe bölük ėres noyandu* **211a**

kėldi ėr kişi ḳatıġa “erkeğin yanına geldi”; *irebe ėreyīn dėrgede* **322a**

kėldi ėrige → yėrige “kendi yerine geldi”; *irebe ōriyēn ġacartn → ġacartu* **479b**

kėldi kėlgüçi “gelecek kişi geldi”; *irebe irekçi* **388a**

kėldi ol kişi “o kişi geldi”; *irebe tėre kü’ūn* **342b**

kėldi suḳa “suya geldi”; *irebe uṣundu* **210b**

kėldi şeherḳa “şehre geldi”; *irebe şehertü* **322a**

kėldiler bir ėki “bir iki yol geldiler”; *irebe nic[ē]t ḳoş[ā]t* **167a**

kelebe ḳıldı işni “işi hakkında anlattı”; *kelebe kibe üyleyi* **266b**

keleçe ḳıldı sözni “anlattı sözü”; *keleldübe ügeyi* **227a**

kėlegey boldı “keke oldu”; *kelegey bolba* **312b, 319b, 363b, 409a**

kėlegey ḳıldı anı “onu dilsiz yaptı”; *kėlegey kibe tūni* **380b**

keleske oḳsar “kertenkeleye benziyor”; *kelestü adali* **147a**

kėlin toyı bėrdi “gelin alma yemeği verdi”; *bėrn ḳurim ögbe* **396b**

kėltildi ḳılıç “kılıç kertiklendi”; *kėlterebe ildü* **499b**

kėltür ol nėmeni “o nesneyi getir”; *açira tėre yamayi* **533a**

kėltür zeydni “Zeyd’i getir”; *açira zeydtü* **163b**

kėltürdi anı “onu getirdi”; *açiraba tūni* **168a**

kėltürdi anḳa nėmeni “ona nesneyi getirdi”; *açaraba tūndü yamayi* **377b**

kėltürdi tėveni suda “deveyi suda getirdi”; *ora’ūlba tėm[ē]ni uṣundu* **395a**

kėltürdi yėgülükni “yiyeceği getirdi.”; *açiraba ideküyi* **218b**

kėltürür “getirir”; *açiram* **168a**

kėltürür anı “onu getirir”; *açiram tūni* **168a**

kemer → mekr ḳıldı anıŋ birle “onunla hileleşti”; *arġa kibe tūnlē* **459b**

kėmḫā toḳuḳuçı “ipek dokuyucu”; *kėmḫā nėkekçi* **114a**

kemükni sōrdı “kıkırdağı emdi, sıyırdı (Moğ. kemirdi)”; *kėmiki kėmilebe* **499a**

kėmürdi süyekni “kemiği kemirdi”; *kėmilebe yasuni* **494b**

kėmürdi süyükni “kemiği kemirdi”; *kėmilebe yasuni* **191b**

kėnen boldı andın “ondan tasasız oldu”; *gėnen bolba tūnēse* **332a**

kė[n]en ėre “kaygısız, dikkatsiz adam”; *gėnen ėre* **437a**

kenes → keŋes boldı “şaşırdı”; *ėse ügey bolba* **503a**

kėnete “birdendire”; *gėnete* **246b**

[kėnete] ağzından söz çıḳtı “birdenbire ağzından söz çıktı”; *gėnete amanāsa üge ġarba* **246b**

kėnete bolġan söz “birdenbire olan söz”; *gėnete boluḳsan üge* **246b**

kėnete duşmannı bastı “düşmanı birdenbire bastı”; *gėnete duşmani daruba* **396a**

kėnete ėl başıḳa kėldi “birdenbire halkın başına geldi”; *gėnete irgeni hėkindü irebe* **251b**

kėnete kėldi anḳa “birdenbire ona geldi”; *gėnete irebe tūndü* **294b**

kėnete kėldi anḳa “birdenbire ona geldi”; *gėnete irebe tūndü* **336b**

kėnete keldi bizge “birdenbire bize geldi”; *gėnete irebe bidandu* **251a, 260a**

kėnete kėltürdi anḳa işi “birdenbire ona iş getirdi”; *gėnete açaraba tūndü üyle* **350b**

kėnete öldürdi anı “birdenbire onu öldürdü”; *gėnete alaba tūni* **192b, 475a**

kėneye → kėnete kėldi bizge ol kişi “birden bire o kişi bize geldi”; *gėnete irebe bidandu tėre kü’ūn* **335a**

kėŋ ağızlıḳ boldı “geniş ağızlı oldu”; *ū amantu bolba* **414a**

kėŋ basa yöridi “geniş adımla yürüdü”; *örgecikçi yabuba* **488a**

kėŋ boldı “geniş oldu”; *ū bolba* **410a, 473b, 480a**

kėŋ boldı yėr “yer geniş oldu”; *ū bolba ġacar* **296a, 339b**

kėŋ bolsun sanḳa “sana geniş olsun”; *ūtu boltuġay çimadu* **164b**

kėŋ ḳıldı anıŋ üçün meclisni “meclisi onun için geniş yaptı”; *ū kibe tūni tulada meclistü* **339b**

kėŋ köhe “geniş zırh”; *ū köhē* **136a**

kėŋ kölege “geniş gölge”; *ū sė’ūder* **439b**

kėŋ közlük boldı “geniş gözlü oldu”; *ū nidütü bolba* **319a**

kėŋ manḳışlıḳ boldı “geniş adımlı oldu”; *ū alḳuḳçi bolba* **299b**

kėŋ olturdılar olturur yerlerde “oturacak yerlerde geniş oturdular”; *ū sūbalar sūḳu ġacara* **500a**

kėŋ tiriklik boldı “geniş ömürlü oldu”; *ū aminliḳ bolba* **301b**

kėŋ uluġ yara “büyük ve geniş yara”; *yėke ū yara* **319a**

kėŋ yėmişlik boldı yėr “yer bol meyveli oldu”; *ū cimiştü bolba ġacar* **296a**

kėŋeçleştiler bir biri birle “birbiriyle danıştılar”; *ituldubalar nim nikendü* **418b**

keŋes ḳaldı ėki iş arasıda “iki iş arasında şaşkın kaldı”; *ġayraba → ġayḳaba ḳoyar üyle totar* **530a**

keŋes ḳıldı anı “onu şaşırttı”; *kenes kibe tūni* **380b;** *kenges kibe tūni* **445b**

kėŋeşti anıŋ birle “onunla danıştı”; *itulduba tūnlē* **520a**

kėŋgeşti anıŋ birle “onunla danıştı”; *ituba tūnlē* **451a**

kėŋeşti anıŋ birle ol işde “onunla o işte (Moğ. işi) danıştı”; *ituba tūnlē tėre üyleyi* **459a**

kėŋlik bėrdi anḳa ol işde “ona o işte ferahlık verdi”; *ūliḳ ökibe → ögbe tūndü tėre üyleyi* **429b**

kėŋlik bolsun sanḳa “sana genişlik olsun”; *ūliḳ boltuġay çimadu* **296a**

kėŋlik ḳıldı anḳa “ona genişlik yaptı”; *ūlik kibe tūndü* **440b**

kėŋlik ḳıldı ėr tiriklikde “hayatta adam ferahlattı”; *ūliḳ kibe ėre amidudān* **500a**

kėŋlik ḳıldılar olturur yėrde “oturacak yeri genişlettiler”; *ūlik kibe sa’ūḳu ġacara* **488b**

kėp “küp, Moğ. ölen deve yavrusunun saman ile doldurulmuş derisi.”; *botaġunu kėb* **137a**

kepek “kepek”; *kepek f* **112b**

kėrek sanḳa ḳılsaŋ ol işni “o işi yapman gerek”; *tėre üyle kikü kėrek* **532b**

kėrige → tėrige bėrdi saraynı “binayı kiraya verdi”; *kölesendü ögbe balġasun gėri* **404b**

kėrildi “gerildi”; *suni’āba* **498b, 505a**

kėrpiç birle ḳopardı ḳuduġnı “kuyuyu kerpiçle ördü”; *kirbiçēr bosḳaba ḳuduġi* **232a**

kėrpiç birle ḳoparġan ḳuduḳ “kerpiç ile yapılmış bu kuyu”; *ėne kirpiçēr bosḳaḳsan ḳuduḳ* **232a**

kėrtek ėv “gerdek evi”; *öke gėr* **117b**

kėrtekke tüşdi anıŋ birle “onunla birlikte gerdeğe girdi”; *ökedü ba’ūba tūnlē* **380b**

kesb ḳıldı “kazandı”; *cōbe* **487b**

kėsdi “kesti”; *oḳtalba* **193b**

kėsdi anı “onu kesti”; *oḳtalba tūni* **169b, 469a**

kėsdi anı özge kişi “onu başka kişi kesti”; *oḳtaraba tūni bişi kü’ūn* **493a**

kėsdi baş üzümni “salkım üzümü kesti”; *oḳtalba hėkin cimişi* **190a**

kėsdi başını “başını kesti”; *oḳtalba hėkini* **472a**

kėsdi bāyānnı → yābānnı “ormanı aştı”; *oḳtalba kēri* **474a**

kėsdi ḳardaşıdın “kardeşinden ayırdı”; *oḳtalba törüksenēse* **347b**

kėse ḳılıç “kekin kılıç”; *oḳtalḳu hildü* **439b**

kėse satḳan “kesip satan”; *oḳtalun ḳudalduḳsan* **193b**

kėse yöridi kėme sunı “gemi suyu yara yara gitti”; *oḳtalun yabuba onḳaça uṣun* **343a**

kėsedi → kėseldi iş “iş kesildi”; *oḳtaraba üyle* **493a**

kėsek kėsek ḳıldı anı “onu parça parça etti”; *kėsek kėsek kibe tūni* **431a**

kėseldi “kesildi”; *kėsebe* **497b**

kėseldi ip “ip kesildi”; *oḳtalba dēsün* **479b**

kėseni kėsti oġrı “hırsız cebi kesti”; *ḳabturġa oḳtalba ḳulaġay* **265a**

kėser ḳılıç “keskin ḳılıç”; *oḳtalḳu hildü* **198a**

kėser ḳılıçlar “keskin kılıçlar”; *oḳyalum → oḳtalum hildüs* **242a**

kesid boldı “kesat oldu”; *kesid bolba* **240b**

kėsildi “kesildi”; *oḳtaraba* **482b, 487b;** *oḳtalba* **482a**

kėsildi dōstındın “arkadaşından ayrıldı”; *oḳtalba andāsān* **198b**

kėsildi ėr → ėl “halk kesildi”; *oḳtalba irgen* **481a**

kėsildi nėme “nesne kesildi”; *oḳtaraba yama* **481a**

kėsişti anıŋ birle “onunla kesiştiler”; *oḳtara’ūlba tūnlē* **456a**

kėsişti anıŋ birle nėmege “onunla nesneye kesişti (Moş. müzakere etti) o”; *ituba tūnlē tėre yamadu* **454a**

kėsken sadaḳa “verilen sadaka”; *oḳtaluḳsan ṣadaḳa* **193b**

kėsken yüŋ “kırkılmış yün”; *hėçkeksen unḳasun* **144a**

kėsti anı “onu kesti”; *oḳtalba tūni* **198a, 201b, 242a, 262a, 264b, 265b, 271a**

kėsti anı ėninçe “onu enine kesti”; *oḳtalba tūni ėni’ēr* **267b**

kėsti anı ölüm bu cihāndın “ölüm onu bu dünyadan ayırdı”; *oḳtaraba tūni ükül cihānāsa* **496b**

kėsti anıŋ mıyıġını “onun bıyığını kesti”; *oḳtalba tūni miyiġi* **266b**

kėsti biyābānnı “çölü aştı”; *oḳtalba kēri* **272b**

kėsti burnını “burnunu kesti”; *oḳtalba ḳabarnı* **344b**

kėsti ḫurmā tübini “hurma dibini kesti”; *oḳtalba ḫurmayīn hirār* **198b;** *oḳtalba hirōrāsa* **“**Moğ. dibinden kesti**” 197b**

kėsti ḫurmā yıġaçını “hurma ağacını kesti”; *oḳtalba ḫurmāyīn moduni* **263b**

kėsti ḳāżī ḫuṣūmatnı “hakim tartışmayı kesti”; *oḳtalba ḳādi ḫuṣūmeti* **196a**

kėsti ḳulaḳını “kulağını kesti”; *oḳtalba çiḳini* **434a**

kėsti mıyıġı “bıyığı kesti”; *oḳtalba miyiġi* **405b**

kėsti muşuk sıçḳannı “kedi sıçanı parçaladı”; *oḳtalaba miş ḳulġunayi* **180b**

kėsti nėmeni “nesneyi kesti”; *oḳtalba yamayi* **347b**

kėsti sıçḳan tonnı “sıçan elbiseyi; kürkü kesti”; *oḳtalba ḳulġuna dēli* **184b**

kėsti tırnaḳlarnı “tırnakları kesti”; *oḳtalba ḳimuṣuni* **266b, 436a**

kėsti tırnaḳnı “tırnağı kessti”; *oḳtalba ḳimusuni* **199b**

kėsti yabānnı “çölü aştı”; *oḳtalba kēri* **494a**

kėsti yasar üçün “düzeltmek için kėsti”; *oḳtalba casaḳuy tulada* **225a**

kėsti yıġaçdın bir kėsek “ağaçtan bir parça kesti”; *oḳtalba modunāsa niken kėsek* **246b**

kėsük ḫuṭba “kesik hutbe”; *oḳtaluḳsan ḫuṭba* **303a**

kėsük ḳuyruḳ[lıġ] boldı “kesik kuyruklu oldu”; *oḳtarḳay sūltü bolba* **303a**

kėş “sadak”; *ḳobdu* **134b**

kėşçi “sadakçı”; *ḳobduçi* **134b**

kėteldi “gedik oldu”; *kėlterebe* **472b**

kėterdi andın ḳayġu “ondan kaygıyı giderdi”; *abuba tūnēse ḳayġu* **429b**

kėterdi andın şiltaḳ “ondan iftirayı giderdi”; *ḳola kibe tūnēse şiltaġi* **402a**

kėterdi andın ton[n]ı “elbiseyi; kürkü ondan çıkardı”; *ḳola kibe tūnēse dēli* **225a**

kėterdi andın yamanlıḳnı “ondan kötülüğü giderdi”; *abuba tūnēse mūliġi* **453b;**
öngere’ūlbe tūnēse mūliḳi → *mūliġi* **262b**

kėterdi andın yapuḳını “atın çulunu aldı”; *abuba morini nėmeleyi* **186a**

kėterdi anı ornıdın “onu kendi yerinden çıkardı”; *ġarġaba tūni oranāsa* **446b**

kėterdi anı ornıdın “onu kendi yerinden çıkardı”; *BOŞ* **400b**

kėterdi ḳayġunı “kaygıyı giderdi”; *ġarḳaba ḳayġuyi* **238a**

kėtermegen “bu giderilmemiş”; *ėse ġarġaḳsan* **453b**

kėtti andın açıḳı “ondan öfkesi gitti”; *orçiba tūnēse ha’ūr* **236b**

kėtti andın devlet “ondan mutluluk gitti”; *orçiba tūnēse buyan* **281a**

kėtti andın ısıtmaḳ “ondan sıtma gitti”; *ġarba tūnēse ḳala’ūçaḳsan* **383a**

kėtti ḳılıçnı “kılıcı kertti”; *kėltelbe hildüyi* **269b**

kėtti şıltaḳ “bahane gitti”; *orçiba şiltaḳ* **216b**

kėtti tamnı “duvarı oydu”; *kėltelbe balġasuni* **197b, 435b**

kėtük “gedik”; *kėltel* **269b**

kėtük boldı tam “duvar gedik oldu”; *kėlterebe balġasun* **496b**

kėtük boldı tamam → tam “duvar gedik oldu”; *kėltegey bolba balġasun* **482a**

kėtük boldı tişi “dişi kırıldı”; *emtekey bolba şidün[i]* **301b**

kėtük ḳıldı anı “onu gedik etti”; *kėltegey kibe tūni* **269a**

kėtüklük boldı “yer çukur oldu”; *kėlterebe ġacar* **399a**

keviş “geviş”; *kebir → kebid* **141a**

kevşedi gele “hayvan geviş getirdi”; *kebibe adūsun* **529a**

kevşedi tėve “deve geviş getirdi”; *kebibe tėmēn* **472a**

kevürdi → ėvürdi anı “onu çevirdi”; *hurba’ūlba tūni* **387b**

keybür “cirit”; *keybür f* **134b**

kėydi tonnı “elbiseyi; kürkü giydi”; *ömüsbe dēli* **308b**

kėydürdi anı “ona giydirdi”; *ömüskebe tūni* **288a**

kėydür[d]i anḳa ton “ona elbise; kürk giydirdi”; *ömüskebe tūndü dēl* **384b**

kėydürdi anḳa tonnı “ona elbiseyi; kürkü giydirdi”; *ömüskebe tūndü dēl* **380b**

keyen → kenes boldı “şaşkın oldu”; *tang bolba* **323b**

kėyik “geyik”; *görēsün* **144b**

kėyik ėmçek[i] “geyik memesi”; *görēsünü köken* **144b**

kėyik oġlaġı “geyik oğlağı”; *görēsünü ünügün* **144b**

kėyin “sonra, geri, arka”; *ḳoyna* **156a, 159b**

kėyin aldı andın “ondan geri aldı”; *ḳoyna abuba tūnēse* **497b**

kėyin ḳaldı “geriye kaldı”; *ḳoyna ḳoçarba* **513a**

kėyin ḳaldı andın “ondan geri kaldı”; *ḳoyna ḳoça[r]ba tūnēse* **489b**

kėyin ḳaldı yārānlarıdın “arkadaşlarından (Moğ. hepimizden) geri kaldı”; *ḳoyna ḳoçarba bügüdēsēn* **493b**

kėyin saldı anı “onu erteledi”; *ḳoytan → ḳoyna ūrba tūni* **425b; *ḳoyna orkiba tūni* 443b**

kėyin saldı işni “işi geriye bıraktı”; *ḳoyna orkiba üyleyi* **371a, 403b**

kėyin saldı öntüçini “borcunu erteledi”; *ḳoyna ūrba aḳsuḳsan* **335b**

kėyin saldı tėŋri anıŋ ecelini “Allah onun ecelini (Moğ. ölümünü) erteledi”; *ḳoyna orkiba tėngri tūni amini* **371b**

kėyin turdı işdin “işten geri durdu”; *ḳoyna bayba üylēse* **508b**

kėyi[n]cik yastuġı “arka yastığı”; *sa’ūḳu dėre* **118b**

kėyinçe bardı “arkasınca gitti”; *ḳoynāsa orçiba* **311a, 453b, 460a, 466b, 472a;** *ḳoynāsa yabuba* **476a**

kėyinçe kėltürdi anı “onu arkasınca getirdi”; *ḳoynāsa açiraba tūni* **422b;** *ḳoynāsa [a]çaraba tūni* **447b**

kėyinçe ḳoydı anı “onu arkada koydu”; *ḳoynāsa talbiba tūni* **432a**

kėzdi şeherlerde “şehirlerde gezdi”; *yabuba şeherlertü* **442b, 444a**

kėzdiler sarāylar içinde “saraylar içinde gezdiler”; *yabuba balġasun gėr totara* **277b**

kėzdiler şeherde “şehirde gezdiler”; *yabuba şeherdü* **423a**

kėzdürdi anı “onu gezdirdi”; *yaba’ūlba tūni* **444a**

ḳıçḳırdı “bağırdı”; *ḳaylaba* **179a, 239a (2), 336a**

ḳıçḳırdı alarġa atlıḳlar birle “atlılarla onlara bağırdı”; *ḳaylaba tėdeni moritan* **372a**

ḳıl “kıl”; *ḳilġasun* **144a**

ḳıldı anı ḫoş-dillıḳ birle “onu iyi yüreklilik ile yaptı”; *kibe tūni sayin sėtkili’ėr* **215b**

ḳıldı anı körmek tağı ėşitmek üçün “görmek ve duymak için onu yaptı”; *kibe tūni ücekü sonasḳuyīn tulada* **311b**

ḳıldı bat “tez yaptı”; *kibe öter* **229a**

ḳıldı işni “işi yaptı”; *kibe üyleyi* **349b, 451a**

ḳıldı nėmeni “nesneyi etti”; *kibe yamayi* **349a**

ḳıldı yaḫşılıḳnı dağı yamanlıḳnı “iyiliği de kötülüğü de etti”; *kibe mūliḳ dağı sayinliḳ* **337b**

ḳılıç “kılıç”; *hildü* **132a**

ḳılıç bağı “kılıç bağı”; *hildüyīn uyāsar* **132b**

ḳılıç gevheri “kılıç cevheri”; *hildüyīn gevher* **132b**

ḳılıç ḳını “kılıç kını”; *hildüyīn ḳuy* **132b**

ḳılıç sapı “kılıç sapı”; *hildüyīn bari’ūr* **132b**

ḳılıç yüzi “kılıç ağzı”; *hildüyīn ni’ūr* **132b**

ḳılıçladı anı “onu kılıçladı”; *hildülebe tūni* **220b**

ḳılıçlaştı anıŋ birle “onunla kılıçla dövüştü”; *hildüleldübe tūnlē* **460a**

ḳılıçlaştılar bir biri birle “birbiriyle kılıçla dövüştüler”; *hildülebeler nim nikeni* **509b**

ḳılıçlaştılar bir birige “biribirlerine kılıç çektiler”; *hildubalar nim nikendü* **507b**

ḳılıçlık ėr “kılıçlı erkek”; *hildütü ėre* **131b**

ḳılıçnı ḳınġa suġtı “kılıcı kına soktu”; *hildüyi ḳuydu dürübe* **376b**

ḳılıçsız ėr “kılıçsız erkek”; *hildü ügey ėre* **131b**

ḳılmaḳın “etme, yapma”; *bū̄ ke* → *bū̄ ki* **163b**

ḳınıḳa kıldı ḳılıçnı “kılıcı kınına koydu”; *ḳuydu dürübe hilüdyi* **174a**

ḳınḳraḳı bile sözledi “geniziyle konuştu”; *ḳabarār ng kelebe* **408b**

ḳıp ḳızıl “kıpkırmız”; *hub hulān* **154b**

ḳırġıl boldı “kırçıl oldu”; *būrul bolba* **212a, 310b**

ḳırġuy “atmaca, kanarya”; *ḳirġay f* **150b**

ḳırḳ “kırk”; *döçin* **120a**

ḳırḳ direm “kırk dirhem”; *döçin möngü* **123b**

ḳırḳ miŋ “kırk bin”; *döçin minḳan* **121a**

ḳırḳıradı ḳarnı “karnı guruldadı”; *kürkirebe kēli* **525a**

ḳırḳtı anı “onu kırktı”; *düyilbe tūni* **285b**

ḳırḳtı ḳoynıŋ yüŋini “koyunun yününü kırktı”; *ḳirġaba ḳonidīn unḳasuni* **265b**

ḳırḳtılar başlarnı “başları kırktılar”; *düpilbe* → *düylibe hėkinēn* **432b**

ḳırladı ḥatunı “kadını hıçkırdırdı”; *okilaba ėmeyi* **171a**

ḳısa köhe “kısa zırh”; *oḳar köhē* **136a**

ḳısarladı anı ol nėmege “onu o nesneye (Moğ. işe) sıkıştırdı”; *ḳabçiba tūni tėre üyledü* **472a**

ḳı[s]ıldı “kısıldı”; *ḳabçiba* **480a**

ḳısır ḳaldı tişi tėve “dişi deve kısır kaldı”; *ḳisran ḳoçaruḳsan ėme tėm[ē]n* **280b**

ḳısır ḳalġan tişi tėve “kısır kalmış dişi deve”; *ḳisran ḳoçaruḳsan ingen* **280b**

ḳısıştı anıŋ birle “onunla birlikte sıkıştılar”; *ḳabçilduba tūnlē* **456a**

ḳısḳa bolba kölege “gölge kısa oldu”; *oḳal → oḳar bolba sūder* **532a**

ḳısḳa boldı kölege dağı ton “gölge ve elbise; kürk kısa oldu”; *oḳar bolba şūder dağı dēl* **183a**

ḳısḳa boldı söz “söz kısa oldu”; *oḳar bolba ügey* **366b**

ḳısḳa boyunlıḳ boldı “kısa boyunlu oldu”; *oḳar kücūtü bolba* **410a**

ḳısḳa burunlıḳ boldı “kısa burunlu oldu”; *oḳar ġabartu bolba* **307b**

ḳısḳa ḳıldı ḥācılar saçlarını “hacılar saçlarını kısalttılar”; *oḳtalba ʻācin → ḥācin üsünēn* **428a**

ḳısḳa ḳıldı ḳıssanı “kıssayı kısa kesti”; *oḳar kibe onatḳani* **429b**

ḳısḳa ḳıldı sözni “sözü kısa kesti”; *oḳar kibe ügeyi* **395b, 464b**

ḳısḳa ḳoşuk ayt[t]ı ḳoşuḳçı “şair kısa şiir söyledi, Moğ. kısa şiir söyledi”; *oḳar ḳolbā ḳolbaba* **247b**

ḳısḳa köŋlek “kısa gömlek”; *oġur çamçay* **114b**

ḳısḳa söz “kısa söz”; *oḳar üge* **395b**

ḳısḳa süŋü “kısa mızrak”; *oḳar cida* **133a**

ḳısraḳ “kısrak”; *ge’ūn* **125a**

ḳıstı anı nėme birle “onu nesneyle sıkıştırdı”; *ḳabçiba tūni yamalā* **371b**

ḳıstı anı ėki barmaḳı birle “onu iki parmağı ile sıktı”; *ḳabçiba tūni ḳoryar → ḳoyar ḳurūnā[r]* **183a**

ḳışḳıladı tişi yılan “dişi yılan tısladı”; *ḳişḳinaba ėme moġay* **203a**

ḳışladı filān yėrde “filan yerde kışladı”; *öbülcibe tėre ġacar[a]* **284a**

ḳışladı ol yėrde “orada kışladı”; *ėbülcebe tėre ġacara* **504a**

ḳıyās ḳılındı → ḳıldı nėmeni “nesneyi kıyasladı”; *çinēbe yamayi* **483b**

ḳıyın bėrdi anḳa “ona eziyet çektirdi”; *ḳinaba tūni* **435a**

ḳıyın ḳıldı mundaḳ nėme birle “böyle nesneyle eziyet çektirdi”; *ḳinaba tėre yamalā* **449b**

ḳıyuḳ → ḳoyuḳ ḳıldı sunı “suyu koyu etti”; *ötken kibe uṣuni* **428b**

ḳız ḳoldı andın “ondan kız istedi”; *ökin ġuyba tūnēse* **234a**

ḳızardı “kızardı”; *hulayba* **484b, 486a**

ḳızardı yanḳaḳı “yanağı kızardı”; *hulayba ġaçarni* **500a**

ḳızıl çıpçuḳ “kızıl serçe”; *hulān tari’āçi* **151a**

ḳızıl kėyik “kızıl geyik”; *ulān görēsün* **145a**

ḳızıl ḳıldı nėmeni “nesneyi kırmızı yaptı”; *hulān kibe yamayi* **426a**

ḳızıl ḳuyruġluġ aṭ “kızıl kuyrukluk at”; *hulān sü‘ūl[tü] morin* **126b**

ḳızıl renk[lik] boldı “kırmızı renkli oldu”; *hulān öngetü bolba* **297a**

ḳızıl torġay “kızıl sığırcık”; *hulān torġay* **151a**

ḳızıl yanḳaḳ “kırmızı yanak”; *hulān ḳacar* **440a**

ḳızıl pėşke “değerli akçe”; *hulan tenke* **123b**

ḳızıttı tanūrnı “fırını kızdırdı”; *ḳala’ūtḳaba tanūri* **244a**

ḳızıt[t]ı tėmürni “demiri kızdırdı”; *hulayilġaba tėmüri* **419a**

ḳızlıġını aldı “kızlığını giderdi”; *ökinlik abuba* **467a**

ḳızlıḳ ėltedur “kızlığı olanı götürür”; *ökillik abunam* **171a**

ḳızlıḳnı aldı “kızlığı aldı”; *ökinlikni abuba* **472b**

ḳıznıŋ ėmçeki nāruluḳşadı “kızın memeleri narımsılaştı”; *ökini köken nārça ḳatū bolba* **235b**

kiçik bastı yür[i]mekde “yürürken kısa adım attı”; *uytan alḳuba yabuḳudu* **524b**

kiçik boldı “küçük oldu”; *hüçūken bolba* **357b**

kiçik burun boldı “küçük burunlu oldu”; *hüçūken ḳabartu bolba* **313a**

kiçik duhul “küçük davul”; *hüçūken duhul* **131a**

kiçik ḳoy “küçük koyun”; *hüçūken ḳonin* **142b**

kiçik kördi anı “onu küçük gördü”; *hübükün → hüçūken üce tūni* **513b**

kiçik ḳumursḳa “küçük karınca”; *hüçūken çümeli* **148b**

kiçik ḳuş ḳuyruġı çıḳtı tėrisige “derisinde küçük kuş kuyruğu çıktı, Moğ. vücudunda küçük akrep hastalığı görüldü”; *hüçūken kücü’ūn ġorba bėyedüni* **328b**

kiçik ḳuşlar “küçük kuşlar”; *hüçūken şiba’ūt* **151a**

kiçik tişlik boldı “küçük dişli oldu”; *hüçūken şidütü bolba* **407a**

kiçik yastuġı “küçük yastığı”; *üçūken dėre* **118b**

kiçik yastuḳ “küçük yastık”; *hüçūken nėre → dėre* **117b**

kiçim “ata giydirilen zırh”; *kiçim f* **136a**

kim-dur “kimdir”; *kėn bī* **162a**

kināyat ḳıldı nėmenidin → nėmedin özge nėme birle “nesneden başka nesneyle imada bulundu”; *kėng bariba tūndü bişi üylēse* **448b**

kīne tubtı → tuttı andın “ondan öç aldı”; *cik bariba tūnēse* **463b**

kīnelik ėr “kindar adam”; *kīnetü ėre* **471a**

kir boldı ayaḳ “fincan kirlendi”; *kir bolba ayaġa* **409b**

kir boldı ėliki “eli kir oldu”; *kir bolba ġar[n]i* **499b**

kir ḳıldı tonnı “elbiseyi; kürkü kirletti”; *kir kibe dēli* **429a**

ḳīr suvadı anḳa “ona pis sıvadı”; *ḳīr subaba tūndü* **445b**

kirā-kaş f “yük hayvanları kiralayan”; *kirā-kaş f* **140a**

kirdi “girdi”; *oraba* **210a**

kirdi anıŋ birle “onunla birlikte girdi”; *oraba tūnlē* **469a**

kirdi anıŋ birle işde “onunla işe girdi”; *oraba tūnlē üyledü* **455a**

kirdi ėr tikenlikke “erkek dikenliğe girdi”; *oraba ėre örgesündür* **280a**

kirdi işke “işe girdi”; *oraba üyledü* **452b**

kirdi namāzġa “namaza durdu”; *oraba namāztu* **496b**

kirdi ol kişige “o adama girdi”; *oraba tėre kü’ūndü* **256b**

kirdi sarāyḳa “saraya girdi”; *oraba balġasun gėrtü* **256b**

kirdi sözge “söze girdi”; *oraba ügedü* **402b, 481a**

kirdi suġa “suya girdi”; *oraba uṣundu* **278a**

kirdi suġa dağı işke “suya ve işe girdi”; *uṣundu oraba basa üyledü* **346a**

kirdi tiken ayaḳıġa “ayağına diken girdi”; *örgesün oraba köldü inu* **280a**

kirdi yėrge “yere girdi”; *oraba ġacartu* **396b**

kirfi → kirpi “kirpi”; *çahari’ā → cari’ā* **147b**

kirgüçi ėr “giren adam”; *yabuḳçi ėre* **217a**

kiriş “kiriş”; *köbçin* **133b**

kiriş taḳtı yayġa “yaya kiriş taktı”; *köbçilebe tumuni* **440b**

kirlik boldı “kirlendi”; *kirtü bolba* **409b**

kişen ḳoyġan esīr “prangaya vurulmuş tutsak”; *tuşaḳ kiksen yesir* **435a**

kişen urdı atḳa “ata köstek vurdu”; *tuşaḳ orkiba morindu* **257a**

kişnedi at “at kişnedi”; *anḳīlçaḳāba morin* **194b**

kişnedi at yörümekde “at yürürken kişnedi”; *anḳīlçaḳāba yabuḳudu morin* **205b**

kişnedi atlar “atlar kişnedi”; *anḳīlçaḳāba morit* **339a**

kitāb ebter “kopuk kitap”; *ėbderebe defter* **426a**

kitāb içinde filān nėme bar “kitap içinde filan nesne var”; *defter cūra tėre yama bi* **374a**

kitābda ködür → kirür ol nėmeni "kitaba girmiş o nesneyi"; *defterdü oraba tėre yamayi* **437a**

kīz "keçe"; *sisegey* **118a**

kīz ḳaptān "keçe kaftan"; *sisegey da'ūrġa* **116a**

kīzçi "keçeci"; *sisegeyçi* **118a**

ḳoçḳar "koç"; *ḳuça* **142a**

ḳolanḳsa ḳılıḳ[lıḳ] boldı "iğrenç kılıklı oldu"; *ḳolangsa aburitu bolba* **305a**

ḳolaŋ "kolan"; *olang* **129a, 139b**

ḳolaŋ "kolan"; *olang* **139b**

ḳolaŋnıŋ ḥalḳası "kolanın halkası"; *olangīn tüngelik* **129a**

ḳoldı anıŋ üçün ḫatun "onun için kadın istedi"; *ġuyba tūni tulada ėmeyi* **442a**

ḳoldı ḫatunnı "kadını istedi"; *ġubya → ġuyaba ėmeyi* **501a**

ḳolı aḳ ḳoy "ön ayağı ak koyun"; *ḳar çaġān ḳonin* **143b**

ḳoltuḳ yüŋi "koltukaltı tüyü"; *BOŞ* **154a**

ḳoluştı alar birle "onlarla akrabalık etti"; *ġuyulduba tėdenlē* **451b**

ḳom "deve eyeri"; *ḳom f* **140a**

ḳomladı tişi tėveni "dişi deveyi eyerledi"; *ḳomlaba ingeni* **349a**

ḳomnıŋ ileyi "deve eyerinin önü"; *ḳomunu ömüneni* **140a**

ḳomnıŋ kėyini "deve eyerinin arkası"; *ḳomunu ḳoynani* **140a**

ḳondı ḳuş yıġaçḳa "kuş ağaca kondu"; *şiba'ūn tūba (sūba?) modundu* **351b**

ḳonḳışı → ḳoşnı boldılar bir birige "birbirine komşu oldular"; *ḳoşni bolba nim nikendü* **418b**

ḳonḳrav "küçük çan, zil"; *ḳonḳrav f* **139b**

ḳonḳuz → tonḳuz ḳılı "domuz kılı"; *ġaḳayn ḳilġasun* **127a**

ḳonmadı tėŋri sėni "Allah seni (Moğ. onu) bırakmadı"; *ėse talbiba tūni tėngri* **440b**

ḳonşulaştı anıŋ birle “onunla komşu oldu”; *ḳonşu bolba tūnlē* **459a**

ḳopardı “kaldırdı”; *bosḳaba* **374b**

ḳopardı anı “onu kaldırdı”; *bosḳaba tūni* **380a, 381a, 445a, 453a, 516b**

ḳopardı anı iş üçün “onu iş için kaldırdı”; *bosḳaba tūni üyle tulada* **337a, 514a**

ḳopardı anı işge “onu işe kaldırdı”; *bosḳaba tūni üyledü* **263a**

ḳopardı anı işke “onu işe kaldırdı”; *bosḳaba tūni üyledü* **267a**

ḳopardı anı sançışḳa “onu savaşa tahrik etti”; *bosḳaba tūni ḳatḳulduḳudu* **439a**

ḳopardı anı yatḳan yėrdin “onu yattığı yerden kaldırdı”; *bosḳaba tūni kėbteksen ġacara* **337a**

ḳopardı nėmeni “nesneyi kaldırdı”; *bosḳaba yamayı* **170a**

ḳopardı saraynı “sarayı yükseltti”; *bosḳaba sarāyi* **478a**

ḳopardı toz “toz kaldırdı”; *bosba tōnan → tōġan* **216b**

ḳopardı toznı dağı fitneni “tozu ve fitneyi kaldırdı”; *bosḳaba tōġi dağı mūluġi* **399a**

ḳopardı uruşnı dağı fitneni “kavga ve kargaşayı alevlendirdi”; *bosḳaba kėre’ūri dağı mūluġi* **216b**

ḳopardı yėl bulutnı “rüzgâr bulutu kaldırdı”; *bosḳaba key ūleni* **371b**

ḳopardı ziyāretni “kabirleri kaldırdı”; *bosḳaba hu’ūrlari* **524a**

ḳoparıldı “kaldırıldı”; *boḳa’ūlba* **479b**

ḳoparıldı yėridin “yerinden kaldırıldı”; *bosḳaba ġacara* **479b**

ḳopdı ornıdın “yerinden kalktı”; *bosba oranāsa* **180a**

ḳoptı “kalktı”; *bosba* **282b, 276a, 344a, 466a**

ḳoptı namāzġa “namaza durdu”; *bosba namāzdu* **401a**

ḳoptı toz dağı yaruḳluḳ boldı “toz kalktı ve parlak oldu”; *bosba to‘ → tōġ[ġan] bolba gėgēn* **346a**

ḳoptı tüki “saçı kalktı”; *ösbe üşün* **531b**

ḳorıdı andın “ondan korudu”; *ḳoriba tūnēse* **340b**

ḳorḳ[ḳ]an ḫatun “korkan kadın”; *ayḳsan ėme* **342a**

ḳo[r]ḳunç köŋlike tuttı “korkuyu gönlünde yaşadı”; *sėtkildėn abuba aġūli* **513b**

ḳorḳtı “korktu”; *ayba* **315a, 410b, 413a**

ḳorḳtı andın “ondan korktu”; *ayba tūnėse* **241b, 296b, 303b, 315a, 329a, 385a, 414b, 451a, 470a, 474b, 502a, 518b**

ḳorḳtı tėŋridin “Allah’tan korktu”; *ayba tėngriyėse* **478b**

ḳorḳunç köŋülidin çıḳtı “onun gönlünden korku çıktı”; *ayil sėtkilėse ġarba* **431a**

ḳorḳunçḳa saldı anı “onu dehşete düşürdü”; *ayildu ūrba tūni* **396b**

ḳorḳunçluḳ ḳıldı nėmeni anıŋ ḳatıda “nesneyi ona korkunç eyledi”; *ayiltu kibe tūndü yamayi* **444a**

ḳorḳunçluḳ ḳıldı yolnı “yolu korkunç eyledi”; *ayiltu kibe möri* **400a**

ḳorḳutı → ḳorḳtı “korktu, Moğ. kalktı”; *bosba* **312a**

ḳorḳuttı anı “onu korkuttu”; *ayilġaba tūni* **278b, 282a, 336a, 342a, 372b 382b, 422b, 426a, 431a, 443b (2), 498b, 511b**

ḳorḳut[t]ı anı filān iş birle “filan işle onu korkuttu”; *ayilġaba tūni tėre üyledü* **395a**

ḳorḳut[t]ı anı filān işke “filan işte onu korkuttu”; *ayilġaba tūni tėre üylėse* **379b**

ḳorḳuttı anı ol nėme üçün “onun için onu korkuttu”; *ayilġaba tūni tėre yama tulada* **398a**

ḳorḳut[t]ı anı iş “iş onu korkuttu”; *ayilġaba tūni üyle* **382b**

ḳoryuḳ → ḳoyuḳ ḳıldı bālnı “balı koyu yaptı”; *ötke[n] kibe bāli* **376a**

kos-i laşkar f “davul, ordu davulu”; *kōrge* **131a**

ḳoşdı anı “onu kattı”; *ḳolbaba tūni* **350a**

ḳoşdı nėmeni nėmege “nesneyi nesneye kattı”; *ḳolbaba yamayi yamadu* **346b**

ḳoşḳun “kuskun”; *ḳorġa* **129a**

ḳoşladı atnı “atı koştuturdu”; *ḳoşlaba morini* **233a**

ḳoşladı söz[ni] “sözü ikiledi”; *ḳoşlaba ügeyi* **398b**

ḳoşlaştılar “çiftleştiler”; *ḳoşlaldubalar* **418b**

ḳoşuḳ ayt[t]ı “şiir söyledi”; *kellebe tūḳuy* **221a;** *ṭūba kelebe* **318b;** *ḳoşuḳlaba* **371b;** *ḳoşun → ḳoşuḳ kelebe* **465b;** *ṭūba kelekçi* “Moğ. şiir söyleyen” **184b**

ḳoşuḳ aytmaḳ “şiir söylemek, Moğ. şiir söyledi”; *ṭūḳuy kellebe* **170a**

ḳoşuḳ aytma[y]dur “koşma söylemiyor”; *ṭūdunam* **170a**

ḳoşuḳ ayt[t]ı anıŋ üçün “onun için şiir söyledi”; *tūba kelebe tūni tulada* **377a**

ḳoşuḳ ayt[t]ı ėr “adam şiir söyledi”; *ṭūba [kelebe] ėre* **244b**

ḳoşuḳ ayt[t]ı ḫatunḳa “kadına koşma söyledi”; *ṭūba ėmeyi* **169b**

ḳoşuḳ ḳoşmaḳ tiledi andın “ondan şiir söylemesini istedi”; *ḳoşuḳ ḳolbaḳu ėribe tūnēse* **512b**

ḳoşuḳ ḳoştılar “birbirine şiir yazdılar”; *nim nikenēn ḳolbabalar* **507b**

ḳoşuḳçı ḳoşuḳnıŋ bir ḳāfiyeni utru ḳıldı birini ḳuyı “şair şiirin bir kafiyesini öne aldı birini sona attı”; *ḳoşaḳçi ḳoşuġi niken ḳāfiyeyi uruḳşi kibe nikeni doroḳşi* **420b**

ḳoşuḳda sögüştiler “şiirde hicivleştiler”; *ḳoşuḳtu söküldübeler* **510a**

ḳoşup söggüçi boldı ḳoşuḳçı “şair hicivci oldu”; *ḳolbaci sökükçi bolba ḳolbāçi* **285a**

ḳoşup sögti anı “onu şiirle hicvetti”; *ḳolbaci sökübe tūni* **285a**

ḳotur bolba “uyuz oldu”; *dulanḳir bolba* **295b**

kovladı anı “onu kovaladı”; *cōbe tūni* **447a**

ḳovladı itni “köpeği kovdu”; *cōbe noḳayi* **334a**

ḳoy “koyun”; *ḳonin* **142a**

ḳoy közlük boldı “koyun gözlü oldu”; *ḳonin nidütü bolba* **318a**

ḳoydı anı “onu bıraktı”; *talbiba tūni* **255a, 351a, 393b**

ḳoydı anı helākga “onu ölüme bıraktı”; *talbiba tūni üküldü* **389a**

ḳoydı anı işke “onu işe koydu”; *talbiba tūni üyledü* **392b**

ḳoydı [anḳa] işni “işi ona koydu”; *talbiba tūndü üyleyi* **443a**

ḳoydı esīrni “esiri bıraktı”; *talbiba olcayi* **269a, 385b**

ḳoydı işni “işi bıraktı”; *talbiba üyleyi* **213b**

ḳoydı saçnı “saçı koyuverdi”; *talbiba üsüni* **424a**

ḳoydı tėvelerni otlaḳda “develeri otlağa bıraktı”; *talbiba tėmēni ėbesündü* **338a**

ḳoydı yıġaç idişke “ağaç kaba koydu”; *bodun → modun talbiba ṣa[ba]du* **184a**

ḳoyd[ı] tėŋri ḳulları üçün musulmānlıḳ [yolını] “Allah kulları için müslümanlik yolunu bıraktı”; *talbiba tėngri bōllar musulmānliġīn möri* **346b**

ḳoyġan ḳuduḳ “bırakılan kuyu”; *talbiḳsan ḳuduḳ* **435a**

ḳoyı ḳıldı başını “başını aşağı eğdi”; *urū kibe hėkini* **525a**

ḳoyı olturdı yastuḳdın “minderden aşağı oturdu”; *dėrēse dora sūba* **406b**

ḳoylar otlaḳḳa bardılar “koyunlar otlağa gittiler”; *ḳonin bėlçildü orçiba* **249a**

ḳoynıŋ çėçeki “koyunlarda görülen çiçek hastalığı”; *ḳonin cėçek* **144a**

ḳoyu saldı nėmeni “nesneyi aşağı sarktı”; *dora ūraba yamayı* **183b**

ḳoyuġ boldı boyaḳ “boya koyu oldu”; *ötken bolba buduḳ* **307a**

ḳoyuḳ ḳıldı sunı “suyu koyu etti”; *ötken kibe uṣuni* **433a**

ḳoyuldi ḫatun “kadın bırakıldı”; *talbiba ėme* **254b**

ḳozı “kuzu”; *ḳulaġan* **143a**

köç ḳıldı “göç etti”; *nūbe* **469b; 470a;** *köç kibe* **349a**

köçe aşı “lapa yemeği”; *ḳuçin budān* **111a**

köçti “göçtü”; *nūbe* **350a**

köçti orunıdın “yerinden göç etti”; *nübēbe → nüyēbe oranās* **502a**

köçti yėrdin “yerden göçtü”; *nūbe ġacarāsa* **496a**

köçtiler “göç ettiler”; *nūbeler* **495b**

köçürdi anı “onu göç ettirdi”; *bü’ūlgebe → nü’ūlgebe tūni* **387b**

köhe “zırh”; *köhē f* **136a**

köheçi “zırhçı”; *köhēçi f* **136a**

köhelik ėr “zırhlı erkek”; *köhētü ėre* **131b**

kök boldı “mavi oldu”; *köke bolba* **484b, 485b**

kök boz aṭ “gök boz at”; *köke börin morin* **126b**

kök kükredi “gök gürledi”; *köke kürkirebe* **203a, 239b, 375b, 525b**

kökdin ėndin → ėndi itelgü “akdoğan gökten indi”; *kökēse būba itelgü* **480b**

köke → kök ġarḳa “mavi karga”; *köke kėri’ē* **153a**

kökerdi oġlannıŋ saḳalı “çocuğun sakalı terledi”; *kökerebe kūkenü saḳal* **256a**

kökerdi ot “ot göğerdi”; *kökerebe ėbesün* **212b, 304a**

kökertti tėŋri yaş otnı “Allah taze otu göğertti”; *kökere’ūlbe tėngri nilḳa ėbesüni* **373b**

köksedi iŋen “dişi deve azdı”; *BOŞ* **311b**

köksedi ḳısraḳ “kısrak azdı”; *köksebe morin* **254b**

köksedi tişi ėşek “kancık eşek azdı”; *köksebe ėme ėlcigen* **213a**

köksedi tişi tėve “dişi deve azdı”; *köksebe ėme tėm[ē]n* **169a**

köksi uluḳ boldı “göğsü büyüdü”; *çēci yėke boldı → bolba* **308a**

köküsidin boġuzladı tişi tėveni “dişi deveyi göğsünden boğazladı”; *bo’ōrlaba ingeni ça* **343b**

kölege saldı kök “gök gölge etti”; *sė’ūder orkiba köke* **394a**

kölerni → kör “kör”; *soḳar* **435b**

kömdi “gömdü”; *bulaba* **201a**

kömdi anı gōrge “onu kabre gömdü”; *bulaba tūni kösere* **379a**

kömkök “masmavi”; *köbköke* **154b**

kömüldürük “gömüldürük”; *kömüldürük f* **129a**

kömüldürük ilmeki “gömüldürük ilmiği”; *kömüldürügün ġoya* **129a**

köndi nėmege “filan nesneye razı oldu”; *könebe yamalā* **392b**

köŋlek “gömlek”; *çamçay* **114b**

köŋlek kėydi “gömlek giydi”; *çamçay ömüsbe* **491b**

köŋlek kėydürdi “gömlek giydirdi”; *çamçay ömüskebe* **525a**

köŋli tar boldı “hırçınlaştı”; *sėtkil uytan bolba* **306a**

köŋlike ḳorḳunç tüşti “gönlüne korku düştü”; *sėtkildüni ayil oraba* **395b**

köŋlike tuttı duşmanlıḳnı dağı dōstluḳtı → dōstluḳnı “düşmalığı ve arkadaşlığı gönlünde besledi”; *sėtkildēn bariba duşmanliḳi dağı andaliḳi* **484b**

köŋlike tuttı nėmeni “nesneyi gönlünde tuttu”; *sėtkildēn bariba yamayi* **378b;** *sėtkildü bariba yamayi* **463b**

köŋül ḳoydı işge → işke “işe gönül koydu”; *duran talbiba üyledü* **441a**

köŋül köterdi filān nėmedin “filan nesneden neşelendi”; *duran örgübe tėre yamāsa* **285b**

köŋül kötürdi “neşelendi”; *duran örgübe* **446b**

köŋül sınadur “meyl ediyor”; *duralanam* **172a**

köŋül sınamaḳ “meyil etmek”; *duralaḳu* **172a**

köŋüli bulġandı “kalbi bozuldu”; *durani ḳutḳuba* **223a**

köŋüllendi nėmege “nesneye gönüllendi”; *duralaba mayadu → yamadu* **453a**

köŋül[l]ik boldı anḳa “ona gönüllü oldu”; *duralaba tūndü* **296a**

köŋülsedi “onu istedi”; *duralaba* **293a**

köŋülsedi anḳa “ona istekli oldu”; *tura[la]ba tūndür* **172a**

köŋülsiz boldı andın “ona rağbetsiz oldu”; *duran ügey bolba tūndü* **296a, 388b**

köŋülsiz ḳıldı anı nėmeni “nesneye karşı onu hevessiz etti”; *dura ügey kibe tūni yamāsa* **425a**

köp baḳdı anḳa “ona çok baktı”; *olan ücebe tūndü* **292b**

köp boldı “çok oldu”; *olan bolba* **358a**

köp boldı alarnıŋ mālları dağı oḳlanları “onların malları ve çocukları çok oldu”; *olan bolba tėdeni mālni kūketni* **508a**

köp boldı ėl “halk çok oldu”; *olan bolba irgen* **290a**

köp boldı su “su çok oldu”; *olan bolba uṣun* **352b;** *yėke bolba uṣu[n]* **270b**

köp helāk ḳılġuçı ėr “çok öldürü erkek”; *olan ükül kikçi ėre* **383b**

köp ḳıldı anı “onu çok yaptı”; *olan kibe tūni* **452b**

köp ḳıldı işni anıŋ birle “onunla çok iş yaptı”; *olan kibe tūnlē üyleyi* **452a**

köp ḳıldı mālnı “malı çok yaptı”; *olan kibe māli* **428b**

köp māl “çok mal”; *olan māl* **489b**

köp nėme bėrdi anḳa “ona çok nesne verdi”; *olan yama ögbe tūndü* **387a**

köp oġlanlık ḫatun “çok çocuklu kadın”; *olan kūtü ėme* **225b (2)**

köp olça alġuçı [ėr] “çok ganimet alıcı erkek”; *olan olça abuḳçi ėre* **399b**

köp saḳladı anı “onu çok korudu”; *olan saḳiba tūni* **374a**

köp sėvindi “çok sevindi”; *olan bayasba* **300b**

köp sözledi “çok söyledi”; *olan kelebe ügeyi* **379b**

köp sözlegüçi ėr “yanşak erkek”; *olan kelekçi ėre* **379b**

köp suluġ boldı arıġ “ark bol sulu oldu”; *olan uṣutu bolba tatāl* **264b**

köp suluḳ boldı ḳuduḳ “kuyu bol sulu oldu”; *olan uṣun bolba ḳuduḳ* **401b;** *olan sutu bolba ḳuduḳ* **208a, 223a**

köp sütlıḳ boldı tişi tėve “dişi deve çok sütlü oldu”; *olan sütü bolba engen* **357b**

köp ṭalāḳ ėtgüçi ėr “çok boşayan erkek”; *olan ṭalāḳ kelekçi [ėre]* **433a-433b**

köp tėrler aṭ “çok terleyen at”; *olan kölerkü morin* **125b**

köp tiledi nėmeni “nesneyi çok istedi”; *olan ėribe yamayi* **513b**

köp turmaḳlik tiledi andın “ondan çok durmasını istedi”; *olan bayḳu ėribe tūnēse* **522b**

köpdi tirīd “tirit kabardı”; *kōbe tirīd* **283b**

köpelek “kelebek”; *köpelek f* **149b**

köpti ḳarnı “karnı şişti”; *kōbe kēli* **522b**

köpüklendi aġzınıŋ ėki ķıraġı “ağzının iki yanı köpüklendi”; *kö’ēsülebe amanu ķoyar ciķu* **498a**

köpüklendi tėŋiz “deniz köpüklendi”; *bö’ēsülebe → kö’ēsülebe mören* **375b**

kör boldı “kör oldu”; *soķar bolba* **326b, 331a, 413a, 485a**

kör ķıldı közini “gözünü kör etti”; *soķar kibe nidüni* **276b, 443a**

kör ķıldı tėŋri anıŋ közini “Allah onun gözünü kör etti”; *soķar kibe tėngri tūni nidüni* **419a**

kördi anı “onu gördü”; *ercebe → ücebe tūni* **450b**

kördi anı “onu gördü”; *ücebe tūni* **303b, 351b, 460a, 461a**

kördi anı filān yėrde “onu filan yerde gördü”; *ücebe tūni cėre → tėre ġacara* **302b**

kördi otnı “ateşi gördü”; *ücebe ġali* **380a**

kördi tişlerni “dişleri gördü”; *ücebe şidüni* **265b**

kördiler bir birini “birbirini gördüler”; *üceldübe nim niken* **507b**

kördiler yaŋı ay “yeni ay gördüler”; *ücebe şini sara* **517b**

kördim anı āşkārā “onu açıkça gördüm”; *ücebe tūni ilere → ilede* **451a**

kördürdi → kirdürdi geleni bāzārķa satmak üçün “hayvaları satmak için pazara getirdi”; *ora’ūlba adūsuni bāzārtu ķudalduķ[ud]a* **276b**

kördürdi → kirdürdi kitābda filānnı “kitapta filan nesneyi girdirdi”; *ora’ūlba derfterdü tėre yamayi* **396a**

köre olturdı nėmeni “nesneyi görüp oturdu”; *ücen sūba yamayi* **400a**

körgüç boldı anķa “ona görücü oldu”; *kücekçi → ücekçi bolba tūndü* **420a**

körgüçi boldı anı “ona bakıcı oldu”; *ücekçi bolba tūni* **384a**

körgüzdi anı “ona gösterdi”; *üce’ūlbe tūni* **377b**

körgüzdi anķa nėmeni “nesneyi ona gösterdi”; *üce’ūlbe tūndü yamayı* **184a, 403a**

körgüz[d]i anķa yitürgen gelesini “kaybedilen hayvanını ona gösterdi”; *üce’ūlbe tūndü cabķaķsan adūsuni* **377a**

körgüzdi kelinni ėrige yasap “gelini güveğisine süsleyip gösterdi, Moğ. süsleyici gelini güveğisine gösterdi”; *üce’ūlbe bėri ėredür casaḳçi* **291a**

körklük boldı ḫatun “kadın güzel oldu”; *ġova bolba ėme* **299b**

körklük ėr “yakışıklı erkek”; *ġo’a ėre* **315a**

körksiz boldı “çirkin oldu”; *körk ügey bolba* **356a, 356b, 414a**

körksiz boldı iş “iş çirkin oldu”; *körke ügey bolba üyle* **508b**

körksiz boldı yüzi “yüzü çirkin oldu”; *körk ügey bolba ni’ūri* **324b**

körksiz ėt[t]i anı “onu çirkin etti”; *körke ügey kibe tūni* **512a**

körksiz ḳıldı tėŋri anıŋ yüzini “Allah onun yüzünü çirkin yaptı”; *körke ügey kibe tėngri tūni ni’ūri* **444b**

körküzdi anḳa “ona gösterdi”; *üce’ūlbe tūndü* **426a**

körküzdi itke tupḳa → yupḳa ėtmek “ite ince ekmek gösterdi”; *üce’ūlbe noḳaydu nimgen ėtmek* **442b**

körlük ḳıldı anı “onu güzelleştirdi”; *sayin kibe tūni* **436b**

körmez boldı “kör oldu”; *nidün ügey bolba* **369b**

körte cebe “erkeklere ait bir tür elbise; kürk, zırh”; *körte cebe f* **115b**

körüklük yarat[t] anı tėŋri “Allah onu güzel yarattı”; *ġōçi cayāba tėngri tūni* **247a**

körüksendi aŋa “ona istekli oldu”; *üceskülengtü bolba tūndü* **502a**

körümçi boldı aŋa “ona bakar gibi yaptı”; *ḳaraḳçi bolba tūndü* **467a**

körümlük ėr “yakışıklı erkek”; *üceskü[legtü] ėre* **403b**

körünçi boldı işke “işe görücü oldu”; *ücekçi bolba üyledü* **303b**

köründi aŋa “ona göründü”; *ücegdebe tūndü* **509b**

köründi aŋa iş “iş ona göründü”; *ücegdebe tūndü üyle* **503b**

körünmes boldı ay “ay görünmez oldu”; *üle ücegdekü sara* **481b**

körüŋen yama → nėme “görünen nesne”; *ücegdeksen yama* **403b**

körüptür-men seni “seni görmüştüm”; *ücē çimayi bi* **302b**

körüşti anıŋ birle “onunla görüştü”; *ineyeldübe → neyēldübe tūnlē* **450a**

körüşti anḳa “onunla görüştü”; *üceldübe tūnlē* **440b**

köse boldı “köse oldu”; *köse bolba* **407b**

kösevü birle otnı bulġadı “ateşi maşayla karıştırdı”; *ḳutḳuba ġali kösüvēr* **237b**

köterdi anı yėrdin “onu yerden kaldırdı”; *örgübe tūni ġacarāsa* **345b**

köterdi anıŋ saġınmaġını “onun keyfini artırdı”; *örgübe tūni sėtkiküyi* **402a**

köterdi nėmeni “nesneyi kaldırdı”; *örgübe yamayi* **251a**

köterdi nėmeni uçasıḳa ya başıġa “nesneyi arkasına kaldırdı ya da başına”; *yabuba yamayi ūçāri’ān ya hėkindēn* **194a**

köterdi tāknı “üzüm salkımını kaldırdı”; *örkübe tāgi* **182b**

köterd[i] tonnı “elbiseyi; kürkü kaldırdı”; *örkübe dēli* **427a**

köterdi tölükni “ücreti yükselti”; *örgübe tölēni* **495b**

köterdi yaralıḳnı “yaralıyı kaldırdı”; *örgübe yaratuyi* **471b**

köterdi yaruḳını → yazuḳını “onun günahını sildi”; *örgübe tūni ni’ūli* **469a**

köterdi yazuḳnı “günahı sildi”; *örgübe ni’ūli* **211b**

köterdi yėl bulutnı “rüzgar bulutu kaldırdı”; *örgübe key e’ūlen* **394a**

köterdiler “kaldırdılar”; *örgübeler* **469a**

kötürdi ana oḳlannı “anne çocuğu kaldırdı”; *örgübe ana kūkeni* **257b**

kötürdi anı tėŋri “Allah onu kaldırdı”; *hörgübe tūni tėngri* **344a**

kötürdi başını “başını kaldırdı”; *örgübe hėkini* **383a**

kötürdi taşnı “taşı kaldırdı”; *hörgübe güri* **401a**

kötürdi taşnı “taşı kaldırdı”; *örgübe gürüyi* **467a**

kötürdiler ornıdın “yerinden kaldırdılar”; *örgübe oranāsa* **495b**

kötüzdi → kötürdi anı “onu kaldırdı”; *örgübe tūni* **466b**

köverçken “güvercin”; *kö’ōrçken f* **151b**

köverçken balası “güvercin yavrusu”; *kö’ō̄rçkenü culcaġan* **151b**

köverçkenlik “güvercinlik”; *kö’ō̄rçkentü* **152a**

köz ḳaḳıştılar bir birige “birbirine göz kırptılar”; *nidün imneldübeler* **508b**

köz ḳaḳtı anḳa “ona göz kırptı”; *nidün dėletbe tū̄ndü* **180a**

köz tėgürdi anḳa “ona göz değdirdi”; *nidün kürgebe tū̄ndü* **222b**

köz tėgürgüçi ėr “gözü değen erkek”; *nidün kürgekçi ėre* **223a**

köz tuttı anı “ona göz attı”; *nidün bariba tū̄ni* **487a**

köz tuttı anı körmekke “bakmak için ona gözünü çevirdi”; *nidün bariba tū̄ni üceküdü* **493a**

köz tut[t]ı anḳa “ona göz attı”; *nidün bariba tū̄ndü* **453b**

köz tuttı ḫabarnı “habere göz attı”; *nidün bariba kėlendü* **500b**

köz yümdi nėmedin “bir şeyden gözünü sakladı”; *nidü haniba yamāsa* **381a**

közi uçı birle baḳtı anḳa “ona göz ucuyla baktı”; *nidüni ücre ücebe tū̄ni* **453b**

közini yumdı “gözünü kapadı”; *hanisba nidüni* **405a**

közi[niŋ] aḳı uluġ boldı “gözünün akı iri oldu”; *nidüni çiḳān yėke bolba* **299a**

közinіŋ ḳapaġı evürülgen “gözünün kapağı çevrilen”; *nidüni kömüske hurbaḳsan* **306a**

ḳuçuştılar “kucaklaştılar”; *teberildübeler* **415b, 507b**

ḳuflladıėşikni “kapıyı kilitledi”; *ḳufladı ėşikni* **388a**

ḳuḳur “balaban kuşu”; *ḳuḳur f* **153b**

ḳul boldı “köle oldu”; *bōl bolba* **357a**

ḳulaġı kesük ḳoy “kulağı kesik koyun”; *BOŞ* **143b**

ḳulaġı yırtuḳ ḳoy “kulağı yırtık koyun”; *BOŞ* **143b**

ḳulaġlaştı anıŋ birle “birbirinin kulağına fısıldadılar”; *çiḳinlalduba tū̄nlē* **457a**

kulaḳ ḳırığı kėsük ḳoy “kulak ucu kesik koyun”; *çiḳinu ḳicār oḳtaluḳsan ḳonin* **143b**

ḳulaḳ tuttı anıŋ sarı “ona kulak tuttu”; *çiḳin bariba tū̄ni cük* **405b, 467a**

ḳulaḳ tuttı anḳa “ona kulak tuttu”; *çiḳin bariba tūni* **374a, 398b, 405b**

ḳulaḳı ėnegen ḳoy “kulağı enenmiş koyun”; *çiḳin imleksen ḳonin* **143b**

ḳulan “kulan”; *ḳulan f* **140b**

ḳulan dėk yügürük “yaban eşeği gibi hızlı (Moğ. deve)”; *ḳulan mėtü ḳurdun tėm[ē]n* **138b**

ḳulan ḫödüki “kulan yavrusu”; *ḳulanu unaġan* **140b**

ḳulannıŋ sırtıdağı ḳara ḫaṭ “kulanın sırtındaki siyah çizgi”; *ḳulanu cōnu ḳara ḫaṭruḳay* **140b**

kulīça f “kurabiye”; *kulīça f* **112a**

ḳulḳuldadı küze su içinde “testi su içinde guluk guluk yaptı”; *ḳuriḳiraba ḳuduġa uṣundu* **526a**

ḳullandı anı “onu kul tuttu”; *bōllaba tūni* **489a, 517b**

ḳullandı ḳulnı “köleyi çalıştırdı”; *bōllatba bōli* **393b**

ḳulluḳ ḳıldı tėŋrige “Allah’a kulluk etti”; *bo’āllik kibe tėnridü* **193a, 237a;** *bōl kibe tėngridü* **489a**; *bo’ōlliḳ kibe tėngridü* **495a;** *bōl[l]ik kibe tėngridü* **495a**

ḳulunç boldı “kulunç oldu”; *ḳulunç bolba* **368a**

ḳuma aldı “kuma aldı”; *ḳuma abuba* **504b**

ḳu[m]ār oynadı “kumar oynadı”; *ḳumār nātba* **214b**

ḳumār oynadı anıŋ birle “onunla kumar oynadı”; *ḳumār nātba tūnlē* **452a**

ḳumār oynaştılar “kumar oynadılar”; *ḳumār nātbalar* **508a**

ḳumursḳanıŋ yumurtḳası “karınca yumurtası”; *çümeyīn ömdügen* **148b**

ḳumursḳa “karınca”; *çümeli* **148b**

ḳur “kuşak”; *büse* **136a**

ḳur bağladı “kuşak kuşandı”; *ḳur büselebe* **495a**

ḳur bağladı anḳa “ona kuşak bağladı”; *ḳur huyaba tūni* **433b**

ḳurbān ḳıldı “kurban etti”; *ḳurbān kibe* **422b**

ḳurbān ḳıldı ḳoynı “koyunu kurban etti”; *ḳurbān kibe ḳonini* **446b**

ḳurbān ḳıldı tėŋri üçün “Allah için kurban etti”; *ḳurbān kibe tėngriyīn tulada* **256a**

ḳurbān tėvesi “kurban devesi”; *ḳurbānu tėm[ē]n* **138a**

ḳurġan yėrde “durduğu yerde”; *bayiḳsan ġacara* **334b**

ḳur‘ā saldı anıŋ birle “onunla yaz tuğra attı”; *tölge orkiba tūnlē* **454a**

ḳurıd[ı] ėliki “eli kurudu”; *şirsaba ġarni* **333b**

ḳurıdı yıġaç “ağaç kurudu”; *ḳoḳiraba modun* **231b**

ḳurḳurladı köverçken “güvercin kuğurdu”; *kürkirebe köverçken* **525b**

ḳursaḳ “kuşların midesi”; *ömgen* **153b**

ḳurt “solucan”; *ḳoraġay* **148b, 149a**

ḳuru ötmek “kuru ekmek”; *ḳōsun ötmek* **112b**

ḳurudı “kurudu”; *ḳoḳiraba* **205b;** *ḳōba* **411b**

ḳuruġ yıl boldı “kurak yıl oldu”; *ḳo’āsun hon bolba* **368b**

ḳuruḳ otun “kuru odun”; *ḳo’āsun tülēn* **411b**

ḳuruḳ yėr “kuru yer”; *ḳo’āsun ġacar* **411b**

ḳurumsaḳ “yay koyulan kap”; *ḳurumsaḳ f* **133b**

ḳurut “kurut”; *ḳurut f* **113b**

ḳuruttı anı “onu kuruttu”; *ḳōba tūni* **439a**

ḳusdı “kustu”; *bö’ōlce’be* **182a**

ḳusdurdı anı “onu kusturdu”; *bö’ōlcebe tūni* **445a**

ḳustı “kustu”; *bö’ōlce’be* **215a;** *bōlcibe* **502b**

ḳuş pençesi “kuş pençesi”; *şiba’ūn ġar* **153b**

ḳuş tezgindi havāda tağı uçtı “kuş havada döne döne uçtu”; *şiba’ūn hėrgeci dēre ġarba* **444a**

ḳuş tişisi üstüge aştı “kuş, dişisinin üstüne aştı”; *şiba’ūn ėmeyi dēre ġarba* **173b**

ḳuşdı anı “onu kacakladı”; *tėberibe tūni* **454b; 468b**

ḳutḳardı anı “onu kurtardı”; *ḳutūlġaba tūni* **373b, 399a;** *tonilġaba tūni* **446b**

ḳutḳardı anı helākdın “onu ölümden kurtardı”; *tonilġaba tūni helākāsa* **512b**

ḳutḳardı anı ölümdin “onu ölümden kurtardı”; *tonliġaba tūni ükülēse* **377a**

ḳutḳardı anı öntüçdin “onu borçtan kurtardı”; *ḳutūlġaba tūni öri’ēse* **371a**

ḳutḳardı anı tėŋri “Allah onu kurtardı”; *tonilġaba tūni tėngri* **429b**

ḳutḳardı anı tėŋri helākdın “Allah onu ölümden kurtardı”; *tonilġaba tūni tėngri ükülēse* **403b**

ḳutḳardın → ḳutḳardı anı duşmandın “onu düşmandan kurtardı”; *tonilġaba tūni duşmanāsa* **247a**

ḳutluḳ tuttı anı “onu kutlu saydı”; *ḳutuḳtu bariba tūni* **501a**

ḳutuldı “kurtuldu”; *tonilba* **213b, 320b**

ḳutuldı andın “ondan kurtuldu”; *tonilba tūnēse* **284b, 479b, 487b**

ḳutuldı ḳayġudın “kaygıdan kurtuldu”; *nonilba → tonilba ḳayġu’āsa* **491b**

ḳuyı bardı kėme “kayık aşağı gitti”; *hurū orçiba onḳaça* **377b**

ḳuyı ėndi “aşağı indi”; *hurū ba’ūba* **501a**

ḳuyı ḳıldı başınıu “başını aşağı eğdi”; *hurū kibe hėkini* **442a**

ḳuyruġı aḳ aṭ “kuyruğu ak at”; *sü‘ūl çaġān morin* **126b**

ḳuyruḳ “kuyruk”; *sü’ūl* **144a**

ḳuyruḳ[luḳ] ḳoçḳar “kuyruklu koç”; *sü’ūltü ḳuça* **144a**

ḳuyuruḳını köterdi “kuyruğunu kaldırdı”; *se’ūlēn örgübe* **281a**

ḳuzġun “kuzgun”; *ḳong kėri’ē* **153a**

kūzīna f “cevizden yapılan tatlı”; *kūzīna f* **112a**

küç bėrdi anḳa māl birle “ona malla destek verdi”; *küçin ögbe tūndü māli’ār* **454a**

küç bile tart[t]ı anı sulṭān sarı “onu hakana zorla çekip götürdü”; *küçiyėr tataba tūni ḫan cük* **194b**

küç bilen aldı andan nėmeni “ondan nesneyi zorla aldı”; *küçiyēr abuba tūnēse [yama]* **169a**

küç birle bėrdi anḳa ol işni “ona o işi zorla verdi”; *küçiyēr ögbe tūndü üyleyi* **377b**

küç birle tiledi andın ḥācatnı “hacetini ondan zorla istedi”; *küçyēr ērebe tūnēse ēr* **391b**

küç birle tiledi andın ol nėmeni “ondan nesneyi güçle istedi”; *küçiyēr ėribe tėre yama tūnēse* **463a**

küç boldı élge “halka güç oldu”; *küçin boluba irgedü* **171a**

küç ḳıldı (1) “baskı yaptı”; *küçin kibe* **186a, 188b, 199a, 393a, 468a, 470b**

ḳüç ḳıldı (2) “zulüm etti”; *küçin kibe* **509a**

küç ḳıldı anḳa “ona baskı yaptı”; *küçin kibe tūndü* **218a, 218b, 220b, 222a, 226b, 276a, 282b, 286a**

küç ḳıldı aŋa “ona baskı yaptı”; *küçin kibe tūndü* **198b, 463b, 476a, 521a**

küç ḳıldı ẓālim “zalim zulüm etti, Moğ. zalim göç etti”; *tūbe → nūbe ẓālim* **504b**

küç ḳıldılar bir birige “birbirine baskı yaptılar”; *küçin kibe nim nikedü* **416b**

küç ḳılmaḳ “zülm etmek”; *küçin kikü* **169a**

küçedi → küçledi anı filān işge → işke “onu filan işe zorladı”; *küçilebe tūni tėre üyledü* **391a**

küçlendi “güçlendi”; *küçitü bolba* **502b**

küçlendi işke “işte güçlendi”; *küçilebe üyledü* **506b**

küçlendürdi anı “onu güçlendirdi”; *küçile’ūlbe tūni* **449a**

küçlük boldı “güçlendi”; *küçitü bolba* **217b, 333a, 365b**

küçlük boldı anḳa “ona karşı güçlendi”; *küçitü bolba tūndü* **402a**

küçlük ingen “güçlü dişi deve”; *küçitü ingen* **138a**

küçlük ḳıldı anı “onu güçlü etti”; *küçitü kibe tūni* **445a, 461b**

küçlük ḳıldı anı ol işke “onu o işte güçlü yaptı”; *küçitü kibe tūni tėre üyledü* **391a**

küçlük ḳıldı tėŋri anıŋ yürekini “allah onun yüreğini güçlendirdi”; *küçitü kibe tėngri tūni cürükeni* **185a**

küçlük yarat[t]ı anı tėŋri “Allah onu güçlü yarattı”; *küçtü cayāba tūn’ tėngri* **174b**

küçsiz boldı “güçsüz oldu”; *satayba* **231a**

küçük “enik, köpek yavrusu”; *küçük f* **146b**

kükenek “bozdoğana benzer bir kuş”; *kükenek f* **150b**

kükev? kėydi “çorap giydi”; *yaḳay → maḳay emüsbe* **530b**

kükredi arslan “aslan kükredi”; *kürkirebe arslan* **175b, 524b**

kükredi kök “gök kükredi”; *kükirebe köke* **190a**

küldi “güldü”; *inēbe* **316a, 470a**

küldürdi anı “onu güldürdü, Moğ. ona güldü”; *inēbe tūndü* **386b**

külge bulġadı biryān[nı] “kızartmayı (kebabı) küle buladı”; *hünesündü ḳutḳuba biryāni* **425a**

külük gele “yarış atı”; *ildem adūsun* **324a**

külümsindi “dişlerini gösterdi, gülümsedi”; *ircayba* **178b**

külümsündi “gülümsedi”; *inēmsibe* **496b**

kümiş birle yalduzladı yügenni “gümüş ile gemi parlattı, Moğ. gümüş ile sürtülmüş gem”; *möngüle sürçiksen ḳadār* **433b**

kümiş birle yalduzlġan yügen “gümüş yaldızlı gem”; *möngünēr sü[r]çiksen ḳadār* **439a**

kümiş yüzük ėlik[k]e saldı “parmağına gümüş yüzük taktı”; *möngü üzük ḳartān dürebe* **496b**

kün aşa tuttı ısıtmaḳ “gün aşırı sıtma nöbeti tuttu”; *üdür öngre’ūlbe ḳala’ūçaḳsan* **201b**

kün batar sarı yėtti “gün batısına ulaştı”; *naran şingeküdü kürbe* **422b**

kün batmakḳa yavuştı “güneş batmaya başladı”; *naran şingekü bolba* **235b**

kün kėçürüp filān iş ḳıldı “gününü geçirerek filan işi yaptı”; *üdür nök[çē]ci tėre üyle kibe* **408a**

kün tuġar sarı bardı musāfir “yolcu doğu tarafına gitti”; *naran urġuḳu cük orçiba musāfir* **433a**

kün tuġdı “güneş çıktı”; *naran hurġuba* **209b**

künc ḳoydı mālnı “malı köşeye koydu”; *künc taliba mali* **180a**

küncidniŋ tėrisini soydı “susam kabuğunu temizledi”; *küncīdi arasuni arçiba* **428a**

künde kėyer ton “gündelik elbise; kürk”; *üdürtü ömüskü dēl* **116a**

kündeki tonını kėydi “gündelik elbisesini; kürkünü giydi”; *üdürteki dēlēn dēllertü* **495b**

kündürdi → küydürdi ḳayġu anı “onu kaygı yaktı”; *tülebe tūni ḳayġu* **393a**

kündüzün yörüdü muşāfir “yolcu gündüzün gitti”; *üdür yabuba muşāfir* **441b**

künes → küneş boldı künimiz “günümüz güneşli oldu”; *çuġaḳ bolba naran* **181a**

künes → küneş kün “güneşli gün”; *çuġaḳ naran* **181b**

künesde → küneşde olturdı “güneşte oturdu”; *narandu sa’ūba* **494b**

küneşte olturdı “güneşte oturdu”; *narandu ėselgü (ėsergü?) sa’ūḳsan* **327b**

küniledi ḫatunnı filān kişidi “filan kişiden kadını kıskandı”; *citürlebe ėmeyi tėre kūnēse* **327a**

künilegen “kıskanan”; *ci’ērleksen* **327a**

küniyetlik boldı filān nėmege “kendini filan nesneye lakaplı etti”; *küniyet kibe ōri’ēn tėre yamadu* **478a**

künke tapınġuçı “güneşe tapan”; *narani tayiḳçi* **147b**

künyet bile oḳıdı”; künyesi ile okudu”; *künyet yar ungşiba* **229b**

küölük ḳıldı anı “onu güçlü etti”; *küçitü kibe tūni* **451a**

küpe “elbise kenar kıvrımı”; *kübe f* **115a**

kūr tutar yėr “yay gediği, yay kirişinin gediği”; *kürüyīn oran* **134a**

küreşti anıŋ birle “onunla güreşti”; *abalduba tūnlē* **454a**

küreştiler “güreştiler”; *abaldubalar* **415a**

kürkev? kėydürdi aŋa “ona çorap giydirdi”; *maḳay ömüskebe tūndü* **528a**

kürkürük “bir tür kuş”; *kürkürük f* **151b**

küvendi anḳa ol iş üçün “o iş için ona hava attı”; *kö’ōrkebe tūndü tėre üyler* **465a**

küvendi yörüride “yürürken hava attı”; *kö’ōrkebe yabuḳudu* **505a**

küvendim ol iş birle filān kişige “o işle filan kişiye hava attım”; *kö’ōrkebe tėre kü’ūni tėre üyleyer* **343a**

küvene yöridi “hava atarak yürüdü”; *kōrkeçi yabuba* **475a, 529b**

küvene yör[i]di o “o havalı havalı yürüdü”; *kö’ōkeci yabuba ėre* **175b**

küvene yöridi ton içinde “elbise; kürk içinde havalı havalı yürüdü”; *kö’ōrkebe yabuḳu[du] dēl dotara* **256b**

küvenip yörüdi “hava atarak yürüdü”; *kōrkeci yabuba* **219a**

küvenişti anıŋ birle “onunla birlikte hava attı”; *kö’ērkebe tūnlē* **461b**

küveniştiler bir biri birle “birbiriyle hava attılar”; *kōrkebeler nim nikendü* **508a**

küydi “yandı”; *tülebe* **466a, 468b, 494a**

küydi açıġdın “üzüntüden yandı”; *tülebe ġaşūnāsa* **520b**

küydi aŋa “ona (Moğ. ondan) yandı”; *kögcibe tūndü* **465b, 462b, 491b**

küydi otḳa “ateşte yandı”; *tülebe ġaldu* **227b, 505b**

küydürdi anı “onu yaktı”; *tülebe tūni* **337a, 348a, 381a, 384b, 432b**

küydürdi anı ısıḳ “sıcak onu yaktı”; *tülebe tūni ḳala’ūn* **274a, 340a**

küydürdi anı iş “iş onu yaktı”; *tülebe tūni üyle* **267a**

küydürdi anı kün “güneş (Moğ. güneşle) onu yaktı”; *tülebe tūni narārān* **442b**

küydürdi ḳayġu köŋlini “kaygı gönlünü yaktı”; *tülebe ḳayġu cürükeni* **279a**

küydürdi ton yuġuçı tonnı “çamaşırcı elbiseyi; kürkü yaktı”; *tülebe dēl uġāḳçi dēli* **253b**

küye “güve”; *küye f* **149a**

küye tüşdi ta‘āmda “yemeğe güve düştü”; *küye inaba → unaba idēndü* **443a**

L

lā ḥavle ve lā ḳuvvate illā bi'llāh ayt[t]ı "lā ḥevle ve lā ḳuvvete illā bi'llāh dedi"; *lā ḥavle ve lā ḳuvvate illā bi'llāh m* **528a**

lā ilāha illā'llāh ayt[t]ı "lā ilāha illā'llāh dedi"; *lā ilāha illā'llāh kelebe* **439b**

laçın "doğan"; *laçin f* **150b**

lāf urdı "palavra attı"; *lāf dėletbe* **493b, 529b;** *lāf okiba* **313b**

lāf urdı ėr "erkek gevezelik etti, erkek palavra konuştu"; *lāf kelebe ėre* **238b**

laḥid ḳıldı ölügke "lahit yaptı ölüye, Moğ. ölüyü gömdü"; *üküksen[i] bulaba* **376b-377a**

la'net ḳıldı anḳa "ona lanet etti"; *la'net kibe tūndü* **350b**

la'net ḳılıştı ḳavmlar "Çağ. kavimler lanetleşti, Moğ. hepsine lanet etti"; *la'net kibe bügüdedü* **469a**

la'net ḳılıştılar bir birige "birbirine lanet ettiler"; *nim nikenēn la'net ḳildubalar* **417a**

laklak f "leylek"; *laklak f* **152b**

laḳvalıḳ boldı ėr "adam yüz felci oldu"; *laḳvatu bolba ėre* **370b**

laşkar m "ordu"; *laşkar m* **130a**

latta tola yarmaḳ "çıkın dolusu para"; *nabtasun dūreng carmaḳ* **123b**

latta[ġa] baġladı yarmaḳlarnı "akçeleri beze bağladı"; *lattadu uyaba altani* **265a**

lavzīna f "badem, fıstık, şeker ve gül suyundan yapılan tatlı"; *lavzīna f* **112a (2)**

lāyıḳ boldı anḳa "ona lâyık oldu"; *lāyiḳ bolba tūndü* **357a**

lāyıḳ boldı ėr işke "adam lâyık işte oldu"; *yaraḳtu bolba ėre üyledü* **369b**

lāyıḳ boldı filān işke "filan işe lâyık oldu"; *coḳistu bī tėre üyledü* **328a**

lāyıḳ boldı nėmege "nesneye lâyık oldu"; *coḳistu bolba yamadu* **517b**

lāyıḳ boldı tėr "ücret lâyıḳ oldu"; *adali bolba kölesün* **518a**

lāzım ḳıldı anḳa iş "ona işi gerekli kıldı"; *tūndü bėlgetü kibe üyleyi* **390a**

lebbeyk ayt[t]ı anḳa "ona ses verdi"; *da'ūn ögbe tūndü* **446b**

luṭf ḳıldı işge → işke “işe lütfetti”; *luṭf kibe üyledü* **494a**

M

maġzlıḳ ḫalvā “fıstıklı helva”; *maġztu ḫalvā* **112a**

maḫmūr boldı “mahmur oldu”; *maḫmūr bolba* **368a**

maḫv boldı kitāb “kitap yıprandı”; *maḫv bolba defter* **484a**

ma‘nāsız aytḳuçı ėr “anlamsız konuşucu erkek”; *ōre ügey kellekçi ėre* **224b**

ma‘nāsız sözledi “anlamsız konuştu”; *ōre ügey kellebe* **224b**

ma‘rifet ḳıldı atnı “adı tanıttı”; *ma‘rife kibe nėreyi* **432a**

ma‘ṭal ḳoydı anı “onu bekletti”; *mahil talbiba tūni* **388b**

ma‘zūl ḳıldı bėkni ‘ameldin “beyi işten uzaklaştırdı”; *būra’ūlba noyani moci’āsa* **195a**

ma‘ẕūr boldı bėk ḳatıda “bey yanında mazur oldu”; *ma‘ẕūr bolba noyan dėrgede* **379a**

ma‘ẕūr tut[t]ı anı işdin “onu işten mazur tuttu”; *ma‘ẕūr bariba tūni üylēse* **405b**

ma‘zūr tuttı anı nėmedin “onu nesneden mazur tuttu”; *duran saylaba tūni yamāsa* **177a**

maḳsūd f “maksat”; *odla* **155a**

maḳtadı anı işke “onu işi için övdü”; *matḳaba → maḳtaba tūni üylede* **301b**

maḳtadı anı “onu övdü”; *maḳtaba tūni* **212b**

maḳtadı işni “işi övdü”; *maḳtaba üyleyi* **259b**

māl ėgesi ėr “mal sahibi erkek”; *malun ėcen ėr* **162a**

māl ėsi ḫatun “mal sahibi kadın”; *ėme malun ėcen* **162b**

māl ḳazḳandı “mal kazandı”; *mal cōbe* **169b**

māl tölekige saldı anı “onu mal zararına uğrattı”; *mālu[n] tölēndü u’ūrba tūni* **389b**

māl zekātı bėrdi “malın zekatını verdi”; *mākīn → mālīn zekāt ögbe* **447b**

mamuḳluḳ nihāl “pamuklu yastık”; *kibeztü dėre* **118b**

mamuḳluḳ ton “pamuklu elbise; kürk”; *kibetü dēl* **118b**

manḳdı “adım attı”; *alḳuba* **288b**

manḳıp yörüp-tür [aṭ] “at yavaşça yürüdü”; *ulgūrci → algūrci yabuba [morin]* **253a**

manḳla[y] “öncü”; *manḳlay f* **130a**

manul “yabani kedi”; *manul f* **147a**

maral “dişi geyik”; *maral f* **145a**

marsūm ḳoydı alarġa “onlara kural koydu”; *ʻilḳa ḳoydı alarġa* **441a**

masḫara ḳıldı anı “onu alay etti”; *şoġraḳlaba tūni* **426b;** *masḫara kibe tūni* **513b**

masḫara tut[t]ı anı “ona şaka yaptı”; *şoḳraḳlaba tūni* **248a; 295a;** *şoḳraḳlaba tūnle* “Moğ. onunla” **305a**

masḫaralıḳ ḳıldı “şaka yaptı”; *şoḳraḳ kibe* **340a**

masḫaralıḳ ḳıldı anıŋ birle “onunla şakalaştı”; *şoḳraḳlaba tūnlē* **450a, 450b, 459b, 486b, 497a, 511b**

masḫaralıḳ ḳıldı ėr birle “adam ile şaka etti”; *şoḳraḳ kibe ėrelē* **517a**

maska f “tereyağı”; *maska f* **113a**

maşārif ḳılıçı “Şamlılara ait kılıç”; *maşārif hildü* **132a**

māya bėrdi anḳa “ona maya verdi”; *māya ögbe tūndü* **419b**

māya kıldı ḫamīrni “hamuru mayaladı”; *körenge kibe ġuluri* **175b**

māyasız ḫamīr “mayasız hamur”; *körenge ügey cuġraḳsan ġulir* **112b**

māyasiz yuğurdı ḫamīrni “hamuru mayasız yoğurdu”; *māya ügey cūrabe ġuluri* **246a**

maymun “maymun”; *bėçin* **146b**

meczūm boldı fiʻl “iş karara bağlandı”; *mezūm bolba fiʻl* **482a**

meded bėrdi anḳa “ona yardım etti”; *nökçebe tūndü* **438b**

meded berdi anḳa māl birle “ona mal ile yardım etti”; *meded ögbe tūndü māllār* **392a**

meded bėrdi çerikke “orduya yardım etti”; *meded kibe çeriktü* **392a**

meflūc boldı “felçli oldu”; *beçel bolba* **368a**

mefraş “bavul”; *camadan* **117a**

mefraş ḳulaġı “bavul sapı”; *camadanu çiḳin* **117a**

mekr ḳıldı “hile yaptı”; *mekr kibe* **475a, 496a**

mekr ḳıldı anı “onu hileli yaptı”; *arġa kibe tūni* **218a**

mekr ḳıldı anḳa “ona hile yaptı”; *arġa kibe tūndü* **438b**

mekr ḳılıştı anıŋ birle “onunla hileleştiler”; *mekr kibe tūnlē* **452a**

melāmet ḳıldı “kınadı”; *melāmet kibe* **502b**

melāmet ḳıldı anı “onu kınadı”; *melāmet kibe tūni* **431a, 460b;** *itḳaba kibe tūni* **195a**

melāmetḳa saldı ėrni “erkeği hakarete boğdu”; *melāmettu ūrba ėreyi* **401b**

men “ben”; *bi* **157a**

men andın bīzār-dur-men “ben ondan iğreniyorum”; *bi tūnēse nökçibe bi* **292a**

men baḫīllıḳ ḳılur-men filān nėmege “ben filan nesneye cimrilik yaparım”; *bi marḫal bolum tėre yamadu* **457a**

men toldurdım anı “onu ben doldurdum”; *bi dü’ūrgebe tūni* **295a**

mėndin yıraḳ tur “benden uzak dur”; *nidāsa ḳola bay* **163a**

mėnim ārzūmda-dur kim ol iş bolsa “benim isteğim şu ki o iş olsa”; *mini küsel bī tėre üyle balasa bile* **411a**

mėnim başım cānım bolsun “benim başım canım olsun, Moğ. can için baş için”; *amin tula hėkin tula* **165a**

mėnim birle “benimle birlikte”; *nadalā* **160b**

mėnim dōstım-dur agar ol işde bolsa “o işe katılırsa benim dostumdur”; *nini andam mini bī tėre üyledü bōlāsa* **271b**

mėnim ḳatımda “benim yanımda”; *minu dėrgede* **160a**

mėnim üçün “benim için”; *minu tulada* **165a**

mėnim yarmaḳımdur özi “bizzat benim paramdır”; *mini altan bī ōrēn* **166a**

mėniŋ ḳulum “benim kölem”; *mini bōl* **158a**

meŋis? ḳıldı anıŋ birle “onunla x? etti”; *mengis? kibe tūnlē* **452b**

menḳa “bana”; *bidan* **157b**

mėŋzedi anḳa “ona benzedi”; *adalitḳaba tūnlē* **455b (2)**

mėŋzedi aŋa “ona benzedi”; *adalitḳaba tūni* **461a, 461b**

mėŋzeştiler “benzeştiler”; *adalitḳabalar* **416a**

mėŋzetti anıŋ birle “ona benzetti”; *adalitḳaba tūnlē* **457a**

mered → meded bėrdi anḳa “ona yardım etti”; *nökeçebe tūndü* **334b**

merhem ḳoydı yaraḳa “yaraya merhem koydu”; *ėm talbiba caradu* **173b**

me̲sel ḳıldı anı “onu örnek gösterdi”; *me̲sel kibe tūni* **258a**

me̲sel urdı “örnek verdi”; *me̲sel kellebe* **168b**

me̲sel urdı ḳoşuḳnı “şiiri örnek verdi”; *me̲sel okiba ḳoşuḳtu* **496a**

mesḥ tarttı başıġa “başını mesh etti”; *mesḥ tataba hėkindü* **340a**

meşġūl boldı “meşgul oldu”; *meşġūl bolba* **469b**

meşġūl boldı andın “ondan meşgul oldu”; *meşġūl bolba ūnēse → tūnēse* **506a**

meşġūl boldı işdin “işe meşgül oldu”; *meşġūl bolba üyledü* **416a**

meşġūl ḳıldı anı nėmedin “onu nesneden meşgül etti”; *meşġū[l] kibe tūni yamāsa* **419b**

meşġūl ḳıldı anı ol nėmeni “onu o nesneyle meşgul etti, Moğ. onu o nesneden süzdü”; *tunḳāba tūni tėre yamāsa* **349b**

meşhūr ḳıldı anı “onu ünlü yaptı”; *meşhūr kibe tūni* **427a**

meşhūr ḳıldılar ėlni “halkı ünlü etti, Moğ. halk onu ünlü etti”; *maḳtaba tūni irgeni* **464b**

mevc urdı “dalgalandı”; *sėl kibe* **471a**

meze tapt[t]ı anıŋ birle “onunla tat buldu”; *amtan olba tūnlē* **498b**

mezelıḳ boldı nėme “nesne tatlı oldu”; *amtatu bolba [yama]* **326a**

mezelıḳ taptı anı “onu tatlı buldu”; *amtatu olba tūni* **472a**

mezelıḳ taptı ėr nėmeni “adam nesneyi tatlı buldu”; *amtatu olba ėre yamayi* **326a**

mezesiz boldı aŋa tiriklik “hayat ona tatsız oldu”; *amtatu ügey bolba tūndü amidulik* **491b**

mezesiz boldı [nėme] “nesne tatsız oldu”; *amta ügey [bolba] yama* **323a**

mezesiz ḳıldı anıŋ tiriklikini “onun hayatını tatsız etti”; *amtatu ügey kibe tūni amiduni* **429b**

mezesiz nėme “tatsız nesne”; *amta ügey yama* **323b**

mihmānladı anı “onu konuk etti”; *coçinlaba tūni* **402b**

mihribānlıḳ ḳıldı anḳa “ona şefkat gösterdi”; *ėneribe tūndü* **289b, 385a**

mihribānlıḳ ḳıldı aŋa “ona merhamet etti”; *öre aylatba tūndü* **494a**

mīl birle çėnedi yaranı “yarayı mille karıştırıp inceledi”; *mīlēr çinēbe yarayi* **243b**

mindi “bindi”; *morilaba* **358b**

mindi anḳa “ona bindi”; *unuba tūndü* **296b**

mindi tişi tėveni “dişi deveye bindi”; *unuba ingendü* **477a**

mindürdi anı atḳa “onu ata bindirdi”; *unu’ūlba tūni morindu* **372a**

miner aṭ “binek at”; *unuḳu morin* **125b**

miner tėve “binek devesi”; *unuḳu tėm[ē]n* **138a**

minnet ḳoydı anḳa “ona iyilik etti”; *minnet talbiba tūndü* **271a, 281b**

minnet ḳoydı aŋa “ona iyilik etti”; *minnet talbiba tūndü* **473a, 495b, 502a**

minnet ḳoydım ėrge “erkeğe iyilik ettim”; *minnet talbiba ėredü* **419b**

miŋ “bin”; *minḳan* **120b**

miŋ ayaḳlıḳ “bin ayaklı”; *minḳan költü* **149a**

miŋ miŋ “bin bin”; *minḳan minḳan* **121b**

miŋeşti “iki kişi bir ata bindiler”; *sundulaba* **313b**

miŋeştürdi anı “onu (atın terkisine) bindirdi”; *sundula’ūlba tūni* **384a**

mīrāṣ aldı atasıdın mālnı “malı babasından miras aldı”; *gėrēṣ abuba èçigēse māli* **353a**

mīrāṣ aldılar bir biridin baġnı “bağı birbirinden miras aldılar”; *gėrēs abuba baġi nim nikenēse* **418a**

mīrāṣ aldılar bir biridin ḥürmetni “bir birinden saygıyı miras aldılar”; *gėrēṣ abuba nim nikeni kündüleküyi* **358a**

mīrāṣ bėrdi anḳa “ona miras verdi”; *gėrēṣ ögbe tūndü* **440a**

mīrāṣ berdi anḳa māl “ona mal miras verdi”; *gėrēs ögbe tūndü māl* **394b**

miskīn boldı “miskin oldu”; *miskīn bolba* **530a**

misvāk ḳıldı “misvakladı”; *misvāk kibe* **475a**

misvāk ḳıldı aġzını “ağzını misvakladı”; *misvāk kibe amani* **444a**

misvāk ḳıldı tişlerini “dişlerini misvakladı”; *misvāk kibe şidüni* **280a**

mite “buğday biti”; *mite f* **149b**

miyānçı boldı “sözcü oldu”; *cūra bayba* **496a**

mizāc ḳıldı anıŋ birle “onula şakalaştı”; *şoḳraḳlaba tūni → tūnlē* **449b**

moġuli aṭ “Moğol at”; *monġol morin* **125a**

moḳadaḳ ḳılıç “kör kılıç”; *moḳadaḳ hildü* **132a, 132b**

monḳradı uy “inek möledi”; *mōrebe üker* **276a**

monşur “boyunduruk”; *monşur f* **151a**

möŋis? ḳılıştılar bay‘de? “fiyatta kavgalaştılar”; *ḳudaldu kikü dutimacabala? ?* **508b**

möŋredi buzav “buzağı möledi”; *māraba tuġul* **341b**

mubāḥ ḳıldı anḳa nėmeni “ona nesneyi serbest bıraktı”; *mubāḥ kibe yūndü yamayi* **398b**

mubāḥ kördi “(Moğ. onu) mübah gördü”; *mubāḥ ücebe tūni* **519b**

mubālaġa ḳıldı işde “işte aşırı gitti”; *maḳtaba üyledü* **454a**

mudārā ḳıldı anıŋ birle “onunla dostça geçindi”; *mudārā kibe tūnlē* **460b**

mufāḫarat ḳılıştı anıŋ birle “onunla övünme yarışına girdi”; *hüle’ūsibe tūnlē* **455b**

muġ boldı “ateşperest oldu”; *muġ bolba* **491a**

muḥābā ḳıldı anıŋ birle satıḳda “onunla fiyatta müsamaha etti”; *muḥā[bā] kibe tūnlē ḳudaldu totara* **460a**

muḥāl boldı nème “nesne döndü”; *muḥāl bolba yama* **521a**

muḥarrif ḳıldı ḳalamnı “kalemin ucunu eğri kesti”; *muḥarrif kibe üjüki* **431b**

muḥtāc boldı aŋa “ona muhtaç oldu”; *muḥtāc bolba tūndü* **474a**

muḥtac ḳıldı anı anḳa “onu ona muhtaç etti”; *ėriltü kibe tūni tūndü* **398a**

mu‘ayyen ḳıldı nėmeni “nesneyi belirli etti”; *maḳatḳaba yamayi* **446a**

muḳīm boldı sarāyda “sarayda ikamet etti”; *bayrilaba sarāydu* **262a**

mulāzemet ḳıldı “hizmet etti”; *tabuḳ kibe* **471a**

munāfıḳlıḳ ḳıldı “iki yüzlülük etti”; *ḳudalçiliḳ kibe* **455a**

munda “burada”; *ende* **159b**

mundaḳ bolsun “böyle olsun”; *tīm boltuġay* **163b**

mundaḳ kėrek sanḳa kim ḳılsaŋ “senin böyle yapman gerek”; *tīn kėrek çimadu kikü çi* **166b**

mundaḳ ḳılmaġın “böyle yapma”; *yin → ėyin bū ki* **164a**

munıdı “bunadı”; *munuba* **313a**

muŋ alar barça ḫatunlar “işte onlar bütün kadınlar”; *ėne tėde bügüde ėmes* **162a**

muŋ alar ėki ėr “işte o iki erkek”; *ėne tėde ḳoyar ėre* **161b**

muŋ alar ėki ḫatun “işte o iki kadın”; *ėne tėde ḳoyar ėmes* **161b**

muŋ biz barça ėrenler “bu, biz bütün erkekler”; *ėne bida bügüde ėres* **161b**

muŋ biz barça ḫatunlar “bu biz bütün kadınlar”; *ėne bida bügüde ėmes* **161b**

muŋ biz ėki ėr “biz bu iki erkek”; *ėne bida ḳoyar ere* **161b (2)**

muŋ biz ėki ḫatun “bu, biz iki ḫatun, Moğ. bu iki kadın”; *ėne ḳoyar ėme* **161b**

muŋ men ėr “bu, ben erkek”; *ėne bi ėre* **161a**

muŋ men ḫatun “bu, ben kadın”; *ėne bi ėme* **161b**

muŋ ol ėr “işte o erkek”; *ėne tėre ėre* **161b**

muŋ ol ḫatun “işte o kadın”; *ėne tėre ėme* **161b**

muŋ sen ėr “bu sen erkek”; *ėne çi ėr[e]* **161b**

muŋ sen ḫatun “işte sen kadın”; *ėne çi ėme* **161b**

muŋ siz barça ėrenler “işte siz bütün erkekler”; *ėne ta bügüde ėres* **161b (2)**

muŋ siz barça ḫatunlar “İşte siz bütün kadınlar”; *ėne ta bügüde ėmes* **161b**

muŋ siz ėki ḫatun “bu siz iki ḫatun”; *ėne ta ḳoyar ėme* **161b**

muŋsız boldı andın “ondan kaygısız oldu”; *ėril ügey bolba tīnēse* **522b**

muŋsız boldı nėmedin “nesneden kaygısız oldu”; *mung ügey bolba yam[ā]sa* **331b**

murdār boldı nėme “nesne pis oldu”; *murdār bolba yama* **491a**

mūsīçe f “küçük kumru”; *mūsīçe f* **152b**

mustaḥāże boldı ḫatun “kadın hayız yaşına girdi”; *mustaḥāże bolba ėme* **520b**

musulmān [boldı] kāfir “kâfir müslüman oldu”; *musulmān bolba kāfir* **389a**

musulmānlıḳ yolını körgüzdi anḳa “ona müsülmanlık yolunu gösterdi”; *musulmānliḳīn mör üce’ūlbe tīndü* **224a**

muştāḳ ḳıldı anı “onu isteklendirdi”; *küsebe tīni* **443b**

muṭāla‘a ḳıldı anıŋ birle “onunla birlikte okudu”; *ugşiba tīnlē* **454a**

mut‘a bėrdi hatunġa “kadına müt’a verdi”; *mut‘a ögbe ėmedü* **431b**

muvāfaḳat ḳıldı anıŋ birle “onunla mutabık oldu”; *nökçebe tīnlē* **458a**

muvāfaḳat ḳıldı anıŋ birle nėmede “onunla nesnede (Moğ. işte) mutabık oldu”; *nökçebe tīndü tėre üyledü* **458a**

muvāfaḳat saldı köŋüller arasında “gönüller arasında uyum sağladı”; *muvāfakat ögbe sėtkil cūra* **431b**

muz baġladı su “su buz tuttu”; *mölsün uyaba uṣun* **239a**

muzaffer ėr “mezaffer erkek”; *örüsbe ėre* **427a**

müdebber ḳıldı ḳulnı “köleyi eğitti”; *müdebber kibe bōli* **426b**

mühim boldı anḳa iş “iş ona mühim oldu”; *BOŞ* **229a**

mühlet bėrdi anḳa “ona vade verdi”; *bolcal ögbe tūndü* **456a**

mühlet bėriŋiz bu Zeyd ḫatunıḳa “Zeydin bu karısına mühlet veriniz”; *BOŞ* **163a**

mühlet bėriŋiz siz barça ėrenler Zeydḳa “siz bütün erkekler Zeyd’e mühlet veriniz (Moğ. sabrediniz)”; *küliçebe ta bügüde ėres Zeydtü* **163a**

mühlet bėriŋiz siz barça ḫatunlar Zeydḳa “siz bütün kadınlar Zeyd’e mühlet veriniz (Moğ. sabrediniz)”; *küliçebe ta bügüde ėmes Zeydtü* **163a**

mühlet bėriŋiz siz ėki Zeydḳa “Siz iki kadın Zeyd’e mühlet veriniz”; *küliçebe ta ḳoyar ėme Zeyd* **163a**

mühlet bėriŋiz Zeydḳa “Zeyd’e mühlet veriniz (Moğ. verdi)”; *küliçebe Zeydtü* **163a**

mühür “mühür”; *tamġa* **123b**

mühür bastı “mühür bastı”; *tamġa daruba* **470b**

mühür bastı baġdayġa “buğdaya mühür koydu”; *tamġa daruba buġdaydu* **259a**

mühür bastı ėr nėmege mühür bile “erkek nesneye mühürle mühür bastı”; *tamġalaba ėre yamadu tamġalā* **347b**

mühür bastı nėmege “nesneye mühür bastı”; *tamġa talbiba yamadu* **198a**

mühür bastı tėŋri kāfir köŋlike “Allah kâfirin gönlünü damgaladı”; *tamġalaba tėngri kāfirīn sėtkili* **347a**

mükāteb ḳıldı ḳulnı “köleyi serbes bıraktı”; *mükāteb kibe cōli → bōli* **450a**

mükerre[r] boldı söz “söz tekrar oldu”; *mükerrer bolba üyle → üge* **498b**

mülk bėrdi anḳa “ona mülk verdi”; *mülk ögbe tūndü* **434a**

mülk tuttı anı “onu kendisine mal etti”; *ōriyēn kibe tūni* **495a**

müŋüzi bile süseverim → süser “boynuzu ile süser”; *ėberi’ēr mörgünem* **172b**

müŋüzi bile süsmek “boynuzu ile süsmek”; *ėberi’ēr mörgükü* **172b**

müŋüzi ilgeri tolḳaş ḳoy “boynuzu öne kıvrık koyun”; *ėberin urukşi horanḳay ḳonin* **143b**

müŋüzi kėyin tolķaş ķoy “boynuzu arkaya kıvrık koyun”; *ėberin ķoyna horanķay ķonin* **143b**

müŋüzi sınuķ ķoy “boynuzu kırık koyun”; *BOŞ* **143b**

müŋüzsiz boldı ķoçķar “koç boynuzsuz oldu”; *ėber ügey bolba ġuça* **408b**

müŋüzsiz ķoy “boynuzsuz koyun”; *ėber ügey ķonin* **144a**

müŋzedi → mėŋzedi atasıġa “babasına benzedi”; *adalitķaba ėçigedü* **503b**

mürted boldı dīnidin “dininden döndü”; *mürted bolba dīnēse* **471b**

müşkil iş “güç iş”; *duşḫuār üyle* **474b**

müşük “kedi”; *miş* **147a**

müşük balası “kedi yavrusu”; *mişīn kü’ūn* **147a**

müşük körkük → közlük [boldı] “kedi gözlü oldu”; *miş nidütü bolba* **314b**

müşük közlük boldı “kedi gözlü oldu”; *miş nidütü bolba* **486a**

müşük tümini → tüyini hurbaydı “kedi kendi tüyünü karıştırdı”; *miş üsüni’ēn hubilba* **466a**

müteḫayyir boldı ėki nėme arasında “iki nesne arasında şaşkın oldu”; *ġayķaba tūni tėre ķoyar cūra* **446a**

müz̲ekker ķıldı atnı “ismi erkek yaptı”; *müz̲ekker kibe nėreyi* **426b**

mü’ennes ķıldı atnı “adı dişi yaptı”; *mü’ennes kibe nėreyi* **423b**

N

nā-cavānmard boldı “cimri oldu”; *cūmard [ügey] bolba* **366a**

nāçāre f “çaresiz, mecbur”; *yammar kikü* **166b**

nāfila ķıldı “nafile namaz kıldı”; *hülū namār → namāz kibe* **496a**

nāḫaķ tökti ķanını “haksız yere kanını döktü”; *nāḫaķ cisun kibe* **380a**

na‘līn kėydi “takunya giydi”; *köldēn modun ömüsbe* **470a, 476a**

nakara ķıldı isimni “ismi belirsiz yaptı”; *nakara kibe nėreyi* **428b**

naḳd bėdi anḳa bahā “ona ederi nakit ödedi”; *naḳd ögbe tūndü üneyi* **241a**

nākes “alçak”; *nākes* **334b**

naḳışlıḳ parde “işlemli perde”; *çimektü perde* **119a**

namāz ḳıldı tėŋri üçün “Allah için namaz kıldı”; *namāz kibe tėngriyīn tulada* **448a**

namāz ḳıldı vaḳtdın sonḳra “vaktinden sonra namaz kıldı”; *namāz kibe çaġāsa ḳoyna* **226a**

namāzlıḳ “seccade”; *namāztu* **118a**

namāznı yaŋ[ı] başdın ḳıldı “namazı tekrar baştan kıldı”; *hėkinēse hėkilebe namāzi* **515b**

nār ėmçeklik boldı “nar memeli oldu”; *nār kökentü bolba* **241a**

nārdān aşı “nar taneli yemek”; *nārdāni budān* **111a**

narḫ ḳıldı “fiyat biçti”; *nerḫ talbiba* **426b**

narḫ tiledi ṭa‘āmnı “yemeğin fiyatını sordu”; *nerḫ ėribe ṭa‘āmdu* **464b**

naṣīḥat ḳıldı anḳa “ona nasihat etti (Moğ. onu engelledi)”; *itḳaba tūni* **450b**

navār → navāla “et ve yumurta ile yapılan yemek, Moğ. kuşak”; *ḳur* **111b**

nāyıblıḳ ḳıldı bėkke “beye naiplik etti”; *nāyibliḳ kibe noyandu* **458a**

nāyıblıḳ ḳıldı ėrdin “erkeğin yerine naiplik etti”; *nāyibliḳ kibe ėredür* **273a**

nāyıblik tiledi andın işke “ondan işe naiplik etmesini istedi”; *isaḳlik → inaḳliḳ ėribe tūnēse üyledü* **519b**

nāz ḳıldı ḫatun “kadın naz etti”; *nāzlaba ėme* **499a**

nāz ḳılġuçı “naz edici”; *nāz kikçi* **299b**

nā’iblıḳ ḳıldı bėkke “beye naiplik etti”; *inaḳ bolba noyandu* **211b**

nė bat “ne kadar hızlı”; *yān öter* **163b**

nė ėrdi “ne idi”; *yam bilē* **166b**

nė nėme “nasıl şey”; *yān yama* **162a**

nė üçün “niçin”; *yėkin* **160a**

nė yaḫşı kişidür ol ėr “o adam ne iyi kişidir (Moğ. arkadaştır)”; *yān anda bī ėre* **166b**

necdḳa kėldi “Necid’e geldi”; *BOŞ* **377a**

nėçe “kaç”; *kedün* **159b**

neçük “nasıl”; *yamar* **166b**

nedīmleşdi anıŋ birle çaġırda “şarap içmekte onunla arkadaşlık etti”; *kündüleldübe tūnlē bor ūḳudu* **456b**

nedīmleştiler çaġır içkende “şarap içerken yoldaş oldular”; *nim niken[ēn] bor ūḳudu kündüleldübe* **417a**

nėdur “nedir”; *yam bī* **162a**

nėme “şey”; *yamah* **155a**

nėme arasında “iki nesne arasında

nėme baḫışladı anḳa “ona nesneyi bağışladı”; *yama ögbe tūndü* **172a**

nėme baḫışlamaḳ “nesne bağışlamak”; *yama soyurḳaḳu* **172a**

nėme baḫışlar “bir şey bağışlar”; *yama ögüm* **172a**

nėmeni “nesneyi”; *yamayi* **428a**

nėmeniŋ çini “nesnenin ölçüsü”; *mayayīn → yamayīn çin* **178b**

nėmeniŋ ‘izzetini saḫladı “nesnenin değerini sakladı”; *yayami kündüyini saḳiba* **500a**

nėmeniŋ uluġı “nesnenin büyüklüğü”; *yamayīn yėkelik* **207a**

nėmesiz boldı “hiçbir şeysiz oldu”; *yama ügey bolba* **334a**

nengsindi işdin “işi ayıpladı”; *ōrilebe üyleyi* **492b**

neẕir ḳıldı tėŋrige “Allah için adak etti”; *coriba tėngridü* **179a**

nıġladı → tanladı [anı] “onu seçti”; *sonḳuba tūni* **462b**

nihāl f “keçe, renkli halı”; *biband?* **117b**

nihāl tikti “fidan dikti”; *nihāl ḳatḳuba* **181b**

ni‘met bėrdi anḳa tėŋri “Allah ona nimet verdi”; *idebe → idē ögbe tūndü tėngri* **436b**

ni‘metlıḳ boldı “nimetli oldu”; *idētü bolba* **414b, 497a**

ni‘metlıḳ boldı yėr “yer nimetli oldu”; *idētü bolba ġacar* **372a**

ni‘metlıḳ ḳıldı anı “onu nimetlendirdi”; *idētü kibe tūni* **383b**

ni‘metlıḳ kişi “nimetli kişi”; *idētü kü’ūn* **383b**

nīk-baḫt boldı “iyi talihli oldu”; *sayin ciyātu bolba* **302a**

nikāḥ ḳıldı ḫatunni “kadını nikahladı”; *neyle’ūlbe ėmeyi* **375a**

nisbet ḳıldı nėmeni nėmege “nesneyi nesneye ölçtü”; *adalitḳaba yama yamadu* **219a**

nisbetlerni bėrgen ėr “soy alimi, nesep bilgini, ölçüyü bilen erkek”; *şini mėdekçi ėre* **236a**

nişānlıḳ boldı ol nėme birle “o nesne ile nişanlı oldu”; *bėlgetü bolba tėre [y]amala* **473b**

niyet ḳıldı çıḳmaḳḳa “çıkmaya niyetlendi”; *sėtkibe ġarḳudu* **232b**

niyet ḳıldı filān işke “filan işe niyet etti”; *sėtkibe tėre üyleyi* **382a (2)**

niyet ḳılġan yėrge bardı “aklına koyduğu yere gitti”; *sėtkiksen ġacara orçiba* **232a**

nobardı → ḳopardı anı uruşḳa “onu kavgaya tahrik etti”; *bosḳaba tūni kėre’ūrtü* **430a**

noḫta “yular”; *noḫta f* **128a**

noḫta sapı “dizginin sapı”; *noḫtayīn uyāsar* **139a**

noḫta sapınıŋ uçı “dizgin sapının ucu”; *noḫtayīn uyāsarīn ücür* **139b**

noḳtaladı atnı “atı dizgilendi”; *naḫtalaba morini* **177a**

noytan bolba → öl boldı “yaş oldu”; *noytan bolba* **328a**

nöküçişti anḳa “ona yardımcı oldu”; *nökeçebe tūndü* **450b**

nuḳta ḳoydı musḥafnı “kur’an’a nokta koydu”; *nuḳta talbiba musḥaftu* **251a**

nuḳta urdı kitābnı “kitaba nokta koydu”; *nuḳta okba → okiba deftertü* **389b**

nuḳta urdı muṣḥafnı “Kur’an’a nokta koydu”; *nuḳta okiba muṣḥftu* **430b**

nūra sürt[t]i “kıl dökücü sürdü”; *nūra surçiba* **501b**

nüçük “nasıl”; *yamar* **160a**

nükte ayt[t]ı sözde “sözde nükte söyledi”; *nükte kelebe ügedü* **423a**

nükte aytıḳuçı ėr “nükte söyleyici erkek”; *nükte kelekçi ėr* **190b**

O

o anıŋ ėlikidedur “o onun elindedir”; *tėre tūni ġartu bī* **184b**

obḳay → onḳay boldı iş “iş kolay oldu”; *ḳilbar bolba üyle* **519a**

oçaḳ kėydürdi anḳa “ona boyun halkası giydirdi”; *oçaḳ ömüşkebe tūndür* **269b**

oġlaḳ “oğlak”; *ünügün* **142b**

oġlan anası ḳıldı anı “onu çocuk annesi yaptı”; *kūni ėke kibe tūni* **440b**

oġlan anası ḳıldı küŋni “cariyeyi çocuk annesi yaptı”; *kūni ėke kibe şibekçini* **518b**

oġlan atası ḳıldı [anı] “onu çocuk babası yaptı”; *kūnü öke kibe tūni* **395a**

oġlan saldı ḫatun “kadın (Moğ. o) çocuk düşürdü”; *kü'ūn u'ūrba tūni* **381b**

oġlan tolġaġı tuttı ḫatunnı “kadını doğum sancısı tuttu”; *kūken tuciḳu baribe ėmeyi* **310a**

oġlandı → oġlannı [kindikini kėsti] “çocuğun göbeğini kesti”; *kūkeni küysün oḳtalba* **265a**

oġlandın sonŋra ḳan kėldi “çocuktan sonra kan geldi”; *kūkenēse ḳoyna çisun irebe* **309a**

oġlanlıḳ ḳıldı ḫatun “kadını çocuklu yaptı, Moğ. kadın çocuklu oldu”; *kūtü bolba ėme* **387b**

oġlı uşaḳ köp boldı ėrniŋ “erkeğin çoluk çocuğu çok oldu”; *kü'ūn şiba'ūn olan bolba ėreyīn* **281b**

oġrı ayt[t]ı anı “onu hırsız dedi (etti)”; *ḳulaġay kibe tūni* **433a**

oġul tuttı anı “onu evlat edindi”; *kü'ūn bariba tūni* **505b**

oġulluḳ uşaḳluḳ boldı ėr “erkek çok çoğul çocuk sahibi oldu”; *olan köp şiba'ūtu bolba ėre* **403a**

oġulsız boldı ana “anne (Moğ. kadın) çocuksuz oldu”; *kü'ūn ügen → ügey bolba ėme* **316b**

oġurladı andın mālnı “malı ondan çaldı”; *ḳulaḳba tūnēse mali* **191a**

oġurladı ḳulaḳ tiŋledi “hırsızca kulak verdi”; *yariḳçi?* **468b**

oġurladı olcadın “ganimetten çaldı”; *ḳulaḳba olcayi* **269b**

oġurlay baḳtı ėrge → aŋa “ona gizlice baktı”; *ḳulaġay nidünēr ücebe tūndü* **454b**

oġurluḳ ḳıldı “hırsızlık yaptı”; *ḳulayġaylaba* **499a**

oḳ “ok”; *sumun* **134a (2)**

oḳ atışdı anıŋ birle “ok atıştılar”; *sumun ḳarbuldaba tūnlē* **461a**

oḳ atıştılar “birbirine ok atıştılar”; *sumun ḳarbubalar* **416b, 456a, 510b**

oḳ atıştılar ėl “insanlar ok atıştılar”; *sumun ḳarbuba irgen* **478a**

oḳ yüŋi “ok tüyü”; *sumuni hödün* **134b**

oḳçı “okçu”; *sumunçi* **134a (2)**

oḳıdı kitāpnı “kitabı okudu”; *ongşiba defteri* **248a**

oḳnı ötkere ėti → at[t]ı “oku öteye attı”; *sumuni nėtbe ḳububa → ḳarbuba* **377a**

oḳrandı tekke “teke meledi”; *oḳraba teke* **201b**

oḳşadı anḳa “ona benzedi”; *adali bolba tūndü* **391a, 454a**

oḳşaştılar bir birige “birbirine benzeştiler”; *adalitḳabalar nim nikeni* **417a**

oḳşattı anı atasıġa “onu babasına benzetti”; *adalitḳaba tūni ėçigedü* **225b**

oḳşattı anı ol nėmege “onu o nesneye benzetti”; *adalitḳaba tūni tūni tėre yāmadu* **437a**

oḳşattı ėrni atasıġa “adamı babasına benzetti”; *adalitḳaba ėreyi ėçigedü* **236a**

oḳudı anıŋ bir[le] kitābnı “onunla birlikte kitabı okudu”; *ungşiba tūnlē defteri* **452b**

oḳudı kitābnı “kitabı) okudu”; *ungşiba defteri* **335a**

oḳudı ḳur’ānnı “Kur’an’ı okudu”; *ungşiba ḳurānni* **291a**

oḳumaḳ tiledi andın “ondan okumak istedi”; *ungşiḳuyi ėribe tūnēse* **511b**

oḳuştılar kitāblarnı “kitapları birlikte okudular”; *nim nikenlē defter ungşildubalar* **508b**

ol aç ḫatun “o aç kadın”; *tėre öleskülen ėme* **298b**

ol aşuḳur “o acelededir”; *tėre cāram* **518b**

ol barça ḫatunlar “o bütün kadınlar, Moğ. bütün kadınlar”; *bügüde ėme* **161a**

ol başdın nėme yėdi “o ilkin nesne yedi”; *tėre hėkinēse yama ide’ēn* **490a**

ol dirīġ tutmas sendin küçni “o kücünü senden esirgemez”; *tėre üyle ḳiralam çimēse küçini* **291a**

ol ėki ėr “o iki erkek”; *tėre ḳoyar ėre* **161a, 162a, 166a**

ol ėki ėr özleri “o iki erkek kendisi”; *tėre ḳoyar ėre ōsedi’ēn* **166a**

ol ėki ḫatun “o iki kadın”; *tėre ḳoyar ėme* **161a, 162a**

ol ėr “o erkek”; *tėre ėre* **157a, 161a, 162a**

ol ėr özi “o erkek kendisi”; *tėre ėre ōrēn* **166a**

ol ėrele[r] ḳatında “o erkeklerin yanında”; *tėre ėreyīn dėrgede* **160a**

ol ėrenler “o erkekler”; *tėre ėres* **162a**

ol ėrenler özleri “o erkekler kedileri”; *tėde ėres ōsedi’ēn* **166a**

ol ėrge “o erkeğe”; *tėre ėredür* **157b**

ol ėrniŋ ḳulı “o erkeğin kölesi”; *tėre ėreyīn bōl* **158a**

ol ḫatun “o kadın”; *tėre ėme* **161a, 162a**

ol ḫatun özi “o kadın kedisi”; *tėre ėme ōrēn* **166a**

ol ḫatunġa “o kadına”; *tėre ėmedür* **157b**

ol ḫatunlar “o kadınlar”; *tėde ėmes* **162a**

ol ḫatunnıŋ ḳulı “o kadının kölesi”; *tėre ėmeyīn bōl* **158a**

ol ‘azīzlik yėrindedür “o kutlu topraktadır”; *tėre kündülekü ġacartu bī* **179b**

ol işni buyurdı anḳa “o işi ona buyurdu”; *tėre üyledü caruba tūndü* **395b**

ol ḳatun “o kadın”; *tėre ėme* **157a**

ol kişi “o kişi”; *tėre kūn* **162a**

ol kişi kim tileklerni andın tilerler “ihtiyaçlarını istenen kişi, fakirlerin yardımcısı”; *tėre kū̄n tüsiye ėrim ėrili* **240a**

ol kişi mėnim duşmanım-turur “o kişi benim düşmanımdır”; *tėre kü’ū̄n mini duşman bī* **341b**

ol kişiniŋ ėgilüri filān kişige bar “o kişinin filan kişiye meyli var”; *tėre kū̄ni bökeykü duran bi tėre kü’ū̄ndür* **481a**

ol mal kim anıŋ birle tiriklik ḳılurlar “yaşanacak varlık”; *tėre māl ki tū̄nlē amidūlam* **233b**

ol mėnim tayançım-turur “o benim dayanağımdır”; *tėre minayi şitü bī* **463b**

ol nėme “o nesne”; *tėre yama* **162a**

ol ot tiledi “yaş ot istedi”; *tėbre ėbesün ėribe* **474a**

ol raḥmatdın sürgenlerdin-turur “o rahmetten kovulanlar-dandır”; *tėre raḥmatāsa ḳola kiksen bī* **339b**

ol sözni kim ayt[t]ı “o sözü kim söyledi?”; *tėre ügey[i kėn] kelebe* **416a**

ol şūm-turur “o uğursuzdur”; *tėre şūm bi* **369a**

ol tilegen “o dilemiş”; *tėre ėriksen* **229b**

ol yaḫşı bilür ‘arab tilini “o Arap dilini iyi bilir”; *tėre sayin mėdem ‘arabīn kėleni* **390b**

ol yėrde ḳalġan “o yerde kalmış”; *tėre ġacar ḳoçaruḳsan* **376b**

olang tar tar yėr “hayvanların bağlanacağı dar yer”; *olan tataḳu ġacar* **127a**

olarçaḳ “kolan”; *olarçaḳ f* **128b**

olca “ganimet”; *olca f* **130b**

olca tuttı anı “onu ganimet aldı”; *olca bariba tū̄ni* **470b**

olcaladı anı (1) “onu ganimet aldı”; *olcalaba tū̄ni* **497b**

olcaladı anı (2) “onu esir tuttu”; *olcalaba tū̄ni* **174b**

olcaladı mālnı “malı yağmaladı”; *olcalaba māli* **321b**

olcasız kėldi çėrik “ordu ganimetsiz döndü”; *olça ügey kibe çėrik* **385a**

olça bėrdi tėŋri musulmānlarġa kāfirler mālını “Allah kâfirlerin malını müsülmanlara ganimet verdi”; *olça ögbe tėngri musulmāndu kāfirīn māli* **397b**

ol-dur bėyik “büyük odur”; *tėre öndür öndür* **331b**

oldur özi “o kendisi”; *tėre bi ōrēn* **166a**

oldur özi ėr “o bizzat erkek”; *tėre ōrēn ėre* **166a**

ol-dur turġan bu işke “bu işe kalkışan odur”; *tėre bī bayiḳsan ėne üylede* **282b**

olturdı “oturdu”; *sa’ūba* **181a, 240b**

olturdı anı “onu yerleştirdi”; *sa’ūlġaba tūni* **376b, 380b**

olturdı anı yurtda “onu eve yerleştirdi”; *sa’ūlġaba tūni gėrtü* **391a**

olturdı ėki tizi bilen “iki dizi üzerine oturdu”; *sūba ḳoyar öbüdüg[ē]r* **284a**

olturdı mescidde “camide oturdu”; *sūba mescidtü* **468a**

olturdı yıġaç kölegeside “ağacın gölgesinde oturdu”; *sūba moduni sė’ūdertü* **517b**

olturġan yėrde ḳaldı “oturduğu yerde kaldı”; *sa’ūḳsan ġacara ḳoçarba* **376b**

olturur yastuḳ “oturulacak yastık”; *sirin dėre* **118b**

olturuştı anıŋ birle “onunla birlikte oturdu”; *sa’ūba tūnlē* **452b**

on “on”; *harban* **119b**

on altı “on altı”; *harban çirġu’ān* **119b**

on altı miŋ “on altı bin”; *harban çirġu’ān minḳan* **121a**

on aylıḳ boġaz ingen “on aylık gebe deve”; *harban saraytu boġan → boġar ingen* **138a**

on bėş “on beş”; *harban tabun* **119b**

on bėş miŋ “on beş bin”; *harban tabun minḳan* **121a**

on bir “on bir”; *harban niken* **119b**

on bir miŋ “onbir bin”; *harban niken minḳan* **120b**

on dört “on dört”; *harban dörben* **119b**

on ėki “on iki”; *harban ḳoyar* **119b**

on ėki miŋ “on iki bin”; *harban ḳoyar minḳan* **121a**

on ḳol sarı bardılar “sağ kola doğru vardılar”; *barān ḳar cük orçibalar* **418a**

on miŋ “on bin”; *harban minḳan* **120b**

on sėkkiz “on sekiz”; *harban nayman* **119b**

on sėkkiz miŋ “on sekiz bin”; *harban nayman minḳan* **121a**

on toḳḳuz “on dokuz”; *harban yėsün* **119b**

on toḳḳuz miŋ “on dokuz bin”; *harban yėsün minḳan* **121a**

on tört miŋ “on dört bin”; *harban dörben minḳan* **121a**

on tükel boldılar “tamam on oldular”; *harban darubalar* **417b**

on üç “on üç”; *harban ḳurban* **119b**

on üç miŋ “on üç bin”; *harban ġurban (ḳurban) minḳan* **121a**

on ülüşdin bir ülüş “onda bir”; *harban ḳubi’āsa niken ḳubi* **122b**

on yėt[t]i “on yedi”; *harban dolān* **119b**

on yėt[t]i miŋ “on yedi bin”; *harban dolān minḳan* **121a**

onançı boldı ėlge “halka onuncu oldu”; *harban bolba irgendü* **245b**

ondur → oldur bir sarı mundın “o bundan beridir”; *tėre bī niken cük ūnēse* **195a**

ong miŋ direm “on bin dirhem”; *harban minḳan möngü* **123a**

onġay boldı “kolay oldu”; *ḳilbar bolba* **362b**

onḳa[y] boldı anḳa “ona kolay oldu”; *ḳilbar bolba tūndü* **283a**

onḳay boldı iş “iş kolay oldu”; *ḳilbar bolba üyle* **367a, 501a**

onḳay iş “kolay iş”; *ḳilbar üyle* **367a**

onḳay ḳıldı işke “işte kolaylık yaptı”; *ḳilbar kibe üyledü* **501b**

onḳay ḳıldı işni “işi kolay kıldı”; *ḳilbar kibe üyleyi* **381a, 441b**

onḳay ḳıldı özige “kendisine kolay yaptı”; *ḳilbar kibe ōriyēn* **444b**

onḳaylıḳ ḳıldı anıŋ birle “onunla birlikte kolaylık yaptı”; *ḳilbarliḳ kibe tūnlē* **458b**

onḳaylıḳ ḳıldı anıŋ ḥaḳḳıda “onun hakkında kolaylık yaptı, Moğ. onun işini kolay yaptı”; *ḳilbar kibe tūni üyleyi* **491b**

onḳaylıḳ ḳılıştılar “karşılıklı kolaylık gösterdiler”; *ḳilbar kildübeler* **416a**

onunçı aṭ “onuncu at”; *harbad[ā]r morin* **128a**

on[un]çı boldı ėlge “halka onuncu oldu”; *harbantu bolba irgendü* **177a**

oŋ sarı sol sarı “sağ yana sol yana”; *bara’ūn cük cü’ūn cük* **160b**

orarġa yėt[t]i ėkin “ekin biçilecek kadar oldu”; *ḳadūrtu kürbe tari’ān* **375a**

ordı ėkinni “ekini biçti”; *ḳaduba tari’āni* **265b;** *ḳaduba tari’ānu* **239a**

ornattı süŋü başıda tėmürni “mızrağın başına temren yerleştirdi”; *sa’ūlġaba cidayi tėmürīn ücūre hėkin* **422b**

orta boldı “orta oldu”; *dunda bolba* **366b**

orta nėme “orta nesne”; *dunda yama* **449b**

orta yaşġa yėt[t]i ḫatun “kadın orta yaşlı oldu”; *unda → dunda nasutu bolba ėme* **444b**

orta yaşlıḳ boldı “orta yaşlı oldu”; *dunda nasutu bolba* **253a**

ortada ḳoydı anı “onu ortada bıraktı”; *dunda talbiba tūni* **440b**

ortadı → ornadı yėrde “yerde yerleşti”; *bayrilaba ġacara* **446a**

ortaġlaştı anıŋ birle ol işde “o işte onun ile birlikte ortaklaştı”; *ortaḳ bolba tūnlē tėre üyledü* **455a**

ortaġlaştılar “ortaklaştılar, Moğ. ortak oldular”; *ortaġ bolbalar* **415b**

ortaġlıḳ ḳıldı anıŋ bile filān işke “onunla filan işte ortaklık kurdu”; *ortaḳ bolba tūnēle tėre üyledü* **316a**

ortaġlıḳ ḳıldı anıŋ birle işde “onunla işte ortaklık kurdu”; *ortaġlıḳ kibe tūnlē üylēse → üyledü* **459a**

ortaḳlaştılar “ortak oldular”; *ortaḳ bolbalar* **469a**

orun tuttı “yer tuttu”; *ora[n] bariba* **503a**

orun tuttı şeherni “şehri yeri edindi”; *oran bariba şeheri* **441a, 519a**

orunluġ boldı “yerli oldu”; *orantu bolba* **365b**

orunluḳ ḳıldı anı yėrde “onu yere yerleştirdi”; *oratu kibe tūni ġacara* **437a**

oṣal ḳıldı “hata yaptı”; *oṣal kibe* **291a**

oṣal ḳıldı işde “işte hata yaptı”; *oṣal kibe üyledü* **230b, 427b, 477b**

oṣal ḳıldı işni “işte yanıldı”; *oṣal kibe üyleyi* **293a, 511a**

oṣalsiz ḳılur ḳılur filān işi “filan işi hatasız yapar”; *oṣal ügey kibe tėre üyleyi* **230b-**

oṣurdı “osurdu”; *hunḳuba* **185b, 476b**

osurdı tişi öçkü “dişi keçi osurdu”; *hunḳuba ėme ima’ān* **189a**

ot “ot”; *ėbesün* **141a**

ot bėrdi geleḳa “hayvana ot verdi”; *ėbesün ögbe adu’ūsundur* **190a**

ot çaḳıldı kök “gökte ateş çakıldı”; *ġal çaḳilba köke* **253a**

ot çaḳtı “ateş çaktı”; *ġal çaḳiba* **339b**

ot çıḳardı çaḳmaḳdın “çakmaktan ateş çıkardı”; *ġal ġarġaba kėtēse* **419b-420a**

ot saldı ḳazanḳa “kazana ot attı”; *ėbesün ūrba toġādu* **528b**

ot yėr oġlaḳ “ot otlayan oğlak”; *ėbesün idekü ünügün* **143a**

otaçı boldı “hekim oldu”; *otaçi bolba* **325a**

otaçıdın sordı ‘ilāc ḳılurnı “hekimden tedavi etmesini istedi”; *otaçiyāsā asaḳba ėmīn tusayi* **518b-519a**

otaḳ ḳıldı işke “iş için çadır kurdu”; *otaḳ kibe üyledü* **386b**

otġa ḳoyḳan tėveler “otlağa salınmış develer”; *BOŞ* **136b**

otladı → otlattı geleni “hayvanı otlattı”; *ėbesüle’ūlbe adūsuni* **401a**

otladı anı “onu tedavi etti”; *otaçilaba tūni* **461b**

otladı gele otlaḳda “hayvan otlakta otladı”; *ėbesülebe adūsun bėlçe’ēldü* **345b**

otladı geleler “hayvanlar otladı”; *ėbesülebe adūsun* **282a**

otladılar geleler “hayvanlar otladı”; *ėbesülebeler adūsun* **468a**

otladılar ḳoylar özleri “koyunlar kendileri otladı”; *ėbesülebe ḳonin ōrēn* **352a**

otlaġ boldı yėr “yer otlak oldu”; *ėbesün ġarġaba ġacar* **371b**

otlaġalı bardılar geleler “hayvanlar otlamaya gittiler”; *ėbesündü orçiba adūsun* **477a**

otlaġalı ḳoydı geleni otlaḳḳa “hayvanları otlamaya (Moğ. otlağa) saldı”; *adūsuni talbiba ėbesündü* **238a**

otlattı ḳoyçı ḳoylarnı “çoban koyunları otlattı”; *ėbesele’ūlbe ḳoniçi ḳonini* **352a**

otlıḳ ḳıldı çaḳmaḳnı “çakmağı çaktı”; *ġaltu kibe kėteyi* **419b**

otluġ boldı çaḳma[ḳ] taşı “çakmak taşı ateş çaktı”; *ġaltu bolba kėteyī[n] güri* **230a**

otluġ boldı yėr “yer otlu oldu”; *ėbesütü bolba ġacar* **387a**

otluḳ boldı yėr “yer otlu oldu”; *ėbesütü bolba ġacar* **373a, 523a;** *ėbesün bolba ġacar* **383a**

otluḳ ḳıldı ėrni “erkeği ateşlendirdi”; *ġaltu kibe ėreyi* **380a**

otsız boldı caḳmaḳ “çakmak ateş çakmadı”; *ġan → ġal ügey bolba lėte → kėte* **376a**

ottuz “otuz”; *ġüçin* **120a**

ottuz miŋ “otuz bin”; *ġüçin minḳan* **121a**

otun ḳıldı “odun hazırladı”; *tülēn kibe* **168b**

otun ḳılmaḳ “odun hazırlamak”; *tülēn kikü* **168b**

otun yıġdı “odun yığdı”; *tülēn ḳurāba* **462a**

oyġaḳ ėdi kėçe “gece uyanık idi”; *sėrūn bilē söni* **421a**

oyġan ay uyuġladı “ey uyuyan uyan”; *sėrici untaḳsan* **414a**

oyġandı “uyandı”; *sėribe* **240a, 306a, 411b, 498a, 501a**

oyġandı uyḳudın “uykudan uyandı”; *sėribe noyrāsa* **471b**

oyġandı uyuŋluḳan → uyuŋlaḳan “uyuyan uyandı”; *sėribe untaḳsan* **263a**

oyġattı anı “onu uyandırdı”; *seri’ūlbe tūni* **378a, 397a**

oyġattı anı uyḫusıdın “onu uykusundan uyandırdı”; *sėri’ūlbe tūni bobrāsa → noyrāsa* **437b**

oyḳandı “uyandı”; *sėribe* **519a**

oyḳattı anı “onu uyandırdı”; *sėri’ūlbe tūni* **444b**

oynadı “oynadı”; *nātba* **293a, 297b, 298b**

oynadı anıŋ birle “onunla birlikte oynadı”; *nātba tūnlē* **457a, 487b, 506a**

oynadı tülkü “tilki oynadı”; *nātba hünegen* **279a**

oynadı oġlanlar “çocuklar oynadı”; *nātba kūket* **527b**

oynap sözledi ėr “erkek nükte söyledi”; *nātçi kelebe ėre kü’ūn* **196b**

oyunçı ḫatun “oyuncu kadın, rakkas”; *nādukçi ėme* **298a**

ozġan → orġan ėkin “biçilmiş ekin”; *ḳaduḳsan tari’ān* **239a**

ozun tuttı yėrde “yerde yer tuttu”; *oran barbiba ġacara* **397a**

Ö

öç aldı andın “ondan öç aldı”; *öçēn abuba tūnēse* **465a**

öçdi çırāġ “kandil söndü”; *sönebe cula* **294b**

öçeşdi anıŋ birle ol nėmede “o nesne için onunla iddiaya girdi”; *mėlceldübe tūnlē tėre yamadu* **453a**

öçeşdi işde “işte kavgalaştı”; *mėlceldübe üleyi* **203a**

öçeşti anıŋ bile filān nėmege “onunla filan nesne uğruna kavgalaştı”; *mėlceldübe tūnlē tėre yamayi* **451a**

öçeşti anıŋ birle “onunla bahse girdi”; *mėlceldübe tūnlē* **456b, 457a;** *öçeldübe tūnlē* **450b**

öçeştiler “bahse giriştiler”; *mėlceldübeler* **510a**

öçin → öçni aldı andın “ondan öcü aldı”; *öçi’ēn abuba tūnēse* **200a**

öçlıḳ boldı “kin tuttu”; *öçtü bolba* **173a**

öçlıḳ boldı anḳa “ona kin tuttu”; *öçtü bolba tūndü* **173a**

öçlıḳ boldı yürüki “yüreği kinle doldu”; *öçtü bolba cürüken* **207b**

öçlıḳ boldılar “kin tuttular”; *öçtü bolbalar* **173a**

öçlik ḳıldı anı “ona öç besledi”; *öçtü bolba tūndü* **211a**

öçni aldı andın “ondan öcü aldı”; *öçi’ēn abuba tūnēse* **468a;** *öçēn abuba tūnēse* **471a**

öçti çırāġ “kandil söndü”; *sönebe culan* **479a**

öçüm aldım öldürgendin “öldürenden öcümü aldım”; *alaḳsanāsa öçēnē abuba* **341b**

öçürdi çırāġnı “kandili söndürdü”; *sönēbe culayi* **371a**

öçürdi otnı “ateşi söndürdü”; *sönēbe ġali* **375b**

ödündi oyun birle “oyunla zaman geçirdi”; *ödünebe nadunarla* **499a**

ögdi anı “onu övdü”; *maḳtaba tūni* **340a, 375a, 404b, 419a, 425a, 430b, 463a**

ögdi ḫatunnı “kadını övdü”; *maḳtaba ėmeyi* **438a**

ögdi işini “işini övdü”; *maḳtaba üyleyi* **375a**

ögdi ölükni “ölüyü övdü”; *taḳtaba → maḳtaba ükēri* **436b**

ögdi özini “kendisini övdü”; *maḳtaba ōri’ēn* **488b**

ögdi raḫtnı “satılacak eşyayı övdü”; *maḳtaba raḫti* **442a**

ögken ėre → ėr “öven erkek”; *maḳtaḳsan ėre* **424b**

ögrendi “alıştı”; *surba* **474a, 514a**

ögrendi anıŋ birle “onunla alıştı”; *surba tūndü → tūnlē* **312b**

ögrendi bilikni “bilimi öğrendi”; *surba biliki* **497b**

ögrendi ėşek “eşek alıştı”; *surba ėlcigen* **207a**

ögrendi ‘ilimdin dağı yırdı “bilimden ve şarkı söylemeden öğrendi”; *surba bilik dağı dūlaḳuyi* **286a**

ögrendi işke “işe alıştı”; *surba üyledü* **241a, 262a, 293b, 296a**

ögrendi it avġa “it ava alıştı”; *surba noḳay abadu* **328b**

ögrendi nėmege “nesneye alıştı”; *surba yamadu* **501b**

ögrendi sözni “sözü öğrendi”; *su[r]ba ügeyi* **497a**

ögrenmek tiledi andın ḳur’ānnı “Kur’an’ı ondan öğrenmek istedi”; *surḳuyi ėribe tūnēse ḳur’āni* **512a**

ögretti anı (1) “onu alıştırdı”; *surḳaba tūni* **422a**

öğretti anı (2) “onu öğretti”; *surġaba tūni* **423b**

ögretti anı nėmege “onu nesneye alıştırdı”; *surġaba tūndüni → tūndü yamadu* **383a**

ögretti anḳa “ona öğretti”; *surġaba tūndü* **436a, 437a**

ögretti anḳa filān nėme “filan nesneyi ona öğretti”; *surġaba tūndü tėre yama* **442b**

ögretti anḳa ḥarfnı “harfi ona öğretti”; *surġaba tūndü üjügi* **389b**

ögretti anḳa ḳur’ān “ona kur’an öğretti”; *surġab tūndü ḳur’ān* **371a**

ögretti aŋa “ona öğretti”; *surġaba tūndü* **512a**

ögretti aŋa islāmnı “ona öğretti İslam’ı”; *su[r]ġaba tūndü islāmi* **493b**

ögüştiler nėmeni “nesneyi övdüler”; *maḳtaldubalar yamayi* **418a**

ögüştüler “birbirlerini övdüler”; *maḳtaldubalar* **507b**

ögüt aldı “öğüt aldı”; *ügüt abuba* **473b**

ögüt aldı andın “ondan öğüt aldı (Moğ. geldi)”; *bilik yabuba tūnēse* **464b**

ögüt bėrdi anḳa “ona öğüt verdi”; *ügütlebe tūni* **340b;** *üne ögbe tūndü* **212b**

öğretti anḳa nėmeni “ona nesneyi öğretti”; *surġaba tūndü yama* **432a**

öksüdi su “su eksildi”; *tutaba uṣun* **219b**

öksük kėldi tarāzū “terazi eksik geldi”; *dutū irebe cing* **281a**

öksük ḳıldı anı “onu azalttı”; *tuta’ūlba tūni* **466a**

öksük tut[t]ı anı “onu eksik tuttu”; *dora bariba tūni* **175b**

öksütmek tiledi bahādın “fiyattan (Moğ. maldan) düşürmek istedi”; *tutū ėribe malāsa* **514a**

öksütmek tiledi raḫtnıŋ bahāsını “malın fiyatını indirmek istedi”; *duta’ūlḳuy ėribe malun üneyi* **517a**

öksütti andın ḳıyınnı “ondan azabı azalttı”; *tuta’ūl[ba] tūnēse ḳiyini* **427b**

öksütti anı “onu azalttı”; *tuta’ūlba tūni* **250a**

öksütti anıŋ bahādın “onu değerine oranla düşürdü”; *tuta’ūlba tūni ünēse* **267b**

öksütti anıŋ ülüşini “onun ülüşünü eksitti”; *[tu]ta’ūlba tūni kėşigini* **343b**

öksütti ėr tarāzūnı “erkek teraziyi eksiltti”; *tuta’ūlba ėre cingi* **378a**

öksütti nėmeni “nesneyi eksiltti”; *tuta’ūlba yamayi* **216b**

öksütti tarāzūnı “teraziyi eksiltti”; *tuta’ūlba sa’ūlġayi* **439a**

öküknin → ölüknin ölmek ḫabarı kėltürdi ėlge “halka ölünün ölüm haberini getirdi”; *üküksenü kėlen açaraba irgendü* **352b**

öl boldı “yaş oldu”; *noytan bolba* **354b, 472b**

öl boldı yanḳaḳı yaşdın “yanağı yaşta nem oldu”; *noytan bolba ḳaçarni nilbusunēse* **485a**

öl ėtti anı “onu yaş etti”; *noytan kibe tūni* **269a**

ölçedi “ölçtü”; *çinēbe* **428a**

ölçedi anı “onu ölçtü”; *çinēbe tūni* **458b**

ölçedi edīmni “deriyi ölçtü”; *çinēbe yilġi* **253b**

ölçedi taḳanı taḳaġa “nalı nala ölçtü”; *çinēbe taġani taġalā* **286b**

ölçekledi anı “onu ölçekledi”; *çinēbeler tūni* **475a**

öldi “öldü”; *ükübe* **220a, 222b, 226a, 273b, 275a**

öldi ėr “adam öldü”; *ükübe ėre* **506a**

öldi gele “hayvan öldü”; *ükübe adasun* **255a**

öldürdi aġrıḳnı aġrıḳ “hastayı hastalık öldürdü”; *ėbeçin alaba ėbeçin[i]* **380a**

öldürdi anı “onu öldürdü”; *alaba tūni* **226a, 258a, 266a, 398a,**

öldürdi anı filān kişi ḳanı üçün “filan kişi onu kan yüzünden öldürdü”; *alaba tū̄ni tėre kü’ū̄ni çisün tulada* **398b**

öldürdi anı oḳ atmaḳda “ok atıp onu öldürdü”; *alaba tū̄ni sumun ḳarbuḳudu* **376b**

öldürdi bitni “biti öldürdü”; *alaba bövēsüni* **347b**

öldürdi özini “intihar etti”; *alaba ōri’ēn* **344b**

öldürdi tėŋri anı “Allah onu öldürdü”; *alaba tū̄ni tėngri* **506a**

öldürgüçi yılan “öldürcü yılan”; *alaḳçi moġay* **148a**

öldürmek “öldürmek, Moğ. çevirmek”; *horçilḳu* **170b**

öldürüldi anıŋ üçün öldürgüçi “öldürmek yüzünden öldürüldü”; *alaḳdaba tū̄ni tula alaḳçi* **341b**

ölet boldı şeherde “şehirde kıran oldu”; *ükül çinraba şehertü* **409a**

öltürdi anı tėŋri “Allah onu öldürdü”; *alaba tū̄ni tėngri* **170b**

öltürdi ḳurbān tėvesini “kurban devesini öldürdü”; *alaba ḳurbānu tėm[ē]n* **174b**

ölük özi tirildi “ölü kendisi dirildi”; *ükǖksen ō̄rēn amidu bolba* **246b**

ölükke yıġladı “ölü için ağladı”; *uylaba ükǖksendü* **236a**

ölükni kömdi gō̄rge “ölüyü kabre (Moğ. yere) gömdü”; *ükükseni bulaba kösertü* **177b**

ölüm bolsun sanḳa “sana ölüm olsun”; *ükül boltuġay çimadu* **164b**

öngrendi → ögrendi aŋa “ona alıştı”; *surba tū̄ndü* **491a**

öntüç aldı andın yarmaḳlarnı “paraları ondan ödünç aldı”; *aḳsuci abuba tū̄nēse altani* **493b**

öntüç bėrdi anḳa yarmaḳlarnı “paraları ona ödünç verdi”; *aḳsuçi abuba tū̄ndü altani* **381a**

öntüç tile[di] “ödünç istedi”; *aḳsuçi ėribe* **521b**

öntüç tiledi andın “ondan ödünç istedi”; *öri ėribe tū̄nēse* **514a**

öntüç tiledi diremlerni “ondan borç para istedi, Moğ. ona borç para verdi”; *aḳsuci ögbe tū̄ndü altani* **514b**

önyüç → öntüç bėrdi anḳa yarmaḳlar “ona ödünç akçeler verdi”; *aḳsuci ögbe tūndü altan* **384a**

öpkelendürdi anı “onu öfkelendürdi”; *ha’ūrla’ūlba tūni* **378b**

öpkelenmek “öfkelenmek”; *ha’ūrlaḳu* **169a**

öpkeley-dur “öfkeleniyor”; *ha’ūrlam* **169a**

öpti anı “onu öptü”; *ocaba tūni* **435a**

öpti anıŋ üçün yėri “onun için yeri öptü”; *ocaba ġacari tūni tulada* **277b**

öpti yüzini “yüzünü öptü”; *ocaba ni’ūri* **322a**

ördek “ördek”; *nuġasun* **152b**

ördi saçnı “saçı ördü”; *örebe üsüni* **176b**

örmükçi “örümcek”; *örümçekçi f* **149a**

ösürdi “sarhoş oldu”; *soḳtaba* **288a, 305a**

öşti ot “āteş söndü”; *sönebe ġal* **239a, 241b**

öte çıḳtı oḳ butadın “ok hedefi delip geçti”; *nėbte ġarba butāsa samun* **255a**

ötedi borçluḳ borç bėrküçini “borçlu vereceği borcu ödedi”; *ögibe öri’ēn abuḳsan kūndü* **232b**

öterdi borçnı “borcu ödedi”; *öri ögbe* **446b**

ötkermek tiledi andın işni “ondan işi bitirmek istedi”; *öngere’ūlküyi ėribe tūnēse [üyleyi]* **522a-522b**

ötmek “ekmek”; *ötmek f* **112b**

ötmek bile yėr nėme “ekmek ile yiyilecek şey, katık”; *ötmeklē idekü yama* **112b**

ötmes boldı ḳılıç “kılıç köreldi”; *moḳadaḳ bolba hildü* **208a**

ötmes boldı yarmaḳlar “paralar geçmez oldu”; *üyle → üle yabuḳu bolba altan* **220b**

ötmes ḳıldı anı “onu körertti”; *moḳadaḳ kibe tūni* **394a**

ötti “geçti”; *nökçibe* **226a, 253a;** *öngerebe* **504b**

ötti andın bilikde “bilgide ondan geçti”; *öngerebe tūnēse bilik* **280a**

ötti andın uruş “ondan kavga geçti”; *öngerebe tū̄nēse kėre’ū̄rtü* **404a**

öt[t]i iş köŋülike “iş gönlüne işledi”; *nökçibe üyle sėtkildü* **243b**

ötti mėndin çaḳ “benden vakit geçti”; *öngerebe nidāsa çaḳ* **273b**

ötti mėndin filān “filan kişi benden geçti”; *öngerebe nidāsa tėre* **273a**

ötti yėrdin “yerden geçti”; *nökçibe ġacarāsa* **277a**

ötük ipi “çizme ipi”; *ġutusunu utasun* **116b**

ötük kėydi “çizme giydi”; *ġutusun ömüsbe* **499a**

ötünç bėrdi aŋa “ona ödünç verdi”; *aḳsuçi ögbe tū̄ndü* **460a**

övürtladı şorbānı “çorbayı yudumladı”; *o’ūrçiba şileni* **287b, 476b**

öyini → özini asradı nėmeni → nėmedin “kendisini nesneden korudu”; *ō̄riyen asaraba yamāsa* **386b**

öylekke → ölmekke yavuḳ boldı ėr “adam az kalsın ölecekti”; *üküldü oyra bolum ėr* **464a**

öz başıça boldı “kendi başınca oldu”; *ērīn hėkinēr bolba* **516b**

öz başıḳa ḳoydı anı “onu kendi başına bıraktı”; *ō̄rīn hėkindēn talbiba tū̄ni* **214a**

özge ėl kėlmediler “başka kimseler gelmedi”; *bişi irgen ėse irebe* **342b**

özge ėr “başka erkek”; *bişi ėme → ėre* **156a**

özge ḫatun “başka kadın”; *bişi ėme* **156a**

özge ḫatun → işniŋ başı “işin başı”; *üyleyīn hėkin* **156a**

özge ḳılıḳ tuttı “başka tabiat edindi”; *bişi aburi bariba* **494b**

özge ḳılıştı anıŋ birle “onunla birlikte başka yaptı”; *bişi kildübe tū̄nlē* **454b**

özge nėme “başka nesne”; *bişi yama* **166b**

öz[i] ābādān boldı “kendisi bayındır oldu”; *ō̄rēn sayin bolba* **245b**

öz[i] aşuḳtı “kendisi acele etti”; *ō̄rēn cāraba* **515b**

özi açıldı “kendisi açıldı”; *ō̄rēn nēbe* **343a**

özi aġrıḳ boldı “kendisi hastalandı”; *ōrēn ėbeçi bolba* **383b**

özi art[t]ı “kendisi arttı”; *ōrēn hülebe* **217b**

özi aruḳladı gele “hayvan kendisi zayıfladı”; *ōrēn turḳadaba adūsun* **197a**

özi asıḳ aldı “kendisi kâr aldı”; *ōrēn asıḳ abuba* **402a**

özi baġlandı “kendisi bağlandı”; *ōrēn huyaḳlaba* **242b**

özi bat[t]ı “kendisi battı”; *ōrēn baḳtaba* **182a**

özi bėlgülük boldı “kendisi belli oldu”; *ōrēn bėlgetü bolba* **403a, 521b**

özi botaladı tişi tėve “dişi deve kendisi doğurdu”; *ōri’ēn botalaba ingen* **171b**

özi ėkinçi ḳatla su içti “kendisi ikinci kez su içti”; *ōrēn ḳoyarta uṣun ūba* **207b**

özi ėmgendi “kendisi sıkıntı çekti”; *ōrēn cobaba* **264b**

özi hardı “kendisi yoruldu”; *ōrēn hėçēbe* **175a**

özi ilgeri boldı “kendisi ileri çıktı”; *ōrēn uruḳşi bolba* **436a**

özi ḳaştı “kendisi kaçtı”; *ōrēn tutāba* **334a**

özi ḳayḳuluḳ boldı “kendisi kaygılı oldu”; *ōrēn ḳayḳutu bolba* **284b**

özi kėydi “kendisi giyindi”; *ōrēn öbüsbe → ömüsbe* **288a**

özi ḳısḳadı “kendisi kısaldı”; *ōrēn oḳar bolba* **395b**

özi ḳoptı “kendisi kalktı”; *ōrēn bosba* **216b**

özi kör boldı közi “onun gözleri kendiliğinden kör oldu”; *ōrēn soḳar bolba nidüni* **276b**

özi küydi işdin “işten kendisi yandı”; *ōrēn tülebe üylēse* **267a**

özi mezelıḳ boldı nėme “nesne kendisi tatlı oldu”; *ōrēn amtatu bolba yama* **472a**

özi nā-paydā boldı “kendisi kayboldu”; *ōrēn cabḳaraba* **248b**

özi otlaḳḳa bardı “kendisi otlağa gitti”; *ōrēn orçiba ėbesündü* **338a**

özi öksüdi “kendisi eksildi”; *ōrēn tutaba* **220a, 250a, 466a**

özi sürüldi “kendisi sürüldü”; *ōriyēn kelibe* **464b**

özi tapıldı yol “yol kendisi bulundu”; *ō̄rēn oldaba mörin* **337a**

özi töküldi “kendisi döküldü”; *ō̄rēn asḳaba* **234b, 259b;** *ō̄rēn asḳaraba* **263b, 338b**

özi turdı “kendisi durdu”; *ō̄rēn bayba* **213a, 246a, 264a, 268a**

özi tutuldı kün “güneş kendisi tutuldu”; *ō̄rēn bariba naran* **190b**

özi uzadı “kendisi uzandı”; *ō̄rēn sunaba* **521a**

özi yandı “kendisi döndü”; *ō̄rēn ḳariba* **186b**

özi yaŋı boldı “kendisi yeni oldu”; *ō̄rēn şine bolba* **516b**

özi yarudı “kendisi parladı”; *ō̄rēn gėybe* **397b**

özi yėdi tikkeni “lokmayı kendisi yedi”; *ō̄rēn idebe ḳatḳūri* **322a**

özi yıġladı “kendisi ağladı”; *ō̄rēn huylaba* **447b**

özi yoḳsız boldı “kendisi yoksul oldu”; *ō̄rēn üge’ū̄ bolba* **233b**

özi yol taptı “kendisi yol buldu”; *ō̄rēn mör olba* **224a**

özi yöridi “kendisi yürüdü”; *ō̄rēn yabuba* **447a**

özidin kiterdi anı ḳorḳunç “korku onu kendisinden geçirdi”; *ō̄rnēse ḳola kibe tū̄ni ayil* **517a**

özidin ‘ışḳ körgüzdi ėr “erkek âşık olduğunu açığa vurdu”; *ō̄riyēn ‘āşiḳ üçe’ū̄lbe ėre* **509b**

özige da‘vā ḳıldı özge kişiniŋ koşuġını “başkasının şiirini kendisinin idiasına bulundu”; *ō̄rtēn da‘vā kibe bişi kū̄ni koşaġi* **470a**

özige künyet ḳoydı “kendisine künye koydu”; *ō̄ri’ēn künyet talbiba* **505b**

özikni → özini saḳla[dı] “kendisini korudu”; *ō̄ri’ēn saḳiba* **303b**

özini anḳa meşġūl ḳıldı “kendisini ona meşgul etti”; *ō̄riyēn tū̄ndü meşġūl kibe* **505b**

özini aŋa nisbet ḳıldı “kendisini onunla karşılaştırdı”; *ō̄riyēn tū̄ndü tėnglebe* **462b**

özini arıt[t]ı “kendisini temizledi”; *ō̄riyēn arçiba* **490a**

özini arıttı sidükdin “kendisini sidikten temizledi”; *ō̄riyēn arçiba sēsünēse → şēsünēse* **516a**

özini belāġa saldı "kendisini belaya attı"; *ōri'ēn belādu ūrba* **438b;** *ōri'ēn belādu u'ūrba* **451a**

özini bilmeske saldı "kendisini bilmezliğe vurdu"; *ōriyēn üle mėdekūdü u'ūrba* **416a**

özini dārū ḳıldı "kendisini tedavi etti"; *ōriyēn ėmlebe* **511b**

özini ėslıḳ boldı "kendisi akıllı oldu"; *ōri'ēn ėstü kibe* **416a**

özini ėssiz ḳıldı "kendisini akılsız etti"; *ōri'ēn ės ügey kibe* **415b**

özini ġāfil ḳıldı "kendisini ilgisiz etti"; *ōriyēn gėnen kibe* **510a**

özini ġāfil ḳıldı andın "kendisini ondan ilgisiz etti"; *ōriyēn gėnen kibe tūnēse* **416a-416b**

özini ısıttı ton birle "kendisini elbiseyle; kürkle ısıttı"; *ōriyēn ḳala'ūtḳaba dēl[ē]r* **511b**

özini ḳaşıdı yıġaç birle "kendisini ağaçla kaşıdı"; *ōriyēn ḳāciba → māciba moduniyār* **499a**

özini körümçi boldı "kendisine bakar oldu"; *ōriyēn üceksen bolba* **373a**

özini nisbet ḳıldı aŋa "kendisini ona benzetti";

özini nisbet ḳıldı aŋa "kendisini onunla karşılaştırdı"; *ōri'ēn tėnglebe* **476b;** *ōri'ēn delge? ca'ūlaba tūndü* **478a**

özini oḳşattı aŋa "kendisini ona benzetti"; *ōriyēn adaliḳ kibe tūndü* **498a**

özini ölmekke saldı "kendisini ölüme attı"; *ōriyēn üküldü orkiba* **418b**

özini saġru ḳıldı ėr "erkek kendisini sağır etti"; *ōriyēn düley kibe ėre* **417b**

özini saḫladı "kendisini korudu"; *ōriyēn saḳiba* **500a**

özini saḫladı "kendisini sakındı"; *ōriyēn saḳiba* **491a, 492a, 500a;** *ōri'ēn saḳiba* **486b**

özini saḫladı "kendisini sakladı";

özini saḫladı adabda "terbiyesini korudu"; *ōri'ēn saḳiba adabtu* **488a**

özini saḫladı andın "ondan kendisini korudu"; *ōriyēn saḳiba tūnēse* **465b, 510b;** *saḳiba ōriyēn tūnēse* **506a**

özini saḫladı ḳalḳan birle "kendisini kalkanla korudu"; *ōriyēn saḳiba ḳalḳani'ār* **465b**

özini saḫladı melāmetdın "kendisini kınamadan korudu"; *ōri'ēn saḳiba melāmetāsa* **499b**

özini saḫladı tilemekdin “istemekten kendisini tuttu”; *ōri’ēn saḳiba ėreküyēse* **517a**

özini saḫladı yamanlıḳdın “kendisini kötülükten sakladı”; *ōriyēn saḳiba mūliḳāsa* **498a**

özini saḫlandı “kendisini korundu”; *ōriyēn saḳiba* **465b**

özini saḫlandı andın “ondan kendisini korudu”; *ōriyēn saḳiba tūnēse* **465b**

özini saḫlay almadı “kendisini koruyamadı”; *ōriyēn saḳin ülü çidan* **415b**

özini satḳun aldı [andı]n “ondan kendisini satın aldı”; *ōri’ēn ḳudalduci abuba yamala* **476a**

özini savuttı su birle “kendisini suyla serinletti”; *küyten kibe ōriyēn uṣun[āsa]* **488b**

özini sürt[t]i yaḫşı ıd birle “iyi koku ile sürtündü”; *ōriyēn sürçibe sayin hünirēr* **494a-494b**

özini tonḳa çulġadı “kendisini elbiseye; kürke bürüdü”; *ōriyēn dēldü ḳuçiba* **490a**

özini uyḫuḳa saldı “kendisini uykuya daldı, Moğ. kendisini yüz üstü attı”; *ōriyēn ni’ūrtu orkiba* **509a**

özini üçün ḳıldı aŋa “ona kendisi için yaptı”; *BOŞ* **517a**

özini yanı → yaptı ḳalḳan bile “kendisini kalkanla kapadı”; *ōriyēn ḳalḳanār bürkübe* **518a**

özini yaptı “kendisini örttü”; *ōriyēn bürkübe* **490a**

özini yaptı anıŋ birle “onunla birlikte kendisini örttü”; *ōriyēn bürkübe tūnlē* **468a**

özini yaptı ton birle “kendisini elbiseyle; kürkle örttü”; *ōri’ēn bü[r]kübe dēlēr* **504b-505a**

özini yasadı “kendisini süsledi”; *ōriyēn casaba* **492b, 503b, 506b**

öziniŋ ḳıldı nėmeni “nesneyi kendisinin yaptı”; *ōriyēn kibe yamayi* **192b**

ö[ziniŋ] köŋliçe ḳoydı anı “onu kendi gönlüne bıraktı”; *ōrīn duran talbiba tūni* **256b**

özleri cergelediler “kendileri dizildiler”; *ōrēn cėrgelebeler* **268a**

özleri çḳtılar “kendileri çıktılar”; *ōsedi’ēn ġarba* **406b**

özleri yıġıldılar ėl “insanlar kendileri toplandı”; *adusudum ḳuriba irgeni* **173a**

P

palānlıḳ aṭ “palanlı at”; *palantu morin* **125a**

palās f “halı”; *kibez* **118a**

pālūda f “rafide, bir tür tatlı”; *pālūda f* **112a**

pārça böz “parça bez”; *kesek bör* **115b**

pārça yamadı tonġa “elbiseye; kürke parça yamadı”; *kėsek nökebe dēli* **345b**

parda f “perde”; *parda f* **117b**

pardalıḳ ḳız “hicaplı kız, Moğ. evdeki hicaplı kız”; *gėrteki ökin köşigetü* **421a**

pārsā boldı ḫatun “kadın iffetli oldu”; *utu bolba ėme* **365a, 390b**

pāy-tāba f “tozluk”; *pāy-tāba f* **116b**

payġāmbarġa ṣalavāt bėrdi “peygambere salavat getirdi”; *paygambartu durūd kelebe* **448a**

payġambarlıḳ da‘vā ḳıldı “peygamberlik dava etti”; *paygambarliḳ da‘vā kibe* **486b**

perdelıḳ ḳız “hicaplı kız”; *köşigetü ökin* **426b (2)**

perhīz ḳıldı “perhiz etti”; *perhīz kibe* **499a**

perhīz ḳıldı aġrıḳ “hasta perhiz etti”; *perhīz kibe ėbeçin* **478a**

perhīz ḳıldı yazuḳıdın “günahından vazgeçti”; *ōri’ēn saḳiba ėrü’ū’ēse* **488a**

perişān boldı “perişan oldu”; *perişān bolba* **466b**

peşīmānlıḳ kėldi anḳa “ona pişmanlık geldi”; *peşīmān irebe tūndü* **373a**

pıçaḳ “bıçak”; *ḳituġa* **135a**

pıçaḳ baġı “bıçak kemeri”; *ḳituġayīn uyāsar* **135a**

pıçaḳ ḳını “bıçak kını”; *kituġayīn ḳuy* **135b**

pıçaḳ sapı “bıçak sapı”; *kituġayīn nişi* **135a**

pıçaḳ surḳuçı “bıçak sorğucu”; *kituġayīn surḳuçi* **135a**

pıçaḳçı “bıçakçı”; *ḳituġaçi* **135a**

pışlaḳ “peynir”; *pışlaḳ f* **113a**

pışlaḳ māyası “peynir mayası”; *pişlaḳin körenge* **113b**

pişdin → pişdi üzüm “üzüm olgunlaştı”; *bolba cimiş* **397a**

pīşelik boldı “meslekli oldu”; *ėrdemtü bolba* **467b**

pişti nėme “nesne olgunlaştı”; *bolba yama* **300a**

pişürdi ėtmekni “ekmeği pişirdi”; *çinaba ėtmegi* **179b**

pişürdi ėtmekni külde “ekmeği külde pişirdi”; *çinaba ötmegi hünesündü* **269b**

pişürdi ėtni “eti pişirdi”; *çinaba miḳani* **293a, 374b**

pişürdi nėmeni “nesneyi pişirdi”; *çinaba yamayi* **239a**

pörük kėldürdi → kėydürdi anḳa “ona börk giydirdi”; *maḳalay ömüskebe tūndü* **429a**

pörük kėydi “börk giydi”; *maḳalay ömüsbe* **530b**

pörük kėydürdi aŋa “ona börk giydirdi”; *maḳalay ömüskebe tūndü* **529a**

pul “akçe, küçük madeni para”; *bāsun* **123b**

purzalandı ton “elbise; kürk parçalara kesildi”; *ourzalanaba dēl* **524b**

R

raġbet ḳıldı işke “işe rağbet etti”; *duralaba üyledü* **310b**

raġbet ḳīldır → ḳıldı nėmeker → nėmege “nesneye rağbet etti”; *duralaba yamadu* **508b**

raġbetlıḳ ḳıldı anı nėmege “onu filan nesneye heveslendirdi”; *duratu kibe tūni tėre yamadu* **422b**

raġbetsiz boldı [anḳa] “ona rağbetsiz oldu”; *duran ügey bolba tūndü* **301b**

raḥim ḳıldı anḳa “ona şefkat gösterdi”; *ėneribe tūndü* **406a**

raḥim ḳıldı aŋa “ona şefkat gösterdi”; *ėneribe tūndü* **496b;** *raḥmat kibe tūndü* **499b**

raḥmat → zaḥmat ḳıldı anḳa “ona sıkıntı verdi”; *cobaba tūndü* **350a**

ra‘d atġuçı “ateşli silah”; *ra‘d ḳarbuḳçi* **131b**

rāstlıḳ ḳıldı “doğruluk yaptı”; *ünenlik kibe* **381b**

rāstlıḳ ḳıldı anḳa “ona durust davrandı”; *ünenlik kibe tūndü* **384b**

rāstlıḳ ḳıldı azuġada “erzakta doğruluk etti”; *tübşin kibe künesündü* **464a**

rāstlıḳ ḳıldı ḫükümde “hükümde doğruluk yaptı”; *ünenliḳ kibe carliḳtu* **194b**

rāstlıḳ ḳılmaġan ülüş “adaletsiz pay”; *tekşi ėse kiksen kėşik* **218b**

ravā ḳıldı anıŋ ḥācatını “onun ihtiyacını yerine getirdi”; *ögbe tūni ėrili* **384a**

rāy tiledi andın “ondan görüş istedi”; *duran ėribe tūnēse* **514b**

rāzını yaşurmaḳ tiledi andın “ondan sırrını saklamasını istedi”; *ügeyēn ni’ūḳuyi ėribe [tūnēse]* **516a**

rāżī ḳıldı anı “onu memnun etti”; *durala’ūlba tūni* **405a**

rāzlaştı anıŋ birle “onunla sırlaştı (Moğ. fısıldaştı)”; *alġūr keleldübe tūlē* **460b**

rāzlaştılar “birbirlerine sırlaşlarını açtılar”; *rāzlaşbalar* **507a**

rāzlaştılar ėl “insanlar sırlarını söyleştiler”; *ügeleldübeler ėl* **475b**

rāzlıḳ “sır saklayan, sırdaş”; *ügetü* **460b**

remz birle sözledi andın “onunla imalı konuştu”; *tūni busuni’ār ögülebe* **229b**

revā ḳıldı ḥācetni “ricayi yere getirdi”; *ububa ėrili* **375a**

revā tuttı ḫükümni “hükmü uygun gördü”; *ünen bariba carliḳi → carliġi* **520b**

revā tuttı işni “işi reva gördü”; *revā bariba üyleyi* **399b**

revān boldı iş “iş ilerledi”; *uruḳşi bolba üyle* **241b**

rey kördi işde “işte anlam gördü”; *yaraḳ ücebe üyledü* **475b**

rıżā tiledi andın “ondan hoşnutluk istedi”; *ḫoşnūdliḳ tiledi andın* **522a**

ridā yaptı anḳa “ona hırka giydirdi”; *ridā bürkübe tūndü* **446b**

rişvet aldı “rüşvet aldı”; *kēli abuba* **476b**

rişvet bėrdi anḳa “ona rüşvet verdi”; *kēli ögbe tūndü* **288a**

rivāyet ḳıldı payġambar sözini “peygamberin hadisini rivayet etti”; *rivāyet kibe payġambarun ügen[i]* **231b**

rivāyet ḳıldı sözni “sözü rivayet kıldı”; *öçibe öçibe ügeyi* **241b**

rivāyet ḳıldurdım anḳa ḳoşuḳnı “şiiri ona açıklattırdım”; *rivāyet kibe tūndü ḳoşaġi* **448b**

rivāyet ḳılḳan söz “rivayet edilen söz”; *öçiksen üge* **241b**

riyā ḳıldı ėlge işni “işi halka göstermelik yaptı”; *üseglebe irgendü üyleyi* **460a**

rīze → zīre aşı “kimyonlu aş, yemek”; *zireyīn budān* **111a**

rudayni yasaġan süŋü “Rudayni süsleyen mızrak”; *rudayni casaḳsan cida* **133a**

rufū ḳıldı ton[n]ı “elbiseyi; kürkü yamadı”; *torlaba (belki torġaba) dēli* **289b**

rūza tuttı “oruç tuttu”; *şilan bariba* **282b**

rūzgār kėçürdi “vakit geçirdi”; *üdür nökçēbe* **446b**

rūzī aldı “pay aldı”; *kėşik abuba* **468b**

rūzī berdi anḳa “ona rızık verdi”; *rūzī ėribe tūndü* **254a**

rūzī tiledi andın “ondan rızık istedi”; *rūzī ėribe tūnēse* **515a**

rūzīsiz boldı ėr “erkek rızıksız oldu”; *kėşik ügey bolba ėre* **454a**

rükū‘ ḳıldı tėŋrini “Allah’a rükû etti”; *rukū‘ kibe tėngridü* **345b**

rüsvā ḳıldı anı “onu rüsva etti”; *tang kibe tūni* **339b**

S, Ṣ, S̲

sabadı mamuḳnı “pamuğu dövdü”; *sababa kibizi* **190b**

ṣabır ḳıldı “sabretti”; *küliçebe* **464b, 489a, 490a, 504b**

ṣabır ḳıldı ta‘ziyatda “baş sağlığında sabretti”; *ėse cāraba uylaḳuydu* **176b**

ṣabır ḳılıştı anıŋ birle “onunla sabretti”; *küliçebe tūnlē* **451b**

ṣabır saldı anıŋ köŋlike “onu gönlüne sabır verdi”; *ṣabir talbiba tūni sėtkildü* **390a**

ṣabır tiledi tėŋridin “Allah’tan (Moğ. ondan) sabır istedi”; *küliçeküyi ėribe tūnēse* **516a**

şabırsız boldı “sabırsız oldu”; *amur ügey bolba* **312b**

saç çıḳardı ḳırḳ[ḳ]a[n] baş “traşlı baş saç çıkardı”; *üsün ġarḳaba ḳirġaḳsan hėkin* **444a**

saçaġlandı misvāk başı “misvağın başı saçağlandı”; *çaçilba misvākīn hėkin* **488a**

saçaġlıḳ kilīm “saçaklı kilim”; *çaçaḳtu kiyiz* **387a**

saçaḳ salındurdı dastārdın “sarıktan saçak astı”; *saçaḳ ölgübe dastārāsa* **487a**

saçaḳlıḳ ḳıldı kilīmge “kilime saçaklı yaptı”; *çaçaḳtu kibe kiyizdü* **387a**

saçaştı dārūnı “ilacı döktü”; *çaçiba ėmeyi* **472b**

saçdı sunı “suyu serpti”; *saçiba uṣuni* **266a**

saçıradı ḳılıç yaradın “kılıç yaradan çıktı”; *çaçiraba hildü yarāsa* **284a**

saçtı aġzıġa dārūnı “kendi ağzına ilacı boşalttı”; *saçiba ėmi amandān* **408a**

saçtı anḳa topraḳ “onun üstüne toprak döktü”; *saçiba tūndü şirū* **223a**

saçtı uruḳnı “tohumu serpti”; *çaçiba hüreni* **242a**

şadaḳa bėrdi anḳa mālnı “malı ona sadaka verdi”; *ṣadaḳa ögbe tūndü māli* **494b**

safar ḳıldı yerdin özge tėrge → yėrge “bir yerden başka bir yere seyahat etti”; *kėrtü kėrtüger ġarba ġacarāsa ġacara* **451b**

saġandı → saġındı anı til birle “onun hakkında sesli düşündü”; *sėtkibe tūni kėlenēr* **243b**

saġar ingen “sağılır deve”; *sāḳu ingen* **138a**

saġdı “sağdı”; *sāba* **234a**

saġdı tişi tėveni “dişi deveyi sağdı”; *sāba ingeni* **225b, 462b, 476b**

saġıldı ösürüklükdin → ösürükdin dağı ‘ışḳdın “sarhoşluktan ve aşktan yayıldı”; *soḳtanḳiyāsa basa sėtkilēse* **285a**

saġındı anı köŋlide “onu gönlünden geçirdi”; *sėtkibe tūni sėtkili’ēr* **243b**

saġındı ėrni cavānmard “adamı cömert zanetti”; *sėtkibe Ereyi ögligetü* **327a**

saġındı işni “işi hatırladı”; *saġina üyleyi* **490a**

saġındı nėmeni “nesneyi hatırladı”; *sėtkibe yamayi* **426b**

saġındurdı anḳa işni “ona işi özletti”; *sėtki’ūlbe tūndü üyleyi* **378a**

saġınmay oḳudı ḫutbanı “hutbeyi düşünmeden okudu”; *ėse sėtkici ungşiba ḫutbayi* **469b**

saġır ḳıldı anı ḳatıḳ ün “aşırı ses onu sağır etti”; *düley kibe tūni ḳata’ū da’ūn* **263b**

saġızġan “saksağan”; *sāciġay* **153b**

saġladı anı “onu sakladı”; *saḳiba tūni* **311a**

saġladı tilni “sakladı dili”; *saḳiba kėleni* **200b**

saġlıḳ tiledi “sağlık diledi”; *ėrūrlik ėribe* **522a**

saġrav boldı ėr ““; *düley bolba ėre* **408b**

saġrav sıçḳan “sağır sıçan”; *düley ḳulġuna* **148b**

saġu “kap, sarnıç”; *sa’ūlġa* **124b**

şahīr urdı ün içide “onun sesini geri döndürdü”; *ṣaḥīr ögbe da’ūn totra* **431a**

saḫladı almas → saḫla almas ėliki bir altunnı “onu ellinde para durmaz”; *saḳin üyle → üle ġarni altani* **403a**

saḫladı anı “onu korudu”; *saḳiba tūni* **234b, 248a, 449b, 465b;** *asaraba tūni* **466b**

saḫladı anı tėŋri “Allah onu korudu”; *saḳiba tūni tėngri* **335a, 352a, 461a**

saḫladı anı yamanlıḳdın “onu kötülükten sakladı”; *saḳiba tūni mūliġāsa* **422a**

saḫladı ėr yārınıŋ ḥaḳḳ[ı]nı “erkek, arkadaşının hakkını sakladı”; *saḳiba ėre andayān sėtkil* **352a**

saḫlādı ‘ahdnı “ahdi yerine getirdi”; *küliçebe çiyi* **175b**

saḫladı özini “kendisini korudu”; *saḳiba ōriyēn* **491a**

saḫladı özini andın “kendisini ondan korudu”; *saḳiba ōriyēn tūnēse* **462a**

saḫladı özini ḳalġan birle “kendisini kalkan ile korudu”; *saḳiba ōri’ēn ḳalḳanyārlā* **491a**

saḫladı özini ol nėmedin “kendisini o nesneden korudu”; *saḳiba ōriyēn tėre yamāsa* **437b**

saḫladı özini şehvetdin “kendisini şehvetten korudu”; *saḳiba ōriyēn ėreligēse* **188b**

saḫladı tėŋri anı yamanlıḳdın “Allah onu kötülükten korudu”; *saḳiba tūni tėngri müliġāsa* **399a**

saḫlaġuçı boldı aŋa “ona bekçi oldu”; *saḳiḳçi bolba tūndü* **528b**

sa‘y ḳıldı “gayret etti, çabaladı”; *sa‘y kibe* **352a**

saḳ boldı aġrıḳdın “hastalıktan kurtuldu”; *ėle’ūr bolba ėbeçinēse* **477a**

saḳal çıġardı “sakal çıkardı”; *saḳal ġarġaba* **475b**

saḳır ḳıldı anı “onu sağır etti”; *düley kibe tūni* **394b**

saḳladı anı “onu korudu”; *saḳiba tūni* **228a, 278b, 283a**

saḳladı anı yamanlıḳdın “onu kötülükten sakladı”; *saḳiba tūni müliġāsa* **230b, 233a**

saḳladı anıŋ ḥaḳḳını “onu hakkını sakladı”; *saḳiba tūni ḥaḳḳni* **394b**

saḳladı atnı dağı ra‘yetni “atlarını ve buyruğu altındakileri korudu”; *saḳiba morini dağı şarikini → şabini* **277b**

saḳlandı yaman nėmedin “kötü nesneden korundu”; *saḳiba mū yamasa* **206b**

saḳlıḳ bėrdi anḳa aġrıḳdın “onu hastalıktan sağlığa kavuşturdu”; *ėle’ūrlik ögbe tūndü ėbeçinēse* **226b**

saḳlıḳ ḳoy “sağmal koyun”; *sāḳu ḳonin* **142b**

salāḥ bağladı “silahlandı”; *ṣalāḥ → salāḥ uyaba* **488a**

salaḫladı → saḫladı anı tėŋri belālardın “Allah onu belalardan korudu”; *saḳiba tūni tėngri belāsa* **435b**

salbar “akbaba”; *salbar f* **153a**

saldı anı “onu bıraktı”; *orkiba tūni* **339a**

saldı anı helākda “onu ölüme attı”; *orkibe tūni helāktu* **396a**

saldı anı nėme birle “onu nesne ile yolladı”; *örgebe tūni yamalā* **228a**

saldı ḥaddnı “sınırı çizdi”; *orkiba ḥaddi* **334a**

saldı ḥarfnı ḥarfdın “harften harfi çıkardı”; *orḳiba üjük üjüktü* **187b**

saldı ḳobḳanı ḳuduḳḳa “kovayı kuyuya saldı”; *ūraba ḳobḳayi ḳuduḳtu* **406b**

saldı nėmeni “nesneyi bıraktı”; *okiba yamayi* **174b**

saldı nėmeni aġzıdın “nesneyi ağzından çıkardı”; *orkiba yamayi amanāsa* **263b**

saldı özini helākda “kendisini ölüme attı”; *orkiba ōri’ēn üküldü* **389b**

saldı perdeni “perdeyi saldı”; *ūraba perdeyi* **404a**

saldı perdeni dağı futanı “perdeyi ve önlüğü saldı”; *hurū orkiba perdeyi daği fuṭayi* **387b**

saldı sanardın bir nėme “sayıdan bir kalem düştü”; *orkiba tōlaḳudu niken yama* **396b**

saldı tikkeni aġzıdın “lokmayı ağzından çıkardı”; *orkiba ḳatḳūri amanāsa* **186b**

saldı tişi tėve yetilmegen botanı “dişi deve erken doğurdu”; *okiba → orkiba ėme tėm[ē]n ėse kürüksen botaġan[i]* **171a**

saldı tükürükni “tükürdü”; *ūraba nilbuḳuyi* **253b (2)**

saldılar “bıraktılar”; *orḳitba* **168a**

saldıradı sançış alaḳı “savaş askeri saldırdı”; *saldiraba ḳatuḳuldanu cėbek* **526a**

salındı ėrni dağı yıġaçnıŋ butaġları “dudağı ve ağacın dalları sarktı”; *ölgübe hurūlni basa moduni burġasut* **496a**

samhari yasaġan süŋü “Samhari süsleyen mızrak”; *samhari casaḳsan cida* **133a**

sanadı anı “onu saydı”; *tōlaba tūni* **438b**

sanadı barmaḳları birle “parmaklarıyla hesapladı”; *tōlaba ḳurş niyarla* **173b**

sanadı nėmeni “nesneyi saydı”; *tōlaba yamayi* **233b, 264a**

sanadı yanḳaḳnı dağı özge nėmeni “cevizi ve başka nesneyi hesapladı”; *tōlaba caḳi basa bişi yamayi* **405a**

sanarda ser be-ser ḳıldı anıŋ birle “onunla hesapta baş başa yaptı”; *tōlaḳudu nik[en] ġarba tūnlē* **457b**

sanarġa tuttı anı “onu hesaba kattı”; *tōndu bariba tūni* **471b**

sanaşdı anıŋ birle “onunla birlikte saydı”; *ta’ūlalduba tūnlē* **449a**

sanbūsa f “samusa”; *sanbūsa f* **111b**

sançadur yara “yara sancıyor”; *ḳayḳunam → ḳatḳunam cara* **169a**

sançdı anı “onu dürttü”; *ḳatḳuba tūni* **182b**

sançış “savaş”; *ḳatḳuldān* **130b**

sançış ḳoraġı “savaş silahı”; *ḳatḳulduḳyīn ḳoraḳ* **130b**

sançış yėri “savaş yeri”; *ḳatḳulduḳu ġacar* **129b**

sançışdı anıŋ birle “onunla savaştı”; *ḳatḳulduba tūnlē* **449a, 450b**

sançışdı kāfirlar bile “kâfirlerle savaştı”; *ḳatḳulduba kāfirlartu* **287a**

sançıştılar “birbiriyle savaştılar”; *ḳayḳuldubalar → ḳatḳuldubalar* **506b**

sançtı anı igne birle “onu iğneyle deldi”; *ḳatḳuba tūni cü’ūnlē* **180a;** *ḳatḳuba tūni cūnēr* **212a**

sançtı anı süŋüü birle “onu mızrakla dürttü”; *ḳatḳuba tūni cidalā* **261b**

sançtı anḳa “onu dürttü”; *ḳatḳuba tūni* **351a**

sançtı ḥaccām neşteri birle “hicametçi neşter ile vurdu”; *ḳatḳuba ḥaccām sibügele* **185b**

sanġadı çibin “sinek pisledi”; *sanḳlaba şimūl* **214a**

sanḳdı ḳuş “tavuk pisledi”; *sanḳaba taḳi’ā* **191a**

sanḳladı mākiyān “tavuk pisledi”; *sanḳaba taḳi’ā* **282b**

sap sarıġ “sapsarı”; *şib şira* **154b**

sar-āġoş f “başörtü”; *sar-āġoş f* **116b**

sarāy içi “saray içi”; *balġasun gėrin dotar* **256b**

sarāy tuştı → tuttı yėrde “yerde saray tuttu”; *sarāy bariba ġacara* **503a**

sarāyda kişi yoḳ-burur → yoḳ-turur “sarayda hiç kimse yok”; *sarāydu hiç kūn ügey* **503a**

sarġardı anıŋ tişleri “dişleri sarardı”; *şiraraba şidün* **300b**

sarġıldaḳ “sarı baş (kuş)”; *sarġildaḳ f* **151a**

sarıḳ at “sarı at”; *şira morin* **366b**

sarıḳ boldı “sarı oldu”; *şira bolba* **484b, 486a**

sarıḳ boldı at “at sarı oldı”; *şira bolba morin* **366b**

sarıḳ çıpçuḳ “sarı serçe”; *şira tari’āçi* **151a**

sarıḳ ḳıldı anı “onu sarı yaptı”; *şira kibe tūni* **426a**

sarık ḳuş “puhu kuşu”; *şira şiba’ūn* **152b, 153b**

şarrāf f “döviz alım satımcısı”; *şarrāf f* **123b**

sarraladı yarmaḳlarnı “paraları sınadı”; *sonḳuba [al]tani* **241a**

sartça sözledi “Farsça konuştu”; *sarta’ūl kelebe* **260b**

sartça sözlediler “Farsça konuştular”; *sarta’ūl keleldübeler* **417a**

sasıdı ėt “et sasıdı”; *hünisbe miḳan* **201b**

sasıdı murdār “leş sasıdı”; *hūbe murdār* **218b**

sasıdı su “su sasıdı”; *sasiba uṣun* **200b, 260a**

sasıdı tėri “deri sasıdı”; *sasiba nėkey* **323a**

sasıḳ aġızlıḳ boldı “kokar ağızlı oldu”; *hümekey amantu bolba* **303b**

sasıḳ boldı ıd “koku sasıdı”; *hümekey bolba hünir* **356a**

sasibaya → sasıdı nėme “nesne sasıdı”; *sasiba yama* **323a**

satıḳlıḳ ḳıldı anıŋ birle “onunla satış (Moğ. ve alış) yaptı”; *ḳudaldu aralci kibe tūnlē* **455b**

satḳun aldı anı “onu (Moğ. ondan) satın aldı”; *ḳudalduci abuba tūnēse* **474b**

satḳun aldı anı yesīrlıḳdın “onu cariyelikten satın aldı”; *kudalduci abuba tūni olcāsa* **224a**

satḳun aldı çaġırnı “şarabı satın aldı”; *doraci → boraçi abuba bori* **334b**

satḳun aldı raḫtnı “malı satın aldı”; *ḳudalduci abuba yama* **476a**

satmaḳ tiledi ḳul “köle satmak istedi”; *ḳudalduḳu ėribe bōl* **520b**

sattı anḳa nėmeni “ona nesneyi sattı”; *ḳudalduba tū̄ndü yama* **220a**

şavāb kördi reyni “o düşüncesini doğru buldu”; *hirēr ücebe sėtkili* **442a**

savuġat kėltürdi alarḳa “onlara hediye getirdi”; *savġatiyān acaraba cėdendü* → *tėdendü* **430a**

savuḳ tındı “soğuk dindi”; *küyten amuba* **176a**

savurdı yėl topraḳnı “yel toprağı savurdu”; *keyskebe key şira’ūyi* **226b, 286b**

savuttı nėmeni “nesneyi soğuttu”; *cō̄skebe yamayi* **239a**

savuttı sunı “suyu soğuttu”; *cö’ō̄skebe uṣuni* **424b**

şaybadı anı “onu telef etti”; *ṣaybaba tū̄ni* **402b**

sebeb ḳıldı işni “işi sebeb etti”; *sebeb kibe üyleyi* **437b**

sebīl ḳıldı sarāynı “sarayı Allah yoluna hayıra verdi”; *sebīl kibe balġasun gėri* **434b**

secde ḳıldı “secde etti”; *mörgübe* **240a**

secde ḳıldı tėŋrige “Allah’a secde etti”; *mürgübe tėngridü* **204a**

seci‘ aytḳuçı ėr “kafiyeli nesir sözyleyici adam”; *seci‘ kelekçi ėre* **346a**

sefer yaraġını ḳıldı “yolculuk hazırlığını yaptı”; *mörin yaraḳ kibe* **428b**

seḥer vaḳtı kirdi “seher vakti girdi”; *ür ḳiralaḳu bolba* **378a**

sėkir[d]i anḳa “ona sıçradı”; *dū̄libe tū̄ndü* **288b**

sėkirdi “seğirdi”; *dū̄libe* **180a, 180b, 209b, 245a**

sėkirdi anḳa “ona sıçradı”; *dū̄libe tū̄ndü* **276a**

sėkirdi aŋa “ona sıçradı”; *dū̄libe tū̄ndü* **458a**

sėkirdi ḳılıç urḳan yėrdin “kılıç vurulmuş yerden seğirdi”; *dū̄libe hildü okusan* → *okiksan ġacara* **484a**

sėkirdi teke öçküge “teke keçiye aştı”; *dū̄libe uḳuna imāndu* **287a**

sėkirdi yuḳarı sarı “yukarı doğru sıçradı”; *dū̄libe dehēre cük* **176b**

sėkiriştiler bir birige “birbirine seğriştiler”; *dū̄leldübe nim nikeni* **418a**

sėkkiz “sekiz”; *nayman* **119b**

sėkkiz miŋ “sekiz bin”; *nayman minḳan* **120b**

sėkkiz ülüşdin bir ülüş “sekizde bir hisse”; *nayman ḳubi’āsa niken ḳubi* **122b**

sėkkiz ülüşdin bir ülüş aldın → aldı ėldin “halktan sekizden bir aldı, Moğ. halk için sekizden bir aldı”; *nayman ḳubi’āsa niken ḳubi abuba irgendü* **260a**

sėkkiz yaşadı tėve “sekkiz yıl yaşamış teve”; *nayman nasulaba tėm[ē]n* **256a**

sėkkiz yaşar tėve “sekiz yaşındaki deve”; *nayman nasutu tėm[ē]n* **137b**

sėkkiz yüz “sekiz yüz”; *nayman ca’ūn* **120b**

sėkkiz yüz miŋ “sekiz yüz bin”; *nayman ca’ūn minḳan* **121b**

sėkkizinçi aṭ “sekizinci at”; *naymand[ā]r morin* **128a**

sėkredi ḳulan “kulan dörtnala gitti, Moğ. kulan kişnedi”; *uliba ḳulan* **183a**

sekri sekri bardı kişeni birle “kösteğiyle seke seke gitti”; *dūlin dūlin horçiba tuşāġār* **188a**

sekri sekri yörüdi tavuġ dağı oğlan “tavuk seke seke yürüdü ve çocuk”; *dūlin dūlin yabuba küken taḳi’ā dağı kūken* **193b**

sėkridi “seğirdi”; *dūlibe* **287a**

sėkridi atnıŋ uçasıġa “atın sırtına sıçradı”; *dūlibe morin dēre* **280b**

sėkridi dağı oynadı at “at sıçrayıp oynadı”; *dūlibe dağı nātba morin* **201b**

sėkrimek “sıçramak”; *dūlikü* **171b**

sėksen “seksen”; *nayan* **120a**

seksen miŋ “seksen bin”; *nayman minḳan* **121b**

selām ayt[t]ı anḳa “ona selam söyledi”; *duran saylaba tūndü* **449a**

selām ḳıldı anḳa “ona selam etti”; *duran sayinlaba tūndü* **422a;** *duran saylaba tūndü* **435b;** *salām kibe tūndü* **335a**

selçe “kene”; *selçe f* **149a**

selem satıḳ ḳıldı buġdayda “buğdayda peşin para ödedi”; *selem ḳudaldu kibe buġdaydu* **389a**

selem satķu[n] aldı filān nėmeni “filan nesneyi peşin para verip aldı, Moğ. görmeden bu malı aldı”; *ėse üceci ķudalduci abuba tėre yamayi* **384a**

sėmirdi “şişmanladı”; *ta[r]ġulaba* **260a**

sėmridi “şişmanladı”; *tarġulaba* **322b**

sėmritti anı “onu semirtti”; *narġula’ūlba → tarġula’ūlba tūni* **437a**

sėmrit[t]i ķoynı “koyunu semirtti”; *tarġula’ūlba ķonini* **391a**

sen ėr “sen erkek”; *çi ėre* **157a**

sen ėrge “sen erkeğe”; *çi ėredür* **157b**

sen ėrniŋ ķulı “sen erkeğin kölesi”; *çi ėreyīn bōl* **158a**

sen ḫatun “sen kadın”; *çi ėme* **157a**

sen ḫatunġa “sen kadına”; *çi ėmedür* **157b**

sen ḫatunnıŋ ķulı “sen kadının kölesi”; *çi ėmeyīn bōl* **158a**

sėniŋ başıŋ cānıŋ [üçün] “senin başın canın için”; *çinu amin tula hėkin tula* **165a**

seniŋ birle “seninle birlikte”; *çimalā* **160a**

sėniŋ üçün “senin için”; *çinu tulada* **165a (2)**

sėpdi dārūnı yaraķa “ilacı yaraya serpti”; *çaçiba ėmi yara du* **264b**

sepkil boldı yüzi “yüzü çil çil oldu”; *sėbkil bolba yüzi* **314a**

sėpti sunı “suyu serpti”; *saçiba uṣuni* **341b**

ser-bençe “baş bağı”; *hėkinü uyāsar* **116b**

sėreŋ sėzdi aŋa “ona kuşku duydu”; *sėrenglebe tūndü* **519b**

sėreŋsiz bildi işni “işi garazsız bildi”; *sėreng ügey mėdebe üyleyi* **519a**

serniklik → sėziklik boldı ėr “erkek kuşkulandı”; *eserik → sėzik ögbe ėre* **401b**

ṣevāb bėrdi anķa işi üçün “işi için ona sevap verdi”; *ṣavāb ögbe tūndü üyleyīn tulada* **397b**

ṣevāb bėrdi anķa tėŋri “Allah ona sevap yazdı”; *hirēr ögbe tūndü tėngri* **174b**

sėvdi anı “onu sevdi”; *tālaba tūni* **315a, 33a, 353b, 391b, 516b**

sėvdi özge kişini anıŋ üstüge “onun üstüne başkasını sevdi”; *tulaba → tālaba tūni dēre* **516b**

sėvinç ẖabar bėrdi “sevinç haberi verdi”; *bayasḳulan üge ögbe* **242a**

sėvinç ẖabar bėrdi anḳa “ona sevinçli haber verdi”; *baysḳulan kėlen kürgebe tūndü* **426a**

sėvinçlik “sevinçli”; *bayasḳulik* **242b**

sėvindi “sevindi”; *bayasba* **242b, 299a, 317a, 412a, 466b, 488a, 531a**

sėvindi anıŋ [bir]le “onunla birlikte sevindi”; *bayasba tūnlē* **513a**

sėvindi anıŋ ėmge[kige] “onun ıztırabına sevindi”; *bayasba tūni cobalanḳdu* **298a**

sėvindi anḳa “ona sevindi”; *bayasba tūndü* **300a**

sėvindi aŋa “ona sevindi”; *bayasba tūndü* **463a, 474a, 488a**

sėvindi işke “işe sevindi”; *ėne bayasḳulan → bayasba üyledü* **317a**

sėvindi ol nėmege “o nesneye sevindi”; *bayasba tėre yamadu* **377b**

sėvindürdi anı “onu sevindirdi”; *bayasḳaba tūni* **186a, 265a, 374a, 374b, 387a, 424b;** *bayisġaba tūni* **186a;** *bayisḳaba tūni* **265a**

sėvindürdi anı ol nėmege “onu o nesneyle sevindirdi”; *bayasḳaba tūni tėre yamalā* **430b**

sėvindürdi anı özge kişi “başkası onu sevindirdi”; *bayasḳaba tūni bişi kūn* **377b**

sėvindürdi anḳa duşmanını “düşmanını ona sevindirdi”; *bayasḳaba tūndü duşmani* **373b**

sėvünüştiler bir birini “birbirini sevdiler”; *tālalduba nim nikeni* **417a**

sėyrek boldı tişi “dişi seyrek oldu”; *sėyrek bolba şidün* **299b**

sėyükdin ilik çıḳardı “kemikten ilik çıkardı”; *yasunāsa çimegen ġarġaba* **498a**

sezā ḳıldı anı yaẖşılıḳḳa “onu mükâfata lâyık gördü”; *sezā kibe tūndü sayinliḳtu* **434a**

sezālıḳ boldı tėŋriniŋ açıġıġa “Allah’ın gazabına layık oldu”; *sezātu bolba tėngrining açiġiġa* **272a**

sėzdi anḳa filān nėmeni “filan nesnenin onda olduğundan kuşkulandı”; *sėziklebe tūndü tėre yamayi* **271a**

sėzdi anḳa ḫabarnı “haberi ona sızdı”; *sėzenglebe tūndü tėre ügey* **491a**

sėzdi aŋa yaḫşılıḳnı “ona iyiliği sezdi”; *sėzebe tūndü sayinliġi* **500b**

sėzdi işni “işi sezdi”; *sėzibe üyleyi* **500b**

sėzgen söz “sezilen söz”; *sėzikleksen üge* **435b**

sėzik anḳa ėlt[t]i “ona kuşku verdi”; *hėrengelebe tūndü* **225b**

sėzik birle ayt[t]ı sözni “sözü kuşkuyla söyledi”; *sėzikiyēr kelebe* **259a**

sėzik ėt[t]i “sakındı, kuşku duydu”; *sėrenglebe* **353b, 358b**

sėzik sėzdi işde “işte kuşku kuşkulandı”; *sėziklebe üyledü* **476b**

sėzik sėzdi “kuşku kuşkulandı”; *sėziklebe* **181a**

sėzik sėzdi aŋa “ondan kuşkulandı”; *sėziklebe tūndü* **474a**

sėzikke saldı anı nėmede “filan nesnede onu kuşkuya düşürdü”; *sėziktü bolba yama[du]* **439a**

sėziksiz boldı iş “iş kusursuz oldu”; *sėzik ügey bolba üyle* **397a**

sıçḳa ḳıldı tüye “deve sıçtı”; *sıçḳa ḳalaba tėmēn* **185a**

sıçḳan “sıçan”; *ḳulġuna* **148a**

sıçḳan balası “sıçan yavrusu”; *ḳulġunayīn culcaġan* **148b**

şıfat ḳıldı anı “onu övdü”; *maḳtaba tūni* **336b**

sıġdı anı “onu sıktı”; *şiġaba tūni* **344a**

sığındı “sığındı”; *şinuba* **497a**

sığındı anḳa “ona sığındı”; *şinuba tūndü* **231a, 275b, 294b**

sığındı aŋa “ona sığındı”; *şinuba tūndü* **459a, 462a**

sığındı tėŋrige “Allah’a sığındı”; *şinuba tėngridü* **520a**

sığındı tėŋrige yamanlığından “yaptığı kötülüklerden Allah’a sığındı”; *şinuba tėngridü mūliġāsa* **501b**

sıġındı tėŋrige yamanlıḳlardın “yaptığı kötüülükler-den Allah’a sığındı”; *şinuba tėngridü mūliġāsa* **275b**

sıġındı yėrge “yere sığındı”; *şinuba ġacara* **213b**

sıġındurdı anı “onu sığındırdı”; *şinu’ūlba tīni* **420b**

sıġınurmen tėŋri[ge] “Allah’a sığınırım”; *şinum bi tėngridü* **165a**

sıġıştı yėrge “yere sığdı”; *baḳtaba ġacara* **410a**

sıġurdı anı yėrge “onu yere geçirdi”; *baḳtāba tīni ġacara* **410a**

sıḳtı üzümni “sıktı üzümü”; *şiḳaba çimişi* **177a**

sıladı anı “onu sıvazladı”; *yilbibe tīni* **457b**

sınadı anı “onu sınadı”; *sinaba tīni* **243a, 291a, 422a, 464b, 471a, 477b**

sınadı anı tėŋri yaḫşılıḳ birle “Allah onu iyilikle sınadı”; *sinaba tīni tėngri sayinliḳ* **406a**

sınadı anıŋ yaşını “onun yaşını sınadı”; *sinaba tīni nasuni* **434a**

sınamaġan boldı iş “iş denenmedi”; *ėse sinaḳsan üyle bolba* **204b**

sınamaġan iş boldı “iş denenmedi”; *ėse sinaḳsan üyle bolba* **357b**

sınamaḳ üçün tişledi yıġaçnı “ağacı sınamak için ısırdı”; *sinaḳuyīn tulada cūba moduni* **259b**

sındı “kırıldı”; *ḳuḳaraba* **482b, 490b, 497b**

sındı azıḳ tişi “azı dişi kırıldı”; *ḳuḳaraba ari’ā şidün* **483b**

sındı elük “kol kırıldı”; *ḳaḳaraba → ḳuḳaraba bölün* **482a**

sındı manḳlayı “alnı (alın) kırıldı”; *kuḳaraba manklayi* **202b**

sındı nėme “nesne kırıldı”; *ḳaḳaraba yama* **482a;** *ḳaḳalaba yama* **480b**

sındı sırça “cam kırıldı”; *ḳuḳaraba sirça* **481a**

sındı süyük “kemik kırıldı”; *ḳu’āba → ḳuḳaraba yasun* **483b**

sındurdı anı “onu kırdı”; *ḳuḳulba tīni* **428b**

sındurdı anı tağı uşattı “onu kırdı ve ufaladı”; *ḳuḳulba tīni [tağı] uşālġaba* **264b**

sındurdı ayaḳnı “fincanı kırdı”; *tuḳulba → ḳuḳulba ayaġayi* **336a**

sındurdı başını “başını kırdı”; *ḳaḳalaba hėkini* **270a**

sındurdı ‘ahdı ve buzdı tamnı “antlaşmayı ve duvarı bozdu”; *ḳuḳulba çiyi unaġāba balġasuni* **250b**

sındurdı ‘ahdnı “antlaşmayı bozdu”; *ḳuḳulba çiyi* **237b, 378a**

sındurdı mühürni “mühürü kırdı”; *ḳutḳulba tamġayi* **268b**

sındurdı nėmeni “nesneyi kırdı”; *ḳuḳulba yamayi* **178b, 190a, 198a**

sındurdı nėmeni tağı ayırdı “nesneyi kırdı ve parçaladı”; *ḳuḳūlba yamayi ḳaġaça ’ūlba* **199b**

sındurdı nėmeni tağı ayırmadı “nesneyi kırdı ve parçalamadı”; *ḳuḳulba yama ėse ḳaġaça ’ūlba* **199a**

sındurdı süyükni bağlaġandın sonḳra “kemiği bağladıktan sonra kırdı”; *ḳuḳulba yasuni huyaḳsanāsa ḳoyna* **220a**

sındurdı yanḳaḳnı “cevizi kırdı”; *ḳuḳulba caḳi* **338a**

sındurdı yük anıŋ uçasını “yük onun arkasını kırdı”; *ḳuḳulba aça’ān tūni ūçayi* **381a**

sınındı → sığındı anḳa “ona sığındı”; *şinuba tūndü* **465a**

sınuḳ boldı “kırık oldu”; *ḳukaraba* **496b**

sınuḳ boldı oḳnıŋ honusı “okun temreni kırıldı”; *ḳuḳaraba sumuni honi* **413b**

sınuḳ manḳlay “kırık alın”; *kuḳaraḳ[s]an ma[n]ḳlay* **202b**

sıŋurdı aşnı “yemeği sindirdi”; *şingebe ide’ēn* **486b**

sıştı “sıçtı”; *barba → bāba* **284b**

sızġurdı iç yağını “iç yağını eritti”; *gėskebe semecīn tosun* **342b**

sicil bėrdi anḳa ḳāẕī “hâkim ona sicil verdi”; *biçige → biçibe tūndü ḳāẕī* **434b**

sicil bitidi anḳa “ona sicil yazdı”; *sicil biçibe tūndü* **434b**

sidüki tuta almas “sidiği tutamaz”; *şēsünēyin → şēsünēn üle barim* **308a**

sidürdi anı “onu sidirdi”; *şiyer kibe tūni* **400b**

sikdi “sikti”; *oḳaba* **171a, 221b**

sikdi anı “onu sikti”; *oḳaba tūni* **452b**

sikdi ḫatunnı “kadını sikti”; *oḳaba ėmeyi* **254b**

sikirti ayġırnı ḳısraḳ “kısrak aygıra aştırdı”; *bayilġaba acilġayi → acirġayi gü’ündü* **404b**

sikmaḳ “sikmek”; *oḳaku* **171a**

sikti “sikti”; *oḳaba* **504b**

sikti anı “onu sikti”; *oḳaba tūni* **453b**

sikti ėşek ėrkek tişi ėşekni “erkek eşek kancık eşeği sikti”; *oḳaba ėre ėlcigen ėme ėlcigeni* **280a**

sikti ḫatunnı “kadını sikti”; *oḳaba ėmeyi* **329a, 344b, 409b, 458a**

sikti ḳısraḳnı “kısrağı (Moğ. aygırı) sikti”; *oḳaba acirġa* **283a**

sikti ol ḫatunnı “o kadını sikti”; *oḳaba tėre emeyi* **451a**

sil aġrıḳ tuttı anı “onu verem hastalığı tuttu”; *sil ėbeçin bariba tūni* **369b**

silkdi yıġaçnı “ağacı silkeledi”; *gübibe moduni* **250b**

silkti yapraḳnı “yaprağı silkti”; *gübibe nabçin* **263a**

silkti yapraḳnı ḳoyları üçün “koyunları için yaprağı silkti”; *gübibe nabçini ḳonin tulada* **266b**

sīmāb sürt[t]i yarmaḳlarḳa “paralara civa sürdü”; *küz → küz sürçibe altandu* **525a**

simurġ f “anka kuşu”; *simurġ f* **153a**

sinliŋmedi → siŋmedi aş “aş sinmedi”; *ėse şingebe ide’ēn* **410b**

siŋdi anḳa “ona sindi”; *şingebe tūndü* **167b**

siŋdi anḳa aş “yemek ona sindi”; *şingebe tūndü idēn* **167b**

siŋdi anḳa çaġır “ona şarap sindi”; *şinge tūndü bor* **279a**

siŋdi anḳa ṭa‘ām dağı su “ona yemek ve su sindi”; *şingebe tūndü ide’ēn dağı uṣun* **400a**

siŋdi aş “yemek sindi”; *şingebe ide’ēn* **482b**

siŋdi su ḥavżḳa “su havuzda emildi”; *şingebe uṣun köldü* **205a**

siŋdi ṭa‘ām-rā → ṭa‘āmnı “yemeği sindirdi”; *şingebe ide’ēn* **200a**

siŋek “sinek”; *ḳotaḳçi şimūl* **150a**

siŋen boldı “sindi”; *singen bolba* **354a**

siŋen boldı anḳa aş “ona yemek sindi”; *şingēbe tūndü idēn* **167b**

siŋen bolsun sanḳa “yemek sana sinsin”; *şingetuġay çimadu* **164b**

siŋerür “iniyor”; *şingēnem* **170a**

siŋen “inmiş, batmış”; *şingebe* **170a**

siŋmedi aŋa aş “aş ona sinmedi”; *ėse şingebe idēn tūndü* **473b**

siŋmegen taptı aşnı “aşı fazla sinilmeyen buldu”; *ėse şingeksen olba idēni* **519a**

siŋürdi yėr guvāriş ṭa‘āmnı “içilen ilaç yemeği sindirmeye yardım etti”; *şingēbe idekü guvāriş idēni* **198a**

siŋürgen “sindirmiş”; *şingēksen* **167b**

siŋürgen bolur “emmiş olur”; *şingēksen bolum* **167b**

siŋürür anı “onu sindirir”; *şingēnem tūni* **167b**

siŋürür anḳa “ona emdirir”; *şingēm tūndür* **167b**

sipürdi ėvni “evi süpürdü”; *şi’ūrbe gėri* **176a, 182a**

sirke “bit sirkesi”; *sirke f* **148b**

sirke boldı çaġır “şarap sirke oldu”; *sirke bolba bor* **439b**

sirke f “sirke”; *sirke f* **113a**

sirke ḳatıḳlıḳ aş “sirke katılmış yemek”; *sirke ḳoliḳsan budān* **111a**

sirke satḳuçı “sirkec satıcı”; *sirke ḳudalduḳçi* **113a**

sirkede perverde ḳılġan tavuḳ “sirke ile hazırlanmış tavuk”; *sirkelē bordaḳsan [taḳi’ā]* **111b**

sirkelik boldı başı “başı sirkeli oldu”; *sirketü bolba hėkini* **296b**

sirkelik soġan “sirkeli soğan”; *sirketü sonḳina* **111b**

siydi “siydi”; *şiyēbe* **280b**

siydüki tutuldı “sidiği tutuldu”; *şēsüni bariba* **368a**

siz barça ėrenler “siz bütün erkekler”; *ta bügüde ėres* **157a**

siz barça ėrenlerge “siz bütün erkeklere”; *ta bügüde ėrestür* **157b**

siz barça ėrenlėrniŋ ḳulı “siz bütün erkeklerin kölesi”; *ta bügüde ėreyīn bōl* **158a**

siz barça ḫatunlar “siz bütün kadınlar”; *ta bügüde ėmes* **157a**

siz barça ḫatunlarġa “siz bütün kadınlara”; *ta bügüde ėresdür* **157b**

siz barça ḫatunlarnıŋ ḳulı “siz bütün kadınların kölesi”; *ta bügüde ėmeyīn bōl* **158a**

siz ėki ėr “siz iki erkek”; *ta ḳoyar ėre* **157a**

siz ėki ėrniŋ ḳulı “siz iki erkeğin kölesi”; *ta ḳoyar ėreyīn bōl* **158a**

siz ėki ḫatun “siz iki kadın”; *ta ḳoyar ėme* **157a**

siz ėki ḫatunġa “siz iki kadına”; *ta ḳoyar ėmedür* **157b**

siz ėki ḫatunnıŋ ḳulı “siz iki kadının kölesi”; *tu ḳoyar ėmeyīn bōl* **158a**

siz iki ėrge “siz iki erkeğe”; *ta ḳoyar ėredür* **157b**

soḳaldı → soldı kök ot “yeşil ot soldu”; *şikitür → şiktür bolba köke ėbesün* **256b**

soḳar sıçḳan “köstebek”; *soḳar ḳulġuna* **148b**

soḳudı yarmaḳlarnı “para bastı”; *dėletbe altani* **347b**

sol ḳol sarı bardılar “sol kola doğru vardılar”; *cö’ēn ġar cük orçibalar* **418a**

sol sarı ėlit yālālarıŋnı → yārānlarıŋnı “arkadaşlarını sol tarafa tut”; *cö’ēn ġar cük abçi ot andalariyān* **458b**

sonḳra “sonra”; *ḳoyna* **159b**

sonḳra kėldiler “sonra geldiler”; *ḳoyna irebe* **167a**

sordı andın nėmeni “ondan nesneyi istedi”; *asaḳba tūnēse tėre yamayi* **349b**

sordı anı (1) "onu emdi"; *kökebe tūni* **472b**

sordı anı (2) "onu sordu"; *asaḳba tūni* **489b**

sordı anḳa "ona sordu"; *asḳaba → asaḳba tūnēse* **423a**

sordı ḫabarnı "haberi sordu"; *asaḳaba kėleni* **498b**

sordı sunı (1) "suyu emdi"; *kökebe uṣuni* **188a**

sordı sunı (1) "suyu sordu"; *asaḳba uṣuni* **493b**

sordı ton tėrni "kürk teri emdi"; *şimebe dēl kölesüni* **487a, 494a**

soruştular "soruştular"; *asaḳbalar* **416a**

sosıldı → soyıldı tėri "deri soyuldu"; *öbçibe nėkey* **480a**

soydı tėveniŋ tėrisi[ni] "devenin derisini soydu"; *öbçibe tėmēnü arasuni* **186a**

soydı yıġaçnıŋ tėrisini "ağacın kabuğunu soydu"; *öbçibe moduni arasuni* **285a**

soyurġal bėrdi anḳa iş → yėr "ona tımar arazisi verdi"; *soyurġal ögbe tūndü ġacar* **382b**

soyurḳaba "ihsan etti"; *soyurḳadı* **252b**

soyurḳadı anḳa "ona ihsan etti"; *soyurḳaba tūndü* **188b, 223a;** *soyurġba tūndü* **208b**

sögdi anı "ona sövdü"; *sögēbe tūni* **262b**

sögti anı "onu sövdü"; *sögēbe tūni* **198b, 439b, 456a**

sögti pārsā ḫatun[n]ı "namuslu kadına sövdü"; *sögēbe ariyūn ėmeyi* **190a**

sögüştiler "sövüştüler"; *nim niken sögēbe* **471b;** *sögēleldübeler* **416b;**

söküştiler "sövüştüler"; *nim nikeni sögēbeler* **417a**

söndi açıġı "siniri dindi"; *sönebe ha'ūr* **505a**

söndi ot "ateş söndü"; *sönebe ġal* **274a, 283b**

söyleşti anıŋ birle sözni "onunla söz söyleşti"; *kėleldübe tūnlē kelleni* **450a**

söz ėşitmedi "söz dinlemedi"; *üge ėse sonasba* **522a**

söz kim tınarda sözler "ölürken söylenen söz"; *üge huni ḳuri'ān kėleksen* **164a**

söz yiberdi anıŋ sarı “ona haber gönderdi”; *ügeyi ilebe tūni cük* **455a**

sözge kirdi “söze başladı”; *ügedü oraba* **278a**

sözledi “konuştu”; *kelebe* **186b, 192a;** *kelebe ügeyi* **283b;** *ügelebe* **497a**

sözledi anı “onu konuştu”; *kelebe tūni* **386a**

sözledi anı anıŋ ḳılığıġa “onun tabiatına onu söyledi”; *ügelebe tūndü tūni aburidu adali* **227a**

sözledi anı sėzik birle “onu kuşkuyla söyledi”; *kelebe tūni sėzigi’ēr* **436b**

sözledi anıŋ birle “onunla konuştu”; *keleldübe tūnlē* **450a, 459a, 459b**

sözledi anıŋ birle tėŋri “Allah onunla söyleşti”; *kelebedübe → kelebe tūnlē tėngri* **436b**

sözledi ol nėme birle “o nesneyle konuştu”; *keleldübe tėre yamalā* **492a**

sözledim filān bėkniŋ ḳaşıda “filan beynin yanında söyledim”; *kėllebe bi tūni dėrgede* **243a**

sözlegin “söyle”; *kelle* **163b**

sözlegüçi “konuşan”; *kelekçi* **436b**

sözlemegin “söyleme”; *būkelle* **163b**

sözlemek tiledi andın “ondan söz istedi”; *üge ėribe tūnēse* **515a**

sözleştiler “söyleştiler”; *keleldübeler* **488a, 507a**

sözlük boldı “sözlü oldu”; *ügetü bolba* **356a, 359b**

sözlük ėr “sözlü erkek”; *ügetü ėre* **444b**

sözni boynıġa yükledi “sözü boynuna (Moğ. ona) y”ükledi”; *ügeyi tūndü a’ūçaba → açaba* **393b**

sözni èşitmedi “sözü dinlemedi”; *ügeyi ėse sonasaba* **226a**

su aḳtı burnıdın “burnundan su geldi”; *uṣun urusba ḳabarāsa* **208b**

su az boldı “su az oldu”; *uṣun çōn bolba* **175a**

su bėrdi anḳa “ona su verdi”; *uṣun ögbe tūndü* **227a**

su bėrdi tėŋri alarġa “Allah onlara su verdi”; *uṣun ögbe tėngri tėdendü* **406a**

su birle urmaḳ “suyla dövmek”; *uṣuni’ā arku* **172b**

su boġazıḳa tügüldi “su boğazına düğümlendi”; *uṣun ḳōlaydu canḳiba* **314b**

su ḳaldı idişde “kapta su kaldı”; *uṣun ḳoçarba sabadau* **378a;** *uṣun ḳoçarba üyledü* “işte su kaldı” **342b**

su ḳuşı “ördek”; *usunu şiba’ūn* **151b**

su siŋdi yėrge “yere su indi”; *usun şingebe ġācartu* **170a**

su tart[t]ı ḳuduḳdın “kuyudan su çekti”; *ḳuduġāsa uṣun tataba* **217a**

su tiledi andın “ondan su istedi”; *uṣun ėribe tūnēse* **522b**

su üstige kėldi balıḳ “balık su yüzüne çıktı”; *uṣun dēre irebe cıġasun* **290a**

su yörütti arıḳlarda “arklarda su akıttı”; *uṣun yabūlba tatāldu* **427b**

suba saḳladılar “sınırı korudular”; *suba saḳibalar* **453a**

suçıdı at “at sıçradı”; *tuylaba morin* **337b**

suġa battı “suya battı”; *uṣundu baḳtaba* **315a**

suġa kördürdi → kirdürdi atnı “atı suya soktu”; *uṣundu ora’ūlba morini* **382b**

suġaldı közi “gözü akıp kör oldu”; *soḳar bolba nidün* **276b**

suẖte → suẖtū “bumbar dolması, Moğ. iç yağı.”; *sė[me]ci* **111a**

suluḳ yoġrat “sulu yoğurt”; *uṣutu taraḳ* **113a**

ṣūrat boldı “resim oldu”; *ṣūrat bolba* **501b**

ṣūrat ḳıldı anı “onu resmetti”; *ṣüme kibe tūni* **435a, 443a**

surẖ ẖing aṭ “kızıl boz at”; *hulāmtur bora morin* **126b**

surın → sudın ḳandın ḳandı “suya döndü”; *ḳanaba uṣundu* **493a**

susadı “susadı”; *unda’āsba* **294b, 309b, 328a, 370a**

susadı ėr “adam susadı”; *unda’āsaba ėre* **326a**

susattı anı “onu susattı”; *unda’āsba tūni* **371a**

susız yoġrat “süzme yoğurt”; *uṣun ügey ṭaraḳ* **113a**

sustadı “boşaldı”; *sulatba* **521b**

sustaydı “kuvetten düşürdü”; *sustayba* **370b**

sustaydı tayaḳ yėmekidin “dayak yemekten gevşedi”; *sulatḳaba tūni bülevēr* **390b**

suvadı anı “onu sıvadı”; *suryaba → subaba tūni* **432b**

suvadı köşkni gec birle “köşkü kaymak taşı ile sıvadı”; *nilaba balġasun gėri geci’ēr* **217b**

sünnet ḳıldı “sünnet etti”; *ġarilān? kibe* **471a**

sünnet ḳıldı oġlannı “oğlanı sünnet etti”; *helāl kibe kūkeni* **200b**

sünnet ḳoydı “kanun düzenledi”; *sünnet talbiba* **271a**

sünju “mızrak”; *cida* **133a**

sünju başı “mızrak başı”; *cidayīn hėkin* **133b**

sünju boġunı “mızrak boğumu”; *cidayīn üye* **133b**

sünju boyıça “mızrak kadar”; *cidayīn beyetü* **167a**

sünju tėmüri “mızrak demiri”; *cidayīn temür* **133a**

sünju yıġaçı “mızrak ağacı”; *cidayīn modun* **133a**

sünjüküŋ çıḳardı şışlamaçı “şişleyici kemiğini çıkardı”; *yasun ġarḳaḳsan şiraḳsan* **430b**

sünjüledi mamuḳnı “pamuğu hallaçladı”; *hunkolaba kibari* **171a**

sünjülemaḳ “hallaçlamak”; *hunkkolako* **171a**

sünjülük ėr “mızraklı erkek”; *cidatu ėre* **131b**

sünjüniŋ astın boġumı “mızrağın alt boğumu”; *cidayīn doradu üye* **133b**

sünjüniŋ tėmüriġa yavuḳ boġunı “mızrağın demirine yakın boğumu”; *cidayīn tėmürtü oyra üye* **133b**

sünjüsiz ėr “mızraksız erkek”; *cida ügey ėre* **131b**

süpürdi ėvni “evi süpürdü”; *şi’ūrbe gėri* **270a, 270b**

süpüründe “süprüntü”; *şi’ūründü* **270b**

süpüründü “bu süprüntü”; *şi’ürgü → şi’ūründü* **270a**

sür ėmer oġlan “süt emen çocuk”; *sün kökekçi kūken* **403a**

sürdi “sürdü”; *kelibe* **240a**

sürdi anı “onu sürdü”; *kelibe tūni* **269b, 342a, 425a, 428b, 450b, 464b**

sürdi atnı dağı sunı “atı ve suyu sürdü”; *kelibe morini basa uṣuni* **404b**

sürdi dārū içni “ilaç mideyi boşaltı”; *kelibe ėm dotari* **405a**

sürdi geleni tayaḳ bile “hayvanı dayak”; *kelibe adūsuni tayayār* **335b**

sürdi ḫükümni “hükmü sürdü”; *kelibe carliġi* **425b**

sürdi kėmeni kürek birle “kayığı kürekle yürüttü”; *kelibe kėmeyi kürcegēr* **187b**

sürdi pıçaḳnı boġazıġa “bıçağı onun boğazına sürdü”; *sürçibe ḳituġayi tūni ḳōlaydu* **392b**

sürdi tėvelerni “develeri sürdü”; *kelibe tėm[ē]dīn* **279b**

sürdi tėveni “deveyi sürdü”; *kelibe temēni* **286a**

sürdi tilençini “dilenciyi kovdu”; *kelibe ġuyruçi* **343b**

sürdi yėrni “yeri sürdü”; *kelibe ġacari* **235b, 399a**

sürdi yetīmni “yetimi kovdu”; *kelibe öneçini* **267b**

sürd[i] özige za‘ferānnı “safranı kendisine sürdü”; *sürçibe ōriyēn za‘farāni* **488b**

sürme tarttı “sürme çekti”; *sürme tataba* **470a, 496a**

sürme tart[t]ı közige “güzüne sürme çekti”; *sürme tataba nidüntün* **258a**

sürterdi anı “onu ovuyordu”; *sürçibe tūni* **168a**

sürt[t]i anḳa ıparnı “ona miski sürdü”; *sürçibe tūndü ca’āri* **424b**

sürt[t]i anḳa yaġnı “yağı ona sürdü”; *sürçibe tūndü tosuni* **424b**

sürt[t]i burnıġa za‘ferān “burnuna safran sürttü”; *sürçibe ḳabatān za‘farān* **345b**

sürt[t]i ḳoturnı “uyuzu kaşıdı”; *sürçibe dulanḳiri* **227b**

sürt[t]i ötükni yėrge “çizmeyi yere sürttü”; *sürçibe ġutusuni ġacar* **255b**

sürt[t]i özige balçıḳnı “balçığı kendisine sürdü”; *sürçibe balçiḳi beyedēn* **488b**

sürt[t]i özini ısıḳ suda ḫarīṭa birle “hamamda keselendi”; *sürçibe ōriyēn ḳala’ūn uṣundu nabtasuniyārla* **255b**

sürt[t]i özini yaġ birle “kendisini yağladı”; *sürçibe ōri’ēn tosunlā* **488b**

sürt[t]i taşı taşġa “taşı taşa sürttü”; *sürçibe güri güridü* **268b**

sürt[t]i tėveni ḳaṭrān bile “deveye katran sürdü”; *sürçibe tėm[ē]nü ḳatrān bile* **167b**

sürt[t]iler “sürttüler”; *sürçibeler* **168a**

sürtüldi ėrniŋ ayaġı daġı atnıŋ “adam ile atın ayağı sürtüştü”; *sürçibe ėreyin köl taġi morin* **332a**

sürük başlaguçı ėrkeç “sürü başını çeken erkeç”; *sürük hėkilekçi sėrke* **142b**

sürük buġu “ren geyiği sürüsü”; *sürük buġu f* **145a**

sürük ḳoyları “koyun sürüsü”; *sürük ḳonin* **142b**

sürüldi tėveler “develer sürüldü”; *kėlibe tėm[ē]t* **483b**

süst ḳıldı anı ḳan “onu kan halsizleştirdi, Moğ. onun kanı aksın dedi”; *urus gėbe tūni çisun* **190b**

süsti anı uy “onu sığır boynuzuyla vurdu”; *hörgübe tūni ükēr* **172b**

süt “süt”; *sün* **113a**

süt bėrdi ḫatun oġlıḳa “kadın çocuğuna (Moğ. onun çocuğuna) süt verdi”; *sün ögbe ėme tūni kü’ūndü* **382a**

süt bėrgüçi “süt verici, süt anne”; *sün ögükçi* **403a**

süt bėrmek tüledi → tiledi oġlıġa “oğluna süt vermek istedi”; *sün ökeküyi ėribe kü’ūndēn → kü’kūndēn* **514b**

süt dāyım aḳdı ėmçekdin “memeden devamlı süt aktı”; *sün ülgürci urusba kökenēse* **204a**

süt ḳaymaġı “süt kaymağı”; *sünü öreme* **113a**

süt köpüki “süt köpüğü”; *süni kōsün* **113a**

süt özi ḳatıldı suġa “süt kendisi suya karıştı”; *sün ōrēn ḳoliba uṣundu* **273a**

süt satḳuçı “sütçü”; *sün ḳudaldukçi* **113a**

süt urar yıġaç “yağ çıkarmakta kullanılan süt dövme ağacı, bişek”; *süni dėletkü modun* **184b**

sütlük boldı tişi tėve “dişi deve sütlü oldu”; *sütü bolba ingen* **281a**

sütlük bulamaḳ “süt ile pişirilen bulamaç”; *sütü bulamaḳ* **112a**

sütniŋ kiri “sütün kiri”; *sünü kir* **113b**

süt[t]e pişken ḫurmā “sütte pişmiş hurma”; *sündü çinaḳsan ḫurmā* **112a**

süttin ayırdı oġlannı “çocuğu memeden ayırdı”; *sünēse ḳaḳaça ’ūlba kūken[i]* **199a**

süvrü yüzlük “uzun yüzlü”; *subuġay ni’ūrtü* **316b**

süzdi anı “onu süzdü”; *ṣūbe tūni* **423a, 477b**

süzdi çaġırnı “şarabı süzdü”; *ṣūbe bori* **433a;** *tunḳāba bori* **443b**

süzdi ol → uy yaġını “inek yağını süzdü”; *tunḳāba ükerin tosuni* **335a**

süzme “ekşimek”; *süzme f* **113a**

süzük boldı “süzülmüş oldu”; *tunḳulan bolba* **289b**

Ş

şaġal f “çakal”; *şaġal f* **146b**

şāgirdlıḳ ḳıldı aŋa “ona öğrencilik etti”; *şabilik kibe tūndü* **524a**

şaḳıldadı barmaḳları “parmakları çıtladı”; *şaḳiraba ḳurūni* **529b**

şāmġa tėgdi “Şam’a (Suriye’ye) yetti”; *şāmdu orçiba* **389a**

şapalaḳ urdı anı “onu tokatladı”; *şoḳşaḳlaba tūni* **199b**

şapalaḳladı anı “onu tokatladı”; *şoḳşalaba tūni* **347a**

şaplaḳladı anı “onu tokatladı”; *şoḳşaḳlaba tūni* **456b**

şaplaḳlaştılar bir birini “birbirini tokatladılar”; *şoḳşaḳlalduba nim nikeni* **417a**

şarıldadı su “su şarıldadı”; *şarḳiraba uṣun* **204a**

şarḳıldattı barmaḳlarını “parmaklarını çıtladı”; *şarkira’ūlba ḳurūni* **524b**

şarṭ ḳıldı anıŋ birle (1) “onunla idiaya girdi”; *cilalduba tū̄nlē* **185b**

şarṭ ḳıldı anıŋ birle (2) “onunla anlaşma yaptı”; *cilalduba tū̄nlē* **460a**

şarṭ ḳıldı ol nėmege “o nesneye şart koştu”; *şarṭlalduba tėre ya[ma]du* **466b**

şefā‘at ḳıldı anḳa bėk ḳatında “ona bey katında şefaat etti”; *şütü’ēn bolba tū̄ndü noyan dėrgede* **346b**

şefā[‘at] tiledi andın “ondan şefaat diledi”; *arçilaḳuyi ėribe tū̄nēse* **514b**

şefā‘atini ḳabūl ḳıldı yazuḳluḳḳa “günahlının şefaatini kabul etti”; *tū̄ni derḫuāstni sonasba ėredüni* **431a**

şefī‘ kėltürdi anḳa tėŋrini “Allah’ı ona şefaat edici getirdi”; *şefī‘ açaraba tū̄ni tėngridü* **377a**

şefī‘ kėltürdi anḳa tėŋrini “ona Allah’ı şefaatçi tuttu”; *şefī‘ açaraba tū̄ndü tėngriyi* **450b**

şefī‘ ḳıldılar tėŋrige “Allah’ın şefaatine başvurdular”; *şefī‘ kibe tėngridü* **241a**

şefḳat ḳıldı anḳa “ona şefkat gösterdi”; *ėneribe tū̄ndü* **295b**

şefḳat ḳıldı aŋa “ona şefkat gösterdi”; *ėneribe tū̄ndü* **526a**

şehīd boldı ol kişi “o kişi şehid düştü”; *şehīd bolba tėre kü’ū̄n* **512b**

şehvet itik boldı “fazla şehvetli oldu”; *ėreligni türgen bolba* **314b**

şek ḳıldı işke “işe kuşku duydu”; *şek bariba üyledü* **268b**

şekke saldı anı “onu şüpheye düşürdü”; *sėtkildü ūrba tū̄ni* **215a**

şenbe ḳıladur “Cumartesiyi kutluyor”; *şenbe kinem* **170b**

şenbe ḳıldılar cuhūdlar “Yahudiler Cumartesiyi kutladılar”; *şenbe kibe cuhūdūt* **170b**

şenbe ḳılmaḳ “Cumartesiyi kutlamak”; *şenbe kikü* **170b**

şerḥ ḳıldı kitābnı “kitabı açıkladı”; *şerḥ kibe defteri* **338b**

şerḥaladı ḳaṣṣāb ėtni “kasap eti kesti”; *ilel kibe ḳaṣṣāb miḳani* **339a**

şırġa aṭ “sarı at”; *şirġa morin* **126b**

şışuḳ yüzluḳ “şişik yüzlü”; *ḳabud[uḳsan] ni’ūrtu* **423b**

şışuḳ yüzlük boldı “şişik yüzlü oldu”; *ḳabudū ni’ūrtu bolba* **368b**

şīr-birinc f “sütlaç”; *sütü tuturġan budān* **111a**

şişdi “şişti”; *ḳabutba* **283b, 353b**

şişdi urmaḳdın “vurmaktan (Moğ. sopadan) şişti”; *ḳabutba bula’ū’āsa* **500b**

şişik “iki yaşındaki koç”; *şişik f* **143a**

şişken ḳarın “şişkin karın”; *ḳabuduḳsan kēli* **227a**

şişledi anı otḳa “onu ateşte kızarttı”; *şiraba tūni ġaldu* **406b**

şişti “şişti”; *ḳabutba* **463b**

şişti ḳarnı “karnı şişti”; *ḳabutba kēlini* **227a**

şoḫlıḳ ḳıldı “nükte yaptı”; *şoḫliḳ kibe* **244b**

şoḫlıḳ ḳıldı oġlan “çocuk maskaralık yaptı, çocuk yaramazlık yaptı”; *şoḫ kibe kūken* **199a**

şor tumşuḳ “kuzgun”; *taḳan* **153b**

şorbā f “çorba”; *şilen* **111a**

şūm boldı ėlge “halka uğursuz oldu”; *şūm bolba irgendü* **369a**

şūmluḳ tuttı anıŋ birle “onunla uğursuzluk aldı”; *sūmluḳ → şūmluḳ bariba tūnlē* **497b**

şükür “şükür”; *BOŞ* **164b**

şükür ḳıldı ėr ni‘metḳa “adam nimete şükretti”; *şükür kibe ėre ni‘metdü* **244b**

şükürsizlıḳ ḳıldı ni‘metni “nimete şükürsüzlük etti, Moğ. nimete şükretmedi”; *şükür ėse kibe ni‘mettü* **246a**

şükürsizlik ḳıldı ni‘metḳa “nimete şükürsüzlük etti”; *sükür ėse kibe ögüksendü* **240b**

şülük “sülük”; *şülük* **149a**

T, Ṭ

tabaḳ yapḳuçı “tepsi örtüsü”; *tebşi bürkükü* **114a**

ṭabīblıḳ ḳıldı “tedavi etti”; *otaçilaba* **498a**

tāc kėydi başıġa “başına tac giydi”; *tāc ömüsbe hėkindēn* **501a**

tāc kėydürdi anḳa “ona taç giydirdi”; *maḳalay ömüskebe tū̄ndü* **442a**

tafṣīl ḳıldı anḳa “ona inceden inceye anlattı”; *tafṣīl kibe tū̄ndü* **435a**

taḥiyyāt oḳudı namāzda “namazda tahiyyat okudu”; *taḥiyyāt ungşiba namāzdu* **489a**

ta‘bīr ḳıldı tüşni “düşü yordu”; *bėrübe ėrütüyi* **427b**

ta‘dīl ḳıldı tatuḳlarnı → tanuḳlarnı “tanıkları doğruladı”; *ta‘dīl kibe gėrēse* **435a**

ta‘līm bėrdi anḳa “ona öğretti”; *surġaba tū̄ndü* **436a**

ṭa‘n ḳıldı anḳa “onu yerdi”; *ṭa‘na kibe tū̄ndü* **339b**

ṭa‘na urdu ėrdemide “kendi biliminde utandırdı”; *labasat okiba ėrdemdüri’ēn* **261b**

ta‘zīr urdı yazuḳluḳnı “suçluyu cezalandırdı”; *bėrēdebe ürū̄tüyi* **427b**

ta‘ziyat tottı → tonnı kėydi ḫatun “kadın yas elbisesi; kürkü giydi”; *bėlbüsüni dēl ömüsbe ėme* **487a**

ta‘ziyat tuttı ḫatun abışḳası üçün “kadın kocası için yas tuttu”; *bėlbüsürebe ėme ėreyēn tulada* **392a**

ta‘ziyat yėtkürdi anḳa “ona baş sağlığı iletti”; *bėlbüsüle’ūlbe tū̄ndü* **447a**

ta‘ziyatta sözler söz “başsağlığında söylenecek söz”; *üküksendü kėleksen üge* **164a**

ta‘ziyetlıḳḳa ayt[t]ı innā li-llāhī ve innā ileyhī rāci‘ūn m “müsibetliye biz Allah’a aidiz ve kuşkusuz O’na döneceğiz dedi”; *ta‘ziyett kelebe innā li-llāhī ve innā ileyhī rāci‘ūn* **514a-514b**

ṭāḳ f “tek”; *ṭāḳ f* **121b**

ṭaḳ köverçken “dağ güvercini”; *ūlayin kö’ōrçken* **153b**

ṭaḳ öçküniŋ oġlaġı “dağ keçisi oğlağı”; *ūlayin ima’ānu ünügün* **145b**

ṭaḳ öçküniŋ tişisi “dişi dağ keçisi”; *ūlayin ėme ima’ān* **145b**

ṭaḳ öçküsi “dağ keçisi”; *ūlayin ima’ān* **145a**

taḳarrub tapladı tėŋri ol nėme birle “o nesneyle Allah şeref verdi”; *tālaba tėngri yamalā* **487b**

taḳır boldı nème “nesne acı oldu”; *ġaşūn bolba yamayi → yama* **392b**

taḳrīr ḳıldı anḳa “ona rapor etti”; *iġaḳlaba tūndü* **438b**

taḳsīr → taḳṣīr ḳıldı işni “işte yanıldı”; *oṣal kibe üyleyi* **430b**

taḳṣīr ḳıldı işde “işte yanıldı”; *oṣāl kibe üyledü* **428a**

taladı anı “onu yağmaladı”; *talaba tūni* **459a**

taladı mālnı “malı yağmaladı”; *talaba māli* **233b, 336b**

ṭalāḳ bėrdi ḫatun[ġa] “kadına boşanma verdi”; *ṭalāḳ kibe ėmeyi* **433a**

talaştılar bitimek içinde “mektupta birbirlerine atıştılar”; *ḳaylaldubalar biçiktü* **509b**

talattı alarnı “onları yağmalattı”; *talāba tėdeni* **399b**

talattı alarnıŋ mālını “onların malını yağmalattı”; *tala’ūlba tėdeni māli* **373b**

talḳannı bāl birle bulġadı “talkanı balla karıştırdı”; *taḳani baliyār ḳutḳuba* **263a**

ṭama‘ tuttı andın “ona imrendi”; *ṭama‘ bariba tūnēse* **312a**

tamām bėrdi anḳa ḥaḳḳını “ona hakkını tam verdi”; *bügüde ögbe tūndü ḥaḳḳi* **448b**

tamām boldı iş “iş tamamlandı”; *baraba üyle* **484a**

tamām ḳıldı anı “onu tamamladı”; *baraba tūni* **435a**

tamām oḳudı ḳur’ānnı “kur’an’ı baştan sona hatmetti”; *ungşici da’ūsba ḳur’āni* **198a**

tamām yıl “bütün yıl, Moğ. yıl oldu”; *bolba hon* **435b**

tamdı aŋa su “ona su damladı”; *dusuba tūndü uṣun* **498b**

tamdı ėvdin su “evden su damladı”; *dusuba gėrēse uṣun* **213a**

tamdı su “su damladı, Moğ. su su”; *uṣun uṣun* **189a, 246a, 296b, 480b**

tamġa yapışur ġuş “duvara yapışan kuş”; *balaġasundur nāçaḳçi şiba’ūḳan* **151b**

tamġalaġan aṭlar “damgalanmış atlar”; *tamġalaḳ[s]an morin* **444a**

tamız[d]ı sunı “suyu damlattı”; *tusāba uṣuni* **428a**

tamızdurdı sunı “suyu damlattı”; *tusāba uṣuni* **526b**

tamızdurdı suznı → sunı ağızḳa “suyu ağza damlattı”; *dusāba uṣun amanda* **379a**

tamḳa çıḳtı “duvara çıktı”; *balġasundu ġarba* **501b**

tamnıŋ kėtükini bütkerdi “duvarın gediğini onardı”; *balġasuni kėltelükseni boliba* **198b**

tamur açdı “damarı açtı”; *sudasun nēbe* **174a**

tamur açtı “damarı açtı”; *sudasun nēbe* **464a**

tamur bağı “damar bağı”; *sudusun uyāsa* **114b**

tamur urdı “damar çarptı”; *dėletbe sudasun* **184b**

tandı → yandı tėŋrige “Allah’a (Moğ. Allah’tan) döndü”; *buçaba tėngriyēse* **246a**

tandı anıŋ ḥaḳḳını “onun hakkını inkar etti”; *buçaba tū̄ni yamāsa* **341b**

tandı işke “işi inkar etti”; *buçaba üyledü* **514a**

tandı işni “işi inkar etti”; *buçaba üyleyi* **379b**

tandı oġlıdın “oğlundan döndü”; *buçaba kü’ū̄nēse* **477b**

tan[ı]dı anı “onu tanıdı”; *taniba tū̄ni* **188b**

tan[ı]dı ol nėme kim filān kişi ḳatıda turur “filan kişinin yanında duran nesneyi tanıdı”; *taniba tėre yamayi kū̄ni dėrgede* **493b**

tanımadı anı “onu tanımadı”; *ėse taniba tū̄ni* **307a**

tanḳla ėrte kėldi alarġa “onlara sabah erken geldi”; *manaḳār ėrte irebe tė[den]dü* **424a**

tanḳradı ḳoy “koyun meledi”; *māraba ḳonin* **289a, 337a**

tanḳradı tiçi öçkü “dişi keçi meledi”; *māraba ėme imān* **214b**

tanladı anı “onu seçti”; *sonḳuba tū̄ni* **462b, 467a, 475b, 474b, 477b;** *songuba tū̄ni* **461a**

tanladı anı nėme birle “nesneyle (Moğ. nesneden) onu seçti”; *sonḳuba tū̄ni yamāsa* **512b**

tanladı anı nėme üçün “onu nesne için seçti”; *sonḳuba tū̄ni yama tulada* **405b**

tanladı anı özgedin “onu başkasından seçti”; *sonḳuba tū̄ni bişiyēse* **377a**

tanladı anı özi [üçün] “onu kendisi için seçti”; *sonḳuba tū̄ni ōriyēn tulada* **514a**

tanladı anı tėŋri “Allah onu seçti”; *sonḳūba tū̄ni tėngri* **218a**

tanladı nėmeni “nesneyi seçti”; *sonḳuba yamayi* **477b;** *ġayḳaba yamayi* “nesneyi şaşırdı” **503a**

tanladı yarmaḳlarnı “paraları seçti”; *sonḳuba altani* **464a**

tanlaḳan boldı “seçici oldu”; *sonḳuḳsan bolba* **355b**

tanuḳ tuttı anı filān işke “filan işe onu tanık tuttu”; *gere bariba tū̄ni tėre üyledü* **376a**

tanuḳluḳ bėrdi filān kişige “filan kişiye tanıklık etti”; *gėrelik ögbe tėre kü’ū̄ndü* **302a**

tanūrladı ėtni “eti fırınlad”; *tanūrlaba miḳani* **227b, 231b**

taŋ attı “tan attı”; *ür çayba* **479b, 491a**

taŋ boldı “hayret kaldı”; *tang bolba* **358a**

taŋ ėrte bardı “sabah erken gitti”; *manaḳār ėrte orçiba* **476a**

taŋ ḳaldı “hayret etti”; *tang ḳoçarba* **498a**

taŋ ḳaldı andın “ona hayret etti”; *tang ḳoçaraba tū̄nēse* **487a**

taŋ namāzını ḳaranḳuda ḳıldı “sabah namazını karanlıkta kıldı”; *ėrteyin namāzi ḳarangudu kibe* **429a**

taŋ nėme “hayret edilecek nesne”; *tang yama* **263b, 307b**

taŋ yarudı “tan attı”; *ür çayba* **378a, 488a**

taŋladı işdin “işten şaşırdı”; *ġayḳaba üyleyi* **297a**

taŋlik ḳıldı ėr “erkek acayip şeyler yaptı”; *tanglik kibe ėre* **528b**

tapdı nėmeni “nesneyi buldu”; *olba yamayi* **210a**

tapıḳ ḳıldı anḳa “ona hizmet etti”; *tabiḳ kibe tū̄ndü* **261a**

tapıḳlıḳ ḳıldı anḳa “ona hizmet etti”; *tabiḳ kibe tū̄ndü* **262a**

tapıldı anıŋ ḥaḳḳı “onun hakkı (Moğ. nesnesi) bulundu”; *oldaba tū̄ni yamani* **525b**

tapıldı iş “iş bulundu”; *oldaba üyle* **210a**

tapılmas boldı nėme “nesne bulamaz oldu”; *üle oldaḳu bolba yama* **205a**

tapındı tėŋrige “Allah’a tapındı, Moğ. Allah’a yalvardı”; *calbariba tėngridü* **240a**

tapışmaḳ ḳıldı sözni “sözü bilmece etti”; *ta’āldu’ūlba üyleyi → ügeyi* **380a**

tapladı anı ol işge → işke “onu o işte övdü”; *[tā]laba tūni tėre üyledü* **443b**

tapşurdı anḳa nėmeni “nesneyi ona emanet etti”; *ta’ūlba tūdü → tūndü yamayi* **435b**

tapşurdı aŋa “ona emanet etti”; *ta’ūlba tūndü* **497b**

taptı anı “onu buldu”; *olba tūni* **406a, 446a, 454b**

taptı ḳaçḳannı “kaçanı buldu”; *olba orġuḳsani* **386a**

taptı nėmeni “nesneyi buldu”; *olba yamayi* **327b, 380a**

taptı yolnı “yolu buldu”; *olba möri* **337a, 374b**

tapturdı “buldurdu, Moğ. ona bağışladı”; *olġaba tūni* **395a**

tar boldı “dar oldu”; *uytan bolba* **221a**

tar boldı köŋül “gönül dar oldu, hırçınlaştı”; *uytan bolba duran* **299b**

tar boldı köŋüli “gönül dar oldu”; *uytan bolba sėtkil* **303b**

tar boldı tirikliki anıŋ “onun hayatı sıkıntılı oldu”; *uytan bolba amiduliḳni* **316a**

tar ḳıldı anı “onu dar yaptı”; *uytan kibe tūni* **446a**

tar közlük boldı “çekik gözlü oldu”; *uytan nidütü bolba* **413a;** *uytan bolba nidün* **309a**

ṭarab ḳıldı “eğlendi”; *ṭarab kibe* **487a**

taradı saçnı “saçı taradı”; *samlaba üsüni* **251a, 466b**

tarāzū f “terazi”; *cing* **124a**

tarāzū ipi “terazi ipi”; *cingīn uyāsa* **124a**

tarāzū oḳı “terazi okı”; *cingīn modun* **124a**

tarāzū pellesi “terazi gözü”; *cingīn pelle* **124a**

tarāzū tartḳuçı “terazi tartıcı”; *cing tataḳçi* **124a**

tarāzū taşı “terazi taşı”; *cingīn güri* **124a**

tarāzūnıŋ ip tutar tėşüki “terazinin ip durar delği”; *cingīn dēsen bayķ nüken* **124a**

tarāzūnıŋ tili “terazi dili”; *cingīn kėlen* **124a**

tārīẖ ķoydı kitābnı “kitaba tarih koydu”; *tārīẖ talbiba defteri* **424b**

tarīt ķıldı ėtmekni “ekmeği tirit yaptı”; *tarīt kibe ėtmegi* **239a**

tarlıķ ķıldı ‘ayāliķa “çocuklarına sıkıntı verdi”; *uytanliķ kibe kü’ūn şiba’ūndu* **428a**

tarlıķ ķıldı tiriklikde “hayatta sıkıntı çekti”; *uytanlıķ kibe amidudu* **177b**

ţarrār boldı “dolandırıcı oldu”; *ţarrār bolba* **325a**

tartı anı “onu çekti”; *tataba tūni* **214a**

tartı anķa pıçaķnı “ona bıçağı çekti”; *tataba tūndü ķituġayi* **342b**

tartı ķılıçnı ķındın “kılıcı kından çıkardı”; *tataba hildüyi ķuyāsa* **269b**

tartı ķopķa[nı] ķuduķdın “kovayı kuyudan çekti”; *tataba ķobķayi ķuduġāsa* **292a**

tartıldı “çekildi”; *tataba* **488a;** *tatalaķdaba* **492a**

tartıldı nėme “nesne çekildi”; *tataba yama* **479b**

tartıldı tėri “deri çekildi”; *tataba nėkey* **484a**

tartıldı ton “elbise; kürk çekildi”; *tatalba dēl* **483a**

tartındın → tartındı yazuķdın “günahtan çekip aldı”; *tataba ėre’ū’ēse* **353a**

tartıştı anıŋ birle “onunla birbirlerini tartakladılar”; *tatalalduba tūnlē* **460a**

tartķalı bėrdi anķa ipni “ipi ona çekmek için verdi”; *tataķuya ögbe tūndü dēsüni* **392a**

tart[t]ı anı “onu çekti”; *tataba tūni* **168a, 275a, 462a, 467b**

tart[t]ı atnı yügen birle “atı gem ile çekti”; *tataba morini ķadāl sėlte* **339b**

tart[t]ı ķılıçnı “kılıcı çekti”; *tataba hildüyi* **473a, 477a**

tart[t]ı ķopķanı ķuduķdın “kovayı kuyudan çekti”; *tayaba → tataba ķobķayı ķuduġāsa* **187a**

tart[t]ı közi “gözü seğirdi”; *nidüni tatanam* **171b**

tart[t]ı sunı “suyu çekti”; *tataba u!uni* **477b**

tart[t]ı sunı ḳuduḳdın “kuyudan suyu çekti”; *tataba uṣuni ḳuduġāsa* **340a**

tart[t]ı tonnı “elbiseyi; kürkü çıkardı”; *tataba dēli* **264b**

tart[t]ı yaynı “yayı çekti”; *tataba numuni* **381a**

tart[t]ıldı tėri “deri çekildi”; *tataba nėken → nėkey* **480b**

tarttı köz “göz seğirdi”; *tataba nidün* **463a**

tarttı nėmeni “nesneyi çekti”; *tataba yamayi* **264b, 336a, 463a**

taṣarrūf ḳıldı aŋa “ona tasarruf etti”; *abuba tūni* **493b**

taṣġīr ḳıldı atnı “ismi küçük yaptı”; *teṣġīr kibe nėreyi* **427a**

taṣīl ḳıldı mücmelni “özeti inceden inceye anlattı”; *taṣīl kibe mücmeli* **435a**

taṣnīf ḳıldı kitābnı “kitabı yazdı”; *coḳi’āba defteri* **432a**

tasū f “dört arpa kadar ağırlık”; *tasū f* **123a**

taş bile urdı anı “onu taşla vurdu”; *güri’ēr okiba tūni* **190a**

taş birle özini a[r]ıttı “taşla taharetlendi”; *güri’ēr ōriyēn arçiba* **513a**

taş birle urdı anı “onu taşla vurdu”; *güri’ēr okiba tūni* **259a**

taşḳı ḳabuġı “dış kabuğu”; *ġadadun ḳabusun* **154a**

taşḳı ton “dış giyisi”; *ġadadu dēl* **119a**

taşni‘ ḳıldı anḳa “onu azarladı, payladı”; *taşni‘ kibe tūndü* **431a**

tatlıḳ kėldi ağızġa “ağzı tatlı geldi”; *amtatu irebe amandu* **291b**

tattı aşnı “yemeği tattı”; *amsana → amsaba idēni* **497b**

tattı nėmeni “nesneyi tattı”; *amsaba yamayi* **279b**

tatuḳlıḳ → tanuḳluḳ tiledi andın “ondan tanıklık istedi”; *gėrelik ėribe tūnēse* **512b**

ṭavāf ḳıldı “tevaf etti”; *ṭavāf kibe* **443b**

tavıḳşan balası “tavşan yavrusu”; *tūlayn buçan* **145a**

tavışḳan “tavşan”; *ta’ūlay* **145a**

ţavķ saldı boynıga “boynuna tasma taktı”; *ţavķ ömüsbe kücūndēn* **502a**

ţavķ saldı boynıġa “boynuna tasma taktı”; *tavķ u’ūrba kücūndü[ni]* **443b**

tavuķ “tavuk”; *taķi’ā* **150a**

tavuķ ķanat[ı] “tavuk kanadı”; *taķi’ā’īn ķanat* **153b**

tavuķ yumurtķası “tavuk yumurtası”; *taķi’ā’īn ömdegen* **154a**

tay “tay”; *dāġan* **125a**

tayandaı “dayandı”; *tulba* **500b**

tayandı aŋa “ona dayandı”; *şitübe tūndü* **463b, 473a, 473b;** *si’ūrbe tūndü* **507b**

tayandı tayaķķa “bastona dayandı”; *tulba tayaķtu* **499b**

tayandı tirseki birle “dirseğiyle dayandı”; *tulba toķayārān* **468b**

tayanur yastuķ “dayanacak yastık”; *tulķu dėre* **118b**

tayıldı “kaydı”; *ķaltariba* **290a, 314b**

tayıldı ayaķı “ayağı kaydı”; *ķaltariba kölni* **207a**

tayıldı tili “dili sürçtü”; *ķaltariba kėlen* **490b**

tayılġuçı tėve “töküzleyen deve”; *ķalatarakçi tėm[ē]n* **138a**

tayılmaķını tiledi “tökezlenme-sini istedi”; *ķaltariķuyini ėribe* **492a**

ţaylisān saldı aŋa “ona sarık sardı”; *ţayilsān orkiba tūndü* **528b**

tayraŋ “fakirlerin yemeği”; *tayraŋ f* **111a**

taz boldı “kel oldu”; *taraġay bolya* **312a**

tāze boldı ėt “et taze oldu”; *tāza bolba miķan* **328b**

taze süt “taze süt”; *şini sün* **113a**

tāzī it “tazı köpeği”; *tazī noķay* **146b**

ta’vīl ķıldı ķur’ānnı “Kur’an’ı yorumladı”; *ta’vīl kibe ķur’āni* **444a**

tėbengü “kicim, eyer takımı”; *gölme* **129a**

tebessüm ḳıldı “gülümsedi”; *inēbe* **472a**

tėbindi anḳa “ona dört nala at surdu”; *dobtulba tūndü* **264a, 439b, 441b, 459b**

tėbindi anḳa ḳamçı birle “ona kamçı ile saldırdı”; *dobtulba tūndü mināla* **400b;** *dobtulba tūndü mināār* **404a**

tėbindi anḳa uruşda “saldırdı ona savaşta”; *dobtulba tūndü kėre’ūrtü* **194a**

tėbindiler ėki ėrkek “iki erkek birbirine hücum ettiler”; *dobtulba ḳoyar ėre* **509a**

tėbinişmaḳ alarnıŋ arasında “onların arasında dört nala sürmek var”; *tėdeni cūra dobtulḳu bī* **459a**

tėbiniştiler “birbirlerine hucüm ettiler”; *nim nikendü [do]btulbalar* **507b**

tėbredi → tėbretti mīlni közi içinde “mili gözü içinde oynattı”; *ködelgebe mīli nidün totara* **525a**

tėbredi anı “onu salladı”; *ködelgebe tūni* **526a, 526b**

tėbredi ḳonḳravunı dağı defni “zili ve defi salladı”; *ködelgebe ḳonḳravyi dağı defi* **526b**

tėbredi yėr “yer sallandı”; *ködelbe ġacar* **526b**

tėbrendi “deprendi”; *ködelbe* **252b, 277a, 472a, 495a, 530b (3)**

tėbrendi süŋü “mızrak oynadı”; *ködelbe cida* **195a**

tėbrendi töşek içinde “yatak içinde deprendi”; *ködelbe dėbisker totar* **530b**

tėbrendi tuḳ “tuğ dalgalandı”; *ködelbe tuḳ* **189b**

tėbrendi yanbaşı “kalçası oynadı”; *ködelbe sūçi* **530a**

tėbrengüçi “deprenici”; *ködeldükçi* **147a**

tėbre[t]di anı “onu depretti”; *ködelgübe tūni* **265b**

tėbretti anı “onu depretti”; *ködelgübe tūni* **265b;** *ködelbe tūni* **434a**

tėbretti ėvniŋ tėpesini “damı aktardı”; *ködelbe gėrün oraḳay* **218a**

tėbretti tėŋri yerni “allah yeri sarstı”; *ködelgėbe tėngri ġacari* **263b**

tėbretti yėrni “yeri sarstı”; *ködelgübe ġacari* **268b**

tefsīr ėt[t]i ḳur’ānnı “ḳur’anı yorumladı”; *tefsīr kibe ḳur’āni* **428a**

tefsīrserledi → tefsīrledi sözni “sözü açıkladı”; *būlġaba ügeyi* **525a**

tėgdi andın manḳa mālı “onun malı bana ulaştı”; *māl kürbe tū̄nēse nadu* **334b**

tėgdi anḳa filān nėme “ona filan nesne ulaştı”; *kürbe tū̄ndü tėre yama* **213b**

tėgdi anḳa hamol → ol nėme “o nesne ona yetti”; *kürbe tū̄ndü tėre maya → yama* **249b**

tėgdi anḳa iş “ona iş geldi”; *kürbe tū̄ndü üyle* **273a, 327b**

tėgdi anḳa ḳayġu “başına kaygı geldi”; *kürbe tū̄ndü sanā* **220b**

tėgdi anḳa uluḳ belā “ona büyük bela geldi”; *kürbe tū̄ndü yėke belā* **263b**

tėgdi aŋa ḫabar “ona haber ulaştı”; *kürbe tū̄ndü üge* **478a;** *kürbe tū̄ndü kėlen* **505a**

tėgdi aŋa ḳayġu “başına kaygı geldi”; *kürbe tū̄ndü ḳayġu* **476b**

tėgmes sanḳa ol işni ḳılmaḳ “o işi yapmak seni ligilendirmez”; *üyle → üle kürümçi → kürükçi [ça]mada → çamadu tėre üyle* **410a**

tėgri nėme “yuvarlak nesne”; *tö’ērik yama* **442b**

tėgürdi anḳa payġāmnı “haberi ona ulaştırdı”; *kürgebe tū̄ndü ügeyi* **383a**

tėgürdi anḳa sözni “sözü ona ulaştırdı”; *kürgebe tū̄ndü ügeyi* **208b**

tėgürdi yaḫşılıḳ barça ėlge “bütün halka iyilik götürdü”; *kürgebe bügüde irgendü sayinliḳ* **270b**

teḥammül ḳıldı nėme birle “nesneyle (Moğ. nesneyi) tahammül etti”; *küliçebe yamayi* **495b**

tehdīd bėrdi anḳa “ona tehdid savurdu”; *catuba → canuba tū̄ni* **438b**

tėk kişi “sakin (Moğ. düz) kişi”; *urtu kü’ū̄n* **236b**

tėk tur “sakin ol”; *sem bi* **163b**

tėk turdı “sakin durdu”; *sem bayba* **214a, 237a, 298a,**

tėk turġuzdı anı “onu sakinleştirdi”; *sem bayilġaba tū̄ni* **373b, 389b, 423a;** *utu babyilġaba tū̄ni* “onu düz durdurdu” **336b**

tėk turġuzġan ėr “sakinleştiren adam”; *sem bayilġanḳsan ėre* **389b**

tėkdi anḳa ta‘ziyat “ona taziye geldi”; *kürbe tīndü ta‘ziyat* **398a**

tekebbürlıḳ ḳıldı burnı birle “burnunu havaya kaldırdı”; *kėderlebe ḳabariyān* **341a**

tekke “erkek keçi, teke”; *uḳuna* **142b**

tėkürdi → tėk turdı “sakin durdu”; *sem bayba* **236b**

tėlbe boldı “deli oldu”; *tėlbe bolba* **368a, 370a**

tėlbe boldı ėr “erkek deli oldu”; *tėlbe bolba ėre* **527a**

temmuz kėçürdi şeherde “şehirde temmuzu geçirdi”; *ḳa[la’]ūn öngere’ūlbe balġasundu* **220a**

tėmür ḳadaġan ėşik “demir çivili kapı”; *temür ḳadaḳsan ė’īden* **438a**

tėmürlüḳ ‘aṣā “demirli değnek”; *tėmür[tü] tayaḳ* **135b**

tenvīn ḳıldı aṭnı “ismi tenvin etti (ismin sonuna nun harfi koydu)”; *tenvīn kibe nėreyi* **444b**

tėŋ boldı “denk oldu”; *çaça bolba* **354a**

tėŋ boldılar “eşit oldular”; *tėng bolbalar* **417b;** *ḳoya’ūlba → ḳoya’ūla tėng bolbalar* “ikisi eşit oldular” **511b**

tėŋ ḳıldı ėkelesini bir bir[i] bile “ikisini birbiriyle denkleştirdi”; *dėngeçe’ūlbe ḳoyari nim nikendü* **461b**

tėŋ tuttı özini anıŋ birle “kendisini onunla denk tuttu”; *çaçū bariba ōriyēn tīnle* **453a**

tėŋeştirdi ol nėmeni ol nėmege “o nessneyi o nesneye denkleştirdi”; *dėngeçe’ūlbe tėre yamayi tīni → tīnlē* **445b**

tėŋişmedi ėki nėme “iki nesne denkleşmedi”; *ėse tėnglebe ḳoyar yama* **417b**

tėŋiz boldı ‘ilim içinde “bilimde deniz oldu”; *dalay bolba ėrdemdü* **489b**

tėŋiz ortasıda yėt[t]i kėme “kayık deniz ortasına vardı”; *mörenü dunda kürbe onḳaçayi → onḳaça* **438a**

tėŋleşti anıŋ bile uruşda “kavgada kendisini onunla denk tuttu”; *tėngleldübe tīnlē kėre’ūrtü* **459b**

tėŋleşti anıŋ birle “onunla denkleşti”; *tėngleldübe tīnlē* **455b;** *tėngçe’ūlbe tīnlē* **449a;** *çaça’ūlalduba tīnlē* **450b**

tėŋleştiler nėme içinde “nesnede denk oldular”; *tėngleldübeler yama totara* **510a**

tėŋlik ḳıldı anıŋ birle “kendisini onunla denk tuttu”; *tėnglebe tīnlē* **458b**

tėŋri évürür künlerni él arasında “Allah günleri insanlar arasında döndürür”; *tėngri hibergü’ūlüm → hibegü’ūlüm ödüri irgeni cūra* **459a**

tėŋri kéçürdi andın “Allah onu bağışladı”; *tėngri nökçēbe tūnēse* **418b**

tėŋri kéyin saldı ecelini “Allah ölümünü geciktirdi”; *tėngri ḳoyna orḳiba amiduluk* **335b**

tėŋri saḳladı anı “allah onu korudu”; *saḳiba tūni tėngri* **199a**

tėŋri saḳlasun sėni “Allah seni korusun”; *tėnri saḳiḳu çimayi* **164a, 164b**

tėŋri sanḳa yaḫşılıḳ bėrsün “Allah sana iyilik versin”; *tėngri çimadu sa[yn]lik öktügey* **164b**

tėŋri sėni érte tégürsün yaḫşılıḳḳa “yarın Allah seni iyiliğe ulaştırsın”; *tėngri çimayi manaḳārba → manaḳārta kürgetügey sayliḳtu* **424a**

tėŋri sėniŋ ataŋnı saḳlasun “Allah senin babanı korusun”; *tėngri çinu éçigeyi saḳituġay* **164a**

tėŋri tuttı anı yazuḳ birle “Allah onu günahı ile baş başa bıraktı”; *tėngri bariba tūni érūdür* **241b**

tėŋri yaratḳuçı-turur köklerni dağı yérni “Allah gökleri ve yeri yaratıcıdır”; *tėngri canaḳsaçi → cayāḳçi bi köle → köke ġacari* **382a**

tėŋri yaş bėrsün sanḳa “Allah sana ömür versin”; *tėngri nasu öktügey çimadu* **165a**

tėŋridin ḳoruḳḳın “Allah‘tan kork”; *tėngriyēse ay* **164b**

tėŋrige şirk kėltürdi “Allah’a şirk getirdi, Moğ. Allah’a inanmadı”; *tėngridü ése bütüksen* **386b**

tėŋriniŋ atı “Allah adı”; *tėngri nére* **424a**

tėŋriniŋ uluġluġı “Allah’ın yüceliği”; *tėngri[yīn] yékelikni* **363b**

tėŋüştürdi néme némege “nesneyi nesneye denkleştirdi”; *dėrgeçe’ūlbe yama yamadur* **194b**

tepesi aḳ aṭ “tepesi ak at”; *ḳalcan morin* **126a**

tépti gele “hayvan tepti”; *iskülbe adūsun* **338a**

tér ḳazġandı “ücret aldı”; *kölesün cōbe* **462a**

terbiyet ḳıldı anı “onu terbiye etti”; *soy[ur]ḳaba tūni* **437b**

terbiyet ḳıldı nėmeni “nesneyi terbiye etii”; *asaraba yamayi* **262b**

tėrdi ḫurmānı “hurmayı topladı”; *tūbe ḫumāyi* **492a**

tėrdi ḳuş dāneni “kuş taneyi topladı”; *tūbe tariāni şiba’ūn* **247b**

tėrdi mīveni “meyveyi topladı”; *tūbe cimişi* **229a**

tėrdi yėmişlerni yıġaçdın “meyveleri (Moğ. meyveyi) ağaçtan topladı”; *tūbe cimişi modunāsa* **252a**

tėrdi yėmişni “meyveyi topladı”; *tūbe cimişi* **478a**

tėreŋ boldı yėr “yer derin oldu”; *tėreng bolba ġacar* **254b**

tėrge bėrdi anḳa sarāy “ona kiraya bina verdi”; *kölesündü ögbe tūndü sarāy* **377b**

tėrge bėrdi anḳa sarāynı “sarayı ona kiraya verdi”; *kölesün ögbe tūndü balġasun gėr* **451a**

tėrge tiledi yėrni [andın] “yeri ondan kiraya istedi”; *kölesün ėribe tūnēse ġaçari* **514b**

tėrge tuttı sarāynı “sarayı kiraya tuttu”; *kölesün bariba sarāyi* **476b**

tėrge tuttı tėr alġuçını “kiracıyı kiraya tuttu”; *kölesün bariba kölesün abuḳçi* **513a**

terḫim ḳıldı aṭnı “adı kısalttı”; *tercim → terḫim kibe nėreyi* **435b**

tėri soydı ḳoynı “koyunun derisini soydu”; *öbçibe ḳonini* **341a**

tėridi → tėrdi yėmişlerni “meyveleri topladı”; *tūbe cimişleri* **467b**

tėrini soydı “derisini soydu”; *arasuni örçibe* **490b**

tėrisi soyıldı “derisi soyuldu”; *arasun ḳa’ūlba* **480b**

tėrledi “terledi”; *kölerbe* **315a, 498a**

tėrledi manḳlay “alın terledi”; *kölerbe manḳlay* **338a**

tėrlemes aṭ “terlemez at”; *üler kölerkü morin* **125b**

tėrlik “hafif ter gömleği”; *tėrlik f* **116a**

tersā boldı “hristiyan oldu”; *ėrke’ūn bolba* **490b**

tertīb birle ḳoydı nėmelerni “nesneleri düzenli koydu”; *coḳisi’ār talbiba yamayi* **422a**

tesbīḥ ayt[t]ı tesbīḥ aytḳuçı “zikr edici zikretti”; *tesbīḥ kelebe kelekçi* **441b**

tėşdi anı “onu deşti”; *ça’ūrba tū̄ni* **438b**

tėşti anı “onu deşti”; *ça’ūlba tū̄ni* **233a, 236b**

tėşti yėrni “yeri eşti”; *ça’ūlba ġacari* **263b**

teşvīş bėrdi anı “onu üzdü”; *cobaba tū̄ni* **435b**

tėtretti başını “başını salladı”; *ködelgėbe hėkini* **381a**

tevbe bėrdi anḳa tėŋri “Allah ona tövbe ettirdi”; *tevbe ögbe tū̄ndü tėngri* **272b**

tevbe tiledi yazuḳluḳdın “günahkârlıktan tövbe etmek istedi”; *tevbe ėribe ėrū̄tüvēse* **519a**

tėve “deve”; *tėm[ē]n* **136b (2)**

tėve birle ḳuduḳdın su tart[t]ı “deveyle kuyudan su çekti”; *ḳuduġāsa tėm[ē]nlē uṣun tataba* **292b**

tėve çaruḳı “deve çarığı”; *tėm[ē]nü caruḳ* **139a**

tėve çüki “deve çüğü”; *tėm[ē]nü ocaġay* **138b**

tėve ėrni “deve dudağı”; *tėm[ē]n hurūl* **138b**

tėve hürkti “deve ürktü”; *tėm[ē]nü ürgübe* **173b**

tėve ḳumalaḳı “deve gübresi”; *tėm[ē]nü ḳorġal* **139a**

tėve ḳuş “devekuşu”; *tėm[ē]n şiba’ūnn* **152b**

tėve örkeçi “deve hörgücü”; *tėm[ē]nü bökün* **139a**

tėve palāsı “deve çulu”; *tėm[ē]n ü kibez* **118a**

tėve sürükçi → sürüki “deve sürüsü”; *BOŞ* **136b**

tėve tabaḳı “deve tabanı”; *tėm[ē]nü hula* **139a**

tėve tırnaḳı “deve tırnağı”; *tėm[ē]nü ḳimusun* **139a**

tėve tizi “deve dizi”; *tėm[ē]nü öbüdük* **138b**

tėve töşi “deve göğsü”; *tėm[ē]nü ėbeçe’ū̄n* **138b**

tėve yüki “deve yükü”; *tėm[ē]nü aça’ān* **141a**

tėve yüŋi “devenin yönü”; *tėm[ē]nü unķasun* **144a**

tėveni yükini köterdi “devenin yükünü aldı”; *tėmenēse aça’āni örgübe* **517b**

tėveniŋ ķarnıda bağlar ip “devenin karnına bağlanacak ip”; *tėm[ē]nü gücē’ēse tataķu dēsün* **140a**

tėveniŋ köpiki “devenin köpüğü”; *tėm[ē]nü kö’ēsün* **137b**

tėveniŋ tėrisini soydı “devenini derisini soydu”; *ölçibe → öbçibe tėmēni arasuni* **425a**

tėveniŋ yā aţnıŋ ėmçek[i] “devenin ya da atın memesi”; *tėmēnü morinu köken* **144b**

tėveçi “deveci”; *tėmeçi → tėm[ē]nçi* **137a**

tevfīķ bėrdi anı tėŋri yaẖşılıķķa “Allah onu selamete çıkardı”; *tevfīķ ögbe tūni tėngri sayin kiküdü* **441a**

tevfiķ bėrdi anıŋ şükür ķılġanıġa tėŋri “Allah onun şükretmesine karşılık yardım etti”; *tevfiķ ögbe tėngri tūni şükür kiksendü* **396a**

tevfīķ bėrdi anķa tėŋri ţā‘atda “Allah ona taatten dolayı yardım etti”; *tevfīķ ögbe tūndü tėngri ķilbar ţā‘at* **441b**

tevķi‘ tarttı bitikde “mektuba imza attı”; *bėlge tataba biçiktü* **440b**

tėvrek[ü] yıġıldılar “halka oluşturarak toplandılar”; *ķuruci tögeriklebe* **494a**

tėzek saldı ėşek “eşek tezek attı”; *harġallaba ėlçigen* **273b**

tezgindi maydānda “meydanda dolandı”; *tōriba maydāndu* **280b**

tezgindi nėmeni “nesnenin etrafına döndü”; *tōriba yamayi* **400a**

tezgindürdi anıŋ rāyını işde “işte onun fikrini döndürdü”; *tōran’ūlba → tōra’ūlba tūni sėtkil üylēse* **400b**

te’vīl ķıldı āyatnı “ayeti yorumladı”; *ta’vīl kibe āyatī* **502a**

tıġaçnıŋ → yıġaçnıŋ ķabuķını soydı “ağacın kabuğunu soydu”; *modunı ķabusuni öbçibe* **178b**

tılan → yılan tilini tėbredi ağzıda “yılan (Çağ. ağzında) dilini oynattı”; *ködelgebe moġay kėleni* **526a**

tındı “dinlendi”; *amuba* **170b, 214a, 261a, 354a, 518a, 519b, 530a, 532a**

tındı anıŋ bile “onunla huzur buldu”; *amuba tūnlē* **521a**

tındı at “at dinlendi”; *amuba morin* **208a**

tındı yamġur “yağmur dindi”; *amuba ḳura* **382b**

tındurdı anı “onu dinlendirdi”; *amūlba tūni* **437a, 442a;** *amu’ūlba tūni* **525a**

tındurdı anı harmaḳdın “onu yorgunluktan dinlerdirdi”; *amu’ūlba tūni èçeksenēse* **398b**

tındurdı geleni “hayvanları dinlerdirdi”; *amūlba adūsuni* **394a**

tındurḳay tèŋri “Allah (Moğ. onu) dinlendirecek”; *amū[l]ḳu tūni tèngri* **519b**

tınġan “dinlenmiş”; *amuḳsan* **214a**

tınmaḳ “dinlenmek”; *amuḳu* **170b**

tırmadı başını “başını kaşıdı”; *tirmaba hèkini* **341a**

tırmaladı başını “başını tırmaladı”; *māciba hèkini* **424b**

tıydı anı “onu engelledi”; *itḳaba tūni* **181a, 212b, 233b, 243a, 247b, 264a, 268a, 452b, 454a**

tıydı anı andın “onu ondan engelledi”; *itḳaba tūni tūnēse* **345b**

tıydı anı işdin “işten onu engelledi”; *itḳaba tūni üylēse* **280a, 286a, 348a, 430a;** *itḳaba tūnēse üyle* **352b**

tıydı anı ḳāżī “hâkim anı engelledi”; *itḳaba tūni ḳāżī* **243a**

tıydı anı nèmeni → nèmedin “nesneden onu engelledi”; *itḳaba tūni yamāsa* **527a**

tıydı duşman ḫācīlarnı “düşman hacıları engelledi”; *itḳaba duşman ḫācīlari* **377b**

tıydı tul ḫatunnı abışḳadın “dul kadını kocaya varmaktan alıkoydu”; *itḳaba bèlbesün èmeyi èrēse* **195a**

tıyıldı nèmedin “nesneden kaçındı”; *itḳaba yamāsa* **478b**

tik baḳtı anḳa “ona iyice baktı”; *tik ücebe tūndü* **432b**

tikdi èşek èki ḳulaġını “eşek iki kulağını dikti”; *ḳatḳuba èlcigen ḳoyar çiḳini* **265a**

tikenlıḳ ayaḳ “diken batmış ayak”; *örgesütü köl* **280a**

tikidi → tikdi “dikti”; *oyaba* **220a**

tikke mandı sirkege “sirkeye lokma bandı”; *ḳatḳu dürübe sirkedü* **467b**

tikti ėşek ėki ḳulaġını “eşek iki kulağını dikti”; *ḳayḳuba → ḳatḳuba ėlçigen ḳoyar çiḳinān → çiḳiyān* **392b**

tikti etükni “çizmeyi dikti”; *oyaba ḳodusuni* **179b**

tikti ḳarçiġaynıŋ közini “şahinin gözünü dikti”; *oyaba ḳarçiġayin nidün* **278a**

tikti na‘līnnı “takunyayı dikti”; *oyaba na‘līnü* **187b**

tikti ton[n]ı “elbiseyi; kürkü dikti”; *oyaba dēli* **278a**

til alġuçi “dil alıcı”; *kėlen abuḳçi* **130a**

til urdı “dil vurdu”; *kėlen dėletbe* **495a**

tildi ḳavunnı “kavunu dildi”; *cisübe ḳa’ūni* **425b**

tildi ḳoynıŋ ḳulaḳını uzunıça “koyunun kulağını uzunluğuna göre kesti”; *cisübe ḳonini çiḳini urtuva* **254a**

tildi tonını uzunluḳça “elbiseyi; kürkü uzunlamasına (Moğ. kana ulaşıncaya kadar) yırttı”; *tamtulba dēli çisuça* **267b**

tiledi andın ḥaḳḳını “ondan hakkını (Moğ. hayvanını) istedi”; *ėribe tūnēse māli’ān* **476b**

tiledi andın mālnı “ondan malı istedi”; *ėribe tūnēse māli* **349a**

tiledi andın nėmeni “ondan nesneyi istedi”; *ġuyba tūnēse yama[yi]* **466a**

tiledi andın öntüç bėrgenni “verdiği ödüncü ondan istedi”; *ėribe tūnēse aḳsuḳsan* **449b**

tiledi anı (1) “onu aradı”; *ėribe tūni* **226b, 265b**

tiledi anı (2) “onu istedi”; *ėribe tūni* **459a;** *ėribe tūnēse* “ondan istedi” **429b;** *ġuyba tūni* **398b, 506a;** *cāranam tūni* “acele etti” **510b**

tiledi anı andın “ondan onu istedi”; *ėribe tūni tūnēse* **235a**

tiledi ḫabarnı “haberi sordu”; *ėribe keleni* **497a**

tiledi işni (1) “işi istedi”; *ėribe üyleyi* **414a**

tiledi işni (2) “işi sordu”; *ėribe üyleyi* **504b**

tiledi itken geleni “kaybolan hayvanı aradı”; *ėribe cabḳaḳsan adūsuni* **241a**

tiledi kim zeyd urḳay “Zeyd vurmak istedi”; *ėribe zeyd buladu’āḳu* **532b**

tiledi nėmeni “nesneyi sordu”; *ėribe yamayi* **282a, 477a, 487a, 488b**

tiledi otnı “otu istedi”; *ėribe ėbesüni* **467a**

tiledi söz bile ol filān nėmeni “filan nesneyi sözle istedi”; *ėribe ūgelē tėre yamayi* **229b**

tiledi tilençi “dilenci dilendi”; *ġuyba ġuyruçi* **348a**

tilediler → tanladılar anı alarnıŋ arasında “onu onların arasından seçti”; *sonḳuba tūni tėdeni cūra* **510b**

tilekini bėrdi “ricasını yerine getirdi”; *ērelini ögbe* **372b**

tileklik boldı anḳa “ona ricacı oldu”; *ėriltü bolba tūndü* **295a**

tilekni bėrdi “ricasını yerine getirdi”; *erikseni ögbe* **380a**

tilekni ötündi anḳa “ona dileğini sundu”; *ėriküyi öçibe tūndü* **240a**

tilemen “istiyorum”; *ulāram* **163b**

tileşdi anıŋ birle “onunla birlikte aradı”; *ėrildübe tūnlē* **459a**

tilini çıḳardı “dilini çıkardı”; *kėlebe → kėleni ġargaba* **345a**

tilini çıḳardı it “köpek dilini çıkardı”; *kėlenē ġar[ġa]ba noḳay* **298b**

tillik boldı “dilli oldu”; *kėlentü bolba* **323a**

timār ḳıldı asbābnı “”; *ābādānlaba asbābān* **489a**

tirgük ḳoydı tamḳa “duvara direk koydu”; *tulġa kibe balġasundur* **173b**

tirgük urdı yıġaçḳa “ağaca direk koydu”; *tulġalaba moduni* **173a**

tirgüzdi anı tėŋri “Allah onu diriltti”; *amidu kibe tūni tėngri* **421a**

tirgüzdi tėŋri ölükni “Allah ölüyü diriltti”; *amidu kibe tėngri ükükseni* **246b, 379b**

tirīd ḳıldı ėtmekni “ekmeği tirit yaptı”; *tirid kibe ėtmegi* **200a**

tirik ḳoydı anı “onu diri bıraktı”; *amidu talbiba tūni* **523a**

tirik kömdi yėrge “yere diri gömdü”; *amidu bulaba kūsertü* **210a**

tirikkik → tiriklik ḳıldılar bir birige “birine dirilik kıldılar”; *amidulik̟ kibeler nim nikendü* **508a**

tiriklik bėrge sanḳa tėŋri “Allah sana hayat verdi (Moğ. verdi)”; *amiduluḳ ögbe çimadu tėngri* **449a**

tirildi “dirildi”; *amidu bolba* **219b;** *amidutu bolba* **332b**

tiryak “panzehir”; *tiryak f* **147b**

tişi arslan “dişi aslan”; *ėme arslan* **145b**

tişi böri “dişi kurt”; *ėme çinā* **146a**

tişi ėr “Çağ. dişi (ve) erkek, Moğ. erkek maymun”; *ėre bėçen* **146b**

tişi ėşek “dişi eşek”; *ėme ėlçigen* **140b**

tişi ḫödük “dişi eşek yavrusu”; *ėme unaġan* **140b**

tişi ḳaçır “dişi katır”; *ėme lūsa* **140a**

tişi keklik “dişi keklik”; *ėme keklik* **152a**

tişi ḳonḳuz “dişi böcek”; *ėme ḳonġuzuk* **149b**

tişi ḳoy “dişi koyun”; *ėme ḳonin* **142a**

tişi köverçken “dişi güvercin”; *ėme kö’ōrçken* **151b**

tişi ḳulan “dişi kulan”; *ėme ḳulan* **140b**

tişi ḳulun “dişi kulun”; *ėme unuġan* **125a**

tişi maymun “dişi meymun”; *ėme bėçin* **146b**

tişi müşük “dişi kedi”; *ėme miş* **147a**

tişi oğlaḳ “dişi oğlak”; *ėme ünügün* **143a**

tişi öçkü “dişi keçi”; *ėme ima’ān* **142b**

tişi tavışḳan “dişi tavşan”; *ėme ta’ūlay y* **145a**

tişi tavuḳ “dişi tavuk”; *ėme taḳi’ā* **153b**

tişi tėve “dişi deve”; *ėme tėm[ē]n* **137a**

tişi tiledi teke “teke dişi istedi”; *ėle → ėme ėribe uḳur → uḳun[a]* **521b**

tişi tülkü “dişi tilki”; *ėme ünegen* **146a**

tişini çubladı ḫilāl birle “dişini kürdan ile temizledi”; *şidüniyēn çuḳçilaba moduni’ār* **499a**

tişledi anı çayan “akrep onu ısırdı”; *cūba tūni çayan* **174b, 348a, 348b**

tişledi anı yılan “yılan onu ısırdı”; *cūba tūni moġay* **344a**

tişledi ėlikini “elini ısırdı”; *cūba ġarān* **407b**

tişledi ėşek “eşek ısırdı”; *ca’ūlba elçigen* **199b**

titredi “titredi”; *şilgütbe* **463b, 466a**

titredi süŋü “mızrak titredi”; *şilgütbe cida* **175b**

titrendi tiş “diş sallandı”; *ködelbe şidün* **185a**

titret[t]ı anı ḳorḳu[n]ç “korku onu titretti”; *ḳa[b]cina’ūlba tūni ayiḳsanāsa* **375b**

titretti anı bėzgek “sıtma onu titretti”; *şilgütkebe tūni bėzgek* **250b**

titti yüŋni “yünü ditti”; *cisübe unḳasun* **249a**

tiz bağı “diz bağı”; *öbüdügün uyāsar* **139b**

tizdi inçülerni “inciyi dizdi”; *küylebe subuṭi* **255a**

tizdi inçüni “inciyi dizdi”; *torlaba subuṭi* **200a**

tizdi inçüni dağı sözni “inciyi ve sözü dizdi”; *küylebe subuṭi basa ügeyi* **436b**

tizdi monçaḳnı ipke “boncuğu ipe dizdi”; *süybe munçaġi dēsündü* **481a**

tizgen inçü “dizilmiş inci”; *ėne torlaḳsan subuṭ* **200a**

tiziġa tėginçe aḳ aṭ “dizine değin ak at”; *öbüdüktü kürtele çaġan morin* **437b**

tizige tėginçe aḳ aṭ “dizine değin ak at”; *öbüdüktü kürtele çaġān morin* **126b**

tizildi “dizildi”; *tizildi f* **473b**

tizildi iş “iş düzüldü”; *tizilbe üyle* **471a**

tizleşe olturdı anıŋ birle “onunla diz dize oturdu”; *öbüdükleldün sūba tūnlē* **460b**

toġa körteş → körmes boldı “doğuştan görmez idi”; *törelki soḳar* **324b**

toġdaḳ “büyük toy kuşu”; *toġdaḳ f* **152a**

toġdı andın fulān nėme “ondan o nesne doğdu”; *törebe tūnēse tėre yama* **500a**

toġrı yol körgüzdi anḳa “ona doğru yolu gösterdi”; *tübşin mör üce’ūlbe tūndü* **375b**

toġrı yol taptı “doğru yol buldu”; *tübşin mör olba* **476a**

toḳḳuz “dokuz”; *yėsün* **119b**

toḳḳuz miŋ “dokuz bin”; *yėsün minḳan* **120b**

toḳḳuz ülüşdin bir ülüş “dokuzda bir hisse”; *yėsün ḳubi’āsa niken ḳubi* **122b**

toḳḳuz yaşar tėve “dokuz yaşındaki deve”; *yėsün nasutu tėm[ē]n* **137b**

toḳḳuz yüz “dokuz yüz”; *yėsün ca’ūn* **120b**

toḳḳuz yüz miŋ “dokuz yüz bin”; *yiren ca’ūn minḳan* **121b**

toḳḳuzunçı aṭ “dokuzuncu at”; *yesüd[ē]r morin* **128a**

toḳsan “doksan”; *yiren* **120a**

toḳsan miŋ “doksan bin”; *yiren minḳan* **121b**

toḳsanḳa yėt[t]i yaşnı → yaşı “yaşı doksana yetti”; *yirendü kürbe nasun* **433a**

toḳtadı köŋli “yüreği durdu”; *toḳtaba tūni duran* **237b**

toḳtadı ornıda “yerinde durdu”; *toḳtaba oradān* **204b**

toḳudı köheni “zırhı dokudu”; *toḳuba köheyi* **173a**

toḳudı nireni → navārnı “kuşağı dokudu”; *toḳuba ḳuri* **214b**

toḳudı tonnı “elbiseyi; kürkü dokudu”; *toḳuba dēli* **171 221a;** *nėkebe dēli* **447a**

toḳum “palan”; *toḳum f* **129a**

toḳunuştı ėki ėr “iki erkek çarpıştı, Moğ. ikisine iş yetti”; *nim nikendü kürülçebe üyle* **477b**

toḳuz yaşka kirgen iŋen “dokuz yaşına girmiş dişi deve”; *yėsün nasundu oraḳsan ingen* **256a**

toḳuzunçı boldı ėlge “halka dokuzuncu oldu”; *yėsünçi bolba irgendü* **344b**

tola ayaķ “dolu kadeh”; *dü’ūren ayaġa* **385a**

toladı nėmeni “nesneyi doldurdu”; *dü’ūrbe yamayi* **321b**

toldı “doldu”; *dü’ūrbe* **462a, 465b**

toldı ėv ėldin “ev insanlarla doldu”; *dü’ūrbe gėr irgeni’ēr* **407b**

toldı idiş “kap doldu”; *dūrba ṣaba* **294b**

toldı tėŋgiz “deniz doldu”; *dü’ūrbe mören* **262b**

toldurdı arıġnı “arkı doldurdu”; *dü’ūgebe tatāli* **182a**

toldurdı ayaķnı “kabı doldurdu”; *dü’ūrgebe ayaġayi* **384b**

toldurdı ayaķnı “kabı doldurdu”; *dü’ūrgebe ayaġayi* **385a**

toldurdı idişni “kabı doldurdu”; *dü’ūrgebe sabadu* **389b;** *dü’ūrgebe sabayi* **382a**

toldurdı nėmeni → kėmeni “gemiyi doldurdu”; *dü’ūrgebe onķaçayi* **350a**

toldurdı tėŋri tėŋizni “Allah denizi doldurdu”; *dūrgebe tėngri möreni* **244a**

tolķadı boynını “bounu kırdı”; *bōçiķiba kücūni* **229a**

tolturdı tulumnı “tulumu doldurdu”; *dü’ūrgebe tulumi* **170a**

ton “elbise; kürk”; *dēl* **113b**

ton bağı “kürk bağı”; *dēlün büçi* **115b**

ton ėtekini köterdi “elbise; kürk eteğini kaldırdı”; *dēl ķoymari örgübe* **490a**

ton içi “kürk astarı”; *dēlün totar* **115b**

ton taşı “kürk dışı”; *dēlün ġadar* **115b**

tonķdı “dondu”; *dāraba* **369b**

tonķuz “domuz”; *ġaķay* **146b**

tonnıŋ ėtek[i]ni ėki tunıŋ → butınıŋ arasından çıķarıp bėlike suķtı
“elbisenin; kürkün eteğini iki bacağının arasından çıkarıp beline soktu”; *dēlēn → dēlün ķoymari ķoyar ġuyayīn cūrāsa ġarġaci bėldēn dürübe* **513a**

topçaķ aṭ “Arap atı”; *tobçaķ morin* **125a**

topçı “düğme”; *tobçi f* **115a**

topçı ḳadadı köŋlekke “gömleğe düğme dikti”; *tobçi ḳadaba çamçaydu* **264b, 392b**

topraḳ urdı yüzige “onun yüzüne toprak vurdu”; *şirū dėletbe yüzi* **427b**

toprаḳḳa bulġandı “toprağa bulandı”; *şira’ūdu ḳutḳuba* **486b;** *şirūdu ḳutḳuba* **490b**

toprаḳḳa bulġandı burnı “burnu toprağa bulaştı”; *şirūdu ḳutḳuba ḳabar* **259a**

toprаḳḳa bulġandurdı [anı] “onu toprağa bulaştırdı”; *şirūdu ḳutḳuba tū̄ni* **422a**

toprаḳlıḳ bolba yanḳaḳı “yanağı topraklı oldu”; *şirūdu ḳutḳuba ḳaçarni* **480a**

toray “domuz yavrusu”; *toray f* **146b**

torba f “torba”; *torba f* **141a**

torbaḳ “iki yaşındaki buzağı”; *burū* **141b**

torġay “sığırcık”; *torġay f* **151a**

toruḳ aṭ “doru at”; *kēr morin* **126b**

ṭoruḳ boldı aṭ “at doru oldu”; *kehēr bolba morin* **484b, 485b;** *kēr bolba morin* **523b**

toydı andın “ondan doydu”; *çatba tū̄nēse* **408b**

toydı aşdın “yemekten doydu”; *çitba → çatba idēndü* **476a**

toz renglik boldı “toz renkli oldu”; *ḳobtasun öngetü bolba* **485a**

tögen ḳoydı tamurġa “damarı dağladı”; *tō̄ne talbiba sudasundu* **198a**

tök dėk sözledi “tök gibi konuştu”; *tök mütü kelebe* **488a**

tökdi anḳa su “ona su döktü”; *asḳaba tū̄ndü uṣuni* **271a**

tökdi ḳanını “kanını döktü”; *asḳaba çisuni* **192b**

tökdi sunı “suyu döktü”; *asḳaba uṣuni* **202b, 526a;** *asḳaba uṣun* **191a**

tökdi sunı dağı ėritken ġolanı “suyu ve eritilmiş tuncu döktü”; *asḳaba uṣuni dağı ġolayi* **383a**

tökdi yaşnı “gözyaşını akıttı”; *asḳaba nilbusuni* **259b**

tökendi “tükendi”; *da’ūsba* **208a**

tökti aġzıḳa dārūnı “ilacı ağzına döktü”; *asḳaba amandu ėmi* **395b**

tökti anı “onu döktü”; *asḳaba tūni* **262b, 263b**

tökti ışlıḳnı → aşlıḳnı “tahılı döktü”; *çitḳuba tari’āni* **221b**

tökti ḳumnı “kumu döktü”; *çitḳuba ḳumaḳi* **221b**

tökti sunı “suyu döktü”; *asḳaba uṣuni* **234b, 338a, 402b**

töküldi ḳum “kum döküldü”; *asḳaba ḳumaḳi* **503b**

töküldi saçı “saçı döküldü”; *unaba üsüni* **310b**

töküldi su “su döküldü”; *asḳaba uṣun* **220a, 479b, 482b, 494b, 530b, 531a;** *asḳaraba uṣun* **481b**

töküldi yamġur “yağmur yagdı”; *çitḳuba ḳura* **213a, 273a, 388b**

töküldi yamġur tağı ḳan “yağmur ve kan aktı”; *asḳaba ḳuri dağı çisun* **202b**

töküldi yaş “yaş döküldü”; *asḳaba nilbusun* **482a, 483b;** *asḳaraba nilbusun* **485a**

tölcidi ḳız “kız büyüdü”; *tölecibe ökin* **379a**

töldü tėŋgiz “deniz doldu”; *dü’ūrbe mören* **342a**

töle [it] “küçük it”; *töle f* **146b**

tölek bėrdi anḳa nėmeni “nesneyi ona ücretle verdi”; *tölen → tölek ögbe tūndü yama* **437a**

tölek saldı anḳa “ona zarar verdi, ona para cesaı verdi”; *töleyēn u’ūrba tūndü* **436a**

tölüldi → töküldi saçı başıdın “başından saçı döküldü”; *unaba üṣün hėkinēse* **480a**

töŋterdi anı “onu devirdi”; *töngterebe tūni* **429b**

töŋterdi ayaḳnı “fincanı devirdi”; *töngterebe ayaġayi* **335a**

töŋterdi tėŋri mu’tafikāt şahrlarnı “Allah Lut kavminin şehirlerini alt üst etti”; *hurū kibe tėngri mu’tafikār balġasun* **421a**

töŋterildi “devrildi”; *üngterilbe* **468b**

töŋteri[l]di idiş “kap devrildi”; *üngterilbe ṣaba* **479a**

törde olturdı “baş köşede oturdu”; *ḳoymara sūba* **490a**

tört ayaġlıķ yırtķuçı yattı “dört ayaklık yırtıcı yattı”; *dörben költü tamtulu[ķ]çi ķar kebtebe* **183b**

tört ayaķ aķ at “dört ayağı ak at”; *dörben köl çaġān morin* **126a**

tört baṭmanlıķ saġu “dört batmanlık kap”; *dörben baṭman sa’ūlġa* **124b**

tört burçluķ nėme “dört köşeli nesne”; *dörben çiķatu yama* **431a**

tört dang “dört dang”; *dörben möngü* **123a**

tört ķat ip “dört kat ip”; *dörben dabķur dēsün* **139b**

tört miŋ “dört bin”; *dörben minķan* **120b**

tört tört “dört kere dört”; *dörben dörben* **122b**

tört ülüşdin bir ülüş “dörtte bir hisse”; *dörben ķubi’āsa niken ķubi* **122b**

tört yaşar kirgen tişi tėve “dört yaşına girmiş deve”; *dörben nasutu oraķsan tėm[ē]n* **137b**

tört yaşar ķoy “dört yaşındaki koyun”; *dörben nasutu ķonin* **143a**

tört yaşarġa kirgen tişi tėve “dört yaşına girmiş dişi deve”; *dörben nasutu oraķsan ėme tėm[ē]n* **137b**

tört yüz “dört yüz”; *dörben ca’ūn* **120b**

tört yüz miŋ “dört yüz bin”; *dörben ca’ūn minķan* **121b**

tört yüzçe kişi “dört yüz adam”; *dörben ca’ūn kü’ūn* **130a**

törtençi aṭ “dördüncü at”; *dötēr morin* **128a**

törtençi boldı ėlge “halka dördüncü oldu”; *dötēr bolba irgendü* **345a**

töşedi sarāyda “sarayda döşedi”; *dėbsibe balġasun gėrtü* **338a**

töşedi töşekni “döşeği döşedi”; *dėbisbe dėbisker* **249a, 341b**

töşek “döşek”; *dėbisker* **117b, 118a**

tözmek “göğüs germek, katlanmak”; *carçim* **155b**

tubuķ → tabuķ ķıldı anķa “ona hizmet etti”; *tabuķ kibe tūndü* **259a**

tuġdı kün “güneş çıktı”; *urġuba naran* **251a**

tuġdı kün “güneş doğdu”; *urġuba naran* **264b;** *hurġuba naran* **254a**

tuġdı yulduz yā yat[t]ı “yıldız çıktı ya battı”; *urġuba hodun şingebe hodun* **272a**

tuġurdı ḫatun “kadın doğurdu”; *töre’ūlbe ėme* **211a**

tuġurmas boldı ḫatun “kadın doğurmaz oldu”; *üle töre’ūlkü bolba ėme* **306b;** *ülü töre’ūlkü ėme* **321a**

tuḳ “büyük bayrak”; *tuḳ f* **131a**

tul boldı “dul kaldı”; *bėlbüsün bolba* **503b**

tūlan “dört yaşındaki (at)”; *tūlan f* **125b**

tumaḳ bolġan “nezle oldu”; *tuma’ū bolba* **368b**

tumansız boldı kök “gök dumansız oldu”; *manan ügey bolba köke* **403b**

ṭumār ḳıldı anḳa “ona muska yaptı”; *ṭumār kibe tūndü* **442b**

tumşuḳ “gaga”; *tusa’ūn → koşi’ūn* **153b**

tur → tuz yol tiledi andın “ondan düz yol istedi”; *tübşin mör ėribe tūnēse* **512b**

tu[r]ḳuzdı tėpretküçini “hareket edeni durdurdu”; *bayılġaba ködelküçi[yi]* **391a**

tura “kalkan”; *tura f* **136b**

turdı an[d]ın “ondan durdu”; *babya tūnēse* **379a**

turdı anıŋ birle “onunla birlikte durdu”; *bayba tūnlē* **458a**

turdı antdın “yeminden döndü”; *ḳariba andaġ[ā]rāsa* **196b**

turdı iş üçün “iş için durdu”; *bayba üyleyin tulada* **282b**

turdı işde “işte oldu”; *bayba üyledü* **500b**

turdı işdin “çalışmayı durdurdu”; *bayba üylēse* **187a, 416a, 507b;** *bayba yamāsa* “nesneden kesildi” **383a**

turdı ḳan dağı yaş “kan ve gözyaşı durdu,”; *bayba çisun dağı nilbusun* **334b**

turdı ḳazan ḳaynardın “kazan kaynaması durdu”; *bayba toġān buçalġuġāsa* **335a**

turdı nėmeni → nėmedin “nesneden kesildi”; *bayba yamāsa* **188b**

turdı orında “yerde durdu”; *bayba orundur* **201a**

turdı sarāyda “sarayda durdu”; *bayba balġasun gėrtü* **331b**

turdı su “su durdu”; *bayba uṣun* **282a**

turdı şeherde “şehirde durdu”; *bayba şehertü* **333b**

turdı yėrde “yerde durdu”; *bayba gacara* **391b, 401a**

turdılar ėki bölük “iki bölük durdu”; *baybalar ḳoyar bölük* **418a**

turġuzdı anı “onu durdurdu”; *bayirḳaba tūni* **213a**

turġuzdı süŋüni “mızrağı durdurdu”; *bayilġaba cidayi* **179b**

turḳuzdı anı “onu durdurdu”; *bayilġaba tūni* **246a**

turlaḳladı sarāyda “sarayda yerleşti”; *bayrilaba balġansun gėrtu* **261b**

turmadı yėrde “yerde durmadı”; *ėse bayba ġacar[a]* **284a**

turna “turna”; *toġra’ūn* **152b**

ṭurumtay “bozdoğan”; *ṭurumtay f* **150b**

tuşaḳladı anı “onu köstekledi”; *tuşāba tūni* **173b**

tutaş ḳaşlıḳ boldı “çatık kaşlı oldu”; *hanisḳa ülgürci bolba* **323a**

tutaşdı nėme “nesne tutuştu”; *barilduba yama* **209b**

tutaştı ot “ateş tutuştu”; *barilduba ġal* **211a**

tutıŋız siz barça ėrenler “bütün erkekler, siz tutunuz”; *bariḳtun ta bügüde ėres* **164a**

tutıŋız siz barça ḫatunlar “bütün kadınlar, siz tutunuz”; *bariḳtun ta bügüde ėmes* **164a**

tutıŋız siz ėki ėr “iki erkek, siz tutunuz”; *bariḳtun ta ḳoyar ėre* **164a**

tutıŋız siz ėki ḫatun “iki kadın, siz tutunuz”; *bariḳtun ta ḳoyar ėme* **164a**

ṭūṭī f “papağan”; *ṭūṭī f* **153a**

tutḳaḳ tuttı “buhran tuttu”; *ḳuçitu bariba* **368a**

tutḳan ḳıldı anı “onu tutukladı”; *bėrkit kibe tūni* **243a**

tutḳın sen ėr “adam sen tut”; *baray çi ėre* **164a**

tutḳın sen ḫatun “kadın sen tut”; *baray at ėme* **164a**

tuttı anı tėŋri yazuḳ birle “Allah onu günahı yüzünden cezalandırdı

tut[t]ı anıŋ ėlikini “onun elini tuttu”; *bariba tūni ġarni* **184b**

tut[t]ı ėşiniŋ ėlikini “arkadaşının elini tuttu”; *bariba andayin ġari* **184b**

tut[t]urdı tėŋr[i] künni “Allah güneşi tutturdu”; *bariba tėngri narani* **190b**

tutuḳ tuttı ḫan “han rehin tuttu”; *dalda bariba ḫan* **462a**

tutuldı anıŋ tili “onun dili tutuldu”; *bariġdaba tūni kėyen → kėlen* **469b**

tutuldı antıḳa “anda tutuldu”; *bariḳdaba andaġārtu* **298b**

tutuldı aş boġazıda “yemek boğazına takıldı”; *ḳaḳaba ide’ēn ḳōlay[du]* **407a**

tutuldı ay “ay tutuldu”; *bariḳdaba sara* **187b**

tuydılar duşmandın “düşmanı sezdiler”; *sėrebe duşmanāsa* **307a**

tuylaġuçı aṭ “tepişici at”; *tuylaḳçi morin* **126a**

tuz saldı ġazanḳa “tencereye tuz attı”; *dabusun u’ūrba toġāndu* **172a**

tuz salmaḳ “tuz katmak”; *dabusun orḳiḳu* **172a**

tuz salur “tuz atıyor”; *dabusun ūrum* **172a**

tuzḳuzdı → turḳuzdı anı yėrde “onu yerine koydu”; *bayilġaba tūni orandu* **392b**

tuzlıḳ ėt[t]i anı “onu tuzlu yaptı”; *dabusubu → dabusutu kibe tūni* **512a**

tuzluk boldı “tuzlu oldu”; *dabusutu bolba* **356b**

tuzsız “tuzsuz”; *dabusiz* **301a**

tuzsız boldı ṭa‘ām “yemek tuzsuz oldu”; *dabusun ügey bolba ṭa‘ām* **300b**

tübidin ḳonḳardı anı “onu dibinden söktü”; *hirōrāsa bosḳaba tūni* **394b, 469b, 474a;** *hirōrāsa ontulba → oḳtulba tūni* **471b**

tübidin ḳonḳardı anı tėŋri ḳıyıḳ → ḳıyın birle “allah onu (Moğ. günahı için) azap ile kökten imha etti”; *tėngri tūni hirōrāsa bosḳaba ėre’ūyīn tula* **336b**

tübidin ḳonḳardı nėmeni “nesneyi dibinden soktu”; *hirōrāsa oḳtulba yamayi* **518a**

tübidin ḳonḳarıldı yıġaç “ağaç dibinden sokuldu”; *hirōrāsa bosḳaba moduni* **480b;** *hirōrāsa bosba modun* **481a**

tübindi[n] üzni andın → üzdi anı “onu dibinden söktü”; *hirōrāsa onḳulba → oḳtulba tūni* **348a**

tübindini → tübidin ḳonḳardı “dibinden soktu”; *hirōrāsa ġarġaba* **470b**

tügdi atnıŋ ḳuruġunı “atın kuyruğunu düğümledi”; *ḳaritba morini sü’ūl* **290b**

tügen ḳoydı “dağladı”; *tö’ēne talbiba* **214a**

tügen ḳoydı yaraḳa “yarayı dağladı”; *tö’ēne talbiba caradu* **232a**

tühmet ḳıldı aŋa “onu zan altında bıraktı”; *tühmet kibe tūndü* **473b**

tühmet ḳuydı anḳa “onu zan altında bıraktı”; *tühmet kibe tūndü* **336b**

tükel aldı andın ḥaḳnı “ondan hakkını (Moğ. malı) tam aldı”; *tögüz abuba tūnēse māli* **523a**

tükel aldı mālnı “malı tam aldı”; *tügel abuba abuba māli* **514b-515a**

tükel boldı “tamam oldu”; *maraba → baraba* **359b**

tükel boldı nėme “nesne tamam oldu”; *baraba yama* **416b**

tükel boldılar “tamam oldular”; *tögüs bolbalar* **511a**

tükel ḳıldı anı “onu tamamladı”; *tügel kibe tūni* **515b**

tükel ḳıldı anḳa yėmişni “ona iyi meyve verdi”; *tügel kibe tūndü cimişi* **383a**

tükel yėtkürdi [anḳa] ḥaḳḳnı “hakkı (hakkını) ona tam ulaştırdı”; *tügel kürbe → kürgebe tūndü ḥaḳḳiyān* **440b**

tükendi “tükendi”; *da’ūsba* **303a, 307b, 518b;** *baraba* **196a, 290a**

tükendi azuġını → azuġı “azığı tükendi”; *baraba künesüni* **420b**

tükendi nėme “nesne tükendi”; *baraba yama* **230b**

tükendi ṣabırı “sabrı tükendi”; *da’ūsba ṣabiri* **370a**

tükendi ton “elbise; kürk tükendi”; *baraba dēl* **251b**

tükengen nėme “tamamlanan nesne”; *baraḳ[s]an yama* **196b**

tüketti anı “onu tamamladı”; *baraba tūni* **388a, 394a, 439b, 518a**

tüket[t]i mālnı “malı tüketti”; *baraba māli* **377a**

tükini hurbaydı müşük “kedi tüyünü karıştırdı”; *üsün hurbayba miş* **491b**

tüksiz bolba “tüysüz (saçsız) oldu”; *üsün ügey bolba* **301a**

tükürük saldı “tükürdü”; *nilbuba orkiba* **493a, 497a**

tükürük saldı yüzige “yüzüne tükürdü”; *nilbuba orkiba ni’ūrtu* **193b**

tükürükni ḳayġuda yut[t]ı “kaygıdan tükürüğü yuttu”; *nilbusuni ḳayġud[a] calġiba* **310a**

tülkü “tilki”; *ünegen* **146a**

tün kėçürdi anıŋ birle “onunla birlikte gece geçirdi”; *söni nökçibe [tūnlē]* **459b**

tün kėçürdi filān iş ḳılurda “filan işi yaparken gece geçirdi”; *söni höngere ’ūlbe tėre yamayi kiküdü* **216a**

tünde bastı duşmannı “düşmanı gece bastı”; *söni daruba duşmandu* **445a**

tünde körmes boldı “gece görmez oldu”; *söni üle ücekü bolba* **329a**

tünniŋ aḫırıda yöridi “gecenin sonunda gitti”; *söniyīn dūsuḳsandu orçiba* **463a**

tünüldürdi anı “onu umutsuz bıraktı”; *tüngülgebe tūni* **445a**

tüŋletti anı “onu umutsuz bıraktı”; *tüngülgebe tūni* **397a**

tüŋüldi “umudunu yıtırdı”; *tüngülbe* **215a**

tüŋüldi andın “ondan umudunu yitirdi”; *tüngülbe tūnēse* **380a, 519a**

tüŋüldi filān nėmeni “filan nesneye karşı umudunu yitirdi”; *tüngülbe tėre yamāsa* **186a**

tüŋüldi nėmeni “nesneden umudunu yitirdi”; *tüngülbe yamāsa* **411a**

tüŋüldürdi anı yaḫşılıġdın “onu iyilikten umutsuzlandırdı”; *tüngülgebe tūni sayinliġāsa* **381b**

tüŋült[t]i anı nėmedin “onu nesneden umutsuz bıraktı”; *tüngülgebe tūni yamāsa* **402a**

tüp tüz boldı “düpdüz oldu”; *tübşin bolba* **308b**

tür → tüz boldı iş “iş düzgün oldu”; *tübşin bolba üyle* **531b**

türdi bitikni “mektubu durdu”; *ėbkebe biçigi* **374a**

türlük “türlü”; *önge* **154b**

türlük ‘ilimlerni bėrdi bildi “türlü bilgileri verdi öğrendi (Moğ. öğrendi)”; *türlük ėrdemi surba* **499b**

türlük türlük ḳıldı sözni “türlü türlü konuştu”; *öngetü öngetü kibe ügeyi* **440a**

tüş ḳıldı “öğle oldu”; *üdür kibe kibe* **281a**

tüş kördi “düş gördü”; *būdülebe → cūdülebe* **470b**

tüşde uyuḳladı “öğlende uyudu”; *üdür düli untaba* **221b**

tüşdi “indi”; *unaba* **196b;** *būba* **496a**

tüşdi anḳa bu raḫt munçaḳa “bu mal ona bu kadar düştü”; *unaba tūndü ėne māl tödüydü* **282b**

tüşdi arıḳḳa “arka düştü”; *unaba tatāldu* **470b**

tüşdi köbe[le]k otḳa “kelebek ateşe düştü”; *hėrbēkey ġaldu unaba* **507a**

tüşdi nėme yėrge “nesne yere düştü”; *unaba yama ġacara* **351a**

tüşdi sarāyda “saraya indi”; *buba → una[ba] balġasun gėrtü* **269a**

tüşdi yanıḳa “kaburga üstüne düştü”; *unaba ḳabirġadu* **209b**

tüşdi yulduz “yıldız kaydı”; *unaba hodun* **480b**

tüşdi yüz tėben “yüz üstü düştü”; *unaba ni’ūr hurū* **391b**

tüşge yėtti kün “güneş tepeye çıktı”; *üdür dülidü kürbe naran* **468a**

tüşti anḳa ḳıyın “ona sıkıntı düştü”; *unaba tūndü ḳiyin* **207a**

tüşti ḫurmā “hurma düştü”; *unaba ḫurmā* **415a**

tüşti ḳuduḳḳa “kuyuya düştü”; *unaba ḳuduḳdu* **232b**

tüşti nėmege “nesneye düştü”; *unaba yamadu* **416a**

tüşürdi anı “onu indirdi”; *ba’ūlġaba tūni* **388b, 435a, 512a**

tüşürdi anı yėrde “onu yere düşürdü”; *unaġāba tū̄ni kösere* **393b**

tüşürdi anı yurtḳa “onu yurda indirdi”; *ba’ūlġaba tū̄ni nutuḳtu* **441b**

tütük urdı “ney çaldı, düdük çaldı”; *ça’ūr dėletbe* **176a**

tütünledi ot “ateş dumanladı”; *hunitu bolba ġal* **260b**

tüz boldı “düz oldu”; *tübşin bolba* **362b, 469b, 471b, 531b**

tüz boldı boy “vücut endamlı oldu”; *tübşin bėye bolba* **531b**

tüz boldı ėgri “eğri düz oldu”; *tübşin bolba muri → muruy* **479a**

tüz fikir “dürüst düşünce”; *şidurġu üne* **215b**

tüz müŋüzluḳ ḳoy “düz boynuzlu koyun”; *BOŞ* **143b**

tüz sözledi ol “o düzgün konuştu”; *tübşin kelebe tėre* **433a**

tüz süŋü “düz mızrak”; *tübşin süngü* **133a**

tüz turdı “düz durdu”; *tübşin bayba* **521a**

tüz yol boldı “düz yol oldu”; *mör tübşin bolba* **239b**

tüzeldi “düzeldi”; *tübşitbe* **506b**

tüzeldi aŋa iş “onun işi düzldi”; *tübşitbe tū̄ndü üyle* **504a**

tüzeldi iş “iş düzeldi”; *tübşitbe üyle* **516b**

tüzetti anı “onu doğrulttu”; *tübşitkebe tū̄ni* **438b, 499a**

tüzetti anı tėŋri raḫmeti “Allah’ın rahmeti onu düzeltti”; *tübşitkebe tū̄ni tėngri raḫmetilēr* **415b**

tüzėtti ėgrini “eğriyi düzeltti”; *tünşitkebe muruyyi* **401a, 444b**

tüzetti işni “işi düzeltti”; *tübşitkebe üyleyi* **374b**

tüzetti kitābnı “kitabı düzeltti”; *tübşitkebe defteri* **445b**

tüzetti sėrikni “dağınık, yayılmış şeyleri düzetltti”; *tübşitkebe sėringi → sėrigi* **439a**

tüzet[t]i süŋüni “mızrağı doğrulttu”; *tübşitkebe cidayi* **431b**

tüzetti süŋüni anıŋ sarı “mızrağı ona doğru doğrulttu”; *coribe cidayi tū̄ni cük* **382b**

tüzluḳ ḳıldı anıŋ birle “onunla doğruluk yaptı”; *nübşinlik → tübşinlik kibe tūnlē* **458a**

U

ucavūrlıḳ boldı “soylu oldu”; *uca’ūrtu bolba* **361b**

uça yüki “arka yükü”; *ūçayīn aça’ān* **141a**

uçanıŋ yaġırlıḳ[ı] “sırtın yarası”; *ūçayīn dāri* **304a**

uçası aḳ aṭ “arkası ak at”; *nirūn çaġān morin* **126a**

uçası ḳara ḳoy “arkası kara koyun”; *ūçayīn ḳara ḳonin* **143b**

uçası küçlük [boldı] “arkası güçlü oldu”; *ūça küçitü bolba* **357b**

uçasını ḳıbla sarı bėrdi “sırtını (Moğ. kendisini) kıbleye döndü”; *ōriyēn ḳila cük kibe* **513b**

uçasınıŋ onḳurtḳası sındı “sırtının omurgası kırıldı”; *ūnçayīn nirūn ḳuḳuraba* **246a**

uça’ūrın tėgürdi ėlge “soyunu halka ulaştırdı”; *iça’ūrān → ūça’ūrān kürgebe irgendü* **378b**

uçtı ḳuş “kuş uçtu”; *nisbe şiba’ūn* **432b**

uçurdı anı “onu uçurdun”; *nisḳaba tūni* **445b**

uçuz aldı raḫtnı “malı ucuz aldı”; *ḳilyar → ḳilbar abuba raḫti* **466a**

uçuz boldı narḫ “fiyat ucuz oldu”; *köngen bolba nerḫ* **483a;** *köngenlik kibe nerḫ* **358b**

uġlattı tėŋri oġlannı “çocuğu Allah büyüttü”; *yėke kibe tėngri kūkeni* **373b**

uġlaydı oġlan “çocuk büyük oldu”; *yėke bolba kūken* **530b**

uġradı işke “işe uğradı”; *ėkilebe üyl[ey]i* **489a**

uḳar “turna”; *‘uḳar* **152b**

ulandı anıŋ birle “onunla birleşti”; *ulanba tūnlē* **473b**

ulaşa bitidi bitikni “mektubu devamlı yazdı”; *ulamçi biçibe biçik* **526b**

ulaşa bitik “devamlı mektup”; *ulamçi biçik* **526b**

ulaşa kėldi ḫabarlar “haberler art arda geldi”; *ulamlam → ulam irebe kėlen* **418a**

ulaşıyurdı → ulaşurdı oḳur “devamlı okudu”; *calġadulba → calġalduba ungşuḳu* **173a**

ulaşlıḳ ḳıldı élge “halkla ilişki kurdu”; *baridu’ūlba irgendü* **213b**

ulaştı anıŋ birle “onunla birleşti, Moğ. nesneyi öne koydu”;

ulaştı anıŋ birle “onunla birleşti”; *yarılduba → barılduba tūnlē* **458b;** *tama → yama talbiba emüne* “nesneyi öne koydu” **458a**

ulaştı aŋa “ona ulaştı”; *calġaba tūndü* **500b**

ulaştı ḫabarlar “haberler ulaştı”; *olalduba kėlen* **415a**

ulaştılar bir birige “birbirine kavuştular”; *calġa[l]duba nim nikendü* **417b (2),** *nim nikeni barilduci odunam* “birbirini tutarak gidiyorlar” **418a**

ulaşturdı nėmeni “nesneyi birleştirdi”; *calġaba yamayi* **213b**

ulaşu “aralıksız”; *ülgürci* **167a**

ulaşu ısıtmaḳ “sürekli sıtma”; *ülgürçi ḳalūçaḳu* **385b**

ulaşu turdı ‘amelde “işe aralıksız durdu”; *ülgürçi bayba üyleydü* **336a**

ulġaydı bėzekde “süslemede büyüdü”; *yėke bolba çimegi’ēr* **421a**

ulġaydı oġlan “çocuk büyük oldu”; *eyėke → yėke bolba kūken* **397a**

uludı böri “kurt uludu”; *uliba çinā* **232a**

uludı til “dil uludu”; *aylbuḳ kėlen* **368b**

uluġ boldı “büyük oldu”; *yėke bolba* **206b, 240b, 286b, 357b, 362a, 363a, 363b (2), 497a**

uluġ boldı anḳa “ona büyük oldu”; *yėke bolba tūndü* **275a**

uluġ boldı élge “halka büyük oldu”; *yėke bolba irgendü* **253a**

uluġ boldı ėrge → élge “halka büyük oldu”; *yėke bolba irgendü* **236a**

uluġ boldı ḫatunnıŋ böksesi “kadının kalçası büyük oldu”; *yėke bolba ėmeyīn bökse* **307b**

uluġ ėt[t]i tėŋrini “Allah’ı ululadı”; *yėke kelebe tėnriyi* **428a**

uluġ ḳarınlıḳ boldı “büyük karınlı oldu”; *yėke gücētü bolba* **364b**

uluġ keles “büyük kertenkele”; *yėke keles* **147a**

uluġ keles balası “büyük kertenkele yavrusu”; *yėke kelesīn culcaġan* **147a**

uluġ ḳıldı anı “onu ululadı”; *yėke kibe tūni* **432a**

uluġ ḳıldı ėrni “erkeği ululadı”; *yėke kibe ėreyi* **442b**

uluġ ḳıldı işni “işi büyük yaptı”; *yėke kibe üyleyi* **379b**

uluġ ḳıldı tikkeni “lokmayı büyülttü”; *yėke kibe ḳatġūri* **529a**

uluġ kilīm “büyük kilim”; *yėke kibiz* **117a**

uluġ köŋüllük boldı “yüce gönüllü oldu”; *yėke duratu bolba* **223a**

uluġ pıçaḳ “büyük bıçak”; *yėke ḳituġa* **135a**

uluġ siŋek “büyük sinek”; *yėke şimū l* **150a**

uluġ tındı “çok dinlendi”; *yėke amuba* **491a, 502b**

uluġ tuttı anı “ona saygı gösterdi”; *yėke bariba tūni* **389b, 515b**

uluġ yaġmurlar yaġdı kökdin “gökten büyük yağmurlar yağdı”; *yėke ḳuras oraba kökēse* **213b**

uluġ yamġurlar yaġdı kökdin yėrge “gökten yere büyük yağmurlar yağdı”; *yėke ḳuras oraba kökēse ġacara* **274b**

uluġ-dur tėŋri “Allah büyüktür”; *yėke bī tėngri* **415b**

uluġ-turur tėŋri “Allah büyüktür, Moğ. büyük Allah”; *yėke tėngri* **510b**

uluġladı anı “onu ululadı”; *yėkelebe tūni* **393b, 427b, 434b, 436a (2)**

uluġladı tėŋrini “Allah’ı ululadı”; *yėkelebe tėngriyi* **425b**

uluġlıḳ ḳıldı anıŋ birle “onunla büyüklük etti”; *yėkelik kibe tūnlē* **452a**

uluġlıḳ ḳıldı kişilerle → kişilerge “insanlara büyüklük etti”; *yėkelik kibe irgendü* **343b**

uluġlik tiledi anıŋ birle “onunla büyüklük istedi”; *yėkelik ėribe tūnlē* **493b**

uluġluġı → uluġluġ aşīllıḳ “büyük soylu”; *yėke uca’ūrtu* **434a**

uluġsındı “büyüklendi”; *kö’ōrkebe* **284a**

uluġu bėrdi in‘āmnı “ihsanı büyük verdi”; *yėke soyurḳaba tūni* **492b**

uluḳ ḳıldı anı anḳa “onu ona ululadı”; *yėke kibe tūni tündü* **422b**

uluḳ selçe “büyük kene”; *yėke selçe* **149a**

uma ötmek “yağlı ekmek”; *ōküni’ēr cūraḳsan ötmek* **112b**

umīd tuttı andın “ondan umutlu oldu”; *umunba tanüse → tūnēse* **284b**

umundı andın ol nėmeni “o nesneyei ondan umdu”; *umunba tūnēse tėre yamayi* **256a**

un “un”; *ġulir* **112b**

un ėt[t]i buġdaynı “buğdayı öğüttü”; *ġulir kibe buġdayi* **350a**

un satġuçı “un satıcı”; *ġulir ḳudalduḳçi* **112b**

unamadı anıŋ işini “onun işini beğenmedi”; *ėse bolba tūni üyledü* **504a**

unamadı işini “işini beğenmedi”; *ėse bolba tūni üyledü* **492a**

unaŋladı anı “onu kınadı”; *unanglaba tūni* **270a**

unuḳ → anuḳ boldılar duşmange “düşmana hazır oldular”; *bėlen bolba duşmantu* **486b**

unuttı anı “onu unuttu”; *martaba tūni* **329a, 510a**

unut[t]ı nėmeni “nesneyi unuttu”; *martaba yamayi* **381b**

unutturdı anḳa nėmeni “ona nesneyi unutturdu”; *marta’ūlba tūndü yamayi*

urdı “dövdü”; *dėletbe* **158b**

urdı alar barça ėrenlerni “onlar, bütün erkekleri dövdüler”; *bula’ūdaba tėde büdüge ėreyi* **159a**

urdı alar barça ḫatunlarnı “onlar, bütün kadınları dövdüler”; *bula’ūdaba tėde bügüde ėmeyi* **159a**

urdı alar ėki ḫatunnı “onlar, her iki kadını dövdüler”; *bula’ūdaba ḳoyar ėmeyi* **159a**

urdı anı “onu vurdu”; *okiba tūni* **243b**

urdı anı ayaḳı birle “onu ayağı ile dövdü”; *dėletbe tūni köllē* **181a**

urdı anı filān nėme birle “onu filan nesneyle dövdü”; *dėletbe tūni filān yamala* **168b**

urdı anı ḳançı → ḳamçı birle “onu kamçıyla dövdü”; *okiba tūni minālā* **431a**

urdı anı su birle “onu suyla dövdü”; *okiba tūni uṣuni’ārla* **172b**

urdı anı şışurġunça “onu şişirinceye dövdü”; *okiba tūni ḳabutala* **441a**

urdı [anı] tayaḳ birle “onu sopayla dövdü”; *okiba [tūni] tayaġar* **288b**

urdı anı zūbīn birle “onu ciritle vurdu”; *okiba tūndü zūbīni’ār* **254a**

urdı başıḳa ḳılıç bilen “başına kılıçla vurdu”; *okiba hėkindēn hildüyer* **227b**

urdı bizlerni “bizleri dövdü”; *bula’ūdaba bidani* **159a**

urdı geleniŋ saġrısını ḳamçı birle “hayvanın kıçını kamçı ile vurdu”; *dėletbe adūsuni sāri minā’ār* **348a**

urdı ḫatun yüzigen “kadın kendi yüzüne vurdu”; *dėletbe ėme ni’ūrān* **199b**

urdı ḳulaḳıḳa “kulağına vurdu”; *okiba çiḳindu* **168b**

urdı mėni “beni dövdü”; *bula’ūdaba mini* **159a**

urdı ol ėrni “o, o adamı dövdü”; *bula’ūdaba tėre [ėre]yi* **159a**

urdı ol ḫatunnı “o, o kadını dövdü”; *bula’ūdaba tėre ėmeyi* **159a**

urdı sen ḫatunnı “o, sen kadını dövdü”; *bula’ūdaba çi ėmeyi* **159a**

urdı seni ėr kişi “o, seni dövdü ey adam”; *bula’ūdaba tėre ėre* **159a**

urdı siz barça ėrenlerni “o, siz bütün erkekleri dövdü”; *bula’ūdaba ta bügüde ėreyi* **159a**

urdı siz barça ḫatunlarnı “o, siz bütün kadınları dövdü”; *bula’ūdaba ta bügüde ėmeyi* **159a**

urdı siz ėki ėrni “o, siz iki erkeği dövdü”; *bula’ūdaba tėde ḳoyar ėre* **159a**

urdı siz ėki ḫatunnı “o, siz iki kadını dövdü”; *bula’ūdaba ta ḳoyar ėmeyi* **159a**

urdı sütni “sütü çırptı”; *dėletbe süni* **184b**

urdı tėgirmen[i] kerki birle “değirmeni keser ile vurdu”; *dėletbe tėgirmeni huli’ār* **247b**

urdı tėmürni baluġa → balġa birle “demiri çekiç ile dövdü”; *dėletbe tėmüri barzġani’ār → balġa* **254b**

urdı uşaḳ taş birle “ufak taşla vurdu”; *okiba hüçūken güriyēr* **168a**

urdı yürek “yürek çarptı”; *dėletbe cürüken* **189b**

urdı yüreki “yüreği çarptı”; *dėletbe cürüken* **209b**

urdı yüzni “yüzüne vurdu”; *dėletbe ni’ūrā[n]* **268b**

urdılar ėki ėrni “onlar, iki erkeği dövdüler”; *bula’ūdaba tėde ḳoyar ėreyi* **159a**

urduḳ bizler “bizler dövdük”; *dėletbe bida* **158b**

urdum men “ben dövdüm”; *dėletbe bi* **158b**

urduŋ sen ėr “sen erkek dövdün”; *dėletbe çi ėre* **158b**

urduŋ sen ḫatun “sen kadın dövdün”; *dėletbe çi ėme* **158b**

urduŋ siz ėki ḫatun “siz iki kadın dövdünüz”; *dėletbe ta ḳoyar ėme* **158b**

urduŋız siz barça ėrenler “siz bütün erkekler dövdünüz”; *dėletbe bügüde ėres* **158b**

urduŋız siz barça ḫatunlar “siz bütün kadınlar dövdünüz”; *dėletbe ta bügüde ėmes* **158b**

urduŋız siz ėki ėr “siz iki erkek dövdünüz”; *dėletbetu ḳoyar ėr* **158b**

urnıştı anıŋ birle ol nėme üçün “o nesne için onunla itişti”; *tasuralduba tūnlē tėre yama tulada* **450a**

uruçtı → uruştı ḳoçḳarlar “koçlar toslaştı”; *mörgüçeldübe ḳuçalar* **463a**

uruġ → aruġ boldı “arık oldu”; *turḳan bolba* **416a**

uruḳluḳ ḳılıştılar “birbiriyle akraba oldular”; *nim nikendü uraḳlaldubalar* **507a**

urup yapraḳ tüşürdi yıġaçdın “ağaçtan vurup yaprak düşürdü”; *nabçin dėletçi ba’ūlġaba modunāsa* **185a**

uruş ḳıldı anıŋ birle “onunla kavga etti”; *kėre’ūr k[ib]e tūnlē* **450a;** *kėreldübe tūnlē* **457a**

uruşdı anıŋ birle “onunla dövüştü”; *kėreldübe tūnlē* **452b, 454a**

uruşdılar “dövüştüler”; *kėreldübeler* **462a**

uruşdın ḳaçtı ḫorōs “horoz dövüşten kaçtı”; *kėre’ūrēse tutāba ḫorōs* **528a**

uruştı anıŋ birle “onunla dövüştü”; *kėreldübe tūnlē* **449b, 450b, 455a, 455b, 456b**

uruştılar “dövüştüler”; *kėreldübeler* **507a**

uruştılar anıŋ üçün “onun için dövüştüler”; *kėreldübeler tūni tulada* **415a**

uruştılar bir biri birle “birbiriyle dövüştüler”; *kėreldübe nim nikenlē* **416a**

uruşturdı itlerni “itleri dövüştürdü”; *kėreldübe noḳayi* **429b**

uruşturdı ketibni → kitābnı özge birle “kitabı başkasıyla mukayese etti”; *dėngeçe’ūlbe defteri bişi yamala* **455b**

uruşturdı kitābnı özge kitāb birle “kitabı başka kitab ile mukayese etti”; *dėngeçe’ūlbe defteri tėre defter* **453a**

uruşturdı tişlerini “dişlerini birbirine vurdu”; *şidüne’ēn nim niken dėletbe* **189b**

ustād boldı işde “işte usta oldu”; *uran bolba üyledü* **343b**

ustād boldı işge “işte usta oldu”; *uran bolba üyledü* **189a**

ustād ėr “usta adam”; *uran ėre* **347a**

ustād ḫatun “usta kadın”; *uran ėme* **347a**

uşaḫ ötmek “ekmek kırıntısı”; *uşaḫ ötmek f* **112b**

uşak ḳıladur “ufak yapıyor”; *uşak kinem* **170b**

uşaḳ ḳıldı süyükni “kemiği ufaladı”; *cançiba yasuni* **170b**

uşaḳ kılmaḳ “ufak yapmak”; *uşaḳ kikü* **170b**

uşaḳ taş döşedi mescidke “camiye uşak taş döşedi”; *uşaḳ güri dėbisbe mescidtü* **422a**

uşaḳ yamġur yaġdı kök “gökten ince yağmur yağdı”; *uşaḳ ḳura oraba köke* **266b**

uşaḳ yamġur yaġdı kökdin “gökten ince yağmur yağdı”; *uşaḳ ḳura oraba köke* **269b**

uşaldı “ufaldı”; *uşalba* **482b, 498a**

uşaldı nėme “nesne ufaldı”; *uşalba yama* **505a**

uşaldı süyük “kemik parçalandı, Moğ. bu çürümüş kemik”; *ėne çürügen yasun* **208b**

uşattı anı “onu ufaladı”; *uşālġaba tūni* **263a, 267a, 438a**

uşat[t]ı misvāk başını “misvak başını örseledi”; *uşālġaba misvākīn ücūri* **423b**

uşattı nėmeni “nesneye ufaladı”; *uşaḳ kibe yamayi* **265b**

uştı “uçtu”; *nisbe* **218b**

utru “karşıda”; *ömüne* **159b**

uttı andın mālnı “malı ondan üttü”; *şūbe tūnēse māli* **246a**

ut[t]ı muḳāmir “kumarbaz kazandı”; *şūybe → şūbe muḳamir* **277a**

uturu kėldi aŋa “ona doğru geldi”; *uruḳi irebe tūndü* **504a**

utu[r]u kėldi ayḳa → anḳa iş “ona bir iş çıktı”; *uruḳşi irebe tūndü üyle* **184a**

uvaladı ėrlik suyını tondın “meniyi elbiseden; kürkten sildi”; *üngübe ėreligi uşun dēlēse* **255b**

uvaladı ḫamīrni “hamuru yuvarlak yaptı”; *üngübe ġuliri* **201a**

uvaladı ḳūşanı → ḫūşanı “başağı ovaladı”; *üngübe başaġı* **255b**

uvaladı özini ısıḳ suda “sıcak suda ovundu”; *hüngübe ḳala’ūn uşundu* **495a**

uvladı ḳulaḳını “kulağının içini sildi”; *üngübe çiḳini* **255b**

uy “sığır”; *ükez → üker* **141b**

uy kütgüçi “sığırtmaç”; *üker adūlaḳçi* **141b**

uy müŋüzi “sığır boynuzu”; *ükerün ėber* **142a**

uy tėrisi tola alṭun “sığır derisi dolu altın”; *ükerin arasun dūreng altan* **123b**

uy tėzeki “sığır tezeği”; *ükerün harġal* **142a**

uy tuyaḳı “sığır tuynağı”; *ükerün turū* **142a**

uy yaġı “inek yağı”; *ükerīn tosun* **113a**

uyaġladı “uyudu”; *untaba* **239b**

uyaldı “utandı”; *içibe* **317b, 332b;** *hiçibe* **501b**

uyaldı andın “ondan utandı”; *içebe tūnēse* **470a, 523a**

uyalt[t]ı anı “onu utandırdı”; *içibe tūni* **442b**

uyatsız boldı “utanmaz oldu”; *içeri ügey bolba* **359b**

uyḫusız boldı “uykuzus oldu”; *noyur ügey bolba* **314a**

uyḫusız ḳıldı anı “onu uykusuz etti”; *noyur ügey kibe tū̄ni* **432b**

uyıdı “uyudu”; *untaba* **328b**

uyıdı ayaḳı “ayağı uydu”; *untaraba köl* **304a**

uynıŋ yā ḳoynıŋ ėmçek[i] “ineğin ya da koyunun memesi”; *üker ḳoninu köken* **144b**

uyudı süt “süt mayalandı”; *büribe sün* **243b**

uyuḫladı “uyudu”; *untaba* **414a**

uyuḫlattı anı “onu uyuttu”; *usa’ūlba → unta’ūlba tū̄ni* **375b**

uyuttı anı “onu uyuttu”; *unta’ūlba tū̄ni* **401b, 405b, 444b**

uyuttı sütni “sütü mayaladı”; *büribe süni* **442a**

uz sözledi söz içinde “konuşmada fasih konuştu”; *uran kelebe üge cūra* **488b**

uzadı “uzadı”; *urtu[t]ba* **254a**

uzadı ḫurmā “hurma ağacı uzadı”; *urtutba ḫurmā* **253b**

uzadı kölege “gölge uzadı”; *urtu bolba se’ū̄der* **212b**

uzadı saç “saç uzadı”; *urtutba üsün* **482a**

uzaġan kölege “uzamış gölge”; *urtu boluḳsan se’ū̄der* **212b**

uzaḳ yaşlıḳ ḳıldı anı tėŋri “Allah onunu ömrünü uzun etti”; *urtu nasutu kibe tū̄ni tėngri* **427b**

uzaldı nėme “nesne uzadı”; *sunaba yama* **521a**

uzat[t]ı anı “onu yolcu etti”; *hüdebe tū̄ni* **445b**

uzḳuzdı → arḳuzdı tėveni “deveyi yordu”; *hėçēbe tėm[ē]ni* **175a**

uzuḳ → uzun sözledi filān nėmege “filan nesne için uzun söyledi (Moğ. o iş hakkında uzun söz söyledi)”; *urtu kelebe tėre üyledü yama* **372b**

uzun bardı filān nėmege “filan nesne için uzak gitti”; *ḳola orçiba tėre üyledü* **372b**

uzun başaḳ “uzun temren”; *urtu başaḳ* **134b**

uzun boldı “uzun oldu”; *urtu bolba* **367a**

uzun boldı anıŋ yaşı “onun ömrü uzun oldu”; *urtu bolba tūni nasun* **509a**

uzun boyınlıḳ boldı “uzun boyunlu oldu”; *urtu kücūn bolba* **414b**

uzun boyunluḳ boldı at dağı tėve “at ve deve uzun boyunlu oldu”; *kücü’ūn urtu bolba morin tėm[ēn]* **412b**

uzun ėteklik çadır “uzun etekli çadır”; *ūtu ḳoymartu çaçır* **446a**

uzun ḳıldı tėŋri anıŋ yaşını “Allah onun ömrünü uzun etti”; *urtu kibe tėngri natūni suni → tūni nasuni* **401a**

uzun saçlıḳ boldı “uzun saçlı oldu”; *urtu üsütü bolba* **312a**

uzun saġındı işde “işte uzun düşündü”; *urtu sėtkibe iyledü* **441b**

uzun tarttı va‘dada “vadeyi uzun tuttu”; *ū tataba bolcali* **459b**

uzun tişlik boldı “uzun dişli oldu”; *urtu şidütü bolba* **413b**

uzun yaşlıḳ ḳıldı anı tėnri “Allah onu uzun ömürlü kıldı”; *urtu natusu kibe tūni tėngri* **406a**

uzunıça kėsti anı “onu boyunca kesti”; *urtuvār oḳtalba tūni* **264b**

Ü

übçin cėbelik ėr “mızraklı ve zırhlı erkek”; *übçin cėbetü ėre* **132a, 438a**

üç “üç”; *ḳurban* **119a**

üç ayak birle türdi at “at üç ayak üzerine durdu”; *ḳurban köl[ē]r bayba morin* **201a**

üç ayaḳı birle bardı siŋiri kėsken “siniri kesilen üç ayağı ile gitti”; *ġurban köli’ēr yabuci sibrü[sü]ni’ēn oḳtaluḳsan* **277b**

üç burçluḳ nėme “üç köşeli nesne, Moğ. taşınılacak nesneyi çıkardı”; *ġarġaba bāsutu yama* **423b**

üç ḳabat ip “üç kat ip”; *ġarban → ġurban dabḳur dēsün* **139b**

üç miŋ “üç bin”; *ġurban minḳan* **120b**

üç tasū “12 arpa kadar ağırlık”; *ġurban tasū* **123a**

üç üç “üçte üç”; *ġurban ġurban* **122b**

üç ülüşdin bir ülüş “üçte bir hisse”; *ġurban ḳubi’āsa niken ḳubi* **122b**

üç yaşar ḳoy “üç yaşındaki koyun”; *ġurban nasutu ḳonin* **143a**

üç yüz “üç yüz”; *ḳurban ca’ūn* **120b**

üç yüz miŋ “üç yüz bin”; *ġurban ca’ūn minḳan* **121b**

üçinçi aṭ “üçüncü at, Moğ. üç at”; *ġurban morin* **128a**

üçünçi boldı ėnge → ėlge “halka üçüncü oldu”; *ġurbantu bolba irgendü* **237a**

üker ġarluġaç “kırlangıç türü”; *üker ġarluġaç f* **151b**

üksüt[t]i ülüşini “ülüşünü eksilti”; *ba’ūra’ūlba kėşigini* **205a**

üle bolba tėre yamāsa **327b**

üleşdi anı “onu paylaştı”; *kėşiklebe tūni* **436a**

üleşdi anıŋ birle mālnı “malı onunla üleşti”; *ḳubilaba tūnlē māli* **456a**

üleşdi mālnı “malı üleşti”; *ḳubilaba māli* **440b**

üleşdiler olcanı “ganimeti üleştiler”; *abulçabalar olcayi* **470b**

üleşildi māl “mal üleşildi”; *ḳubilaba māl* **482a**

üleşti nėmeni “nesneyi üleşti”; *tügēbe yamayi* **497a**

üleştiler alar arasında “onlar arasında üleştiler”; *ḳubilalduba ōr cūra* **500a**

üleştiler nėmeni öz arasında “nesneyi kendi aralarında bölüştüler”; *ḳubilaldubalar yamayi ōr cūra* **416b**

üleştürdi mālnı “malı üleştirdi”; *tügēbe māli* **199a**

ülgürci bihişt “ebedi cennet”; *ülgürci bihişt f* **239a**

ülgürci boldı “sürekli oldu, ebedi oldu”; *ülgürci bolba* **239a**

ülgürci boldı iş “iş aralıksız oldu”; *ülgürci bolba üyle* **282a**

ülgürci ḳıldı bu nėmeni “bu işi aralıksız yaptı”; *ülgürci kibe ėne yamayi* **188b**

ülgürci ol kişiniŋ in‘āmları bizge tėgir “o kişinin ihsanları sürekli bize gelir”; *ülgürçi tėre kūni soyurḳal bidandu irem* **391b**

ülgürçi boldı bitik “mektup sürekli oldu”; *ülgürçi bolba biçik* **511a**

ülgürçi ḳıldı anḳa “ona aralıksız yaptı”; *ülgürçi kibe tūndü* **451a**

ülgürçi ḳıldı işke “işte ara vermedi”; *ülgürçi kibe üyledü* **391b**

ülgürçi ḳıldı işni “işi sürekli yaptı”; *ülgür[ci kibe üyleyi]* **489a**

ülgürçi yaruḳ ḳıldı “aralıksız günah işledi”; *ülgürçi ėrū kibe* **392b**

ülgürçilik közgürdi → körgüzdi işde “işte durmadan çalıştı, Moğ. işte hergün çalıştı”; *ülgürçi üce’ūlbe üyleyi* **459b**

ülüş “pay”; *kėşik* **121b**

ülüş bėrdi anḳa “ona pay verdi”; *kėşik ögbe tūndü* **430a**

ülüş ḳıldı anı “onu paylaştı”; *kėşik kibe tūni* **421a**

ülüş ülüş boldı “pay pay oldu”; *kėşik kėşik bolba* **492a**

ülüş ülüş boldı nėme “nesne parça parça oldu”; *ḳubi ḳubi bolba yama* **486b**

ülüşluḳ boldı ol nėmedin “o nesneden hisseli oldu”; *kėşiktü bolba tėre yam[ā]sa* **329b**

ülüşluḳ ḳıldı anı “onu hisseli yaptı”; *kėşiktü kibe tūni* **266b**

ülüşlük boldı “hisseli oldu”; *kėşiktü bolba* **407b**

ülüşlük boldı anıŋ ḳatıda “onun yanında hisseli oldu”; *kėşiktü bolba tūni dėrgede* **477a**

ülüşsiz ḳıldı anı nėmedin “nesneden onu paysız bıraktı”; *kėşik ügey kibe tūni ya[mā]sa* **389b**

ümīd tuttı andın “ondan ümit etti”; *umunba tūnēse* **434a, 446b, 475b**

ümīdsiz ḳıldı anı bėrmekdin “onu vermekten (Moğ. ihsandan) umutsuz bıraktı”; *tüngülgebe tūni soyurḳaḳuvāsa* **197b**

ümīdsizlıḳ bolsun sanḳa “sana umutsuzluk olsun”; *sėtkil ügey boltuġay çimadu* **164b**

ün bėrdi yamġur “yağmur ses verdi”; *da’ūn ögbe ḳura* **518a**

ün köterdi “ses yükseldi”; *da’ūn örgübe* **394a**

ündedi → indedi onı → anı “onu çağırdı”; *uriba tūni* **460b**

üni tutuldı “sesi tutuldu”; *da’ūn bariba* **325b**

ünledi ötkün “keskin bağırdı”; *donḳatba ötkün* **527a**

ünledi yasanur nėme “takılar şıngırdadı”; *du’ūlaba casaḳu yama* **527a**

üstün “yukarıda”; *dēre* **159b**

üşükledi ḥarflarnı “harfleri yazdı”; *üjüklebe ‘arfi → ḥarfi* **446b**

üylek ısığında bardı “oğle sıcağında gitti”; *üdür düleyīn ḳala’ūndu orçiba* **428b, 491a**

üylge “hızlı ordu”; *üylge f* **130b**

üzdi su içide “su içinde yüzdü”; *unbaba uṣun [dotara]* **338a**

üzdi sunı “suyu yüzdü”; *ubnaba → unbaba uṣundu* **282b**

üzeŋü “üzengi”; *dörē* **129a**

üzeŋü bağı “üzengi bağı”; *dörė’īn sur* **129a**

üzini → yüzini bağladı “yüzünü bağladı”; *ni’ūr huyaba* **497a**

üzüldi ip “ip koptu”; *tasurba dēsün* **463a**

üzüldi saç “saç koptu”; *tasurba üsün* **483a**

üç yaşarḳa kirgen tėve “üç yaşına girmiş deve”; *ġarban → ġurban nasutu oraḳsan tėm[ē]n* **137a**

üç yaşarġa kirgen tişi tėve “üç yaşına girmiş dişi deve”; *ġarban → ġurban nasutu oraḳsan [ėme] tėm[ē]n* **137a**

V

vācib boldı anḳa nėme “nesne ona gerek oldu”; *vācib bolba tūndü yama* **209b**

vācib boldı nėme “nesne ona gerek oldu”; *vācib bolba yama* **206b**

vācib ḳıldı anḳa işni “işi ona vacip kıldı”; *döngebe tūndü üyleyi* **394b**

vācib ḳıldı işni “işi vacip kıldı”; *döngebe kibe üyleyi* **197b**

vafā ḳıldı ‘ahdḳa “ahde vefa etti”; *ügede’ēn kürbe ‘ahd[d]u* **420a**

vafā ḳıldı ‘ahdnı “ahdine vefa etti”; *ügedēn kürbe kėleni* **230a**

vaḫy bėrdi tėŋri te‘ālā payġambar üçün “Allah teâlâ peygambere vahi gönderdi”; *vaḫy ilebe tėngri te‘ālā payġambar tulada* **419b**

va‘da bėrdi aŋa bir çaġ “ona belirsiz bir süre verdi”; *bolcal ögbe tūndü niken çaḳ* **458a**

va‘da ḳıldı “vaat etti”; *cöbleldübe* **229b**

va‘da ḳıldı anḳa nėme “ona nesne vadetti”; *cāba tūndü yamayi* **210b**

va‘danı yalġan ḳılġuçı [ėr] “sözü yerine getirmeyen erkek”; *ḳudal kelekçi ėre* **383b**

va‘ẓ ėt[t]i dānişmend “bilgin vaaz verdi”; *va‘ẓ kibe dānişmend* **267a**

va‘ẓ ėt[t]i vā‘iẓ ėlge “vaiz halka vaaz etti”; *va‘ẓ kelebe vā‘iẓ irgendü* **426b**

vaḳf ḳıldı anḳa sarāynı “sarayı ona bağışladı”; *vaḳf kibe tūndü balġasun gėri* **213a**

vaḳıf ḳıldı atnı tėŋri yolıda “Allah yolunda atı kurban etti”; *vaḳf kibe morini tėngrini tulada* **380b**

vaḳt boldı sanḳa filān işni ḳılsaŋ “senin için filan işi yapmanın zamanı geldi”; *çaḳ bolba tėre üyleyi kikü* **222a**

vaḳt boldı sanḳa filān işni ḳılsaŋ “senin için filan işi yapmanın zamanı geldi”; *çaḳ bolba tėre üyleyi kikü* **222a**

vaḳt ḳoydı tėŋri namāzḳa “allah namaza vakit koydu”; *çaḳ talbiba tėngri namāzi* **209b**

vaḳtsız saldı “vakitsiz bıraktı”; *çaḳ ügey ūrba* **171a**

vaṣīyat ḳılıştılar bir birige “birbirine vasiyette bulundular”; *gėreşleldübe nim nikenlē* **511a**

vaṣiyet ḳıldı anı “onu (Moğ. ona) vasiyet etti”; *gėrēs kibe tūndü* **448b**

vaṣiyet ḳıldı anḳa māldın “ona mirastan mal ayırdı”; *ġėres kibe tūndü mālāsa* **420a**

vaṣiyet ḳıldı anḳa üç ülüşdin bir ülüş “ona üç hisseden bir hisse vasiyet etti”; *gėres kibe tūndü ġurban ḳubi’āsa niken ḳubi* **420a**

vaṣiyet ḳıldı bėkke ėr üçün “beye erkek (Moğ. halk) için vasiyet etti”; *gėres kibe noyandu irge[n] tulada* **420a**

vaṣīyet ḳılsı yaḫşılıḳnı “iyiliği vasiyet etti,”; *gėrēslebe sayinliḳi* **522b**

vā-veylā ayt[t]ı ḫatun “kadın vaveyla etti”; *pü kibe ėme* **527b**

vay sanḳa “vay sana”; *vay çimadu* **165a**

ve açtı boyun bağını “ve açtı boyun bağını”; *nēbe kücūni huyāsa* **475b**

ve alar köŋülsizler “onlar yüreksizler”; *tėde cürüken ügeyler* **364b**

ve bu aġrıḳ “ve bu hasta”; *ėne ėbçin* **174a**

ve bu barmaḳlar sanı “ve bu parmakların sayısı”; *ėne ḳuridīn → ḳurūdīn to’ān* **173b**

ve bu biryān “ve bu kızarmış”; *ėne şiraḳsan* **174b**

ve bu merhem “ve bu merhem”; *ėne ėm* **173b**

ve bu toḳuḳan “ve bu dokumuş”; *ėyin toḳuḳsan* **172a**

ve bu tuşaḳ “bu köstek”; *ėne tuşaḳ* **173b**

ve bu uşaḳ süyükler “ve bu ufak kemikler”; *ėne uşaḳ yasunlar* **170b**

ve īn guftgūy m “bu konuşma”; *ve īn guftgūy m* **281b**

ve ḳalçıġay başlıḳ “ve kel başlı”; *BOŞ* **311b**

ve mėn küvenük-men anıŋ birle “onunla gurur duyuyorum”; *bi kōrkem bi tūnlē* **343a**

ve yaḫşı aṭ “iyi at”; *ve sayin morin* **275a**

vedi ḳıldı ėr “erkek tazminat ödedi”; *vedi kibe ėre* **230a**

veḳīl ḳıldı anı işge → işke “onu işe vekil etti”; *döngebe tūni üyledü* **441a**

vesvese ḳıldı şeyṭān köŋlike “gönlüne şeytan vesvese soktu”; *vesvese kibe ėlē sėtkildü* **527a**

vezīr boldı “bakan oldu”; *inaḳ bolba* **211b**

vużū ḳıldı namāz üçün “namaz için abdest aldı”; *ṭahārat kibe namāz tulada* **499b**

vużū ḳıldıdurdı aġrıḳnı “hastaya abdest aldırdı”; *tahārat kilgebe ėbeçini* **440a**

Y

yā aldı andın nėme “ya ondan nesne aldı”; *abuba tūnēse yama* **220a**

yābānda muḳīm boldı “bozkırlı oldu, Moğ. kırı zaptetti”; *kēri ėcelebe* **504a**

yād ḳıldı anıŋ birle sözni “onunla sözü hatırladı”; *sėtkibe tūnlē ügeyi* **451b**

yād tuttı bilikni “hatırladı bilgeliği”; *sėtkildü bariba ėrdemi* **230a**

yād tuttı ḳur’ānnı “kur’an’ı ezberledi”; *durandān bariba ḳur’āni* **513b**

yād tuttı nėmeni köŋülniŋ içinde “gönlünde nesneyi tuttu”; *ėslebe yamayi sėtkil dotur* **420a**

yadadı ėr sözni “adam sözü çekmedi”; *yadaba ėre ügēse* **333a**

yadadı nėmeni “nesneyi çekmedi, bir şey yapamadı”; *yadaba yamayi* **180a**

yadadın → yadadı işdin “işe güçsüz oldu”; *yadaba üylēse* **333a**

ya[dat]tı anı yörümek “onu takatsiz etti yürümek”; *yada’ūlba tūni yabuḳu* **432a**

yadattı anıŋ → anı aġrıḳlıḳ “hastalık onu takatsiz bıraktı”; *yadad’ūlba tūni ėbeçin* **316b**

yadumadı dadekke “cariyeyi yadırgamadı”; *ėse ḳalba şibekçindü* **195a**

yaġan “fil”; *ca’ān* **146a**

yaġan balası “fil yavrusu”; *ca’ānu cukcaġan → culcaġan* **146b**

yaġarġa yavuḳ boldı bulut “bulut yağacak gibi oldu”; *ḳura oraḳu metü bolba ūlen* **379a**

yaġarġa yavu[ḳla]şḳan bulutlar “yağmaya hazırlanan bulutlar”; *oraḳudu oyra boluḳsan e’ūlet* **379a**

yaġdurdı yėl yamġurnı “rüzgar yağmuru yağdırdı”; *ḳura oraba dulba key* **392a-392b**

yaġı ḳıldı anı “onu düşman etti”; *dayn kibe tūni* **405b**

yaġḳan yamġur “yağan yağmur”; *oraḳsan ḳura* **387b**

yaġladı alarnıŋ mıyıġlarını “onların bıyığlarını yağladı”; *tosalaba tūni miyiġleri* **435b**

yaġladı başını “başını yağladı”; *tosulaba hėkini* **260b**

yaġlıḳ boldı “yağlı oldu”; *tosutu bolba* **363a**

yaġlıḳ boldı ėliki “eli yağlı oldu”; *tosutu bolba ġar* **306b**

yaġlıḳ tirīt “yağlı tirit”; *tosutu tirīt* **433b**

yaḫşı arıḳ boldı “ter temiz oldu”; *sayin ari’ūn bolba* **361a**

yaḫşı arıḳ tuttı anıŋ birle “onu iyi temiz tuttu, Moğ. ona fal açtı”; *tölge baribe tūndü* **495b**

yaḫşı asradı anı “onu iyi besledi”; *sayin asaraba tūni* **522a**

yaḫşı aṭ “iyi at”; *sayin morin* **278b**

yaḫşı baḳtı “iyi baktı”; *sayin ücebe* **489b**

yaḫşı baḳtı işke “işe iyi baktı”; *sayin ücebe üyledü* **494a**

yaḫşı baḳtı nėmege “nesneye iyi baktı”; *sayin ücebe yamadu* **514b**

yaḫşı bitidi kitābnı “kitabı iyi yazdı”; *sayin biçibe defteri* **433b**

yaḫşı boldı “iyi oldu”; *sayin bolba* **215b, 238a, 299a, 331b, 360b (2), 362a, 364b**

yaḫşı boldı anıŋ işi “onun iş iyi oldu”; *sayin bolba tūni üyle* **274b**

yaḫşı boldı anḳa iş “ona iş iyi geldi”; *sayin bolba tūndü üyle* **221a**

yaḫşı boldı aṭ “at iyi oldu”; *sayin bolba morin* **274b**

yaḫşı boldı ayrıḳdın → aġrıḳdın “hastalıktan kurtuldu”; *sayin bolba ėbeçinēse* **232b**

yaḫşı boldı su “su iyi oldu”; *sayin bolba uṣun* **355a**

yaḫşı bolsun sanḳa “sana mübarek olsun, hayırlı olsun”; *sayin boltuġay çimadu* **164b**

yaḫşı cavāb bėrdi “iyi cevap verdi”; *sayin ḳari ögbe* **398a**

yaḫşı çıraylıḳ “güzel yüzlü”; *sayin çiraytu* **364a**

yaḫşı çıraylıḳ boldı “güzel yüzlü oldu”; *sayin çiraytu bolba* **356a, 364a**

yaḫşı du‘ā ḳıldı [anḳa] “ona hayır dua etti”; *sayin hirēbe tūndü* **288b**

yaḫşı ėsti yėl “yel iyi esti”; *sayin keysbe key* **496b**

yaḫşı ėşdi ipni “ipi iyi eğirdi”; *sayin tomuba dēsüni* **393a**

yaḫşı fāl kėldi anḳa “ona iyi fal çıktı”; *sayin tölge irebe tūndü* **338b**

yaḫşı ıd bėrdi “güzel koku verdi”; *sayin hünir ögbe* **414b**

yaḫşı ıd bėrgen “güzel koku vermiş”; *sayin hünir ögüksen* **414b**

yaḫşı ıdlandurdı özini “kendisini iyi kokuttu”; *sayin hünirtü kibe ōri’ēn* **490b**

yaḫşı ıdlandurdı özini yaḫşı ıd birle “kendisini güzel koku ile kokuttu”; *sayin hünirtü kibe ōriyēn sayin hüniri’ēr* **489b**

yaḫşı ıdlattı örini → özini “kendisini güzel kokulu etti, Moğ. kendisi güzel kokulu oldu”; *sayin hünirtü bolba ōriyēn* **502b**

yaḫşı ıdlıḳ ḳıldı anı “onu güzel kokulu yaptı”; *sayin hünirtü kibe tūni* **427b, 445a**

yaḫşı ıdlıḳ ḳıldı tėŋri uçmaḳnı ahlıġa “Allah cenneti sakinlere güzel kokulu yaptı”; *sayin hünirtü kibe uçmaḳi ahlidu* **432a**

yaḫşı içer su “iyi içimli su”; *sayin ūḳu uṣun* **296b**

yaḫşı inçke ḫaṭ “güzel ve ince yazı”; *sayin narin biçik* **524b**

yaḫşı kėldi anıŋ köŋlide közinde kökside “onun gönlüne, gözüne ve göğsüne iyi geldi”; *sayin irebe tūni sėtkildēn nidündēn çēcidēn* **291b**

yaḫşı kėldi maŋa nėme “nesne bana iyi geldi”; *sayin irebe nadu yama* **384b**

yaḫşı ḳıldı işni “işi iyi yaptı”; *sayin kibe üyleyi* **502a**

yaḫşı ḳıldı nėmeni “nesneyi iyi yaptı”; *sayin kibe yamayi* **398b, 442b**

yaḫşı ḳılıḳ aṭ “iyi tabiatlı at”; *sayin aburitu morin* **125a**

yaḫşı nėme “iyi nesne”; *sayin yama* **274b**

yaḫşı oġlanlıḳ boldı ėr “erkek iyi oğullu oldu”; *sayin kūtü bolba ėre* **373b**

yaḫşı ögrendi ḳur’ānnı “kuranı iyi öğrendi”; *sayin surba ḳur’āni* **189a**

yaḫşı ötkenler “iyi yaşayanlar”; *sayin nökçikset* **253a**

yaḫşı pişken ėt “iyi pişmiş et”; *sayin boluḳsan miḳan* **422a**

yaḫşı pişti ėt “et iyi pişti”; *sayin bolba miḳan* **486b**

yaḫşı sanadı anı “onu iyi saydı”; *sayin tōlaba tūni* **516b**

yaḫşı sanadı nėmeni “nesneyi iyi saydı”; *sayin tōlaba yamayi* **520a**

yaḫşı sordı andın “ondan iyi sordu”; *sayin asḳaba → asaḳba tūnēse* **491b**

yaḫşı sordı ḫabarnı “haberi iyi sordu”; *sayin asaḳba kėleni* **522a**

yaḫşı sordı nėmeni “nesneyi iyi sordu”; *sayin asaḳba yam[ā]sa* **330b**

yaḫşı ṭabī‘atlik boldı “iyi tabiatlı oldu”; *sayin ünetü bolba* **324a**

yaḫşı ṭa‘ām “iyi yemek”; *sayin ide’ēn* **293a**

yaḫşı tamām at “tamamen iyi at”; *sayin bütün morin* **436a**

yaḫşı taptı nėmeni “nesneyi iyi buldu”; *sayin olba yamayi* **519b**

yaḫşı tikti tonnı “elbiseyi; kürkü iyi dikti”; *sayin oyaba dēli* **340b**

yaḫşı tiriklik ḳlıdı anıŋ birle “onunla birlikte iyi hayat geçirdi”; *sayin aburi kibe tūnlē* **452a**

yaḫşı ton “iyi elbise; kürk”; *sayin dēl* **343a**

yaḫşı ün tiledi “iyi ses istedi (Moğ. seslendi)”; *sayin da’ūn uriba* **506a**

yaḫşı yaḫşı “güzel güzel”; *sayin sayin* **164a**

yaḫşı yasadı ėvni “evi iyi kurdu”; *sayin casaba gėri* **443b**

yaḫşı yıdlandı yıpar “misk güzel koktu”; *sayin hünisbe cār* **305a**

yaḫşı yıdlanġan ıpar “iyi kokan misk”; *sayin hünirtü cār* **305a**

yaḫşı yuġurdı ḫamīrnı “hamuru iyi yoğurdu”; *sayin nuḳuba ġuluri* **193a**

yaḫşı yügürdi at “at iyi koştu”; *sayin güybe morin* **377b**

yaḫşıladı anı “onu takdir etti”; *şayinlaba → sayinlaba tūni* **516a**

yaḫşıladı nėmeni “nesneyi takdir etti”; *sayinlaba yamayi* **448b**

yaḫşılıġını ėt[t]i “iyiliğini etti”; *sayinliġni ögbe* **447b**

yaḫşılıḳ birle yanut bėrdi anḳa “ona güzellikle cevap verdi”; *sayinliḳi’ār ḳari’ū kibe tūndü* **222b**

yaḫşılıḳ ḳıldı anıŋ birle “onunla iyilik etti”; *sayinliḳ kibe tūnlē* **454b, 455a**

yaḫşılıḳ ḳıldı anḳa “ona iyilik etti”; *sayinliḳ kibe tūndü* **223a, 326a, 396a, 390b, 404a, 420a, 393b**

yaḫşılıḳ ḳıldı işde “işte iyilik etti”; *sayinliḳ kibe üyledü* **387a, 388a**

yaḫşılıḳ ḳılġan ėr “iyilik yapmış erkek”; *sayinliḳ kiksen ėre* **388a**

yaḫşılıḳ tiledi anıŋ birle “onunla birlikte (Moğ. ondan) iyilik istedi”; *sayinliḳ ėribe tūnēse* **512b**

yaḫşılıḳ tiledi [ėr] “erkek iyilik diledi”; *sayinliḳ ėribe ėre* **467b**

yaḫşılıḳ tiledi tėŋridin “Allah’tan iyilik istedi”; *sayinliḳ ėribe tėngriyēse* **520a**

yaḫşılıḳıŋ bolmasun “iyiliğin olmasın”; *sayinliḳ çini ülü boltuġay* **164b**

yaḫşılıḳnı yamanlıḳ saġındı “iyiliği kötülük sandı”; *sayinliḳ mūliḳ sėtkibe* **296a**

yaḫşıllḳ ḳıldım anḳa küçüm yėtkünçe “ona elimden geldiğince iyilik ettim”; *sayinliḳ kibe tūndü küçin kürkü’ēr* **233b**

yaḫşıraḳ boldı aġrıḳdın “hastalıktan daha iyi oldu”; *ileri bolba ėbeçinėse* **350b, 482a;** *sayin bolba ėbeçinēse* **393b**

yaḫşıraḳ boldı aġrıḳından “hastalığından iyi oldu”; *sayin bolba ėbeçinēse* **416b**

yaḫşī kėldi anḳa iş “iş ona iyi geldi”; *sayin irebe tūndü üyle* **315a**

yaḳa “yaka”; *caḳa* **115a**

yaḳa ḳıldı köŋlekke “gömleğe yaka yaptı”; *caḳa kibe çamçaydu* **215a;** *yaḳa kibe çamçaydu* **272b**

yaḳa ḳırığı “yaka kıyısı”; *çaḳayīn ḳicār* **115a**

yaḳa tikdi köŋlekke “gömleğe yaka dikti”; *caḳa oyaba çamçaydu* **474a**

yaḳaġa tėgürdi kėmeni “sandalı kıyıya getirdi”; *caḳadu ġarġaba onḳaçayi* **371a**

yaḳaladı nėmeni “nesneyi yakaladı”; *ciḳalaba → caḳalaba yamayi* **493b**

yaḳasını tuttı “yakasını tuttu”; *ciġayi bariba* **438a**

yaḳın kėldi alarġa ay “ay onlara yakın geldi”; *oyra irebe tėdendü sara* **394a**

yaḳtı manḳa nėme “nesne hoşuma gitti”; *tālaba nadu yama* **279b**

yaladı ayaḳnı “fincanı yaladı”; *dolāba ayaġayi* **308b**

yaladı ėrini tili birle “dili ile dudağını yaladı”; *dolāba hurūlān kėlenēr* **492b**

yalanġaç aṭḳa mindi “çıplak ata bindi”; *niçügün caydaḳlaba mörin* **523b**

yalanġaç boldı “çıplak oldu”; *nüçügün bolba* **504b**

yalanġaçladı başıdın dağı ėki ėgnidin “başından ve iki omuzundan açtı”; *nüçügelebe tūni hėkini dağı ḳorya → ḳoyar mörin* **175a**

yalanḳ ayaḳ boldı “yalın ayak oldu”; *köl biçügün bolba* **329b**

yalanḳaç boldı tondın “elbiseyi; kürkü soyundu”; *nüçürgün → nüçügün bolba dēlēse* **328b**

yalanḳaç boldı tonlarındın “elbiselerini; kürklerini çıkardı”; *nüçügün bolba dēlēse* **488b**

yalanḳaç ḳıldı anı tonlardın “onu giyeceklerden soydu”; *nüçüglebe → nüçügelebe tūndü dēlēse* **425a**

yalanḳaç ḳıldı anı tonlarıdın “onu giyeceklerinden soydu”; *nüçüglebe tūni dēlėse* **404b**

yalanḳaçladı anı “onu çıplaklaştırdı”; *niçüglebe → niçügelebe tūni* **447a**

yalbardı açıḳlıḳdın “aölıktan yalvardı”; *calbariba öleskülengēse* **501b**

yalbardı aŋa “ona yalvardı”; *calbariba tūndü* **521b**

yalbardı tėŋrige “Allah’a yalvardı”; *calbariba tėngridü* **469a, 492b**

yalbardım tėŋrige “Allah’a yalvardım”; *calbariba tėngridü* **342a**

yalġan aytmaḳ “yalan söylemek”; *ḳudal kelekü* **169b**

yalġan ayttadur anı “onu yalan söylüyor”; *ḳudal kelenem* **169b**

yalġan ayt[t]ı “yalan söyledi”; *ḳudal kelebe* **192b, 223a, 249a;** *ḳudal kellebe* **169b**

yalġan çıḳtı anıŋ sözi “onun sözü yalan çıktı”; *ḳudaldu ġarḳaba tūndü ügeyi* **373a**

yalġan ḫabar ayt[t]ı “yalan haber söyledi”; *ḳudal kėlen açaraba* **448a**

yalġan ḳıldı va‘danı “sözü yerine getirmedi”; *ḳudal kelebe çiyi* **383b**

yalġan sözledi “yalan söyledi”; *ḳudal kelebe* **487b**

yalġan sözledi ėr “erkek yalan söyledi”; *ḳudal kelebe irgen* **387a**

yalġan yasadı sözni “sözü yalan söyledi”; *ḳudal casaba ügeyi* **468b**

yalġançılar “yalancılar”; *ḳudalçilar* **249a**

yalġanġa meŋzedi anı “onu yalana benzetti”; *ḳudaldu adalitḳaba tūni* **425b**

yalġanġa tut[t]ı anı “onun yalanını ortaya çıkardı”; *ḳudaldu bariba tūni* **423a**

yalġuz alar barça ėrenler “yalnız o bütün erkekler”; *ġaḳça tėde bügüde ėres* **165b**

yalġuz alar barça ḫatunlar “yalnız o bütün kadınlar”; *ġaḳça tėde bügüde ėmes* **165b**

yalġuz alar ėki ėr “yalnız o iki (Moğ. bütün) erkek”; *ġaḳça tėde bügüde ėre* **165b**

yalġuz alar ėki ḫatun “yalnız o iki kadın”; *ġaḳça tėde bügüde → ḳoyar ėme* **165b**

yalġuz anıŋ boldı nėme “nesne yalnız onun oldu”; *ġaḳça bolba tūni yama* **249b**

yalġuz biz “yalnız biz”; *ġaḳça bida* **165b**

yalġuz boldı “yalnız oldu”; *ġaḳça bolba* **210b, 480a**

yalġuz boldı fikrige “fikirde yalnız oldu”; *ġaḳça bolba ünedü* **500a**

yalġuz boldı işke “işte tek oldu”; *ġaḳça bolba üyledü* **489b**

yalġuz ḳıldı anı “onu yalnız bıraktı”; *ġaḳça kibe tūni* **376b, 395a**

yalġuz men “yalnız ben”; *ġaḳça bi* **165b**

yalġuz ol ėr “yalnız o adam”; *ġa[ḳ]ça tėre ėre* **165a**

yalġuz ol ḫatun “yalnız o kadın”; *ġaḳça tėre ėme* **165b**

yalġuz sen ėr “yalnız sen erkek”; *ġaḳça çi ėre* **165b**

yalġuz sen ḫatun “yalnız sen kadın”; *ġaḳça tėde ėme* **165b**

yalġuz siz barça ėrenler “yalnız o bütün erkekler”; *ġaḳça tėde bügüde ėres* **165b**

yalġuz siz barça ḫatunlar “yalnız siz bütün kadınlar”; *ġaḳça tėde bügüde ėmes* **165b**

yalġuz siz ėki ėr “yalnız siz iki erkek”; *ġaḳça tėde ḳoyar ėre* **165b**

yalġuz siz ėki ḫatun “yalnız siz iki kadın”; *ġaḳça tėde ḳoyar ėme* **165b**

yalġuzluḳ “yalnızlık”; *ġaḳçatu* **167a**

yalınladı başı ḳarılıḳdın “yaşlılıktan başı ışık saçtı”; *BOŞ* **469b**

yalınladı ot “ateş alevlendi”; *badildabaġal → yalinlaba ġal* **202b**

yalınladı ot “ateş alevlendi”; *yalinlaba ġal* **499b, 462b, 505a;** *yalinlaba ġali* **477a, 487b;** *şitāba ġali* **497b**

yalınladı yanḳan ot “yanan ateş alevlendi”; *yarilduba şitaḳsan ġal* **210a**

yalḳan → yalġan ayt[t]ı anḳa filān nėmege “ona filan nesne hakkında yalan söyledi”; *ḳudal kelebe tūndü tėre yamayi* **476b**

yaltıradı çırayı “yüzü parladı”; *yaltiraba çirayi* **206a**

yaluç “yumşak tüy”; *cōlen unḳasun* **144a**

yam yaşıl “yemyeşil”; *nob noġān* **154b**

yamaḳ urdı anıŋ tonıḳa “onun elbisesini; kürkünü yamaladı”; *nökele tūni dēli* **431a**

yaman aġrıḳ ḳıldı anı “onu kötü hasta yaptı”; *mū ėbeçin kibe tūni* **383b**

yaman aytmaḳ “kötü konuşmak, küfr etmek”; *mū kelekü* **171a**

yaman aytadur “kötü konuşuyor, küfr ediyor”; *mū kellenem* **171a**

yaman ayt[t]ı anḳa “ona kötü sözledi”; *mū kelebe tūndü* **351a**

yaman boldı “kötü oldu”; *mū bolba* **240b, 326a, 354a, 364b**

yaman boldı anıŋ işi “onun işi kötü oldu”; *mū bolba tūni üyle* **272a**

yaman boldı iş “iş kötü oldu”; *mū bolba üyle* **358b**

yaman boldı iş[i] “işi kötü oldu”; *mū bolba üyleyi* **526a**

yaman boldı sözi “sözü kötü oldu”; *mū bolba ügeni* **202a**

yaman çıraylıḳ boldı “kötü çehreli oldu”; *mū çiraytu bolba* **208a**

yaman du‘ā ḳıldı anḳa “ona beddua etti”; *mū hirēbe tūndü* **288b**

yaman ėr-turur zeyd “Zeyd kötü erkektir”; *mū ėre bī zeyd* **532b**

yaman ġandı → ḳıldı aŋa “ona kötülük etti”; *mū sėtkibe tūndü* **463b**

yaman ırḳ tuttı andın “ondan kötü fal tuttu”; *mū ira bariba tūnēse* **503a**

yaman iş “kötü iş”; *mū üyle* **526a**

yaman iş ḳıldı ḫaremde “haremde kötü iş yaptı”; *mū üyle kibe ġertü* **376b**

yaman iş ḳıldı ḫatun birle “kadınla birlikte kötü iş yaptı”; *mū üyle kibe ėmele* **229a**

yaman ḳıldı anı “onu kötü yaptı”; *mū kibe tūni* **376b**

yaman ḳılıḳ[lıḳ] boldı “kötü ahlaklı oldu”; *mū aburitu bolba* **308a**

yaman künler “kötü günler”; *mū üdürler* **198a**

yaman laḳab ḳoydı anḳa “ona kötü ad takdı”; *mū nėre talbiba tū̄ndü* **180a**

yaman mezelıḳ boldı nėme “nesnenin tadı kötü oldu”; *mū amtatu yama bolba* **311a**

yaman sėzik sėzdi anḳa “ona kötü kuşku duydu”; *mū sėzik sėziklebe tū̄ndü* **397b**

yaman söggüç[i] boldı ėr “erkek kötü sövücü oldu”; *mū sökükçi boldı → bolba ėre* **286b**

yaman sögünç birle sögti “onu kötü sövdü”; *mū sögeler sögēbe tū̄ni* **286b**

yaman söz “kötü söz”; *mū üge* **156b, 202b**

yaman sözledi “kötü söyledi”; *mū kelebe* **247b**

yaman sözledi sözi içinde “konuşmasın-da kötü konuştu”; *mū kelebe üge cūra* **491b**

ya[ma]n yarmaḳ “sahte para”; *mū altan* **264a**

[yamanḳa oḳşattı anı] “onu kötüye benzetti”; *mūdu adali kibe tū̄ni* **437a**

yamanladı anı “onu ayıpladı”; *hūlaba → mūlaba tū̄ni* **215b**

yamanladı anı anıŋ ḳılığıda “onun ahlakını ayıpladı”; *mūlaba tū̄ni tū̄ni aburidu* **283a**

yamanladı anıŋ işini “onun işini kınadı”; *mūlaba tū̄ni üyleyi* **224b**

yamanladı anḳa anıŋ işini “ona onun işini ayıpladı”; *mūlaba tū̄tdü → tū̄ndü tū̄ni üyleyi* **424b**

yamanlıḳ ḳıldı “kötülük etti”; *mūliḳ kibe* **495b**

yamanlıḳ ḳıldı anıŋ birle “onunla kötülük yaptı”; *mūliḳ kibe tū̄nlē* **452a**

yamanlıḳ ḳıldı anḳa “ona kötülük etti”; *mūliḳ kibe tū̄ndü* **289b, 397b**

yamanlıḳ ḳıldı aŋa “ona (Moğ. onunla) kötülük yaptı”; *mūliḳ kibe tū̄nlē* **457a**

yamanlıḳ ḳıldı böri ḳoylarda “kurt koyunlara fenalık etti”; *mūliḳ ḳibe çinā kanındu* **216b**

yamanlıḳ ḳıldı yėrde “dünyada kötülük etti”; *mūliḳ kibe ġacar[a]* **284a**

yamanlıḳ tėgürdi anḳa zamāne “zamane ona kötülük getirdi”; *mūliḳ açaraba tūndü zamāne* **236b**

yamġur tiledi “yağmur diledi”; *ḳura ėribe* **513b**

yamġur töküldi “yağmur yağdı”; *çitḳuba ḳura* **197a**

yamġur yaġdurdı kök “gök yağmur yağdırdı”; *ḳura oraba köke* **379b**

yamġur yaġdurdı kök “gök yağmur yağdırdı”; *ḳura oroba kökese → köke* **246a**

yamġurluḳ “yağmurluk”; *ḳuray maḳalay* **116a**

yamġursız boldı yėr “yer yağmursuz oldu”; *ḳura ügey bolba ḳacar* **368b**

yamızı aḳ ḳoy “ön sırtı ak koyun”; *camiz çaġān ḳonin* **143b**

yamızıdın tartu ḳolaŋ “(hayvanın) ön sırtından çekilecek kolan”; *camizasa tataḳu olang* **129a**

yana aldı tapuġnı “yine hizmeti aldı”; *basa abuba tanḳulaġi* **269a**

yana kėyin boldı “yine eskisi gibi oldu”; *basa ḳoyna bolba* **181a**

yana ḳoydı uçasını tam sarı “yine arkasını duvara yasladı”; *basa talbiba ūri’ān balġasundu* **376a**

yana turdı “yine durdu”; *basa bayba* **467a**

yançdı nėmeni “nesneyi dövdü”; *cançiba yamayi* **268a**

yançıldı nėme “nesne ezildi”; *cançilba yama* **483a**

[yançḳan] köfte “kıyılmış et”; *cançiḳsan miḳan* **111a**

yançḳan ḳuru üzüm köknār bile “haşhaş tohumu ile dövülmüş kuru üzüm”; *cançiḳsan ko’āsun cimiş köknār sėlte* **111b**

yançtı anı “onu dövdü”; *cançiba tūni* **347b**

yançtı ḫirmenni “ezdi harmanı”; *cançiba ḫirmeni* **277b**

yançtı meni filān nėme “filan nesne beni çiğnedi”; *cançiba namay tėre yama* **198b**

yançtı ṭa‘āmnı “yemeği çiğnedi”; *cançiba ṭa‘āmi* **248b**

yandı “döndü”; *ḳariba* **215a, 217b, 220b, 265b, 479b, 481b, 487b**

yandı andın “ondan döndü”; *ḳariba tūnēse* **481b, 485a, 493b**

yandı anıŋ işi yaḫşılıḳḳa “onun yaptıkları iyiliğe döndü”; *ḳariba tūni üyle sayinliḳtu* **280b**

yandı anıŋ sarı “ona doğru gitti”; *ḳariba tūni cük* **275a**

yandı anıŋ sarı ‘aḳlı “onun aklı (Moğ. gerçeği) ona döndü”; *ḳariba tūni cük üneni* **272b**

yandı anḳa yamanlıḳ “ona kötülük döndü”; *ḳariba tūndü mūliḳ* **221a**

yandı aŋa “ona döndü”; *buçaba tūndü* **490b;** *ḳariba tūndü* **458b**

yandı bilmeslıḳıdın “bilmezliğin-den döndü”; *ḳaliba → ḳariba ülü medeküyēr* **485b**

yandı ġaybatdın “gıybetten döndü”; *ḳariba mū ügēse* **479b**

yandı ġazā uruşıdın “gaza savaşından döndü”; *ġariba ḳirādin → ḳazādin kėrūrēse* **258a**

yandı ‘ahd[d]ın “sözden döndü”; *ḳariba çiyēse* **280b**

yandı ḳarandaşıdın tağı oġla[n]dın “ağabeyinden ve çocuğundan döndü”; *ḳariba töreksenēse kūnēse* **226b**

yandı kölege “gölge döndü”; *ḳariba se’ūder* **491b, 502b, 531b**

yandı namāzdın “namazdan döndü”; *ḳariba namāzāsa* **482a**

yandı oḳ bėlgüdi[n] “ok hedeften şaştı”; *ḳariba sumun bėlgēse* **219a**

yandı ornıga “yerine döndü”; *ḳariba oranda’ān* **272b**

yandı ot “ateş yandı”; *şitaba ġal* **233a, 469b, 473b, 490a, 464b, 500a**

yandı sudın “sudan döndü”; *ḳariba uṣunāsa* **245a**

yandı tėŋriġa yazuḳdın “günahtan Allah’a tövbe etti”; *ḳariba tėngridü ėre’ū’ēse* **272b**

yandı tėŋrige “Allah’a döndü”; *ḳariba tėngridü* **275b, 398a**

yandı yoldın “yoldan döndü”; *ḳariba möri’ēse* **195a;** *ḳariba mörēse* **276a**

yandılar ‘arafātdın “Arafat’tan döndüler”; *ḳariba ‘arafātāsa* **402a-402b**

yandın ḫatunıġa “karısına döndü”; *ḳariba ėmedēn* **453b**

yandura aldı bağışlaḳannı “bağışlanmışı geri aldı”; *ögüksen ḳari’ūlci abuba* **467a**

yandurdı anı “onu döndürdü”; *ḳari’ūlba tūni* **186b, 380b, 438b**

yandurdı anı fikridin “onu fikrinden caydırdı”; *ḳari’ūlba tūni örēse* **393b**

yandurdı anı işdin “onu işten caydırdı”; *ḳari’ūlba tüni üylėse* **228b**

yandurdı anı tedbīriden → tedbīridin “onu düşüncesinden caydırdı”; *ḳaritulba → ḳari’ūlba tūni anġāsa arġāsa* **192b**

yandurdı atnı → otnı “ateşi yaktı”; *şitāba ġali* **427a**

yandurdı çėrikni “ördüyü döndürdü”; *ḳari’ūlba çerigi* **388a**

yandurdı çırāġnı “kandili yaktı”; *şitāba culayi* **374b**

yandurdı geleni sudın “hayvanları sudan döndürdü”; *ḳari’ūlba adūsuni uṣunāsa* **275a**

yandurdı nėmeni “nesneyi döndürdü”; *ḳari’ūlba yamayi* **516b**

yan[dur]dı ot “ateş yaktı”; *şitāba ġal* **290a**

yandurdı otnı “ateşi yaktı”; *şitāba ġali* **262b, 266a, 342b, 313a, 387b, 389a, 395a, 406a, 423b, 436a, 438a, 518b**

yandurdı sözni “sözü çevirdi”; *ḳari’ūlba ügeyi* **398b**

yandurdı tėveni sudın “deveyi sudan döndürdü”; *ḳari’ūlba tėmēn[i] uṣunāsa* **378b;** *ḳariba tėmēni uṣunāsa* **421a**

yandurmaḳ tiledi sözni “sözü çevirmek istedi”; *ḳari’ūlḳu ėribe ügeyi* **520a**

yanı aġrıḳlıḳ boldı “kaburgası hasta oldu”; *ḳabirḳa ėbeçitü bolba* **367b**

yanı aḳ aṭ “kaburgası ak at”; *ḳabirġa çaġān morin* **126a**

yanıda yattı “yanında yattı”; *dėrgede kėbtebe* **454a**

yanıldı sözide “sözünde yanıldı”; *endebe ügēse* **207b**

yanıt bėrdi anıŋ ḳılığıġa “onun davranışına cevap verdi”; *ḳari’ū ögbe tūni aburiduni* **225b**

yanḳı çıḳardı anı “onu yeni çıkardı”; *şine ġarġaba tūni* **514a**

yanḳı ḳıladur filān işni “filan işi henüz şimdi yapıyor”; *say kinem tėre üyleyi* **371b**

yanḳıldı oḳumaḳda “okumakta yanıldı”; *endebe ungşiḳudu* **350b**

yanḳıldı sanarda “hesapta yanıldı”; *endebe tōlaḳudu* **298a, 310b**

yanḳıldı sanarġa “tahminde yanıldı”; *ėmdebe tōlaḳuydu* **410b**

yanḳıldı sözde (1) “konuşurkun yanıldı”; *endebe keleküdü* **371a**

yanḳıldı sözde (2) “sözde yanıldı”; *endebe ügedü* **317b**

yanḳıldı yırḳalada “türkü söylerken yanıldı”; *endebe dūlaḳuda* **350b**

yanḳılış oḳudı ḥarfnı “harfi yanlış okudu”; *endeci ungşiba ḥarfi* **432a**

yanḳılışḳa nisbet ḳıldı “yanlışa nisbet etti”; *alcāstu adalitḳaba tūni* **437a**

yanḳılḳuçı ėr “yanılıcı adam”; *endekçi ėre* **350b**

yanḳlışḳa nisbet ḳıldı “yanlışa nisbet etti”; *[alcāstu] adalitḳaba tūni* **430b**

yanḳşadı “gevezelik etti”; *yangşaba* **338b**

yanşardı → yaşardı yıġaç tağı körklük boldı yüz “ağaç göğerdi ve yüz güzelleşti”; *kökerebe modun tağı geybe ni’ūr* **247a**

yanurı → yandı ol işde-turur → işke “o işe döndü”; *ḳariba tėre üyledür* **453b**

yanut bėrdi anḳa “ona cevap verdi”; *ḳari[’ū] ögbe tūndü* **397b**

yanut bėrdi tėŋri anḳa ol nėmge “Allah ona o konu için cevap verdi”; *ḳariyū ögbe tėngri tūndü tėre yamayi* **383b**

yaŋ ḳıldı anıŋ birle ḫaṭda “onunla mektupta yanıldı”; *endebe tūnlē biçiktü* **459b**

yaŋı ay köründi “yeni ay göründü”; *şine sara ücegdebe* **394a**

yaŋı boldı “yeni oldu”; *şine bolba* **360b, 498b**

yaŋı boldı nėme “nesne yeni oldu”; *şine bolba yama* **203b**

yaŋ[ı] boldı iş “iş yeni oldu”; *şine bolba üyle* **237a**

yaŋı çıġardı nėmeni “nesneyi yeni çıkardı”; *şine ġarġaba yamayi* **382a**

yaŋ[ı] kėltürdi anı “onu yeni getirdi”; *şini açaraba tūni* **466b**

yaŋı kėltürdi nėmeni “nesneyi yeni getirdi”; *şine açraba yamayi* **374a**

yaŋı ḳıldı “yeniledi”; *şini kibe* **391b**

yaŋı ḳıldı anı “onu yeniledi”; *şini kibe tūni* **438a**

yaŋ[ı] ḳıldı nėmeni “nesneyi yeniledi”; *şine kibe tamayi* **516b**

yaŋı nėme “yeni nesne”; *şine yama* **203b**

yapaġu boldı saçı “saçı keçe gibi oldu”; *dāḳi bolba üsün* **407b**

yapıldı “örtüldü”; *bürkübe* **260a**

yapıldı anḳa filān nėme “ona filan nesne kapadı”; *bürkübe tūni → tūndü yamayi* **336a**

yapıldı anḳa iş “iş ona örtüldü”; *bürkübe tūndü üyle* **437b , 465b**

yapıldı aŋa iş “iş ona örtüldü”; *bürkübe tūndü üyle* **471b, 501b**

yapıldı söz “söz örtüldü”; *bürkübe kėlen* **250a**

yapılġan boldı anḳa iş “iş ona örtülü oldu”; *bürküksen bolba tūndü üyle* **330b**

yapıştı anḳa “ona yapıştı”; *nūçaba tūndü* **315a, 434a, 468b**

yapıştı anḳa balçıḳ “ona balçık yapıştı”; *ni’āba tūndü balçiḳ* **297b**

yapıştı aŋa “ona yapıştı”; *nūçaba tūndü* **495a**

yapışturdı nėmeni “nesneyi yapıştırdı”; *niyāba yamayı* **191a**

yapışundı “yapıştı”; *nūçaba* **470b**

yapışundı anḳa “ona yapıştı”; *nūçaba tūndü* **322a**

yapışundı aŋa “ona yapıştı”; *nūcaba tūndü* **469a**

yapışundı bir birige nėme “nesne birbirine yapıştı”; *ni’āba nim nikendü yama* **489b**

yapraḳ çıġardı yıġaç “ağaç yaprak açtı”; *nabçin ġarġaba modun* **396b**

yapraḳ çıḳardı ėkin “ekin yaprak çıkardı”; *tabçin → nabçin ġarġaba tari’ān* **529a**

yapışundı yėrge “yere yapıştı”; *niyāba ġacara* **294b**

yaptı “örttü”; *bürkübe* **464b**

yaptı anı “onu örttü”; *bükübe tūni* **243b, 271a 447a, 447b, 461b**

yaptı anı tėŋri raḥmat birle “Allah onu rahmetle kapladı”; *bürkübe tėngri tūni raḥmatlā* **489a**

yaptı anı ton birle “onu elbiseyle; kürkle örttü”; *bürkübe tūni dēlē[r]* **434b**

yaptı anḳa “ona kapadı”; *bürkübe tūndü* **429a**

yaptı anḳa işni “işi ona uyguladı”; *pürkübe → bürkübe tūndü üyleyi* **429b**

yaptı anḳa ol nėmeni “o nesneyi ona kapadı”; *bürkübe tūndü tėre yama* **405a**

yaptı bulut kökni “bulut göğü kapattı”; *bürkübe ūlen kökeyi* **385b**

yaptı ėşikni dağı ġazannı “kapıyı ve tencereyi kapadı”; *bürkübe e’ūdeni dağı toġāni* **375a**

yaptı işni “işi yaptı; örttü”; *bürkübe üyleyi* **388b**

yaptı ḳazan başını “kazanın kapağını örttü”; *bürkübe toġāni hėkin* **395a**

yaptı özige tonlarnı “elbiseleri; kürkleri kendisine örttü”; *bürkübe ȫrtēn dēlleri* **522a**

yapuḳ “örtülü”; *bürkūr* **271a**

yapuḳ yaptı aṭḳa “at eyerinin altına örtü koydu”; *nėmlebe morini* **439a**

yār boldı aŋa “ona arkadaş oldu”; *nöker bolba tūndü* **471a**

yār boldılar “arkadaş oldular”; *nöker bolbalar* **462b**

yara bahāsı “yara parası”; *yarāyīn üne* **156b**

yaraḳ ḳıldı işni “işe fayda etti”; *yaraḳ kibe üyleyi* **426b**

yaraḳlıḳ boldı nėme “nesne yarayışlı oldu”; *coḳistuya bolba yamadu* **361a**

yaraḳlik boldı anḳa iş “iş ona yarayışlı oldu”; *coḳustu bolba tūndü üyle* **391a**

yaraḳsız bėrdi anḳa “ona yaramaz verdi”; *yaraḳ ügey okbe tūndü* **454a**

yaralıḳ ḳıldı anı “onu yaraladı”; *yaratu kibe tūni* **199b, 337b**

yaraşa kėldi anḳa iş “iş ona yakıştı”; *coḳiba tūndü üyle* **371a**

yaraşdı anḳa ton “elbise; kürk ona yakıştı”; *coḳiba tūndü dēl* **347b**

yaraşmadı ḫatun ėri birle “kadın kocası ile geçinmedi”; *ėse coḳulduba ėme ėrelērēn* **183b**

yaraşmadı ḫatun ėrige “kadın kocasına yaraşmadı”; *ėse coḳilduba ėme ėredü* **180b**

yaraşmaḳ “barışmak, uyuşmak”; *coḳilduḳu* **130b**

yaraşmaḳ saldı ėki nėme arasıda “iki nesne arasında yaraşık koydu”; *boḳulduḳuyi → coḳulduḳuyi ūrba ḳoyar cūra* **441a**

yaraştı anıŋ birle “onunla bağdaştı”; *coḳilduba tūnlē* **454a, 456a, 460a**

yaraştı anıŋ birle öz mālıda “onunla kendi malını kıyasladı”; *ūcaba tūnlē ōrīn māllar* **461a**

yaraştılar “birbirleriyle uyuştular”; *coḳildubalar* **416b, 463a;** *nim nikelē* “birbiriyle” **508b**

yaraştılar bir biri bile “birbiriyle yakıştılar”; *nim nikendü coḳilduba* **467b**

yaraşturdı ėki nėmeniŋ arasıda “iki nesnenin arasını uyuşturdu”; *çoḳilduba ḳoyar cūra* **456b**

yarattı anı tėŋri ta‘ālā “yüce Allah onu yarattı”; *cayāba tūni tėngri ta‘ālā* **444b**

yarattı tėŋri ḫalāyıḳnı “yaratıkları Allah yarattı”; *cayāba tėngri irgeni* **333b**

yarattı tėŋri kėsek ėtni “çiğnem eti Allah yarattı”; *cayāba tėngri kėsek miḳani* **432b**

yarat[t]ı tėŋri nėmeni “nesneyi Allah yarattı”; *cayāba tėngri yamayı* **189b**

yarattı tėŋri oġlannı yaḫşılıḳ üçün “iyilik için Allah çocuğu yarattı”; *cayāba tėngri kü’ūn sayin tulada* **345b**

yarattı tėŋri ulusnı “ulusu Allah yarattı”; *cayāba tėngri ulusi* **177b**

yardı anı “onu yardı”; *ḳaḳalaba tūni* **268a, 439a**

yardı başını “başını kırdı”; *ḳaḳalaba hėkini* **202b**

yardı dāneni yarġuçak birle “buğdayı değirmen taşıyla övüttü”; *ḳaḳalaba dānayi yarġuçaġi’ār* **266a**

yardı ḳarnını “karnını yardı”; *ḳaḳalaba kēliyini* **242b**

yardı nėmeni “nesneyi yardı”; *ḳaḳalaba yamayi* **192a, 246a**

yardı yaranı “yarayı yardı”; *ḳaḳalaba yarayi* **267b**

yarı ḳanat “yarasa”; *yarı ḳanat f* **151b**

yarıldı “yarıldı”; *ḳaḳaraba* **482b, 483a, 484a, 486b**

yarıldı dāne “buğday yarıldı”; *ḳaḳaraba dāna* **481b**

yarıldı nėme “nesne yarıldı”; *ḳaḳaraba yama* **495a**

yarıldı töben ėrini “alt dudağı yarıldı”; *sėterebe doradu hurūl inu* **321a-321b**

yarıldı yıġaç “ağaç yarıldı”; *ḳaḳalaba modun* **480b, 490b**

yarılġamaḳ tiledi tėŋridin yazuḳı üçün “günahı için Allah’tan bağış diledi”; *soyurḳaḳuyi ėribe tėngriyēse ėrūn tula* **513b**

yarılġan yumurtḳalar “yarılmış yumurtalar”; *faḳaraḳsan → ḳaḳaraḳsan ömdeget* **433b**

yarım “yarım”; *carim* **122a**

yarım alṭun “yarım altın”; *carim altan* **123a**

yarım baldırınḳa yėtti ton “elbise; kürk çıplaklığının yarısına yetti”; *carim şilbidü kürbe dēl* **253a**

yarım baṭman “yarım baṭman”; *carim baṭman* **124b**

yarım dang “yarım dang (dang = ¼ dirhemlik ağırlık)”; *carim möngü* **123a**

yarım kėçe yöridi “gece yarısı yürüdü”; *carim söni yabuba* **374a**

yarımçuḳ pişti biryān “kebap yarım yamalak pişti”; *carimtu bolba biryān* **528b**

yarımḳa yėtti ay “ay yarım ay oldu”; *carimdu kürbe sara* **468a**

yarımlattı anıŋ birle mālnı “malı onunla yarı yarıya paylaştı”; *carimlaba tūnlē māli* **454b**

yarımuçuḳ → yarımçuḳ pişti ėt “et yarım pişti, Moğ. yarım yamalak pişmiş et”; *carimtu boluḳsan miḳan* **295a**

yarışur üçün yı[ġ]ḳan aṭlar “yarış için toplanmış at”; *urilduḳuyīn tula ḳuri’āksan morit* **127b**

yārī bėrdi anḳa “ona ardım etti”; *nökeçebe tūndü* **375b, 377b, 401b, 451b**

yārī bėrdi anḳa ėr “erkek ona yardım etti”; *nökeçebe tūndü ėre* **377a**

yārī bėrdi anḳa oḳumaḳda “okumakta ona yardım etti”; *ökçebe tūndü ugşiḳudu* **455b**

yārī bėrdi aŋa “ona yardım etti”; *nökeçebe tūndü* **240a, 461b, 463b;** *nöke[çe]çi ögbe tūndü* **459b**

yārī bėrdi tėŋri anḳa duşman üçün “Allah ona düşmana karşı yardım etti”; *tėngri tīni hibēbe duşman tulada* **246b**

yārī bėrdiler ḳazġanġalı “kazanması için yardım ettiler”; *nökçebe tündü çöküyīn tula* **169b**

yārī bėrgüçi ėr “yardım edici erkek”; *nökeçekçi ėre* **401b**

yārī ḳıldı anıŋ birle “onunla birlikte yardım etti”; *nökçebe tīndü* **297a**

yārī tiledi andın “ondan yardım istedi”; *BOŞ* **511b;** *küçin ėribe tīnēse* **512b;** *küçin bariba tīnēse* **513b;** *nökeçeküyi ėribe tīnēse* **516b;** *nökeçebe ėribe tīnēse* **521b**

yarlıġadı anı “ona taltif etti”; *soyurḳaba tīni* **292b**

yarlıḳadı tėŋri anıŋ yazuḳını “Allah onun günahını bağışladı”; *soyurḳaba tėngri tīni ėre’īni* **177b**

yarudı anıŋ birle közi “gözü onunla aydınlandı”; *gėybe niduni tīnlē* **204b**

yarudı çırāġ “kandil yandı”; *gėybe cula* **342a**

yarudı nėme “nesne parladı”; *gėybe yama* **399b**

yarudı yulduz yaruḳluġı birle “yıldız parlaklığıyla parladı”; *gėybe hodun hoduniārlār* **334a**

yarudı yüzi “yüzü parladı”; *gėybe ni’ūri* **378a;** *gėybe ni’ūrni* **499b**

yaruḳ boldı “parladı”; *gėgēn bolba* **520b**

yaruḳ boldı yüz “yüz parladı”; *gėgēn bolba ni’ūr* **385a**

yaruḳ yulduz “parlak yıldız”; *gėnen → gėgēn hodun* **334a**

yaruḳlıḳ bėrdi kūn “güneş aydınlık saçtı”; *gėgēn ögbe naran* **385a**

yaruḳsız boldı kün “güneş fersiz oldu”; *gėgēn ügey bolba naran* **443a**

yaruttı “aydınlattı”; *gėylgebe* **397b**

yaruttı anı özge kişi “onu başkası aydınlattı”; *gėylgebe tīni bişi kü’ūn* **399b**

yarut[t]ı çıraġnı “kandili yaktı”; *şitāba culayı* **443a**

yaruttı nėmeni “nesneyi aydınlattı”; *geylgebe yamayi* **518b**

yasadı anı “onu süsledi”; *casaba tīni* **446a**

yasadı anḳa köheni “zırhı ona yaptı”; *casaba tūndü köhēyi* **271a**

yasadı anḳa yaḫşı ol nėme[ni] “o nesneyi ona iyi yaptı”; *casaba tūndü tėre sayin yamayi* **444a**

yasadı çėrikni “askeri düzenledi”; *casaba çėrigi* **421a, 446b**

yasadı divītni “diviti süsledi”; *casaba devėti* **402b;** *casaba üjük* **221a**

yasadı filān nėmeni “filan nesneyi düzdü”; *casaba [tėre] yamayi* **336a**

yasadı ḫatunnı “kadını süsledi”; *casaba ėmeyi* **227b**

yasadı ḥaẓīranı “mezarlığı yaptı”; *casaba ḥaẓīrayi* **464a**

yasadı kitābnı “kitabı düzenledi”; *casaba defteri* **527a**

yasadı özini iş üçün “kendisini iş için donattı”; *casaba ōri’ēn üyle tulada* **502a**

yasadı sözni yaġlan birle “sözü yalanla doldurdu”; *casaba ügeyi ḳudali’ār* **442b**

yasadı tam buzuḳlarını “duvar yıkıklarını yaptı”; *casaba balġasuni ėbderkey* **270a**

yasadı yalġannı “yalanı düzdü”; *casaba ḳudali* **254a, 469b**

yasaġan kėlinni kördi “süslenmiş gelini gördü”; *ücebe ücebe cacaḳsan → casaḳsan bėridü* **477b-478a**

yasaġan sözler “süslenen sözler”; *casaḳsan üges* **433b**

yasal “ordu düzeni”; *yasal f* **130b**

yasaladı → yasadı ḫatunlarnıŋ altun bile yasanur nėmeleri “kadınların altını ile süslenen nesneleri süsledi”; *casaba ḫatundīn casaḳu çimegi* **279a**

yasandı safarḳa “sefere hazırlandı”; *cöbüşüybe safartu* **491a**

yasandı yasanur nėme birle “takı takıştırdı”; *casaba casaḳu yamalā* **505b**

yasanur nėmesiz ḳaldı ḫatun “kadın süs eşyasız kaldı”; *casaḳu yama ügey bolba ėme* **318a**

yası boldı “yassı oldu”; *ḳabtaġay bolba* **359a**

yası burunluḳ boldı “yassı burunlu oldu”; *ḳabtaḳay ḳabartu bolba* **308a**

yastuḳ “yastık”; *dėre* **118b**

yastuḳ ḳoydı aġrıḳḳa “hastaya yastık koydu”; *dėre talbiba ėbeçindü* **174a**

yastuḳ ḳoydı anḳa “ona yastık koydu”; *dėre talbiba tūndü* **440b**

yasundı → yaşundı anıŋ ėvige “onun evine saklandı”; *tuba → ni’ūba tūni gėrtü* **511a**

yaş toldı közi “gözü yaş doldu”; *nidündü nilbüsün dü’ūrgebe* **523b**

yaş yaḳdı közdin “gözden yaş aktı”; *nilbusun urusba nidünēse* **197a**

yaşardı közi “gözü yaşardı”; *nilbusulaba nidün* **188a, 345a**

yaşġan yaşın “ışıldamış yıldırım”; *yaşġan yaşin f* **188a**

yaşı aḳıp żaʻīf boldı közi “Çağ. gözyaşı akıp gözü zayıfladı, Moğ. gözleri yaşlı zayıf oldu”; *nidün dora nilbusutu bolba* **309b**

yaşı uzun boldı “ömrü uzun oldu”; *nasun urtu bolba* **306b**

yaşıl boldı “yeşil oldu”; *noġān bolba* **486a**

yaşıl boldı aṭ “at yeşil oldu”; *yaşil bolba morin* **484b**

yaşıl ḳıldı anı “onu yeşil yaptı”; *kök[e] kibe tūni* **426a**

yaşıldı → açıldı anıŋ antı “onun andı bozuldu”; *ḳuḳaraba tūni andaġar* **499a**

yaşın yıltıradı “yıldırım çaktı”; *yaşin yaşinaba* **494a**

yaşın[a]dı yulduz “yıldız parladı”; *gilçibe hodun* **233a**

yaşınaḳan yulduz “parlak yıldız”; *ḳilçayḳsan hodun* **233a**

yaşınladı kök “gök şimşek çaktı”; *yaşinaba köke* **384b**

yaşnadı yaşın “şimşek çaktı”; *çaḳilba yaşin* **396a;** *yaşinaba yaşin* **212a**

yaşundı “saklandı”; *ni’ūba* **518a**

yaşundı andın “ondan saklandı”; *ni’ūba tūnēse* **477a, 522a**

yaşundı ay “ay saklandı”; *ni’ūba sara* **516b**

yaşura bardı “gizlice gitti”; *ni’ūçi orçiba* **529b**

yaşura dōst “gizli arkadaş”; *nuyūḳsan anda* **256b**

yaşura ėlçi yiberdi anıŋ sarı “ona gizlice elçi gönderdi”; *ni’ūci ėlçi ilebe tūndür* **266a**

yaşura ḳaçtı “gizlice kaçtı”; *nūci tutāba* **499a**

yaşura ḳıldı sözni “sözü gizlice söyledi”; *niyūci kelebe ügeyi* **430a**

yaşura nėme tiledi andın “ondan gizlice nesne istedi”; *ni’ūyi → ni’ūci yama ėribe tū̄nēse* **472a**

yaşura sözledi anḳa “ona gizlice söyledi”; *ni’ūci kelebe tū̄ndü* **430a**

yaşura sözleştiler “gizlice konuştular”; *ni’ūci keledübeler* **417b**

yaşurdı “gizledi”; *niyūba* **260a**

yaşurdı andın ḫabarnı “ondan haberi sakladı”; *ni’ūba tū̄nēse ügeyi* **448a**

yaşurdı andın sırnı “ondan sırrı gizledi”; *ni’ūba tū̄nēse sėtkildi → sėtkili kėnen* **456a-456b**

yaşurdı anı “onu sakladı”; *ni’ūbe tū̄ni* **464b**

yaşurdı nėmeni “nesneyi sakladı”; *ni’ūba yamayi* **334a, 342a, 524b**

yaşur[d]ı nėmeni topraḳda “nesneyi toprakta sakladı”; *ni’ūba yamayi şirūdu* **266a**

[yaşurdı peşīmānlıḳnı] “pişmanlığı sakladı”; *ni’ūba peşīmāni* **392b**

yatḳurdı anı “onu yatırdı”; *unta’ūlba tū̄ni* **382b;** *kebte’ūlbe tū̄ni* **386a**

yattı “yattı”; *kebtebe* **347a, 348b, 467a**

yattı → yaptı tėŋri “Allah kapadı”; *bürkübe tėngri* **428b**

yattı tavuġ “tavuk yattı”; *kėbtebe taḳi’ā* **197b**

yatuḳıḳa bardı kėyik “geyik, yatağına vardı”; *kebteşidēn orçiba göresün* **182a**

yatur töşek “yatacak döşek”; *kėbtegü debisker* **118b**

yavaş boldı “yavaş oldu”; *nomuġan bolba* **363a**

yavaş boldı [ėr] “erkek uysal oldu”; *namurġan bolba ėr[e]* **211b**

yavaş ėtti anı “onu uysallaştırdı”; *namuġan kibe tū̄ni* **391a**

yavaş ėt[t]i çalıḳ geleni “terli atı yavaşlattı”; *namaġn kibe çaliḳ morini* **278a**

yavuḳ boldı “yakın oldu”; *oyra bolba* **462b, 505b**

yavuḳ boldı anḳa “ona yakın oldu”; *oyra bolba tūndü* **292b, 297b, 355b, 461b**

yavuḳ boldı anḳa av “av ona yaklaştı”; *oyra irebe tūndü aba* **373a**

yavuḳ boldı aŋa “ona yakın oldu”; *oyra bolba tūndü* **457b, 483b**

yavuḳ boldı kim ḳılġay zeyd “az kalsın Zeyd yapacaktı”; *oyra bolba zeyd tūni kilü → kikü* **532b**

yavuḳ boldı ḳopḳay zeyd “Zeyd az kaldı kalkacaktı”; *oyra bolba bosḳu zeyd* **532b**

yavuḳ boldı köç “göç yakın oldu”; *oyra bolba yūri → nūri* **312b**

yavuḳ boldılar “yakın oldular”; *oyra bolbalar* **468a**

yavuḳ ḳıldı “yaklaştırdı”; *oyra kibe* **522b**

yavuḳ ḳıldı anı “onu yaklaştırdı”; *oyra kibe tūni* **384a**

yavuḳ ḳoşnum durur “yakın komşumdur”; *oyra ḳoşuni bī* **166b**

yavuḳ ḳoydı anı “onu yakın koydu”; *oyra talbiba tūni* **422b**

yavuḳ ḳoydı anı anḳa “onu ona yakın koydu”; *ėre → oyra talbiba tūni tūndü* **419a**

yavuḳ yėt[t]i anḳa “ona yaklaştı”; *oyra kürbe tūndü* **449b**

yavuḳlaştı anıŋ birle “onunla yakınlaştı”; *neyleldübe tūnlē* **456b;** *oyralalduba tūnlē* **456b**

yavuḳlaştı ḫatun birle “kadınla yakınlaştı”; *oyratuba ėmelēren* **228b**

yavuḳluḳ tiledi aŋa “ona yakınlık istedi”; *oyraliḳ ėribe tūndü* **500b**

yavurḳan “yorgan”; *köncile* **117a, 119a**

yay “yay”; *numun* **133b**

yay baġrı “yay göğsü”; *numunu ėligen* **134a**

yay dek boldı ḳaşı “kaşı yay gibi oldu”; *numun metü bolba hanisḳa* **325b**

yay ġulaġı “yay kulağı, ucu”; *numuni ḳiçir* **134a**

yay kėçürdi ėr şeherde “erkek yazı geçirdi şehirde”; *cusaba ėre balġasundu* **220b**

yay toḳḳan bota “güzün doğan deve yavrusu”; *namur töreksen botaġa* **137a**

yay tutḳası “yay tutacağı”; *numuni bari’ūr* **133b**

yayak “dikiş yeri”; *yayak f* **115b**

yayaḳ boldı “yaya oldu”; *yabuġan bolba* **317b, 495b**

yayaḳ ḳıldı anı “onu yaya bıraktı”; *yabuġan kibe tūni* **387b**

yayaḳ sançıştılar “yaya savaştılar”; *yabuġan ḳatḳuldubalar* **416b**

yayaḳlar “yayalar”; *yabuġat* **130a**

yayçı “yaycı”; *numuçi* **133b**

yaydı anı “onu yaydı”; *dėlgebe tūni* **250b**

yaydı yėrni tėŋri “Allah yeri yaydı”; *dėlgebe tėngri ġacar[i]* **285a**

yayıldı ḫabar “haber yayıldı”; *dėlgerebe kėlen* **465a, 520b;** *dėlgebe kėlen* **482b**

yayıldı küyer ot “yanan ateş yayıldı”; *ėlgerebe → dėlgerebe şitaḳsan ġali* **520b**

yayıldı saç “saç dağıldı”; *dėlgebe üsün* **202a**

yayıldı saç dağı misvāk başı “saç ve misvak başı dağıldı”; *dėlgebe üsün misvākīn hėkin* **298b**

yayıldı tizgen nėme “dizilen nesne dağıldı”; *dėlegebe → dėlgerebe ḳolbasan yama* **465a**

yayladı ol yėrde “o yerde yazı geçirdi”; *cusaba tėre ġacara* **474b, 503b**

yayrattı anı “onu parçaladı”; *yayra’ūlba tūni* **263a**

yayrattı nėmeni “nesneyi parçaladı”; *yayra’ūlba yamayi* **179a, 246b**

yaz toḳḳan bota “ilk yazın doğan deve yavrusu”; *ḳabur töreksen botaġa* **137a**

yazı gelesi “bozkır hayvanı”; *kērīn adūsun* **144b**

yazıḳa çıḳtı “bozkıra çıktı”; *kēre ġarba* **378b**

yazlıḳ otnı otladı “ilkyazlık otu otladı”; *ḳaburīn ėbesün ėbesülebe* **467a**

yazuḳ ḳıldı “günah işledi”; *ėre’ū kibe* **272b, 294a, 319b, 372a;** *ėrū kibe* **245b, 388b, 462b**

yazuḳ ḳıldı ėr “erkek günah işledi”; *ėrū kibe ėrü → ėre* **299b**

yazuḳ taba turġan and “günaha azm edenin andı”; *ère’ūrū̄ şitkeksen andaġār* **182a**

yazuḳdın çıḳtı “günahtan çıktı”; *ère’ū̄’ēse ġarba* **496b**

yazuḳladı anı “onu günahlı etti”; *èrū̄lebe tū̄ni* **505b**

yazuḳlıḳ ḳıldı anı “onu günahlı etti”; *èrū̄lebe tū̄ni* **435a**

yazuḳnı köterdi “günahını çıkardı”; *ère’ū̄yi örgübe* **271b**

yèberdi ka‘baḳa ḳurbānlıḳ “Kabeye kurbanlık önderdi”; *ilebe ka‘badu ḳurbānliḳ* **404a**

yèdi “yemek yedi”; *idebe* **256a**

yèdi bālnı ḳaşuḳ birle “balı kaşık ile yedi”; *idebe bali ḳalbuġalār* **315a**

yèdi gele arpanı “hayvan arpayı yedi”; *idebe adūsun arbayi* **322a**

yèdi sütniŋ köpükini “sütün köpüğünü yedi”; *idebe süni köhēsüni* **477a**

yèdi talḳannı “talkanı yedi”; *idebe talḳani* **300b**

yèdi yèr sunı “yer suyu soğurdu”; *idebe ġacar uṣuni* **314a**

yèdürdi aḳnı ḳızıl birle “akı kızıl ile birlikte yedirdi”; *çiġāni hulānlā ide’ūlbe tū̄ndü* **372b**

yèdürdi anıŋ “yedirdi”; *ide’ūlbe* **372b**

yèdürdi anḳa ol nèmeni “ona o nesneyi yedirdi”; *ide’ūlbe tū̄nü tère yamayi* **389a**

yekteyini kèydi “yazlığını giydi”; *duri ömüsbe* **529b**

yèl buluṭdın yamġur çıḳardı “rüzgâr bulutdan yağmur yağdırdı”; *key e’ūlenēse ḳura ġarġaba* **516b**

yèldi tève “deve koştu”; *güybe tèmēn* **224a**

yèldi tèveler “develer koştu”; *güybe tèbet* **212b**

yèlge bèrdi aşlıḳnı “yemeği rüzgâra (Moğ. yoğurdu) verdi”; *keyskebe taraḳi* **447a**

yèlpidi anı “onu yelledi”; *yèlbibe tū̄ni* **442a**

yèlpidi yèlpügüç birle “yelpazeyle yelledi”; *yèlbibe yèlbügüç[ē]rlē* **501a**

yèm bèrdi ḳuş balasıḳa “kuş yavrusuna yem verdi”; *yèm ögbe şiba’ūn culcaġandān* **268a**

yemdüki çıḳtı oġlannıŋ “çocuğun kasık kılı çıktı”; *se’ūrel ġarġaba kūken* **374a**

yėmdükini ḳırḳtı “kasık kılını kesti”; *se’ūrelēn ḳirġaba* **516b**

yėmiş bėrdi yıġaç “ağaç meyve verdi”; *cimiş ögbe lamodun → modun* **377b**

yemiş yėdi “meyve yedi”; *cimiş idebe* **320b, 496a**

yemişniŋ mezesi “meyvenin tadı”; *ėne cimişin amtan* **320b**

yėndi anı “onu yendi”; *deylebe tūni* **265b**

yėnil ḳıldı anı ḳorḳunç “korku onun aklını başından aldı”; *köngen kibe tūni ayl* **517a**

yėŋ “yen”; *ḳançun* **115a**

yeŋ aġzi “yen deliği”; *ḳançuni amasar* **115a**

yėŋ yasadı köŋlekke “gömleğe yen yaptı”; *ḳançu casaba çamçaydu* **436b**

yėŋdi anı “onu yendi”; *deylebe tūni* **264b, 341b, 392a**

yėŋgil boldı “hafif oldu”; *köngen bolba* **206a**

yėŋgil ḳıldı anı “onu hafif etti”; *köngen kibe tūni* **439a**

yėŋil baş “düşüncesiz kafa”; *BOŞ* **297a**

yėŋil başlıḳ boldı sėvinçdin dağı ḳayġudın “sevinçten (Moğ. kederden) ve kaygıdan aklı başından gitti”; *köngen hėkitü bolba ḳayġu vayna → basa sėtkilēse* **297a**

yėŋil boldı “hafif oldu”; *köngen bolba* **313a**

yeŋil ḳıldı anı “onu hafifletti”; *köngen kibe tūni* **377b**

yėŋil ḳıldı anı sėvinlek → sėvinmek dağı ḳayġu “sevinmek ve kaygı onun aklını başından aldı”; *köngen kibe tūni bayasḳulan basa ḳayġu* **372b**

yėŋil tuttı nėmeni “nesneyi hafif saydı”; *köngen bariba yamayi* **517a**

yėŋillıḳ ḳıldı yaman iş içinde “kötü iş içinde (Moğ. için) hafiflik etti”; *köngenlik kibe mū üyledü* **495a**

yėŋillik ḳıldı “hafiflik etti”; *köngenlik kibe* **311a**

yėŋil[l]ik ḳıldı ėr “erkek hafiflik gösterdi”; *köngen kibe ėre* **219a**

yėr bağırlap bardı ḳuş dağı bulut “kuş ve bulut yere karşı karın üstü gitti”; *ġacar ėligeleci orçiba şiba’ūn başa e’ūlen* **393a**

yėr tuttı “yer tuttu”; *ḳacar bariba* **472b**

yėr tuttı şeherde “şehirde yer tuttu”; *ġacar bariba şehertü* **500b**

yėrdi → yėrde siŋdi su “su yere sindi”; *ġacara şingebe uṣun* **242b**

yėrdi[n] yėrge ėlt[t]i anı “yerden yere iletti”; *ġacara ġacarāsa orçiba tūni* **258b**

yėrge yėtti ḳurbān tėvesi “kurban devesi yere ulaştı”; *ġacara kürbe ḳurbānu tėmēn* **207a**

yeşildi → tėşildi tėrisi “derisi delindi”; *çūraba arasun* **498b**

yėşildi saçı “saçı çözüldü”; *aldaraba üsün* **310a**

yėşildi tügün “düğüm çözüldü”; *aldaraba canḳi* **483a**

yėşti tügün[n]i “düğümü çözdü”; *tayilba canḳini* **269a**

yėter ėdi anḳa nėme “ona nesne yeterdi”; *kürüm bilē tūndü yama* **226b**

yėter sanḳa “yeter sana”; *gürüm çimadu* **165b**

yėter tėŋri saḳlaḳuçı “koruyucu olarak allah yeter”; *kürüm tėngri saḳiḳçi* **226b**

yėtgürdi anḳa sözni “sözü ona ulaştırdı”; *kürgebe tūndü ergeyi → ügeyi* **419b**

yėtildi “yetişti”; *güyçebe* **314b**

yėtildi yemiş dağı oğlan “yemiş ve çocuk yetişti”; *kürbe kūken dağı cimiş* **386a**

yėtilgen nėme “yeterli nesne”; *kürüksen yama* **251b**

yėtilme[ke] yavuşuptur oğlan “oğlan ergenliğe yaklaştı”; *bėyedü kürbe kūken* **454b**

yėtkeri tuğurdı ḫatun “kadın ters doğurdu”; *tėzkeri → tėskeri tėre’ūlbe → töre’ūlbe ėme* **397a**

yėtkürdi anḳa bitik “ona mektup ulaştırdı”; *kürgebe tūndü biçik* **395a**

yėtkürdi anḳa mālnı “malı ona ulaştırdı”; *kürgebe tūni māli* **396b**

yėtkürdi anḳa özgeni “ona başkasını götürdü”; *kürgebe tūndü bişini* **386a**

yėtkürdi anḳa sözni “sözü ona ulaştırdı”; *kürgebe tūndü ügeyi* **228b**

yėtkürdi ėlçilıḳnı “elçiliği iletti”; *kürgebe ėlçiliği* **431b**

yėtkürdi katıḳlıḳnı “katı yüreklilik çektirdi”; *kürgebe ḳata’ūliḳ* **385a**

yėtmiş “yetmiş”; *dalan* **120a**

yėtmiş miŋ “yetmiş bin”; *dalan minḳan* **121a**

yėt[t]inçi aṭ “yedinci at”; *dolatār morin* **128a**

yėt[t]inçi boldı ėlge “halka yedinci oldu”; *dolānçi bolba irgendü* **346a**

yė[t]ti “yedi”; *dolān* **119b**

yėt[t]i anḳa “ona ulaştı”; *kürbe tūndü* **315a, 329a;** *kürgebe tūni* **386a**

yėtti anḳa bitik “ulaştı ona mektup”; *hürbe → kürbe tūndü biçik* **213b**

yėtti aŋa ḫabar “ona haber ulaştı”; *kürbe tūndü kėlen* **504a, 511a**

yėtti bitik “mektup ulaştı”; *kürbe biçik* **241b**

yėtti boruç küni “borç günü geldi”; *kürbe ökkü üdür* **207a**

yė[t]ti miŋ “yedi bin”; *dolān minḳan* **120b**

yėtti oḳ bėlgüge “ok hedefe vardı”; *kürbe sumun bėlgedü* **398a**

yė[t]ti ülüşdin bir ülüş “yedide bir hisse”; *dolān ḳubi’āsa niken ḳubi* **122b**

yė[t]ti yaşar tėve “yedi yaşındaki deve”; *dolān nasutu tėm[ē]n* **137b**

yė[t]ti yaşar uy “yedi yaşında sığır”; *dolān nasutu üker* **141b**

yė[t]ti yüz “yedi yüz”; *dolān ca’ūn* **120b**

yė[t]ti yüz miŋ “yedi yüz bin”; *dolān ca’ūn minḳan* **121b**

yıdlandı nāzbūy “reyhan koktu”; *hünisbe nāzbūy* **299a**

yıdlandı yıpar “misk koktu”; *hünibe ca’ār* **217a**

yıġaç “ağaç”; *modun* **178b**

yıġaç çomaḳ “ağaç sopa”; *modun bula’ū* **135b**

yıġaç ḳurtı “ağaç kurdu”; *modunu ġoraġay* **149a**

yıġaç üzeŋü “ağaç üzengi”; *modun dörē* **129a**

yıġadur “topluyor”; *ḳuri’ānam* **172b**

yıġdı alarnı “onları yığdı”; *ḳuri’āba tėdeni* **422a**

yıġdı anı “onu yığdı”; *ḳuri’āba tūni* **270b, 277a, 344b, 444b**

yıġdı çėrikni “askeri topladı”; *ḳuri’āba çėriki* **425a**

yıġdı ėlni “insanları topladı”; *ḳuri’āba irgeni* **172b**

yıġdı kitābnı “kitabı yığdı”; *ḳuri’āba defteri* **431b**

yıġdı mālnı “malı yığdı”; *ḳuri’āba māli* **231a, 426a, 430b, 479a**

yıġdı nėmeni “nesneyi topladı”; *ḳuri’āba yamayi* **524b**

yıġdı sannı “sayıyı topladı”; *ḳuri’āba tōni* **387a**

yıġdı sunı “suyu toladı”; *ḳuri’āba uṣuni* **225a**

yıġdı sunı ḥavżda “suyu havuzda topladı”; *ḳuri’āba uṣuni köldü* **225b**

yıġdı tėŋri ėlni “Allah insanları topladı”; *ḳuri’āba tėngri irgeni* **175a**

yıġdılar “topladılar”; *ḳuri’ārlar* **169b**

yıġıladurlar “toplanıyorlar”; *ḳuribalar* **173a**

yıġıldı “yığıldı”; *ḳuriba* **531a, 532a**

yıġıldı ėl “halk toplandı”; *ḳuriba irgen* **476a**

yıġıldı işle[r] “işler birikti”; *üyle ḳuriba* **514a**

yıġıldı su “su yığıldı”; *ḳuriba uṣun* **514b**

yıġıldılar “toplandılar”; *ḳuri’ābalar* **173a, 462b;** *ḳuri’ābalar* **463b;** *ḳurilduba* **486b;** *ḳurildubalar* **467a**

yıġıldılar anıŋ ḳaşında “onun önünde toplandılar”; *ḳurilduba tūni dėrgede* **486b**

yıġıldılar anḳa “ona toplandılar”; *ḳuriba tūndü* **385b**

yığıldılar ėl “insanlar toplandı”; *ḳuriba irgen* **523b;** *ḳuribalar irgen* **514a;** *ḳurilduba ilgen → irgen* **504b**

yığıldıyar → yığıldılar anḳa ėl “insanlar onda toplandı”; *ḳuriba irgen tūndü* **206a**

yığırıldı siki “siki indi”; *hümeribe ocuġayi* **347b**

yığḳan su “toplanmış su”; *ḳuri’āḳsan uṣun* **225a**

yığladı “ağladı”; *uylaba* **169b, 227a, 462b, 513b**

yığladı anḳa ölgendin sonḳra “öldükten sonra ağladı”; *uylaba tūndü ükü̈ksenü ḳoyna* **223a**

yığladı yaşın “yıldırım ağladı, Moğ. gözyaşını döktü”; *uylaba nilbusun* **221b**

yığlamaḳ “ağlamak”; *uylaḳu* **169b**

yığlaştı anıŋ birle “onunla birlikte ağlaştı”; *uylaba tūnlē* **461a**

yığlattı anı “onu ağlattı”; *huyla’ūlba tūni* **447b**

yığıldılar “toplandılar”; *ḳurildubalar* **492b**

yıḳdı anı “onu yıktı”; *unaġāba tūni* **347a, 406a**

yıḳıldı “düştü, yıkıldı”; *yiḳilba* **250b;** *ḳuri’āba* “yığıldı” **497a**

yıḳıldı çuġura “çukura düştü”; *unaba çuḳurtu* **413a**

yıḳıldı ṭaḳdın “dağdan düştü”; *unaba ūlāsa* **504a**

yıḳıldı tam “duvar yıkıldı”; *unaba balġasun* **482b, 483b, 502a**

yıḳıt[t]ı atnı arıḳḳa “atı arka yıktı”; *unaġāba morini tatāldu* **389b**

yıḳ[ḳ]an nėme “yıkılmış nesne”; *unaḳsan yama* **406a**

yıḳtı anı “onu yıktı”; *unaġāba tūni* **381b**

yılan “yılan”; *moġay* **148a**

yılan terisi “yılan derisi”; *moġayn arasun* **148a**

yıldıradı “parladı”; *ġaltayba* **212a**

yıltıradı “parladı”; *ḳiltaliba* **205b**

yıltıradı kökdin çaḳılġan ot “gökte çakan yıldırım parladı”; *yiltiraba kökēse çaḳiluḳsan ġal* **253b**

yıltıradı nėme “nesne parladı”; *yiltiraba yama* **253b**

yıŋırçaḳ “odundan yapılmış eyer, yük eyeri”; *yıŋırçaḳ* **128b**

yıradı anın “ondan uzaklaştı”; *ḳola bolba tūnēse* **204a**

yıraḳ bardı işde “işe uzak gitti”; *ḳola orçiba üyledü* **482a**

yıraḳ bardı nėme içinde “nesne içinde uzak gitti”; *ḳola orçiba yama totara* **494b**

yıraḳ bardı yėrde “yere uzak gitti”; *ḳola orçiba ġacara* **500b**

yıraḳ bolba yurt “yurt uzak oldu”; *ḳola bolba nutuḳ* **346b**

yıraḳ boldı “uzak oldu”; *ḳola bolba* **205b, 254a, 288b**

yıraḳ boldı andın “ondan uzak oldu”; *ḳola bolba tūnēse* **281a, 351b, 356b, 475b, 504a,**

yıraḳ boldı buluṭ “bulut uzak oldu”;

yıraḳ boldı buluṭ “bulut uzaklaştı”; *ḳola bolba e’ūlen* **483b;** *ḳola bolba ūlen* **493a**

yıraḳ boldı ėvler “evler uzak oldu”; *ḳola bolba ġėrler* **509b**

yıraḳ boldı ḳaranḳuluḳ dağı ḳayġuluḳ “karanlık ve kaygı uzak oldu”; *ḳola bolba ḳayġu dağı ḳaranḳutu* **481b**

yıraḳ boldı ḳayġu “kaygı uzak oldu”; *ḳola bolba ḳayġu* **484a**

yıraḳ boldı küŋdin “cariyeden uzak oldu”; *ḳola bolba şibekçinēse* **511b**

yıraḳ boldı mendin “benden uzak oldu”; *ḳola bolba nadāsa* **169a**

yıraḳ boldı özindin “kendisinden uzak oldu”; *ḳola bolba ōrenēse* **300a**

yıraḳ boldı yābān “bozkır uzak oldu”; *ḳola bolba kēr* **281b**

yıraḳ boldı yanı töşekdin “yanı döşekten uzak oldu”; *ḳola bolba ḳaburġani dėbiskerēse* **510b**

yıraḳ boldı [yurt] “yurt uzak oldu”; *ḳola bolba nutuḳ* **344a**

yıraḳ ḳıldı andın “ondan uzaklaştırdı”; *ḳola kibe tūnēse* **345a**

yıraḳ ḳıldı andın ḳayġunı “ondan kaygıyı uzaklaştırdı”; *ḳola kibe tūnēse ḳayġuyi* **423b**

yıraḳ ḳıldı anı “onu uzaklaştırdı”; *ḳola kibe tūni* **375a, 425a, 445a, 450b, 525b**

yıraḳ ḳıldı anı yėrdin “onu yerinden uzaklaştırdı”; *ḳola kibe tūni ġacarāsa* **526b**

yıraḳ ḳıldı tėŋri kāfirnı raḥmatdın “Allah kâfiri rahmetten uzak tuttu”; *ḳola kibe tėngri kāfiri raḥmatāsa* **339b**

yıraḳ ḳıldı ziyānlıḳnı yoldın “ziyan vereni yoldan uzaklaştırdı”; *ḳola kibe ḳor kürküyi mörēse* **402b**

yıraḳ kirdi iş[ke] “işe uzak girdi, Moğ. yatak içinde deprendi”; *ködelbe debisker totar* **530b**

yıraḳ tuttı anı “onu uzak tuttu”; *ḳola bariba tūni* **512b**

yıraḳ yıraḳ “uzak uzak”; *ḳolāsa ḳola* **163b**

yıraḳ yıraḳ baŋye urdı tonga “elbiseye; kürke uzak uzak dikiş attı”; *ḳola tėbçibe dēli* **524a**

yıraḳdın baḳtı nėmege “nesneye uzaktan baktı”; *ḳolāsa ücebe yamayi* **339a**

yıraḳlıḳ bolsun sanḳa “senden uzak olsun”; *ḳola boltuġay çimadu* **164b**

yırıldı → yırtıldı “yırtıldı”; *tamturaba* **482a**

yırladı “türkü söyledi”; *dūlaba* **200a, 240a, 505b**

yırladı ėr yā köverçken çarladı “adam türkü söyledi ve göverci öttü”; *dūlaba ėre dağı kō’ōrçeken ḳaylaba* **346a**

yırtıldı “yırtıldı”; *tamturaba* **361a**

yırtıldı ėtek “etek yırtıldı”; *tamturaba ḳoymar* **481b**

yırtıldı perde “perde yırtıldı”; *tamturaba perde* **481b-482a**

yırtıldı ton “elbise; kürk yırtıldı”; *tamturaba dēl* **481b, 494a, 495a**

yır[t]maç “yen yırtığı”; *cirbaç → cirmaç* **115b**

yırttı anı arslan “aslan onu parçaladı”; *tamtulba tūni arslan* **182a, 465b**

yırt[t]ı anıŋ perdesini “onun utanma perdesini yırttı, rezil etti”; *tamtulba tūni köşegeyi* **193a**

yırt[t]ı oḳ bėlgüni “ok hedefi deldi”; *tamtulba sumun bėlgeyi* **189b**

yırt[t]ı tonlarnı “elbiseleri; kürkleri yırttı”; *namtulba → tamtulba dēller* **433b**

yırt[t]ı tonnı “elbiseyi; kürkü yırttı”; *tamtulba dēli* **432b;** *tamurāba dēli* **189b**

yıruḳ boldı astın ėrni “alt dudağı çatladı”; *sėterebe doradu hurūl* **300b**

yiberdi anıŋ sarı bölük “ötekileri ona doğru gönderdi”; *ilebe tūni cük bölük* **395a**

yiberdi anıŋ sarı ėlçi dağı bitik “ona elçiyi ve mektubu gönderdi”; *ilebe tūni cük ėlçi dağı biçik* **376b**

yiberdi anıŋ sarı nėme “ona nesne gönderdi”; *ilebe tūni cük yamayi* **336b**

yiberdi anḳa ėlçi “ona elçi gönderdi”; *ilebe tūndü ėlçi* **387b**

yibėrdi anḳa ḫatun “ona kadın gönderdi”; *ilebe tūndü ėme* **224a**

yibėrdi anḳa selām “ona selam gönderdi”; *hilebe tūndü selām* **371a**

yiberdi ėrni ėr kėyinçe “erkeği erkeğin ardınca gönderdi”; *ilebe ėreyi ėre ḳovnāsa* **382a**

yiberdi ḫantun[n]ı abışḳaġa “kadını kocaya gönderdi”; *ilebe ėmeyi ėredür inu* **267b**

yiberdim anıŋ sarı “ona gönderdim”; *ilebe tūni cük* **377a**

yiberyiberdi → yiberdi anıŋ sarı ėlçini “ona elçiyi gönderdi”; *ilebe tūni cük ėlçi* **375a**

yigirmi “yirmi”; *ḳorin* **119b**

yigirmi altı “yirmi altı”; *ḳorin çirġu’ān* **120a**

yigirmi bėş “yirmi beş”; *ḳorin tabun* **120a**

yigirmi bir “yirmi bir”; *ḳorin niken* **119b**

yigirmi direm “yirmi kuruşyirmi dirhem”; *BOŞ* **160a**

yigirmi ėki “yirmi iki”; *ḳorin ḳorya → ḳoyar* **119b**

yigirmi miŋ “yirmi bin”; *ḳorin minḳan* **121a**

yigirmi sėkkiz “yirmi sekiz”; *ḳorin nayman* **120a**

yigirmi toḳḳuz “yirmi dokuz”; *ḳorin yėsün* **120a**

yigirmi tört “yirmi dört”; *ḳorin dörben* **120a**

yigirmi üç “yirmi üç”; *ḳorin ḳurban* **120a**

yigirmi yėt[t]i “yirmi yedi”; *ḳorin dolān* **120a**

yigit boldı “genç oldu”; *cala’ū bolba* **355b**

yigit boldı oğlan “oğlan delikanlı oldu”; *calū bolba kūken* **201b**

yigit ingen “genç dişi deve”; *cala’ū ingen* **138a**

yigit tėve “genç deve”; *cala’ū tėm[ē]n* **137a**

yigitlik ḳıldı “gençlik etti”; *calūliḳ kibe* **504a**

yigrendi ṭa‘āmnı “yemekten iğrendi”; *cigirbe ide’ēne* **319b**

yinçke aġrıḳ boldı “veremli oldu”; *narin ėbeçitü bolba* **369b**

yitik açıḳlıḳ boldı “keskin öfkeli oldu”; *türgen ġaşūtu bolba* **301a**

yitik boldı “keskin oldu”; *ḳurça bolba* **360a**

yitik boldı ḳılıç “kılıç keskin oldu”; *ḳurça bolba hildü* **203b**

yitik ḳıldı bıçaḳnı “bıçağı biledi”; *ḳurça kibe ḳituġayi* **265a**

yitik ḳılıç “keskin kılıç”; *ḳurça hildü* **203b**

yiti[tt]i anḳa tırnaḳlarını “ona tırnaklarını biletti”; *ḳurçatḳaba tūndü ḳimusuni* **373b**

yiti[tti] başaḳnı “temreni biledi”; *ḳurçatḳaba başaġi* **341b**

yititti ḫatun tişlerini “kadın dişlerini biledi”; *ḳurçatḳaba ėme şidünēn* **211b**

yitit[t]i ḳılıçnı “kılıcı biledi”; *ḳurça hildüyi* **384a**

yi[t]it[t]i tişlerni “dişleri biledi”; *ḳurça kibe şidüni* **241b**

yitlürdi → yitürdi nėmeni “nesneyi kaybetti”; *cabḳaba yamayi* **321a**

yitti pıçaḳnı “bıçağı biledi”; *ḳurçatḳaba ḳituġayi* **392a**

yoġan boldı “kalın oldu”; *bidūn bolba* **359a, 363a, 363b**

yoġan boldı ėkin “ekin sık oldu”; *bidūn bolba tari’ān* **514a**

yoġan ‘aṣā “kalın değnek”; *bidün tayaḳ* **135b**

yoġan katān “kalın keten”; *bidūn katān* **114a**

yoġrat “yoğurt”; *ṭaraḳ* **113a**

yoġrat boldı süt “süt kesildi”; *taraḳ bolba sün* **272b**

yoğratyuḳ → yoġratluḳ aş “yoğurttan yapılan yemek”; *taraḳtu budān* **111a**

yoḳ boldı “yok oldu”; *ügey bolba* **331b**

yoḳ boldı andın “ondan yok oldu”; *cabḳaraba tūnēse* **216a**

yoḳ boldı bāṭıl “batıl zail oldu”; *ügey bolba bāṭil* **349a**

yoḳ bolmaḳ “yok olmak”; *ügey bolḳu* **169a**

yoḳ bolur “yok olur”; *ügey bolum* **169a**

yoḳ ėt[t]i anı “onu yok etti”; *cabḳaba tūni* **174a**

yoḳ ėt[t]i anıŋ haḳḳını “onun hakını (Moğ. nesnesini) yok etti”; *cabḳaba tūnü yamayi* **170a**

yoḳ ėt[t]i mālnı “malı yok etti”; *ügey kibe māli* **426a**

yoḳ ėtti nėmeni “nesneyi yok etti”; *cabḳaba yamayi* **181b**

yoḳ ḳıldı anı “onu yok etti”; *ügey kibe tūni* **419b, 447a**

yoḳ ḳıldı tėŋri anıŋ ḥüccetini “Allah onun kanıtını yok etti”; *ügey kibe tėngri tūni satmayi* **381a**

yoḳ ḳıldı tėŋri anıŋ işini “Allah onun işini yok etti”; *ügey kibe tėngri tūni üyleyi* **381b**

yoḳ ḳıldı tėŋri bāṭılnı “Allah batılı zail etti”; *ügey kibe tėngri bāṭili* **348b**

yoḳ ḳıldı yolnı “yolu yok etti”; *cabḳaba möri* **232a**

yoḳ ḳıldurdı andın “ondan yok ettirdi”; *ügey kibe tūnēse* **398a**

yoḳaldı işi “işi yok oldu”; *ügey bolba üyleni* **310a**

yoḳarı köterdi tāklarnı “asma dallarını yukarı kaldırdı”; *dēre örgübe cimişīn modun* **429b**

yoḳsız ayt[t]ı anḳa “hâkim ona (Moğ. onu) yoksul dedi (Moğ. etti)”; *üge’ū kibe tūni ḳādi* **429a**

yoḳsız boldı “fakir oldu”; *üge’ū bolba* **221b, 379a (2), 362b, 386a, 529b;** *ügey bolba* **257a, 295b**

yoḳsız boldı bay “zengin yoksul oldu”; *ügū bolba bayan* **394a**

yoḳsız boldı bāzargān “tüccar yoksul oldu”; *üge’ū bolba orta’ūt* **380b**

yoḳsız boldı ėr “adam yoksul oldu”; *üge’ū bolba ėre* **389b, 399b**

yoḳsız ḳıldı anı rūzgār “kader onu yoksul düşürdü”; *üge’ū kibe tūni ruzgār* **399b**

yoḳsuz boldı “fakir oldu”; *üge’ū bolba* **465a;** *ügey bolba* **248a**

yoḳ-tur anıŋ ḳatında asıḳ “onda fayda yok”; *ügey bī tūni dėrgede tusa* **281b**

yoḳ-tur anḳa bir kėçe azuḳı “onun bir gecelik yiyeceği yok”; *ügey bī tūndü niken söni küneselik* **216b**

yoḳ-tur filānka ınanmak “filan kişiye inanmak yok”; *ügey bī tūndür itegel* **194a**

yoḳ-tur üzük “hokka yok, Moğ. yazısız”; *biti ügey* **221b**

yoḳ-tur zayd barġuçı “Zeyd gidici değil”; *ügey bī zeyd orçikçi* **533a**

yoḳ-turur anḳa hareket “onda hareket (Moğ. güç) yoktur”; *ügey bī tūndü küçin* **434a**

yoḳ-turur anḳa hīç nėme “onda hiçbir şey yok”; *ügey bī tūndü hīç yama* **425a**

yol başı tuttı anḳa “ona yol başını gözetledi”; *mörin hėkini bariba tūni* **375b**

yol bėrdi anḳa “ona yol verdi”; *mör ögbe tūndü* **433a**

yol körgüzdi anḳa “ona yol gösterdi”; *mör üce’ūlbe tūndü* **224a**

yol körgüzdi anḳa nėmege “ona o nesneye (Moğ. nesneyle) yol gösterdi”; *mör üce’ūlbe tūndü yamalā* **269a**

yol taptı anıŋ sarı “ona doğru yol buldu”; *mör olba tūni cük* **504b**

yol yoḳ boldı “yol yok oldu”; *mör cabḳaba* **181b**

yoldan → yoldın azḳurdı anı dīv “dev onu yoldan azdırdı”; *mörēse endere’ūlbe ėle tūni* **187a**

yoldaş boldılar “yoldaş oldular”; *yoldaş bolbalar* **415b**

yoldaşı “yoldaşı”; *nökerni* **375b**

yoldaşlıḳ ḳıldı anıŋ birle “onunla yoldaşlık etti”; *yoldaş bolba tūnlē* **454b**

yoldın azdurdı anı şayṭān “ieytan onu yoldan azdırdı”; *mörēse tōri’ūlbe tūni ėlē* **523a**

yoldı[n] çıḳtı “yoldan çıktı”; *mörēse ġarba* **236b**

yoldurdı → toldurdı tėŋri tėŋizlerni “Allah denizi doldurdu”; *dūrgebe tėngri möre’ī* **426b**

yolnı açtı “yolu açtı”; *nēbe möri* **448a**

yolnı saḳlaḳın “yolu izle”; *möri saḳiḳ* **165a**

yoluḳdım aŋa kėnete “birdenbire ona rastladım”; *colḳaba tūndü gėnete* **246b**

yonadur “yontuyor”; *curbam* **170b**

yondı ḥarfnı kėzlik birle “harfı çakı ile yonttu”; *curuba ḥarfı kezligi’ērlē* **268b**

yond[ı] ḳalamnı kėzlik birlen “kalemi çakıyla yonttu”; *curuba üjügi kėzligi’ēr* **224b**

yondı yıġaçnı “ağacı yonttu”; *curuba moduni* **170b, 178b, 211b, 241b**

yonmaḳ “yontmak”; *curḳu* **170b**

yordı tüşni “düşü yordu”; *cūdüni yorba* **245a**

yorġa “düzgün ve çabuk koşan hayvan”; *çoriya* **125b**

yorġa boldı aṭ “at rahvan oldu”; *cora bolba morin* **524a**

yöbeldi → yöteldi “öksürdü, Moğ. gargara yaptı”; *ġarġara kibe* **530a**

yögüldi → yögürdi yörümek içinde “yürürken koştu”; *güybe yabuḳudu* **479b**

yöridi “yürüdü”; *yabuba* **463b**

yöridi kėçe kündüz kėyinçe “gece gündüz arkasına yürüdü”; *yabuba üdür söni ḳoynāsa* **243b**

yöridi yılan “yılan yürüdü”; *yabuba moġay* **483b**

yörüdi → yörütti sunı baġda “suyu bahçeye saldı”; *yabu’ūlba uṣuni baġtu* **245b**

yörüdi yarmaḳ yarmaḳ “para geçti”; *yabuba altan* **274a**

yörüdi yėrde “yerde aktı”; *yabuba ġacara* **217a**

yörüşti anıŋ birle “onunla birlikte yürüdü”; *yabulduba tūnlē* **460b**

yörüştiler “yürüdüler”; *yabuldubalar* **509b, 510b**

yörütti tėŋri bulutnı “Allah bulutu uzaklaştırdı”; *baya’ūlba → yabu’ūlba tėngri ūleni* **403b**

yöteldi “öksürdü”; *yötelbe* **349b**

yudı dobī tonnı “çamaşırcı giyimi yıkadı”; *uġāba dēli donī → dobī* **246a**

yudı nėmeni su birle “nesneyi suyla yıkadı”; *uġāba yamayi usunār* **195b**

yuḳarı sarı çıḳtı kėme “gemi yukarı doğru çıktı”; *dēre ġarba onḳaça* **376a**

yuḳarı sarı çıḳtı yėrde → yėrdin “yerden yukarı doğru çıktı”; *dēre ġarba ḳacarāsa* **376a**

yuḳarığı ėrini aḳ aṭ “üst dudağı ak at”; *dēdü hurūl çaġānn morin* **126a**

yuluġ bėrdi anḳa “ona feda etti”; *ören ögbe tūndü* **447a**

yumalattı taşnı “taşı yuvarlattı”; *ġulatḳaba güri* **524a**

yumaşattı nėmeni “nesneyi (Moğ. onu) yumuşattı”; *cōlekebe tūni* **446a**

yumdı közini yumşattı ünini “gözünü yumdu sesini kesti”; *BOŞ* **267a**

yumdı közlerini “gözlerini kapadı”; *hanisba nidüni* **430a**

yumran “çöl sıçanı, büyük fare”; *yumran f* **148b**

yumrı başaḳ “yuvarlak temren”; *moġulçaḳ başaḳ* **134b**

yumruḳ bile urdı anı “onu yumrukladı”; *nudurġalaba tūni* **212a**

yumruḳladı anı “onu yumrukladı”; *nudurġalaba tūni* **456b;** *nuduruḳlaba tūni* **199b**

yumruḳlaştılar “yumruklaştı-lar”; *nudurġalalduba-lar* **417a**

yumşadı “yumuşadı”; *cōletbe* **223a**

yumşaḳ bardı “yumuşak gitti”; *cōlen orçiba* **201b**

yumşaḳ boldı “yumuşak oldu”; *cōlen bolba* **298b, 308a**

yumşaḳ boldı anıŋ üni “onu sesi yumuşak oldu”; *cōlen boluba → bolba tūni da’ūni* **170a**

yumşaḳ boldı sünü “mızrak esnedi”; *cōlen bolba cida* **365b**

yumşaḳ boldı tėmür “demir yumuşak oldu”; *cö’ēlen bolba tėmür* **355b**

yumşaḳ boldı töşek “döşek yumuşak oldu”; *cōlen bolba dėbisker* **366a**

yumşaḳ ėsti yėl “rüzgâr hafif esti”; *cōlen keysbe key* **200a**

yumşaḳ inçke boldı üni “sesi yumuşak ve ince oldu”; *cōlen nari[ŋ] bolba du’ūnni* → *da’ūnni* **363a**

yumşaḳ ḳıldı töşekni “döşeği yumşak yaptı”; *cōlen kibe debiskeri* **425b, 440a**

yumşaḳ oḳudı ḳur’ānnı “Kur’anı tertil ile okudu”; *cōlen ungşiba ḳurāni* **450a**

yumşaḳ sözledi “tatlı konuştu”; *cōlen kelebe* **182b**

yumşaḳ taptı nėmeni “nesneyi yumuşak buldu”; *cōlen olba yamayi* **521b**

yumşaḳ yöridi ḳarı “yaşlı yavaş yurudu”; *cōlen yabuba ötegü* **188a**

yumşaḳlıḳ ḳıldı “yumuşaklık yaptı”; *cōlenlik kibe* **456b**

yumşaklıḳ ḳıldı iş içinde “iş içinde yumuşaklık etti”; *cōlenlik kibe üyledü totara* **494b**

yumşaḳlıḳ ḳıldı işde “işte yumuşalık etti”; *cōlenlik kibe üyledü* **254a**

yumuldı ėki közi “iki gözü yumuldu”; *ni’ūba ḳoyar nidüni* **466a-466b**

yumurtḳaladı mākiyān “tavuk yumurtladı”; *ömdegelebe taḳi’ā* **219b**

yumurtḳanıŋ aḳı “yumurtanın akı”; *ömdügenü çaġān* **154a**

yumurtḳanıŋ sarıḳı “yumurtanın sarısı”; *ömdügenü şira* **154a**

yupḳa boldı “ince oldu”; *nimgen bolba* **206b**

yupḳa boldı ton “elbise; kürk ince oldu”; *nimgen bolba dēl* **206a**

yupḳa ėtken kümiş “ince yapılan gümüş”; *nimgen kiksen möngü* **123b**

yupḳa ėtmek “ince ekmek”; *nimgen ötmek* **112a**

yupḳa kėmḫā “ince ipek kumaş”; *nimgen torḳa* **114a**

yupḳa ḳıldı [anı] “onu ince yaptı”; *nimgen kibe tūni* **439a**

yupḳa perde “peçe”; *nimgen perde* **117b**

yupḳa saçlıḳ [oldu] “ince saçlı oldu”; *nimgen üsüntü bolba* **312b**

yupḳa tėrilik boldı “ince derili oldu”; *nimgen arasutu bolba* **205b**

yupḳa toḳudı “ince dokudu”; *nimgen toḳuba* **526b**

yupḳa ton “ince elbise; kürk”; *nimgen dēl* **360a**

yutadur “yutuyor”; *calġinam* **185b**

yuttı açıḳnı “acıyı yuttu”; *calġiba ġaşūni* **199b**

yuttı anı “onu yuttu”; *calġiba tūni* **301b, 311a, 466b (2), 471a**

yuttu anı boğuzıġa “onu boğazına yuttu”; *ḳōlaydu calġiba tūni* **185b**

yügen “gem”; *ḳadār* **128a**

yügen baltusı “gem baltası”; *ḳadārīn süke* **128b**

yügen urdı atḳa “ata gem vurdu”; *ḳadārlaba morini* **430b**

yügenledi geleni “atı gemledi”; *ḳadārlaba adūsuni* **390a**

yügürdi at “at koştu”; *güybe morin* **224a, 286a, 385b**

yügürdi su dağı ḳan “su ve kan aktı”; *kōbe uşun dağı çisun* **479b**

yügürdi tėve “deve koştu”; *güybe tėm[ē]n* **194b, 210b;** *ḳurdun tėm[ē]n* **179b**

yügür[t]di aṭnı “atı koşturdu”; *güyilgebe morini* **513a**

yügürt[t]i geleni “hayvanı koşturdu”; *güyülgebe adūsuni* **396a, 396b**

yügürük tėve “hızlı deve”; *ḳurdun tėm[ē]n* **138b**

yük köterdi “yük kaldırdı”; *açaʾān örgübe* **213a**

yük saldı kėmege “kayığa yük yükledi”; *açaʾān aʾūrba onḳaçadu* **395b**

yükledi anı “onu yükledi”; *açiba tūni* **434b**

yükledi anḳa işni “ona işi yükledi”; *açiba tūndü üyleyi* **435b**

yükledi aŋa “ona yükledi”; *açiba tūndü* **416a**

yüklük ḳıldı ḫurmā yıġacını “hurma ağacının hasılatını yükselti”; *açiʾātu kibe ḫurmayīn moduni* **174b**

yülüdi başnı “başı traş etti”; *düyilbe hėkin* **189b**

yülüdü saçnı “saçı traş etti”; *üsübe üsüni* **190b**

yüŋ “yün”; *unḳasun* **144a**

yüŋ burunduḳı “yün (deve) yuları”; *unḳasun burunduḳ* **139a**

yüŋ ferecī “yün ferace”; *unḳasun fereci* **115b**

yüŋ tıḳḳan pālān “yün takılan palan”; *unḳasun çiçiḳsan pālān* **141a**

yüŋledi oḳnı “oku yelekledi”; *hödülebe sumuni* **219a**

yüreklendi anḳa “ona karşı yüreklendi”; *cürükelebe tūndü* **462a**

yüreklik boldı “yürekli oldu”; *cürüketü bolba* **354a, 362a, 367b**

yüreklik boldı aŋa “ona karşı yürekli oldu”; *cürüketü bolba tūndü* **486a**

yüreklik ėr “yiğit erkek”; *cürüketü ėre* **445b**

yüreksiz boldı “yüreksiz oldu”; *cürüken ügey bolba* **205b, 318b, 364b, 366b**

yürgüdi at “at koştu”; *güybe morin* **262a, 262b**

yüz “yüz”; *ca’ūn* **120a**

yüz dağı nėçe “daha nice yüz”; *ca’ūn tagi kėdün* **167a**

yüz ėvürdi andın “ondan yüz çevirdi”; *ni’ūr hurbaba tūnēse* **188a, 378a, 506a;** *ni’ūr hurba’ūlba tūnēse* **448b,** *ni’ūr huri’āba tūnēse* **381a**

yüz miŋ “yüz bin”; *ca’ūn minḳan* **121b**

yüz tėben saldı “yüz üstü bıraktı”; *ni’ūr hurū orkiba* **269a**

yüz tėben saldı anı “onu yüz üstü bıraktı”; *ni’ūr hurū orkiba tūni* **337a**

yüz tėben tüşdi “yüz üstü düştü”; *ni’ūr hura → hurū unaba* **480a, 482b**

yüz tėben yıḳılḳan “yüz üstü düşmüş”; *[ni’ür] hurāniye utaḳsan → unaḳsan* **347a**

yüz tėben yıḳtı anı “onu yüz üstü yıktı”; *ni’ūr hurū unaġāba tūni* **262b**

yüz yapġuçı bağladı gelege “hayvana burunsalık bağladı”; *ni’ūr bürkükü huyaba adūsundu* **524b**

yüz yüzde “yüz yüze”; *ni’ūr ni’ūrda* **166b**

yüz yüzde ‘ayıp ḳılḳuçı “yüz yüze ayıp edici”; *ni’ūr ni’ūrtu mūlaḳçi* **180a**

yüz yüzge şöyleşdi → söyleşdi anıŋ birle “onunla yüz yüze konuştu”; *ni’ūr ni’ūrtu keleldübe tūnlē* **457a**

yüz yüzige söyleşti anıŋ birle “onunla yüz yüze konuştu”; *ni’ūr ni’ūrtu keleldübe tūnlē* **449a**

yüzdi suḳa “suda yüzdü”; *unbaba uṣundu* **168b**

yüzge yavuḳ “yüze yakın”; *ca’ūndu oyra* **167a**

yüzi körüklük boldı “yüzü güzel oldu”; *ni’ūr ġo’a bolba* **366a**

yüzi körüklük ėr “yüzü güzel adam”; *ni’rūn ġovatu ėre* **247b**

yüzi tüşüp içti sunı “suyu yüzü koyun içti”; *kėteci ūba uṣuni* **348a**

yüzini anıŋ sarı ḳıldı “yüzünü ona doğru çevirdi”; *ni’ūrān tūni cük kibe* **388a, 500b**

yüzini baġladı “yüzünü bağladı”; *ni’ūrān huyaba* **471a, 487b**

yüzini baġladı ḫatun “kadın yüzünü bağladı”; *ni’ūrān huyaba ėme* **199b**

yüzini ḳıbla sarı ḳıldı “yüzünü kıbleye doğru döndürdü”; *ni’ūrān ḳibla cük kibe* **515b**

yüzini yaptı “yüzünü kapadı”; *ni’ūrān bürkübe* **529b**

yüziniŋ bir yanı aḳ aṭ “yüzünün bir yanı ak at”; *örēle ni’ūr çaġān morin* **126a**

Z, Ẓ, Ż

ẓafer bėrdi anḳa “ona zafer verdi”; *örübe tūndü* **427a**

ẓafer taptı [anḳa] “ona karşı zafer kazandı”; *çola olba tūndü* **306a**

ẓafer taptı duşmanga “düşmana karşı zafer kazandı”; *küçin bolba duşmandu* **238a**

ẓafer taptı filān nėmege “filan nesneye karşı zafer kazandı”; *çola olba tėre yamalā* **277a**

ẓafer tiledi tėŋridin duşmanıġa “Allah’tan düşmanına karşı zafer diledi”; *çola ėribe tėngriyēse duşmandu* **512a**

zāhid boldı “zahit oldu”; *zāhid bolba* **487a, 503b**

zāhid boldı ėr “erkek zahit oldu”; *zehid → zāhid bolba ėre* **290b**

zāhidlarnıŋ börki “zahidlerin börkü”; *zahidun maḳalay* **114b**

zāhidlıḳ ḳıldı “zahitlik etti”; *zayhidlıḳ → zāhidlıḳ kibe* **486b**

zaḫmetlıḳ boldı iç “iç azaları hasta oldu”; *ėbeçitü bolba dotar* **230a**

za‘ferān bile boyadı tonnı “elbiseyi; kürkü safranla boyadı”; *za‘farāni’ār boduba dēli* **528b**

ża‘īf ḳıldı yörümek “(Moğ. onu) yürümek zayıflattı”; *dora kibe tūni yabuḳu* **384a**

zangār tuttı tėmür “demir pas tuttu”; *tot bariba tėmür* **294b**

zavāla f “hamurun yuvarlak şekli”; *zavāla f* **112b**

żāyi‘ boldı nėme “nesne zayi oldu”; *żāyi‘ bolba yama yama (yama iki kez yazılmış)* **220b**

żāyi‘ ḳıldı anı “onu zayı etti”; *żāyi‘ kibe tūni* **445b**

żāyi‘ ḳıldı nėmeni “nesne zayi (Moğ.oldu) etti”; *żāyi‘ bolba yamayi* **388a**

zekāt aldı zekātçı “zekâtçı zekât aldı”; *zekāt abuba zekātçi* **433a**

zekāt bėrdi “zekat verdi”; *ṣadaḳa ögbe* **505a**

zerreçe çin “en küçük ağırlık”; *hüçūken çintü* **167a**

ẓıhār ḳıldı ḫatunnı “kadını zıhar etti”; *zihār kibe ėmeyēn* **490b**

zinā ḳıldı “zina etti”; *ḳuyāli kibe* **343a**

zinā ḳıldı ḫatun “kadın zina etti”; *ḳuyāli kibe ėme* **226b, 356a**

zinā ḳıldı ḫatun birle “kadın ile zina etti”; *ḳuyāli kibe ėmelē* **450a**

zinā ḳılġuçı ḫatun “kadın zina etti”; *ḳoyāli kibe ėme* **272a**

zindānḳa saldı anı “onu zindana attı”; *lavdu orkiba tūni* **261a**

zindīḳ boldı “kâfir oldu”; *zındīḳ bolba* **529b**

ziyān ḳıldı “zarar etti”; *ḳor kibe* **304a**

ziyān ḳıldı anḳa “ona ziyan verdi”; *ma’ū kibe tūndü* **265a**

ziyān ḳıldı bāzargān “tüccar zarar etti”; *ḳor kibe orta’ūni → orta’ūt* **304a**

ziyān yėtkürdi “ona zarar verdi”; *ḳor kürgebe tūndü* **457a**

ziyān yėtkürdi anḳa “pna zarar verdi”; *ḳor kibe tūndü* **383b**

ziyān yėtkürdi duşmanıġa “düşmanına zarar verdi”; *ḳor kürgebe duşmantu* **327b**

ziyān yėtkürdi duşmanḳa “düşmana zarar verdi”; *ḳor kürgebe duşmandu* **227a**

ziyānḳa saldı anı “ona zarar verdi”; *ḳordu u’ūrba tūni* **426b**

ziyāŋ yėtkürdi anḳa “ona zarar verdi”; *ḳor kürgebe tūndü* **392b**

ziyārat ḳıldı anı “onu ziyaret etti”; *ziyārat kibe tūni* **276a**

ziyārat ḳıldı aŋa “onu ziyaret etti”; *ziyārat kibe tūni* **465a**

ziyārat ḳılmaḳ tiledi dōstıdın “arkadaşını (Moğ. onu) ziyaret etmek istedi”; *asaḳuyi ėribe tūnēse* **520a**

zobīn ″ “küçük mızrak”; *zobīn ″* **133a**

zühd körküzdi “züht gösterdi”; *zühd üce’ūlbe* **489a**

zünnār baġladı bėlike “beline zünnar bağladı”; *zunnār huyaba bėldēn* **490a**

SONUÇ

Sonuç olarak, Zemahşerî'nin *Muḳaddimetü'l-Edeb*'i söz varlığı açısından Harezm Türkçesi sahası eserleri arasında zengin bir sözlüktür. Günümüzde Harezm Türkçesi, Farsça, Çağatayca, Moğolca, Osmanlıca gibi satır altı tercümeleri yapılmış nüshalarının bulunuşu bu eserin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bu nüshalar arasında da en önemlisi de Taşkent'te *Alisher Navoiy Nomidagi Davlat Adabiyat Muzeyi*'nde bulunmakta olan dört dilli (Arapça-Farsça-Çağatayca-Moğolca) nüshasıdır. Bu çalışmamızda *Mukaddimetü'l-Edeb*'in bu dört dilli nüshasının Farsça-Çağatayca-Moğolca kısımlarının transkripsiyonu ve Türkiye Türkçesine aktarımı yapılmış, *Mukaddimetü'l-Edeb*'te geçen bitki isimleri değerlendirilmiş ve Çağatayca dizini hazırlanmıştır.

Bu çalışmanın birinci bölümünde Harezm bölgesi, Harezm Türkçesi ve eserleri, *Mukaddimetü'l-Edeb, Mukaddemtü'l-Edeb*'in nüshalrı ve üzerine yapılan çalışmalar hakkında genel bilgiler verilmiştir. Ayrıca birinci bölümde çalıştığımız nüshanın bulunuşu, özellikleri, üzerine yapılan çalışmalar hakkında geniş bilgi yer almaktadır.

İkinci bölümde *Mukaddimetü'l-Edeb'in* dört dilli nüshasının 111a sayfasından 533b sayfasına kadar Farsça-Çağatayca-Moğolca kısımlarının transkripsiyonu ve Türkiye Türkçesine aktarımı yapılmıştır. Satır altı çevirilerde genellikle her kelimenin Farsça, Çağatayca ve Moğolca karşılıkları verilmiştir. Farsçası ile Çağataycası ve Moğolcasının aynı olduğu düşünülen kelime ve ibarelerden 8 tanesinin (Moğ. 7) Çağataycası ve Moğolcası yazılmamış yerine aynı anlamına gelen *mi<u>s</u>li* ya da bu kelimenin kısaltması olarak *mīm* harfi yazılmıştır. Aynı şekilde o dönemde Çağatayca ve Moğolcada bilinen 70 tane Farsça kısmındaki kelimenin Çağatayca ve Moğolca kısımlarında karşılığı yazılmamış yerine bilinen anlamına gelen *ma'rūf* ya da *ma'rūf* kelimesinin kısaltması olarak *fe* harfi yazılmıştır. Yine Çağatayca kısmındaki 105 kelimenin Moğolca satır altı tercümesi yapılmamış ve yerine *ma'rūf* ya da *ma'rūf* kelimesinin kısaltması olarak *fe* harfi yazılmıştır. Metinde 111a sayfasından 533b sayfasına kadar 31 yerde Çağatayca sözcük veya ibarenin Moğolca karşılığı yazılmamış yeri boş bırakılmıştır. 8 yerde de Farsça kelime ya ibarenin Çağatayca karşılığı yeri boş bırakılmış ama Moğolca karşılığı yazılmıştır. Bazı yerlerde Çağatayca ve Moğolca için aynı kelimeler kullanılmıştır.

Nüshanın daha önceki yayınlarından Poppe çalışmasında metinde mevcüt olan bir çok kelime, ibare ve cümleler bulunmamaktadır, Fakat bu çalışmada metnin tamamı transkripsiyon edilmiş ve sıkıntılı olan yerler giriş kısmında bildirilmiştir. Metinin bir çok yerinde Farsça, Çağatayca ve Moğolca sözcükler imla hatasından dolayı farklı biçimde yazılmıştır. Transkripsiyon aşamasında imla hataları tespit edilip metin içerisinde (→) işareti konularak doğru biçimi gösterilmiştir. Sonuç olarak metinde imla hatası olan 154 Farsça, 348 Çağatayca ve 443 Moğolca sözcüğünün doğru biçimi gösterilmiştir. Metindeki bir çok cümlelerde ya sözcük eksikliği var ya sözcüklerde harf eksikliği var ya da ek eklenmesi gereken sözcüklerde ek eklenmemiştir. Bu tür olaylarda eksikliği olan cümle veya sözcük, diğer dillerdeki karşılığından yola çıkarak köşeli parantez içinde tamamlanmış. Böylece Farsça kısmında 248, Çağatayca kısmında 568 ve Moğolca kısmında 354 tamamlama yapılmıştır.

Transkripsiyon aşamasında metnin yazım özelliklerine de dikkat edilmiş. Metnin önemli yazım özelliklerinden birisi *ŋ* yerine *nḳ* sesinin kullanışıdır. *anḳa, ḳaranḳu, ḳaranḳuluḳ, manḳa, manḳlay, onḳlay, sanḳa, sonḳlay, sonḳra, yanḳaḳ, yanḳı, yanḳılış* kelimeleri *ŋ* yerine *nḳ* ile yazılmıştır. Bu durum Moğolca sözcüklere de görülmektedir. Fakat yönelme eki almış 3. kişi zamirinde olay farklıdır. Metinde hem *aŋa* biçimi hem de *anḳa* biçimi kullanımıştır. Metnimizin 111a sayfasından 533b sayfasına kadar 145 yerde *aŋa* ve 290 yerde de *anḳa* biçimi kullanılmıştır. Metnimizin bir diğer yazım özelliği eklerde t, d, kullanımıdır. Bir ekin aynı fiillerde hem -d'li hem de –t'li biçimi görülmektedir. *ḳatışdı iş* (300a), *ḳatıştı iş* (523b) "iş karıştı"; *saçdı sunı* (266a) "suyu serpti", *saçtı aġzıġa dārūnı* (408a) "kendi ağzına ilacı boşalttı"; *öldürdi tėŋri anı* (506b), *öltürdi anı tėŋri* (170b) "Allah onu öldürdü" örneklerinde olduğu gibi metnin değişik sayfalarında bu tür yazım özelliği görülmüştür. Metnin bir diğer yazım özelliği sözcüklerde ġ ve ḳ sesinin kullanışıdır. Aynı sözcüklerde bir yerde *ġ* kullanılırken diğer yerde *ḳ* sesi kullanılmıştır: *ısırġa ḳulaġıġa saldı* (432a) "kulağına küpe taktı", *ısırġa ḳulaḳıḳa saldı ḫatun* (492a), *ısırġa ḳulaġıḳa saldı ḫatun* (493b) "kadın kulağına küpe taktı"; *ḳatıġ boldı anḳa iş* (268a) *ḳatıḳ boldı aŋa iş* (512a) "iş ona zor oldu" örneklerde olduğu gibi.

Mukkadimetü'l-Edeb'in önceki çalışmalarından Poppe ve Saito çalışmalarında bir çok Çağatayca ve Moğolca kelime, ibare ve cümlelerinin farklı biçimde okunduğu veya farklı biçimde anlamlandırıldığı tespit edilmiş. Mesela metnimizin 256a

sayfasında Far. *bar-āmad sablat-i o*, Çağ. *çıḳtı mıyığı*, Moğ. *ġarba miyiġi* "bıyığı terledi" ibaresi bulunmaktadır. İbaredeki *mıyığı* sözcüğü Poppe ve Saito tarafından *yağı* "düşman" biçiminde okunmuştur. Aynı şekilde 294b sayfasında Far. *bi-çafsīd bar zamīn*, Çağ. *yapışundı yėrge*, Moğ. *niyāba ġacara* "yere yapıştı" ibaresi Poppe çalışmasında Çağ. kısmı *yaşundı* "saklandı" biçimindedir. Aynı şekilde Moğ. *niyāba* Poppe ve Saito'nun çalışmalarında *ni'ūba* "saklandı" biçimindedir. Fakat metinde Far. *bi-çafsīd* "yapıştı" ibaresi ve belli kelimelerin Çağ. یابشوندی ve Moğ. نییابه yazılışlarından yola çıkarak çalışmamızda doğru biçimi yani Çağ. *yapışundı yėrge,* Moğ. *niyāba ġacara* "yere yapıştı" şeklinde transkripsiyon ve aktarımı yapılmıştır. Metnin Arapça, Farsça kısımlarından yola çıkarak bu ve buna benzer farklı okuyuş ve farklı anlamlandırmalar tespit edilip çalışmamızın üçüncü bölümünde tablo şeklinde gösterildi.

Çalışmamızın üçüncü bölümünde bir de *Mukaddimetül-Edeb*'in dört dilli nüshasında 027a sayfasından 032a sayfasına kadar Çağatayca kısmında 31 bitkinin geçtiği tespit edilip bu bitkilerin kökenleri, Tarihi Türk Dillerindeki biçimleri ve Çağdaş Türk Lehçelerindeki biçim ve anlamları değerlendirilmiştir. Ayrıca Farsça kısmında olup Çağatayca kısmında karşılığı yazılmayan ve yerine bilinen anlamına gelen *ma'rūf* kelimesinin kısaltması olarak *fe* ile gösterilen 31 bitki ismi de tespit edilip notlar kısmında zikredilmiştir.

Son olarak Çağatayca kısmının dizini alfabetik sırasına göre ve metindeki sayfa numaralarına göre hazırlanmış. Yanında Türkiye Türkçesi çevirisi ve metindeki Moğolca karşılığı verilmiştir. Yazım farklılıkları olan kelimeler aynı şekilde dizinde yer almıştır.

15. yüzyılda istinsah edilen bu dört dilli (Arapça-Farsça-Çağatayca-Moğolca) nüsha her dört dilin o dönemdeki dil özelliklerini, söz varlığını ortaya koymaktadır. Eserdeki Çağatayca söz varlığından yola çıkarak dil özelliklerinin incelenmesi Poppe tarafından yapılmıştır. Ancak gelecekte bu nüshanın hem Çağatayca hem de Moğolca kısmının, daha ayrıntılı ses ve biçim özelliklerini içeren dil bilgisi çalışmalarının yapılabileceğini düşünüyoruz.

KAYNAKÇA

AKABİROVA. S. F., Z. M. Magrufova, A. T. Hocahanova:	**Uzbeksko-Russkiy Slovar'**, Moskva, 1959.
ALTAY, Nurullah:	**Özbek Tili Sözligi اوزبیک تیلی سوزلیگی.** Global Partners İnc. Yayınları, D' Orient Express Printing Group Yayın Evi, Malizya, 2007.
Altayca-Türkçe Sözlük: Emine Gürsoy, Naskali Muvaffak Duranlı:	**Altayca-Türkçe Sözlük,** Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, Ankara, 1999.
ARGUNŞAH, Mustafa	**Çağatay Türkçesi,** Kesit Yay., İstanbul, 2013.
ARGUNŞAH, Mustafa. Gülden Sağol YÜKSEKKAYA, Özcan TABAKLAR:	**Karahanlıca, Harezmce, Kıpçakça Dersleri.** Kesit Yayınları, İstanbul, 2010.
ATA, Aysu:	**Nāṣirüd'dīn Bin Burhānü'd-Dīn Rabġūzī. Ḳıṣaṣü'l-Enbiyā (Peygamberler Kıssaları) II Dizin.** TDK Yayınları**,** Ankara, 1997.
ATA, Aysu:	**Nehcü'l-Ferādis. Uştmaḫlarnıng Açuḳ Yolı-Cennetlerin Açık Yolu. III Dizin- Sözlük.** TDK Yayınları, Ankara, 1998.
ATA, Aysu:	**Harezm – Altın Ordu Türkçesi.** Türk Dili Araştırmaları Dizisi: 36, İstanbul, 2002.
ATALAY, Besim:	**Abuşka Lûgati veya Çağatay Sözlüğü,** Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1970.
BATTAL, Aptullah;	**İbni-Mühennâ Lûgati,** 3. bs, TDK Yayınlar, Ankara, 1997.
BUDAGOV, L. Z.:	**Sravnitel'nıy Slovar' Turetsko-Tatarskih Nareçiy**. Tom I. Sanktpeterburg', 1869.
BUDAGOV, L. Z.:	**Sravnitel'nıy Slovar' Turetsko-Tatarskih Nareçiy.** Tom II. Sanktpeterburg', 1871
BULUT, Serdar:	"Eski Uygur Türkçesinde Türkçe Bitki Adlandırmaları -1: Yiyecek İçecek Olarak Kullanılan Bitkiler", **Türük, 12. sayı,** 562-588, 2018.

ÇEREMİSOV, K. M.:	**Buryatsko-Russkiy Slovar'**. Moskva, 1973.
DEḪUDĀ, Ali Ekber:	**Luğat Nāme-i Deḫudā.** Yeni Dönemden 2. bs. Tahran-İran: Tahran Üniversitesi Yayınlama ve Baskı Kurumu, 1998.
DOMİY, Tumurtogoo:	**Mongolian Monuments İn Uighur- Mongolian Script (XIII-XVI Centuries) İntroduction, Transcription and Bibliography".** With the Collaboration of G. Cecegdari, İnstitue of Linguistics, Taipei-Taiwan: Academia Sinica, 2006.
DOMİY, Tumurtogoo:	Çevirenler: Mehmet Ölmez, Ganjidmaa Çimeddorj, **Moğolcanın 'Phags-pa Yazısıyla Yazılmış Eserleri Giriş, Harfçevirimi, Yazıçevrimi ve Kaynaklar,** Bilgesu Yayınları, Ankara, 2021.
Pavet de Corturteille:	**Dictionnarie Turk-Oriental,** Paris, 1870.
ECKMANN, János:	**Çağatayca El Kitabı.** 5. bs. çev. Prof. Dr. Günay KARAAĞAÇ, Kesit Yayınları, İstanbul, 2012.
ECKMANN, János:	"Çağatay Dili Hakkında Notlar", **TDAY-Belleten** s. 115-126, 1958-1959.
CLAUSON, Sir Gerard:	**An Etymological Dictionary of Pre Thirteenth–Century Turkish.** London: 1972.
ERCİLASUN, Ahmet Bican:	**Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi,** 4. bs. Akçağ Yayınları, Ankara, 2007.
EREN, Hasan:	**Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü (ETDES),** TDK Yayınları, Ankara, 2020.
EREN, Hasan:	"Çagatay Lügatleri Hakkında Notlar". **Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi**, c. 8. S. 1-2.: 145-163, Ankara, 1950.
FİTRET, Abdurrauf:	"Muḳaddimetü'l-Edeb (مقدمة الادب) ده ب تولئه ددیمه موقه". **Ma'ārif ve Oḳutġuçı.** S. 7-8, 38-40. Samarkant, 1926.
GÜNER, Nurhan:	"Muḳaddimetü'l-Edeb Grameri". Yüksek Lisans Tezi. EÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.
GÜL, Bülent:	**Moğolca İbni Mühennâ Lügati,** Ankara, 2016.
GÜL, Bülent:	"Arap Harfli Moğolca Sözlüklerde Meyve Adları"

	Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, Cilt 5, S. 10, s. 171-180, 2017.
HAENISH, Erich:	Çev. Mustafa S. Kaçalin, **Moğolların Gizli Tarihi Sözlük,** TDK Yayınları, Ankara, 2020.
HAUENSCHİLD, Ingeborg.	"Botanica im Dīvān luġāt at-turk". **Journal of Turkology.** Vol. 2. No.1: 25-101. 1994.
İLMAMEDOV, Rahman:	"Zemahşeri'nin Mukaddimetü'l-Edeb Eserinin Türk Dilleri İçin Önemi", **Türk Dünyası Bilgeler Zirvesi: Gönül Sultanları Buluşması, 26-28 Mayıs 2014.** Eskişehir: 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Ajansı, s. 549-556, Eskişehir, 2004.
İLMAMEDOV, Rahman:	"Zemahşerī'nin Mukaddimetü'l-Edebi'nde Kur'ân'la İlgili Terimler". **Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi.** c. 20. S. 2.: 191-207, 2011.
KAÇALİN, S. Mustafa:	"Hüseyinoğlu Hasan'ın Dört Dilli Sözlüğü: Şamilü'l-Luğa", **Türk Dilleri Araştırmaları 7**, 55-122, İstanbul, 1997.
KAÇALİN, S. Mustafa:	**Niyāzi: Nevâyī'nin Sözleri ve Çağatayca Tanıklar: El-Luġātu 'n-Nevā'iyye Ve 'L-İstişhādātu 'l-Caġatā'iyye: Giriş – Metin – Dizinler – Tıpkıbaskı,** TDK Yayınları, Ankara, 2011.
KAÇALİN, S. Mustafa: Yayına Hazırlayan: Mehmet Ölmez:	**Dîvânu Lugâti't-Turk,** Kabalcı Yayınarı, İstanbul, 2019.
KANAR, Mehmet:	**Büyük Farsça-Türkçe Sözlük,** Birim Yayın Evi, İstanbul,1993.
KANAR, Mehmet:	**Kanar Türkçe – Farsça Sözlük,** Bayrak Yayıncılık Yayınları, İstanbul, 2007.
KARA, György:	"Moğolca Deresün – Türkçe Yez", **TDAY-Belleten,** 1981, s. 47.
KORKMAZ, Feryal:	"Özbek Halk Edebiyatı Örneklerinden Bir Metin: Nevruz-ı 'Ālem-ning Beyānı, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, Cilt 36, S. 36, s. 157-180, 2007.
Kültür Bakanlığı:	**Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü,**

	Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1991
Kıpçak Türkçesi Sözlüğü: Recep Toparlı, Hanifi Vural, Recep Karaatlı:	**Kıpçak Türkçesi Sözlüğü,** 2. baskı, Ankara, 2007.
LESSİNG, Ferdinand D.:	**Mongolian-English Dictionary.** Third Perinting. Bloomington-İndiana: Compiled by Mattai Haltod, John Gombojab Hangin, Serge Kassatkin and Ferdinand D. Lessing, The Mongolia Society İnc., İndiana University, 1995.
Lİ, Yong Song:	**Türk Dillerinde Akrabalık Adları,** TDK Yayınları, Ankara, 2019.
MUHAMMED, Raafat:	"Zemahşeri Mukaddimetü'l-Edeb Eserinin Osmanlı Türkçesi İle Tercümeli Tahran Nüshası (Elif-Dal Kısmı) (Giriş-Dil Özellikleri-Transkripsiyonlu Metin Dizin". Yüksek Lisans Tezi. YTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
OBA, Emin:	**Kazakçanın Tarihî Türk Lehçelerine Göre Söz Varlığı,** IQ Kültür-Sanat, 2020.
ÖLMEZ, Mehmet:	"Çağatayca'daki Eskicil Ögeler Üzerine". **Dil ve Edebiyat Araştırmaları Sempozyumu-2003, Mustafa Canpolat Armaganı.** Hazırlayan. Aysu Ata-Mehmet Ölmez. Ankara: 2003: 135-142.
ÖLMEZ, Mehmet:	"Dil Verileri Işığında soyurgal ve Kökeni", **Trans-Turkic Studies,** Festschrift in Honour of Marcel Erdal, 167–175, İstanbul, 2010.
ÖLMEZ, Mehmet:	**Orhon-Uygur Hanlığı Dönemi Moğolistan'daki Eski Türk Yazıtları Metin- Çeviri- Sözlük**, 2. bs. Bilgesu Yayıncılık, Ankara, 2013.
ÖLMEZ, Mehmet:	**Köktürkçe Ve Eski Uygurca Dersleri,** Kesit Yayınları, İstanbul, 2017.
ÖLMEZ, Zühal:	"Şecere-i Terakime'deki Manzum Parçalar Üzerine", **Türk Dilleri Araştırmaları 1991**, 80-97, Ankara, 1991.

ÖLMEZ, Zühal:	"Mongolic Words in Classical Chagatay Period", **Türk Dilleri Araştırmaları, Festschrift in Honor Andras J. E. Bodrogligeti Armağanı,** 229 236, İstanbul, 2007.
ÖLMEZ, Zühal:	"Ali Şir Nevayi'nin Eserlerindeki Moğolca Sözlükler", **Türk Dilleri Araştırmaları,** Cilt 26, S. 2, s. 137-148, 2016.
ÖLMEZ, Zühal:	**Ebulgzi Bahadır Han Şecere-yi Türk Türk'ün Soyağacı Metin-Çeviri-Tıpkıbasım,** Bilgesu Yayınları, Ankara, 2021.
ÖZKAN, Sezen:	"Muḳaddimetü'l-Edeb'in Yozgat Nüshasında İsimler: Giriş-Metin-Dizin (1a-60a)". Yüksek Lisans Tezi. AÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009.
PAVET DE COURTEILLE, Abel:	**Dictionnaire turk-oriental**. Paris, 1870.
POPPE, N. N.:	çev. Mustafa S. Kaçalin, **Muḳadiimetü'l-Edeb: Moğolca-Çağatayca Çevirinin Sözlüğü: Zemahşeri,** TDK Yayınları, Ankara, 2009.
RADLOFF, Wilhelm:	**Versuch eines Wörterbuches der Türk Dialecte I-IV,** (Tıpkıbasım), Mouton, 1960
RAMSTEDT, G. J.:	**Kalmückisches Wörterbuch**. Helsinki, 1935
RÄSÄNEN, Martti.:	**Versuch eines etymologischen Wörterbuchs der Türksprachen.** Helsinki, 1969.
SAĞOL, Gülden.:	"Harezm Türkçesi ve Harezm Türkçesi ile Yazılan Eserler". **Türkler Ansiklopedisi.** c. 5. ed.: Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek ve Sali Koca. Ankara: 2002: 804-813.
Seng., Sir Gerard CLAUSON:	**Sanglax. A Persian Guide to the Turkish Language by Muhammad Mahdī Xān, Facsimile Text**, London, 1960
SHAFI, Ahmad Shafiq:	"Mukkadimetü'l-Edeb'in Önceki Yayınlarına Göre Okuyuş Farkları I", **Orhon'dan Lena Kıyılarına Geçmişten Günümüze Uluslararası Türk Dili Öğrenci Çalıştayı,** 2021 Mart 22, Bildiriler, Kesit

	yay., İstanbul 2021. s. 43-65.
SÖNMEZ, Selami:	"Ebû'l-Kâsım Mahmûd Zemahşeri ve Eseri Mukaddimetü'l- Edeb'in Didaktik Değeri", **TAED 40,** 147-169, Erzurum, 2009.
STEINGASS, Francis Joseph:	**Persian-English Dictionary**. New Reprint, Beirut: Librairie du Liban Publishers, 1998.
TABAKLAR, Özcan, Saidbek BOLTABAYEV:	"Çağatayca Mevahib-i Aliyye (Tefsir-i Hüseynî) Tercümesi", **Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi,** Cilt 57, S. 57, s. 237-258, 2017.
DOERFER, Gerhard:	**Türkische und mongolische Elemente im Neupersischen**, Wiesbaden, 1963-1975.
Şeyh Süleyman Efendi-i Özbeki-el-Buharī: Tıpkıbasımı: Mehmet Ölmez:	**Luġat-i Çaġatay ve Türkī-i 'Osmānī.** Türk Dilleri Araştırmalar 13, İstanbul, 2003.
TEKİN, Talat:	**Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler**, Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi-13, Ankara, 1995.
TEKİN, Talat, Mehmet ÖLMEZ:	**Türk Dilleri Giriş,** 2. bs. İstanbul: Yıldız Dil ve Edebiyat 2: 2003.
The Japan Society for the Promotion of Science. Tokyo 2008:	**The Mongolian Words in the Mukaddimat al-Adab: Romanized Text and Word Index** (as of January 2008).
TTS: Türkmence-Türkçe Sözlük; Talat Tekin, Mehmet Ölmez, Emine Ceylan, Zühal Ölmez, Süer Eker:	**Türkmence-Türkçe Sözlük,** Ankara, 1995.
TOGAN, Zeki Velidi:	"Zimaḫşeri'nin Doğu Türkçesi ile «Muḳaddimetü'l-Edeb"i»". **TM 14**. (1965): 81-92.
TURAN, Fikret:	**Çağatayca Manzum Sözlük Nisâb-ı Kutbiyye,** TDK yayınları, Ankara, 2019.
WİLKENS, Jens:	**Handwörterbuch des Altuigurischen, Altuigurisch - Deutsch - Türkisch (Eski Uygurcanın El Sözlüğü, Eski Uygurca-Almanca-Türkçe).** Göttingen: Universitetsverlag Göttingen, 2021.
YOSHİO Saito, KANNO Hiroomi,	**A Lexical and Grametical Study of Mongolian and**

KURIBAYASHİ Hitoshi, Zakhid M. İSLAMOV, Khamidbek S. KHASANOV:	**Chagatay in the Muqqaddimat al-Adad, Research Report** **(3) A Study of Mongolian and Chagatay in the Muqaddimat al-Adab:** **Articals and Materials".** Tokyo: The Japan Society for the Promotion of Science Grantin Aid for Scientific Research (B), No. 17320061, 2005-2007, The Japan Society for the Promotion of Science, February 2008
YOSHİO, Saito:	"The Consonant System of West Middle Mongol", **Proceedings On The Ninth Seoul İnternational Altaistic Conference.** Suncheon, July 2009.
YÜCE, Nuri:	**Ebul Ḳāsım Cārullāh Maḥmūd Bin 'Omar Bin Muḥammed Bin Aḥmed Ez-Zamaḫşarī El-Ḫvārizmi Muḳaddimetü'l-Edeb: Ḫvārizm Türkçesi İle Tercümeli Şuşter Nüshası".** 3. bs. Ankara: TDK Yayınları, Ankara, 2014.
YÜKSEKKAYA, Gülden Sağol:	"Harezm Türkçesi ve Harezm Türkçesi ile Yazılan Eserler". **Türkler Ansiklopedisi.** c. 5. 804-813, editörler: Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek ve Sali Koca. Ankara: 2002:

ÖZGEÇMİŞ

Ahmad Shafiq SHAFI, İlk okulu Meymene'de, orta okul ve liseyi ise Afganistan'ın başkenti Kabil'de tamamladı. 2005 yılında üniversite giriş sınavında Fransızca bölümünü kazandı, ancak bir yıl ara verip 2006 yılında Kabil Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne geçti. 2009 yılında bu bölümüden mezun oldu. 2010'da Kabil Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Türkçe okutmanı olarak çalışmaya başladı. 2013 yılında YTB bursları kapsamında Yıldız Teknik Üniversitesinde, Eski Türk Dili yüksek lisans programına başladı. 2012 yılında *Farşça Açıklamalı Türkçe Dil bilgisi* adındaki çalışması yayınlanmıştır. 2018 yılında Prof. Dr. Mehmet Ölmez'in *Orhon-Uygur Hanlığı Dönemi Moğolistan'daki Eski Türk Yazıtları Metin-Çeviri-Sözlük* adlı eserini Farsçaya çevirmiştir. Eylül 2018 yılında YTB bursları kapsamında İstanbul Üniversitesinde Türk Dili Ve Edebiyatı Doktora programına başladı..